

T.C.

Marmara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı

**İKNA EDİCİ YAZMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK
BİR EYLEM ARAŞTIRMASI**

Sümeyye KONUK

(Doktora Tezi)

İstanbul – 2017

T.C.

Marmara Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı

**İKNA EDİCİ YAZMA BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK
BİR EYLEM ARAŞTIRMASI**

Sümeyye KONUK

(Doktora Tezi)

Danışman

Doç. Dr. Latif BEYRELİ

İstanbul – 2017

Tüm kullanım hakları
M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü'ne aittir.

© 2017

ONAY

Sümeyye Konuk tarafından hazırlanan “İkna Edici Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması” konulu bu çalışma 27.2/2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı / ~~başarısız~~ bulunmuş ve doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

TEZ

DANIŞMANI

Doç.Dr. Latif Bayraktar

JÜRİ ÜYESİ

Prof.Dr. M. Volkan Coşkun

JÜRİ ÜYESİ

Doç.Dr. Levent DENİZ

JÜRİ ÜYESİ

Doç.Dr. Fatma KÜRKÇÜ

JÜRİ ÜYESİ

Doç.Dr. Ahmet BENZER

ÖZ GEÇMİŞ

Lise	2001 – 2005	Muğla Turgut Reis Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı Lise)
Lisans	2005 – 2006	Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü
	2006 – 2009	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans	2009 – 2011	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü
Doktora	2012 – 2017	Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Bölümü

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum: T.C. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

E-posta:

sumeyyekonuk@gmail.com

sumeyye.yilmaz@marmara.edu.tr

ÖN SÖZ

Yaşadığımız yüzyıl bilgi ve iletişim teknolojilerinin yoğun olarak kullanıldığı bir bilişim ve tüketim çağıdır. Dolayısıyla insanlar arası haber ve bilgi akışı da son derece yoğun ve hızlıdır. İletişimdeki bu hız beraberinde her türlü hizmetin, ürünün, haberin ve bilginin tüketilmesini sağlamak üzere kullanılan yönlendirici iletişimi getirmektedir. Belli kurumlar, insanlar, şirketler bazen iletişimi; pazarlama, siyaset, duyuru veya çağrı yapma gibi amaçlarla ikna edici biçimde kullanabilmektedir. İkna edici iletişim daha çok günlük hayatımızı sürdürürken sık sık karşılaştığımız televizyon, dergi, gazete, kitap, broşür, el ilanı, reklam, internet, sosyal medya gibi ortamlarda yer alır. Bir dizinin izlenmesi, bir ürünün veya hizmetin satın alınması, tatile çıkılması vb. durumlara yönlendirme yapan reklamlar, herhangi bir siyasi görüşün desteklenmesi talebi, herhangi bir vakfa bağış yapılması çağrısı, kamu spotları bu ortamlarda yer alan ikna edici içeriklerden sadece bir kısmıdır. Bu ve bunun gibi ikna edici içeriklerdeki yönlendirici iletişim bazen doğrudan fark edilebilir durumda iken bazen de örtüktür ve etkileri bazen olumlu bazen de olumsuzdur. İkna edici iletişimde hedef kitleyi inandırmak/ikna etmek için özel olarak çabalanır ve nihai amaç hedef kitlenin algılarını etkilemek, kararlarını yönlendirmektir. Çocuklar da tıpkı yetişkinler gibi ikna edici iletişimin kullanıldığı ortamlara doğrudan veya dolaylı olarak sürekli maruz kalırlar. Dilin günlük hayattaki kullanımı kapsamında değerlendirilebilecek ikna edici anlatım konusunda çocukların farkındalık kazanmaları ve pasif alıcı konumunda olmamaları önemlidir. Bu sebeple okullardaki ana dili eğitimi derslerinde öğrencilerin ikna edici yazma becerisi kazanmaları, içinde bulunduğumuz çağda zaruri bir ihtiyaç durumuna gelmiştir. İkna edici yazma becerisi kazanan öğrenciler, günlük hayattaki ikna edici içeriklere karşı hazırlıklı olmanın yanı sıra ihtiyaç duyduklarında da kendi ikna edici içeriklerini oluşturabilirler. Bütün bunlar göz önünde bulundurularak bu çalışmada, ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin ikna edici yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması yürütülmüştür.

Sümeyye Konuk

İstanbul, Şubat 2017

TEŞEKKÜR

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, **TÜBİTAK-2211-A Yurt İçi Doktora Bursu** ile araştırmacıyı ve bu çalışmayı doktora süresince desteklemiştir. Çalışmaya olan değerli katkılarından dolayı TÜBİTAK’a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırma sürecinde bana yol gösteren kıymetli hocam ve danışmanım Doç. Dr. Latif Beyreli’ye, tez izleme süreçlerinde çalışmaya katkılarda bulunan değerli hocalarım Doç. Dr. Ahmet Benzer ve Doç.Dr. Levent Deniz’e, uygulama sürecinde araştırmada aktif olarak yer alan Türkçe öğretmenleri Ahmet Aksu ve Kürşat Gelener’e, veri toplama araçlarının geliştirilmesi hususunda araştırmaya katkılar yapan Arş. Gör. Ayşegül Sefer ve Arş. Gör. Zeyneb Ören’e, çalışma süreci boyunca bana manevi olarak destek veren değerli eşim Ali Erhan Konuk’a teşekkür ederim.

Sümeyye Konuk

ÖZET

Bu çalışma “Türkçe dersinde, ortaokul öğrencilerinin ikna edici yazma becerileri nasıl geliştirilebilir?” sorusuna temellendirilmiş bir eylem araştırmasıdır. Bu amaçla süreç temelli yazma modeli kullanılarak bir ikna edici yazma eğitimi programı hazırlanmış, bu program 20 öğrenciden oluşan bir sınıfta 34 ders saati uygulanmış ve programın öğrenciler üzerindeki etkisi takip edilmiştir. Araştırma soruları şöyledir:

1. İkna edici yazma eğitimi öncesinde, öğrencilerin ikna ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin ikna edici metin oluşturma becerisi üzerindeki etkisi nedir?
3. İkna edici yazma eğitimi kapsamında yapılan metin analizlerinin metin oluşturmaya olan ilişkisi nasıldır?
4. İkna edici yazma eğitiminin, öğrencilerin öz değerlendirme becerilerine etkisi nedir?
5. Öğrencilerin ve araştırmacının ikna edici yazma eğitime yönelik görüşleri nelerdir?
6. İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin kendi yazma becerilerine yönelik görüşlerine etkisi nelerdir?

Araştırmada veriler araştırmacı günlüğü, öğrenci günlüğü, ikna edici metin için değerlendirme rubriği, ikna edici metin için öz değerlendirme formu, analiz metinleri, kontrol listesi, görüşme ve öğrenci ürünleriyle elde edilmiştir. Veri analizinde eylem araştırması yöntemine uygun olarak nitel ve nicel veri analizi yöntemleri bir arada kullanılmıştır. İncelemelerde nicel veriler için SPSS 15.0, Microsoft Excell; nitel veriler için NVivo 11 Pro programları kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları özetle şöyledir;

- Eğitim öncesinde öğrencilerin ikna edici anlatım konusunda herhangi bir farkındalıkları bulunmamaktadır.
- Eğitim öncesi öğrencilerin ikna edici yazma becerileri ikna edici metin puanlama rubriğine göre “yetersiz” düzeyindedir.
- Öğrencilerin ikna edici yazma eğitimi ile metin oluşturma becerilerinin bazı ikna edici metin öğeleri hariç tutulmak üzere süreç içinde aşamalı olarak geliştiği görülmüştür.
- Öğrencilerin metin oluşturma ve metin analiz etme becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Öğrencilerin ikna edici yazma becerisi geliştikçe öz değerlendirme becerileri de gelişmiştir.
- Ayrıca öğrenci ve araştırmacı görüşlerine yönelik tümevarım ve tümdengelim analizleri ile ikna edici yazma becerisinin daha etkili bir şekilde nasıl kazandırılabilceğini gösteren bazı temalar elde edilmiştir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda tezin sonunda Türkçe öğretmenlerine, Türkçe ders kitaplarına, Türkçe öğretim programındaki kazanımlara ve diğer araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: ikna edici yazma, yazma becerisi, rubrik geliştirme.

ABSTRACT

This study is an action research based on the question of "How can middle school students improve their persuasive writing skills in Turkish lesson?" For this purpose, a persuasive writing education program was prepared by using a process - based writing model. This program was implemented to 20 students in 34 class hours and the effect of the program on the students was followed. Research questions are as the followings:

1. What are the opinions of students about persuasion before persuasive writing education?
2. What is the effect of persuasive writing education on the ability of students to create persuasive text?
3. What is the relationship between persuasive text analysis and the ability of students to text?
4. What is the effect of persuasive writing education on students' self-evaluation skills?
5. What are the opinions of the students and the researcher on persuasive writing education?
6. What is the effect of persuasive writing education on students' views of their own writing skills?

Research data were gathered by the researcher's diary, student's diary, evaluation rubrics for persuasive text, self-evaluation form for persuasive text, analysed texts, checklist, interview and student products. In data analysis, qualitative and quantitative data analysis methods were used in accordance with the action research method. SPSS 15.0, Microsoft Excell; NVivo 11 Pro programs were used for data analysis. In summary, the research results are as the followings:

- Students have no awareness on persuasive writing in the pre-education process.
- The persuasive writing skills of the students are insufficient in pre-education process.
- Through persuasive writing education, students' ability to write texts (except for some sub-skills) has progressively evolved in the process.
- There is a significant positive relationship between the ability of students to create texts and analyze texts.
- As the students' persuasive writing skills evolved, self-evaluation skills have also developed.
- In addition, inductive and deductive analyzes were conducted on student and researcher views, and the analysis results revealed some clues as to how persuasive writing skills could teach students more effectively.

At the end of the thesis, in the direction of the research results, recommendations have been made for Turkish language teachers, Turkish-language textbooks, Turkish-language teaching program standards and researchers.

Key words: persuasive writing, writing skills, rubric development.

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM	2
1.2. AMAÇ	3
1.3. ÖNEM	4
1.4. SINIRLILIKLAR	5
1.5. SAYILTILAR (VARSAYIMLAR).....	5
 II. BÖLÜM: ALANYAZIN / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. İKNA, DİL VE İLETİŞİM İLİŞKİSİ	6
2.3. YAZILI ANLATIM TÜRLERİ VE BU TÜRLER İÇİNDE İKNA EDİCİ YAZMANIN YERİ	12
2.4. İKNA EDİCİ YAZMA NEDİR?	20
2.5. İKNA EDİCİ ANLATIMIN KULLANDIĞI METİN TÜRLERİ	24
2.6. İKNA EDİCİ YAZMANIN ÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ YERİ	26
2.6.1. Türkiye'deki Öğretim Programları	26
2.6.1.1. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1 - 5. Sınıflar) (MEB, 2009).....	26
2.6.1.2. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6 – 8. Sınıflar) (MEB, 2006).....	29
2.6.1.3. Türkçe Dersi Öğretimi Programı (1 – 8. Sınıflar) (MEB, 2015a)	30
2.6.1.4. Ortaokuldaki Seçmeli Derslere Ait Programlar	30
2.6.1.5. Ortaöğretim Dil ve Edebiyat Derslerinin Öğretim Programları	30
2.6.2. Türkiye Dışındaki Ülkelerdeki Öğretim Programları	34
2.6.2.1. ABD – Ortak Öğretim Programı	35
2.6.2.2. ABD - Washington Eyaleti Öğretim Programı	40
2.6.2.3. ABD - Ohio Eyaleti Öğretim Programı.....	45
2.6.2.4. ABD - Vermont Eyaleti Öğretim Programı	46
2.6.2.7. Atlantic Kanada Öğretim Programı	47
2.6.2.5. Çin Hong-Kong Öğretim Programı.....	49
2.6.2.6. Güney Kore Öğretim Programı.....	50
2.6.2.8. Singapur Öğretim Programı	53
2.7. İKNA EDİCİ YAZMANIN DERS KİTAPLARINDAKİ YERİ	55
2.7.1. Türkiye'deki Ders Kitapları.....	55
2.7.1.1. Üçüncü Sınıf Ders Kitapları.....	55
2.7.1.2. Dördüncü Sınıf Ders Kitapları	57
2.7.1.3. Beşinci Sınıf Ders Kitapları.....	58
2.7.1.4. Altıncı Sınıf Ders Kitapları	61
2.7.1.5. Yedinci Sınıf Ders Kitapları	62
2.7.1.6. Sekizinci Sınıf Ders kitapları.....	63
2.7.1.7. Dokuzuncu Sınıf Ortaöğretim Türk Edebiyatı Ders Kitabı.....	64
2.7.1.8. Onuncu Sınıf Ortaöğretim Dil ve Anlatım Ders Kitapları	64
2.7.2. Türkiye Dışındaki Ülkelerin Ders Kitapları (ABD Örneği).....	70
2.7.2.1. Altıncı Sınıf Ders Kitabı	71
2.7.2.2. Yedinci Sınıf Ders Kitabı.....	80
2.7.2.3. Sekizinci Sınıf Ders Kitabı	89
2.8. İKNA EDİCİ YAZMA İÇİN DEĞERLENDİRME ARAÇLARI	106

III. BÖLÜM: YÖNTEM.....	121
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	121
3.2. ARAŞTIRMA ORTAMI VE ARAŞTIRMANIN DİĞER KATILIMCISI	127
3.3. ÇALIŞMA GRUBU	127
3.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	132
3.4.1. Araştırmacı Günlüğü.....	132
3.4.2. Öğrenci Günlüğü.....	133
3.4.3. İkna Edici Metin Değerlendirme Rubriği	135
3.4.4. İkna Edici Metin İçin Öz Değerlendirme Formu	146
3.4.5. Analiz Metinleri	146
3.4.6. Öğrenci Kontrol Listesi	152
3.4.7. Görüşme	152
3.4.8. Öğrenci Ürünleri	152
3.5. VERİLERİN TOPLANMASI	153
3.5.1. İkna Edici Yazma Eğitimi Kitapçığı	153
3.5.2. İkna Edici Yazma Eğitimi Programı	154
3.5.3. 15 Haftalık Veri Toplama Süreci	158
3.5. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ	176
IV. BÖLÜM: BULGULAR	181
4.1. EĞİTİMİN ÖNCESİNDE İKNAYA YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ	181
4.1.1. İknanın Tanımına Yönelik Görüşler	182
4.1.2. İknayı Çağrıştıran Kelimelere Yönelik Görüşler	182
4.1.3. İkna Etme Süreci ile Karşılaşılan Yerlere Yönelik Görüşler	186
4.1.4. İknanın Kullanım Amaçlarına Yönelik Görüşler.....	186
4.1.5. İkna Edici Yazmaya Yönelik Görüşler	187
4.2. İKNA EDİCİ YAZMA EĞİTİMİNİN İKNA EDİCİ YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ	187
4.2.1. Rubrik Bölümlerine ve Maddelerine İlişkin İstatistiksel Bulgular.....	188
4.2.2. Örgü Bölümüne Yönelik Bulgular.....	196
4.2.2.1. Başlık.....	196
4.2.2.2. Giriş.....	196
4.2.2.3. Gelişme	197
4.2.2.4. Sonuç	201
4.2.3. Kurgu Bölümüne Yönelik Bulgular	204
4.2.3.1. Tez.....	204
4.2.3.2. Destekleyici Görüşler	207
4.2.3.3. Karşı Görüşler.....	207
4.2.3.4. Duygusal Yönlendirme	210
4.2.3.5. Tekrar.....	211
4.2.3.6. Çağrı	212
4.2.4. İnandırıcılık Bölümüne Yönelik Bulgular	213
4.2.4.1. Kaynak.....	213
4.2.4.2. Gerekçelendirme	215
4.2.4.3. Detaylandırma (İkna Edici Teknikler)	218
4.2.5. Anlatım Bölümüne Yönelik Bulgular	220
4.2.5.1. Gereklilik İfadeleri	220
4.2.5.2. Geçiş İfadeleri	222
4.2.6. Dış Yapı Bölümüne Yönelik Bilgiler	229
4.2.6.1. Yazım ve Noktalama.....	229

4.3. EĞİTİM KAPSAMINDAKİ İKNA EDİCİ METİN ANALİZLERİNİN İKNA EDİCİ METİN OLUŞTURMAYA ETKİSİ.....	229
4.3.1. <i>Metin Analizi Puanlarına İlişkin İstatistiksel Bulgular</i>	229
4.3.2. <i>Metin Analizi ve Metin Oluşturma Becerisi Arasındaki İlişki</i>	234
4.3.2.1. Kurgu Bölümüne Yönelik Karşılaştırma Bulguları	235
4.3.2.2. İnandırıcılık Bölümüne Yönelik Karşılaştırma Bulguları	238
4.3.2.3. Anlatım Bölümüne Yönelik Karşılaştırma Bulguları	241
4.4. İKNA EDİCİ YAZMA EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN ÖZ DEĞERLENDİRME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	244
4.5. İKNA EDİCİ YAZMA EĞİTİMİNE YÖNELİK GÖRÜŞLER	248
4.5.1. <i>Öğrenci Görüşleri</i>	248
4.5.1.1. Eğitime Yönelik Memnuniyet Düzeyi	250
4.5.1.2. Eğitimde Önemli Bulunan Noktalar.....	251
4.5.1.3. Eğitimde Hoşlanılmayan Noktalar.....	254
4.5.1.4. Eğitimin Günlük Hayata Katkısı	255
4.5.2. <i>Araştırmacı Görüşleri</i>	257
4.6. İKNA EDİCİ YAZMA EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN KENDİ YAZMA BECERİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNE ETKİSİ	266
4.6.1. <i>Yazmaktan Hoşlanma Durumu</i>	268
4.6.2. <i>Yazarken Hissedilen Duygu</i>	270
4.6.3. <i>Yazmaya Verilen Önem</i>	271
4.6.4. <i>Öğrencilerin Kendi Yazma Performansına Yönelik Başarı Algısı</i>	274
4.6.5. <i>Yazarken Zorlanılan Noktalar</i>	276
V. BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	278
5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ	278
5.1.1. <i>Eğitim Öncesi İkna Hakkındaki Öğrenci Görüşlerine Yönelik Tartışma ve Sonuç</i>	278
5.1.2. <i>İkna Edici Yazma Eğitiminin İkna Edici Yazmaya Olan Etkisine Yönelik Tartışma ve Sonuç</i>	280
5.1.3. <i>İkna Edici Metin Analizlerinin Metin Oluşturmaya Etkisine Yönelik Tartışma ve Sonuç</i>	295
5.1.4. <i>İkna Edici Yazma Eğitiminin Öz Değerlendirme Becerisine Etkisine Yönelik Tartışma ve Sonuç</i>	298
5.1.5. <i>İkna Edici Yazma Eğitimi Hakkındaki Öğrenci ve Araştırmacı Görüşlerine Yönelik Tartışma ve Sonuç</i>	299
5.1.5.1. Öğrenci Görüşleri	299
5.1.5.2. Araştırmacı Görüşleri	302
5.1.6. <i>İkna Edici Yazma Eğitiminin Öğrencilerin Kendi Yazma Becerilerine Yönelik Görüşlerine Etkisi için Tartışma ve Sonuç</i>	303
5.2. ÖNERİLER	306
5.2.1. <i>Türkçe Öğretmenlerine ve Ders Kitaplarına Yönelik Öneriler</i>	306
5.2.2. <i>Araştırmacılara Yönelik Öneriler</i>	308
5.2.3. <i>Öğretim Programındaki Kazanımlara Yönelik Öneriler</i>	308
KAYNAKLAR	315
EKLER	323

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Yazılı Anlatım Türleri (MEB, 2009: 353-361)	13
Tablo 2.2. Metin Türleri (MEB, 2006: 57)	13
Tablo 2.3. Yazılı Anlatım Türleri (MEB, 2006: 68)	13
Tablo 2.4. Metin Türleri ve Anlatım Türleri (MEB, 2012)	14
Tablo 2.5. Metin Türleri (MEB, 2006b: 17)	14
Tablo 2.6. Anlatım (Üslup) Biçimleri (Gülensoy, 2010: 272)	15
Tablo 2.7. Yazılı Anlatım Biçimleri ve Metin Türleri (Bülbül, 2000)	16
Tablo 2.8. Metin Tipleri ve Metin Türleri (Günay, 2013: 237-392)	17
Tablo 2.9. Yazılı Anlatım Biçimleri ve Metin Türleri (Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu, 2005)	17
Tablo 2.10. Yazılı Anlatım Biçimleri (Güneş, 2013: 176)	18
Tablo 2.11. PISA Sınavında Kullanılan Metin Türleri (OECD: 2006)	20
Tablo 2.12. İkna Edici Yazma ve Tartışmacı Yazma Arasındaki Farklar	21
Tablo 2.13. İkna Edici Anlatımın Kullanıldığı Metin Türleri (Caine, 2008: xii, xiii).	24
Tablo 2.14. İkna Edici Metin Türlerinin Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı (Caine, 2008: xii, xiii).	25
Tablo 2.15. Türkiye'ye Ait İncelemesi Yapılan Öğretim Programları	26
Tablo 2.16. İkna Edici Yazma Becerisine Olumlu Katkı Sağlayacak Nitelikteki Kazanımlar	32
Tablo 2.17. Türkiye Dışındaki Ülkelere Ait İncelemesi Yapılmış Öğretim Programları	34
Tablo 2.18. ABD'de Edebî ve Bilgilendirici Metinlerin Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı (Common Core..., 2010: 5)	35
Tablo 2.19. ABD'de Yazma Becerisi İletişim Amaçlarının Sınıf Düzeylerine göre Dağılımı (Common Core..., 2010: 5)	36
Tablo 2.20. ABD Ortak Öğretim Programı, Yazma Becerisi, Okul Öncesi ve 12. Sınıf Arası – İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar	38
Tablo 2.21. ABD-Washington Öğretim Programı, Yazma Becerisi, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar	40
Tablo 2.22. ABD-Ohio Öğretim Programı, Yazma Becerisi, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar	45
Tablo 2.23. ABD-Vermont Öğretim Programı, Yazma Becerisi, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar	46
Tablo 2.24. Atlantik Kanada Öğretim Programı, 6-8. Sınıf Arası, İkna Edici Anlatım ile İlgili Kazanımlar	47
Tablo 2.25. Çin Hong-Kong 4-6.Sınıflar Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar	49
Tablo 2.26. Güney Kore Öğretim Programı, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Anlatım ile İlgili Kazanımlar	51
Tablo 2.27. Singapur Öğretim Programı Dil Becerileri ve Amaçları	54
Tablo 2.28. Singapur Öğretim Programı İkna Edici Anlatım ile İlgili Kazanımlar	54
Tablo 2.29. Türkiye'ye Ait İncelemesi Yapılan Ders Kitapları	55
Tablo 2.30. Dördüncü Sınıf Ders Kitabında İkna Edici Yazmanın Ele Alındığı Tema, Metin, Bölüm	57
Tablo 2.31. Besinci Sınıf Ders Kitabında İkna Edici Yazmanın Ele Alındığı Tema, Metin, Bölüm	60
Tablo 2.32. ABD'ye Ait İncelemesi Yapılan Ders Kitapları	70
Tablo 2.33. ABD'ye Ait Ders Kitaplarının Karşılaştırılması	105
Tablo 2.34. ABD'ye Ait Ders Kitaplarında Yer Alan İkna Edici Metin Türleri	105
Tablo 2.35. İkna Edici Metin için Rubrik (Whitfield, 2000: 32,33)	106
Tablo 2.36. Tartışmacı Metin için Çözümleyici Rubrik (Argumentative Target..., 2014)	108
Tablo 2.37. İkna Edici Metin için Bütüncül Rubrik (Argumentative Target..., 6–11. 2014)	111
Tablo 2.38. İkna Edici Metin için Rubrik (Novero, 2015: 68)	113
Tablo 2.39. İkna Edici Metin için Rubrik (Rachlin, 2008: 129)	114
Tablo 2.40. İkna Edici Yazıları Ölçme Aracı (Kaplan, 2015: 172)	115
Tablo 3.1. Eylem Araştırması Türleri (Özpınar ve Aydoğan Yenmez, 2014: 450)	122
Tablo 3.2. Eğitimde Kullanılan Eylem Araştırması Türleri (Ferrance, 2000)	124
Tablo 3.3. Çalışma Grubu Öğrencilerine Ait Bilgiler	131
Tablo 3.4. Öğrenci Günlüğü Soruları	134
Tablo 3.5. Kriter Gruplama Süreci	138
Tablo 3.6. Lawshe-analizi Katılımcılarının Özellikleri	141
Tablo 3.7. Rubrik Maddelerinin Kapsam Geçerlik Oranları ve İndeksleri	142
Tablo 3.8. Kendall-W testi Katılımcılarının Özellikleri	143
Tablo 3.9. Değerlendirmeciler Arası Kendall-W Uyum Katsayısı	144
Tablo 3.10. Performans Düzeyi Puan Aralıkları	145
Tablo 3.11. Rubrik İle Metin Puanlama Örneği	145

Tablo 3.12. Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Tür ve Kelime Sayısına Ait Bilgiler	148
Tablo 3.13. Bizim Hazırladığımız Analiz Metinlerin Tür ve Kelime Sayısına Ait Bilgiler	148
Tablo 3.14. Değerlendirmecilere Ait Bilgiler	149
Tablo 3.15. Metinlerin Kapsam Geçerlilik Oranları ve İndeksleri	150
Tablo 3.16. Uygulama Sürecinin İş-Zaman Çizelgesi.....	155
Tablo 4.1. İknayı Çağrıştıran Kelimelerin Kullanım Sıklıkları	183
Tablo 4.2. Birinci, İkinci, Üçüncü Metin Oluşturma Puanlarına İlişkin Friedman Testi Sonuçları	188
Tablo 4.3. Birinci, İkinci, Üçüncü Metin Oluşturma Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi Sonuçları.....	189
Tablo 4.4. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Sıralaması.....	194
Tablo 4.5. Birinci Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Düzeyleri.....	194
Tablo 4.6. İkinci Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Düzeyleri	195
Tablo 4.7. Üçüncü Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Düzeyleri.....	195
Tablo 4.8. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Rubrik Maddelerinin Başarı Düzeylerindeki Dağılımı.....	195
Tablo 4.9. Metin Oluşturma Sırasına Göre Başlık Örnekleri.....	196
Tablo 4.10. İkna Edici Tekniklerin Kullanım Sıklıkları	218
Tablo 4.11. Amaçlara Göre Geçiş İfadeleri ve Kullanım Sıklıkları.....	223
Tablo 4.12. Metin Oluşturma ve Metin Analizlerinin Eylem Sürecindeki Dağılımı	229
Tablo 4.13. Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü Metin Analizi Puanlarına İlişkin Friedman Testi Sonuçları	230
Tablo 4.14. Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü Metin Analizi Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi Sonuçları.....	231
Tablo 4.15. Metin Oluşturma ve Analiz Etme Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman Sıra Farkları Korelasyon Analizi Sonuçları.....	234
Tablo 4.16. Detaylandırma – İkna Edici Tekniklere Göre Metin Analizi Başarı Yüzdeleri.....	239
Tablo 4.17. İkna Edici Tekniklerin Metin Oluşturma ve Metin Analizindeki Durumları	240
Tablo 4.18. Deneme Sınavındaki Sorulara Ait Bilgiler.....	242
Tablo 4.19. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Türkçe Dersi Başarı Durumları.....	242
Tablo 4.20. Öğrencilerin İşlenen Derslere Yönelik Verdikleri Puanlar	250
Tablo 4.21. Eğitimde Hoşlanılmayan Noktalarlar	254
Tablo 4.22. Günlük Hayata Katkı Temasındaki Kategoriler	256
Tablo 4.23. Yazmaktan Hoşlanma Durumu - İlk	268
Tablo 4.24. Yazmaktan Hoşlanma Durumu – Son	269
Tablo 4.25. Yazarken Hissedilen Duygu – İlk.....	270
Tablo 4.26. Yazarken Hissedilen Duygu – Son	271
Tablo 4.27. Yazmaya Verilen Önem – İlk	272
Tablo 4.28. Yazmaya Verilen Önem – Son	273
Tablo 4.29. Yazma Performansına Yönelik Algı – İlk.....	274
Tablo 4.30. Yazma Performansına Yönelik Algı – Son.....	275
Tablo 4.31. Yazarken Zorlanılan Noktalar – İlk.....	276
Tablo 4.32. Yazarken Zorlanılan Noktalar – Son.....	277
Tablo 5.1. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Öğrencilerin Başarı Düzeylerindeki Dağılımı.....	282
Tablo 5.2. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Rubrik Bölümlerinin Başarı Sıralaması.....	282
Tablo 5.5. İkna Edici Metinlerde Kullanılan Geçiş İfadeleri ve Kullanım Amaçları	286
Tablo 5.6. Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Geçiş İfadeleri ve Kullanım Amaçları (MEB, 2009)	288
Tablo 5.7. Türkçe Öğretim Programında Yer Alan Yazma Teknikleri (MEB, 2009).....	293
Tablo 5.9. Metin Analizinde Bölümlerin Başarı Oranı.....	295
Tablo 5.10. Metin Oluşturma ve Metin Analizinde Kullanılan İkna Edici Teknikler	297
Tablo 5.11. Öğrencilerin Kendi Yazma Becerilerine Yönelik Görüşlerinin Eğitim Sürecinin Başındaki ve Sonundaki Durumu.....	304
Tablo 5.12. İkna Edici Yazmaya Yönelik Ortaokul Düzeyi için Önerilen Kazanımlar.....	309

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. İletişimin Temel Öğeleri.....	9
Şekil 2.2. İkna Edici Yazma Formu	22
Şekil 2.3. İkna Edici Konuşma Etkinliği I – Türkçe Ders Kitabı (s.44).....	56
Şekil 2.4. İkna Edici Konuşma Etkinliği II – Türkçe Ders Kitabı (s.207).....	56
Şekil 2.5. İkna Edici Konuşma Etkinliği III – Türkçe Ders Kitabı (s.129).....	57
Şekil 2.6. Konuşma, yazma, görsel sunuda ikna etme etkinliği – Türkçe Ders Kitabı (s.87)	59
Şekil 2.7. İkna Edici Yazma Etkinliği – Türkçe Ders Kitabı (s.155).....	60
Şekil 2.8. İkna Edici Konuşma Etkinliği IV –	61
Türkçe Ders Kitabı (s.173).....	61
Şekil 2.9. İkna Edici Konuşma Etkinliği V – Türkçe Ders Kitabı (s.250)	61
Şekil 2.10. İkna Edici Konuşma Etkinliği VI – Türkçe Ders Kitabı (s.27)	62
Şekil 2.11. İkna Edici Konuşma Etkinliği VII – Türkçe Ders Kitabı (s.150)	63
Şekil 2.12. İkna Edici Anlatımın Özelliği – Türkçe Ders Kitabı (s.98).....	63
Şekil 2.13. Öğretici Metinlerde İkna – Türk Edebiyatı Ders Kitabı (s.165).....	64
Şekil 2.14. Anlatım Türlerinde Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Anlatım – Dil ve Anlatım Ders Kitabı	65
Şekil 2.15. Anlatım Türlerinde İkna Edici Yazma – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.144).....	65
Şekil 2.16. Kanıtlayıcı Anlatımla Oluşturulmuş Metinlerin Özellikleri – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.143).....	66
Şekil 2.17. Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Metinlerle İlgili Etkinlik – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.146)	66
Şekil 2.18. Kanıtlayıcı Anlatımın Özellikleri – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.147).....	67
Şekil 2.19. Anlatım Türlerinde Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Anlatım – Dil ve Anlatım Ders Kitabı	67
Şekil 2.20. Kanıtlayıcı ve Tartışmacı Anlatım Araştırma Ödevi – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.171)	68
Şekil 2.21. Kanıtlayıcı Anlatımın Özellikleri I – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.174)	68
Şekil 2.22. Kanıtlayıcı Anlatımın Özellikleri II – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.174).....	68
Şekil 2.23. Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Metinlerle İlgili Etkinlik – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.175)	69
Şekil 2.24. Kanıtlayıcı Anlatımla İlgili Etkinlik – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.176)	69
Şekil 2.25. Altıncı Sınıf Ders Kitabındaki İkna Edici Yazma için Hazırlanmış İçindekiler Bölümü.....	72
Şekil 2.26. İkna Edici Kısa Metin Örneği – ABD Ders Kitabı (s.218)	73
Şekil 2.27. Kısa Metin için Tartışma Soruları- ABD Ders Kitabı (s.221).....	74
Şekil 2.28. Bir Görüşü Benimseyip Savunmak – ABD Ders Kitabı (s.222)	74
Şekil 2.29. Poster Oluşturma Ödevi – Ders Kitabı (s.225)	75
Şekil 2.30. Bir Konuda Taraf Belirlemek için Kişinin Kendisine Soracağı Sorular – ABD Ders Kitabı (s.225)	75
Şekil 2.31. Teklif/Öneri Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.229).....	76
Şekil 2.32. Bilgi Kaynakları ve Görüş Kaynakları- ABD Ders Kitabı (s.231)	77
Şekil 2.33. Metin Düzenleme Örneği – ABD Ders Kitabı (s.232).....	77
Şekil 2.34. İkna Edici Mektup Yazma Ödevi (s.233)	77
Şekil 2.35. TV Eleştirisi için Bilgi Toplama – ABD Ders Kitabı (s.235)	78
Şekil 2.36. TV Eleştirisi Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.237).....	78
Şekil 2.37. Yazma Öncesi Araştırma Süreci – ABD Ders Kitabı (s.239).....	79
Şekil 2.38. Yedinci Sınıf Ders Kitabındaki İkna Edici Yazma için Hazırlanmış İçindekiler Bölümü	80
Şekil 2.39. İkna Edici Yazmanın Amacı – ABD Ders Kitabı (s.262)	81
Şekil 2.40. İkna Etmek için Kullanılacak Kaynaklar – ABD Ders Kitabı (s.264).....	81
Şekil 2.41. Poster Oluşturma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.265).....	81
Şekil 2.42. Konu Seçiminde Kendimize sorulacak Sorular – ABD Ders Kitabı (s.267).....	82
Şekil 2.43. Görüş Belirlemede Artılar eksiler Listesi – ABD Ders Kitabı (s.268).....	82
Şekil 2.44. İkna Edici Paragraf Oluşturma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.269).....	83
Şekil 2.45. Kanıt Çeşitleri – ABD Ders Kitabı (s.271).....	83
Şekil 2.46. İkna Edici Metin Şekilleri – ABD Ders Kitabı (s.272).....	84
Şekil 2.47. Teklif / Öneri Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.273)	84
Şekil 2.48. İkna Edici Parçaların Yapısı Hakkında İp uçları – ABD Ders Kitabı (s.276).....	85
Şekil 2.49. Okul Gaztesi için Başmakale Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.277)	85

Şekil 2.50. Broşür/ El İlanı Oluşturma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.280)	85
Şekil 2.51. Poster Oluşturma – ABD Ders Kitabı (s.283).....	86
Şekil 2.52. Reklam Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.285)	86
Şekil 2.53. Şikâyet Mektubu Örneği – ABD Ders Kitabı (s.287)	87
Şekil 2.54. Şikâyet Mektubu Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.288)	87
Şekil 2.55. Eleştiri Yazmada Kullanılan Film Ögeleri- ABD Ders Kitabı (s.289)	88
Şekil 2.56. Eleştiri Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.293)	88
Şekil 2.57. Sekizinci Sınıf Ders Kitabındaki İkna Edici Yazma için Hazırlanmış İçindekiler Bölümü	89
Şekil 2.58. Örnek İkna Edici Metin – ABD Ders Kitabı (s.262).....	90
Şekil 2.59. Örnek Öğrenci Metni – ABD Ders Kitabı (s.267)	93
Şekil 2.60. İkna Edici Paragraf Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.269).....	93
Şekil 2.61. Görüş Bildirme Metni Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.273)	94
Şekil 2.62. Destekleyici Kanıt Kullanımı – ABD Ders Kitabı (s.275).....	95
Şekil 2.63. İkna Edici Yazmada Kanıt Kullanımı – ABD Ders Kitabı (s.275).....	95
Şekil 2.64. İkna Edici Deneme Yazma Ödevi – Kitap Resmi (s.277)	96
Şekil 2.65. Görüşünü İfade Etmenin Mantıksal Sıralaması – ABD Ders Kitabı (s.280).....	97
Şekil 2.66. İkna Edici Sunum Metni Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.281).....	97
Şekil 2.67. İkna Edici Metni Gözden Geçirirken Yazarın Kendine Soruları – ABD Ders Kitabı (s.283)	98
Şekil 2.68. İkna Edici Metni Gözden Geçirme Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.285).....	99
Şekil 2.69. Reklam Metinlerinde Dikkat, İlgi, Arzu, Hareket – ABD Ders Kitabı (s.287).....	100
Şekil 2.70. Reklam Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.289)	100
Şekil 2.71. Editöre Yazılmış İkna Edici Mektup Örneği – ABD Ders Kitabı (s.292)	101
Şekil 2.72. Editöre İkna Edici Mektup Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.293)	102
Şekil 2.73. Kitap Eleştirisi Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.297).....	103
Şekil 3.1. Eylem Araştırması Döngüsü (Action Research..., 2010)	121
Şekil 3.3. Çalışma Grubunun Oturma Düzeni.....	130
Şekil 3.4. Çevrimiçi Ölçek Formundan Bir Kesit.....	141
Şekil 3.5. Metin Değerlendirme Sonuç Listesi	173
Şekil 3.6. Öğrencilerin Kendi Yazma Becerisine Yönelik Görüşleri- NVivo Nod Ağacı	179
Şekil 3.7. Öğrencilerin Yazarken Hissettiği Duygu – NVivo Nod Ağacı	180
Şekil 3.8. Araştırma Soruları Şeması	180
Şekil 4.1. Öğrencilerin Eğitimden Önce İkna İle İlgili Görüşlerine Yönelik Model	181
Şekil 4.2. İkna ile İlgili Kelime Bulutu	182
Şekil 4.3. Öğrencilerin Gerekçe Yazarken En Sık Kullandığı 12 Kelime	183
Şekil 4.4. Lütfen ve Valvarmak için Kelime Ağacı	184
Şekil 4.5. Öğrencilerin Metin Oluşturma Başarı Puanları.....	190
Şekil 4.6. Rubriğin Maddelerine Göre İkna Edici Yazma Becerisinin Eğitim Sürecindeki Gelişimi	192
Şekil 4.7. Örnek Öğrenci Metni (Birinci Metin Oluşturma).....	193
Şekil 4.8. Giriş Paragrafı Örneği (İkinci Metin Oluşturma).....	197
Şekil 4.9. Bir Fikrin İki Paragrafta Ele Alınmasına Yönelik Örnek (Birinci Metin Oluşturma).....	198
Şekil 4.10. Destekleyici Görüşlerin Ayrı Ayrı Paragraflarda Ele Alındığı Gelişme Paragrafı Örneği (İkinci Metin Oluşturma)	199
Şekil 4.11. Gelişigüzel Oluşturulmuş Sonuç Paragrafı Örneği (Birinci Metin Oluşturma).....	201
Şekil 4.12. Sonuç Paragrafı Örneği I (İkinci Metin Oluşturma).....	202
Şekil 4.13. Sonuç Paragrafı Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)	203
Şekil 4.14. Tez Cümlesi İçermeyen Bir Giriş Paragrafı Örneği (Birinci Metin Oluşturma).....	204
Şekil 4.15. Tez Cümlesi İçeren Bir Giriş Paragrafı Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)	205
Şekil 4.16. Tez Cümlesi İçeren Bir Giriş Paragrafı Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma).....	206
Şekil 4.17. Gelişme Paragrafında Kullanılmış Karşı Görüş Örneği I (Üçüncü Metin Oluşturma)	207
Şekil 4.18. Gelişme Paragrafında Yetersiz Kullanılmış Bir Karşı Görüş Örneği (Üçüncü Metin Oluşturma).....	208
Şekil 4.19. Gelişme Paragrafında Kullanılmış Karşı Görüş Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)	209
Şekil 4.20. Duygusal Yönlendirme Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)	210
Şekil 4.21. Duygusal Yönlendirme Örneği II (İkinci Metin Oluşturma)	211
Şekil 4.22. Tekrar, Çağrı Kullanımı Örneği (Üçüncü Metin Oluşturma)	212
Şekil 4.23. Kaynak Göstermeden Kullanılmış Sayısal Veri Örneği (İkinci Metin Oluşturma)	213

Şekil 4.24. Kaynak Kullanımı Örneği I (İkinci Metin Oluşturma).....	214
Şekil 4.25. Kaynak Kullanımı Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)	214
Şekil 4.26. Kaynak Kullanımı Örneği III (Üçüncü Metin Oluşturma)	215
Şekil 4.27. Gerekçelendirme Örneği I (Üçüncü Metin Oluşturma)	216
Şekil 4.28. Gerekçelendirme Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)	217
Şekil 4.29. Retorik Soru Kullanımı Örneği (İkinci Metin Oluşturma).....	218
Şekil 4.30. Örnek Kullanımı (Üçüncü Metin Oluşturma).....	219
Şekil 4.31. Tanık Gösterme Örneği (Üçüncü Metin Oluşturma)	220
Şekil 4.32. Gereklilik İfadeleri Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)	221
Şekil 4.33. Gereklilik İfadeleri Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma).....	222
Şekil 4.34. Amaçlarına Göre Geçiş İfadelerinin İkna Edici Metinlerdeki Kullanım Sıklıkları	224
Şekil 4.35. Eğitim Öncesi İkna Edici Metinlerdeki Geçiş İfadeleri	225
Şekil 4.36. Eğitim Sırası İkna Edici Metinlerdeki Geçiş İfadeleri	226
Şekil 4.37. Eğitim Sonrası İkna Edici Metinlerdeki Geçiş İfadeleri	227
Şekil 4.38. Geçiş İfadeleri Kullanımı Örneği (İkinci Metin Oluşturma).....	228
Şekil 4.39. Maddelere Göre Metin Analizlerindeki Başarı Yüzdeleri	232
Şekil 4.40. Öğrencilerin Metin Analizi Başarı Puanları (20 puan üzerinden)	233
Şekil 4.41. Tez Ögesini Uygulayabilme	235
Şekil 4.42. Destekleyici Görüşler Ögesini Uygulayabilme.....	235
Şekil 4.43. Karşı Görüşler Ögesini Uygulayabilme	236
Şekil 4.44. Duygusal Yönlendirme Ögesini Uygulayabilme	236
Şekil 4.45. Tekrar Ögesini Uygulayabilme	237
Şekil 4.46. Çağrı Ögesini Uygulayabilme	237
Şekil 4.47. Kaynak Ögesini Uygulayabilme	238
Şekil 4.48. Gerekçelendirme Ögesini Uygulayabilme.....	238
Şekil 4.49. Detaylandırma Ögesini Uygulayabilme.....	239
Şekil 4.50. Metin Yazarken Kullanılan İkna Edici Teknikler ve Kullanım Sayıları	240
Şekil 4.51. Gereklilik ve Geçiş İfadeleri Öğelerini Uygulayabilme	241
Şekil 4.52. Öğrencilerin Türkçe Dersi, Metin Oluşturma ve Metin Analizi Puanları	243
Şekil 4.53. Maddelere Göre Değerlendirmeler Arası Farklar	244
Şekil 4.54. Bölümlere Göre Değerlendirmeler Arası Farklar.....	246
Şekil 4.55. Her Bir Öğrenci Bazında Öz Değerlendirme ve Araştırmacı Değerlendirmesi Arası Farklar	247
Şekil 4.56. Öğrencilerin İkna Edici Yazma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Bağlantıları – Nvivo	249
Şekil 4.57. Özenilmeden Yazılmış Tek Cümlelik Bir Sonuç Paragrafı Örneği.....	262
Şekil 4.58. Yazım Yanlışları Örneği.....	262
Şekil 4.59. Okunaklı Olamayan El Yazısı Örneği.....	263
Şekil 4.60. Konuyla İlgili Taraf Belirleyememe Sorunu Örneği	263
Şekil 4.61. Savunulan Tezi İçeren Bir Giriş Paragrafı Örneği.....	264
Şekil 4.62. Eylem Çağrısı Yapan Bir Sonuç Paragrafı Örneği.....	264
Şekil 4.63. Gereklilik Kipi Kullanımı Örneği	264
Şekil 4.64. Karşı Görüşü Ele Alan Bir Gelişme Paragrafı Örneği.....	265
Şekil 4.65. Savunduğu Tezi Anekdote İle Destekleyen Bir Gelişme Paragrafı Örneği.....	265
Şekil 4.66. Öğrencilerin Kendi Yazma Beceresiyle İlgili Görüşlerinin Bağlantılarına Yönelik Model – Nvivo	267
Şekil 5.1. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturma Puanlarının Ortalamaları	281
Şekil 5.2. Eğitim Süreci Sonunda Yapılan Metin Analizi ve Metin Oluşturma Puanlarının Başarı Yüzdeleri	296

KISALTMA VE SEMBOLLER

ABD	:	Amerika Birleşik Devletleri
Akt.	:	Aktaran
Ed.	:	Editör
bk.	:	Bakınız
Çev.	:	Çeviren
MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
OECD	:	Organization for Economic Cooperation and Development (Ekonomik İş Birliği Teşkilatı)
PISA	:	The Programme for International Student Assessment (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı)
s.	:	Sayfa
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TÜBİTAK	:	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu
TV	:	Televizyon
vb.	:	Ve benzeri

I. BÖLÜM: GİRİŞ

Çağımız, modern toplum yaşantılarının sürdürüldüğü, teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği, insanlar arası, kültürler arası hatta ülkeler arası iletişimin son derece yoğun ve hızlı olduğu bir iletişim dönemidir. Hızlı ve neredeyse sınırsız olan bu iletişim olanakları, beraberinde yönlendirici iletişimi getirmektedir. Belirli gruplar, kurumlar veya insanlar iletişimi, pazarlama, siyasi vb. amaçlarla ikna edici biçimde kullanabilmektedir. Böylece iletişim sayesinde insanların algılarını etkilemek, yönlendirmek mümkün hâle gelmektedir.

Kitle iletişim araçları ikna tekniklerinin en yoğun kullanıldığı ortamlardan biridir. Hatta kitle iletişim araçları sayesinde ikna edici metinler günlük yaşantının bir parçası hâline gelmiştir. Televizyon, gazete, radyo, internet, sosyal medya ve dergiler; günlük alış-verişlerimiz, yiyecek-içecek tercihlerimiz gibi pek çok karar verme sürecinde, ikna edici dili kullanır. Televizyonlarda çocukların sağlıklı bir beden veya kişilik gelişimi gözetilmeksizin kâr amaçlı medya içerikleri sunulabilmektedir. Araştırmalar, çocukların medyadan büyük oranda etkilendiğini göstermektedir. Lemish'e (2013: 14) göre çocuklar medyaya karşı tepki göstermekte, düşünmekte, hissetmekte ve kendi anlamlarını yaratmakta ayrıca medyada gördüklerini, duyduklarını çeşitli eğilimler, inançlar ve arzulara dönüştürmektedir. ABD'de 8-18 yaş arası gençler, genellikle birçok medyayı aynı anda kullanarak günde yaklaşık 9 saat harcamaktadır (Wartella, 2013: 246). Ülkemizde de TÜİK'in (2014) "İstatistiklerle Çocuk" verilerine bakıldığında benzer bir tablo karşımıza çıkmaktadır. 11-15 yaş grubu ortaokul çocuklarının %90,2'si her gün televizyon izlemektedir. Bu çocuklardan %40'ı günde 0-2 saat televizyon izlerken %36'sı 3-4 saat televizyon izlemektedir. Bu öğrencilerin %68,9'u internet ve %41'i cep telefonu kullanmaktadır. Çocukların %37'si günde 0-2 saat internette kalırken %45,4'ü günde 3-10 saat internette zaman geçirmektedir.

Çağımızda çeşitli amaçlarla kullanılan medyadaki ikna içerikli yazılı veya sözlü metinlerden kaçınmak neredeyse olanaksızdır. Caine (2008: xiii) insanların günlük hayatlarını sürdürürken dergi, gazete, kitap, televizyon, broşür, el ilanları, reklamlar, politik karikatürler ve daha birçok yerde ikna edici metinlerle karşılaştığını söyler ve buralardaki ikna edici

anlatım kullanımlarının bazen fark edilebilir biçimde bazen de hemen göze çarpmayacak biçimde yer aldığına dikkat çeker. İkna sürecinin fark edilebilir bir şekilde kullanıldığı ve toplumun en çok maruz kaldığı medya ürünü reklamdır. Kurudayıoğlu ve Yılmaz (2014: 82) haftada 35 saat televizyon seyreden bir kişinin yılda yaklaşık 38.000 reklam seyrettiğini, bunun günde 100 reklamdan fazlası ettiğini, diğer kitle iletişim araçları da hesaba katıldığında bir insanın medya yoluyla bir günde 100 ile 300 arası reklam ile karşılaştığını söyler. Reklamın bilgilendirici işlevleri bulunur ancak bazı reklamlar sadece kâr amacı güdülerek hazırlandığından insanlara zararı dokunabilmektedir. Örneğin sadece pazarlama amacı güdülerek hazırlanmış, çocukların beslenme alışkanlıklarını yönlendiren reklamlara rastlanmaktadır. Wartella (2013: 246) Dünya Sağlık Örgütü verilerini incelemiş ve 2010'da ABD'de 5 yaş altı yaklaşık 43 milyon çocuğun aşırı kilolu olduğunu, 2-19 yaş arası neredeyse her beş erkek çocuktan birinin ve kız çocukların %15'inin 30 üzeri beden kitle indeksi ile obez olduğunu belirtmektedir. Görüldüğü üzere ikna edici dil kullanımı konusunda özellikle çocukların bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

1.1. Problem

Türkiye'de ikna edici yazmaya İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzunda (1-5. sınıf) (2009), ayrı bir yazma ve konuşma tekniği olarak yer verilmiştir. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programında (6-8. sınıf) (2006), ikna edici yazma görmezden gelinmiştir. Son yayımlanan Türkçe Dersi Öğretim Programındaysa (1-8. sınıf) (2015a) ikna edici yazmaya yönelik herhangi bir kazanım bulunmamaktadır. İlkokul ve ortaokul düzeyinde, ikna edici yazma, Türkiye'nin ana dili programlarında yalnızca 3, 4 ve 5. sınıf düzeyinde sınırlı bir biçimde yer almasına rağmen dünyadaki pek çok ana dili programında 1-8. sınıf düzeyinde, detaylı olarak yer alan bir beceridir. Güney Kore, Çin Hong-Kong, Singapur, Kanada, İrlanda, Avustralya ve ABD ilkokul ve ortaokul ana dili öğretim programlarında ikna edici yazmaya detaylı bir şekilde yer vermişlerdir (Common Core..., 2010: 5), (Atlantic Canada..., tarihsiz), (Literacy in..., 2012), (English Language..., 2015a-2015b-2015c-2015d), (Sefer, 2015), (Grade Expectation..., 2004), (Writing K-10..., 2005).

Bahsi geçen ülkeler, PISA-2012 ve 2015 sınavlarında, okuma becerileri performansında önemli başarı göstermiş ülkelerdir (PISA, 2015: 100).

Medyaya, diğer ülkelerdeki çocuklar kadar maruz kalan Türkiye’deki çocukların da ana dili müfredatlarıyla dilin günlük kullanımları konusunda bilinçlendirilmesi gerekliliği ortadadır. Ortaokul müfredatında da ikna edici yazmaya yer verilmelidir. Ancak sadece müfredatta yer vermek yetersizdir. Öğrencilere ikna edici metnin nasıl oluşturulduğu, bu gibi metinlerin ne gibi öğelerinin bulunduğu, bu tür metinlerin nasıl tanınabileceği konularında bilgi verilmelidir. Bu bağlamdan hareketle araştırmanın hareket noktası, *“Türkçe dersinde, ortaokul öğrencilerinin ikna edici yazma becerileri nasıl geliştirilebilir?”* sorusuna temellendirilmiştir.

1.2. Amaç

Araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin ikna edici yazma becerilerini geliştirmektir. Bu doğrultuda ikna edici yazma eğitimi programı geliştirilmiş ve programın denemesi yapılmıştır. Çalışmanın araştırma soruları şöyledir:

1. İkna edici yazma eğitimi öncesinde, öğrencilerin ikna ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin ikna edici metin oluşturma becerisi üzerindeki etkisi nedir?
3. İkna edici yazma eğitimi kapsamında yapılan metin analizlerinin metin oluşturmaya olan ilişkisi nasıldır?
4. İkna edici yazma eğitiminin, öğrencilerin öz değerlendirme becerilerine etkisi nedir?
5. Öğrencilerin ve araştırmacının ikna edici yazma eğitimine yönelik görüşleri nelerdir?
6. İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin kendi yazma becerilerine yönelik görüşlerine etkisi nelerdir?

1.3. Önem

Çocuklar, ikna edici dilin yoğun olarak kullanıldığı pazarlama teknikleri ve yönlendirici içeriğe sahip yazılı, sesli ve görüntülü medya içerikleri ile günlük hayatlarında doğrudan veya dolaylı olarak sürekli karşı karşıya kalmaktadır. Bu bakımdan çocukların ikna edici metnin yapısını bilmeleri, onların ikna edici dil kullanımına karşı farkındalık kazanmalarını sağlayacaktır. Böylece ikna edici sözlü veya yazılı metinlerle karşılaştıklarında bu metinleri çözümlayebilecekler ve kendileri de farklı ikna edici metinler oluşturabileceklerdir. Bu bağlamda, örneğin İrlanda'nın Erken Çocukluk ve İlköğretimde Okuryazarlık Komisyonun Araştırma Raporunda okur-yazarlık eğitimi ile ilgili teorilerden, eleştirel teori kapsamında, tüm metinlerin ideolojik olarak şekillendiği, okuyucuların bu metinlerdeki fikirleri belirleyebilme yollarını bilmesi gerektiği üzerinde durulur (Literacy in..., 2012: 59-70). Raporda, metinlerin bilgilendirme, ikna etme, eğlendirme, manipüle etme gibi işlevleri nasıl yerine getirdiğini çözüme konusunda öğrencilere fırsatlar verilmesi gerektiği ifade edilir. İkna edici yazma kapsamında, çocukların, erken yaşlarda görüşlerini ifade etmeyi, diğer görüşleri ve bakış açılarını değerlendirmeyi öğrenmesi gerektiği vurgulanır. Eleştirel teori sayesinde çocuklar;

- Görüşlerini ifade edebilme yeterliliği,
- Karar verme sürecini etkilemede kullanılan dil unsurlarını anlama,
- Dil kullanımı konusunda eleştirel bir bakış açısına sahip olma gibi becerileri

kazanmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde ikna edici yazmayı detaylı olarak ele alan ve uygulamaya dönük olarak işleyen çok fazla Türkçe kaynağa rastlanmamaktadır. Ülkemizde, dil eğitiminde, ikna edici yazma ve konuşma son yıllarda tartışılmaya başlanmış bir konu olmasına rağmen uluslararası boyutta yıllardır akademik olarak da ele alınan bir konudur. Bu çalışmanın ikna edici yazmanın ne olduğu, ikna edici metnin nasıl oluşturulduğu ve metinde kullanılan ikna tekniklerinin neler olduğu gibi konularda Türkçe öğretmenlerine ve ortaokul öğrencilerine rehberlik edeceği düşünülmektedir. Ayrıca dilin edebî ve sanatsal kullanımı yanında günlük kullanımı konusunda, farkındalık yaratarak öğrencilere fayda sağlayacağı umulmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma

- 2015-2016 eğitim öğretim yılında, İstanbul'un Maltepe ilçesindeki bir ortaokulda okuyan 20 altıncı sınıf öğrencisiyle,
- 34 ders saatinden oluşan bir uygulama süreciyle,
- Yazma, kapsamında ele alınan ikna edici yazma becerisiyle sınırlıdır.

1.5. Sayılılar (Varsayımlar)

Bu çalışmada,

- Öğrencilerin uygulama kapsamında yapılan derslere istekli bir şekilde katıldıkları,
- Öğrencilerin ikna edici yazma becerilerinin sadece araştırmacının yürüttüğü eğitim sayesinde geliştiği,
- Öğrencilerin veri toplama araçlarını herhangi bir etki altında kalmadan kendi görüşleri doğrultusunda doldurdıkları varsayılmıştır.

II. BÖLÜM: ALANYAZIN / İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İkna, Dil ve İletişim İlişkisi

İkna radyo, televizyon, gazetecilik, iletişim, halkla ilişkiler bölümlerinde detaylı olarak işlenen bir konudur. İkna kelimesi Türkçeye Arapçadan geçmiştir. Misalli Büyük Türkçe Sözlükte ikna için “inandırma, inanmasını sağlama, razı etme, gönlünü edip kandırma” anlamları verilmiştir (Ayverdi ve Topaloğlu, 2005: 1396). Oyman (2012: 4) iknayı “istendik amaçların ortaya çıkarılması için gerçekleştirilen bir iletişim biçimi” olarak tanımlar. İkna etmenin doğasında hedef kitleyi etkilemek ve istenilen yönde harekete geçirmek vardır. Büyükkantarcıoğlu’na (2011) göre ikna, karşıdaki birey ya da grubun, belli bir düşünceyi, tutumu, eylemi, akla yatkın ve kabul edilebilir olarak algılayabilmesi için uygulanan etkileme ve yönlendirme sürecidir. Buradan hareketle ikna süreci için dil ve iletişimin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu tanımlardan hareketle ikna, “dil yoluyla kurulan iletişimde, hedef kitlenin zihninde olumlu kanaat oluşturma, hedef kitleyi yönlendirme” şeklinde tanımlanabilir.

Retoriğin ikna etmede önemli bir yeri bulunmaktadır. Altınörs (2011: 82) retoriği en genel anlamıyla ikna sanatı olarak nitelerken aynı zamanda retoriğin, muhatabı bir eyleme sevk etme amacıyla yapılan konuşmayı temele alan bir çalışma olduğunu söylemektedir. Aristoteles (1995: 19) “kanıtlama ve inandırma tarzları retorik sanatının özüdür” demektedir. Kırklar-Barokas (2011: 15-17) retoriği, güzel söz söyleme sanatı içinde bulunan inandırma yöntemi olarak ifade etmektedir. Meyer (2004: 10) tarih boyunca retorik için yapılan tanımlamalardan üç önemli nokta çıkarmaktadır. Bunlardan ilki dinleyicinin rolü, ikincisi hatibin önemi ve üçüncüsü bu ikisi arasında aracılık eden düşüncelerin ve dilin ağırlığıdır. Çörekçioğlu (2015: 22) Aristo’nun ikna koşullarının üç ana elemandan oluştuğunu söylemektedir. Bunlar ethos, pathos ve logosdur. Ethos konuşmacının güvenilirliği ve karakter yapısıdır. Pathos konuşmacının hedef kitleyi etkilemek için kullandığı duygusallıktır. Logos konuşmanın mantıksallığıdır. Yani ikna edici bir konuşmada, konuşmacı güvenilir, konuşma hedef kitlenin duygularını etkileyebilme özelliğine sahip, mantıksal ve nedensel olmalıdır. Graham, J. G. (2002: 152) Aristonun görüşleriyle örtüşecek şekilde ikna edici hitâbın mantıksal, ahlakî ve duygusal olmak üç yönünün özelliklerini

vermiştir. Mantıksal özellikler: metin; tanımlayıcı, anlatımcı, sınıflandırmacı, karşılaştırmalı, karşıtlıklar içeren, otorite belirten, neden sonuç ilişkisini veren, çözüm önerileri ile sona eren / manidar bir sonucu olan, mantıksal olarak oluşturulmuş, ideal ve genellenebilir görüşler içeren, gerçekler ve istatistikler gibi bilgiler ile desteklenen bir yapıda olmalıdır. Ahlaki özellikler: metinde anlatılan deneyimlerin kişinin kendisi tarafından yaşanmış olması, yazarın hedef kitlenin bakış açısına, yeterliliklerine ve bilgi düzeyine saygı duyması, yazarın yanlış bulduğu görüşe saygı göstermesi, yazarın hedef kitleyle ortak bakış açısı ve ilgi alanlarını paylaşmasıdır. Duygusal özellikler: yazar, metinde, kendi duygularını ifade etmelidir, izleyicinin içinde bulunduğu duyguyu ifade etmelidir, hedef kitleyle empati kurmalıdır, hedef kitleye değer verdiğini göstermelidir, hedef kitlenin zihninde durumları canlı gibi gösterecek betimlemelerle heyecan yaratan bir dil kullanılmalıdır. Anık (2000: 49) ikna etmek için duygulara ve akla hitap eden iki türlü argüman kullanıldığını, duygulara hitap eden argümanların akla hitap edenlerden daha etkili olduğunu söylemektedir. Heinrichs (2014: 368) ikna edici üslupta üç özelliği vurgulamaktadır. Bunlar: ifade tarzında açıklık ve berraklık olması, hedef kitleye uygun sözcükler ve dilin kullanılması, konuşmacının dinleyicinin gözleri önünde retoriksel bir gerçek yaratma becerisine sahip olmasıdır. Sezen (2010: 197) ikna edici bir konuşmanın özelliklerini şöyle sıralar; sağlam bilgilere dayanmalı, yıkıcı değil yapıcı olmalı, dinleyicinin dikkatini canlı tutmalı, canlı bir dil, hareketli bir üslup kullanılmalı (kısa ve anlaşılır cümleler kullanma), konuşmacı göze, konuşma da kulağa ve duygulara hitap etmeli, belli bir amaca yönelik olmalı, karşılıklı konuşuluyormuş gibi davranılmalıdır. Kanada dil öğretim programa göre ikna edici konuşma yoluyla öğrenciler, bir fikrin ve bir görüşün gerekliliği, etkinliği ve üstünlüğü konusunda insanları etkilemeye çalışır. İkna edici hitaplarda, polemik formatındaki hazırlı konuşmalar gibi konuşmacı, bazen konuşmanın içine özel isteklerini yerleştirir. Retorik konuşmaların amacı hedef kitlenin düşünce ve davranışlarını etkilemek olduğundan konuşmacı kendine güvenli, kibar ve etkili bir hitapla konuşur. Konuşmacı hedef kitlenin sorularını cevaplamaya onları bilgilendirmeye heveslidir (Atlantic Canada..., tarihsiz).

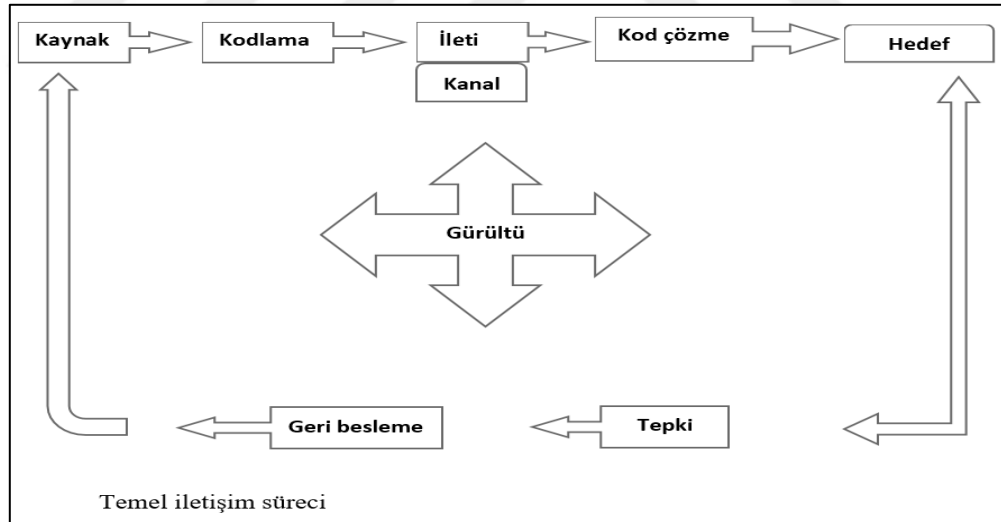
İnsanlar arası iletişimi sağlanmada en yaygın ve etkili olarak kullanılan kanal dildir. Bu bakımdan insanlar arası iletişim süreci çoğunlukla dil vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Pek çok dil bilimci dilin tanımını yaparken iletişim işlevine değinmiştir. Korkmaz (2010: 1) dili

bir bildirişme aracı olarak tanımlarken bildirişim için “bir araç vazifesi gören ilkel veya gelişmiş bir işaret sisteminden yararlanarak bir bilginin, bir duygunun bir yerden başka bir yere, bir zihinden başka bir zihne aktarılması” olarak ifade etmektedir. Aksan (2009: 11) dil ile iletişim arasındaki ilişkiyi “Dil insanın duygularını, düşüncelerini isteklerini bütün inceliğiyle açığa vurmasını sağlar.” diyerek açıklamaktadır. Coşkun (2010: 17) dil ve iletişim arasındaki ilişki için “seslerin meydana getirdiği anlamlı bütünlerin, her zaman insanoğulları arasında ana iletişim aracı olduğunu, seslerin biçimlenmesini sağlayan, farklı sesler üreten, onları belirlediği amaçlar doğrultusunda bir iletişim aracı olarak kullananın insanoğlu olduğunu” söylemektedir. Banguoğlu (2011: 9) dil için “insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemi” demektedir.

İletişim için yapılan tanımlar, tıpkı dil gibi iletişimin de dil ile iç içe gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. İnceoğlu (2011: 199) iletişimi, insan türünün özelliği olan toplumsallığının bir yansıması olarak görür ve iletişimi “birey ya da bireyler arasında anlam(lar) yüklü simgeler gönderimi, alımı, işlenimi, yeniden gönderimi, yeniden alımı ve yeniden işlenimi süreci” olarak ifade etmektedir. Dil “insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan” olarak tanımlanırken, iletişim “duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, iletişim” olarak tanımlanır (TDK, 2005: 526, 954). İki kavramın tanımları arasındaki benzerlik dikkat çekicidir. Borg (2012: 118-130) dil ile ikna arasındaki ilişkiyi psikolinguistik açıdan ele almakta ve psikollinguistiği, “kelimelerin düşüncelerimizi ve duygularımızı nasıl etkilediğini açıklamaya çalışan bilim dalı” olarak tanımlamaktadır. Yazara göre politikacılar dilin düşünce üzerindeki etkisini kavramış kişilerdir. Bir politikacı, ülkede yaşanan ekonomik sıkıntıyı “ekonominin olumsuz yönde büyümesi” olarak tanımlayabilir. Böylece olumsuz bir durum “büyümek” gibi olumlu bir kelimeyle açıklanmış olur. Chomsky (1997) siyasette etkili bir şekilde kullanılan ikna yöntemlerinden biri olan propagandanın medyadaki rolünün iki tür demokrasi oluşturduğunu söyler. Birincisi halkın kendi meselelerinin yönetimde anlamlı bir şekilde ele alındığı, bilgi kaynaklarının açık ve özgür olduğu demokrasi anlayışı, ikincisi ise bilgi kaynaklarının sıkı bir şekilde kontrol altında tutularak bilginin propagandalarla yönlendirildiği, halkın kendi meselelerini yönetmelerine engel olan demokrasi anlayışıdır ve temeli 17.yüzyıla kadar dayanır.

Topsümer, Elden ve Yurdakul (2014: 13) iletişim için “haber, bilgi, duygu, düşünce ve tutumların simgeler sistemi aracılığı ile kişiler veya gruplar arasında ya da toplumsal düzeyde değiş tokuş edildiği dinamik bir süreçtir”, demekte ve iletişimin öğelerini şöyle sınıflamaktadır (bk. Şekil 2.1.):

- Kaynak: iletişim sürecinin başlangıç noktası
- İleti: hedef üzerinde birtakım değişiklikler oluşturmak amacıyla iletilen simgeler bütünü
- Hedef: simgelere dönüşmüş olarak gelen iletileri alan iletişim ögesi
- Kanal: kaynak ile hedef arasında yer alan iletişim ortamı
- Geri besleme: kaynak biriminin gönderdiği iletiye karşılık hedefin yanıtı
- Gürültü: iletişimin kötü işlemesine ya da tümüyle engellenmesine neden olan her şey

Şekil 2.1. İletişimin Temel Öğeleri

Oyman (2012: 5) ikna sürecinin bağımlı ve bağımsız değişkenleriyle bir arada olması durumunu ikna edici iletişim matrisi olarak tanımlar. Her bir ikna edici iletişim durumunu oluşturan bağımsız değişkenlerin karşımıza “kaynak, ileti, kanal, alıcı ve amaç” olarak çıktığını söyler. Bağımlı değişkenlerin ise hedef kitlenin davranış değişikliği olduğunu

vurgular. Buradan hareketle iknanın iletişim sürecinin geri besleme aşamasında ortaya çıktığı söylenebilir.

İkna sürecinin iki yönü bulunmaktadır. İletişim, sözlü ise bu iki yönü, “konuşmacı ve dinleyici” yazılı ise “yazar ve okuyucu” oluşturur. Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu (2005: 36) “toplumsal bir varlık olan insanoğlunun yaşayışı gereği diğer insanlarla çeşitli düzeylerde ilişkiler içinde olduğunu, bu ilişkilerde çoğunlukla dilini kullanan insan için konuşma ve yazmanın, iletişimin başta gelen araçları olduğunu” ifade etmektedir. Bu bakımdan insanların dil vasıtası ile yazılı ve sözlü olmak üzere iki türlü iletişim kurabildiği söylenebilir. Temizyürek, Erdem ve Temizkan (2007: 18-22) iletişimi üç türe ayırmıştır:

- Sözlü iletişim
- Yazılı iletişim
- Sözsüz iletişim

Akman (2015: 14) “iletişimin bireyler arasındaki anlamları ortak kılma süreci olduğunu sosyal bir varlık olan insanın deneyimlerini, düşüncelerini, tepkilerini, duygu paylaşımlarını iletişim aracılığıyla sağladığını” söylemekte ve iletişimi dört türe ayırmaktadır. Bunlar:

- Yazılı iletişim
- Sözlü iletişim
- Görsel iletişim
- Sözsüz iletişim (beden dili)

Yazara göre yazılı iletişim “görüşleri, düşünceleri, araştırmaları, incelemeleri, yeni gelişmeleri kaynağa metinler veya yazılı kaynaklar yoluyla iletmek”tir (Akman, 2015: 69). Yazılı iletişimde temel amaç, hedefe, alıcıya ya da muhataba anlatmak ve aktarmak istediklerimizi yazıyla en iyi şekilde anlatmaktır. Hem ikna sürecinin hem de iletişim sürecinin benzer unsurlara sahip olması ikna, iletişim ve dil arasında sıkı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Günümüzde, iletiler için kitle iletişim araçları, ikna edici iletişimin kanalını oluşturmaktadır. Kitle iletişim araçlarını kullanarak iletişimi başlatan tarafın, çeşitli mesajları, çok sayıda kişiye ulaştırması mümkündür. Kitle iletişim araçlarında kullanılan çeşitli ikna yöntemleri

sayesinde insanların tutum ve davranışlarına yön verilebilir. Kısacası iletişimin var olduğu her yerde ikna süreci gerçekleşebilir. Kamu spotları, reklamlar, köşe yazıları, ilanlar, broşürler bu amaçla kullanılan kitle iletişim araçlarından bazılarıdır. Günümüzde açık ya da örtük olarak gerçekleştirilen bu etkileme çabaları, politikada, siyasette, ticarete, pazarlamada yerini almış durumdadır. Demirtaş-Madran (2012: 110) yazılı kitle iletişim araçların ve görsel kitle iletişim araçlarının mesajın yapısına göre hedef kitleyi ikna etmede farklı etkileri olduğunu söylemektedir. Yazar, “cümle yapısı ve kelime zenginliği açısından karmaşık mesajların iletiminde yazılı basının kullanımının daha etkili olacağı, daha basit, anlaşılır mesajlar içinse görsel basının daha iyi sonuçlar doğuracağını” vurgulamaktadır.

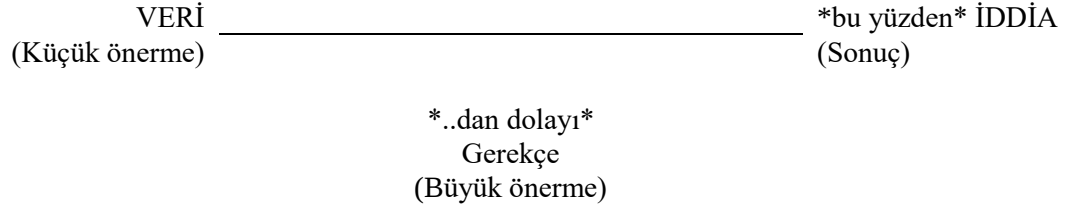
Anık (2000: 61) “gazete, dergi, kitap gibi basılı araçların, zihinsel cevabın bulunması için hedef kitleye zaman tanıyor olmasının ikna etmede daha avantajlı olduğunu, haber veya bilginin yapı, içerik ve kullanılan görseller bakımından yazılı olmasının hedef kitle üzerinde yüksek ikna gücüne sahip olsa da belirli bir azınlık üzerinde etkili olabileceğini, elektronik araçların ise sınırsız bir hedef kitleye ulaşmakla birlikte ikna gücünün daha düşük olduğunu” ifade etmektedir.

Bu bilgilerden hareketle yazılı iletişimin sözlü iletişime göre daha kalıcı olduğu söylenebilir. Bunda yazılı anlatım, sözlü anlatıma göre daha planlı, kurallı ve resmî olmasının rolü önemlidir. İkna edici yazma yazılı iletişim kapsamında ele alınabilir. İngilizcede, tartışmacı yazma “argumentative writing” şeklinde kullanılır ve “argüman” kelimesi aynen Türkçeye geçmiştir. Thomas (1986, Akt. Grammond, 1997: 5) “argüman” kelimesini:

- Haklı çıkmak için tasarlanmış söylem,
- Olayların durumların nasıl ve neden gerçekleştiğini açıkça anlatmak,
- Bir söylem ya da iddianın gerçek olduğuna diğerlerini ikna etmek veya inandırmak için gerekçesiyle bir kanıt veya neden sunmak şeklinde tanımlanmaktadır.

Toulmin (1958, Akt. Grammond, 1997: 5,10) ise “argüman” kelimesini bir gerekçe sürecini kapsayan söylem, olarak ifade eder. Toulmin argüman yapısını aşağıda yer alan iki şema ile ifade eder.

Toulmin'in temel argüman şeması:

Toulmin'in detaylandırılmış argüman şeması:

(Grammond, 1997)

2.3. Yazılı Anlatım Türleri ve Bu Türler İçinde İkna Edici Yazmanın Yeri

Bu bölümde; metin türleri ve yazılı anlatım türlerinin öğretim programlarında ve alinyazında nasıl ele alındığı incelenmiştir.

1. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzunda (1-5. sınıf) ders kitapları için metin seçme kısmında, anlatım türlerine değinilmiştir. Burada metin türleri için kapsayıcı 3 üst başlık oluşturulmuştur (MEB, 2009: 169):

- Bilgilendirici metin türü
- Öyküleyici metin türü
- Şiir

Programın ilerleyen bölümlerinde “Öğrenme Türleri” başlığı altında yer alan yazılı anlatım türleri bulunmaktadır. (bk. Tablo 2.1.).

Tablo 2.1. Yazılı Anlatım Türleri (MEB, 2009: 353-361)

• Betimleyici yazma	• İş birliği yaparak yazma
• Hikâye edici yazma	• Planlı yazma
• İkna edici yazma	• Sorgulayıcı yazma
• Karşılaştırmalı yazma	• Not alma

2. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programında (6-8. sınıf) ders kitaplarında yer verilmesi gereken türler ifadesi ile metin türlerine değinilmiştir (bk. Tablo 2.2.)

Tablo 2.2. Metin Türleri (MEB, 2006: 57)

• Şiir	• Sohbet (söyleşi)
• Hikâye	• Gezi yazısı
• Anı	• Biyografi
• Masal	• Makale
• Fabl	• Roman
• Deneme	• Eleştiri
• Tiyatro	• Destan
• Mektup	

Buradaki türlerin sayısı röportaj, fıkra gibi türler eklenerek artırılabilir. Programın ilerleyen bölümlerinde “yöntem ve teknikler” başlığı altında yer alan yazılı anlatım türleri şu şekildedir:

Tablo 2.3. Yazılı Anlatım Türleri (MEB, 2006: 68)

• Not alma	• Metin tamamlama
• Özet çıkarma	• Tahminde bulunma
• Boşluk doldurma	• Bir metni kendi kelimeleriyle yeniden oluşturma
• Kelime ve kavram havuzundan seçerek yazma	• Bir metinden hareketle yeni bir metin oluşturma
• Serbest yazma	• Duyulardan hareketle yazma
• Kontrollü yazma	• Grup olarak yazma
• Güdümlü yazma	• Eleştirel yazma
• Yaratıcı yazma	

Ortaokul programı ile ilkokul programı arasında verilen yazılı anlatım türlerinin ve metin türlerinin birbirinden farklı olduğu görülmektedir.

3. Son yayınlanan Türkçe Dersi Öğretim Programında (1-8.sınıf) metin türleri üçe ayrılmaktadır (MEB, 2015a: 9):

- Hikâye edici metin
- Bilgi verici metin
- Şiir

4. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programında (5-8. sınıf) bulunan metin ve anlatım türleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2.4. Metin Türleri ve Anlatım Türleri (MEB, 2012)

Metin türleri (s.3)	Anlatım türleri (s.72)
▪ Bilgilendirici ▪ Tartışmacı ▪ Edebi nitelikli metin	▪ Açıklayıcı ▪ Öyküleyici ▪ Betimleyici ▪ Tartışmacı
Programda, ayrıca ismi geçen metin türleri (s.32)	
▪ Edebi türler ○ Deneme ○ Hikâye ○ Anı ○ Biyografi vb.	▪ Günlük yaşamın farklı alanlarında ortaya çıkan metin türleri ○ Dilekçe ○ Öz geçmiş ○ Özet ○ Davetiye ○ Duyuru ○ Mektup ○ E-posta ○ Reklam metni vb.

4. Türkçe Dersi Hazırlık Sınıfı Öğretim Programında metin türleri ana ve alt başlıklar şeklinde gruplandırılmıştır. Türler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2.5. Metin Türleri (MEB, 2006b: 17)

Olay Yazıları	Düşünce Yazıları	Bildirme Yazıları	Şiir
▪ Hikâye ▪ Masal ▪ Anı ▪ Tiyatro	▪ Deneme ▪ Sohbet ▪ Makale	▪ Mektup ▪ Dilekçe ▪ Otobiyografi ▪ Biyografi ▪ Rapor ▪ Tutanak ▪ Haber metni ▪ Tanıtma yazıları	▪ Şiir

5. Dil ve Anlatım Dersi 9-12 Sınıflar Öğretim Programında metinlerin ve farklı anlatım türlerinin bir tema etrafında birleştirilmesi sonucu oluşturulan anlatım türleri şöyledir (MEB, 2011a: 4):

- Öyküleyici (Hikâye Edici) Anlatım
- Betimleyici (Tasvir edici) Anlatım
- Coşku ve Heyecana Bağlı Anlatım
- Destansı Anlatım, Emredici Anlatım
- Öğretici Anlatım, Açıklayıcı Anlatım
- Tartışmacı Anlatım, Kanıtlayıcı Anlatım
- Düşsel Anlatım, Gelecekte Söz Eden Anlatım
- Söyleşmeye Bağlı Anlatım, Mizahî Anlatım

Programda verilen yazılı anlatım türlerinin bazıları metnin içeriğine bağlı olarak sınıflandırılırken (mizahi, düşsel, gelecekte söz eden), bazılarının anlatım tarzına bağlı olarak (betimleyici, öyküleyici) sınıflandırıldığı görülmektedir. Öğretim programlarının yazılı anlatım sınıflandırmalarından hareketle ikna edici yazmaya tartışmacı ve kanıtlayıcı anlatım kapsamında zaman zaman değinildiği görülmektedir.

Alanyazına bakıldığında tıpkı öğretim programları gibi anlatım türleri ve metin türleri sınıflamalarında bir birlik olmadığı görülmektedir. Gülensoy anlatım biçimlerini sekize ayırır:

Tablo 2.6. Anlatım (Üslup) Biçimleri (Gülensoy, 2010: 272)

• Hikâye etme	• Tahlil yoluyla anlatım
• Açıklama	• Kanıtlama yoluyla anlatım
• Tasvir yoluyla anlatım	• Konuşmalı anlatım
• Özlü anlatım	• Manzum anlatım

Yazarın sınıflamasında ikna edici anlatım, kanıtlama yoluyla anlatım kapsamında ele alındığı görülür. Yazara göre kanıtlama yoluyla anlatımda, “ortaya atılmış ispatlanması gereken herhangi bir konu bütün yönleri ile tanıtılır sonra konunun ispatlanmasına geçilir. Bu safhada elde bulunan her türlü belge, başkalarının konu ile ilgili görüşleri, eğer yapıldıysa deney ve gözlem sonuçları birer delil olarak kullanılır (s.276).”

Bülbül de (2000) yazılı anlatım biçimlerini yediye ayırır metin türlerini de dörde ayırır (bk. Tablo 2.7.). Yazara göre kanıtlama yoluyla anlatım; düşünce, görüş ya da yargının net bir şekilde ifade edilmesidir.

Tablo 2.7. Yazılı Anlatım Biçimleri ve Metin Türleri (Bülbül, 2000)

Yazılı Anlatım Biçimleri (s.45-47)				
• Açıklamalı anlatım • Hikâye etme • Tasvir yoluyla anlatım • Portre yoluyla anlatım • Kanıtlama yoluyla anlatım • Konuşmalı anlatım • Manzum anlatım				
Metin Türleri (s.61-75)				
Gazete ve dergilerdeki yazı türleri		Yazışmaya dönük yazı türleri	Yaşatıcı nitelikteki yazı türleri	Diğer yazı türleri
• Haber • Başyazı • Makale • Köşe yazısı • Röportaj • Mülakat • Yorum • Gezi yazısı • Biyografi • Anı • Günce • Sohbet • Eleştiri	• Polemik • Deneme • Çeviri • İlan • Reklam • Röportaj • Resim • Araştırma yazıları • İnceleme • Servitüde yazı türü • Özetleme yazı türü	• Dilekçe • Mektup • Telgraf • Tebrik • Davetiye	• Roman • Hikâye • Tiyatro • Masal • Fabl • Radyofonik Piyes • Senaryo ve yazımı	• Anket • Bibliyografya • Dizin • Özet çıkarma • Rapor • Tutanak • Karar • Not alma

Günay (2013) metinleri türler ve tipler olmak üzere ikiye ayırır (bk. Tablo 2.8). Günay, kanıtlayıcı metin tipi adı altında ikna edici yazmaya değinir. Yazara göre kanıtlayıcı metin tipinde, yazarın amacı; kanıtlamak, ikna etmek, inandırmak, ispatlamak, ortaya koymak, bir bakış açısını savunmak, okuyucunun da kendisi gibi düşünmesini sağlamak, kendi düşüncesini okuyucuya kabul ettirmektir. Yazara göre kanıtlayıcı metin tipinin iki işlevi vardır. Bunlar; örneklerle bir kanıyı somut biçimde ortaya koyarak, bakış açısının nedenini ve yazarın konuyla ilgili duygularını söyleyerek kullanılan “ikna etme işlevi” ve kendi görüşü dışındaki görüşü gülünç duruma düşürerek, kanıtlarla karşı görüşü çürüterek, metnin mantıksal tutarlılık içinde vererek kullanılan “polemik işlevi”dir. Yazar kanıtlayıcı metinlerin savunulacak düşünce odaklı, kuruluş bakımından sağlam ve sınırları belli, belirli

sıklıkla yinelenen düşüncelerle örülü, okuyucu ile ortak veya benzer düşünüldüğünü gösterir ayrıca tanıklarla desteklenmiş olması gerektiğini belirtir.

Tablo 2.8. Metin Tipleri ve Metin Türleri (Günay, 2013: 237-392)

Metin Tipleri	Metin Türleri	
• Anlatısal • Betimleyici • Söyleşimsel • Sözbilimsel • Kanıtlayıcı • Açıklayıcı • Buyrumsal (eğitici-öğretici) • Önceden haber verici • Üstün	• Öz yaşam öyküsel • Öğretici • İçsel • Mektup • Aytamlıkla İlgili • Polemik • Olağanüstü ve düşlemsel	• Destansı • Romanesk • Ağlatısal • Gülmece • Dramatik

Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu (2005) yazılı anlatım biçimlerini dörde ayırır ve on beş metin türü verir (bk. Tablo 2.9.).

Tablo 2.9. Yazılı Anlatım Biçimleri ve Metin Türleri (Beyreli, Çetindağ ve Celepoğlu, 2005)

Yazıda Anlatım Biçimleri (s.110,131)	Metin Türleri (s.110,131)	
• Açıklayıcı anlatım • Tartışmacı anlatım • Betimleyici Anlatım • Öyküleyici anlatım	• Hikâye • Deneme • Mektup • Fıkra • Gezi yazısı • Eleştiri • Masal • Anı	• Röportaj • Öz geçmiş • Dilekçe • Rapor • Bildiri • İlân • Makale

Yazarlar, tartışmacı anlatım için “okuyucunun bir konu hakkında yerleşik kanılarını değiştirmek amacıyla yazılan yazılarda kullanılan bir anlatım türüdür, burada amaç yerleşik kanaatleri sorgulamak, değiştirmek ve yazar tarafından ileri sürülen görüşü okuyucuya benimsetmektir, bu tür yazıların dili yer yer nesnel olmakla birlikte genellikle öznel” demektedir (s.68). Bu tip yazıların, “konunun işlenişinde zaman zaman sorular ve bu sorulara yine yazarın verdiği cevapları kullanılarak okuyucuyu ikna etmek” hedeflendiğini vurgulayan yazarlar anlatım türünden hareketle okuyucunun görüşünü yönlendirmek, ağırlıklı olarak öznel bir anlatım kullanmak ve cevabı bilinen sorulardan metinde yararlanmak şeklinde ikna edici yazının özelliklerine değinmişlerdir (s.68). İkna edici yazılarda retorik soruların önemli bir yeri vardır. Soru sorularak okuyucunun zihni önce

yönlendirilir, ardından cevap verilerek yazarın vermek istediği görüş kabul ettirilmeye çalışılır. Akfırat (2010) retorik soruların üç özelliği olduğunu söyler. Bunlar okuyucunun zihninde nedensellik ilişkisini kurduran “yönlendirme işlevi”, yazarın ileri sürdüğü fikri paylaşılır kılan “paylaşılan öznellik işlevi” ve tartışılan konuyu gündeme getiren, konuya farklı bir bakış açıları katan ve söz konusu konu ile ilgili olarak farkındalık yaratan “tetikleme işlevi”dir. Güneş (2013) yazılı anlatıma türlerini on bire ayırır. Bunlardan bir tanesi de ikna edici yazmadır (bk. Tablo 2.10.).

Tablo 2.10. Yazılı Anlatım Biçimleri (Güneş, 2013: 176)

Yazılı Anlatım Biçimleri		
• Betimleyici yazma • Hikâye edici yazma • İkna edici yazma • Sorgulayıcı yazma	• Yaratıcı yazma • Karşılaştırmalı yazma • Planlı yazma • Not alma	• İş birliği yaparak yazma • Bağımsız yazma • Bitişik eğik yazı

Yazar ikna edici yazma ifadesini, ayrı bir terim olarak kullanmakta ve “ikna edici yazmada başkaları tarafından kabul edilebilir isteklerin gerekçelerini ve nedenlerini belirterek, hayal ederek, görüş belirterek, tahmin ederek metinler oluşturulduğunu” söylemektedir (s.176). Ayrıca ikna edici metinlerin inandırıcılığın mantıklı kanıtlarla sağlanması gerektiği üzerinde durmaktadır.

Yukarıda yapılan yazılı anlatım biçimleri ve metin türü sınıflamalarına bakıldığında yazılı anlatım sınıflandırmalarında benzerlikler olsa da metin türü sınıflamalarında yazarlar arasında bir görüş birliği olmadığı görülmektedir. Kaynaklarda, metin türü sınıflandırmaları bazen içeriğe, bazen anlatım biçimine bazen de metnin yer verildiği basılı materyale göre yapılmaktadır. Bununla birlikte tartışmacı, kanıtlayıcı, ispatlayıcı, ikna edici anlatım biçimleri için yapılan açıklamaların içerikleri birbiri ile örtüşmekte ve kavramların birbirleri yerine kullandıkları görülmektedir. Uluslararası literatür tarandığında yazılı anlatım biçimi sınıflamalarının birbirine daha yakın olduğu görülmektedir. Singapur’un ana dili öğretim programı, yazılı anlatım biçimlerini üçe ayırır (Sefer, 2015):

- Öyküleyici anlatım
- Açıklayıcı anlatım
- İkna edici anlatım

ABD'nin ortak öğretim programında 1-12.sınıf arasında kullanılan üç yazılı anlatım biçimi vardır (Common Core..., 2010: 41).:

- Tartışmacı/ ikna edici yazma: Metinlerdeki iddialarını desteklemek için geçerli sebepler ve konuyla ilgili bilgileri kullanarak yazma
- Bilgilendirici / açıklayıcı yazma: Doğru bir şekilde yapılmış etkili tercihler, analizler ve düzenlemeler yoluyla karmaşık fikirleri ve bilgileri net bir şekilde iletmek için yazma
- Hikâye / anlatı yazma: Etkili teknikler, iyi seçilmiş detaylar, sağlam bir metin örgüsü yoluyla gerçek veya kurgulanmış deneyimler veya olaylar oluşturmak için yazma

ABD ortak öğretim programında nitelikli öğrenci yazarların çoğu kez kendi amaçlarını gerçekleştirmek için bu üç metin türünün bir karışımını kullandığı belirtilir (Appendix A..., 2010: 24). Atlantik Kanada ana dili öğretim programında ise metin türleri sekize ayrılır (Atlantic Canada..., tarihsiz: 32):

- İkna edici metinler
- Açıklayıcı metinler
- Anı
- Biyografi / otobiyografi
- Tanımlayıcı / betimsel metinler
- Kullanma talimatları / yönergeler
- Bilgilendirici (rapor edici) metinler
- Hikâye edici metinler,
- Şiir
- Anlatım biçimlerinin karışık olarak kullanıldığı çoklu metinler.

Atlantik Kanada'nın programı tıpkı ABD ortak programında olduğu gibi anlatım türlerini karışık olarak kullanan metinler ile yazılı anlatım biçimlerinin bir arada kullanılabilmenin önünü açmaktadır. ABD'nin New York, Ohio, California, Illinois eyaletlerinde ortaokul düzeyinde kullanılan kompozisyon ve gramer ders kitaplarında ise yazılı anlatım biçimleri 5'e ayrılmaktadır (Writer's Choice.. Grade 6, 2001), (Writer's Choice.. Grade 7, 2001), (Writer's Choice.. Grade 8. 2005):

- Kişisel yazma

- Betimsel yazma
- Öyküleyici yazma
- Açıklayıcı/bilgilendirici yazma
- İkna edici yazma.

Güney Avustralya Hükümeti Eğitim Departmanının sınıf öğretmenlerine önerdiği ikna edici yazmayı öğretme rehberinde argüman yazma ve tartışmacı yazmayı şöyle tanımlanır (Engaging, 2011: 1):

- Argüman/İddia: Argümanlar okuyucuya belli bir bakışı açısını kabul ettirmeye çalışan bazen de faaliyetin başlamasını teşvik eden veya insanların harekete geçmesini tavsiye eden yazılardır.
- Tartışma: Tartışmalar bir konuda iki veya daha fazla bakış açısı sunup ve bunlardan birini tavsiye ederek sona eren yazılardır.

OECD (2006) raporuna göre PISA sınavında kullanılan metin türleri sürekli ve süreksiz metinler olmak üzere ikiye ayrılır (bk. Tablo 2.11.). Sürekli metinler paragraflardan oluşan bir kurgusu olan metinler iken, süreksiz metinler gündelik hayatta karşılaşılan metinlerdir.

Tablo 2.11. PISA Sınavında Kullanılan Metin Türleri (OECD: 2006)

Sürekli metinler	Süreksiz metinler
• Öyküleme • Bilgilendirme • Betimleme • Tartışma / İkna edici • Hypertext (köprü metin) • Belge ve kayıtlar • Yönergeler	• Çizelge ve grafikler • Tablolar • Diyagramlar • Haritalar • Formlar • Bilgi levhaları • Çağrı ve reklamlar • Makbuzlar/fişler • Sertifikalar

2.4. İkna Edici Yazma Nedir?

OECD (2006) raporuna göre tartışmacı metinler bir bakış açısı ile diğer bakış açıları ve önermeler arasındaki ilişkiyi gösterir ve bu metinler “neden” sorusuna cevap verir. Ayrıca rapora göre ikna edici metinler tartışmacı metinlerin bir alt sınıfıdır. İkna edici yazma ile

tartışmacı yazma zaman zaman birbiri yerine kullanılsa da birbirine çok benzese de belli özellikler bakımından birbirinden farklıdır (bk. Tablo 2.12.) (<http://www.smekenseducation.com/>).

Tablo 2.12. İkna Edici Yazma ve Tartışmacı Yazma Arındaki Farklar

	İkna edici yazma	Tartışmacı yazma
Amaç	Belli bir konuda okuyucunun yazarla aynı bakış açısı ve görüşte olmasını sağlamak.	Okuyucunun tarafınızı kabullenilmeye layık bir bakış açısı olarak değerlendirmesini ve geçerli olduğunu onaylamasını sağlamak.
Genel teknikler	Okuyucuyu yazarın görüşünün “doğru” olduğuna inandırmak için gerçekler ve duygular metinde harmanlanır (Genellikle duygular üzerinde durulur).	Konuyla ilgili nedenler, inanılabilir gerçekler, yeterli deliller sunularak yazarın geçerli ve değerli bir bakış açısı olduğuna okuru inandırmaya çalışılır.
Yazıya başlangıç	Önce bir konu ve sonra bu konuyla ilgili bir taraf belirlenir.	Bir konu araştırılır ve ardından konunun bir yönünün safına geçilir.
Sunulan bakış açısı	İkna edici metinler tek amaçlıdır. Belirli bir düşünce biçiminin düşünmenin tek mantıklı yolu olduğu kişisel inancına dayalıdır. Yazar metninde tek bir tarafı (kendi tarafını) sunar. (İkna edici metin bir karşı görüşü içerebilir, fakat karşı görüş kullanımının hemen ardından bunlar hızlıca reddedilir ve çürütülür.)	Karşı görüşlerin var olduğunu kabul etmek ne kadar adil bir yazar olduğunuzu üstü kapalı olarak okuyucuya iletmekle kalmaz savunulan görüşün niçin daha değerli olduğunu okuyucuya göstermek için ve karşı görüşleri eleştirmek için yazara fırsat verir. Metnin konuyla ilgili bir bakış açısını açıkça savunduğu görülmesine rağmen metin çoklu bakış açılarını içerir.
Hedef kitle	Hedef kitleye ihtiyaç duyulur. Yazar hedef kitleyi kendi tarafına çekebilmek için adete saldırır gibidir. Ayrıca yazar hedef kitlenin düşünceleri ve şu anda neye inandığı bilmelidir.	İnandırmak için hedef kitleye ihtiyaç duyulmaz. Yazar görüşünü basitçe ortaya koymakla yetinir.
Yazım tavrı	İkna etmek isteyen yazar için bir kişiyi bile kendi tarafına çekmek önemlidir ve okuyucunun peşinden koşar bu yüzden metin heyecanlı ve agresif bir tarz içerir.	Yazarın kabul edilmeye layık bir fikri olduğunu okuyucuya göstermesi yeterlidir. Okuyucular kabul etse de etmese de yazar bir konuyla ilgili inancını paylaşır.

Atlantik Kanada dil öğretim programına göre ikna edici metinlerin amacı tartışmak, görüşünü ortaya koymak, okuyucuyu inandırmaktır (Atlantic Canada..., tarihsiz: 58). Bu tip metinlerin girişinde yazar tuttuğu tarafı ve savunduğu fikri okuyucuya tanıtır, gelişme bölümünde inandırmak istediği görüşü nedenleriyle birlikte gerekçeli olarak ortaya koyar, sonuç bölümünde görüşünü etkili bir şekilde tekrar eder veya nedenlerini kısaca özetler. İkna edici metinlerde kullanılan ikna edici teknikler uzman kaynaklardan alınmış sayısal veriler, örnekler, tanık gösterme, okuyucuyu yüceltme, mizah, ironi ve anekdotlardır. Öğrenciler ikna edici/tartışmacı parçalar yazarken aşağıdaki formatta notlar tutabilir (Atlantik Kanada..., tarihsiz: 191).

Savunulan görüş:			
1. Neden		Destek / Delil	
2. Neden		Destek / Delil	
3. Neden		Destek / Delil	
4. Neden		Destek / Delil	
Sonuç bölümü:			
İkna etmek için:			
Konu:			
Argümanlar için	Destek	Karşı Argümanlar	Destek
...	...	...	...
...	...	...	...
...	...	...	...
Benim sonucum temelli argümandır.			
Örnek: Çeşitli nedenlerle... inanıyorum. İlk nedenim ...'dır. İkinci nedenim ...'dır. Ayrıca / ilaveten..... eklenmelidir. Bu sebeple, bazı öğrencilerin düşündüğünün aksine... ... göstermiştir ki.....			

Şekil 2.2. İkna Edici Yazma Formu

Programda ikna edici / görüş-taraf bildiren metinlerin çerçevesi şöyledir (Atlantik Canada..., tarihsiz:191):

- Bir konunun açıklaması, bir ana argümanın ön izlemesidir (Örnek: Okulumuz amigo kız seçmelerinin gerekli olup olmadığı konusunda karar vermeye çalışıyor. Bazı öğrenciler okul ruhunu geliştirmek ve takımın daha fazla oyun kazanması için ponpon kızların motive edici olduğunu düşünüyor. Bazıları ise tam aksini düşünüyor.)
- Bir konu veya bakış açısı için destekleyici argümanlar içerir (Çoğu yerel okulun kendi takımlarını desteklemek için ponpon kız ekibi vardır.).
- Konu ya da bakış açısının karşı görüşlerinin zayıflığını vurgulamak için desteklenen argümanlar vardır (Örnek: Çoğu oyuncu, ponpon kızların oyuncuların konsantrasyonunun ve oyunun akışının bozulmasına neden olduğunu düşünür.)
- Yazarın bakış açısını içeren bir sonuç içerir (Örnek: Bir grup ... istiyor, diğer grup ... istiyor. Ben ... yönde düşünüyorum.).

Doherty ve Jaffe'ye (2007: 7) göre ikna edici yazılar, yazarın görüşünün doğru olduğunu okura kabul ettirme teşebbüsü olan yazılardır, yazar okuyucuyu ikna etmek için görüşünü gerekçeler ve nedenlerle desteklemek zorundadır. Gerçekler tecrübe edilmiş durumlardır, görüşler ise birinin hisleri ve inançlarıdır, ikna edici yazılarda görüşler bazen yazının başlangıç paragrafında verilebilir. İkna edici yazılar, bir yazarın belirli bir fikri okuyucuya göstermek ya da kabul ettirmek istediği veya okuyucuyu belirli bir şekilde davranmaya ikna etmeye çalıştığı kurgusal olmayan kısa eserlerdir (Prentice Hall Littrature 1989: 384). Tanımlamalardan anlaşılacağı üzere ikna edici yazılar, bir görüşü savunmak veya ona karşı çıkmak için yazılır. Yazar, okuyucuyu kendi görüşünü kabul ettirecek şekilde etkilemek için çabalar. Etkilemek için nedensel ve duygusal metin içerikleri oluşturur. Yazar, mantıklı içerikler oluşturmak için örnekler, uzman görüşleri, muhakemlerle güçlendirilmiş sağlam ispatlara metninde yer vermelidir. Bu sayede yazar hedef kitlesini istediği yönde harekete geçirebilir.

2.5. İkna Edici Anlatımın Kullandığı Metin Türleri

Gülensoy (2010: 276) kanıtlama yoluyla anlatımın en çok makale, tenkit, fıkra, röportaj deneme gibi yazılı anlatım türlerinde kullanıldığını ifade etmektedir. Bülbül (2000: 47) kanıtlama yoluyla anlatımın en çok röportaj, fıkra, deneme, makale ve eleştiri gibi metin türlerinde kullanıldığını söylemektedir. Caine (2008: xii-xiii) ikna edici anlatımın kullanıldığı metin türleri için bir sınıflama yapmıştır (bk. Tablo 2.13.).

Tablo 2.13. İkna Edici Anlatımın Kullanıldığı Metin Türleri (Caine, 2008: xii, xiii).

Metin türü	Yazının amacı	Bu tip metinlerin yer aldığı ortamlar
• Baş makale (Periyodik olarak yayın yapan gazetecilerin kamu için yazdığı profesyonel kamu yazıları)	Bir görüşü ortaya koymak ve konuyla ilgili güncel olaylarla bu görüşü desteklemek.	Gazete ve dergilerin arka sayfalarında (bu bölüm bazen köşe yazısı olarak adlandırılır.)
• Baş makaleye karşı makale	Bir görüşü ortaya koymak ve konuyla ilgili güncel olaylarla bu görüşü desteklemek.	Gazete, dergi, televizyon, radyo gibi yayıncı kuruluşların ürünleri
• İkna edici mektup (Şahsi mektup, iş mektubu, teyit mektubu, politik mektup, bağış talebi için mektup)	Bir neden veya durumu desteklemek için karar mercii olduğuna inandırmak.	Web siteleri, spamlar, şahsi e-postalar, dorudan e-postalar
• Editöre mektup	Herhangi bir konu veya güncel olaylarla ilgili görüş bildirmek.	Bazen dergilerin veya gazetelerin kapak sayfasında yer alır
• Politik karikatürler (Resimli anlatım veya çizgi roman)	Politik veya sosyal bir mesaj veya bakış açısı bildirmek.	Gazeteler, dergiler, politik web siteleri
• Politik konuşma metinleri	Politik bir mevki için insanların desteğini kazanmak.	Gazete (yazılı), kitap (yazılı), televizyon (sözlü)
• Öneri / istek / talep	Makam sahibi bir kişi veya kurumun resmi bir ricada bulunması.	Resmî yazılar, web siteleri
• Kamu hizmeti duyuruları/bildirileri	Belirli konularda halkı eğitmek ve yanlış ve tehlikeli davranışlardan sakınmasını sağlamak.	Televizyon, radyo, dergi
• Reklam	Hizmet veya mal satmak.	Gazete, dergi, televizyon, radyo, mail, junk mail
• Tavsiye yazıları	Okuyucuya belli davranışlar sergilemesi için nasihatte bulunmak.	Gazete, dergi, web siteleri

Yazarın sınıflaması incelendiğinde ikna edici anlatımın daha çok yazılı ve sözlü kitle iletişim araçlarında kullanıldığı görülmektedir. Günlük hayatımızın bir parçası olan bu kitle iletişim araçlarındaki anlatım konusunda öğrencilerin bilinçlenmesi önemlidir. Caine (2008) bu metin türlerinin altıncı sınıf ve sonrasında yer alan bütün öğrencilerin yazabilmesi ve okuyabilmesi gerektiğini vurgular (bk. Tablo 2.14.).

Tablo 2.14. İkna Edici Metin Türlerinin Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı (Caine, 2008: xii, xiii).

	3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf ve üstü
Baş makale / baş makaleye karşı makale			✓	✓	✓
İkna edici mektup	✓	✓	✓	✓	✓
Editöre mektup		✓	✓	✓	✓
Politik karikatürler				✓	✓
Politik konuşma metinleri	✓	✓	✓	✓	✓
Öneri / istek / talep		✓	✓	✓	✓
Kamu hizmeti duyuruları/bildirileri		✓	✓	✓	✓
Reklam	✓	✓	✓	✓	✓
Tavsiye yazıları		✓	✓	✓	✓

Rozmiarek'e (2015) göre mektuplar, makale, baş makale, eleştiri ikna edici anlatımın kullanıldığı metin türleridir. McCarthy (1998) editöre mektup, ikna edici mektup, eleştiri yazısında (kitap eleştirisi, olayların/yerlerin eleştirisi) ikna edici anlatımın kullanıldığını söyler. Gazete baş makaleleri, editöre yazılmış mektuplar, iş ilanları için gönderilen başvuru cevapları, mahkemelerde yargılama ya da savunma için yapılan konuşmalar, siyasi konuşmalar veya bildiriler ikna edici anlatımın en çok bilinen türleri olmakla birlikte reklamlar genellikle görüntüler ve çok kısa metinlere dayanmasına rağmen uzun ikna edici metinlerin küçük modelleridir (NAPLAN, tarihsiz).

2.6. İkna Edici Yazmanın Öğretim Programlarındaki Yeri

2.6.1. Türkiye’deki Öğretim Programları

Millî Eğitim Bakanlığı, 1-12. sınıflar arası “Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı, Dil ve Anlatım” dersleri ve bu derslerle ilintili seçmeli derslere ait 8 program incelenmiştir (bk. Tablo 2.15.).

Tablo 2.15. Türkiye’ye Ait İncelemesi Yapılan Öğretim Programları

Yıl	İsim	Kaynak
2009	İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. sınıflar)	MEB
2006	İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6-8. sınıflar)	MEB
2015 a	Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. sınıflar)	MEB
2012	Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)	MEB
2016	İletişim ve Sunum Becerileri Dersi Öğretim Programı	MEB
2011 a	Dil ve Anlatım Dersi 9 - 12. Sınıflar Öğretim Programı	MEB
2011 b	Ortaöğretim Türk Edebiyatı Dersi 9 - 12. Sınıflar Öğretim Programı	MEB
2015 b	Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi (9 - 12. Sınıflar) Öğretim Programı	MEB

Programlarda ikna edici yazma ve konuşmanın ele alınışı aşağıdaki bölümlerde anlatılmıştır.

2.6.1.1. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1 - 5. Sınıflar) (MEB, 2009)

Programda ikna edici yazmaya ayrı bir yazma ve konuşma tekniği olarak yer verilmiştir. İkna edici yazma ve konuşma için programda geçen tanımlar, kazanımlar ve etkinlikler aşağıda yer almaktadır.

“İkna Edici Yazma: İkna edici yazma önemli bir yazma türüdür. İkna edici yazma aynı zamanda öğrencinin kendi düşüncesini öne sürmesi anlamına da gelir. İkna edici yazmada öğrencinin kabul etmediği bir düşünceye karşı mücadele etmesi de söz konusudur. Eğer bir düşünceye karşıysanız bu düşüncenin tersi bir düşünceyle yola çıkmak çok uygun olmaz. Örneğin; bir kişi bir yerin ikliminin çok sıcak olduğunu ileri sürüyorsa sizin buna karşı o yerin ikliminin çok güzel olduğunu söylemeniz yerine, o yerin ikliminin çok soğuk olmadığını söylemeniz daha uygun olur. İnanırcılık mantıklı delillerle desteklenmelidir. İkna edici yazmak için isteğinizin başkaları

tarafından kabul edilebilir olması gerekir. Bunu sağlamak için öğrenci, isteğini ve bunun gerekçelerini çok iyi belirtmelidir. Eğer yazdığı yazı yeterince ikna edici olursa öğrenci istediği şeyi elde edebilir. Örneğin; “... nedenlerden dolayı sizden isteğim ...” gibi bir ifade kullanılması ikna etmek için uygun olabilir.

Çocuklar mutlaka “neden” sorusunu sorarak kendisine iyi bir neden sunulmasını ister. Örneğin; babası ona “Haydi yatağa...” dediğinde, “Neden baba?” diye sorar. Babasının “Çünkü çok geç oldu.”, “Büyük ve güçlü olabilmen için uykuya ihtiyacın var.” demesi onun ikna olması için geçerli bir nedendir.

İkna edici yazmada; öğrenci bir şeyin nasıl olması ya da olmaması gerektiği hakkındaki düşüncelerini belirtir. Bu tür yazılar çoğunlukla hayal etmeyi, tahmin etmeyi ve görüş belirtmeyi gerektirir. Öğrenci ikna edici yazmada, durum ve davranışları istediği biçimde aktardığından bunların nasıl değişebileceğiyle de ilgilidir. İkna edici yazma daha çok öğrencinin değerlerini nasıl açıkladığı ve gösterdiği ile ilgilidir.

İkna edici yazmada öğrenci öncelikle ne gibi bir değişiklik istediğine karar verir. Eğer cümleyi “-dır, -dir” gibi kesin ifadelerden kurtarıp “-malı, -meli” gibi ifadelerle sunarsa ortaya çıkan durumu onaylıyor demektir. Düşüncesine göre ortaya çıkan durumun doğru ve onun onayladığı bir durum olduğunu nedenleriyle açıklaması gerekir. Öğrenci ortaya çıkan durumu onaylamıyorsa o zaman “-dır” ifadesi yerine “-mamalı” ifadesini kullanmalı ve kendi düşüncesine göre durumun niçin yanlış olduğu veya ona niçin karşı çıktığını nedenleriyle açıklamalıdır.

İkna edici yazma ile ilgili örnek konular:

— Okulda kurallara gerek vardır.

—Teneffüslerde müzik yayını yapılması için okul yönetiminden istekte bulunuyorsunuz. — Mutlu olmak için para önemli değildir vb.

Reklam Yazma: Reklam yazma özel bir ikna etme türüdür. Amaç sadece bir şeye inandırmayı sağlamak değildir. Aynı zamanda dinleyicide ya da okuyucuda reklamı yapılan ürünü satın alma isteği uyandırması gerekir.

Dergi, gazete ve broşürlerde yer alan reklâmlar okuyucuyu ikna etmeye yöneliktir. Bu reklamların çoğunda insanların almayı düşünmediği pek çok ürün çeşitli ikna etme yöntemleri kullanılarak satın almaya özendirilir.

Öğrencilerin ikna etme yeteneklerini geliştirmek amacıyla onlara şu doğrultuda bir çalışma yaptırılabilir:

1. Öğrenciler 2 ya da 3 – 4 kişilik grup çalışması yapmak üzere ayrılır.
2. Ürün çeşitleri listesi (magazin dergisi, sabun, şampuan, bisküvi, şeker vb.) verilir.
3. Listedenden bir ürünü seçmeleri istenir.
4. Reklamı yapılacak olan seçtikleri ürüne yeni bir ad bulmaları istenir.
5. Ürünün fiyatını belirlemeleri istenir.

6. Ürünün iyi ve yeni özelliklerini bir yere yazmaları belirtilir.
7. Ürünün tüketicinin dikkatini çekici bir, iki özelliğini mutlaka yazmaları istenir.
8. Bu çekici özellikleri nasıl bir görüntü ile beraber sunmayı düşündüklerini yazmaları istenir.” (MEB, 2009: 359-360).

“İkna Edici Konuşma: Bir konuşma türü olan ikna edici konuşma beş adımda gerçekleştirilmektedir. Bunlar; dikkat çekme, anlamayı sağlama, inandırma, tekrarlama ve istenileni açıklama aşamalarıdır. İkna edilecek konuda değişik görüş ve bilgilerle karşıdakinin dikkatini çekme, canlı bir dille ve somut örneklerle konuyu anlamasını sağlama, soru ve kuşklarını giderecek kanıtlar sunma, ana fikri aralıklarla tekrar ederek hatırlatma ve son olarak da yapılmak isteneni açıklamadır. İkna edici konuşmada ileri sürülen görüşler kabul edilebilir nitelikte olmalıdır. İkna edici konuşma, karşıdaki kişiyi kandırma anlamına gelmez; çünkü kandırma amaçlı konuşmalarda iş birliği yoktur, karşıdaki kişiyi kontrol altına alma söz konusudur. Oysa ikna edici konuşma, iş birliği yapma ve iki taraf için de yarar sağlamayı amaçlamaktadır. İkna eden kişi, karşıdakini kırmamaya dikkat etmelidir. İkna edilen kişi de kendi iradesiyle verdiği kararın sorumluluğunu taşımalıdır. İkna edici konuşma beceri gerektirir. İkna edici konuşmanın yapıldığı süreçte karşıdaki kişinin kendi düşünce süreçlerinin bilincine varması ve başkalarının farklı düşünce süreçlerini de göz önünde bulundurması sağlanır. Böylece konuşmayı dinleyen kişi farklı görüşlerden etkili olanları ayırırken söylenenleri hemen ret ya da kabul etmemesi gerektiğinin bilincine varır.” (MEB, 2009: 355).

Kazanımlar

- 3, 4 ve 5. sınıf: “Öğrenme alanı: Konuşma: Tür, yöntem ve tekniklere uygun konuşma
❖ İkna edici konuşur” (MEB, 2009:122).
- 3, 4 ve 5. sınıf: “Öğrenme alanı: Yazma. Tür, yöntem ve tekniklere uygun yazma
❖ İkna edici yazılar yazar” (MEB, 2009: 124).

Etkinlikler

3. sınıf: “Öğrencilerinizden kuşları korumak gerektiğini anlatan ikna edici bir yazı yazmalarını isteyiniz” (MEB, 2009: 192).
4. sınıf: “Ailesine, arkadaşına, öğretmenine bir isteğini kabul ettirmek amacıyla ikna edici yazılar yazar” (MEB, 2009: 92).
5. sınıf: “Ailesine, arkadaşına ya da öğretmenine istekleriyle ilgili ikna edici yazılar yazdırılabilir” (MEB, 2009: 115).

Programda ikna edici konuşma yer almasına rağmen ikna edici konuşma ile ilgili etkinlik örneği yoktur. İkna edici yazma ile ilgili etkinlik örnekleri 3, 4 ve 5. sınıf düzeyinde birer tanedir.

2.6.1.2. İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6 – 8. Sınıflar) (MEB, 2006)

Programda ikna edici konuşmaya yer verilirken ikna edici yazmaya yer verilmemiştir. İkna edici konuşma için programda geçen tanım ve etkinlikler aşağıdaki gibidir:

“Konuşma, İkna Etme

Amaç: Bir konu hakkındaki fikirlerin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini ve benimsenmesini sağlamaktır.

Uygulama: İkna etme yönteminde, fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer vermek; sesini ve beden dilini etkili kullanmak önemlidir. Bu yöntemin sınıf ortamında uygulanmasında seçilen öğrenciler ya da gruplar konu hakkında farklı fikirleri savunarak karşısındakileri savundukları fikirler konusunda ikna etmeye çalışırlar. Bu yöntem uygulanmadan önce kaynaklara ulaşmaları ve delilleri toplamaları için öğrencilere süre verilmelidir” (MEB, 2006: 64).

Etkinlikler

6, 7 ve 8. sınıf: Diyalog yazma:

“Renklerin Dünyası: Her öğrenci bir renk adını alarak en güzel rengin kendisi olduğu konusunda ikna edici yazı yazar” (MEB, 2006: 32).

6, 7 ve 8. sınıf: Yazım ve noktalama kurallarını uygulama:

“İşimi Kaybetmek İstemiyorum: Hayali bir yayınevi kurulur. Bu yayınevinin elemanları noktalama işaretleridir. Öğrencilerden kendileri için bir noktalama işareti belirlemeleri istenir. Yayınevinin düştüğü zor durumdan kurtulabilmesi için bir noktalama işaretinin inışten çıkarılması gerekmektedir. Öğrenciler kendilerinin işten çıkarılmaması konusunda yayınevi yöneticisini ikna etmeye çalışırlar” (MEB, 2006: 38).

6, 7 ve 8. sınıf: Diyalog kurma:

- “Beslenmek istenen bir hayvan konusunda anne ve babanın ikna edilmesi için bir diyalog yazılır ve sınıfta canlandırılır.
- Gitmek istenilen bir yer hakkında anne ve babanın ikna edilmesi için bir diyalog yazılır ve sınıfta canlandırılır.
- Edinilmek istenen meslek hakkında anne ve babanın ikna edilmesi için bir diyalog yazılır ve sınıfta canlandırılır” (MEB, 2006: 23).

İkna edici konuşma ayrı bir konuşma türü olarak ele alınmış olmasına rağmen programda ikna edici konuşmayla ilgili yalnızca bir etkinliğe yer verilmiştir. İkna edici yazma ayrı bir yazma türü olarak ele alınmazken, ikna edici yazma ile ilgili etkinliklere programda yer verilmiştir.

2.6.1.3. Türkçe Dersi Öğretimi Programı (1 – 8. Sınıflar) (MEB, 2015a)

2015'te yayınlanan Türkçe Öğretim Programındaysa ikna edici yazmaya yönelik ayrı bir kazanım bulunmamaktadır. 8. sınıf düzeyinde sözlü iletişim becerisi altında ikna edici konuşma becerisiyle ilgili bir kazanım yer almaktadır. İknayla ilgili programda yer alan kazanım şu şekildedir:

“8.Sınıf: Sözlü iletişim:

- ❖ Konuşmada/tartışmada ikna edici ve yönlendirici ifadeleri belirler” (MEB, 2015a: 36).

2.6.1.4. Ortaokuldaki Seçmeli Derslere Ait Programlar

1. Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) (MEB, 2012): Türkçe dersinin kazanımlarını destekleyen bu seçmeli dersin programında direkt ikna edici yazma ele alınmamış, tartışmacı metin yapısı altında bir takım ikna edici dil kullanımlarına yer verilmiştir. Ancak bu program, seçmeli ders için hazırlandığından sınırlı bir öğrenci kitlesine ulaşabilir durumdadır.

2. İletişim ve Sunum Becerileri Dersi Ortaokul Öğretim Programında (MEB, 2016) ikna edici yazma veya konuşmayla ilgili bir bölüme yer verilmemiştir.

2.6.1.5. Ortaöğretim Dil ve Edebiyat Derslerinin Öğretim Programları

1. Dil ve Anlatım Dersi Öğretim Programı (9 - 12. sınıflar) (MEB, 2011a) ikna edicilik ile ilgili kavramlara “öğretici anlatım - açıklayıcı anlatım – tartışmacı anlatım ve kanıtlayıcı anlatım” başlığı altında “tartışmacı anlatım ve kanıtlayıcı anlatım” bölümünde yer verilmiştir.

Kazanımlar

Anlatım türleri: (MEB, 2011a: 58,59).

- ❖ Tartışmacı anlatımla oluşturulan metinlerin ortak özelliklerini belirler.
- ❖ Tartışmacı metinlerin yazılış ve söyleniş amaçlarını belirler.
- ❖ Tartışmacı anlatımda dil kullanımının özelliklerini kavrar.
- ❖ Tartışmacı anlatımla metin oluşturur.

- ❖ Kanıtlayıcı anlatımla yazılmış metinlerin ortak özelliklerini belirler.
- ❖ Kanıtlayıcı anlatımda dil kullanımının özelliklerini kavrar.
- ❖ Kanıtlayıcı, öğretici, açıklayıcı ve tartışmacı yazıları karşılaştırır.
- ❖ Kanıtlayıcı anlatımla metin oluşturur.

Sözlü anlatım:

Mülakat (görüşme) Mülakatı yapan kişinin özelliklerini belirler. Mülakat yapacak kişinin kültürü ve becerisiyle karşısındakini konuşmaya ikna edebilecek beceriye sahip olmasının önemi vurgulanır (MEB, 2011a: 82).

2. Ortaöğretim Türk Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (9 - 12. sınıflar) (MEB: 2011b) ikna ile ilgili dokuzuncu sınıf düzeyinde bir kazanıma yer verilmiştir.

Kazanımlar ve etkinlikler

Öğretici metinleri inceleme yöntemleri

- ❖ “Metnin yapısını çözümler.” (MEB, 2011b: 36).

Etkinlik örneği: “Öğrenciler, bir gazeteden köşe yazısı seçerler. Önce bu yazının niçin kaleme alındığını tartışır. Amacın sanat olmadığını, bilgi vermek veya aydınlatmak olduğunu, öğretmen sezdirir. Öğrenci grupları, incelenen metni birimlere ayırır, bunlar arasındaki ilişkiyi belirler. Bu birimlerin tema etrafında nasıl birleştiğini açıklar. Bunu arkadaşlarıyla paylaşırlar.”

Kazanımın işlenişinde aşağıdaki hususlara dikkat edilir:

- “İncelenen öğretici metnin yazılış amacı sorgulanır. Öğretici metinlerin bilgi ve haber vermek, ikna etmek, kanıları değiştirmek, uyarmak, düşündürmek, yönlendirmek, tanıtmak gibi amaçlarla yazılan metinler olduğu, bunun da yapıyı belirlediği vurgulanır.
- Öğretici metinlerin oluşmasında okuyucu kitlesinin rolü tartışılır.” (MEB, 2011b: 36).

3. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı (9 - 12. sınıflar) (MEB, 2015b) ikna edicilikle ilgili kavramlara okuma ve yazma kazanımları bölümünde yer verilmiştir.

Kazanımlar

Okuma Kazanımları: Metni anlama ve çözümleme:

- ❖ Reklam metinlerinde kullanılan ikna ve yönlendirme tekniklerini değerlendirir.

- Reklam metinlerinde kullanılan ikna tekniklerinin (ihtiyaç algısı yaratma, olumlu çağrışım oluşturma, sevilen kişilerle ilişki kurma vb.) belirlenmesi ve değerlendirilmesi sağlanır (MEB, 2015b: 28).

Haber ve reklam metinlerinin farklı hedef kitleler üzerindeki etkilerini değerlendirir.

- Haber ve reklam metinlerinin yaş, cinsiyet, etnik köken, sosyoekonomik düzey, öğrenim düzeyi, dünya görüşü vb. bakımından farklı özelliklere sahip kitleler üzerinde farklı etkilere sahip olabileceği üzerinde durulur (MEB, 2015b: 28).

Yazma Kazanımları: Yazma:

❖ Taslak metni geliştirir.

- Taslak metin; bilgi, duygu, düşünce ve olayların açık, anlaşılır ve ikna edici biçimde sunulup sunulmadığı ve bölümler arasındaki ilişkiler kontrol edilerek geliştirilir. Öğrencilerin kaynaklardan aktardığı görüşler ile kendi görüşlerinin ayrılmasını sağlayacak biçimde yazmasının ve yazılarında özgün bir üslup oluşturmalarının önemi vurgulanır (MEB, 2015b: 32).

Programlarda ikna edici yazmanın yeri incelendiğinde ilkokulda ele alındığı, ortaokulda görmezden gelindiği ve lise düzeyinde tekrar ele alındığı görülmektedir. Becerinin ele alınışında herhangi bir sistemlilik bulunmamaktadır. Bununla birlikte programda doğrudan ikna edici yazma için hazırlanmamış olmamakla birlikte ikna edici yazma kapsamında ele alınabilecek çeşitli kazanımlar bulunmaktadır (bk. Tablo 2.16.).

Tablo 2.16. İkna Edici Yazma Becerisine Olumlu Katkı Sağlayacak Nitelikteki Kazanımlar

2. sınıf (MEB, 2009: 52) ➤ Yazılarında karşılaştırmalar yapar. ➤ Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar. ➤ Bir fikre katılıp katılmadığının nedenlerini açıklayarak yazar. • Karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir. • Sebe- sonuç ilişkileri kurarken “için, çünkü, neden olarak, dolayısıyla vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.
3. sınıf (MEB, 2009: 69) ➤ Yazılarında karşılaştırmalar yapar. ➤ Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar. ➤ Bir fikre katılıp katılmadığının nedenlerini açıklayarak yazar. • Yazılarında, “örneğin, örnek olarak, özellikle, gibi, açıkçası, açıklamak gerekirse, yani, başka bir deyişle vb.” ifadeleri kullanarak destekleyici ve açıklayıcı örnekler vermeye özendirilir. • Yazılarında, karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir. • Yazılarında, sebep-sonuç ilişkileri kurarken “çünkü, neden olarak, için, dolayısıyla vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.

4. sınıf (MEB, 2009: 89)

- Yazılarında kendi yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir.
- Yazılarında uygun ifadeleri kullanarak destekleyici ve açıklayıcı örnekler verir.
- Yazılarında karşılaştırmalar yapar.
- Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.
 - Yazılarında, farklı bir düşünceye geçerken “ama, fakat, veya, yalnız, buna rağmen vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.
 - Yazılarında, “örneğin, örnek olarak, özellikle, gibi, açıkçası, açıklamak gerekirse, yani, başka bir deyişle vb.” ifadelerini kullanarak destekleyici ve açıklayıcı örnekler vermeye özendirilir.
 - Yazılarında, karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.
 - Yazılarında, sebep-sonuç ilişkileri kurarken “çünkü, neden olarak, için, dolayısıyla vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.

5. sınıf (MEB, 2009: 113)

- Yazılarında karşılaştırmalar yapar.
- Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar.
 - Yazılarında karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı olarak vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.
 - Yazılarında, sebep-sonuç ilişkileri kurarken “çünkü, bunun nedeni, -madıkçe, bu nedenle, dolayısıyla, olduğu için, bunun sonucunda, için, bu yüzden vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.

6, 7, 8. sınıf (MEB, 2006: 30,31)

- Yazısında sebep-sonuç ilişkileri kurar.
- Yazısında amaç-sonuç ilişkileri kurar.
- Konunun özelliğine uygun düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.
- Yazısına konunun ve türün özelliğine uygun bir giriş yapar.
- Yazıyı etkileyici ifadelerle sonuca bağlar.
- Yazıya, konuyla ilgili kısa ve dikkat çekici bir başlık bulur.
- Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır.
 - Tanımlama, betimleme, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, benzetme ve sayısal verilerden yararlanılarak ana fikir desteklenir.
 - Mecaz, benzetme, kişileştirme, konuşturma ve abartma sanatlarından yararlanır.
 - 6. sınıfta deneme, 7. sınıfta deneme ve söyleşi, 8. deneme, söyleşi ve makale türünde metinler yazılır. Adı geçen türler, belirtilen sınıflarda zorunlu olup diğer sınıflarda da isteğe bağlı olarak ele alınabilir.

2.6.2. Türkiye Dışındaki Ülkelerdeki Öğretim Programları

Bu bölümde diğer ülkelerin ana dili öğretim programlarında ikna edici yazmanın yeri ve bu konuyla ilgili kazanımlar yer almaktadır. İncelenen programlar şöyledir:

Tablo 2.17. Türkiye Dışındaki Ülkelere Ait İncelemesi Yapılmış Öğretim Programları

Ülke	Yıl	Orijinal İsim	İsmi Türkçesi	Kaynak
ABD (Ortak)	2010	Common Core State Standards for English Language Arts and Literacy in History / Social Studies Science ad Technical Subjects	İngiliz Dili ve Edebiyatı, Tarih, Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Teknik Konularda Okur Yazarlık İçin Eyaletlerin Temel ve Ortak Standartları	http://www.corestandards.org/ELA-Literacy/ Erişim tarihi: 06/03/2014
	2010	Appendix A, Research Supporting Key Elements of the Standards, Glossary of the Key Terms	A Eki, Standartların Kilit Öğelerini Destekleme Araştırması, Anahtar Terimler Sözlüğü	http://www.corestandards.org/ELA-Literacy/ Erişim tarihi: 06/03/2014
ABD, Washington	2005	Writing- K-10 Grade Level Expectations: A New Level of Specificity, Essential Academic Learning Requirements,	Yazma - Okul Öncesi ve 10. sınıf Arasındaki Öğrencilerden Sınıf Düzeyi Beklentileri: Özgünlükte Yeni Bir Seviye, Temel Akademik Öğrenme Gereksinimleri	http://www.k12.wa.us/Writing/Standards.aspx Erişim tarihi: 05/02/2014
	2014	Argumentative Target, Grades 6-11	Tartışmada Hedefler 6 - 11. sınıf	www.k12.wa.us Erişim tarihi: 05/01/2014
ABD, Vermont	2004	Grade Expectation for Vermont's Framework of Standards and Learning Opportunities, Mathematics, Reading and Writing	Vermont Eyaleti Sınıf Düzeyi Beklentileri, Öğrenme Fırsatları ve Standartların Çerçevesi , Matematik, Okuma, Yazma	http://education.vermont.gov/publications/framework-of-standards Erişim tarihi: 05/03/2015
ABD, Ohio	2015	English Language Arts Model Curriculum Grade 5, 6, 7, 8	İngiliz Dili ve Edebiyatı Örnek Program, 5, 6, 7, ve 8. sınıf	https://education.ohio.gov/ Erişim tarihi: 05/03/2015
Çin Hong-Kong	2014	English Language Education Key Learning Area English Language Curriculum and Assessment Guide Secondary 4-6	İngiliz Dili Eğitimi Temel Öğrenme Alanı İngiliz Dili Programı ve Değerlendirme Rehberi, Ortaokul 4-6. sınıf	(Sefer, 2015)
Güney Kore	2007	Korean Language Curriculum	Kore Dili Programı	(Sefer, 2015)
Atlantik Kanada	Tarhisiz	Atlantic Canada English Language Arts Curriculum, Middle Level	Atlantik Kanada İngiliz Dili ve Edebiyatı Programı, Ortaokul düzeyi	http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/education.html Erişim tarihi: 05/03/2015
	2008	Reading and Writing Standards, A component of Atlantic Canada English Language Arts Curriculum, End of Grade 6	Okuma ve Yazma Standartları, Atlantik Kanada İngiliz Dili ve Edebiyatı Programı ile Birleştirilmiş, 6. sınıf Sonuna Kadar	http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/education.html Erişim tarihi: 05/03/2015
Singapur	2015	Malay Language Primary Education Program	Malay Dili İlköğretim Programı	(Sefer, 2015)

2.6.2.1. ABD – Ortak Öğretim Programı

- Common Core State Standards for English Language Arts and Literacy in History / Social Studies Science and Technical Subjects (Common Core..., 2010)
- Appendix A, Research Supporting Key Elements of the Standards, Glossary of the Key Terms (Appendix A..., 2010)

Programın temel hedefi okulöncesi, ilkokul, ortaokul, lise standartlarına uygun yeni nesiller yetiştirmektir. Eyaletlerin ortak standartları, okuma, yazma, konuşma, dinleme, çeşitli alanlarda dili etkin kullanıma, İngiliz Dili ve Edebiyatı, tarihte, fen bilimlerinde ve sosyal bilimlerde okur yazarlık gibi konular üzerinde durur. 50 eyaleti olan ABD’de, eyaletler bu standartları okullarında vermek zorundadır. Eyaletler bu standartları kendi müfredatları içerisine yerleştirebilir veya bu standartlara kendi standartlarını ekleyebilirler (Common Core..., 2010: 5).

İkna edici yazmanın programdaki yeri. Programda ele alınan temel dil becerileri: okuma, yazma, konuşma ve dinlemedir. Konuşma ve dinleme becerilerinin standartları bir arada ele alınmıştır. Programda okuma becerisi kapsamında metin türleri: edebi ve bilgilendirici olarak ele alınmıştır. Okul öncesinden 12. sınıfın sonuna kadar bu metinlerin ders kitaplarına dağılımı için verilen oran aşağıdaki Tablo 2.18.’de yer almaktadır (Common Core..., 2010:5).

Tablo 2.18. ABD’de Edebî ve Bilgilendirici Metinlerin Sınıf Düzeylerine Göre Dağılımı (Common Core..., 2010: 5)

Sınıf	Edebi	Bilgilendirici
4	%50	%50
8	%45	%55
12	%30	%70

Programda sınıf düzeyi yükseldikçe metin türü olarak bilgilendirici metinlerin oranının artırıldığı görülmektedir.

Yazma standartlarında, yazılı anlatımın amaçları programda üçe ayrılmıştır. Bu amaçlar şöyledir: ikna etmek, açıklamak / bilgilendirmek, tecrübeleri aktarmaktır (bk. Tablo 2.19.) (Common Core..., 2010).

Tablo 2.19. ABD’de Yazma Becerisi İletişim Amaçlarının Sınıf Düzeylerine göre Dağılımı (Common Core..., 2010: 5)

Sınıf	İkna etme	Bilgilendirme	Deneyimleri / tecrübeleri aktarma
4	%30	%35	%35
8	%35	%35	%30
12	%40	%40	%20

Programın yazılı anlatım becerisi olarak ikna etme amacıyla yazmaya ve tartışmacı anlatıma özel bir önem verdiği görülmektedir. Ayrıca ikna edici yazma beceresine verilen ağırlığın sınıf düzeyi yükseldikçe arttığı görülmektedir. Bu durum bilgilendirici metinlere verilen ağırlığın yaş düzeyiyle birlikte artmasıyla uyumludur.

Programın inceleme için tercih edilmesindeki en önemli neden yazma becerisi kapsamında “ikna edici yazmaya” önemli bir yer ayrılmış olmasıdır. Programda bu durumu açıklamak için “standartlar içinde tartışmanın özel yeri” şeklinde bir başlık oluşturmuştur. Programın ikna etmeye ve tartışmaya verdiği ağırlığın gerekçeleri programda anlatıldığı şekliyle aşağıda yer almaktadır.

İngilizce ve eğitim profesörü Gerald Graff "tartışma okuryazarlığının" eğitimi olmanın temel şartı olduğunu ifade eder. Üniversitenin büyük ölçüde bir “tartışma kültürü” olduğunu söyleyen Graff, 12 yıllık eğitimin öğrencilere “fikir ayrılıklarını” öğretmesi gerektiğinin üzerinde durur. Böylece öğrenciler, üniversiteye girmeden önce yazılı ve sözlü tartışma algısına adapte olmuş olurlar. Graff’a göre okulların müfredatı standart olmadığından üniversiteye girenlerin sadece %20’si tartışma konusunda hazırlıklı durumdadır. Kuramcı ve eleştirmen Neil Postman tartışma için “eğitimin ruhu” ifadesini kullanır. Çünkü tartışma güçlü ve çoklu bakış açılarının zayıflıklarını değerlendirmek için bir yazarı zorlar. Öğretmen, öğrencilere bir konuyla ilgili iki veya daha fazla bakış açısını sorduğunda, cevaplar yüzeysel bilgilerin ötesini gerektirir. Öğrenciler, eleştirel ve derin düşünmek, kendi düşünce geçerliliğini değerlendirmek ve kendi iddialarının karşıtlarını tahmin etmek ve zayıflıklarını göstermek zorunda kalırlar. Chicago Üniversitesi Yazma Programından Joseph M. Williams ve McEnerney üniversite ve kariyerde tartışmanın eşsiz önemini çarpıcı bir şekilde ifade eder. Williams ve McEnerney tartışmayı “anlaşmazlık” olarak değil “meselelerin temeli ile yoğun olarak ilgilenen kişilerin arasındaki ciddi ve dikkatli etkileşim” olarak ifade eder. Pek çok araştırma, tartışmanın üniversite ve kariyer hazırlığındaki kendine özgü önemini

destekler. İngiliz ve Amerikan edebiyatı derslerinde yapılan lise sonrası kompozisyonları ulusal müfredat araştırması “bilgi aktarmak için yazma” ve “tartışma veya okuyucuyu ikna etmek için yazma” arasında sıkı bir bağ olduğunu göstermiştir. Araştırmaya katılan üniversite öğrencileri tartışmacı anlatımı, ihtiyaç duyulan önemli bir yazılı anlatım türü olarak ifade etmiştir. Milewski, Johnson, Glazer, ve Kubota tartışmacı yazmayı müfredat araştırmalarının önemli bir parçası olarak görür. Bu yüzden 2006 ve 2007 yılı ulusal kurulu, 12. sınıfın sonuna kadar eğitim hedeflerinin büyük bir bölümünü ikna edici yazmaya ayırmışlardır. Ayrıca tartışmacı yazma veya ikna edici yazma yüksek performanslı çok sayıda ülkenin müfredat standartlarında da önemli bir unsurdur (bk. Finlandiya, Hong Kong, Singapur, Avustralya’da Victoria ve Yeni Güney Galler programları). Kaliforniya üniversitesinin yaptığı bir araştırma üniversiteye gelen öğrencilerden beklenen en önemli becerilerin: net bir dille tezini ifade etmesi, tanımlaması, değerlendirmesi, kanıtlar kullanarak desteklemesi, karşı görüşleri yazısında ele alması olduğunu ortaya koymuştur. 2009 ulusal müfredat anketi, lise sonrası eğitimde, “bazı özel nedenler, ayrıntılar ve örneklerle fikirleri geliştirmek”, “konunun bir yönünde taraf belirlemek ve duruşu sürdürmek”, “çoklu ve uygun kanıt ve kaynaklarla iddiaları desteklemek” gibi becerilerin gerekliliğini ortaya çıkarmıştır (Appendix A..., 2010: 24).

Görüldüğü üzere programda ikna edici yazmaya verilen özel önemin temel nedeni öğrencileri üniversite eğitime ve kariyer okuryazarlığına bir nevi yetişkinliğe hazırlamaktır. Programda ikna edici yazma için yapılan tanımlama aşağıda yer almaktadır.

Tartışmacı yazma/ikna edici yazma: Okuyucuların bakış açısını değiştirmek, okuyucuların bir bölümünü harekete geçirmek, konu veya problemle ilgili yazarın anlatımını ve değerlendirmesini okuyucunun kabul edip etmediğini sormak gibi pek çok amaçla yazılır. Tartışma, yazarın bir konudaki inancını, tarafını gerekçeli ve mantıklı bir şekilde ifade etme yoludur. İngiliz Dili ve Edebiyatı dersinde, öğrenciler, eser veya eserlerin değerine ve anlamına yönelik iddialarda bulunurlar. Daha sonra eser hakkındaki yargılarını ve yorumlarını metinlerinde kullandıkları kanıtlar ile savunurlar. Tarih alanında ve sosyal bilimlerde öğrenciler birden fazla birincil ve ikincil kaynaklardan kanıtları analiz eder (İddialar, kanıtlarla en iyi şekilde desteklenir.). Ayrıca öğrenciler, konuları tarihi ve ampirik konumuyla yorumlayarak tartışır. Bilim dersinde, öğrenciler, durumların veya sonuçların tabloları hakkında iddialarda

bulunurlar. Bu iddialar, tabloları anlamaya yönelik zihinde oluşan soruların cevapları gibidir. Bilimsel olarak kabul edilebilir şekilde verileri kullanarak öğrenciler, kanıtları sıralar ve iddialarının desteklerini tartışmak için bilimsel bağlamlar konusundaki anlayışlarını ortaya koyarlar. Her ne kadar çocukların tam olarak gelişmiş mantıksal tartışmalar üretmeleri mümkün olmasa bile onlar da örnekler sunarak, fikirlerinin nedenlerini ortaya koyarak, konudaki neden-sonuç ilişkisini açıklayarak çalışmalarını genişletmek ve detaylandırmak için çeşitli metotlar geliştirirler (Appendix A..., 2010: 23).

Programda yer alan ikna edici yazma ile ilgili kazanımlar aşağıdaki tablolarda yer almaktadır (Common Core..., 2010: 5).

Tablo 2.20. ABD Ortak Öğretim Programı, Yazma Becerisi, Okul Öncesi ve 12. Sınıf Arası – İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar

İlkokul – Metin Türleri ve Amaçları (Common Core..., 2010: 20)		
3. sınıf	4. sınıf	5. sınıf
1. Herhangi bir konudaki bakış açılarını gerekçelerle destekleyen metinler veya kısa metinler yazar.	1. Herhangi bir konudaki bakış açılarını gerekçelerle ve bilgilerle destekleyen metinler veya kısa metinler yazar.	1. Herhangi bir konudaki bakış açılarını gerekçelerle ve bilgilerle destekleyen metinler veya kısa metinler yazar.
- Herhangi bir konu hakkında metin yazarken kendi bakış açısını / tarafını ifade eder ve bakış açısını destekleyen nedenler listesini içeren bir taslak çıkarır. - Görüşünü destekleyen nedenleri ifade eder. - Görüşünü ve bunun nedenlerini birbirine bağlamak için bağlayıcı kelime ve ifadeleri (örnek: çünkü, -den dolayı, bu nedenle, örneğin) kullanır. - Kapanış (sonuç) bölümü veya cümlesi yazar.	- Herhangi bir konu hakkında metin yazarken metninde açıkça tarafını ifade eder, amacını desteklemek üzere gruplandırılmış fikirleri içeren bir taslak çıkarır. - Görüşünü destekleyen nedenleri, gerçekler ve ayrıntılarla detaylandırarak ifade eder. - Görüşünü ve bunun nedenlerini birbirine bağlamak için bağlayıcı kelime ve ifadeleri (örnek: mesela, ... amacıyla, ilaveten) kullanır. - Sunulan görüş ile ilgili kapanış (sonuç) bölümü veya cümlesi yazar.	- Herhangi bir konu hakkında metin yazarken metninde tarafını açıkça ifade eder, amacını desteklemek üzere gruplandırılmış fikirleri içeren bir taslak çıkarır. - Görüşünü destekleyen nedenleri, gerçekler ve ayrıntılarla detaylandırarak ve mantıksal olarak sıralayarak ifade eder. - Görüşünü ve nedenlerini birbirine bağlamak için bağlayıcı kelime ve ifadeleri (örnek: sonuç olarak, özet olarak) kullanır. - Sunulan görüş ile ilgili kapanış (sonuç) bölümü veya cümlesi yazar.

Ortaokul – Metin Türleri ve Amaçları (Common Core..., 2010: 42)		
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
1. Açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddialarını desteklemek için tartışmacı yazar. - İddialarını ifade eder, iddialarının nedenleri ve kanıtları açıkça organize eder. - Anlayışını yansıtan bir konu hakkında metin yazarken güvenilir kaynaklar kullanarak açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddia(lar)sını destekler. - İddia(lar) ve nedenleri arasındaki ilişkileri netleştirmek için kelimeleri, ifadeleri ve cümleleri uygun kullanır. - Resmî bir tarz oluşturur ve metni boyunca bunu sürdürür. - Sunulan iddiaları tekrar eden bir sonuç paragrafı yazar.	1. Açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddialarını desteklemek için tartışmacı yazar. - İddialarını ifade eder, karşıt veya alternatif görüşlerin varlığını kabul eder, iddialarının nedenleri ve kanıtları mantıklı bir şekilde organize eder. - Anlayışını yansıtan bir konu hakkında metin yazarken güvenilir kaynaklar kullanarak açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddia(lar)sını destekler. - İddia(lar), iddianın nedenleri ve delilleri arasında, uyum oluşturmak ve ilişkileri netleştirmek için kelimeleri, ifadeleri ve cümleleri uygun kullanır. - Resmî bir tarz oluşturur ve metni boyunca bunu sürdürür. - Sunulan iddiaları destekleyen bir sonuç paragrafı yazar.	1. Açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddialarını desteklemek için tartışmacı yazar. - İddialarını ifade eder, karşıt veya alternatif görüşleri fark eder ve kabul eder, iddiasının nedenlerini ve kanıtlarını mantıklı bir şekilde organize eder. - Anlayışını yansıtan bir konu hakkında metin yazarken güvenilir kaynaklar kullanarak açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddia(lar)sını destekler. - İddia(lar), iddianın nedenleri ve delilleri arasında, uyum oluşturmak ve ilişkileri netleştirmek ayrıca karşı iddialar ile kendi iddiası arasındaki ilişkiyi göstermek için kelimeleri, ifadeleri ve cümleleri uygun kullanır. - Resmî bir tarz oluşturur ve metni boyunca bunu sürdürür. - Sunulan iddiaları destekleyen bir sonuç paragrafı yazar.
Lise – Metin Türleri ve Amaçları (Common Core..., 2010: 45)		
9-10. sınıf	11-12. sınıf	
1. Temel konular hakkında metin oluştururken veya metin analizi yaparken iddialarını desteklemek için akılcı bir nedensellik ayrıca ilgili ve yeterli kanıtlar kullanarak tartışmacı yazar. - Kesin iddialar tanımlar, iddialarını karşı ve alternatif iddialardan ayırt eder, iddialar, karşı iddialar, nedenler ve kanıtlar arasında net ilişkiler kuran bir metin yapısı oluşturur. - Hedef kitlenin bilgi düzeyini ve kaygılarını öngörerek onların hem gücünü hem de sınırlarını işaret ederken dürüst bir biçimde her biri için kanıtlar kullanarak iddialar ve karşı iddialar geliştirir. - Metnin ana bölümlerini bağlamak, uyum oluşturmak, iddialar ve nedenler arasındaki, nedenler ve kanıtlar arasındaki, iddialar ve karşı iddialar arasındaki ilişkileri netleştirmek için kelimeler, cümlecikler / tabirler ve yan cümleler kullanır. - Kurallar/normlar için onların yazılı olduğu kaynağa başvurarak resmî ve nesnel bir tarz oluşturur ve metni boyunca bunu sürdürür. - Sunmuş olduğu destekleyici iddiakları savunan bir sonuç bölümü yazar.	1. Temel konular hakkında metin oluştururken veya metin analizi yaparken iddialarını desteklemek için akılcı bir nedensellik ayrıca ilgili ve yeterli kanıtlar kullanarak tartışmacı yazar. - Kesin ve bilgi dolu iddialar tanımlar, iddiaların önemini metninde ortaya koyar, kendi iddiasını karşı veya alternatif iddialardan ayırt eder, mantıksal bir şekilde sıralanmış iddialar, karşı iddialar, nedenler ve kanıtlar oluşturur. - Hedef kitlenin bilgi düzeyi, endişeleri, değerleri ve olası önyargıları öngörerek onların hem gücünü hem de sınırlarını işaret ederken derinlemesine ve dürüst bir biçimde ele alınmış, her biri için uygun kanıtlar temin edilmiş iddialar ve karşı iddialar geliştirir. - Metnin ana bölümlerini bağlamak, uyum oluşturmak, iddialar ve nedenler arasındaki, nedenler ve kanıtlar arasındaki, iddialar ve karşı iddialar arasındaki ilişkileri netleştirmek için kelimeler, cümlecikler / tabirler ve yan cümleler ve çeşitli söz dizimleri kullanır. - Kurallar/normlar için onların yazılı olduğu kaynağa başvurarak resmî ve nesnel bir tarz oluşturur ve metni boyunca bunu sürdürür. - Sunmuş olduğu destekleyici iddiakları savunan bir sonuç bölümü yazar.	

2.6.2.2. ABD - Washington Eyaleti Öğretim Programı

- Writing- K-10 Grade Level Expectations: A New Level of Specificity Essential Academic Learning Requirements (Writing K-10., 2005)
- Argumentative Target, Grades 6–11 (Argumentative Target..., 2014)

Program öğrencilerin anasınıfından 10. sınıfa kadar kazanması gereken bilgi becerileri içermektedir. Programda, öğrencilerin yetkin yazarlar olmaları için gerekli bir dizi öğrenme yeterlilikleri tanımlanmıştır. Öğretmenler, öğrencilere, yalnızca okuttuğu sınıf düzeyinin yeterliliklerinin kazandırmaktan değil aynı zamanda önceki sınıf düzeylerinin yeterliliklerini kazandırmaktan da sorumludur. Program öğrencilerin kendi hedeflerini belirlemelerine ve gelişimlerini izlemelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanmıştır. Öğrenciler, bu programla kendilerini anlatan, konuşulan dildeki kelimeleri içeren ve çizimlerle desteklenen hikâyelerle okula giriş yaparlar ve 21. yüzyılın taleplerine yanıt vermeye hazır, misyon sahibi yazarlar olarak yetkin bir şekilde mezun olurlar (Writing K-10., 2005: 11). Ayrıca programda ikna edici yazmaya önemli bir yer ayırmıştır. Aşağıdaki tabloda, programdaki ikna edici yazma ile ilgili kazanımlar yer almaktadır (Writing K-10., 2005).

Tablo 2.21. ABD-Washington Öğretim Programı, Yazma Becerisi, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar

1. Kazanım: Yazma süreçlerini anlar ve kullanır (s.15). 1.1. Yazım öncesi evrede fikir üretir ve plan yapar. 1.1.1. Yazı planlaması yapmak ve fikir oluşturmak için etkili stratejileri analiz eder ve seçer.
• Fikirleri keşfetmek ve toplamak için bir günlük tutar ya da dergi takip eder: gözlemlerini, diyalogları ve açıklamaları daha sonra bilgilendirme yazısı, ikna edici yazı veya edebi yazılara temele oluşturmak üzere kaydeder (7-8. sınıf).
1.3. Metnini iyileştirmek için gözden geçirir (s.17). 1.3.1. Kelimeler, cümleler, paragraflar ve fikirleri gerekirse değiştirmek üzere metni gözden geçirir.
• Etkili yenilenme araçları veya stratejileri kullanır. (Örneğin: sesli olarak taslağı okuma, cümle başlangıçlarını kontrol, cümlelerin genişletilmesi, elektronik ya da basılı eş anlamlılar sözlüğü kullanma) • Yeniden okumalar yapar, her bir okuma için farklı bir odak noktası oluşturur (Örneğin ilk okuma netliği arttırmak için kelimeleri değiştirme; ikinci okuma daha etkili ikna edici bir dili öncekinin yerine koymak; üçüncü okuma özel örneklerle iddiasını desteklemek) (7-8. sınıf).

2. Kazanım: Öğrenciler farklı hedef kitlelere ve farklı amaçlar için çeşitli biçimlerde yazar (s.23). 2.2. Farklı amaçlar için yazar. 2.2.1. Değişik amaçlar için yazma anlayışı gösterir.			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Öğrenmek için yazar. İkna etmek için açıklamak için hikâye anlatmak için yazar (Örneğin, matematik öğrenme günlüğü tutma, düşünce yazıları yazar, matematik problemleri çözmek için kullanılan strateji ve adımları yazar).	Kişisel çıkar sürdürmek için, açıklamak için, ikna etmek için yazar.	- Kişisel çıkar sürdürmek için, açıklamak için, ikna etmek için belirli bir hedef kitleyi eğlendirmek için yazar (Örneğin okul uniformalarının gerekliliği konusunda arkadaşlarını ikna etmek için yazar.). - Amacını iletmek için bir parçada birden fazla yol kullanır (Örneğin ikna edici yazının başında kısa bir anekdot aktarmak).	Kişisel çıkar sürdürmek için, açıklamak için, ikna etmek için bilgilendirmek için belirli bir hedef kitleyi eğlendirmek için yazar (Örneğin halkı bir paten parkı inşa etmeye ikna etmek için yazar. Yazı kısa anekdot şiir içerebilir.).
2.3. Çeşitli tür ve biçimlerde yazar (s.25). 2.3.1. Çeşitli tür ve biçimleri kullanır. - İkna edici reklamlar (5. sınıf) - İkna edici denemeler (6. sınıf)			
2.4. Mesleki uygulamalar için yazar (s.27). Belirli görevler ya da kariyer ile ilişkili biçimlerde yazar (Örneğin sınıf özgeçmişi, okul fonları talep eden ikna edici mektup) (7. sınıf).			
3. Kazanım: Öğrenciler açık ve etkili yazar (s.29). 3.1. Fikir geliştirir ve yazısını düzenler. 3.1.1. Fikirleri analiz eder, yönetilebilir bir konu seçer uyumlu, özel detaylar ve örnekler kullanarak konuyu ayrıntılandırır.			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Fikir ve düşüncelerini desteklemek için kişisel deneyimler, gözlemler ve araştırmalar kullanır (Örneğin matematiğin veya sosyal bilimlerin ulaştığı sonuçları destekleyen konuyla ilgili veriler: ikna etmek için uygun anekdotlar.).	Fikir ve düşüncelerini desteklemek için kişisel deneyimler, gözlemler ve araştırmalar kullanır (Örneğin matematiğin, edebiyatın veya sosyal bilimlerin ulaştığı sonuçları destekleyen konuyla ilgili veriler: ikna etmek için uygun anekdotlar.).	Fikir ve düşüncelerini desteklemek için kişisel deneyimler, gözlemler ve araştırmalar kullanır (Örneğin matematiğin, edebiyatın veya sosyal bilimlerin ulaştığı sonuçları destekleyen konuyla ilgili veriler: hedef kitleyi ikna etmek için bir hastalıkla ilgili kişisel bilgi vermek “su kirliliğinin tehlikeleri”).	Fikir ve düşüncelerini desteklemek için kişisel deneyimler, gözlemler ve araştırmalar kullanır (Örneğin matematiğin, edebiyatın veya sosyal bilimlerin ulaştığı sonuçları destekleyen konuyla ilgili veriler: ikna etmek için uygun anekdotlar, bir argümanı desteklemek için çeşitli kaynaklardan elde edilen bilgiler.).

3.1.2.Etkili bir organizasyon yapısı kullanır (s.31).			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
• Mantıksal sıralı düzenli ilerleyen paragraflar yazar. • Açıklayıcı yazılarda ilginç bir başlangıç yapar (Örnek: Nerede, ne zaman, nasıl, kim, neden ile başlar, ilginç bir gerçekle başlar.). • Girişi tekrar etmekten ziyade vurgulayan bir sonla biter (Örnek: özet, tahmin, öngörü). • Neden, sonuç içeren öykülerini çeşitlendirir. • Paragraflar arasında ve paragraf içinde bağlantı kelimeleri veya ifadelerini kullanır. • Sıralı fikirler, olaylar, nedenleri, gerçekler ve bunlarla bağlantı görüşler kullanır (Örnek: Önem sırası: en az, en çok). • Açık bir şekilde düzenleme: - Karşılaştırmalar (Örnek: nokta tekniği) - Açıklamalar: (Örnek: Sona gelindiğinde kaydetmek çok önemli bir noktadır.) - İkna (Örnek: eğer, o zaman) - Öyküleme (Örnek: problemin sonucu)	• Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar. (Örnek: mantıksal olarak sunulan detaylarla konu cümlesi, mantıksal düzen, kronolojik sıralama). • Değişen yaklaşımlar kullanarak giriş oluşturur (Örnek: soru, istatistik / ilginç gerçekler, kısa tarihçesi). • Girişi tekrar etmekten ziyade vurgulayan bir sonla biter (Örnek: parçanın başından sonuna kadar konuyu yansıtan özet, ilginç bir gerçek). • Neden, sonuç ve çatışmalar içeren öykülerini çeşitlendirir. • Fikirleri sıralar, gerçekler, nedenler ve olayları bağlamak için bağlantı kelimeleri veya ifadeleri kullanır (Örnek: Paragraflar arası ve içinde dereceli geçişler yapar “en önemliden en önemsiz doğru vb.”). • Açık bir şekilde düzenleme: - Açıklamalar (Örnek: Neden-sonuç ve nokta tekniği) - İkna (en az önemliden en önemliye doğru argümanlar) - Öyküleme (Örnek: anımsama, geriye dönüş) - Şiir (Örnek: kıta, nakarat)	• Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar (Örnek: önem sırasına göre örnekleri destekleyen, paragraf ve konu geçişleri tutarlı). • İlgi çekici bir giriş oluşturur (Örnek: manidar retorik bir soru, konuyla ilgili bir anekdot, ilginç gerçekler.). • Girişi tekrar etmekten ziyade vurgulayan bir sonla biter (Örnek: okuyucuya konuyu hatırlatır, cylem çağrısında bulunur). • Fikirler arasındaki ilişkileri göstermek için geçişler kullanır (Örnek: o zaman, neden/sonuç, öte yandan vb.). • Amacına göre tespit ettiği etkili örgütsel modelleri kullanır. - Açıklamalar (Örnek: neden-sonuç) - Karşılaştırmalar (Örnek: nokta tekniği, önce benzerlikler sonra farklılıklar) - İkna (en az önemliden en önemliye doğru argümanlar) - Öyküleme (Örnek: anımsama, geriye dönüş, arkası yarın) - Şiir (örneğin, kıta / nakarat, tekrarlama, ritim, kafiye düzeni, satır sonları)	• Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar (Örnek: ters piramit: geniş bir konu, daralan odak, belirli detaylar). • Cazip giriş geliştirir (Örnek: Şaşırtıcı cümleler, tanımlanan kurgular, alıntı). • Girişi tekrar etmekten ziyade vurgulayan bir sonla biter (Örnek: olup biten ne sorusuna yanıt verir, daha büyük resme bakmayı sağlar.). • Fikirler arasındaki ilişkileri göstermek için geçişler kullanır (Örnek: dahası, bu sorun nedeniyle, aynı derecede önemli, aksine). • Amacına göre tespit ettiği etkili örgütsel modelleri kullanır. - Açıklamalar (Örnek: süreç tanımlaması) - Karşılaştırma (Örnek: gruplanmış benzer noktalar ve farklı noktalar) - İkna (Örnek: sıralı dizilmiş argümanlar) - Öyküleme (Örnek: bir problemin çözümü) • Metin özelliklerinin uygun kullanımını yoluyla anahtar fikirleri vurgular (Örnek: başlıklar, grafikler, diyagramlar, grafikler, mimleme).

3.2. Uygun biçimi kullanarak yazar.			
3.2.1. Yazarın düşüncesini etkileyen farklı hedef kitleleri ve onların amaçlarını anlayarak yazar (s.33).			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
• Hedef kitleye uygun olarak seçilmiş bir söylemle yazar (Örnek: Gayri resmî ve resmi olan fikirler). • Öyküleyici, bilgilendirici ve ikna edici yazılarda uygun ve tutarlı söylemlerle yazar (Örnek: kısa metin, ikna edici bir parça).	• Hedef kitleye uygun olarak seçilmiş bir söylemle yazar. • Öyküleyici, bilgilendirici ve ikna edici yazılarda uygun ve tutarlı söylemlerle yazar (Örnek: resmi ve resmi olmayan söylemler). • Ya birinci ya da üçüncü şahsı kullanarak açıklayıcı metin yazar. • İkna edici metinde birinci şahıs veya üçüncü şahsın bakış açısından bir pozisyonu destekler (Örnek: Ben vanilyalı dondurma iyi olduğunu düşünüyorum; Bir uzmana göre, vanilyalı dondurma en iyisidir.). • Bir karakterin söylemiyle yazar (Örnek: bir hikâyedeki karakterin bakış açısını ve söylemini kullanarak hikâyeyi yeniden anlatır. Tarihi bir olayı o olayın katılımcılarındanmış gibi bir söylemle anlatır.).	• Hedef kitleye uygun olarak seçilmiş bir söylemle yazar. • Öyküleyici, bilgilendirici ve ikna edici yazılarda uygun ve tutarlı söylemlerle yazar (Örnek: esprili, olağan ve bilgili bir söylemle yazar.). • Birden fazla noktadan bakarak birden fazla bakış açısıyla yazar (Örnek: geçmişteki veya edebiyattaki bir karakterin bakış açısından kültürel perspektif ile yazar, bilimsel raporlardaki üçüncü kişi ağzı ile yazar, birinci ve üçüncü kişi bakış açısından ikna edici yazar.).	• Hedef kitleye uygun olarak seçilmiş bir söylemle yazar. • Öyküleyici, açıklayıcı, teknik, bilgilendirici ve ikna edici yazılarda bireysel bilgili bir söylemlerle yazar. • Birden fazla noktadan bakarak birden fazla bakış açısıyla yazar (Örnek: geçmişteki veya edebiyattaki bir karakterin bakış açısından kültürel perspektif ile yazar, araştırma yazıları için birinci kişili, matematiksel iletişim için üçüncü kişili, ikna edici yazılar için birinci veya üçüncü kişili yazar.).
3.2.2. Belirli bir hedef kitle ve amaç için uygun dili analiz eder ve seçer (s.33).			
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf	
• Yazının içeriğine göre tam ve doğru dili seçer ve kullanır (Örnek: hipotezi bilim ve sosyal bilimlerde, hidrasyonu sağlık ve fitnessda kullanır.). • İkna edici teknikleri seçer ve kullanır (Örnek: referanslar, uzman görüşleri, sürü psikolojisi). • Edebi dili kullanır (Örnek: benzetme, metafor ve kişileştirme). • Şiirsel dili kullanır (Örnek: tekrarlama, ritim, kafiye düzenleri). • Özellikle ikna edici yazı ve şiirde yaygın olarak kullanılan sözcüklere alternatifler arar.	• İkna etmek ve bilgilendirmek için uygun bir dil kullanır. • Şiir ve öyküleyici metinlerinde uygun bir dil kullanır. • Yerel dili uygun kullanır. • Belirli içerik alanı ile ilgili özel kelimeler seçer ve kullanır (Örnek: hipotenüs, kuadratik, yarıçap). • İkna edici teknikleri kullanır (Örnek: doğrudan hedef kitleye hitap etme, retorik sorular). • Edebi dili kullanır (Örnek: benzetme, metafor ve kişileştirme). • Şiirsel dili kullanır (Örnek: tekrarlama, ritim, kafiye düzenleri).	• Şiir ve öyküleyici metinlerinde uygun bir dil kullanır. • Yerel dili uygun kullanır. • Belirli içerik alanı ile ilgili özel kelimeler seçer ve kullanır (Örnek: meteorolog, klimatoloji). • İkna edici teknikleri kullanır (Örnek: Güçlü ve duygusal imgelem). • Edebi dili kullanır (Örnek: benzetme, metafor ve kişileştirme). • Şiirsel dili kullanır (Örnek: tekrarlama, ritim, kafiye düzenleri). • Çağrışım ve anlam çalışmaları seçerek düşünür (Örnek: Yağ → tombul; kulübe → ev).	

4. Kazanım: Öğrenciler yazılı işlerin etkililiğini analiz eder ve değerlendirir (s.45).		
4.1. Başkalarının yazılarını ve kendi yazılarını değerlendirir.		
4.1.1.Var olan ölçütleri kullanarak yazıyı analiz eder ve değerlendirir.		
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
- Yazarın becerili yönlerini tanımlar (Örnek: cümle türü, söylem ve sözcük seçimi). - Akranlarının yazılarındaki ikna edici unsurları ve onların etkililiğini tanımlar, kritiğini yapar (Örnek: sağlam duruş, destek olarak istatistikler, ikna edici sözcük seçimi). - Belirli ders alanları için kelimelerin ve içeriğin doğruluğunu açıklar (Örnek: Neden eski insanlar nehir boyunca yerleşti).	- Yazarın becerili yönlerini tanımlar (Örnek: bakış açısı, amaç, ön yargı). - Akranlarının yazılarındaki ikna edici unsurları ve onların etkililiğini tanımlar, kritiğini yapar (Örnek: direk hedef kitleye hitap edici söylem, itiraf ve çürütme, eylem çağrısı). - Belirli ders alanları için kelimelerin ve içeriğin doğruluğunu açıklar (Örnek: Bir sınıf laboratuvarında bilimsel usul açıklama).	- Ayrıntılı puanlama kılavuzuna göre bazen iş birliği içinde, gruplar hâlinde veya bağımsız olarak yazının kritiğini yapar (Örnek: kontrol listesi, rubrik). - Akranlarının yazılarındaki ikna edici unsurları ve onların etkililiğini tanımlar, kritiğini yapar (Örnek: delil üstünlüğü, retorik sorular). - Belirli ders alanları için kelimelerin ve içeriğin doğruluğunu açıklar (Örnek: tahmini içeren tamsayılar sırasında kullanılan matematiksel kelimeler.).
4.2. Geliştirme için hedefler belirler (s.47).		
4.2.1. Ölçütleri kullanarak yazma hedeflerini düzenler ve değerlendirir.		
7. sınıf	8. sınıf	
- Yazı hakkındaki düşüncelerini yazar ve bir iyileştirme planı oluşturur (Örnek: Bir sonraki ikna edici yazımda kişisel anekdot kullanacağım. / Taslak oluşturmadan yazma öncesi fikirlerimi mantıksal plana göre düzenleyeceğim.). - Süreci ve düzeltilmiş hedefleri takip eder (Örnek: Portföyümde üç açıklayıcı deneme var. Bir sonraki üç aylık dönemde ikna edici bir metin eklemem gerekiyor.). - Uzun vadeli hedeflerin yazılı kaydını tutar (Örnek: Üç veya daha fazla yeni türde yazacağım. / İkna etmek için daha mantıklı kanıtlar kullanacağım. / Kişisel öyküler hazırlayacağım. / Bir devlet yetkilisine veya kamu tüzel kişiliğine yazacağım.).	- Hedeflere doğru zamana dayalı bir ilerleme var mı izler (Örnek: Yazının her bölümünden sonra iddialarımı kanıtlarla desteklediğimden emin olmak için kontrol etmeliyim.). - Gelişimi analiz eder (Örnek: İddialarımı kanıtlarla desteklerim.). - Hedefleri değerlendirir (Örnek: İddiamı destekleyecek konuyla alakalı kanıt bulmalıyım.). - Hedefleri düzeltir (Örnek: İddiamı daha çok kanıtla desteklemek daha iyi olacaktır.). - Uzun vadeli hedeflerin yazılı kaydını tutar (Örnek: Birden fazla hedef kitleye yönelik yazacağım. / Yeni ikna edici teknikler deneyeceğim.).	

Görüldüğü üzere programda ikna edici yazma ile ilgili detaylı kazanımlar ve tanımlamalar bulunmaktadır.

2.6.2.3. ABD - Ohio Eyaleti Öğretim Programı

- English Language Arts Model Curriculum Grade 5 (English Language..., 2015a),
- English Language Arts Model Curriculum Grade 6 (English Language..., 2015b),
- English Language Arts Model Curriculum Grade 7 (English Language..., 2015c),
- English Language Arts Model Curriculum Grade 8 (English Language..., 2015d).

Programlardaki ikna edici yazma ile ilgili kazanımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 2.22. ABD-Ohio Öğretim Programı, Yazma Becerisi, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar

5.Sınıf		
Bölüm: Yazma / Konu: Yazma Kapsamları <u>İçerik Detaylandırması: (Bölüm: yazma)</u> Birden fazla metin türü ve amaçları doğrultusunda yazar, seçtiği türe göre yazma stratejilerini kullanır. Öğrenci yazarlar bir tür seçer (bilgilendirici, ikna edici, öyküleyici), seçimine uygun dil kullanır, hedef kitleye göre bir söylem geliştirir. Öğrenciler yazmayı araştırma, tartışma, bilgilerin kritiğini yapma, kurgu veya gerçek olaylar anlatmak için kullanırlar (English Language..., 2015a: 23).		
Bölüm: Yazma / Konu: Metin Türleri ve Amaçları Açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddialarını desteklemek için tartışmacı yazar.		
6. sınıf (English Language..., 2015b: 19)	7. sınıf (English Language..., 2015c: 20)	8. sınıf (English Language..., 2015d: 42)
Metin Türleri ve Amaçları (s.19) a. İddialarını tanımlar, açıkça nedenleri ve kanıtları düzenler. b. Konusunu güvenilir kaynaklar kullanarak açık nedenler ve ilgili kanıtlarla iddialarını destekler. c. İddia(lar) ve nedenleri arasındaki ilişkileri netleştirmek için kelimeler, cümleler ve hükümler kullanır. d. Resmi bir tarzda yazar. e. Argümanlarını destekleyen bir sonuç oluşturur. - Mevcut bilgileri yapılandırmak için yazar (s.20). - Araştırmaları, analizleri desteklemek için edebi veya bilgilendirici metinlerden deliller alır. a. Farklı türlerdeki ve formlardaki karşıt metinleri karşılaştırır. (Benzer temalar ve konular açısından) Örnek: hikâyeler ve şiirler, tarihsel romanlar ve fantastik hikâyeler. b. Metinlerdeki argümanları ve özel iddiaları izler ve değerlendirir, ayırt edici iddiaları nedenler ve kanıtlarla desteklendiğini fark eder.	Metin Türleri ve Amaçları (s.20) a. İddialarını ifade eder, nedenleri ve kanıtları açıkça organize eder. b. Anlayışını yansıtan başlık veya metinle güvenilir kaynaklar kullanarak açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddia(lar)sını destekler. c. İdia(lar) ve nedenleri arasındaki ilişkileri netleştirmek için kelimeleri, ifadeleri ve cümleleri uygun kullanır. d. Resmi bir tarz oluşturarak yazar. e. Argümanları tekrar eden vurgulayan kapanış bölümü oluşturur.	Metin Türleri ve Amaçları (s.42) a. İddialarını ifade eder, karşıt veya alternatif görüşleri fark eder ve kabul eder, iddiasının nedenlerini ve kanıtlarını mantıklı bir şekilde organize eder. b. Anlayışını yansıtan başlık veya metinle güvenilir kaynaklar kullanarak açık nedenlerle ve ilgili kanıtlarla iddia(lar)sını destekler. c. İddia (lar), nedenler ve deliller arasında, uyum oluşturmak ve ilişkileri netleştirmek ayrıca karşı iddialar ile kendi iddiası arasındaki ilişkiyi göstermek için kelimeleri, ifadeleri ve cümleleri uygun kullanır. d. Resmi bir tarz oluşturarak yazar. e. Sunulan argümanları destekleyen bir sonuç bölümü yazar.

2.6.2.4. ABD - Vermont Eyaleti Öğretim Programı

- Grade Expectation for Vermont's Framework of Standards and Learning Opportunities, Mathematics, Reading and Writing (Grade Expectation..., 2004)

Programda bulunan yazma türleri şöyledir (Grade Expectation..., 2004: 99):

- Bilgilendirici yazı: raporlar, yönergeler, ikna edici yazılar.
- Öyküleyici yazı: öykü, yansıtıcı denemeler, şiir.

Programlardaki ikna edici yazma ile ilgili kazanımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Grade Expectation..., 2004: 128,129).

Tablo 2.23. ABD-Vermont Öğretim Programı, Yazma Becerisi, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar

5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
İkna edici yazma • İkna edici yazmak için öğrenciler önemli bir sorun, konu, endişe tanımlar. • Konu veya problemi ifade eder net bir pozisyon ve amaç belirten duruşu vardır. • İkna edici yazıda öğrenciler tutarlı kararlar veya çözüm (ler) sunar. • Uygun gerçekleri ve ayrıntıları sağlar • Okuyucunun potansiyel endişeleri veya karşı argümanlarına hitaben yazar.	İkna edici yazma • İkna edici yazmak için öğrenciler önemli bir sorun, konu, endişe tanımlar. • Konu veya problemi ifade eder net bir pozisyon ve amaç belirten duruşu vardır. • İkna edici yazıda öğrenciler tutarlı kararlar veya çözüm (ler) sunar. • Uygun gerçekler ve ayrıntılar ile detaylandırır. • Okuyucunun potansiyel endişeleri veya karşı argümanlarına hitaben yazar.	İkna edici yazma • İkna edici yazmak için öğrenciler önemli bir sorun, konu, endişe tanımlar. • Gerekliğinde okuyucuyu dikkate alarak, bağlam ve problemi yeniden ifade eder. • Konu veya problemi ifade eder net bir pozisyon ve amaç belirten duruşu vardır. • İkna edici yazıda öğrenciler tutarlı kararlar veya çözüm (ler) sunar. • İkna edici destekleyici kanıtları düzenler. • İnandırıcı, uygun gerçekler ve ayrıntılarla detaylandırır veya sunar. • Örnekler: tanımlar, açıklamalar, resimler, anekdotlar, argümanlar, nedenleri, kesin bir dil • Okuyucunun potansiyel endişeleri veya karşı argümanlarına hitaben yazar. • İddialarını destekleyen bir sonuç yazar.	İkna edici yazma • İkna edici yazmak için öğrenciler önemli bir sorun, konu, endişe tanımlar. • Gerekliğinde okuyucuyu dikkate alarak, bağlam ve problemi yeniden ifade eder. • Konu veya problemi ifade eder net bir pozisyon ve amaç belirten duruşu vardır. • İkna edici yazıda öğrenciler tutarlı kararlar veya çözüm (ler) sunar. • İkna edici destekleyici kanıtları düzenler. • İnandırıcı, uygun gerçekler ve ayrıntılarla detaylandırır veya sunar. • Okuyucunun potansiyel endişeleri veya karşı argümanlarına hitaben yazar. • İkna edici argümanları sentezleyerek bir sonuç yazar.

2.6.2.7. Atlantic Kanada Öğretim Programı

- Atlantic Canada English Language Arts Curriculum, Middle Level (Atlantik Canada..., tarihsiz)
- Reading and Writing Standards, A component of Atlantic Canada English Language Arts Curriculum, End of Grade 6 (Reading and Writing..., 2008)

Programdaki ikna edici anlatım için kullanılan kazanımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Atlantik Canada..., tarihsiz), (Reading and Writing..., 2008).

Tablo 2.24. Atlantik Kanada Öğretim Programı, 6-8. Sınıf Arası, İkna Edici Anlatım ile İlgili Kazanımlar

Konuşma ve Dinleme (Atlantik Canada..., tarihsiz: 21)		
Öğrenciler düşüncelerini, fikirlerini, duygularını ve deneyimlerini yansıtmak, genişletmek ve netleştirmek için dinler ve konuşurlar.		
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Tartışma soruları ile düşüncesine katkıda bulunur, kendi fikirlerini akranlarının fikirleri ve başkalarının fikirleriyle karşılaştırır.	Tartışmanın yapılması ve sürdürülebilmesi için katılımcıların katkısının gerekliliğinin farkındadır.	Tartışma sırasında başkalarının fikri katkıları üzerine düşünür ve düşündüklerini yansıtır.
Fikirleri ve bağlamları araştırmak ve netleştirmek için sorular sorup cevaplar.	Konuşmada detaylandırma ve netleştirme için çağrı yapan soruların ve sorulara uygun cevapların nasıl ve ne zaman verileceğini bilir.	Konuşmanın doğruluğu, uygunluğu ve geçerliliği açısından sorular sorar ve bu tür sorulara uygun yanıtlar verir.
Kendi görüşlerini kanıtlarla savunur ve destekler.	Kişisel bakış açısını ve savunduğu görüşü açıkça ve inançlı bir şekilde destekleyebilir.	İkna edici bir şekilde bakış açısını belirtir, ilgili bilgilerle bakış açısını destekler.
Başkalarının bakış açılarını ve görüşlerini eleştirel dinlerler.	Bir mesajın temel unsurlarını tanımak, destekleyici detayları fark etmek için dikkatle dinler.	Sözlü sunumların kilit noktalarını tespit etmek için dikkatle dinler, kilit noktayı destekleyici detayları değerlendirir.
Yazma ve Sunumun Diğer Yolları (Atlantik Canada..., tarihsiz: 29)		
Öğrencilerden, çeşitli hedef kitleler ve çeşitli amaçlar için çeşitli anlatım biçimleri kullanarak, iş birliği içinde veya bireysel metinler oluşturmaları beklenir.		
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Çeşitli formları kullanarak yazılı metinler veya medya metinleri oluşturur. • Belirli türlerin kendine özgü özellikleri, yapıları, desen kullanımlarının gerekliliğinin farkındadır.	Çeşitli yazılı metin formları oluşturur: hikâye, çizgi roman, gazete yazısı, bireysel ve iş mektupları, rapor ve konuşma metinleri, röportaj, şiir, mesaj, reklam metni	Geniş bir bilgi tabanı üzerine düzenli yazım kuralları ve kaynak metin kullanımları ile dil bilgisi ve noktalamayı doğru kullanarak esnek ve yaratıcı cümle kalıplarıyla hedef kitleye uygun metinler oluşturur.

Yazma ve Sunumun Diğer Yolları (AtlantikCanada..., tarihsiz: 29) (devamı)		
Öğrencilerden, çeşitli hedef kitleler ve çeşitli amaçlar için çeşitli anlatım biçimleri kullanarak, iş birliği içinde veya bireysel metinler oluşturmaları beklenir.		
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Çeşitli hedef kitleler ve amaçlar için metinlerin gerektirdiklerini bilir. Belirli hedef kitleler için bilinçli olarak biçim, form, stil seçimi yapar.	Yazarın metin türü tercihinin yazarın amacı (bilgilendirmek, eğlendirmek, ikna etmek, tarif etmek) ve hedef kitlenin ilgilerine göre (Örnek: bir arkadaşına yazılan not kâğıdının bilgi istemek için yazılmış mektubun neden birbirinden farklı olduğunu bilir) şekillendiğini bilir.	Düzenleme stratejilerini kullanarak taslak metinlerini revize eder.
Ön taslaklar, medya metinleri için uygun yanıtlar verir. - Taslakları geliştirmek için hedef kitlenin tepkilerinden yararlanır. - Metnin son şekline izleyicinin, dinleyicinin, okuyucunun bakış açısını yansıtır.	Diyalog, afiş ve reklam gibi formları kullanarak denemeler yazar, fikirlerin birden fazla şekilde nasıl temsil edilebileceğini anlar. Bir okuyucunun / izleyicinin / dinleyicinin açısından kendi ürettiği taslakları değerlendirir ve şekillendirir.	Çeşitli amaç ve hedef kitle için çeşitli şekillerde iletişim kurmak için çeşitli teknolojiler kullanır. Çeşitli kaynaklardan (görüşmeler, film, CDROM, metinler) bilgi toplayarak iletişim kurar ve bilgilerle fikirlerini bütünleştirir.
Okuma ve İzleme (Atlantik Canada..., tarihsiz: 27)		
Öğrenciler, metin türüne göre kullanılan dil ve metin özelliklerini dikkate alarak metinlerle ilgili eleştirel soruları yanıtlar.		
6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Yazarın amacını ve bakış açısını sunan gerçek bilgileri fark eder. Alternatif bakış açılarından gelen bilgileri dikkate alır.	Elektronik ve basılı medya metinlerinde kullanılan bilgilerin organizasyonunun ve metinlerin bakış açılarının farkındadır.	Metinleri yanlılık açısından değerlendirir. Medya metinlerinin taraflı olabileceğinin konusunda bilinçlidir. Metinlerle ilgili soruları yanıtlarken bilgilerin güvenilirliği hakkında eleştirel düşünür.
Çeşitli medya metinleri ve türlerinin yapısını ve bağlamını tanımlar. Çeşitli metin türleri arasında amaçları bakımından bağlantılar kurar.	Özel bir okur kitlesi için hazırlanmış basılı ve elektronik medya metinlerinin amaçlarını ve yazar tarafından kullanılan metin elementlerini tanımlar.	Belirli amaçlar ve özel okuyucu kitlesi oluşturulmuş metinlerin çeşitli özellikleri ve öğelerini tanımlar. Okuyucuların ihtiyaçlarını karşılamak için metinleri nasıl düzenlendiğini bilir.
Strateji kullanımını giderek arttırarak metin türlerini analiz eder, değerlendirir ve sorulara eleştirel cevaplar verir. - Metin türlerinin amaçlarını ve bakış açılarını yansıtır. - Hedef kitleyi ikna etmede, manipüle etmede ve kontrol etmede kullanılan dil kullanımını farkındadır. - Metinlerdeki kalıp kullanımları, ön yargıları ve hükümleri fark eder.	Çeşitli metin türleri ve çeşitli anlatım yollarındaki tanımlamalar, tartışmalar, metin yapıları, metnin anlamına katkıda bulunan yapılar için kritik cevaplar verir. - Bireysel algı, fikir, değer ve bakış açılarının metinde nasıl oluşturulduğunu bilir. - Metnin anlamına katkı yapan bireysel arka planların nasıl metinde, oluşturulduğunun farkındadır.	Çeşitli metin türlerini tanımak ve tanımlamak konusundaki becerilerini genişletirler. - Kişisel algı, fikir, bakış açılarını yazarın metinde nasıl oluşturduğunu anlar. - Kişisel arka plan bilgilerinin metnin anlamına etkisini ve bunun metne nasıl yerleştirildiğini fark eder. - Medya metinlerinde kültürel değerlerin ve bilgi içeren haberlerin nasıl yer aldığını tanımlar.

2.6.2.5. Çin Hong-Kong Öğretim Programı

- English Language Education Key Learning Area English Language Curriculum and Assessment Guide Secondary 4-6

Programda ikna edici anlatım ile ilgili yer alan kazanımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Sefer, 2015).

Tablo 2.25. Çin Hong-Kong 4-6.Sınıflar Arası, İkna Edici Yazma ile İlgili Kazanımlar

❖ Okuma becerisi ile ilgili kazanımlar
• Metin türleri arasındaki üslup farklılıklarını anlar. • Görüş (taraf, iddia) ve tartışmanın farklı noktalarını ayırt eder. • Bir görüşün veya tartışmanın gidişatını takip eder ve değerlendirir. • Neden-sonuç ilişkisini kurar. • Kanıt-sonuç ilişkisini kurar.
❖ Okuma sonrası etkinlikler
• Kişisel görüşleri belirleme: Öğrenciler kişisel yorumlarını bir dergideki okuma metninin üzerine kaydeder. • Tartışma: Öğrenciler okuma metinlerinden çıkarılan konularda tartışmalar düzenler.
❖ Konuşma becerisi ile ilgili kazanımlar
• Duygu, tutum ve düşünceleri açık ve ikna edici biçimde mantıklı neden, öneri ve stratejilerle çeşitli bağlam ve amaçlarla sunar. • İkna edici ifadeleri uygun biçimde kullanır.
❖ Konuşma becerisi etkinlikleri
• Film ve belgeselde ortaya çıkan konularda tartışma, konuşma hazırlama veya film ve belgeselde gelişen sorunlara karşı ya da lehine tartışma hazırlama • Öğrenciler filmden hikâyeden ya da belgeseldeki kişilerden bir karakter seçer ve onların bir mektupta, e-postada ya da telefon konuşmasında kendisine ne diyeceği üzerine çalışır. • Öğrenciler film/belgesel hakkındaki fikrini belirterek okul gazetesi için kısa bir eleştiri yazar. Film/belgeseli 5 puanlık bir ölçek üzerinden puanlar.
❖ Yazma becerisiyle ilgili kazanımlar
• Bilgi ve fikirleri düzenler ve bütünleştirir, bağlam amaç ve hedef kitleye uygun metinler yazar. • Çeşitli metin türlerinin (bilgilendirici, ikna edici, yaratıcı, edebî) dikkat çekici özelliklerini uygun biçimde kullanır. • İkna edici ifadeleri etkili bir şekilde kullanır.

❖ Yazma öncesi etkinlikleri
• Planlama: Amaçlanan hedef kitle ve yazarın amaçlarını düşünmek için örnek metinleri inceleme • Basit bir olay veya konunun çeşitli açılardan nasıl açıklandığını inceleme • Metinde sunulan bir olay ya da durumu çeşitli bakış açılarıyla düşünme • Karşı görüşün bakış açısından tartışma metnini yeniden yazma • Bir tezin sadeleştirme gerektirip gerektirmediğini değerlendirme, yeni fikirler keşfettikçe yeniden şekillendirilebilecek kısa ve esnek bir taslak yazma
❖ Dil gelişimi stratejileri
• Atıf yapma becerisini geliştirme: Araştırma becerilerini geliştirmek ve bilgi toplamak internet ve kütüphaneyi düzenli kullanma • Metinlerde ifade edilen fikirler arasındaki ilişkiyi belirleme (gruplama / ayırım yapma, neden / sonuç, öncelik / sıralama, benzerlikler / farklılıklar)
❖ Dil bilgisi alanı
• Karşılaştırma ve durumları betimlemek için sıfat, zarf, kalıp ifadeler kullanma • Şikâyetle bulunmak için kalıp ifadeler ve zarf cümleleri vb. kullanma • Sebep, iltifat, sonuç vb. zarf ifadeleri ve zarf cümlelerini birinin çeşitli durumlardaki bakış açısı, karar ve davranışlarını doğrulamak için kullanma • Belirli bir sonuca yönelik kanıt bulmak için çeşitli zamanları, edatları, sıfatları, zarf ifadelerini ve zarf cümlelerini kullanma • Öneride bulunmak, gerekçelendirmek için emir cümleleri, kipler, sıfatlar, zarf cümleleri, kalıp ifadeler, etkileyici sorular vb. kullanma, • Kişisel duyguları, fikir ve yargıları ifade etmek ve tartışmaları sunmak için geniş zaman, zarf ifadeleri, sıfatlar, isim-fiiller, şart kipi, kalıp ifadeler vb. kullanma • Grup tartışmalarına katılmak ve takip etmek için çeşitli zamanlar, kipler, zarf ifadeleri, kalıp ifadeler vb. kullanma

2.6.2.6. Güney Kore Öğretim Programı

- Curriculum Korean Language Curriculum

Programda ikna edici anlatım ile ilgili yer alan kazanımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Sefer, 2015).

Tablo 2.26. Güney Kore Öğretim Programı, 5-8. Sınıf Arası, İkna Edici Anlatım ile İlgili Kazanımlar

Okuma Türleri			
- İkna edici metinleri okuma - Bilgi içerikli metinleri okuma - Sosyal iletişim - Duygusal ifadeleri içeren metinleri okuma			
Okuma Becerisi Standartları			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
- Olay belgelerini okur ve sebep-sonuç ilişkilerine dikkat ederek onların akışlarını anlar. - Bir reklamın içerdiği bilginin güvenilirliğini değerlendirir. - Çeşitli kitap eleştirilerini okur ve bunların özellikleri ve işlevlerini anlar.	Yazılarda yazarın bakış açısını kavrar. - Yazarın niyetini ya da bakış açısını ortaya çıkaran noktaları belirleme, yazarın bakış açısını kavrama, yazarın amacını ve niyetini kavrama, durumsal bağlamı ve metnin yazıldığı zamanı kavrayarak yazarın bakış açısını değerlendirir. - Bir tartışma metnini okuduktan sonra tartışmanın uygunluğu ve geçerliliği ile arka planını değerlendirir. - İkna edici metnin yapısını anlama, tartışmaları ve tartışmaların gerekçelerini kavrama, mantığın uygunluğunu ve geçerliliğini değerlendirme, mantıklı tartışmaları sorgulayarak durumsal bağlamları anlama. - Katılımda bulunmayı öngören yazıları okuduktan sonra yazarın görüşünü anlar ve değerlendirir. - Katılımı öngören metinlerin yapısını anlama, yazarın durumunu ve katılımcının isteklerini anlama, duygulandırıcı ifadelerin etkilerini değerlendirme, yazarın önemini anlama ve değerlendirme.	Okuyucunun bakış açısı durumu, bakış açısı vb. göre metnin içeriğinin farklı anlaşılabilirliğini bilir. - Bir metni anlamada çeşitli yolların olduğunu anlama, bir metni farklı şekillerde anlamamanın sebeplerini kavrama, diğerlerinin anladığı ile kendi anladığını karşılaştırma, diğerlerinin anladığına saygı gösterecek bir tutum geliştirme. - Öneri metinlerini okur ve tartışmaların akla uygunluğu ve geçerliliğini değerlendirir. - Öneri metinlerinin amaçlarını ve özelliklerini anlama, problem durumlarını ve ihtiyaçları kavrama, tartışmaların akla uygunluğu ve geçerliliğini değerlendirme, problem çözmede mantıklı alternatifler bulmak için tutum geliştirme. - Kişinin kendi hayatını yansıtan, özel tecrübeleri kaydeden, yazarın tecrübeleri ile karşılaştıran metinleri okur.	Açıklayıcı ve ikna edici metinleri okur ve yapılarını karşılaştırır. - Paragraflar arasındaki ilişkiyi kavrama, paragraf özetlemeyi anlama, paragraflar arasındaki ilişkiyi analiz ederek metnin yapısını anlama, metnin bağlamlarını amaçlarını dikkate alarak metin yapılarını karşılaştırma ve analiz etme, metnin yapısının uygunluğunu ve etkilerini değerlendirme. - İddialı metinleri okur ve iddiaların geçerliliğini değerlendirir. - İddiayı dile getirme yöntemlerini ve iddia unsurlarını anlama, iddiaların geçerliliğini değerlendirme, iddiaları ve iddiaların sebeplerini kavrama, tarihî dönemleri göz önüne alarak yazarın iddialarını değerlendirme.

Yazma Türleri			
- İkna edici metinleri yazma - Bilgi içerikli metinleri yazma - Sosyal iletişim - Duygusal ifadeleri içeren metinleri yazma			
Yazma Becerisi Standartları			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Özel bir durum için veya bu duruma muhalif metinler yazar: Başkalarının durumları ve bakış açılarını kavrama, başkalarının durumu ve bakış açılarını yönelik öneriler sunma, bir konuya muhalif olma veya hemfikir olmanın gerekçelerini düzenleme ve yazma, çözüm yaklaşımlarının farklı olabileceğini anlama.	Verilen problemlere yönelik çözümleri ve bakış açılarını belirgin bir biçimde ortaya koyan konuşma taslakları yazar: Konuşma taslaklarının yapısını anlama, problem ve çözümleriyle ilgili bilgileri düzenleme, hedef kitleyi dikkate alarak yazma, plana dayalı konuşmalar ortaya koyma.	Problem çözme yöntemlerini veya taleplerini içeren öneriler yazar: Önerinin yapısını anlama, problemlere ve çözüm yöntemlerine odaklanarak içeriği düzenleme, kendini basit, doğru ve ciddi biçimde ifade etme, bir öneri metninin hangi genele bağlamlar altında anlaşıldığını kavrama.	Yazarın amacına uygun olarak yeniden yapılandırılan bilgiler ile makaleler yazar: - Yazılan makaleye uygun olarak materyal ve bilgi toplama, yazma amacına uygun olarak bilgiyi yeniden yapılandırma, okuyucuya bağlı olarak içeriğe yönelik, farklı tezlerin öne sürülebileceğini anlama. - Sosyal konular hakkında fikirlerini tutarlı biçimde yazar: - Fikir yazılarının yapısını anlama, konuya ilişkin farklı fikirleri analiz etme, bir konu hakkında fikirlerini uyumlu biçimde yazma, okuyucuların değer ve düşüncelerinden oluşan kültürel ve sosyal bağlamı anlama.
Dinleme Türleri			
- İkna edici metinleri dinleme - Bilgi içerikli metinleri dinleme - Sosyal iletişim - Duygusal ifadeleri içeren metinleri dinleme			
Dinleme Becerisi Standartları			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Bir tartışmada öne sürülen görüşleri değerlendirir: Tartışmanın yapısını anlama, tartışma konularını ve tartışmacının rolünü anlama, tartışmaları artıları ve eksileri ile anlama, tartışmaların uygun olup olmadığını değerlendirme.	Haberleri dinlerken görüşlerin haberin içinde yansıtıldığını bilir: Haberin söylem yapısını anlama, olayın ana hatlarını kavrama, farklı bakış açılarının yansıtıldığı haberleri karşılaştırma, haberlerin sosyal işlevini anlama.	Bir reklamı izler veya dinler ve ikna etme stratejilerini kavrar: Reklamların özelliklerini anlama, resimlerdeki dil bilimsel ifadeleri düzenleme ve yöntemleri anlama, reklamları dinlerken geçerliliği ve güvenilirliğini değerlendirme.	Radio programı dinler ve moderatörün konuşma özelliklerini ve etkisini değerlendirir: Radio programının yapısını anlama, moderatörün konuşma stratejilerini analiz etme, moderatörün dilsel olmayan ifadelerinin etkilerini değerlendirme, diğer medya moderatörlerinin konuşma yöntemlerini karşılaştırma.

Dinleme Becerisi Standartları (devamı)			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
	Kampanya konuşmalarını dinlerken tartışmaların uygunluğunu değerlendirir: • Bir seçim kampanyasının yapısını anlama, tartışmanın uygunluğunu ve sebeplerini değerlendirme, çeşitli adayların tartışmalarını dinleme ve karşılaştırma, kelimelerin sosyal işlevinin farkında olma.		
Konuşma Türleri			
▪ İkna edici metinleri konuşma ▪ Bilgi içerikli metinleri konuşma ▪ Sosyal iletişim ▪ Duygusal ifadeleri içeren metinleri konuşma			
Konuşma becerisi standartları			
5. sınıf	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
• Kurallara uygun biçimde tartışma konuları seçer ve tartışır. • Dinleyicinin durumunu düşünerek beğenme, reddetme ya da uzlaşmacı kelimeler söyler.	• Kurallara uygun biçimde tartışma konuları seçer ve tartışır. • Dinleyicinin durumunu düşünerek beğenme, reddetme ya da uzlaşmacı kelimeler söyler.	• Kurallara uygun biçimde tartışma konuları seçer ve tartışır. • Dinleyicinin durumunu düşünerek beğenme, reddetme ya da uzlaşmacı kelimeler söyler.	• Kurallara uygun biçimde tartışma konuları seçer ve tartışır. • Dinleyicinin durumunu düşünerek beğenme, reddetme ya da uzlaşmacı kelimeler söyler.

2.6.2.8. Singapur Öğretim Programı

Malay Language Primary Education Program

Programda ikna edici anlatım çeşitli dil becerisi alanlarının içine yerleştirilmiştir (Sefer, 2015).

Tablo 2.27. Singapur Öğretim Programı Dil Becerileri ve Amaçları

	Sözlü İletişim / Konuşma	Okuryazarlık
Alıcı Dil Becerileri	Dinleme Farklı amaçlarla oluşturulmuş metinleri anlar. 1. Anlatır ve tarif eder (öyküleyici) 2. Bilgilendirir, açıklar (bilgilendirici) 3. Fikir verir ve inandırır (ikna edici)	Okuma Farklı amaçlarla yazılmış çeşitli metinleri anlar. 1. Anlatır ve tarif eder (öyküleyici) 2. Bilgilendirir, açıklar (bilgilendirici) 3. Fikir verir ve inandırır (ikna edici)
Üretici Dil Becerileri	Konuşma Farklı amaçlarla çeşitli konuşma metinleri oluşturur. 1. Anlatır ve tarif eder (öyküleyici) 2. Bilgilendirir, açıklar (bilgilendirici) 3. Fikir verir ve inandırır (ikna edici)	Yazma Farklı amaçlarla çeşitli yazma metinleri oluşturur. 1. Anlatır ve tarif eder (öyküleyici) 2. Bilgilendirir, açıklar (bilgilendirici) 3. Fikir verir ve inandırır (ikna edici)
İletişim Becerileri	Sözlü İletişim Farklı amaçlarla farklı bağlamlarda sözlü iletişimde bulunur. 1. Boş konuşma / gevezelik etme 2. İletişimde bulunma 3. Tartışma	Yazılı İletişim Farklı amaçlarla farklı bağlamlarda sözlü iletişimde bulunur. 1. Hitap etme 2. Bilgilendirme 3. İkna etmek

Programda ikna edici anlatım ile ilgili yer alan kazanımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır (Sefer, 2015).

Tablo 2.28. Singapur Öğretim Programı İkna Edici Anlatım ile İlgili Kazanımlar

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
Çeşitli türlerdeki konuşma metinlerini uygun bir şekilde cevap verebilecek şekilde dinler ve anlar. • Dinler ve kişisel bakış açısını yansıtır. • Dinler ve bir sonuca varır. • Dinler ve çıkarımda bulunur. • Dinler ve bilgiyi yorumlar. • Dinler ve bilgiyi değerlendirir.	Çeşitli metinleri okur, anlar, uygun cevaplar verir. • Metni kişisel bakış açısına göre okur. • Metni okur ve bir sonuca varır. • Metni okur ve çıkarım yapar. • Metni okur ve bilgileri yorumlar. • Metni okur ve bilgileri değerlendirir.	Mantıklı nedenler sunarak ve ikna edici bir dil kullanarak bilgi verir. • Kelime, deyim ve cümleleri doğru kullanarak bir problemi tarif eder. • Uygun örnekler vererek bir problemi açıklar. • Bir konu hakkında bilgiyi netleştirmek için mantıklı sebepler sunar. • Geçerli, makul kanıtlar sunarak bilgiyi açıklar.	Çeşitli düz yazı ve şiir metinleri oluşturur. Yazma sürecinde metin oluşturmak için fikirler oluşturur ve bunları düzenler. • Farklı metinler üretmek için bir ana fikrin etrafında birkaç yardımcı fikir oluşturur. • Bir ana fikirden birkaç farklı metin oluşturur. • Farklı türde metinler oluşturmak için kronolojik bir sıra, neden-sonuç ve öncelik sırasına göre düzenli bir şekilde fikirler geliştirir.

2.7. İkna Edici Yazmanın Ders Kitaplarındaki Yeri

2.7.1. Türkiye’deki Ders Kitapları

Çalışma kapsamında MEB’in 2015-2016 öğretim yılı için tavsiye ettiği 1-12. sınıf aralığındaki öğrenciler için hazırlanmış Türkçe, Türk Edebiyatı, Dil ve Anlatım ders kitapları incelenmiştir. Çalışmada yalnızca ikna edici yazmayı ele alan kitaplara yer verilmiştir.

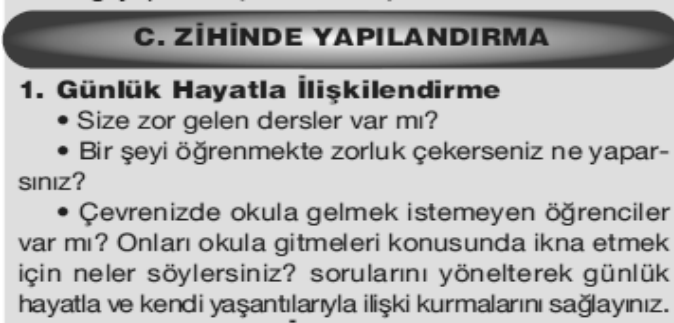
Tablo 2.29. Türkiye’ye Ait İncelemesi Yapılan Ders Kitapları

Kitap	Yayınevi	Yıl
İlköğretim Türkçe 3. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	MEB	2014
İlköğretim Türkçe 3.Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	Özgün Yayınları	2015
İlköğretim Türkçe 4. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	MEB	2015
İlköğretim 5. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	Erdem Yayınları	2015
İlköğretim 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	MEB	2015
İlköğretim 6. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	Öğün Yayınları	2015
İlköğretim 7. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	MEB	2015
İlköğretim 7. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	Meram Yayıncılık	2015
İlköğretim 8. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	Evren Yayıncılık	2015
İlköğretim 8. Sınıf Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı	MEB	2015
Ortaöğretim Türk Edebiyatı 9. Sınıf Ders Kitabı	MEB	2015
Ortaöğretim Dil ve Anlatım 10. Sınıf Ders Kitabı	MEB	2015
Ortaöğretim Dil ve Anlatım 10. Sınıf Ders Kitabı	Öğün Yayınları	2015

2.7.1.1. Üçüncü Sınıf Ders Kitapları

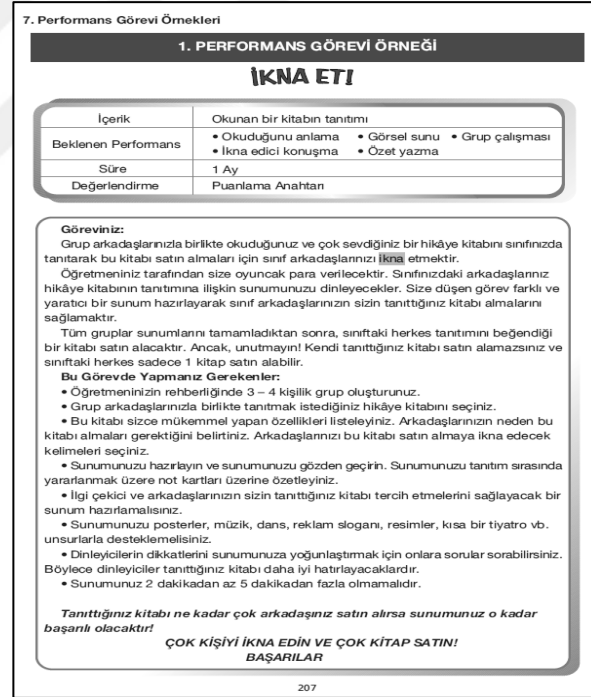
MEB Öğretmen Kılavuz Kitabı: Kitapta yalnızca ikna edici konuşma etkinliklerine yer verilmiştir. Kılavuz kitapta, temalardaki bütün metinlerin işlenme süreci 5 bölüme ayrılmış ve bu ayrımlara göre öğretmenlere yönergeler verilmiştir. Bölümler şöyledir:

- I. Hazırlık,
- II. Anlama,
- III. Zihinde Yapılandırma,
- IV. Kendini ifade etme,
- V. Ölçme ve değerlendirme.

Şekil 2.3. İkna Edici Konuşma Etkinliği I – Türkçe Ders Kitabı (s.44)

Bunun yanı sıra kılavuz kitabın ekler bölümündeki örnek performans görevi etkinliklerinden bir tanesi ikna edici konuşma ile ilgilidir (bk. Şekil 2.4.).

Şekil 2.4. İkna Edici Konuşma Etkinliği II – Türkçe Ders Kitabı (s.207)

Öğrenci Çalışma Kitabı: Beceriyle ilgili etkinlik bulunmamaktadır.

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Özgün yayıncılık ders kitabında yalnızca ikna edici konuşmaya yer verilmiştir. 6. tema “Sağlık ve Çevre”, “Çevreci Ayı” metninin IV. Kendini ifade etme, konuşma bölümünde ikna edici konuşmaya yer verilmiştir (bk. Şekil 2.5.).

3. Konuşma, Yazma ve Görsel Sunu

a. Konuşma

Öğrencilere aşağıdaki örnek durumu okuyunuz. Daha sonra öğrencilerden Ali'ye çevreyi temiz tutmanın gerekliliğini anlatmalarını ve bu konuda onu ikna edecek konuşmalar yapmalarını isteyiniz. Öğrencilere konuşmaları sırasında günlük hayattan örnek vermelerinin gerekli olduğunu hatırlatınız.

“Ali'den çevresindeki bütün insanlar şikâyetçidir. Çünkü Ali, çöpleri sürekli yerlere atmakta ve çevreyi kirlletmektedir. Arkadaşları onu sürekli uyarmakta ve yanlış bir davranış sergilediğini söylemektedir. Ancak Ali, hâlâ çöpleri yere atmaya devam etmektedir.”

b. Yazma

Öğrencilerinizden çevre temizliği için öneriler hazırlamalarını, hazırladıkları önerileri belediye başkanına mektup yazarak göndermelerini isteyiniz. Öğrencilere yazdıkları mektupları okutunuz.

Şekil 2.5. İkna Edici Konuşma Etkinliği III – Türkçe Ders Kitabı (s.129)

Öğrenci Çalışma Kitabı: Beceriyle ilgili etkinlik bulunmamaktadır.

2.7.1.2. Dördüncü Sınıf Ders Kitapları

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Engin Yayınevinin kitabında ikna edici yazma ve konuşma, metin işleme sürecinin genel olarak “VI. Kendini ifade etme-yöntem ve teknikleri belirleme ve yazma” başlığı altında ele alınmıştır (bk. Tablo 2.30).

Tablo 2.30. Dördüncü Sınıf Ders Kitabında İkna Edici Yazmanın Ele Alındığı Tema, Metin, Bölüm

Temalar	4. tema: Üretim, Tüketim, Verimlilik	6. tema: Güzel Sanatlar
Metinler	1. Otel Sahibi 2. Tasarruf Ne güzeldir	1. Tarihimize Yön Verenler 2. Boğaç Han
Ele Alınan Bölüm	IV. Kendini ifade etme Yöntem ve teknikleri belirleme Yazma	IV. Kendini ifade etme Yöntem ve teknikleri belirleme

Aşağıda kılavuz kitapta beceriyle ilgili olarak yer alan ifadeler bulunmaktadır.

4.tema: Üretim, Tüketim, Verimlilik, Otel Sahibi, IV. Kendini ifade etme, yöntem ve teknikleri belirleme: “Konuşma, yazma ve görsel sunu çalışılmasında ikna edici olmaya çalışılmaları için öğrencilerinizi güdüleyiniz (s. 134).”

4.tema: Üretim, Tüketim, Verimlilik, Tasarruf Ne Güzeldir IV. Kendini ifade etme, yazma: “b) Öğrencilerinizden tasarruf etmenin yararları konusunda bir yazı yazmalarını isteyiniz. c) Yaptıkları çalışmayı sunmak için girişte kendilerini tanıtmalarını, çalışmayı hangi amaç ve düşüncelerle yaptıklarını açıklamalarını isteyiniz. Yazdıklarının dinleyicileri ikna etmesi için bilgileri kanıtlarıyla birlikte sunmaları gerektiğini örneklerle anlatınız. ç) Yazılarında destekleyici ve açıklayıcı örnekler vermelerini, yazılarının giriş ve sonuç cümlelerini özenle seçmelerini vurgulayınız. (s. 139)”

6. tema: Değerlerimiz, Tarihimize Yön Verenler, IV. Kendini ifade etme, yöntem ve teknikleri belirleme: “Öğrencilerinize ikna etme, açıklama, betimleme ve sorgulama gibi yöntem ve teknikleri açıklayarak amaçlarına uygun yöntem ve tekniklerini belirlemelerinde yardımcı olunuz.” (s.187).

6. tema: Değerlerimiz, Boğaç Han, IV. Kendini ifade etme, yöntem ve teknikleri belirleme: “Çalışmalarında kullanılacak yöntem ve tekniklerin (ikna etme, yazma, tartışma, özetleme vb.) belirlenmesini sağlayınız.” (s.200).

Öğrenci Çalışma Kitabı: Kılavuz kitaptaki bu yönlendirmelere rağmen çalışma kitabında beceriyle ilgili etkinlik bulunmamaktadır.

2.7.1.3. Beşinci Sınıf Ders Kitapları

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Erdem yayınevinin öğretmen kılavuz kitabında, öğretmen için açıklamaların ve tanımlamaların bulunduğu, öğrenme tür yöntem ve teknikleri bölümünde ikna edici konuşma ayrı bir başlık altında ele alınarak aşağıdaki açıklama yapılmıştır.

“İkna edici konuşma: Bir konuşma türü olan ikna edici konuşma beş adımda gerçekleştirilmektedir. Bunlar; dikkat çekme, anlamayı sağlama, inandırma, tekrarlama ve istenileni açıklama aşamalarıdır. İkna edilecek konuda değişik görüş ve bilgilerle karşıdakinin dikkatini çekme, canlı bir dille ve somut örneklerle konuyu anlamasını sağlama, soru ve kuşkuvarını giderecek kanıtlar sunma, ana fikri aralıklarla tekrar ederek hatırlatma ve son olarak da yapılmak isteneni açıklamadır. İkna edici konuşmayı dinleyen kişi farklı görüşlerden etkili olanları ayırırken söylenenleri hemen ret ya da kabul etmemesi gerektiğinin bilincine varır (s.286).”

İkna edici yazma konusu ise doğrudan değil dolaylı olarak ele alınmıştır. İkna edici yazmaya reklam yazma başlığı altında açıklama yapılmıştır.

“Reklam yazma özel bir ikna etme türüdür. Amaç sadece bir şeye inandırmayı sağlamak değildir. Aynı zamanda dinleyicide ya da okuyucuda reklamı yapılan ürünü satın alma isteği uyandırması gerekir. Dergi, gazete ve broşürlerde yer alan reklamlar okuyucuyu ikna etmeye yöneliktir.” (s.287).

Ancak kılavuz kitapta ve çalışma kitabında reklam yazma ile ilgili herhangi bir etkinliğe yer verilmemiştir. İkna edici yazma ve konuşma, metin işleme sürecinin genel olarak “VI. Kendini ifade etme, yöntem ve teknikleri belirleme” başlığı altında ele alınmış, konunun ele alınıp alınmayacağı öğretmen ve öğrencilerin tercihinin bırakılmıştır (bk. Şekil 2.6.).

IV. KENDİNİ İFADE ETME

A. Ön Hazırlık

- Konuşma, yazma ve görsel sunu etkinlikleri için gerekli araç gereçleri hazırlayınız.

2. Tema
ATATÜRK Mustafa Kemal'in Kağıdı

7. Etkinlik
Aşağıdaki paragraf okuma kuralına uygun okuyunuz ve paragrafın en önemli anlamı olan cümle ya da cümlelerin yanına bir yıldız koyarak belirleyiniz.

YABANCI ADAMI

Atatürk'ün yarın adamı yapan nedir? Kazandığı savaşlar mı, yaptığı devrimler mi yoksa bunlara egemen olan düşünceleri mi? Kısık gök ki bütün oymazdan böyledir. Ama Atatürk, yarın adamı olmak kararını verdiğinden beri, bu kararına ulaşmak onun için bir ilkedir. Atatürk'ün yarın adamı yapan, görsel niteliklerdir. Bunların da başında enerji, cesareti ve görsel duyarlılığı gelir.

Emre Ziya KARALI
(Eğilimlendirici)

8. Etkinlik
Aşağıya Atatürk'ün önderliğini anlatan bir metin yazınız.

- Öğrencilerinizle birlikte konuşma, yazma ve görsel sunu konularını belirleyiniz.
- Öğrencilerinize, aşağıdaki konuları önererek onları da farklı konular önermeleri için teşvik ediniz:
 - Atatürk'ün ve Türk halkının mücadelesi (konuşma)
 - Atatürk ve vatan sevgisi (yazma)
 - Atatürk'ün kişilik özelliklerinden “önder” oluşu (görsel sunu)

2. Amaç Belirleme

- Öğrencilerinizden belirledikleri konu ile ilgili yapacakları konuşma, yazma ve görsel sunu etkinliğinin amacını belirlemelerini isteyiniz.
 - Atatürk'ün ve Türk halkının güçlüklerle rağmen Kurtuluş Savaşı'nda başarılı olmasını nedenlerini açıklayacağım.
 - Kurtuluş Savaşı'na katılan çocuklarla ilgili bir yazı yazacağım.
 - Vatan sevgisini anlatmak istiyorum.
 - Atatürk'ün kişilik özelliklerinden birinin de “önderlik” olduğuna ilişkin bilgiler vereceğim.

3. Yöntem ve Teknikleri Belirleme

- Öğrencilerinizden, belirledikleri konu ve amaç ile ilgili yapacakları konuşma, yazma ve görsel sunu etkinliğinin yöntem ve tekniklerini belirlemelerini isteyiniz (bk. s. 286-292).

Örnek:

İkna etme	
Bilgi verme	Açıklama
Sorgulama	Sorgulama

Şekil 2.6. Konuşma, yazma, görsel sunuda ikna etme etkinliği – Türkçe Ders Kitabı (s.87)

İkna edici yazma ve konuşma 3 ayrı temadaki 6 metnin “IV. kendini ifade etme bölümünde”, “yöntem ve teknikleri belirleme” başlığı altında ele alınmıştır. Kılavuz kitaba göre öğretmen istediği takdirde 2 yarıyıl boyunca 6 defa ikna edici yazma veya konuşma etkinliği yaptırabilir. Kılavuz kitapta, ikna edici yazma ve konuşma yapılmasının tercihe dayalı olduğu altı metin ve zorunluğu olduğu bir metin bulunmaktadır. Ancak ikna edici yazma becerisinin temalara dağılımı orantılı değildir (bk. Tablo 2.31.).

Tablo 2.31. Besinci Sınıf Ders Kitabında İkna Edici Yazmanın Ele Alındığı Tema, Metin, Bölüm

Temalar	2. tema: Atatürk	6. tema: Güzel Sanatlar	7. tema: Kurumlar ve sosyal örgütler	8. tema: Oyun ve Spor
Metinler	- Atatürk Parkına Gezi - Mustafa Kemal'in Kağnısı - Nasıl Okurdu?	- Ebrucu, - Bir Kuşun Resmini Yapmak İçin (şiir)	Türk Kültür Sisteminde Vakfın Yeri,	Millî Atletimiz Ayçan (Onur) Önel
Ele Alınan Bölüm	IV. Kendini ifade etme	IV. Kendini ifade etme	IV. Kendini ifade etme	V. Ölçme ve değerlendirme

İkna edici yazmanın zorunlu olarak ele alındığı yer “Millî Atletimiz Ayçan Önel” dinleme metninin “V. ölçme ve değerlendirme” bölümüdür. İkna edici yazma için seçilen konu aşağıdaki gibidir. “Öğrencilerinizden, Ayçan Önel’in iyi bir sporcu olduğuna okuyucuları ikna eden bir yazı yazmalarını isteyiniz (s. 155, 4. Etkinlik). (s.26).”

Öğrenci Çalışma Kitabı: Öğrenci çalışma kitabında etkinliğe aşağıdaki şekilde yer verilmiştir.

Şekil 2.7. İkna Edici Yazma Etkinliği – Türkçe Ders Kitabı (s.155)

Beşinci sınıf öğretmen kılavuz kitabında 8 temadan 3’ünde, 40 metnin 6’sında ikna edici yazma ve konuşmaya isteğe bağlı olacak şekilde yer verilmiş 1 temada ve 1 metinde ikna edici yazmaya zorunlu olarak yer verilmiştir. Zorunlu olarak yer verilen bu etkinlik dışında öğrenci çalışma kitabın konu ele alınmamıştır.

2.7.1.4. Altıncı Sınıf Ders Kitapları

Öğretmen Kılavuz Kitabı: MEB'in kitabında 4. tema olan "Duygular"da "Meşe ile Saz" adlı bir fablın III. konuşma bölümünde yaratıcı konuşma becerisine alternatif olarak ikna edici konuşmaya yer verilmiştir (bk. Şekil 2.8.).

1. Alternatif Ekinlik: Tahtaya "Can çıkmadan huy çıkmaz.", "İnsan yedisinde neyse yetmişinde de odur." atasözlerini yazınız. Öğrencilerinize bu atasözlerinin hangi durum karşısında söylenebileceğini, verilmek istenilen mesajın ne olabileceğini sorunuz. Bu atasözlerinin hangi kişilik tipinin özellikleriyle uyduğu konusunda konuşmalarını sağlayınız. Sonra "İnsanların kişilikleri zaman içerisinde değişebilir mi? Niçin?" sorusunu yöneltiniz. Düşüncelerinin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini ve benimsenmesini sağlamak amacıyla ikna edici konuşma yöntemi uygulayınız (K.3.12).

Öğrencilerinize arkadaşlarının konuşmalarını dikkatle dinlemelerini söyleyiniz. Onlardan dinledikleri konuşmaları; hitap ifadeleri, konuşma tutumu (anlayışlı, saygılı vb.), nezaket kuralları, sebep-sonuç ilişkileri ve konuşmanın uygun ifadelerle bitirilmesi yönlerinden değerlendirilmelerini isteyiniz (K.4.3).

Öğrenci Çalışma Kitabı: Çalışma kitabında beceriyle ilgili etkinlik bulunmamaktadır.

C. KONUŞMA

Yöntem: ikna etme yöntemi

Yöntemin Amacı: Bir konu hakkındaki fikirlerin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini ve benimsenmesini sağlamaktır.

Uygulama: Öğrencilerinizin işlenişte verilen konu (Tanıtılmaya en çok ihtiyacı olan geleneksel sporumuz cirit mi yoksa Kırkpınar güreşleri midir?) hakkında fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer vererek ikna edici konuşmalar yapmalarını sağlayınız. Bunun için sırasıyla aşağıdaki yönergeleri uygulayınız.

- "Konuşmaları sırasında uygun hitap ifadeleri kullanır (konuşma 1.2).", "Karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşur (konuşma 1.7).", "Konuşurken nefesini ayarlar (konuşma 2.1).", "Kelimeleri doğru telaffuz eder (konuşma 2.3).", "Konuşurken gereksiz sesler çıkarmaktan kaçınır (konuşma 2.4).", "Sözleriyle jest ve mimiklerinin uyumuna dikkat eder (konuşma 2.7).", "Kurallarının önemini ve bunların nasıl uygulanacağını açıklar. Ardından öğrencilerinizden bu kurallara dikkat etmelerini ve konuşmalarını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanmalarını isteyerek (konuşma 3.7) onlara aşağıdaki etkinliği yaptırınız.
- Öğrencilerinizden dörder kişilik iki grup oluşturunuz. Diğer öğrencileriniz jüri olacaktır. Tahtaya "Tanıtılmaya en çok ihtiyacı olan geleneksel sporumuz cirit mi yoksa Kırkpınar güreşleri midir?" sorusunu yazınız. Gruplara bu konuda arkadaşlarını ikna etmeye yönelik bir konuşma yapacaklarını söyleyiniz. Hangi grubun hangi düşünceyi savunacağını belirleyiniz ve gruplara, birer isim veriniz. Ayrıca gruplara, etkinliğe başlamadan önce hazırlanmaları için gerekli süreyi sağlayınız. Jüriden, her öğrenciyi 10 puan üzerinden tarafsız bir şekilde değerlendirmesini isteyiniz. Gruplardaki öğrencilere kendi geleneksel sporlarının tanıtılmaya daha çok ihtiyacı olduğu konusunda jüriyi ikna etmeye çalışmalarını söyleyiniz (konuşma 3.12). Etkinlik sonunda jüriden, toplamda en fazla puan alan grubu belirleyip ilan etmelerini isteyiniz.

Şekil 2.8. İkna Edici Konuşma Etkinliği IV –

Türkçe Ders Kitabı (s.173)

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Öğün yayınlarının kitabında 5. tema olan "Millî Kültür"de "Anadolu'nun Cirit Oyunları" adlı metnin III. konuşma bölümünde gruplarla münazara yaptıracak şekilde ikna edici konuşmaya yer verilmiştir (bk. Şekil 2.9.).

Şekil 2.9. İkna Edici Konuşma Etkinliği V – Türkçe Ders Kitabı (s.250)

Öğrenci Çalışma Kitabı: Çalışma kitabında beceriyle ilgili etkinliklere yer verilmemiştir.

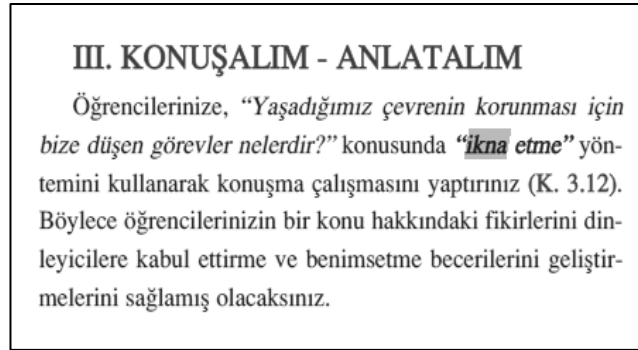
2.7.1.5. Yedinci Sınıf Ders Kitapları

MEB’in kılavuz kitabında ve çalışma kitabında ikna edici yazma becerisiyle ilgili etkinliklere yer verilmemiştir.

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Meram yayıncılığın kılavuz kitabında öğretmene rehberlik etmesi için “yöntem ve teknikler” başlığı altında bir açıklama bölümü bulunmaktadır. Bu bölümde “konuşma” başlığı altında “ikna etme”ye yer verilmiştir. Tanımlama şöyledir:

“Amaç: Bir konu hakkındaki fikirlerin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini ve benimsenmesini sağlamaktır. Uygulama: İkna etme yönteminde, fikirleri destekleyen kaynaklara, güvenilir delillere, sayısal verilere yer vermek; sesini ve beden dilini etkili kullanmak önemlidir. Bu yöntemin sınıf ortamında uygulanmasında seçilen öğrenciler ya da gruplar konu hakkında farklı fikirleri savunarak karşısındakileri savundukları fikirler konusunda ikna etmeye çalışırlar. Bu yöntem uygulanmadan önce kaynaklara ulaşmaları ve delilleri toplamaları için öğrencilere süre verilmelidir (s. 27).”

6. tema olan “Doğa ve Evren”da “Son Kuşlar” adlı metnin “III. konuşalım / anlatalım” bölümünde ikna edici konuşmaya yer verilmiştir (bk. Şekil 2.10.).

Şekil 2.10. İkna Edici Konuşma Etkinliği VI – Türkçe Ders Kitabı (s.27)

Öğrenci Çalışma Kitabı: Çalışma kitabında beceri ile ilgili herhangi bir etkinlik bulunmamaktadır.

2.7.1.6. Sekizinci Sınıf Ders kitapları

Öğretmen Kılavuz Kitabı: MEB'in kitabında 6. tema olan "Kişisel Gelişim'de "Empati ile Yaşamak" adlı metnin "III. konuşma" bölümünde ikna edici konuşmaya yer verilmiştir (bk. Şekil 2.11.).

III. KONUŞMA

Öğrencilerinizin etkili iletişim kurmalarını sağlamak amacıyla kendisini karşısındakinin yerine koyarak konuşma (Empati Kurma) yöntemini kullanınız (K.3.12). Bunun için öğrencilerinizden aşağıdaki senaryolardan birini seçmelerini isteyiniz. Onlara seçtikleri bu senaryoya uygun olarak canlandırma yapmalarını ve konuşmalarını söyleyiniz.

1. Senaryo: Siz bir acil servis doktorusunuz. Muayene ettiğiniz hastanın hayatı tehlikesi var. Hastanın yakınlarına bu durumu nasıl anlatırsınız?
2. Senaryo: Köy okulunda zor şartlarda görev yapan bir öğretmen olduğunuzu düşününüz. Çok sevdiğiniz bir öğrencinizi velisi okula göndermek istemiyor. Bu veliyi çocuğunu okula göndermesi için nasıl ikna edersiniz?

Şekil 2.11. İkna Edici Konuşma Etkinliği VII – Türkçe Ders Kitabı (s.150)

Öğrenci Çalışma Kitabı:

Çalışma kitabında ikna edici anlatımda kullanılan karşılaştırma tekniği ile ilgili bir eşleştirme etkinliği bulunmaktadır (bk. şekil 2.12.).

5. Etkinlik: Metinden alınmış aşağıdaki bölümleri altı çizili ifadelerle dikkat ederek okuyunuz. Altı çizili ifadelerle uygun olan açıklamaların numaralarını bölümlerin altındaki kutucuklara yazınız.

"Neden Jon, neden?" diye sordu annesi. "Sürüdeki diğerleri gibi olmak, onlara benzemek senin için neden bu kadar zor Jon? Alçaktan uçmayı neden pelikanlara ve albatroslara bırakıyorsun? Neden yemiyorsun? Jon, bir tüy kemik kaldırı!"

"Bak Jonathan," dedi babası, kırıltı ol-mayan bir sesle. "Kış pek uzak değil. Balıkçı tekneleri azalacak ve yüzey balıkları derinlere inecekler. Eğer çalışman gerekiyorsa, bir şeyler öğrenmen gerekiyorsa yiyeceğini nasıl bulacağını öğren. Bütün bu uçuş işi iyi, güzel de biliyorsun, süzülmeyi yiyemezsin. Unutma ki uçuşmanın nedeni karın doyur- maktır."

Kıydan bir mil açığa, sakin sulardaki bir balıkçı teknesinin görünümü, martı sürüsü için sanki bir "kahvaltı" çağrısıydı ve binlerce martı, sürü halinde, yiyecek kırıntıları için kurnazca kışırtılı kavga etmeye geldi. Yoğun ve hareketli bir gün daha başlıyordu.

- 1 İkna etmek için karşılaştırmalar yapılmış.
- 2 Martılardan insan özelliklerine sahipmiş gibi bahsedilmiş.
- 3 Benzetmede deyim kullanılmış.
- 4 Betimleme yapılarak bir şeye benzetilmiş.
- 5 Uçuşmanın bir amaca yönelik olduğu ileri sürülmüş.

Şekil 2.12. İkna Edici Anlatımın Özelliği – Türkçe Ders Kitabı (s.98)

Öğretmen Kılavuz Kitabı: Evren yayıncılığın kılavuz kitabında öğretmene rehberlik etmesi için “yöntem ve teknikler” başlığı altında bir açıklama bölümü bulunmaktadır. Bu bölümde “konuşalım / anlatalım” başlığı altında “ikna etme”ye yer verilmiştir. Tanımlama şöyledir:

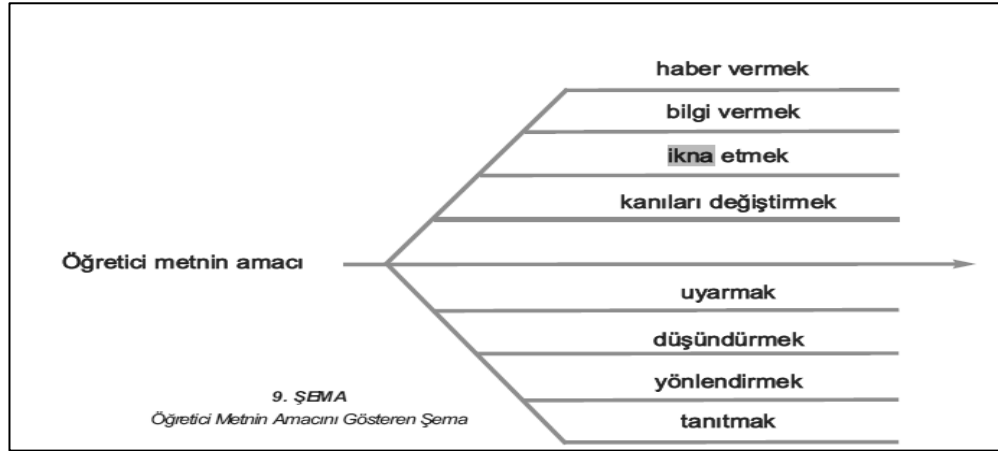
“İkna etme: Bir konu hakkındaki düşüncelerin dinleyiciler tarafından kabul edilmesini sağlayan bir yöntemdir. İkna etme yönteminde öğrencilerinizi düşüncelerini destekleyen kaynaklara, sayısal verilere yer vermeleri; seslerini ve beden dillerini etkili kullanmaları konusunda uyarınız. Bu yöntem ön hazırlığı gerektirdiği için öğrencilerinizin çeşitli kaynaklara ulaşmaları için zaman vermelisiniz (s. 23).”

Ancak beceri ile ilgili bu açıklama dışında herhangi bir etkinlik veya yönlendirme bulunmamaktadır.

Öğrenci Kitabı: Çalışma kitabında beceri ile ilgili herhangi bir etkinlik bulunmamaktadır.

2.7.1.7. Dokuzuncu Sınıf Ortaöğretim Türk Edebiyatı Ders Kitabı

MEB’in Türk Edebiyatı ders kitabında ikna etmek öğretici metinlerin bir amacı olarak ders kitabında yer almıştır (bk. şekil 2.13.).

Şekil 2.13. Öğretici Metinlerde İkna – Türk Edebiyatı Ders Kitabı (s.165)

2.7.1.8. Onuncu Sınıf Ortaöğretim Dil ve Anlatım Ders Kitapları

İkna edici yazma ve konuşma becerisi ile ilgili olarak öğrencilerin ders kitapları taranmıştır. Ortaöğretim ders kitaplarında 9, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ikna edici yazma veya

konusmaya becerisine yer verilmiştir. Ancak 10. sınıf düzeyinde “anlatım türleri” başlığı altında “kanıtlayıcı anlatım” başlığı altında konu ele alınmıştır. 10. sınıf ders kitaplarında becerinin ele alınış şekli aşağıda anlatılmıştır.

MEB’in ders kitabında ikna edici yazma konusu “tartışmacı ve kanıtlayıcı anlatım” başlığı altında ele alınmıştır. Yandaki şekilde kitabın içinde ele alınan anlatım türleri yer almaktadır (bk. Şekil 2.14.).

III. ÜNİTE
ANLATIM TÜRLERİ
1. Öyküleyici (Hikâye Edici) Anlatım - İsim
2. Betimleyici (Tasvir Edici) Anlatım - Sıfat
3. Coşku ve Heyecana Bağlı (Lirik) Anlatım - Zamir
4. Destansı (Epik) Anlatım - Fiilimsi
5. Emredici Anlatım - Fiiller
6. Öğretici Anlatım - Zarf
7. Açıklayıcı Anlatım - Zarf
8. Tartışmacı Anlatım - Zarf
9. Kanıtlayıcı Anlatım - Zarf
10. Düşsel (Fantastik) Anlatım - Edat.....
11. Gelecekte Söz Eden Anlatım - Bağlaç
12. Söyleşmeye Bağlı (Diyalog) Anlatım - Ünlem
13. Mizahi Anlatım - Ünlem

Şekil 2.14. Anlatım Türlerinde Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Anlatım – Dil ve Anlatım Ders Kitabı

“Yüz Yıllık Bir Tartışma” adlı metnin okuduğunu anlama soruları arasında: “*Metinde okuyucuyu ikna etmek için dil nasıl kullanılmıştır?*” şeklinde bir soruyla ikna edici anlatımın dil özellikleri buldurulmaya çalışılmıştır (s. 137). “Kanıtlayıcı Anlatım – Zarf” konusunun “hazırlık bölümünde” “*Siz bir reklamcı olsaydınız insanları ikna etmek için hangi yollara başvururdunuz?*” şeklinde bir soruyla ikna edici dilin özellikleri sezdirilmiştir (s. 141). Kanıtlayıcı anlatımın özellikleri için etkinler bulunmaktadır (bk. Şekil 2.15-16-17-18-19-20.).

8. ETKİNLİK

- Güncel bir sorun belirleyiniz.
- Bu sorunun çözümü için çeşitli öneriler sıralayınız.
- Bu çözüm önerilerini niçin sunduğunuzu ve bununla neyi amaçladığınızı belirten bir kanıtlayıcı anlatım metni yazıp sınıfta okuyunuz.

Şekil 2.15. Anlatım Türlerinde İkna Edici Yazma – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.144)

Anlama ve Yorumlama

4. ETKİNLİK

- Aşağıdaki önermelerden tartışmak istediğiniz dördünü seçerek bunlarla ilgili kullanabileceğiniz kanıtları sıralayınız:

Önermeler:

- a. Okullardaki sınavlar çoktan seçmeli olmalıdır.
- b. Toplumlara kahramanlar değil kahramanları toplumlar yaratır.
- c. Turizm, ülke ekonomisine sanayiden daha fazla katkı sağlar.
- ç. Ülkelerin tanıtımında en etkili yol spordur.
- d. Dünya barışı hoşgörüyü sağlar.
- e. Topumlardaki bunalımların nedeni genellikle ekonomiktir.
- f. Bir okul açmak, bir hapisane kapamak demektir.
- g. İki yüz sene yaşasaydım daha mutlu olurum.
- h. Savaşlar, eğitim ve öğretim yoluyla önlenir.

- Kullandığınız kanıtlama yöntemlerini örneklerle açıklayınız.
- Bunların hangisini daha etkili bulduğunuzu nedenleriyle belirtiniz.

5. ETKİNLİK

- Kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş okuduğunuz ve dinlediğiniz metinlerin ortak özelliklerini belirleyip şemaya yazınız.

| 143 |

Şekil 2.16. Kanıtlayıcı Anlatımla Oluşturulmuş Metinlerin Özellikleri – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.143)

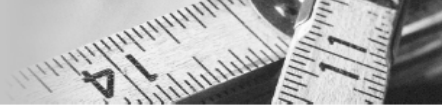
- Dört grup oluşturarak Türk kadınının cumhuriyetle birlikte kazandığı haklar konusunda bir araştırma yapınız.
- Gruplar, araştırma sonuçlarından ve yukarıdaki metinden yararlanarak Türk kadınının toplumdaki yeri ve kadın hakları konulu açıklayıcı, öğretici, tartışmacı ve kanıtlayıcı anlatım türlerinde metin oluşturunuz.
- Her grup oluşturduğu metni sınıfta okur ve en güzel metin seçilerek sınıf panosuna asınız.
- Bu çalışmalardan hareketle; öğretici, açıklayıcı, tartışmacı ve kanıtlayıcı metinleri karşılaştırarak metinlerin ortak ve farklı özelliklerini aşağıdaki tabloya yazınız.

Anlatım Türleri	Ortak Özellikleri	Farklı Özellikleri
Öğretici Metinler		
Açıklayıcı Metinler		
Tartışmacı Metinler		
Kanıtlayıcı Metinler		

Şekil 2.17. Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Metinlerle İlgili Etkinlik – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.146)

12. ETKİNLİK

- İçinde farklı zarf türleri bulunan bir paragraf yazınız.

Ölçme ve Değerlendirme**1. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları edindiğiniz bilgilere göre doldurunuz.**

- Cümleye eşitlik, üstünlük, en üstünlük, aşırılık anlamı kazandıran zarflar zarflarıdır.
- Kanıtlayıcı anlatım; inandırma,, amaçlarıyla düzenlenir.

2. Aşağıda verilen ifadelerin sonuna doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

- Okuyucuyu veya dinleyiciyi ikna etmek, düşündürmek ve üzerinde durulan konudan uzaklaşmamak için bazı kelimeler, kelime öbeği veya cümleler kanıtlayıcı anlatımda aralıklarla tekrar edilir. ()
- Konuşmacı ve yazar üzerinde durduğu konuyu aydınlatmak ve düşüncelerini kabul ettirmek için örneklerle başvurur. ()
- Konuşmacı ve yazar konuyu aydınlatmak maksadıyla farklı kişilerin düşüncelerine müracaat eder. ()
- Kanıtlayıcı anlatımda hitap edilen toplumun kültür düzeyi ve beklentileri göz ardı edilebilir. ()
- Kanıtlayıcı metinlerde kavramları tanımlama ve açıklama önemli değildir. ()

Şekil 2.18. Kanıtlayıcı Anlatımın Özellikleri – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.147)**3. ÜNİTE****ANLATIM TÜRLERİ**

1. Öyküleyici Anlatım - İsim
2. Betimleyici (Tasvir Edici Anlatım) - Sıfat
3. Coşku ve Heyecana Bağlı (Lirik) Anlatım - Zamir
4. Destansı (Epik) Anlatım - Fiil/Fiilimsi
5. Emredici Anlatım - Fiil/Fiilimsi
6. Öğretici Anlatım - Zarf
7. Açıklayıcı Anlatım - Zarf
8. Tartışmacı Anlatım - Zarf
9. Kanıtlayıcı Anlatım - Zarf
10. Düşsel (Fantastik) Anlatım - Edat
11. Gelecekte Söz Eden Anlatım - Bağlaç
12. Söyleşmeye Bağlı Anlatım (Diyalog) - Ünlem
13. Mizahi Anlatım - Ünlem

Öğün yayınları ders kitabında ikna edici yazma konusu “tartışmacı ve kanıtlayıcı anlatım” başlığı altında ele alınmıştır. Yandaki şekilde kitabın içinde ele alınan anlatım türleri yer almaktadır (bk. Şekil 2.20.).

Şekil 2.19. Anlatım Türlerinde Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Anlatım – Dil ve Anlatım Ders Kitabı

“Kanıtlayıcı Anlatım – Zarf” konusu kitapta çeşitli etkinliklerle ele alınmıştır (bk. Şekil 2.21-25).

Araştırma

a. Verimli ders çalışma yöntemleri hakkında çeşitli kaynaklardan araştırma yapınız.
b. Kanıtlayıcı, öğretici, açıklayıcı ve tartışmacı anlatımla yazılmış yazılar bularak sınıfa getiriniz.

Hazırlık

1. Düşüncelerinizi karşınızdakine kabul ettirmek için nelere dikkat edersiniz?
2. Bir yazı veya konuşmada anlatılanların belgelere dayandırılması sizce önemli midir? Niçin?
3. Kelime türlerinden biri olan zarflar hakkında bildiklerinizi söyleyiniz.
4. “Dayanışma” kelimesinin anlamını tahmin ederek açıklayınız. Ardından tahmininizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz.

1. ETKİNLİK

- Bir iddianın ispatlanması amacıyla yazılmış yazılar bularak sınıfa getiriniz. Getirdiğiniz yazıları sınıfta okuyunuz. Okuduğunuz ve dinlediğiniz bu metinlerin ortak özelliklerini belirleyerek defterinize yazınız.

İnceleme – Uygulama

Şekil 2.20. Kanıtlayıcı ve Tartışmacı Anlatım Araştırma Ödevi – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.171)

Kanıtlayıcı anlatım inandırma, aydınlatma, bir başkasına kendi görüşünü kabul ettirme amaçlarıyla düzenlenir.

Kanıtlayıcı anlatımda, konuşmacı veya yazar üzerinde durduğu konuyu aydınlatmak, düşüncelerini kabul ettirmek için örneklere ve farklı kişilerin görüşlerine başvurur.

Şekil 2.21. Kanıtlayıcı Anlatımın Özellikleri I – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.174)

Kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş metinlerde, okuyucu veya dinleyiciyi ikna etmek, düşündürmek ve metinde üzerinde durulmak istenilen konudan uzaklaşmamak için bazı kelime, kelime öbeği veya cümleler aralıklarla tekrar edilir.

Şekil 2.22. Kanıtlayıcı Anlatımın Özellikleri II – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.174)

Anlama ve Yorumlama

7. ETKİNLİK
Kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş metinlerin ortak özelliklerini belirleyerek defterinize yazınız.

8. ETKİNLİK
Sınıfa getirdiğiniz kanıtlayıcı, öğretici, açıklayıcı ve tartışmacı anlatımla yazılmış yazıları sınıfta okuyunuz. Arkadaşlarınızla birlikte, okumuş olduğunuz kanıtlayıcı, öğretici, açıklayıcı ve tartışmacı yazıları karşılaştırınız. Bunlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirleyerek aşağıdaki tabloya yazınız.

Anlatım Türleri	Benzerlikler	Farklılıklar
Kanıtlayıcı Anlatım		
Öğretici Anlatım		
Açıklayıcı Anlatım		
Tartışmacı Anlatım		

9. ETKİNLİK
Kanıtlayıcı anlatımla yazılmış metinlerde kullanılan dilin özelliklerinin neler olduğunu belirleyerek tahtaya yazınız.

10. ETKİNLİK
"Verimli ders çalışma yöntemleri" konusunda, okuyucuları aydınlatmak amacıyla, kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş bir metin yazınız (Yazınızı yazarken "Hazırlık" bölümünde yapmış olduğunuz araştırma sonuçlarından da yararlanınız.). Metninizde farklı zarf türlerine de yer veriniz.

11. ETKİNLİK
Atatürkçü düşüncede dayanışmanın millî birliğin sağlanması bakımından önemi hakkında bir araştırma yapınız. Okumuş olduğunuz "Atatürk, Millî Birlik, Vatan" adlı metinden ve yapmış olduğunuz araştırmanın sonuçlarından hareketle, "Atatürkçü düşüncede dayanışmaya verilen önemi" anlatan, kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş bir metin yazınız. Yazdığınız metni sınıfta, arkadaşlarınıza okuyunuz.

Şekil 2.23. Tartışmacı ve Kanıtlayıcı Metinlerle İlgili Etkinlik – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.175)

Değerlendirme

1. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları uygun ifadelerle tamamlayınız.

- Kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş metinler, amaçlarıyla yazılır.
- Kanıtlayıcı anlatımda yazar, anlatılanları inandırıcı kılmak için gibi yöntem ve tekniklerden faydalanır.
- Kanıtlayıcı anlatımda dil işleviyle kullanılır.

2. Kanıtlayıcı anlatımla oluşturulmuş metinlerle ilgili aşağıdaki bilgilerden doğru olanların yanlarına "D", yanlış olanların yanlarına ise "Y" yazınız.

- Kanıtlayıcı anlatımda, hitap edilen toplumun kültür düzeyi ve beklentileri de dikkate alınmalıdır. ()
- Kanıtlayıcı anlatımda okuyucuyu veya dinleyiciyi ikna etmek, düşündürmek ve yazıda üzerinde durulmak istenilen konudan uzaklaşmamak için bazı kelime, kelime öbeği veya cümleler aralıklarla tekrar edilir. ()
- Kanıtlayıcı metinlerde yazar başkalarının düşüncelerine müracaat etmez. ()

Şekil 2.24. Kanıtlayıcı Anlatımla İlgili Etkinlik – Dil ve Anlatım Ders Kitabı (s.176)

Ders kitaplarındaki ikna edici anlatımın işleniş durumuna bakıldığında, sınıf düzeyleri arasında ve sınıf düzeyinin kendi içinde, konunun ele alınışında herhangi bir hiyerarşi ve düzen olmadığı görülmektedir. İkna edici yazmaya, ilkökul düzeyindeki ders kitaplarında, kitap tanıtımı yazma, ikna edici deneme gibi birkaç seçmeli etkinlikte yer verilmektedir. Ortaokul düzeyindeki ders kitaplarında ikna edici yazma etkinliği bulunmamaktadır. Lise düzeyinde ise 10. sınıf düzeyi haricinde ikna edici anlatıma ve yazmaya yer verilmemektedir.

2.7.2. Türkiye Dışındaki Ülkelerin Ders Kitapları (ABD Örneği)

Çalışma kapsamında incelenen kitaplar Tablo 2.32.'de yer amaktadır.

Tablo 2.32. ABD'ye Ait İncelemesi Yapılan Ders Kitapları

Orijinal İsmi	Türkçe İsmi	Yıl	Yayınevi
Writer's Choice Grammar and Composition Grade 6	6. Sınıf - Yazarın Seçimi Gramer ve Kompozisyon	2001	Glencoe McGraw-Hill
Writer's Choice Grammar and Composition Grade 7	7. Sınıf - Yazarın Seçimi Gramer ve Kompozisyon	2001	Glencoe McGraw-Hill
Writer's Choice Grammar and Composition Grade 8	8. Sınıf - Yazarın Seçimi Gramer ve Kompozisyon	2005	Glencoe McGraw-Hill

Ders kitaplarının içeriği iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm kompozisyon, ikinci bölüm gramerdir. Kompozisyon bölümünün içerik sıralaması 6, 7, ve 8. sınıf ders kitaplarında aynıdır. Kitapların içeriği sarmal bir yaklaşımla düzenlenmiştir. Kitaplarda ele alınan konular bir sonraki sınıfın kitabında kapsamı genişletilerek tekrar edilmektedir. Kitapların kompozisyon bölümünün içeriği şöyledir:

1. Kişisel yazma
2. Yazma süreci
3. Betimsel yazma
4. Hikâye edici yazma
5. Bilgilendirici yazma
6. İkna edici yazma
7. Problem çözme- Sorunları giderme
 - a. Mesleki ve teknik yazılar

Kişisel yazma bölümünde hangi amaçlarla yazılabileceği, yazmanın öğrencilere neler kazandıracağı anlatılmış ve yazma becerisi konusunda öğrenciler bilgilendirilmiştir. Bu

bölümde öğrenmek için yazma, öğretmek için yazma, hayal dünyasını ve dileklerini ifade etmek için yazma, rahatlamak için yazma, kutlamak için yazma, bireyin kendisi için yazması gibi başlıklarla yazma amaçları öğrencilere tanıtılmıştır. Yazma süreci bölümünde bir metnin oluşturma süreçleri öğrencilerle paylaşılmıştır. Süreç şöyledir:

1. Yazma öncesi
 - a. Konu bulma
 - b. Yazma amacı ve hedef kitlesi belirleme
 - c. Fikirleri sıralama
2. Taslak oluşturma
 - a. Taslak bir metin yazma
3. Gözden geçirme
 - a. Taslağı değerlendirme
 - b. Paragrafları daha etkili hâle getirme
 - c. Geçerliliği yüksek cümleler oluşturma
4. Düzenleme
 - a. Metne son şeklini verme
5. Yayınlama
 - a. Metni okuyucuya sunma, paylaşma

Kitaplarda yazılı anlatım türü olarak betimsel, hikâye edici, bilgilendirici ve ikna edici anlatıma yer verilmiştir. Bu yazılı anlatım türlerinin kullanıldığı metin türleri ilgili bölümlerde uygulamalı örnekler öğrencilere sunulmuştur. Aşağıdaki bölümlerde ikna edici yazmanın ders kitaplarında ele alınış şekli anlatılmaktadır.

2.7.2.1. Altıncı Sınıf Ders Kitabı

- Writer's Choice Grammar and Composition Grade 6

Altıncı sınıfların ders kitabında, ikna edici yazma için 4 ders için tavsiye edilen 30 sayfalık bir bölüm ayrılmıştır (bk. Şekil 2.25.).

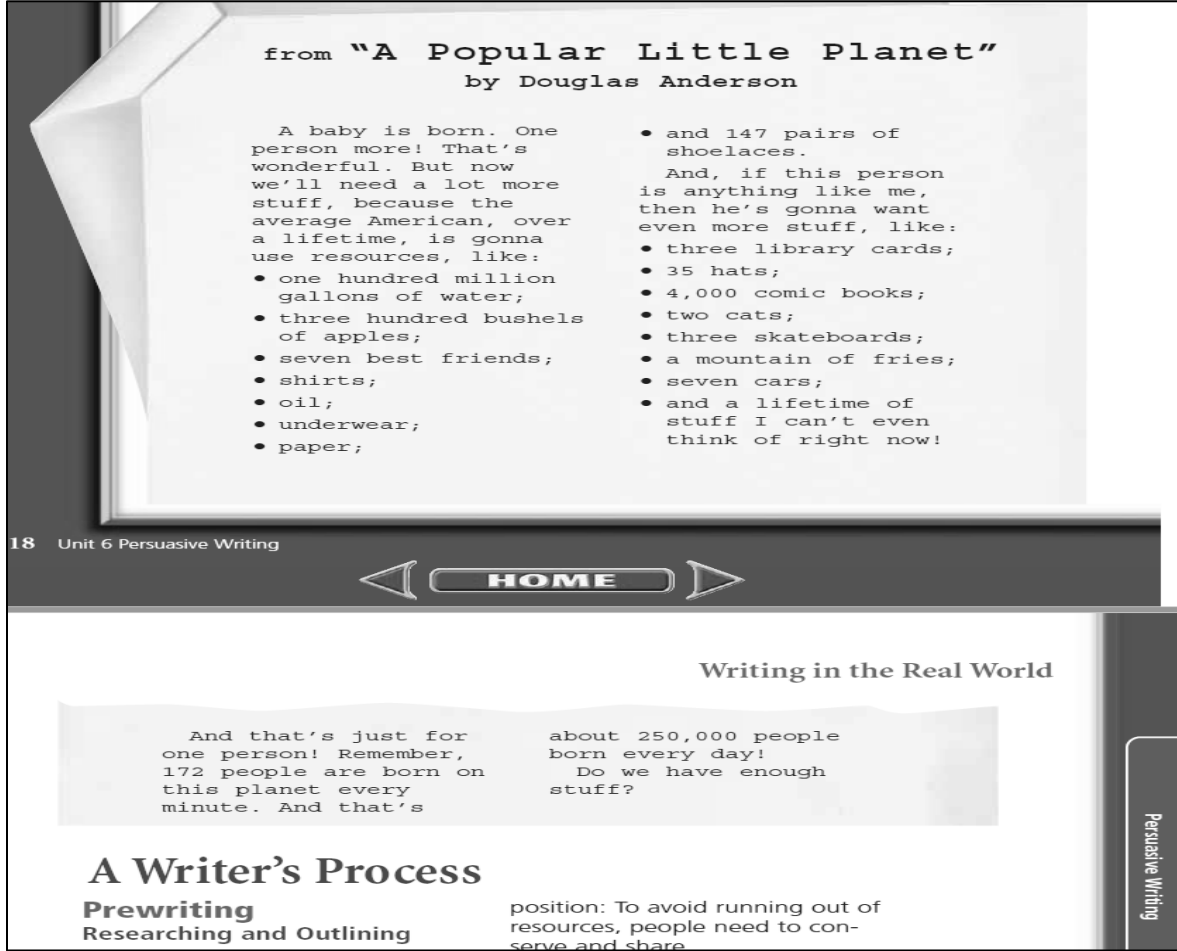
Gerçek dünyada yazma: “A Popular Little Planet” Douglas Anderson	
Yazarın İlerleyişi	
Yazma Öncesi	
Araştırma ve Ana Hatları Belirleme	
Tasarlama	
Taslak Yazma	
Gözden Geçirme ve Sunma	
Taslağı Gözden Geçirme	
Gerçek Dünyada Yazmayı İnceleme	
6.1. Ders	Tuttuğu tarafı belli etmek
	Sizi ne ikna eder?
	Hangi sıklıkta ikna olursunuz?
	Yazma Alıştırmaları
6.2. Ders	Bir taraf belirlemek
	Gerekçeler Oluşturma
	Hedef Kitlenizi Dikkate Alın
	Yazma Alıştırmaları
	Tasarı Yazma
	Gözden Geçirme ve Sunma
6.3. Ders	Gerçek durum ve görüşlerden yararlanma
	Kanıt Toplama
	Tartışmacı Yazınızı Organize Edin
	Yazma Alıştırmaları
6.4. Ders	Bir bilgi kaynağı hakkında yazmak: TV eleştirisi yazmak
	Bilgi Toplama
	Taslağı Gözden Geçirme
	Yazma Alıştırmaları
Eylem içinde yazma süreci	
Metin örneği: “Kuşlara Teşekkür Ederim” Joseph Bruchac’ın kaleminden	
Üniteyi Gözden Geçirme	

Şekil 2.25. Altıncı Sınıf Ders Kitabındaki İkna Edici Yazma için Hazırlanmış İçindekiler Bölümü

Ders kitabında bu başlıklara alt başlıklar eklenmiş ve konular detaylı olarak ele alınmıştır. Aşağıdaki bölümde konuların ele alınış biçimleri anlatılmaktadır.

Gerçek dünyada yazma: Bu bölümde bir dergiden alınmış ve dünya üzerinde insanlar için yeterli ürün olup olmadığı hakkında yazılmış bir metin yer almaktadır. Metin insanların gıda,

su, makine vb. ihtiyaçları hakkında bilgiler veren ve soru ile biten kısa bir metindir (bk. Şekil 2.26.).

Şekil 2.26. İkna Edici Kısa Metin Örneği – ABD Ders Kitabı (s.218)

Yazarın metni oluşturma süreci: Metnin ardından yazarın metni nasıl oluşturduğunu anlatan bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümde yazarın metnini hangi aşamalardan geçirerek metne son şeklini verdiği kendisiyle yapılmış bir röportajla anlatılmıştır. Bölümün alt başlıkları şöyledir:

- Yazma öncesi
- Araştırma ve ana hatları belirleme
- Tasarlama
- Taslak yazma
- Gözden geçirme ve sunma
- Taslağı gözden geçirme

Medya bağlantısı analizi: Bu bölümde birinci bölümde verilen Douglas Anderson'un metni ile ilgili soru cevap bölümü bulunmaktadır. Douglas Anderson'un yazmada ilerleyişi ile ilgili öğrencilerden yandaki soruları tartışmaları istenmektedir (bk. Şekil 2.27).

Examining Writing

Analyzing the Media Connection
Discuss these questions about the script excerpt on page 218.

1. What is the main point that scriptwriter Douglas Anderson makes in the excerpt?
2. Why do you think Anderson lists the resources that just one person might use, instead of giving facts about global use of resources?
3. Why do you think Anderson includes such items as comic books and fries in his list?
4. Does Anderson write in a formal or informal tone? Support your answer with examples.
5. Why do you think Anderson ends by posing a question, not a statement about the planet's limited resources?

Analyzing a Writer's Process
Discuss these questions about Douglas Anderson's writing process.

1. What was the main goal of the program that Anderson wrote for CTW?
2. How did Anderson gather his information? How important does Anderson think research is to the final script?

Sorular:

- Anderson'un metninin ana fikri nedir?
- Sizce Anderson küresel kaynak kullanımı ile ilgili gerçek bilgiler vermek yerine niçin kişi başına düşen kaynak kullanım listesi hazırlamıştır?
- Sizce Anderson niçin ihtiyaç listesinde mizah kitabı ve patates kızartması gibi maddelere yer vermiştir?
- Sizce Anderson resmi mi yoksa resmi olmayan bir tarzda mı yazmıştır? Cevabınızı örneklerle destekleyiniz.
- Anderson metnini gezegenin limitli kaynaklarıyla ilgili durumu belirtmek yerine niçin bir soru ile bitirmiştir?

Yazarın ilerleyişinin analiz etme

- CTW için Anderson'un yazdığı metnin temel amacı nedir?
- Anderson bilgileri nasıl toplamıştır? Son taslak için yaptığı araştırmada Anderson'un araştırmayı niçin önemli bulmaktadır?

Şekil 2.27. Kısa Metin için Tartışma Soruları- ABD Ders Kitabı (s.221)

Bir görüşü benimseyip savunmak: Bir bilgi kaynağından örnek, kısa bir metin alınmıştır. Örnekle ilgili yazarın konuyla ilgili tuttuğu taraf öğrencilere sorulmuştur (bk. Şekil 2.28).

**LESSON
6.1**

Taking a Stand

One purpose of persuasive writing is to make readers think or feel a certain way about an idea or a product. Another purpose is to make readers take action. Sometimes it does both. What is the writer's goal in the model below?

Literature Model

Most dogs are very friendly once they get to know you, but, like people, dogs don't always want to be friends right away. They need time to get acquainted and decide that you're okay. Don't make the mistake of trying to pet or hug a strange dog. You wouldn't like it if someone you didn't know ran up and hugged you. Most dogs don't like it either.

Dr. Ann Sapien
101 Questions and Answers About Pets and People

Şekil 2.28. Bir Görüşü Benimseyip Savunmak – ABD Ders Kitabı (s.222)

Daha sonra aşağıdaki gibi sorular içeren başlıklarla konu ele alınmaya devam etmiştir.

Sizi ne ikna eder? Yazarın metindeki hedefi ve bunu destekleme şekilleri ele alınmıştır. Öğrencilere öğrenci günlüğü yazma ve ikna edici yazma ile ilgili nasıl araştırmalar yapmaları gerektiği ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Hangi sıklıkta ikna olursunuz? Medya ve kitle iletişim araçlarında ikna yöntemlerinin nasıl işlendiğine dikkat çekilerek farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden poster hazırlamaları istenmiştir (bk. Şekil 2.29.).

Create a Poster

Make a poster to convince students to wear safety equipment when biking or skateboarding. Use photos or drawings to reinforce your words.

PURPOSE To persuade others to use safety equipment

AUDIENCE Other students

LENGTH 1 page

WRITING RUBRICS To write a persuasive essay, you should

- state clearly your main goal
- give at least two support statements
- end with a reminder of what you want people to think or do

Patenle ve kaykayla kayarken güvenlik ekipmanı giyme konusunda öğrencileri ikna edecek bir poster yapın. Kelimelerinizi güçlendirmek için fotoğraflar ve çizimler kullanabilirsiniz.

Amaç: Diğerlerini güvenlik ekipmanı giymeye ikna etmek

Hedef Kitle: Diğer öğrenciler

Uzunluk: 1 sayfa

Rubrik:

- Ana fikrinizi açıkça belirtin
- Durumunuz için en az iki destek oluşturun
- Bitişte insanlardan ne düşünmesini veya ne yapmasını istediğinizi hatırlatın

Şekil 2.29. Poster Oluşturma Ödevi – Ders Kitabı (s.225)

Bir konuda taraf belirleme: Hedef kitleyi etkilemek için ve amaçlara ulaşma konusundaki zorlukları aşmak için öncelikle bir konu hakkında bir görüş oluşturmak gerektiği vurgulanmıştır. Görüş belirleme için öğrencilerin kendilerine sorması gereken sorular verilmiştir (bk. Şekil 2.30.).

2 Stating a Position

When you have a goal you really care about, the challenge is winning over your audience.

As you choose a goal for your persuasive piece, answer the questions in the chart below. If you can answer yes to each question, you've found a good topic.

Finding a Persuasive Writing Topic

- Do I know enough about this topic?
- Do I care about this topic?
- Do people disagree about this topic?

- Bu konuyla ilgili yeterli bilgim var mı?
- Bu konuyu önemsiyor muyum?
- İnsanlar bu konuda katılmadığı noktalar var mı?

Şekil 2.30. Bir Konuda Taraf Belirlemek için Kişinin Kendisine Soracağı Sorular – ABD Ders Kitabı (s.225)

Gerekçeler oluşturma: İkna edici metinlerde gerekçelendirmenin ve nedensel anlatımın önemi vurgulanmış ve konuyla ilgili örnek bir metin verilmiş ve analizi yapılmıştır.

Hedef kitlenizi dikkate alın: Hedef kitlenin beklentileri, ihtiyaç ve özelliklerine göre bir anlatım tarzı ve dil seçimi yapılması gerekliliği hakkında bilgiler verilmiştir.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden teklif/öneri metni yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.31.).

Write a Proposal

Choose a project that your sixth-grade class might do in the school or in the community. Explain your idea in a written proposal to your teacher or the school principal.

PURPOSE To practice persuading an adult audience

AUDIENCE Your teacher or principal

LENGTH 2–4 paragraphs

WRITING RUBRICS To write a persuasive proposal, you should

- state your goal clearly
- follow it with supporting reasons that will appeal to your audience

Öğrencilerden 6. sınıf seviyesinde okul veya toplum için bir proje seçmeleri istenmiştir. Okul kurulunu ve öğretmenleri ikna edecek fikrinizi yazılı bir öneri olarak anlatın.

Amaç: Yetişkin hedef kitleyi ikna etmeyi denemek

Hedef kitle: Öğretmenleriniz veya okul kurulu

Uzunluk: 2-4 paragraf

Rubrik:

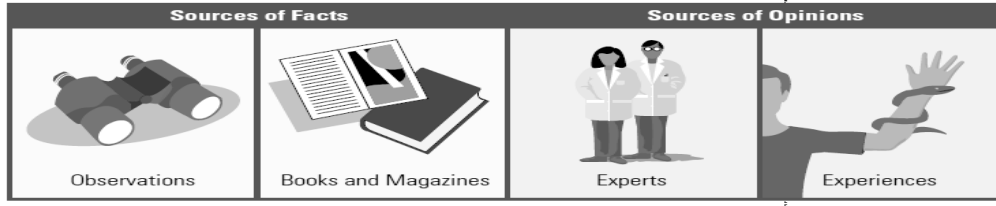
- *Amacınızı açıkça belirtin*
- *Destekleyici nedenlerle okuyucuyu inandıracak şekilde yazın*

Şekil 2.31. Teklif/Öneri Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.229)

Gözden geçirme ve sunma: Bu bölümde öğrencilerin sınıf arkadaşları ile tartışmalar yapmaya yönelik sunum ve gözden geçirme önerileri bulunmaktadır.

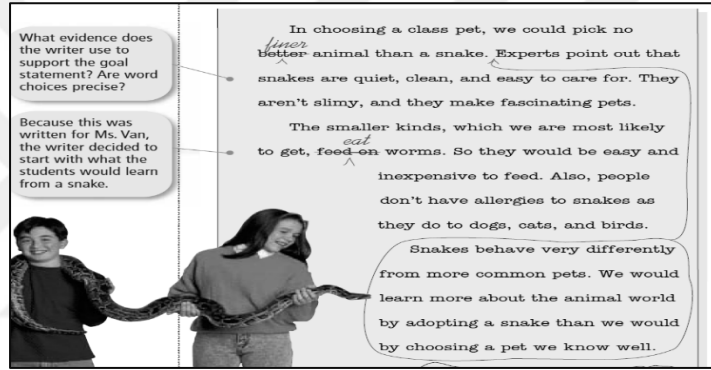
Gerçek durum ve görüşlerden yararlanma: Gerekçeleri ve amaçları desteklemek için ne tür kanıtlardan yararlanılması gerektiği ele alınmıştır. Kısa, örnek bir metin verilerek analizi yapılmıştır.

Kanıt toplama: Yılanın sınıfta beslemek için harika bir hayvan olduğu konusunda, öğrencilerden, kanıt toplamak için araştırmalar yapması istenmiştir. Araştırma yaparken görüşler için uzmanlara ve deneyimlere, gerçekler için kitaplar, dergiler ve gözlemlere başvurabilecekleri yönergesi verilmiştir. Konuyla ilgili öğrencilerden öğrenci günlüğüne notlar alması istenmiş ve amacını destekleriyle birlikte içeren bir paragraflık bir metin oluşturmaları söylenmiştir (bk. Şekil 2.32.).

Şekil 2.32. Bilgi Kaynakları ve Görüş Kaynakları- ABD Ders Kitabı (s.231)

İkna edici metninizi düzenleyin: Oluşturdukları metinde mantıksal düzenlemelerin nasıl yapılacağı hakkında bilgiler verilmiş ve örnek kısa bir metin üzerinde düzeltme örneği yapılmıştır (bk. Şekil 2.33.).

Şekil 2.33. Metin Düzenleme Örneği – ABD Ders Kitabı (s.232)

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden ikna edici mektup yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.35.).

Write a Persuasive Letter Television shows are canceled all the time. Sometimes even a popular TV show goes off the air. If many people write or call the network, sometimes the show returns. What if your favorite show had just been canceled? Write a letter to the president of the network to persuade him or her to bring back the show. PURPOSE To keep your favorite TV program from being canceled AUDIENCE A network executive LENGTH 2–3 paragraphs WRITING RUBRICS To write a persuasive letter, you should • make your point clear in a goal statement • use facts or opinions as evidence • organize your evidence to appeal to your audience	<i>Televizyon şovları her zaman yayından kaldırılabilir. Bazen çok sevilen televizyon şovları püf uçuverir. Eğer pek çok insan, yayıncı kuruluşa arar veya yazarsa bazen bu şovlar geri yayına alınabilir. Ya sizin çok sevdiğiniz bir program yayından kaldırılırsa? Sevdiğiniz televizyon şovunun tekrar yayına konulması için yayıncı kuruluşa ikna edici bir mektup yazın.</i> <i>Amaç: Sevdiğiniz televizyon programının yayından kaldırılmamasını sağlamak</i> <i>Hedef kitle: Yayıncı kuruluşun idarecileri</i> <i>Uzunluk: 2-3 paragraf</i> <i>Rubrik:</i> • Görüşünüzü amaç cümleinizde açıkça belirtin • Kanıt olarak gerçekler ve görüşlerden yararlanın • Hedef kitlenize hitap edecek şekilde kanıtlarınızı düzenleyin
---	--

Şekil 2.34. İkna Edici Mektup Yazma Ödevi (s.233)

TV eleştirisi yazmak: Öğrencilerden faydalı olan TV programlarının (National Geografik Kuzey Kutbu örneği) videokasetleri hâline getirilmesi gerekliliği ve insanların bunları izlemesi gerekliliği hakkında ikna edici bir yazı yazmaları istenmiştir.

Bilgi toplama: Kitapta bilgi toplama formu örneği öğrencilere verilmiştir. TV eleştirisi yazmak için konuyla ilgili nasıl bilgi toplayacakları anlatılmıştır. Topladıkları bilgileri öğrenci günlüğüne yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.35.).

Gathering Information for a TV Review	
Name of show and network	National Geographic Explorer, "North to the Pole," WTBS
Subject of the show	Dog-sled expedition to the North Pole
Characters (if appropriate)	Six-member team that takes part in the expedition
Strengths	Fast-paced, exciting
Weaknesses	Not enough information on the history of such expeditions
My responses	Makes me want to travel north and learn about winter camping

Şovun adı: Kuzey Kutbu'na
Şovun amacı: Kuzey kutbuna yapılan köpekli kızak seferleri
Karakterler: Seferde yer alan 6 takım üyesi
Güçlü yönler: hızlı tempolu, heyecan verici
Zayıf yönler: Benzer seferlerle ilgili tarihî bilgi eksiklikleri
Benim nedenlerim: Kuzey kutbuna seyahate ve kış kampı ile ilgili bilgi edinmeye karşı beni isteklendirdi.

Şekil 2.35. TV Eleştirisi için Bilgi Toplama – ABD Ders Kitabı (s.235)

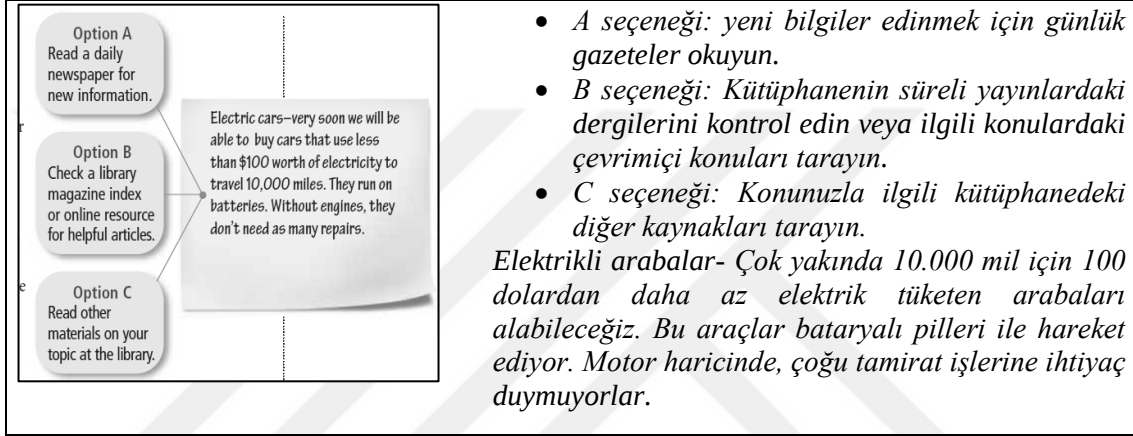
Taslağı gözden geçirme: Öğrencilere ait örnek bir metin gözden geçirmesi yapılmıştır. Gözden geçirmenin nasıl yapılacağı gösterilmiştir.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden TV eleştirisi yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.37.).

Write a TV Review	
Imagine that the most popular segments of your favorite television program have just come out on videotape. Write a two- or three-paragraph review of the videotape that will appear on the package or on posters. The review, aimed at people who have never seen the program, should encourage people to buy the videotape. PURPOSE To persuade someone to buy a videotape AUDIENCE Customers of a video store LENGTH 2-3 paragraphs WRITING RUBRICS To write an effective review, you should • tell what you like about the program • give reasons that other people would enjoy it • indicate why someone would want to own a copy of the tape	<i>TV eleştirisi yazma</i> <i>En sevdiğiniz TV programının videokaset hâline getirildiğini düşünün. İki üç paragraflık poster üzerinde bir eleştiri metni yazın. Eleştiriye bu programı hiç izlememiş olan insanları bu videokasetleri almaya teşvik etmeyi amaçlayarak yazın.</i> <i>Amaç: İnsanları videokaset almaya ikna etmek</i> <i>Hedef kitle: Video satış merkezlerinin müşterileri</i> <i>Uzunluk: 2-3 paragraf</i> <i>Rubrik: Etkili bir ikna edici eleştiri için:</i> • Programda sevdiğiniz şeyleri anlatın • Diğer insanların programı sevmeleri için nedenler sunun • İnsanların bu kasetlerin kopyalarını niçin bulundurmak istediklerini anlatın

Şekil 2.36. TV Eleştirisi Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.237)

Eylem içinde yazma süreci: Bağlam, amaç, hedef kitle ve metin uzunluğunu içeren bir yazı tasarısı oluşturulmuş ve bu tasarıya göre yazma öncesi, sırası ve sonrasında yapılacaklar aşama aşama uygulamalı olarak ele alınmıştır. Metni düzenleme, yayınlama ve sunma süreçleri detaylı olarak verilmiştir. Aşağıda yazma öncesi süreçte yapılacak araştırma ile ilgili uygulama örneği bulunmaktadır (bk. Şekil 2.37.).

Şekil 2.37. Yazma Öncesi Araştırma Süreci – ABD Ders Kitabı (s.239)

Metin örneği: “Kuşlara Teşekkür Ederim” Joseph Bruchac’ın kaleminden. Bir dergide yayınlanmış bir yazarın yazısı, ders kitabına alınarak daha önce anlatılanlar ışığında incelemesi yapılmıştır.

Gözden geçirme: Ünite boyunca anlatılanlar doğrultusunda, ikna edici yazmayı tekrar ettirecek şekilde soru-cevap etkinlikleri bulunmaktadır.

Öğrenciler kitaptaki ikna edici yazma bölümü sona erdiğinde ikna edici anlatımın kullanıldığı dört metin türünü öğrenmiş ve yazma uygulamaları yapmış olmaktadır. Türler şöyledir:

- İkna Edici Mektup
- Eleştiri
- Öneri
- Poster

2.7.2.2. Yedinci Sınıf Ders Kitabı

- Writer’s Choice Grammar and Composition Grade 7

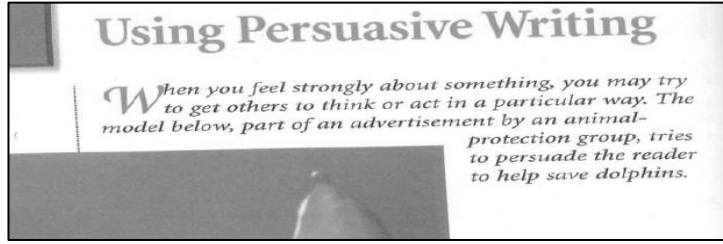
Yedinci sınıf ders kitabında ikna edici yazma için 47 sayfalık bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölüm 8 ders için tavsiye edilmektedir.

Gerçek dünyada yazma: “A Wake-up Call” Carson Delivers	
Tanıtım ve Alistirmalar	6.1. Ders İkna edici yazının kullanımı Poster oluşturma
	6.2. Ders Belirli bir görüş oluşturma Paragraf yazma
	6.3. Ders Kanıt Toplama Öneri yazma
	6.4. Ders Argüman geliştirme Makale yazma
	6.5. Ders Argümanı düzenleyip etkili bir hâle getirme Bildiri oluşturma
	6.6. Ders Tanıtım / ilan / propaganda yazma Reklam yazma
	6.7. Ders Şikâyet mektubu yazma Bilgisayar kullanarak şikâyet mektubu yazma
Bilgi kaynakları hakkında yazma	6.8. Ders Film eleştirisi yazmak Eleştiri yazma
Eylem içinde yazma süreci	İkna edici yazma projeleri Amerikan yaşam tarzı hakkında ikna edici yazma *Yazma öncesi * Taslak oluşturma * Gözden geçirme * Düzenleme *Yayınlama / sunma
Metin örneği ve yazma bağlantısı	“Özgürlük” Bel Kaufman’ın kaleminden
Üniteyi Gözden Geçirme	

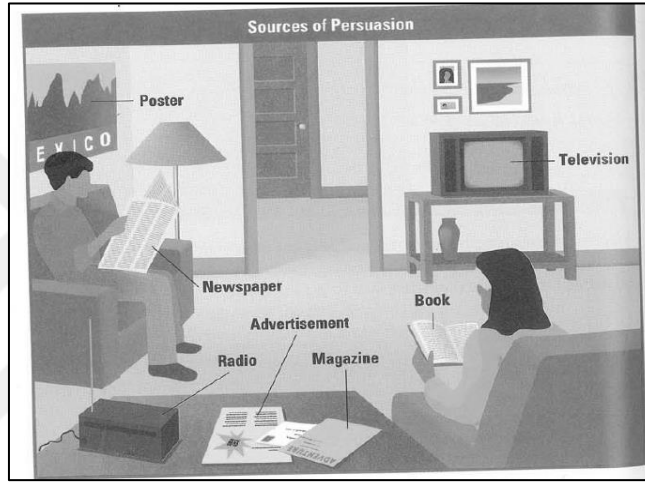
Şekil 2.38. Yedinci Sınıf Ders Kitabındaki İkna Edici Yazma için Hazırlanmış İçindekiler Bölümü

Gerçek dünyada yazma: Bu bölüme örnek bir metin ile başlanmıştır. Metnin yazarı ile yapılan bir röportajla yazarın metin yazmada ilerleyişinin nasıl olduğu yazma öncesi, taslak oluşturma ve sunma başlıkları altında anlatılmıştır. Daha sonra yazarın yazma süreci hakkında öğrencilerin farkındalığı arttıracak sorular ve tartışma bölümü yer almaktadır.

İkna edici yazmanın amacı: Bu bölümde ikna edici yazmanın hangi amaçlarla kullanılacağı, öğrencilerin ikna edici yazınca neler kazanmış olacağı anlatılmıştır (bk. Şekil 2.39.). Ayrıca günlük hayatta ikna edici anlatımın sıkça kullanıldığı kitle iletişim araçları hakkında öğrencilerde farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır (bk. Şekil 2.40.).

Şekil 2.39. İkna Edici Yazmanın Amacı – ABD Ders Kitabı (s.262)

Şekil 2.40. İkna Etmek için Kullanılacak Kaynaklar – ABD Ders Kitabı (s.264)

Yazma alıştırmaları bölümünde öğrencilerden evsiz insanlar için bağış toplama amacıyla bir poster hazırlaması istenmiştir. Yazma görevi verilirken öğrenciler için net bir çerçeve çizilmiştir (bk. Şekil 2.41.).

Create a Poster Create a poster advertising a fund-raising event to help homeless people. Try to convince people in your neighborhood to attend your fund-raiser, which may be a car wash, bake sale, or charity auction. Choose words that will motivate your readers. PURPOSE To persuade readers to attend a fund-raising event AUDIENCE Local adults and teenagers LENGTH 3-5 lines WRITING RUBRICS To write an effective advertisement, you should • address people's strong beliefs • choose words that will persuade • appeal to the readers' emotions	Poster oluşturma <i>Evsiz insanlar için bağış toplamak için bir reklam posteri oluşturun. Çevrenizdeki insanları, araç yıkama, kermes vb. etkinliklerle bağış vermeye ikna edin.</i> Amaç: İnsanları bağış etkinliğine katılmaya ikna etmek Hedef kitle: Yerel bir bölgedeki yetişkinler ve gençler Uzunluk: 3-5 satır Rubrik: Etkili bir reklam için: • İnsanların sağlam inançlarını hedef alın • İkna edici kelimeler seçin • Okuyucunun duygularına hitap edin
--	---

Şekil 2.41. Poster Oluşturma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.265)

Belirli bir konu seçme: Örnek bir metin üzerinden bir konu hakkındaki görüşlerin nasıl ifade edileceği anlatılmıştır. Devamında öğrencilere bir konu belirlemek için kendilerine sormaları gereken sorular verilmiştir (bk. Şekil 2.42.).

Questions for Choosing a Topic

1	Is this a topic that makes me feel strongly?
2	Is this a topic that has more than one side, a topic on which people might disagree?
3	Do I have enough to say about this topic to persuade others to accept my position?

- Bu konuda kendimi yetkin hissediyor muyum?*
- Bu konunun insanların katılmama durumunu içeren birden fazla bakış açısı var mı?*
- İnsanları kendi görüşüm doğrultusunda ikna etmek için yeterli derecede şey söyledim mi?*

Şekil 2.42. Konu Seçiminde Kendimize sorulacak Sorular – ABD Ders Kitabı (s.267)

Bu bölümde bir konu hakkında görüş belirleyebilmek için bireyin konunun iki yönünü ortaya koyması gerektiği ifade edilmiştir. Bunu uygulamalı olarak göstermek için örnek bir artılar eksiler listesi yapılmıştır (bk. Şekil 2.43.).

Teenagers Should Have Their Own Phones

+	Pros	Gives teens freedom to plan their own lives Cuts down on use of family phone Increases responsibility if teen pays for own phone Gives teens more privacy
-	Cons	Is an extra expense Can cut into study time Can keep teens from joining in family life Can tie up phone lines of friends who do not have own phone lines

11-19 yaş grubu gençlerin kendi telefonları olmalıdır.

Artılar:

- *Gençlere kendi planlarını yapabilme özgürlüğü verilir*
- *Gençler ebeveynlerin telefonunu kullanımı sona erer*
- *Telefon faturalarını kendi ödeyen gencin sorumluluk bilinci gelişir*
- *Gençlere mahremiyet özgürlüğü verilir*

Eksiler:

- *Ekstra pahalı olur*
- *Öğrencilerin ders çalışma süreleri azalabilir*
- *Öğrencilerin ailesi ile iyi vakit geçirme zamanı azalabilir*

Şekil 2.43. Görüş Belirlemede Artılar eksiler Listesi – ABD Ders Kitabı (s.268)

Yazma alıştırması olarak öğrencilerden paragraf yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.44.).

Write a Paragraph

Suppose that people want to build a road through an unspoiled forest. The road will connect two cities, making travel and business between the cities easier. But it will also alter the area's natural beauty. What opinion do you have about this proposed construction? Brainstorm or freewrite to explore ideas. Write a paragraph to explain why you support one position or the other.

PURPOSE To clarify and explore an opinion
AUDIENCE Yourself
LENGTH 1 paragraph

WRITING RUBRICS To write a persuasive paragraph, you should

- make a chart showing pros and cons
- state your opinion clearly
- show that you have considered both sides of the issue

Bozulmamış bir ormanlık alandan boylu boyunca bir yol geçirilecektir. Bu yol iki önemli şehri birbirine bağlayarak seyahati ve iş hayatını kolaylaştıracaktır. Ancak ormanın doğal güzelliğini de bozacaktır. Bu konuda görüşünüz nedir? Fikir toplamak için beyin fırtınası ve serbest yazma etkinliklerini kullanabilirsiniz. Konuyla ilgili seçtiğiniz tarafı destekleyen bir paragraf yazınız.

Amaç: Konunun bir tarafı için netleşmek ve fikir bulmak

Hedef kitle: Kendiniz

Uzunluk: 1 paragraf

Rubrik: İkna edici paragraf yazmak için:

- Konuyla ilgili artılar eksiler listesi yapın.
- Görüşünüzü açıkça ortaya koyun.
- Konunun iki yönünü de dikkate aldığınızı gösterin.

Şekil 2.44. İkna Edici Paragraf Oluşturma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.269)

Kanıt toplama: Bu bölümde öğrencilerin iddialarını desteklemelerinin önemi anlatılmıştır. Destek olarak kullanabilecekleri yöntemlerden bazıları uygulamalı olarak öğrencilere anlatılmıştır (bk. Şekil 2.45.).

Types of Evidence		
Type	Definition	Example
Fact	something that can be proven	The school already has the equipment needed for a music broadcast.
Statistic	fact expressed in numbers	A school poll shows that 84 percent of students are in favor of a music broadcast.
Example	particular instance or event	Two other schools in our area have similar broadcasts.

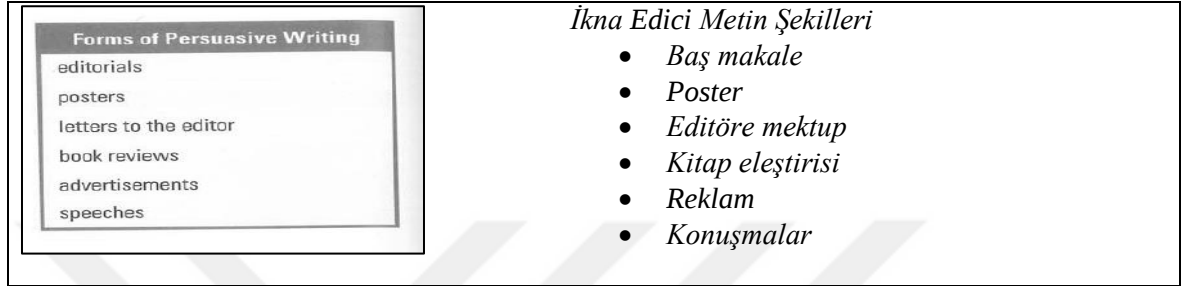
Gerçekler / ispatlanmış şeyler / Müzik yayını için okulun zaten yeterli ekipmanı var.

İstatistikler / sayılarla ifade edilmiş şeyler / Okul anketi öğrencilerin %84'ünün müzik yayınından hoşlandığını gösteriyor.

Örnekler / özel olaylar / Bölgemizdeki iki okul daha benzer yayın yapıyor.

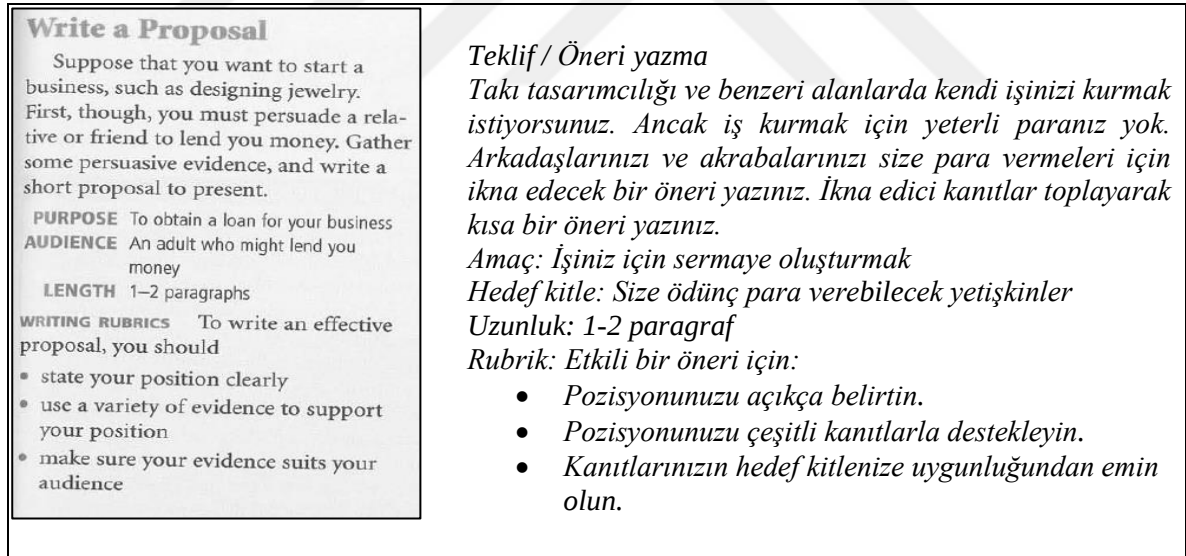
Şekil 2.45. Kanıt Çeşitleri – ABD Ders Kitabı (s.271)

Bu bölümde ayrıca ikna edici yazmada hedef kitlenin önemine değinilmiştir. İkna edici anlatımın kullanıldığı metin türleri öğrencilere tanıtılmıştır. Tanıtılan türler makale, poster, editör için mektuplar, kitap eleştirisi, reklam ve konuşmalardır (bk. Şekil 2.46.).

Şekil 2.46. İkna Edici Metin Şekilleri – ABD Ders Kitabı (s.272)

Yazma alıştırması olarak öğrencilerden 1-2 paragraflık bir öneri / teklif yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.47.).

Şekil 2.47. Teklif / Öneri Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.273)

Argüman oluşturma: Bu bölümde görüş belirledikten sonra tarafınızı belli etmek için argümanlar oluşturma gerekliliği anlatılmıştır. Örnek bir metin üzerinden bir bakış açısının metinde nasıl gösterildiği ve nasıl argümanlar oluşturulduğu anlatılmıştır. Oluşturulan argümanların yazarın tarafını net bir şekilde ortaya koyması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca argümanların nasıl düzenleneceği konusunda da öğrencilere rehberlik edilmiştir (bk. Şekil 2.48.).

Tips for Structuring a Persuasive Piece 1 Decide how to arrange your evidence. 2 Write a strong opening that states your position. 3 Present all your supporting evidence in the best order. 4 Sum up your argument, and give your conclusions.	<i>Kanıtlarınızı nasıl düzenleyeceğinize karar verin.</i> • Görüşünüzü belirten sağlam bir giriş yazın. • Destekleyici kanıtlarınızı en iyi sıralama ile sunun. • Argümanınızı özetleyin ve sonuçlarınızı ifade edin.
--	--

Şekil 2.48. İkna Edici Parçaların Yapısı Hakkında İp uçları – ABD Ders Kitabı (s.276)

Yazma alıştırması olarak öğrencilerden başmakale yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.49.).

Write an Editorial Consider what could be done with a large donation to your school. New sports equipment? Software? A new student lounge? Draft an editorial for the school newspaper to convince readers of your opinion. PURPOSE To persuade others AUDIENCE Students and teachers LENGTH 1–2 paragraphs WRITING RUBRICS To write an effective editorial, you should • write a clear topic sentence • organize your argument with an introduction, body, and conclusion • present your evidence in a convincing order	<i>Öğrencilere okul gazetesinde baş makale yazma görevi verilmiştir. Makalenin konusu, okula yeni spor ekipmanları, öğrenci salonu ve faydalı yazılımlar alınması için ihtiyaç olan para için okuyucuyu başış yapmaya ikna etmektir.</i> <i>Amaç: Diğerlerini ikna etmek</i> <i>Hedef kitle: Öğrenciler ve öğretmenler</i> <i>Uzunluk: 1-2 paragraf</i> <i>Rubrik: Etkili bir başmakale yazmak için:</i> • Net bir şekilde konu cümlesi yazın. • Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde argümanlarınızı iyi organize edin. • Kanıtlarınızı ikna edici biçimde sunun.
---	---

Şekil 2.49. Okul Gaztesi için Başmakale Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.277)

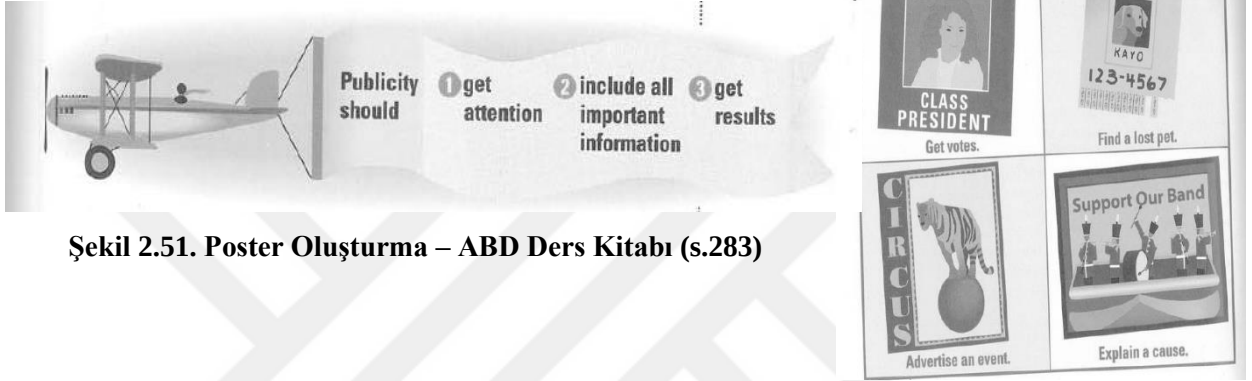
Argümanları düzenleyip etkili bir hâle getirme: Bu bölümde örnek bir metin üzerinden ikna edici anlatım için kullanılacak dil özellikleri ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Yazma alıştırması olarak öğrencilerden bir broşür/ elilanı hazırlamaları istenmiştir (bk. Şekil 2.50.).

Create a Leaflet Think of an environmental concern. It could be the thinning of the ozone layer, the pollution of the ocean, or another problem of your choice. Consider the evidence you will need to persuade your classmates to take action. To present your argument, use persuasive writing in a leaflet that informs, as well as persuades. Then draft and revise your text. PURPOSE To persuade people to take action on an environmental issue AUDIENCE Your classmates LENGTH 1–2 paragraphs WRITING RUBRICS To write persuasively in a leaflet, you should • state and support your position clearly • arrange ideas in an order that suits your audience • include enough evidence • use words that will grab your readers' attention	<i>Öğrencilerden ozan tabakası, okyanus kirliliği gibi herhangi bir çevre problemini belirleyip, sınıf arkadaşlarını ikna edip harekete geçirecek bir metin oluşturmaları istenmiştir.</i> <i>Amaç: çevre sorunları konusunda insanları ikna ederek harekete geçirmek</i> <i>Hedef kitle: sınıf arkadaşlarınız</i> <i>Uzunluk: 1-2 paragraf</i> <i>Rubrik: İkna edici bir bildiri yazmak için:</i> - Pozisyonunu net bir şekilde belirtmeli ve desteklemelisiniz - Fikirlerinizi hedef kitlenize uygun bir şekilde düzenlemelisiniz - Kanıt kullanımı yeterli olmalıdır - Kullandığınız sözcükler okuyucunun dikkatini çekmelidir
--	---

Şekil 2.50. Broşür/ El İlanı Oluşturma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.280)

Tanıtım / ilan / propaganda yazma: Tanıtım yazıları poster, radyo reklamları, el ilanları ve diğer yazılı ve sözlü ikna ortamlarını içerir. Genelde bu tip yazılarda hedeflenen geniş halk kitleleridir. Bu yüzden metinlerin dil özellikleri ve görsel tasarımları ile ilgili bilgiler verilmiştir (bk. Şekil 2.51.).

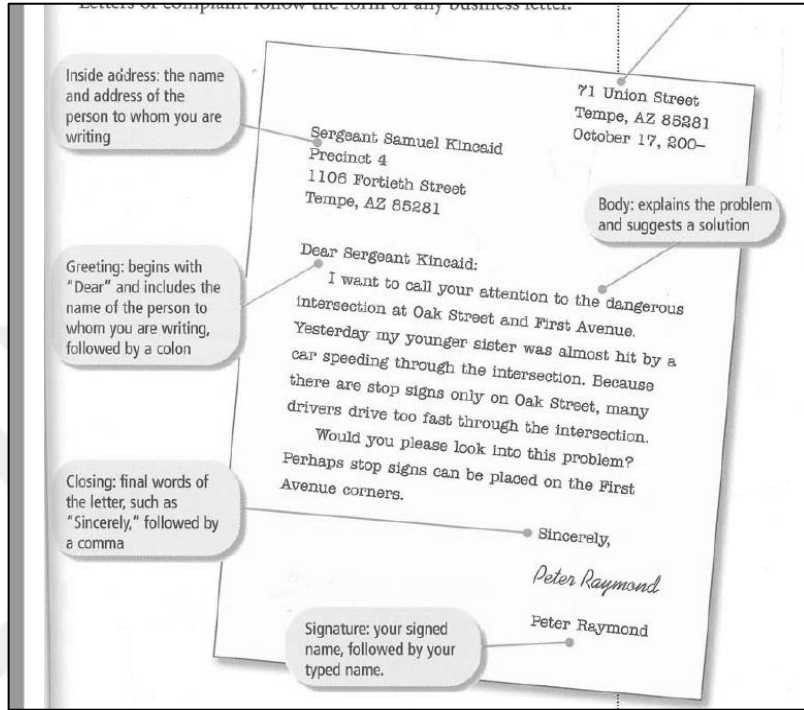
Şekil 2.51. Poster Oluşturma – ABD Ders Kitabı (s.283)

Yazma alıştırmaları olarak reklam yazma görevi verilmiştir (bk. Şekil 2.52.).

Write an Advertisement Think of how you might advertise a circus coming to town. Decide which form of publicity you will use—a poster, a leaflet, a flyer, or another form. Then write a persuasive advertisement. PURPOSE To call attention to an event AUDIENCE Adults and children LENGTH 1–2 paragraphs WRITING RUBRICS To create an effective advertisement, you should • include a slogan or image that will get attention • consider your purpose and audience • include all necessary information	<i>Öğrencilerden şehre gelen bir sirk ile ilgili reklam yazmaları istenmiştir. Öğrenciler, poster, el ilanı, ya da herhangi bir ikna edici formu kullanma konusunda serbest bırakılmıştır</i> <i>Amaç: Etkinliğe dikkat çekmek</i> <i>Hedef kitle: Yetişkinler ve çocuklar</i> <i>Uzunluk: 1-2 paragraf</i> <i>Rubrik: Etkili bir reklam yazmak için:</i> - Dikkat çekici bir slogan veya resim kullanın. - Hedefiniz ve hedef kitlenizi dikkate alın. - Gerekli bilgilere yer verin.
--	--

Şekil 2.52. Reklam Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.285)

Şikâyet mektubu yazma: Bu bölümde mektup türü tanıtılarak, örnekler üzerinden ikna edici bir mektubun nasıl yazılacağı uygulamalı olarak anlatılmıştır (bk. Şekil 2.53.).

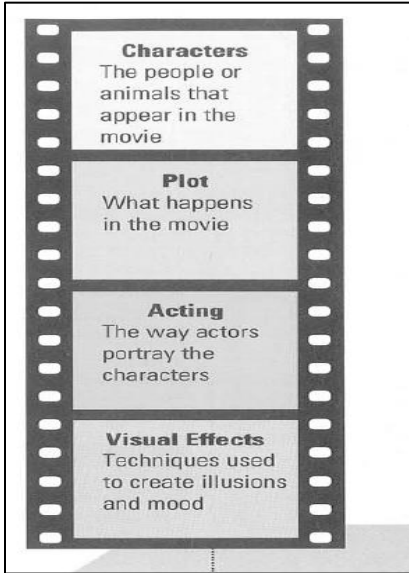

Şekil 2.53. Şikâyet Mektubu Örneği – ABD Ders Kitabı (s.287)

Yazma görevi olarak öğrencilerden şikâyet mektubu yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.54.).

Write a Complaint Letter Have you, or has someone you know, ever bought an item, used it once, and found it didn't work the way you expected or that it broke entirely? Write a complaint letter to the manufacturer to express your disappointment. PURPOSE To complain about a faulty product AUDIENCE The manufacturer of the product LENGTH 1-2 paragraphs WRITING RUBRICS To write an effective complaint letter, you should • state the problem, explain what happened, and propose a reasonable solution • use language that will persuade, not anger • make sure your argument is clear and easy to follow • include the six parts of a business letter shown on page 287	<i>Konu, bireyin kendisinin veya bir tanıdığının aldığı bir eşyanın bir defa kullanıldıktan sonra bozulmasından duyulan rahatsızlık hakkında şikâyet mektubu yazmaktır.</i> <i>Amaç: hatalı ürün için şikâyet yazmak</i> <i>Hedef kitle: Ürünün üretici firması</i> <i>Uzunluk: 1-2 paragraf</i> <i>Rubrik: Etkili bir şikâyet mektubu için:</i> - <i>Problemi ifade edin, olayın nasıl gerçekleştiğini anlatın, mantıklı çözüm önerileri sunun.</i> - <i>Agresif değil ikna edici bir üslup kullanın.</i> - <i>Argümanlarınızın net ve anlaşılır olduğundan emin olun.</i> - <i>287. Sayfadaki mektubun 6 bölümünü de içerecek bir mektup yazın.</i>
---	---

Şekil 2.54. Şikâyet Mektubu Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.288)

Şekil 2.55. Eleştiri Yazmada Kullanılan Film Öğeleri- ABD Ders Kitabı (s.289)

Yazma görevi olarak öğrencilerden film eleştirisi yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.56.).

Write a Review Think of a movie you have seen recently. Write a review of it for your school newspaper. State your opinion clearly, and back it up with convincing evidence. PURPOSE To express and support an opinion about a movie AUDIENCE Readers of school newspaper LENGTH 1–2 paragraphs WRITING RUBRICS To write a convincing review, you should • include enough background information for readers to understand what the movie is about • use words that reveal your opinion rather than state it directly • provide evidence that supports your opinion • comments on the four elements shown on page 291	<i>Öğrencilerden son zamanlarda izledikleri bir filmin eleştirisini, okul gazetesinde yayınlanacak şekilde yazmaları istenmiştir. Eleştiri, açık bir şekilde, yazarın bakış açısını ve inandırıcı kanıtları içermelidir.</i> <i>Amaç: Film hakkındaki görüşlerini destekleyici biçimde ifade etmek</i> <i>Hedef kitle: Okul gazetesinin okurları</i> <i>Uzunluk: 1-2 paragraf</i> <i>Rubrik: İnanırdıcı bir eleştiri için:</i> • Okuyucunun hangi filmde bahsedildiğini anlamasını sağlayacak kadar bilgi verilmeli • Kelimeler görüşleri direkt ifade etmek yerine açığa çıkarıcı olmalıdır. • Metinde görüşünüzü destekleyecek kanıtlar olmalıdır. • 291’de gösteren 4ögeyi içermelidir.
---	--

Şekil 2.56. Eleştiri Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.293)

Eylem içinde yazma süreci: Bu bölümde bir metnin oluşturulma aşamaları (yazma öncesi, taslak oluşturma, gözden geçirme, düzenleme, yayınlama / sunma) uygulamalı örneklerle anlatılmıştır. Daha sonra “Özgürlük” metni ve metnin çözümleme alıştırmaları yer verilmiştir.

Öğrenciler kitaptaki ikna edici yazma bölümü sona erdiğinde ikna edici anlatımın kullanıldığı 8 metin türünü öğrenmiş ve yazma uygulamaları yapmış olmaktadır. Türler şöyledir:

- Poster oluşturma
- Paragraf oluşturma
- Öneri / Teklif
- Gazete makalesi
- Bildiri metni
- Reklam metni
- Eleştiri (film eleştirisi)
- Şikâyet mektubu

2.7.2.3. Sekizinci Sınıf Ders Kitabı

Writer's Choice Grammar and Composition Grade 6

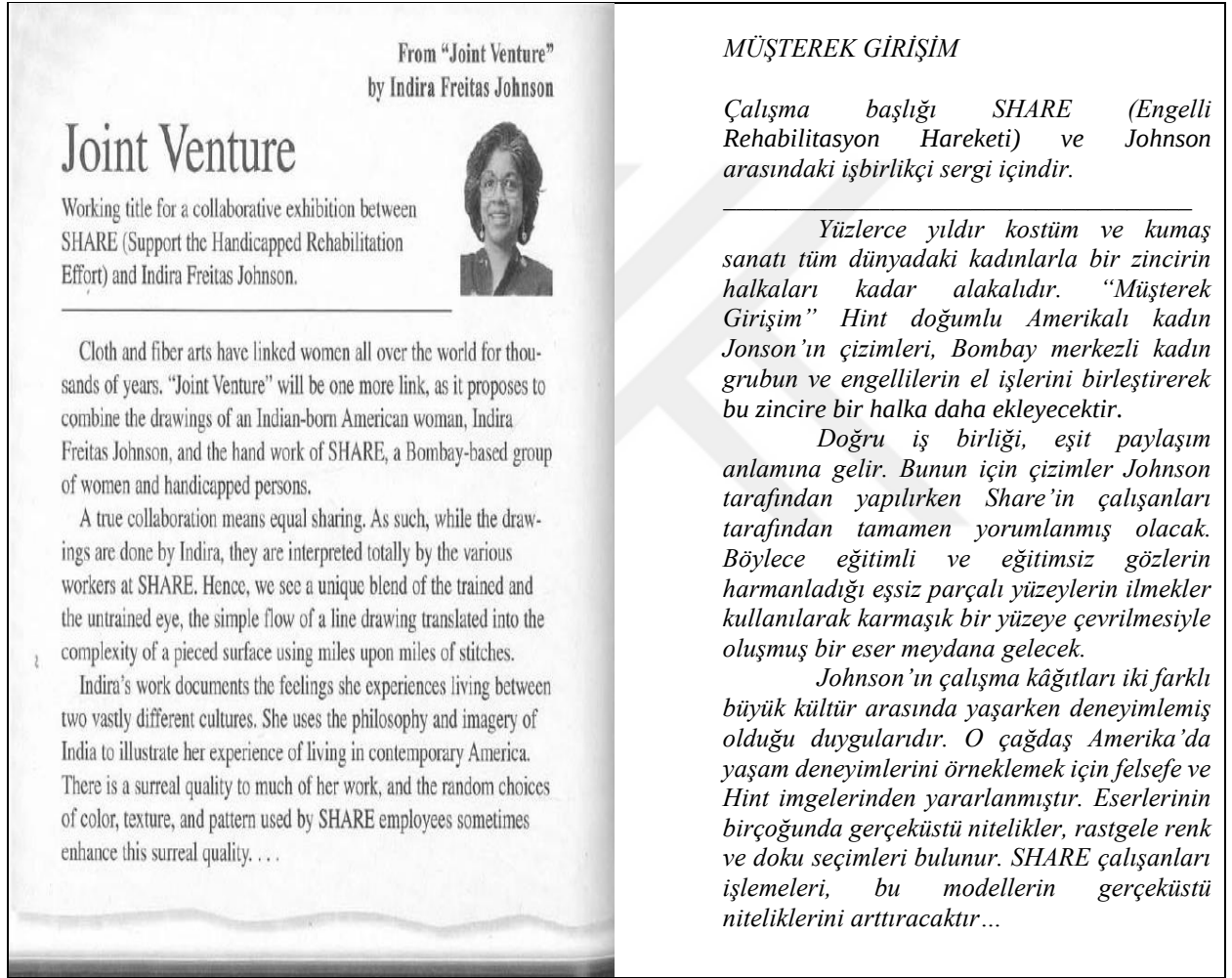
Sekizinci sınıf ders kitabında ikna edici yazma için 47 sayfalık bir bölüm bulunmaktadır.

Bu bölüm 8 ders için tavsiye edilmektedir (bk. Şekil 2.57.).

Gerçek dünyada yazma: "Joint Venture" İndia Freitas Johnson'ın kaleminden	
Tanıtım ve Alistirmalar	6.1. Ders İkna edici biçimde yazmak İkna edici bir paragraf yazma
	6.2. Ders Pozisyon belirleme Pozisyon belirten bir sayfa yazma
	6.3. Ders Kanıtları Değerlendirme İkna edici metin yazmak
	6.4. Ders Strateji geliştirme Sunum metni yazma
	6.5. Ders Argümanı güçlendirme İkna edici metni gözden geçirme
	6.6. Ders Reklam oluşturma Reklam yazma
	6.7. Ders Editöre mektup yazma Editöre mektup yazma
Bilgi kaynakları hakkında yazma	6.8. Ders Kitap eleştirisi yazmak Eleştiri yazma
Eylem içinde yazma süreci	İkna edici yazma projeleri Geleceği etkileyebilme ihtimali olan bir olay hakkında bir makale yazma *Yazma öncesi * Taslak oluşturma * Gözden geçirme * Düzenleme *Yayınlama / sunma
Örnek metin ve yazma bağlantısı	Silent Spring
Üniteyi Gözden Geçirme	

Şekil 2.57. Sekizinci Sınıf Ders Kitabındaki İkna Edici Yazma için Hazırlanmış İçindekiler Bölümü

Gerçek dünyada yazma: Bu bölümde Hint kökenli Amerikan Jonson'ın çizimleri, Bombay merkezli kadın grubun ve engellilerin el işlerini birleştirerek yeni eserler oluşturmaya amaçlayan bir öneri metni verilmiştir. Metin günlük Amerikan dergilerinden birinden alınmıştır (bk. Şekil 2.59.).

Şekil 2.58. Örnek İkna Edici Metin – ABD Ders Kitabı (s.262)

Yazarın ilerleyişi: Bu bölümde yazarın metnini nasıl oluşturduğu, hangi aşamalardan geçirerek metne son hâlini verdiği kendisiyle yapılmış bir röportaj metni vasıtasıyla verilmiştir. Yazarın aşağıdaki yazım aşamalarında neler yaptığı ele alınmıştır.

Yazma öncesi / Başlarken: Yazarla yapılmış röportajdan alıntılarla konuyla ilgili bilgiler öğrencilerle paylaşılmıştır:

Bazı yazarlara göre başlamak en zor bölümdür. Johnson da buna katılmaktadır. “Bazen yazmaya başlamanın çok zor olduğunu düşünürüm. Hepiniz bu fikirdesiniz. Aslında bunu aşmak için gereken sadece (yazmaya) başlamaktır.” İlk aşamada Johnson proje için fikirlerini ifade etmeyi denerken serbest yazma biçimini kullanmış basitçe kelimeleri sayfa boyunca sıralamıştır. Proje için fikirlerini en açık şekilde ifade etmeyi denemiştir. Ancak metnin mükemmel olması veya fikirlerinin tamamen tutarlı olması konusunda endişeye kapılmamıştır. “İlk yazı taslağında genelde kendime şunları söylerim: “Bu yazı iyi.” veya “Bu yazının üzerinde çalışılmaya ihtiyacı var.” veya “Ustalıkla düzeltilmeye ihtiyacı var.”. Ayrıca Johnson yazma öncesi aşamada sadece bilgi toplayarak değil ayrıca fikirlerini geliştirecek araştırmalar yapmıştır. O, yazarken sıkça kendine şunları söyler: “Kütüphaneye gitmeliyim, yapmak istediğim belirli bir projenin çeşitli yönleri üzerinde sadece okuma yapmalıyım. Örneğin kendime sorarım: “Benzer bir şey daha önce yapıldı mı?””

Tasarlama / Belirli bir hedef kitleye hitap: Başarılı bir öneri / teklif endişeleri belli ilgileri olan özel bir hedef kitleye yazılır. Johnson yazarken hedef kitlesini dikkatli bir şekilde düşünmüştür. Kendisine sormuştur: “Kimden destek istiyorum?” Eğer desteğini beklediği kişiler sanat dünyasının profesyonelleri olsaydı projesinin sanatsal avantaj ve niteliklerine vurgu yapardı. Eğer hedef kitlesi sosyal hizmet ve kültürel sorunlarla ilgilenenler olsaydı önerisinde bu noktaları vurgulardı. Öneriyi hedef kitleye uyarlamak yazarın bakış açısı üzerinde etki oluşturabilir. Johnson’un “Joint Venture” adlı önerisinde kendisinden zamirleri kullanarak üçüncü kişi olarak bahsetmiştir. Projeyi destekleyen grubun bir üyesi olduğunu ve bunun kendi özel projesi olmadığını vurgulamak istemiştir.

Not: Johnson’ın çizimleriyle oluşturduğu figürleri SHARE tarafından yapılan bir battaniyede işlemiş ve bunun görüntüsüne metninde yer vermiştir.

Gözden geçirme / Düzenleme / Geribildirim alma: Johnson düzeltme aşamasını iyi biliyordu. “Ben okulda yazarken, babam hep “İlk seferde iyi bir yazı yazmanın yolu yoktur, düzeltmeler yapmak zorundasın.” derdi.” Johnson’a göre düzenleme yapmak tekrar bakmak demektir. “Yeniden düzenleme yaparken yaptığınız her şey sizi konuya daha çok yaklaştırır. Çok açık ve net bir şekilde anlattığınızı hissetmelisiniz. Ancak siz bütün detayları bildiğiniz için önemli gerçekleri atlayabilirsiniz.” Johnson proje hakkında başkalarının fikirlerine başvurmayı sever. Bazen oğluna bazen galeri sahibine önerilerin mantıklı olup olmadığını görmek için yaptığı çalışmayı gösterir. Okuyucuların yorumları, yazısına açıklık getirmek için Johnson’a yardımcı olur. “Güzel kelimelerle ve seslerle yazma konusunda eğilimim var fakat bu anlam oluşturmak için yeterli mi?” Okuyucu yanıtlarından sonra Johnson çalışmasına bir kez daha yeniden göz atmış olur ve dönütleri yazısıyla birleştirir. Not: Bu projede Johnson proje için grup çabasını vurgulamak istemiştir. (Writer’s Choice..Grade 8., 2005: 263)

Medya bağlantısının analizi: Bu bölümde öğrencilerin öneri metni ile ilgili aşağıdaki soruları yanıtlamaları istenmiştir:

- Johnson “Joint Venture” önerisini niçin yazmıştır?
- Johnson’ın bu öneride neyi vurgulamak istediğini düşünüyorsunuz?
- Johnson yazısının hedef kitlesini güzel sanatlara ilgi duyanlara mı yoksa sosyal fayda ve iş birliği isteyen Hint gruplara hitaben yazmıştır? Nasıl anlatabilirsiniz?
- Önerisinin “doğru bir iş birliği” olduğunu göstermek için Johnson, metninde, hangi fikirleri destek olarak kullanmıştır?
- Alıntı boyunca Johnson niçin üçüncü kişi ağzından konuşmuştur? (Writer’s Choice..Grade 8., 2005: 265)

Yazarın ilerleyiş sürecinin analizi: Bu bölümde yazarın ilerleyişi bölümü hakkında öğrencilere soru cevap etkinliği yaptırılmıştır. Sorular şöyledir:

- Yazıya başlamada zorluk çekilirken yapılacak en iyi şey konusunda Johnson ne diyor?
- Kendi yazma sürecinizde yazmaya başlarken onun yöntemini, kendinize, ne zaman ve nasıl uyarlıyorsunuz?
- Johnson araştırmalarında ne tür davranışlar sergiliyor?
- Araştırmalarının Johnson’ın yazısına ne tür katkıları oluyor?
- İkna edici yazının hedefi konusunda Johnson’ın kendine sorduğu anahtar soru nedir?
- Johnson düzeltme sürecinde nasıl ve ne niçin okuyuculardan geri dönüt alıyor? (Writer’s Choice..Grade 8., 2005: 265)

İkna edici biçimde yazmak: Bu bölümde ikna etmek için yazarların hedef kitleyi inandırmayı, düşündürmeyi veya belirli bir şekilde hareket ettirmeyi dendiği anlatılmıştır, örneklerle konu detaylandırılmıştır.

Görüşünüzü beyan edin: Bu bölümde metinde savunulan görüşün nasıl ifade edilmesi gerektiği konusunda bilgiler verilmiştir.

Pek çok ikna edici metinde, yazar, görüşünü beyan eder veya harekete geçmeye teşvik eder ve sonra bunlar için okuyucuların neden bu fikri kabul etmeleri gerektiğinin gerekçelerini ortaya koyar veya hareketi destekler. Nedenler bazen gerçeklerle bazen örneklerle veya anlatılarla desteklenir (Writer’s Choice..Grade 8., 2005: 265).

Daha sonra kitapta, sulak alanların kurutulmasının yanlış olduğunu savunan bir öğrenci metni örneği verilerek metin analizi çalışması için soru cevap etkinliği verilmiştir (bk. Şekil 2.59.).

Student Model

One of the most disturbing trends I see is the draining of wetlands. Thousand-year-old swamps are being destroyed in just days to build skyscrapers and shopping malls or to plant crops. Where are ducks, geese, and other wildfowl going to raise their families or find food and rest when migrating? The answer is simple: each species will slowly die. These animals' habitats are being taken from *all* of us. It is sad, it truly is, to know the birds I love are moving closer to extinction.

April Barnes, Decatur, Alabama
First appeared in *Merlyn's Pen*

April wants her readers to take the problem personally, as she does. How does she appeal to their emotions?

Gördüğüm en rahatsız edici eğilimlerden biri sulak alanların kurutulması. Bin yıldan yaşlı bataklıklar son zamanlarda gökdelenler, alışveriş merkezleri yapmak ve kültür bitkileri yetiştirmek için kurutuluyor. Ördekler, kazlar, av kuşları göç ederken nerede yiyecek bulacaklar, üreyecekler ve dinlenecekler? Cevap çok açık bu türler zamanla yok olacaklar. Hayvanların yaşam alanları hepimiz tarafından ele geçiriliyor. Çok sevdiğim kuşların yok olmaya doğru gittiğini bilmek gerçekten üzücü. (Merlyn's kaleminden) [April okuyucusunun da kendisi gibi problemi kişisel algılamasını sağlamak istiyor. April duyguları nasıl harekete geçiriyor?]

Şekil 2.59. Örnek Öğrenci Metni – ABD Ders Kitabı (s.267)

Desteklemek: Araştırma ikna edici yazıda önemli bir adımdır. Görüşlerinizin ağırlığı ancak onları desteklerseniz artar. Destek toplamak için konu okuyarak, gözlemleyerek, tartışarak bazen de uzmanlarla (bunlar konuyla ilgili özel bilgiye sahip olanlardır) görüşerek araştırılmalıdır.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden, ikna edici paragraf yazmaları istenmektedir (bk. Şekil 2.60.).

Write a Persuasive Paragraph

Think of an environmental issue that affects your school or community. You might see an appropriate issue on the list you created for this lesson's Journal Writing activity. Research the issue and discuss it with others. Make prewriting notes.

PURPOSE To state and support a position
AUDIENCE Classmates; city council
LENGTH 1-2 paragraphs

WRITING RUBRICS To write an effective persuasive paragraph, you should

- state your position clearly
- use facts to back up your position

Okulunuzu ya da toplumunuzu etkileyen bir çevre sorunu düşünün. Konuyu araştırın ve başkalarıyla tartışın. Ön yazma notları oluşturun.

Amaç: bir duruş belirleme ve destekleme
Hedef Kitle: sınıf arkadaşları: şehir konseyi
Uzunluk: 1-2 paragraf
Rubrik: Etkili bir ikna edici paragraf yazın.

- Pozisyonunuzu açık bir şekilde belirtin.
- Pozisyonunuzu desteklemek için gerçek verilerden yararlanın.

Şekil 2.60. İkna Edici Paragraf Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.269)

Pozisyonunu belirle / Tarafını seç: Bu bölümde öğrencilerin konuyla ilgili seri bir şekilde pozisyon belirlemeleri ve pozisyonları için uygun destekler oluşturmaları söylenmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin görüşlerine aleyhtar olan argümanları da düşünmeleri ve yazma öncesi aşamada, konunun artıları ve eksileri listelemeleri gerektiği söylenmektedir.

Hedef kitlenizi dikkate alın: Bu bölümde ikna edici yazmada hedef kitlenin önemi anlatılmıştır. Düşüncelerinizin insanların görüşlerini etkilemesi için hedef kitlenin kim olduğu ve nasıl düşündüğü bilinmelidir. Örneğin çocuklar için yazılmış bir kitabın ön sözü ebeveynlere hitaben yazılır.

Yazma alıştırmaları olarak pozisyon belirten bir sayfa oluşturma görevi öğrencilere verilmiştir (bk. Şekil 2.61.).

Write a Position Paper

Think of a controversial issue on which you have not yet formed an opinion. Develop an argument for each side. Decide which side is stronger and defend it in a persuasive piece directed at others who are still undecided.

PURPOSE To defend a position

AUDIENCE Your classmates, readers of a newspaper

LENGTH 1 page

WRITING RUBRICS To write an effective position paper, you should

- state your position clearly
- use facts and language that are targeted to your audience

Henüz çok fazla fikrinizin olmadığı tartışmalı bir konu düşünün. Her iki tarafta da argümanlar oluşturun. Hangi tarafın ağır bastığına karar verin. Bu konuda kararsız olan insanları hedef alarak ikna edici yazın.

Amaç: pozisyonu savunma

Hedef kitle: sınıf arkadaşları ve gazete okuyucuları

Uzunluk: 1 sayfa

Rubrik: Etkili bir duruş yazısı yazarken

- Pozisyonunuzu açık bir şekilde sergilemelisiniz.
- Hedef kitlenize göre bir dil ve gerçekler kullanmalısınız.

Şekil 2.61. Görüş Bildirme Metni Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.273)

Kanıtları değerlendirme: Bu bölümde reklamcılarının ürünleri satmak için ikna edici tekniklerden yararlandığı örnekler üzerinden anlatılmıştır. Daha sonra destekleyici kanıt kullanımı içeren örnek bir metin verilerek analizi yapılmıştır (bk. Şekil 2.62.).

Many Americans hate their bodies. "We have declared war on our bodies," charges Andrew Kimbrell, the author of *The Human Body Shop*. This war includes 34 percent of all men and 38 percent of all women. They spent \$33 billion on diets in 1990. A preteen boy guzzles protein drinks, hoping to increase his size and strength, while a fifty-five-year-old woman gets a face-lift. Technology and social pressure are causing us to make extreme changes.

The opinion is stated first.

The writer elaborates on the opinion by supporting it with evidence.

The writer draws a conclusion.

Birçok Amerikan bedeninden nefret ediyor. İnsan Bedeni Marketi kitabının yazarı Andrew, bedenimizle savaşı durdurmalıyız diyor. (Önce görüş bildiriliyor.) Bu savaş erkeklerin %34'ünü bayanların %38'ini içermektedir. 1990 yılında, bu oranın içindeki insanlar, diyetlere 33 trilyon dolar harcamıştır. (Görüşünü desteklemek için kanıtların üzerinde duruyor.) On ila on iki yaş arası erkek çocuklar vücudunu geliştirmesi ve gücünü arttırmasını umarak protein içecekleri içiyor. Elli beş yaşlarındaki kadınlar güzelleşmek uğruna yüzlerini gerdiriyor. Teknolojik ve sosyal baskı bizi aşırı değişime sürüklüyor. (Yazar bir sonuca ulaşıyor.)

Şekil 2.62. Destekleyici Kanıt Kullanımı – ABD Ders Kitabı (s.275)

Yukarıdaki metin üzerinden destekleyici kanıtların sınıflaması yapılmıştır (bk. Şekil 2.63.).

Evidence in Persuasive Writing		<u>Gerçek:</u> 1990 yılında bu oranın içindeki insanlar diyetlere 33 trilyon dolar harcamıştır. <u>İstatistik:</u> Bu savaş erkeklerin %34'ünü bayanların %38'ini içermektedir. <u>Örnek:</u> 55 yaşlarındaki kadınlar güzelleşmek uğruna yüzlerini gerdiriyor.
Kinds	Examples	
Fact	Americans spent \$33 billion on diet products in 1990.	
Statistic	Thirty-four percent of men and 38 percent of women spent \$33 billion on diets in 1990.	
Example	A fifty-five-year-old woman gets a face-lift.	

Şekil 2.63. İkna Edici Yazmada Kanıt Kullanımı – ABD Ders Kitabı (s.275)

Sağlam kanıtlar toplama: İkna edici metin yazarken kullanılan delillerin amaca uygun olması gerektiği vurgulanmış amaca uygun kullanılmayan delillerin metnin dokusuna zarar vereceği uygulamalı örneklerle öğrencilere gösterilmiştir.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilere ikna edici deneme yazma görevi verilmiştir (bk. Şekil 2.64.).

Write a Persuasive Essay Usually you look for evidence supporting a position you already hold. Sometimes, however, the reverse happens. A fact “grabs” you, and you want to learn enough to develop a position on the issue. Find a piece of evidence, such as the fact that some fast-food chains use polystyrene containers rather than paper. Try to connect this piece of evidence with what you already know. Develop a one page persuasive essay for an audience of your choice. PURPOSE To persuade someone about an issue AUDIENCE Your choice LENGTH 1 page WRITING RUBRICS To write an effective persuasive essay, you should • include facts, statistics, examples, and reasons as evidence • examine your evidence critically to be sure that facts are correct and that they support your argument	Genellikle pozisyonunuzu destekleyici deliller ararken onlara zaten sahip olduğunu görürsünüz. Ancak, bazen tam tersi de olabilir. Gerçekler sizi yakalar ve konuyla ilgili pozisyonunuzu desteklemek için daha çok ve yeterli olana kadar öğrenmeye istek duymanızı sağlar. Bazı fastfood zincirlerinin kâğıt yerine polistritin kap kullanması gibi bir parça delil bulmak bile önemlidir. Önceden bildiklerinizle yeni bulduğunuz delilleri ilişkilendirin. Kendinizin belirlediği bir hedef kitle için bir sayfalık bir ikna edici yazı yazın. Amaç: Birilerini konu hakkında ikna etmek. Hedef Kitle: Siz belirleyin. Uzunluk: 1 sayfa Rubrik: - Metin kanıt olarak gerçekler, istatistikler, örnekler ve gerekçeler içermelidir - Argümanınızı destekleyen kanıtlarınızın amacınıza uygunluğunu denetleyin
--	--

Şekil 2.64. İkna Edici Deneme Yazma Ödevi – Kitap Resmi (s.277)

Strateji geliştirme: Bu bölümde okumaya ve dinlemeye karşı isteksiz bir hedef kitlenin ilgisini çekebilmek için strateji kullanımının önemi anlatılmıştır. Hedef kitlenin dikkat çekici stratejiler kullanılarak konuya ilgi duymasının sağlanabileceği konusuna değinilen bölümünde ikna etmenin ilk adımının okuyucunun dikkatini çekmek olduğu vurgulanmaktadır. Gazete, dergi, televizyon ve radyo gibi kitle iletişim araçlarında kullanılan dikkat çekici tekniklere göndermeler bulunmaktadır.

Dikkat çekme: Okuyucunun dikkati nasıl çekilebileceğini gösteren bir metin örneği ve analizi bulunmaktadır.

Argümanınızı organize edin: Bu bölümde yazarın metninde oluşturduğu argümanının yazarın pozisyonunu oluşturduğu ve argümanın düzenli bir şekilde delillerle kuvvetlenmesi gerektiği uygulamalı örneklerle anlatılmıştır (bk. Şekil 2.65.).

How to Build Your Case 1. State your position clearly. 2. Present sound, relevant evidence. 3. Anticipate and answer the opposition. 4. Begin or end with your strongest point.	<i>Görüşünü nasıl inşa edersin?</i> 1. Pozisyonunu açık bir şekilde belirt. 2. Görüşünü ve konuyla ilgili kanıtlarını sun. 3. Karşıt görüşleri tahmin et ve onlara cevap ver. 4. Konunun en güçlü noktası ile başla veya bitir.
--	---

Şekil 2.65. Görüşünü İfade Etmenin Mantıksal Sıralması – ABD Ders Kitabı (s.280)

Yazma görevi olarak öğrencilerden sunum metni yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.66.).

Write a Presentation Your school district is considering ending athletic contests between schools. Supporters of this view argue that the athletic program wastes money and takes time away from education. Write a presentation to your school board supporting your view of interscholastic athletics. PURPOSE To persuade readers about school athletic contests AUDIENCE Your school board LENGTH 2–3 paragraphs WRITING RUBRICS To write an effective persuasive presentation, you should • choose a strategy to gain attention and interest • grab your readers' attention • state your position and evidence • begin or end with your strongest point • answer the opposition	<i>Okulunuzun bulunduğu semt, okullar arası atletizm yarışmalarını kaldırmayı düşünmektedir. Bu görüşün destekçileri atletizm programlarının boşa para harcanan ve eğitim ayrılan zamanından süre çalan bir etkinlik olarak görmektedir. Okul gazetesi için okullar arası atletizm etkinliklerinin devam etmesi için bir sunum yazınız.</i> <i>Amaç: Okurlarınızı okullar arası atletizm yarışmalarının sürdürülmesine ikna etmek</i> <i>Hedef Kitle: Okul kurulu</i> <i>Uzunluk: 2-3 paragraf</i> <i>Rubrik: Etkili bir ikna edici sunu yazmak için şunlara dikkat edin:</i> - İlgi ve dikkat uyandıracak bir strateji seçin - Okurun dikkatini çekin. - Pozisyonunuzu ve kanıtlarınızı belirtin. - Konunun en güçlü noktası ile başlayın veya bitirin. - Karşıt görüşe cevap verin.
---	--

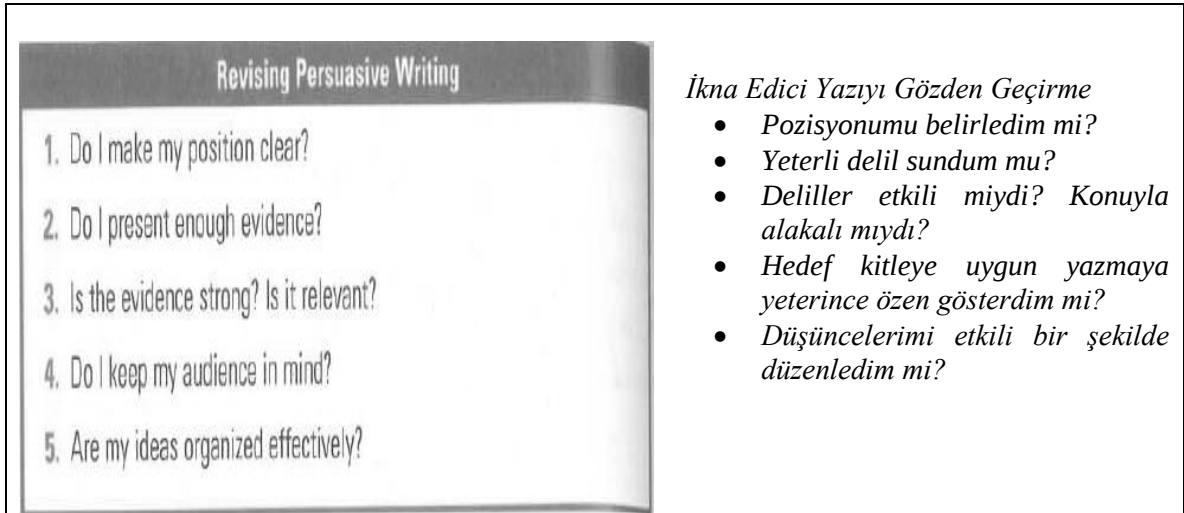
Şekil 2.66. İkna Edici Sunum Metni Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.281)

Argümanların güçlendirilmesi: Bu bölümde ikna edici yazmanın zorlu bir görev olduğu vurgulanmış ve metni gözden geçirip, anlatım boşluklarını doldurarak öğrencilerin argümanlarını güçlendirilebileceği uygulamalı metin örnekleri ile anlatılmıştır.

Tekrar kontrol edin: Bu bölümde iki tür gözden geçirme stratejisi önerilmiştir. Bu stratejilerle ilgili örnek metinler verilmiş uygulamalı olarak metin analizleri yapılmıştır. Bu stratejiler şöyledir:

- Metin önce bir kenara bırakılır belli bir süre sonra dönüş yapılır. Profesyonel yazarların sadece bir gün bile olsa çalışmalarını bir kenara bırakmayı tercih ettikleri öğrencilere söylenmiştir. Ara verilerek yapılan gözden geçirmelerde yazarın taze ve yeni bir bakış açısı kazandığı vurgulanmıştır.
- Akran değerlendirmesi diğer önemli tekniktir. Gözden geçirmeden önce sınıf arkadaşınızdan çalışmanızda herhangi bir problem olup olmadığını kontrol etmesini isteyin. Akran değerlendirmesinin katkısı olup olmadığını görmek için sonraki taslağı okuyun. Ardından akran değerlendirmesi yorumlarını okuyun ve onlara katılıp katılmadığınıza karar verin.

Anlam boşluklarını doldurun: Bu bölümde metindeki anlam boşluklarının nasıl doldurulacağı anlatılmıştır. Argümanlardaki anlam boşlukları ve eksik yönler ikna edici söylemi zayıflatır. Anlam boşluklarını doldurmak için öğrencilerin metnini tamamladıktan sonra kendilerine şu soruları sormaları istenmiştir (bk. Şekil 2.67.).

Şekil 2.67. İkna Edici Metni Gözden Geçirirken Yazarın Kendine Soruları – ABD Ders Kitabı (s.283)

Yazma görevi olarak öğrencilerden ikna edici bir metni düzenlemeleri istenmiştir (bk. Şekil 2.68.).

Revise a Persuasive Piece Take another look at a writing assignment that you completed earlier in this unit. Consider the five questions on the chart on the preceding page. Then revise the piece. PURPOSE To review and revise an earlier piece of persuasive writing AUDIENCE Yourself LENGTH 3–4 paragraphs WRITING RUBRICS To effectively revise a persuasive piece, you should • look at your piece with a new perspective • ask yourself the five questions on the chart on page 284 • make sure there are no gaps in your argument • add or change words and sentences as necessary	<i>Bu ünitenin başında tamamladığınız yazma ödevinizi tekrar ele alınız. Önceki sayfadaki beş soruyu düşünün ve paragrafınızı düzeltin.</i> <i>Amaç: İkna etmek amacıyla yazılmış eski metninizi gözden geçirip düzeltmek</i> <i>Hedef Kitle: Kendiniz</i> <i>Uzunluk: 3-4 paragraf</i> <i>Rubrik: Etkili bir düzeltme için:</i> - <i>Yazınıza yeni bir bakış açısıyla bakmalısınız.</i> - <i>283'teki beş soruyu kendinize sormalısınız.</i> - <i>İddianızda anlam boşlukları ve esik noktalar olmadığından emin olmalısınız.</i> - <i>Gerekirse yeni kelimeler eklemeli var olanları değiştirmelisiniz, ihtiyaç varsa aynı işlemi cümleler için de yapmalısınız.</i>
---	--

Şekil 2.68. İkna Edici Metni Gözden Geçirme Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.285)

Reklam oluşturma: Bu bölümde reklamın ne olduğu öğrencilere anlatılmıştır. Öğrencilere baktıkları her yerde bir reklam bulabilecekleri, reklamların insanlara ürün, mekân, aday ve fikir satmayı denediği ve reklam ajanslarının insanları ikna etmek için pek çok yöntem kullandığı söylenmiştir. Çeşitli reklam örnekleri kullanılarak reklamlarda kullanılan ikna edici tekniklerin analizleri yapılmıştır. Ayrıca reklamların dünyanın genelini hedeflemediği belirli gruplara yönelik hazırlandığı söylenerek hedef kitlenin önemi vurgulanmıştır.

Satış için yazma: Reklamlarda kullanılan sloganlar hakkında öğrencilere çeşitli bilgiler verilmiştir. Sloganların ikna edici yönü çeşitli örneklerle gösterilmiştir. Reklamlarda yazarların sürekli hatırlamayı sağlayacak öğeler kullandıkları ayrıca reklamların; (DİAH) dikkat çekici, ilgi uyandırıcı, istek oluşturunca, harekete geçirici olması gerektiği belirtilmiştir (bk. Şekil 2.69.).

AIDA in Action	
Attention	"Tomato frogs! What an unusual name for an animal!"
Interest	"Where imagination runs wild, I certainly want to help my kids develop their imaginations."
Desire	"I want my kids to learn about many things, including tomato frogs. Let's visit the zoo."
Action	"I'll call this number to find out what the zoo's hours are, what the cost is, and what's the best way to get there."

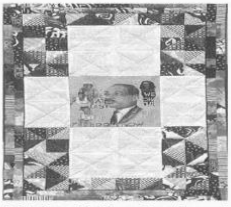
DİAH (dikkat, ilgi, arzu, hareket)
Dikkat: Domates kurbağası! Bir hayvan için alışılmadık bir isim.
İlgi: Hayal gücünüz vahşi yaşama yönelir. Kesinlikle çocuğumun hayal gücünü geliştirmesine yardımcı olmalıyım.
Arzu: Çocuğumun domates kurbağaları da dâhil olmak üzere birçok şeyi öğrenmesini istiyorum. Hadi hayvanat bahçesine!
Hareket: Hayvanat bahçesinin nerede olduğunu, ücret miktarını ve oraya gitmek için en iyi yolu öğrenmek için şu numarayı aramalıyım!

Şekil 2.69. Reklam Metinlerinde Dikkat, İlgi, Arzu, Hareket – ABD Ders Kitabı (s.287)

Hileyi doğrudan ayırma: Bu bölümde reklamların hile içerdiği belirtilmiştir. DİAH bir reklamın gerçekleri duygulara dönüştürdüğünü söylemektedir. Reklam yazarlarının tüketici tabanının gerçeklerden daha çok duygularıyla karar verdiğini bildiği anlatılmakta ve reklamların bazen pozitif duygulara (ümit, sevgi, sorumluluk) bazen de negatif duygulara (suç, korku, kıskançlık) hitap ettiği söylenmektedir.

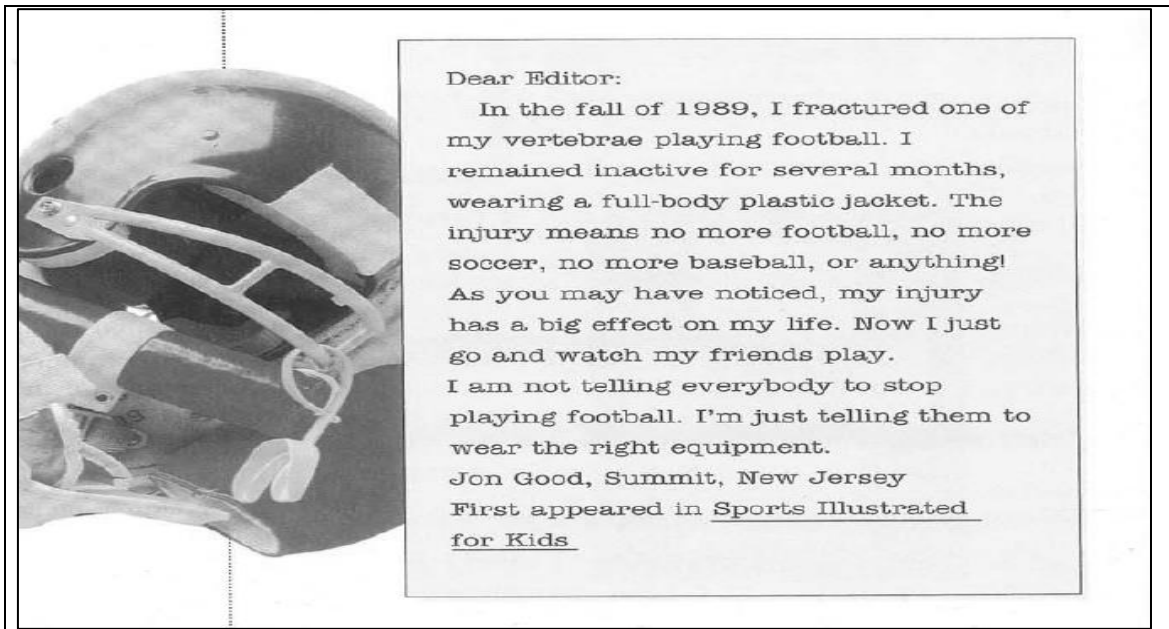
Domates kurbağası reklamında; gerçek çocukların hayvanat bahçesinde domates kurbağası görmesi iken reklam merak duygusu ve ebeveyn ilgisine hitap etmektedir.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden bir reklam metni yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.70.).

Write an Ad An exhibit of works by artist Faith Ringgold will be shown at a local community center. Write a half-page newspaper ad to announce this exhibition. What can you say about the artist on the basis of the story quilt below? Notice how Ringgold combines quilting and painting, figures and words. What can you say to persuade people to come to this exhibit? PURPOSE To persuade people to visit an exhibit AUDIENCE Your choice LENGTH 1/2 page WRITING RUBRICS To write an effective ad, you should • select your audience • check that your ad draws attention, arouses interest, creates desire, and causes action • appeal to people's feelings, but be truthful Faith Ringgold, <i>Dream Two: King and the Satchel</i>, 1988	<i>Sanatçı Faith R. tarafından yapılmış eserlerin sergisi yerel kültür merkezinde gösterime girecektir. Bu sergi için gazete sayfasının yarısını dolduracak şekilde, bu sergiyi tanıtan ve halka duyuran bir reklam oluşturun. Sanatçı hakkında aşağıdaki yorgan hikâyesi temelinde neler söyleyebilirsiniz? Faith'in yorgan dikişi ve boyamayı, resimleri ve kelimeleri nasıl birleştirdiğine dikkat edin. Bu sergiye gelmeye ikna etmek konusunda insanlara neler söyleyebilirsiniz?</i> Amaç: İnsanları sergiyi ziyarete ikna etmek Hedef kitle: Siz seçin Uzunluk: 1-2 sayfa. Rubrik: - Hedef kitleyi belirle - Kontrol et: Reklam dikkat çekiyor mu, ilgi uyandırıyor mu, harekete geçiriyor mu, istek uyandırıyor mu? - İnsanların duygularına hitap ediyor mu?
--	--

Şekil 2.70. Reklam Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.289)

Editöre mektup yazma: Bu bölümde çoğu dergi ve makalenin okuyucularını, mektup yazmak için davet ettiği belirtilmektedir. Gazetelerdeki en etkileyici kamu alanlarından birinin başmakale sayfası olduğu ve bu sayfanın herkese açılan bir kapı olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin oy kullanmak için henüz yeterince büyük olmasalar bile bu makale sayfaları ile toplumun kararlarını değiştirebilme gücüne sahip olabilecekleri anlatılmaktadır. Bu bölümde bir dergide yer alan metin örneği de yer almaktadır (bk. Şekil 2.71.).

Sevgili Editör;

1989 sonbaharında, futbol oynarken bir kaburgamı kırdım. Bütün vücuduma plastik sabitleme ceketi giyerek birkaç ay hareketsiz kaldım. İncinme artık futbol, beysbol ya da herhangi bir spor yapamayacağınız anlamına gelir. Fark ettiğiniz üzere incinmenin hayatım üzerinde çok büyük bir etkisi var. Artık sadece arkadaşlarıma maçlarına gidiyorum ve onları izliyorum. Burada, herkese futbol oynamayı bırakması gerektiğini anlatmıyorum. Sadece, onlara spor yaparken doğru ekipmanları giymeleri gerektiğini anlatıyorum.

Jon Good

Şekil 2.71. Editöre Yazılmış İkna Edici Mektup Örneği – ABD Ders Kitabı (s.292)

Tutmak istediğiniz tarafı belirleyin ve destekleyin: Gazete ve dergi editörüne yazılmış mektupların aslında okuyuculara yazılmış mektuplar olduğu anlatılmış ve diğer ikna edici

yazılar gibi editöre yazılmış mektuplarda da pozisyon belirlenmesi gerektiği ve bu pozisyonun desteklenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Çeşitli örnek metinlerle uygulamalar yapılmıştır.

Üslubunuz hakkında düşünün: Bu bölümde üslup tarzı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Hüsrân ve öfkenin editörlere yazılan birçok mektuba ilham kaynağı olduğu söylenmiştir. Mektupların ikna edici olması için mesajlarda kontrol edilemeyen duyguların zayıflatılması gerektiği vurgulanmıştır. Aksi takdirde editörün sinirlenerek mektubu reddedeceği ifade edilmiştir.

Yazarlar, mektuplarda güçlü duyguları ifade etmeli ancak görüşünü sakın ve kontrollü bir şekilde desteklemektedir. Yazarlar, genellikle bir konunun en az iki tarafı olduğunu unutmamalıdır. Yazar, kendi bakış açısını nedenleriyle birlikte mektupta işlerse, mektuplar çok daha fazla ikna edici olur. (Writer's Choice..Grade 8., 2005: 292)

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden editöre bir mektup yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.72.).

Write a Letter to the Editor Select an organization in your community that serves an important role or offers fine service but rarely receives public attention. Write a letter to the editor of the local newspaper in which you praise this organization and its service. Persuade the public to pay more attention to the organization and to support it. PURPOSE Support a worthwhile organization AUDIENCE Your community, especially adults LENGTH 3–5 paragraphs WRITING RUBRICS To write an effective letter to the editor, you should • state your main idea at the beginning or end—wherever it will be most effective • support your views • keep your tone reasonable	<i>Toplumun dikkatini pek çekmeyen ancak toplum hayatında önemli bir rolü olan bir vakıf seçin. Bu vakfî toplumun desteklemesini sağlamak amacıyla yerel bir gazetenin editörüne mektup yazın. Toplumun dikkatini vakfa çekerek onu desteklemelerini sağlayacak bir yazı yazın.</i> Amaç: Vakfî desteklemek Hedef kitle: Toplum, özellikle yetişkinler. Uzunluk: 3-5 paragraf Rubrik: - Ana fikri başlangıçta veya sonda verin. (Nerede etkileyici oluyorsa orada kullanın) - Bakış açınızı destekleyin. - Görüşünüzü nedensel bir şekilde sunun.
--	--

Şekil 2.72. Editöre İkna Edici Mektup Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.293)

Kitap eleştirisi yazma: Bu bölümde kitap eleştirilerinin ikna edici olması gerektiği vurgulanmıştır.

Hedef kitlenizi tanıyın: Kitap eleştirilerinin okuyucuya iki şekilde faydalı olacağı söylenmiştir. İlki kitabın genel bağlamını özetmesi, böylece okuyucuların ilk aklına gelen “Bu kitap ne hakkında?” sorusu yanıtlanmış olmasıdır. İkincisi kitabı okuyanın gözünden kitabın okumaya değer olup olmadığını söylemesidir. Devamında çeşitli örnek metinlerle uygulamalar yapılmıştır.

Eleştirinizi kişiselleştirin: Birinci kişinin gözünden kitap eleştirileri yazılabileceği bunun eleştiriyi oldukça kişisel yapacağı örnek bir metin üzerinden anlatılmıştır.

Yazma alıştırmaları olarak öğrencilerden bir kitap eleştirisi yazmaları istenmiştir (bk. Şekil 2.73.).

Write a Book Review Think of a book you've read in the past that meant something special to you. Think especially of books in which you were able to identify with a character whose experiences were something like yours. Write a review, recommending the book to other readers your own age. PURPOSE To review your favorite book AUDIENCE Your classmates LENGTH 1 page WRITING RUBRICS To write an effective book review, you should • tell what the story is about • explain whether the book is worth reading • keep your audience in mind	<i>Geçmişte okuduğunuz ve sizin için özel olan bir kitap düşünün. Karakterleri belirginleştiren ve sizin deneyimlerinize benzeyen bir bölümü düşünün. Sizin yaşınızdaki diğer okuyuculara kitabı tavsiye eden bir yazı yazın.</i> <i>Amaç: Sevdiğiniz bir kitabın incelemesini yapmak</i> <i>Hedef Kitle: Sınıf arkadaşlarınız</i> <i>Uzunluk: Bir paragraf</i> Rubrik: - <i>Hikâyenin neyle ilgili olduğunu söyleyin.</i> - <i>Okuyucuya kitabın okumaya değer olduğunu gösterin.</i> - <i>Hedef kitlenizi göz önünde bulundurun.</i>
---	--

Şekil 2.73. Kitap Eleştirisi Yazma Ödevi – ABD Ders Kitabı (s.297)

Eylem içinde yazma süreci: Bu bölümde bir metnin oluşturulma aşamaları (yazma öncesi, taslak oluşturma, gözden geçirme, düzenleme, yayınlama / sunma) uygulamalı örneklerle

anlatılmıştır. Daha sonra “Sessiz Bahar” metni verilerek metni çözümleme alıştırmalarına yer verilmiştir.

Öğrenciler kitaptaki ikna edici yazma bölümü sona erdiğinde İkna edici anlatımın kullanıldığı 7 metin türünü öğrenmiş ve yazma uygulamaları yapmış olmaktadır. Türler şöyledir:

- İkna edici paragraf
- Görüş/taraf belirten sayfa
- İkna edici deneme
- Sunum metni yazma
- Reklam yazma
- Editöre mektup
- Kitap eleştirisi

Ders kitapları incelendiğinde, kitaplarda yer alan çoğu metnin günlük yaşantıdaki bir dergi, gazete, internet sitesi gibi medya araçlarından alınmış oluğu görülmektedir. Metinler günlük hayatta, her bireyin sıkça karşılaşabileceği yazılardır. Metin örnekleri üç şekilde verilmektedir. Bunlar; öğrencilerin örnek metinleri, bilgi kaynaklarından alınan örnek metinler, konuyu açıklamak için kullanılmış kaynağı belirtilmemiş örnek metinlerdir. Öğrenci ve bilgi kaynaklarından alınan metinlerin yazarları, yazara ait bilgiler ve yayınlanan medya türü metnin sonunda açıkça ifade edilmektedir. Öğrenci örnekleri kitapların okutulduğu sınıf düzeyiyle aynı yaştaki öğrencilerin yazmış oldukları metinlerdir. Bu bakımdan örnek olarak kullanılan metnin düzeyi kitabın okutulduğu sınıfa denktir. Kitaplarda, uzun metinlere, konunun ilk başında ve en sonunda yer verilmektedir. Ara bölümlerde kısa metinler veya paragraflar yer almaktadır. Ayrıca, kitaplarda, işlenen her bölümün sonunda, öğrencilere ödev olarak yazma görevi verilmektedir. Aşağıda kitaplarda yer alan metinler, ödevler ve metin türleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır (bk. Tablo 2.33-34).

Tablo 2.33. ABD’ye Ait Ders Kitaplarının Karşılaştırılması

		Metin Sayısı		
		6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
	Kitapta ikna edici yazmaya ayrılan sayfa sayısı	31	47	47
	İkna edici yazma için tavsiye edilen ders sayısı	4	8	8
Örnek metinler	Paragraf – Öğrenci Örneği	0	3	2
	Paragraf – Günlük Hayattan	2	3	5
	Paragraf – Yazarsız	2	5	3
	Kısa Metin – Öğrenci Örneği	3	3	4
	Kısa Metin – Günlük Hayattan	3	3	3
	Kısa Metin – Yazarsız	1	1	1
	Uzun Metin – Günlük Hayattan	1	2	2
	Toplam Metin Sayısı	12	20	20
	Ödev Sayısı	4	8	8

Tablo 2.34. ABD’ye Ait Ders Kitaplarında Yer Alan İkna Edici Metin Türleri

	6. sınıf	7. sınıf	8. sınıf
Öğretilen ve ödev olarak öğrencilere yazdırılan ikna edici metin türleri	1. Poster 2. Öneri / teklif 3. İkna edici mektup 4. Televizyon programı eleştirisi	1. Poster 2. Paragraf 3. Öneri / teklif 4. Başmakale 5. Bildiri 6. Reklam 7. Şikâyet mektubu 8. Eleştiri	1. İkna edici paragraf 2. Kişinin görüşünü/tarafını bildiren metin 3. İkna edici deneme 4. Sunum metni 5. Reklam 6. Editöre mektup 7. Kitap eleştirisi

2.8. İkna Edici Yazma İçin Değerlendirme Araçları

Bu bölümde ikna edici metinleri değerlendirmek için hazırlanmış çeşitli rubrik örnekleri bulunmaktadır (bk. Tablo 2.36-37-38-39-40-41.)

Tablo 2.35. İkna Edici Metin için Rubrik (Whitfield, 2000: 32,33)

İkna Edici Metin Değerlendirme Rubriği				
Zayıf	Geliştirilmeli	Yeterli	İyi	Mükemmel
Metnin Amacı				
- Çok kısa metin - İkna etmek için hiçbir girişim yok - İlgisiz fikirler	- Çok detaylı olmayan kısa bir metin - Basit inandırıcılıklar içerir. - Sadece teşvik edici maddelere dayanır. - Amaca ulaşmada tutarsızdır.	- Tutarlı bir ikna edici metindir. - Okuyucunun ilgisini çekme girişimindedir. - İddialar ve fikirler bağlantılıdır. - En az bir puan teşvik ediciliğin ötesine geçmektedir.	- Oldukça detaylıdır. - Tutarlı bir şekilde etkili ve ikna edicidir. - Metnin geneli ilgi çekicidir. - Fikirler ve iddialar kendisini destekleyen detaylarla bağlantılıdır. - En az iki puan teşvik ediciliğin ötesine geçmektedir.	- Oldukça detaylı ve son derece ilgi çekicidir. - Açıkça okuyucuyu etkiler. - Birçok fikirle önermenin ötesinde özenli fikirlerin uzantısıdır. - Fikirler, iddialar ve kanıtlar ustaca yazı boyunca birbiriyle bağlantılıdır.
Metin Yapısı				
- Yapı yoktur. - Tek paragraftır. - Çok kısadır. - Eksik ve yanlış bağlantılar yüzünden tutarsız ve kafa karıştırıcı öylesine bir metindir.	- Kısa bir metnidir. - Detaylı ve kanıtsız ana hatları listeler. - Tek cümleden oluşan 1-2 paragraf veya her cümle için yeni paragraf yapmıştır. - Birbirini tekrar eden basit bağlama cümleleri kullanır (aynı zamanda, fakat).	- En az 3 iddia ve fikir içerir. - Her fikri destekleyen bir fikir veya kanıt vardır. - Giriş, gövde ve sonuç için ayrı birer paragraf vardır. - Cümle ve paragraflar için bağlama kelimeleri kullanılmıştır (Çünkü buna karşın, ise).	- En az 4 iddia içerir, bunlardan en az üçünün birden çok nedeni ve kanıtı vardır. - Dikkat çekici bir girişi vardır. - Metin gövdesinde ana noktalar için ayrı paragraflar vardır. - Metnin anlamı uyumlu sözcük ve ifadelerin kullanımıyla açıktır (Sonuç olarak, bu nedenle, bu yüzden).	- 4'den fazla iddia içerir, her bir iddianın birden fazla kanıtı ve nedeni vardır. - Dikkati cezbeden bir girişi vardır. - Açıklayan ve özetleyen etkili bir sonucu vardır. - Yazı planı etkilidir. - Anlam açıktır. - Bağlaçlar ve bağlama ifadelerinin geniş bir kullanımı vardır.

İkna Edici Metin Değerlendirme Rubriği				
Zayıf	Geliştirilmeli	Yeterli	İyi	Mükemmel
Dil Özellikleri ve Kelime Kullanımı				
- İkna edici hiçbir kanıt yoktur. - Sadece basit kelimler kullanılmıştır.	- Uyarıcı örneklerle kurulmuş bir dile dayanır. - Basit ve argo kelimler kullanılmıştır.	- Duygusal olmaya çalışır. - Bazı inandırıcı ifadeler kullanır. - Çeşitli konu kelimeleri kullanılır - Gereklilik durumu gösteren yapılar kullanılır (-malı, -meli, -lazım, gerekli).	- Tutarlı bir şekilde duygusaldır. - Kullanılan dil konunun güçlü noktalarını yansıtır. - Gereklilik durumu gösteren yapılar etkili olarak kullanılır (kesinlikle, mutlaka...). - Dil seçenekleri çok çeşitlidir (Korkunç, kritik, ötesinde, umutsuz).	- Üst düzey ifadeler kullanılır (söyleme ait sorular, şahıs zamirleri gibi). - İfadelerde anlam açık ve nettir. - Son derece keskin sözler kullanır (agresif, tiksinti, zorunluluk, hayatilik).
Dil bilgisi Yapıları ve Noktalama Kullanımı				
- Çok kısa metin - Uzun cümleler - Birçok basit cümle hatası - Noktalama işaretlerinin çok az kullanımı	- Kısa metin - Basit cümlelerin çoğu doğru ancak diğer cümlelerin birçoğu hatalı - Sadece basit cümlelerde noktama kullanılmış. - Karma zamanlar kullanılmış. - Düzensiz filler için yanlış fiil formları kullanılmış.	- Tüm basit cümleler ve diğer cümleler gramer olarak doğrudur. - Çoğunlukla doğru fiil formları ve zamanları kullanılmıştır. - Çoğunlukla doğru zamirler kullanılmıştır. - Bütün cümlelerin noktalaması doğrudur - Virgül ve kesme işareti doğru kullanılmıştır. -	- Nerdeyse tüm cümleler doğrudur. - Karmaşık cümleler etkili bir şekilde kullanılmıştır. - Doğru fiil formları ve zamirlere başvurulmuştur. - Bütün cümlelerin noktalaması doğrudur. - Kesmeler ve virgüller doğru kullanılmıştır.	- Karmaşık cümleler de dâhil olacak şekilde tüm cümleler doğru kullanılmıştır. - Hemen hemen tüm noktalamalar doğrudur. - Tire, iki nokta, noktalı virgül, parantez ve konuşma çizgisi kullanılmıştır.

İkna Edici Metin Değerlendirme Rubriği				
Zayıf	Geliştirilmeli	Yeterli	İyi	Mükemmel
İmla Stratejileri ve Doğruluk				
- Basit kelimelerin yazımında hatalar yapar. - Kaynaşma noktalarında ünsüz hataları vardır.	- Bütün basit sözcükler doğrudur. - Yaygın olarak kullanılan sözlerin yazımı doğrudur.	- İçerik ve konu kelimelerinin çoğu doğrudur - Basit ve yaygın olarak kullanılan bütün kelimeler doğrudur. Örnek: toplu, ancak, aksi hâlde, önemli, bununla birlikte	- Ön ek ve son ek alan zor sözcükleri yazmaya başvurur. - Düzensiz fiil formlarını doğru yazar. Örnek: güven, organize, olmasına rağmen, -e rağmen, ne yazık ki	- Metin boyunca çoğu kelime doğrudur. - Sıra dışı kelime kalıpları yazımına başvurulmuştur.

Tablo 2.36. Tartışmacı Metin için Çözümleyici Rubrik (Argumentative Target..., 2014)

Tartışmacı Yazı Değerlendirme Rubriği					
Puan	4	3	2	1	0
6-11. sınıf					
	Yazı, birlik ve bütünlük duygusu yaratan açık ve etkili bir örgüt yapısına sahiptir. Organizasyon paragraflar arasında ve paragraf içinde tamamen sürekli ve tamdır. Yazı genellikle şunlara odaklanmıştır:	Yazıda belirgin bir organizasyon yapısı ve bütünlük duygusu vardır. Küçük kusurlar olmasına rağmen bunlar genel tutarlılığa engel olmaz. Organizasyon yeterli derecede paragraflar arası ve paragraf içinde sürdürülmüştür. Yazı genellikle şunlara odaklanmıştır:	Yazı, tutarsız bir organizasyon yapısına sahiptir. Bazı kusurlar açıktır, bazı fikirler arası bağ sağlam değildir. Organizasyon paragraflar arasında ve içinde bir miktar sürdürülmüştür. Yazının odak noktalarında sapmalar olabilir.	Yazı, çok az veya fark edilemeyecek kadar az organizasyon yapısına sahiptir. Yazı iddia ile ilgili olabilir ancak çok veya hiç odak noktası yoktur.	Yetersiz (kopya metin içerir) Konusuz Amaçsız
	İddia açıkça iletilebilir şekilde tanıtılır. Amaç ve hedef kitle için odak noktası muhafaza edilir.	İddia açıktır ve odak noktası amaç ve hedef kitle için çoğunlukla muhafaza edilir.	İddia bir miktar belirsiz olabilir, odak noktası amaç ve hedef kitle için yetersiz muhafaza edilmiş olabilir.	İddia kafa karıştırıcı ve belirsiz olabilir, odak noktası çok kısa verilmiş ya da amaç ve hedef kitle i.in dikkatten kaçacak düzeyde olabilir.	

Tartışmacı Yazı Değerlendirme Rubriği					
Puan	4	3	2	1	0
	İlgili fikirler arasındaki ilişkileri göstermek için çeşitli geçiş stratejilerinin tutarlı kullanımı vardır.	İlgili fikirler arasındaki ilişkileri göstermek için çeşitli geçiş stratejilerinin yeterli kullanımı vardır.	Geçiş stratejileri az çeşitlidir ve tutarsız kullanımı vardır.	Geçiş stratejileri azdır ya da hiç yoktur.	
	Başlangıcı ve sonucu etkilidir.	Başlangıcı ve sonucu yeterlidir.	Başlangıcı ve sonucu eğer varsa zayıf olabilir.	Başlangıcı ve sonucu eksik olabilir.	
	Başlangıçtan sonuca kadar fikirlerin mantıksal ilerleyişi: fikirler arası ve fikir içi güçlü bağlantılar ve sözdizimi çeşitliliği vardır.	Başlangıçtan sonuca kadar fikirlerin yeterli ilerleyişi: fikirler arası ve fikir içi yeterli bağlantılar vardır.	Fikirlerin düzensiz ilerleyişi: basmakalıp fikirler ve fikirler arası belirsiz veya tutarsız bağlantılar vardır.	Fikirlerin rastgele sıralı ve açık olmayan bir ilerleyişi, sık tekrarlanan gereksiz fikirler vardır.	
	Alternatif ve muhalif argüman(lar) açıkça kabul edilmekte veya ele alınmaktadır. *	Alternatif ve muhalif argüman(lar) yeterince kabul edilmekte veya ele alınmaktadır. *	Alternatif ve muhalif argüman(lar) kafa karıştırıcı veya onaylanmamıştır (kabul edilmemiştir). *	Alternatif ve muhalif argüman(lar) kabul edilemez. *	
*Karşıt görüşü kabul etme 7.sınıfta başlar.					
Kanıt ve Detaylandırma					
6-11. sınıf					
	Yazı, gerekçeli iddia ve argümanlar için; derinlemesine analiz yapan ilaveten kaynak materyali etkili kullanan ikna edici destek/kanıt detaylandırması sağlar. Kesin bir dil kullanarak açık ve etkili fikirler geliştirir.	Yazı, gerekçeli iddia ve argümanlar için analizler içeren ve kaynak materyal kullanan yeterli destek/kanıt detaylandırması sağlar. Genelinde kesin bir dil kullanarak yeterli fikirler geliştirir.	Yazı, düzensiz ve üstünkörü kullanılan iddia ve argümanlar için çok az gerekçeli analiz içeren ve kaynak materyali kısmen kullanan üstünkörü ve düzensiz destek/kanıt detaylandırması sağlar. Basit bir dil kullanarak düzensiz fikirler geliştirir.	Yazı, kaynak materyalin çok az veya hiç kullanılmadığı iddia ve argümanlar için minimum destek/kanıt detaylandırması sağlar. Yazı, belirsiz, netlikten yoksun ve kafa karıştırıcıdır.	Yetersiz (kopya metin içerir) Konusuz Amaçsız
	Kaynak materyalden kapsamlı kanıtlar (gerçekler ve detaylar) belirli ve uygun bir şekilde entegre edilmiştir.	Kaynak materyalden yeterli kanıtlar (gerçekler ve detaylar) genel olarak alakalı bir şekilde entegre edilmiştir.	Kaynak materyalden bazı kanıtlar (gerçekler ve detaylar) kesin olmayan, belirsiz ve birbirini tekrar eder şekilde entegre edilmiştir.	Kaynak materyalden kanıtlar (gerçekler ve detaylar) yanlış, ilgisiz, eksik veya direkt kopyalanarak entegre edilmiştir.	

Tartışmacı Yazı Değerlendirme Rubriği					
Puan	4	3	2	1	0
	Kaynak materyale açık bir şekilde atıf vardır.	Kaynak materyale yeterli atıf vardır.	Kaynak materyale zayıf bir şekilde atıf vardır.	Kaynak materyale atıf yetersizdir.	
	Çeşitli detaylı tekniklerin etkin kullanımı vardır. *	Bazı detaylı tekniklerin yeterli kullanımı vardır. *	Detaylı tekniklerin zayıf veya düzensiz kullanımı vardır. Duygusal hitaba dayanabilir veya kaynağın özeti şeklinde olabilir. *	Detaylı tekniklerin eğer varsa çok az kullanımı olabilir. Duygusal hitap hâkim olabilir. *	
	Amaç ve hedef kitle için kelime kullanımı açık bir şekilde uygundur.	Amaç ve hedef kitle için kelime kullanımı genellikle uygundur.	Amaç ve hedef kitle için kelime kullanımı düzensiz veya biraz etkisizdir.	Amaç ve hedef kitle için kelime kullanımı sınırlı ve etkisizdir.	
	Etkili, uygun tarzı içeriği geliştirir.	Genellikle uygun tarzı belirgindir.	Uygun stil oluşturmak için tutarsız ve zayıftır.	Uygun stil oluşturmak hiç kanıt yoktur ya da çok az vardır.	
*Detaylı teknikler argümanları destekleyen kişisel deneyimler içerebilir.					
Genel Kurallar					
3-11. sınıf					
Puan		2	1	0	Yok
		Yazıda komut veren kurallar yeterli kullanımı görülür.	Yazıda komut veren kuralların kısmî kullanımı görülür.	Yazıda komut veren kurallar kullanımı hiç görülmez veya çok az görülür.	Yetersiz (kopya metin içerir) Konusuz Amaçsız
		Doğru cümle oluşumu, noktalama, büyük harf, dilbilgisi kullanımı ve imlanın yeterli kullanımı vardır.	Doğru cümle oluşumu, noktalama, büyük harf, dilbilgisi kullanımı ve imlanın sınırlı kullanımı vardır.	Doğru cümle oluşumu, noktalama, büyük harf, dilbilgisi kullanımı ve imlanın yetersiz kullanımı vardır.	
Bütünsel Puanlama: Çeşit: Cümle oluşumu, noktalama, büyük harf, dilbilgisi kullanımı ve imla dâhil bir dizi hata içerir. Önem: Temel hatalar yüksek seviyeli hatalara göre ağırlıklıdır. Yoğunluk: Hata oranı yazı uzunluğu için iyi yapılmıştır. Parça uzunluğu hata oranını içerir.					

Tablo 2.37. İkna Edici Metin için Bütüncül Rubrik (Argumentative Target..., 6–11. 2014)

Değerlendirme Tablosu - Tartışmacı (Organizasyon-Tanıtım)	
Puan	Tanım
2	Yazı: • Bir bütün olarak yazı boyunca argümanlar uygun bir iddia oluşturur. • Argümanın içeriği içine iddia yerleştirmek için yeterli bilgiyi sunar. • Basmakalıp olmayan iddiasını desteklemek için argüman listesinden daha fazlasını yapar. • Gelişme paragrafı için mantıksal bağlantılar sağlar. Yazı bunları içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir.
1	Yazı: • Kısmi veya sınırlı iddia sağlar. • Bir bütün olarak yazı boyunca yerleşmiş argüman(lar) kısmen bir iddia sağlar. • Argümanın çerçevesi içine iddiasını yerleştirmek için sınırlı ve ilgisiz bilgi sunar. • Basmakalıp argümanlar sıralayabilir. • Gelişme paragrafı için sınırlı ve ilgisiz bağlantılar vardır. Yazı bunların 2'sini içerebilir.
0	Yazı: • Yazı boyunca argüman(lar) hiçbir iddia sağlayamaz ya da uygun olmayan bir iddia sağlar. • Argümanın çerçevesi içine iddiasını yerleştirmek için hiç bilgi sağlamaz ya da ilgisiz bilgi sunar. • Gelişme paragrafı için hiç bağlantı yoktur.
Değerlendirme Tablosu - Tartışmacı (Organizasyon-Sonuç)	
Puan	Tanım
2	Yazı: • Bir bütün olarak yazı boyunca sunulan iddia mantıksal bir sıra takip eder ve desteklenerek uygun bir sonuç sağlar veya harekete geçme çağrısında bulunur. (veya iddianın neden önemli olduğunu veya neler yapılması gerektiğine cevaplar verir) • Yeniden ifade etmekten daha fazlası yapıları veya basmakalıp olmayan argümanlar özetlenir. • Tutarlılığa katkıda bulunmak için yeterli fikir ilerlemelerini ve bağlantıları sağlar. Yazı bunları içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir.
1	Yazı: • Yazı boyunca sunulmuş iddialarla kısmen ilişkili bir sonuç sağlar. • Basmakalıp argümanları listeler, kendi cümleleriyle ifade eder veya özetler. • Kısmi bağlantılı veya fikirlerin sınırlı ilerleme sağlayan ilgisiz bir sonuç vardır. Yazı bunların 2'sini içerebilir.
0	Yazı: • Hiçbir sonuç sağlamaz veya yazı boyunca işlenen iddia ile minimum bağlantılı bir sonuç sağlar. • Argümanlar rastgele ve yanlış bir şekilde tekrar ifade edilir ya da yalnızca iddia kendi cümleleriyle ifade edilir. • Fikir bağlantısı ve fikir ilerlemesi içermeyen bir sonuç vardır.

Değerlendirme Tablosu - Tartışmacı (Detaylandırma)	
Puan	Tanım:
2	Yazı: - Gerekli destek ve argümanları sağlar veya öğrenci notlarına dayalı konu ile alakalı kanıtlar sunar. - Destekleyici argüman listesinden daha çoğunu içerir. - Yeterli karşıt argümanlar geliştirir. (Eğer yazı bir harekete çağrı ise)* - Kesin bir dil ve sözcük kullanan argümanları yeterince detaylandırır. Yazı bunları içerebilir ancak bunlarla sınırlı değildir.
1	Yazı: - Konuyla ilgisiz ya da az ilgili argümanlar/kanıtlarla amaca yönelik daha genel çerçevede veya limitli destekler sağlar. - Sınırlı detaylandırmalar/kanıtlarla destekleyici argümanları listeler. - Kısmen karşıt argümanlar geliştirir. (Eğer yazı bir harekete çağrı ise)* - Genel bir dil ve sözcük kullanan argümanları kısmen detaylandırır. Yazı bunların 2'sini içerebilir.
0	Yazı: - Minimum destekleyici argüman veya öğrenci notlarından kanıtlar sunar veya hiç sunmaz. - Belirsiz, tekrarlı, yanlış, aykırı metin ile uyumsuz destekleyici kanıt ve argümanlar sunar. - Karşıt argümanlar geliştirmezler (Eğer yazı bir harekete çağrı ise). - Uygun hiçbir ayrıntılandırma sağlamazlar veya hedef kitle ve amaç için kötü sözcük seçimi vardır.

Tablo 2.38. İkna Edici Metin için Rubrik (Novero, 2015: 68)

İkna Edici Yazma Değerlendirme Rubriği		
İkna edici yazmanın amacı okuyucunun düşüncesini veya davranışını değiştirmektir. Yazar okuyucuyu etkileyecek argümanların farkında olmalıdır. İkna edici metninizin aşağıdaki özellikleri içermesi önemlidir: • Görüşünüzü ve tarafınızı ifade edin • Metnin başlangıcında, problem veya konuyla ilgili temel bilgileri okuyucuya sunun • Gerekçelerle görüşünüzü destekleyin • Gerekçelerinizi gerçek bilgiler ve örnekler aracılığıyla destekleyin • Karşı görüşlere okuyucunun antipati duyacağı şekilde yer verin ve onları çürütün. • Niçin görüşünüzün önemli olduğunu özetleyerek metninizi tamamlayın. • Metniniz, açık bir anlatım, mantıksal bir içerik, konunuzla doğrudan ilgili bilgiler içermelidir.		
Puan		Kriter
0	Konunun nedenleri	Metin, bazı yönlerden konuya cevap verir ancak konuyu veya görüşü desteklemez.
1	Gelişmemiş	Metin, konuyu belirtir ancak konuyu destekleyen gerekçeleri içermez veya verilen gerekçeler konuyla ilgisiz veya geçersizdir.
2	Minimal olarak gelişmiş	Metin, konuyu açıkça belirtir, konuyu destekleyen bir veya iki gerekçe sunar, ancak gerekçeler konuyla uyumlu yollardan verilmemiştir. Gerekçeler limitli bir şekilde inandırıcı olarak sunulmuştur.
3	2-4. kriterler arasında kalan	
4	Kısmen gelişmiş	Metin, yazarın görüşünü ve görüşün gerekçelerini içerir. Gerekçeler genele olarak inandırıcıdır ancak okuyucuyu ikna edecek yeterli bilgi içermez veya verilen bilgilerin bazıları kısmen inandırıcı, kısmen konuyla uyumludur. Metnin organizasyonunda ve açıklığında küçük problemler vardır.
5	4-6. kriterler arasında kalan	
6	Gelişmiş	Metin, oldukça açık bir şekilde belirtilmiş bir görüş ve bu görüşü destekleyen gerekçeleri içerir. Gerekçeler açık bir şekilde anlatılmış, çeşitli bilgilerle okuyucuyu ikna edecek şekilde detaylandırılmıştır. Karşı görüşlere yer verilmiş ve onların niçin kabul edilmemesi gerektiği nedenlerle birlikte ifade edilmiştir. Metin argümanın etkisini zayıflatacak ilgisiz ve ikna edicilikten uzak hiçbir şey içermez.
7	Karşıtlığı detaylandırma ve gönderme	Metin, daha önce belirtilmiş kriterleri içerir. İlaveten karşı görüşleri çürütür ve onlar için alternatif çözümler sunar. Metin tamamen ikna edicidir.

Tablo 2.39. İkna Edici Metin için Rubrik (Rachlin, 2008: 129)

İkna Edici Denemeleri Değerlendirmek için Rubrik	
Tez Cümlesi	
4 puan	Tez cümlesi, konuyla ilgili yazarın sağlam duruşunu, tarafını açık bir şekilde gösterir.
3 puan	Tez cümlesi, konu ilgili yazarın tarafını net bir şekilde açıklar.
2 puan	Tez cümlesi vardır ancak yazarın tarafını göstermez.
1 puan	Tez cümlesi yoktur.
Argümanlar	
4 puan	Metin, tezi destekleyen 3 veya üzerinde kanıt (veriler, istatistikler, örnekler, gerçek yaşam deneyimleri) içerir. Yazar okuyucuların korkularını, endişelerini ve karşı görüşlerini öngörür ve bunun için en az bir tane karşı argüman oluşturur.
3 puan	Metin, tezi destekleyen 3 veya üzerinde kanıt (veriler, istatistikler, örnekler, gerçek yaşam deneyimleri) içerir.
2 puan	Metin, tezi destekleyen 2 kanıt (veriler, istatistikler, örnekler, gerçek yaşam deneyimleri) içerir.
1 puan	Metin, tezi destekleyen 1 kanıt (veriler, istatistikler, örnekler, gerçek yaşam deneyimleri) içerir veya kanıt içermez.
Kanıt ve Örnekler	
4 puan	Tüm kanıt ve örnekler, yazarın tarafını nasıl desteklediğini gösterecek şekilde belirli, uygun ve açıklayıcıdır.
3 puan	Kanıtların ve örneklerin çoğu, yazarın tarafını nasıl desteklediğini gösterecek şekilde belirli, uygun ve açıklayıcıdır.
2 puan	Kanıtların ve örneklerden en az biri, yazarın tarafını nasıl desteklediğini gösterecek şekilde belirli, uygun ve açıklayıcıdır.
1 puan	Kanıtların ve örnekler yazarın tarafını desteklemez veya yoktur.
Hedef Kitle	
4 puan	Hedef kitlenin anlayabileceği ve onlara uygun argümanlar kullanılmıştır. Okuyucunun soruları önceden tahmin edilip metinde onlara cevap verilir.
3 puan	Hedef kitlenin anlayabileceği ve onlara uygun argümanlar kullanılmıştır.
2 puan	Hedef kitlenin bir bölümünün anlayabileceği ve onlara uygun argümanlar kullanılmıştır.
1 puan	Yazarın hedef kitlesi belli değildir.
Giriş Paragrafı	
4 puan	Giriş paragrafı, metinde tartışılacak ana argümanların başlıklarını içerir onları okuyucuya tanıtır.
3 puan	Giriş paragrafı, metinde tartışılacak ana argümanların başlıklarını içerir.
2 puan	Giriş paragrafı ana argümanları özetler ancak onların başlıklarını vermez.
1 puan	Giriş paragrafı tartışılacak argümanlara dair okuyucuya bir şey sunmaz.
Sonuç Paragrafı	
4 puan	Sonuç paragrafı oldukça etkileyicidir ve yazarın sağlam duruşunu anlamayı okuyucuya bırakır. Sonuç paragrafı tez cümlesinin tekrarı ile başlar.
3 puan	Sonuç fark edilebilirdir. Tez cümlesinin tekrarı sonuç paragrafının ilk iki cümlesinin birindedir.
2 puan	Sonuç fark edilebilirdir ancak yazarın tarafını göstermez.
1 puan	Sonuç yoktur metin öylesine biter.

Tablo 2.40. İkna Edici Yazıları Ölçme Aracı (Kaplan, 2015: 172)

Puanlama	4	3	2	1
İddia / Görüş / Taraf Varlığı	Yazar; - Konu üzerindeki duruş ve tarafını açık, anlaşılır ve güçlü bir şekilde ortaya koymuştur. - İddia, konuyu veya öneriyi tamamen ele almıştır. - Her zaman iddiasını / görüşünü ikna edici detaylarla desteklemiş ve iddiasını kanıtlarla ilişkilendirerek açıklamıştır. - İddiasının tartışma nedenlerini güçlü, açık ve anlaşılır bir şekilde savunmuştur. - Yazının bütününde belirli bir konuya odaklanmıştır.	Yazar; - Konu üzerindeki görüş, taraf ve iddiasını açık ve anlaşılır bir şekilde ele almıştır. - İddiasını ve neden tartıştığını açıklamıştır. - Görüşünü tamamen olmasa da ikna edici detaylarla desteklemiştir.	Yazar; - Görüş ve tarafını belli etmektedir ancak yeterince açık değildir. - İddiasını ilgili kanıtlarla desteklemeye çalışmış ancak ikna edici detaylara yeterince yer vermemiştir. - İddiasını üstü kapalı bir şekilde belirtmiş, neden tartıştığını açıklamamıştır.	Yazar; - Görüş ve tarafını belli etmemiştir. - Yazısında hiçbir iddiada bulunmamıştır. İddia varsa da konuya uygun değildir. - İddiasını ve neden tartıştığını çıkılamamıştır.
İddiaya Destekleyici Nedenler	Yazar; - Okuru ikna etmek için iddiasını/ görüşünü destekleyen nedenleri doğru, tam, açık, anlaşılır ve güçlü bir şekilde ele almıştır. - İddiasını destekleyen mantıksal, duygusal ve etik nedenlerin her birini ayrı ayrı içeren en az üç veya daha fazla neden belirtmiştir. - İkna amaçlı her nedeni, en az iki kanıtla (ilgili gerçekler, anekdotlar, örnekler, istatistikler, görüşler, benzetmeler, alıntılar vb.) desteklemiştir. - Yazısında iddiasına karşıt olan/olabilecek görüşlere yer vermiş, bunları geçerli nedenlerle çürütmüştür. - Okuru ikna etmek için okurun faydasına olan durumları belirtmiştir.	Yazar; - Okuru ikna etmek için iddiasını/ görüşünü destekleyen nedenleri doğru, tam, açık, anlaşılır bir şekilde sunmuştur. - İddiasını destekleyen mantıksal, duygusal ve etik nedenlerin her birini ayrı ayrı ele almamıştır. - İkna amaçlı her nedeni destekleyen (ilgili gerçekler, anekdotlar, örnekler, istatistikler, görüşler, benzetmeler, alıntılar vb.) kanıtlar sunmuştur. - İddiasına karşıt olan/olabilecek görüşleri ele almış ancak karşıt görüşleri çürütmede yeterli olamamıştır.	Yazar; - İddiasını/görüşünü iki nedenle açıklamış ancak sunulan nedenler etkisiz kalmıştır. - İddiasını destekleyen mantıksal, duygusal ve etik nedenleri eksik ve etkisiz sunmuştur. - İddiasını destekleyen görüşlere yer vermiş ancak kendi iddiasına karşıt olabilecek görüşlere ve çürütmelere yer vermemiştir.	Yazar; - İddiasını/görüşünü destekleyen hiçbir neden belirtmemiştir. - İddiasına karşıt olabilecek görüşlere ve çürütmelere yer vermemiştir. - İddiasını destekleyen kanıtlara yer vermemiştir.

Puanlama	4	3	2	1
Yazım Kuralları	Yazar; - Dil bilgisi ve yazım kurallarına uymuştur. Noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanmıştır. VEYA Yazıda çok az dil bilgisi, yazım yanlış ve noktalama hatası vardır. (0-2 hata) - Yazısındaki dil bilgisi, yazım ve noktalama yanlışları ile okuru rahatsız etmemekte veya dikkatini dağıtmamaktadır. - Yazısındaki dil bilgisi, yazım ve noktalama eksikliği/yanlışlıkları ile okurun anlamamasına/yanlış anlamasına neden olmamaktadır.	Yazar; - Bir kaç cümlede dil bilgisi, yazım ve noktalama hataları yapmıştır. (3-4 hata) - Yazısındaki dil bilgisi, yazım ve noktalama hataları ile zaman zaman okurun dikkatini dağıtabilmektedir ancak bu hatalar okurun anlamamasına/yanlış anlamasına neden olmamaktadır.	Yazar; - Yazısında okurun açıkça fark edebileceği dil bilgisi, yazım ve noktalama hataları yapmıştır. (5-7 hata) - Yazısındaki dil bilgisi, yazım ve noktalama hataları ile okurun dikkatini oldukça dağıtmakta ancak bu hatalar okurun anlamamasına/yanlış anlamasına neden olmamaktadır.	Yazar; - Yazısındaki dil bilgisi, yazım ve noktalama hataları ile okuru rahatsız etmekte ve okurun dikkatini dağıtmaktadır. (8 ve üstü) - Yazısındaki dil bilgisi, yazım ve noktalama hatalarının çokluğu ile yazıyı okunaksız hâle getirmekte, okumayı güçleştirmektedir. Hatalar yazının anlaşılmasını engellemektedir.
Üslup	Yazar; - Her zaman amaç ve hedef kitleye (okura) uygun ses/ton kullanmıştır. - İddiasına önem vermiştir. İddiası hakkında dikkatli davranmıştır. - Okurun duygu ve düşüncelerini öngörerek yazmıştır. Okurun duygularına güçlü bir şekilde hitap etmektedir. Okur farkındalığı çok iyi düzeydedir. - Yazısını kesin, güçlü, pozitif (olumlu) ve güvenilir bir dille yazmıştır. Yazı boyunca ikna edici tonu tutarlı bir şekilde sürdürmüş ve ikna edici bir dil kullanmıştır. - Yazısında tutku, heves ve heyecan içindedir.	Yazar; - Genellikle amaç ve hedef kitleye uygun ses/ton kullanmıştır. - Yazısında okuru dikkate almaktadır. - Yazısını güvenilir bir dille yazmış ancak okuru ikna etme ihtiyacı vardır. - Genellikle ikna edici bir dil kullanmış ancak yazının bazı yerlerinde ikna edici ton görülmemektedir. - Yazısında tutku, heves ve heyecan içinde olduğu hissedilmekte ancak yeterli değildir.	Yazar; - Nadiren amaç ve hedef kitleye uygun ses/ton kullanmıştır. - Okurun duygu ve düşüncelerine çok az hitap etmektedir. Okur farkındalığı sınırlı düzeydedir. - Okuru ikna edecek düzeyde güvenilir bir dile sahip değildir. - Okuru ikna edecek tutarlı bir tondan yoksun ve ikna edici dilin kullanımı sınırlı düzeydedir. - Yazısında herhangi bir tutku, heves ve heyecan içinde olduğunu sezdirecek bir anlatım ortaya koyamamıştır.	Yazar; - Amaç ve hedef kitleye uygun ses/ton kullanmamıştır. - Yazısında okurun duygu ve düşüncelerine hitap etmemektedir. Yazarın okur farkındalığı yoktur. - Yazısını açık, anlaşılır ve ikna edici bir tonda yazamamıştır. - Yazısını isteksizce yazılmış gibi görünmektedir. Yazısında tutku, heves ve heyecan yoktur.

Puanlama	4	3	2	1
Kelime seçimi	Yazar; - Yazısında çarpıcı, doğal, canlı, ikna edici ve pozitif kelimelere yer vermiştir. - Kullandığı kelimeler, söz öbekleri ve deyimlerle yazıya betimleyici ve açıklayıcı bir nitelik kazandırmıştır. -Kelimelerin seçim ve kullanımını doğru yapmıştır. Anlam kargaşasına yol açacak kelimelerden kaçınmıştır. - Yazısında ikna gücü kuvvetli kelimelere, deyimlere ve söz öbeklerine yer vermiştir. Yazı boyunca anlatımını aynı kelimeler üzerinden değil farklı kelimelerle yapmıştır. Duyarlı davranarak amaca uygun kelime seçimi yapmıştır. - Yazıda okuru dahil eden zamirler kullanmıştır. Güçlü hareket fiillerine, ikna edici zarf ve sıfatlara yer vermiştir. Mantıksal sebep-sonuç ve koşul-sonuç ilişkileri kuran bağlaçlar kullanmıştır.	Yazar; - İkna edici kelimeler, söz öbekleri ve deyimler kullanmıştır. - Doğru kelime seçimi ile aktarmak istediği mesajı iletmıştır. - Kelimelerin seçim ve yerleştirilmesini doğru yapmıştır.	Yazar; - Aktarmak istediği mesajı/ iletiyi açık, anlaşılır bir şekilde ifade etmek istemiş ancak tümüyle başarılı olamamıştır. Güçlü ve daha pozitif kelimelere ihtiyaç duyulmaktadır. - Sıradan kelimeler seçmiş, hemen hemen aynı kelimelerle metni tamamlamıştır. - Kelime seçiminde çoğunlukla sıkıcı, yavan, sönük kelimeler tercih etmiş bu nedenle okuru etkilemesi zor görünmektedir.	Yazar; - Kelime seçiminde dikkatli davranmamıştır. -Yazıda defalarca aynı kelimeleri kullanmıştır. Seçilen kelimeler anlatılmak istenen mesajı açıklamakta ve betimlemekte yetersizdir. - Metin ve metnin konusundan farklı/bağımsız kelimeler kullanmıştır.
Yüzey özellikleri / Sunum	Yazar; - Kâğıt kenarlarında ve satır aralarında bırakılması gereken boşluk uygundur. - Başlık, yazı tipi, boyutu ve düzenini mükemmel biçimde kullanmıştır. Yazı okunaklı düzgün el yazısı ile iyi bir şekilde sunulmuştur. - Kâğıt temizliğine dikkat etmiş ve özenle yazmıştır. Yazıda herhangi rahatsız edici bir durum söz konusu değildir.	Yazar; - Yazı tipi, boyutu ve düzenini doğru bir şekilde kullanmıştır. - Yazısını okunaklı bir el yazısı ile yazmıştır. - Kâğıdın temizlik ve düzenine özen göstermiştir.	Yazar; - Yazı tipi, boyutu ve düzeni konusunda yetersiz kalmıştır. - Yazısını kısmen okunaklı bir el yazısı ile yazmıştır. Kullandığı el yazısındaki hatalar dikkat çekmektedir. - Kâğıt temizliğine ve düzenine yeterince özen göstermemiş, kağıdı biraz buruşuk ve lekeli.	Yazar; - Yazı tipi, boyutu ve düzenini doğru kullanmamıştır. -El yazısını okunaklı yazmamıştır. - Kâğıdın temizlik ve düzenine hiç özen göstermemiştir. Kâğıt buruşuk, lekeli ve kirlidir. - Yazısını acele ile yazmış gibi görünüyor.

Puanlama	4	3	2	1
Cümle akıcılığı / Cümle yapıları	Yazar; - Yazı boyunca cümlelerin akıcılığını mükemmel derecede sağlamıştır. - Çeşitli uzunluklarda açık, anlaşılır cümlelere yer vermiştir. Yazı hedef kitlenin anlayabileceği düzeydedir. - Yazı boyunca cümle kurulumlarını iyi yapılandırmıştır. Cümleler tamamlanmış ve yazıda yer alan cümleler belirli bir akış ve düzen içinde sunulmuştur. - Yazıda farklı türde cümleler kullanmıştır.	Yazar; -Cümleleri iyi yapılandırmıştır ancak mükemmel düzeyde değildir. - Yazının genelinde açık ve anlaşılır cümleler kullanmış, cümlelerini kısmen belli bir akışa göre sunabilmiştir. - Yazının genelinde cümle çeşitliliğini sağlamaya çalışmış, cümlelerini kısmen doğru kurmuş ve tamamlamıştır.	Yazar; - Cümleleri iyi kuramamıştır. Cümleler sıklıkla parçalı ve/veya aralıksız olduğundan okumayı zorlaştırmakta, akıcılığı zayıflatmaktadır. - Cümleleri çok uzun yazmıştır. - Çoğu cümleyi iyi yapılandıramamıştır, cümleler tamamlanmamış görünmektedir. -Yazı içerisinde yaptığı hataları çoğunlukla tekrarlamıştır.	Yazar; - Cümlelerinde akıcılığı hiç sağlayamamıştır. - Kurduğu aralıksız ve/veya parçalı cümle yapıları ile okumayı tümüyle güçleştirmiştir. - Yazısında cümle çeşitliliğini sağlayamamıştır. - Cümlelerinin hemen hemen hepsinde kurgusal ve yapısal hatalar yapmıştır. Cümleler eksik ve dağınık görünmektedir.
Organizasyon / Genel	Yazar; - Aktarmak istediği iletiyi / iddiayı açık, anlaşılır ve mantıksal bir akış içerisinde sunmuştur. Yazarın görüşü tümüyle ve kolayca anlaşılmaktadır - Geçiş sağlayan cümleleri ve kelimeleri etkili kullanarak giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini belirli bir bütünlük içerisinde iyi düzenlemiş ve iyi sunmuştur. - Yazıda metne uygun bir başlık kullanmıştır. Yazıda organize edici olarak gerektiğinde başlık ve alt başlıklara yer vermiştir. -Yazıda bağlaçları etkili kullanarak paragraf bütünlüğü sağlamıştır. -Yazar iddiasına yönelik her neden için yeni bir paragraf oluşturmuştur. (Özellikle duygusal, mantıksal ve etik nedenler olmak üzere)	Yazar; - İddiasını/görüşünü açık, anlaşılır ve belirli bir düzende anlatılmaya ve mantıksal bütünlüğü sağlamaya çalışmıştır. Yazarın görüşü kolayca anlaşılmaktadır. - Yazıda metne uygun bir başlık kullanmıştır. Yazısını düzenlerken gerekli durumlarda başlık ve alt başlıklara yer vermemiştir. -Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini oluşturmuştur ancak organizasyonda eksiklikler vardır.	Yazar; - İddiasını/görüşünü belirli bir düzende sunmuştur ancak görüşü kolayca anlaşılamamaktadır. -Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini ayrı ayrı oluşturmamış ya da bu bölümlerden bazılarını oluşturmamıştır. - Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri arasındaki bağlantıyı zayıf kurduğundan ve/veya bölümler arasındaki geçiş ibarelerini eksik bıraktığından düzenlemelerde bariz eksiklikler vardır. - Yazısında mantıksal bütünlüğü oluşturamamıştır.	Yazar; - Düşüncelerini/iddialarını/ görüşlerini belirli bir düzene göre yapmamıştır. - İfade etmek istediği fikirleri mantıksal bir bütünlük içinde sunmamıştır. - Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden en az bir ya da iki tanesini yapmamıştır. Bölümler arası geçiş yoktur.

Puanlama	4	3	2	1
Organizasyon Giriş	Yazar; - Giriş cümlesinde tarafını, görüşünü açık bir şekilde belirtmektedir. Bu bölümünde sadece okurun dikkatini çekmek amacıyla istatistiklerden, örneklerden ve retorik sorulardan vb. yararlanmıştır. - Girişte okuru yazıya davet etmektedir. Okurun dikkatini çekecek sözler ve okuru yazıya çekecek kanca sorular kullanmıştır. Yazının giriş bölümünde okuru konu hakkında bilgilendirmektedir.	Yazar; - Giriş bölümünde görüş, taraf ve tutumunu belirtmiş ancak görüşü çok genel kalmış ayrıntılandırmamıştır. - Giriş bölümünü okuru davet eder nitelikte oluşturmaya çalışmış ancak okurun dikkatini çekecek uygulamaları gerçekleştirememiştir. - Giriş bölümünde konuyla ilgili bilgilendirmeyi yeterli düzeyde yapamamıştır.	Yazar; - Giriş bölümünde konu hakkındaki görüşünü/tarafını belli etmiş ancak çok net değildir. -Giriş bölümünü okuru davet eder nitelikte düzenleyememiştir. - Giriş bölümünde konuyla ilgili herhangi bir bilgilendirme yapmamıştır.	Yazar; - Giriş bölümünde ya görüşlerini belirtmemiş ya da görüşleri açık ve anlaşılır değildir. -Giriş bölümünde okurun dikkatini çekmemektedir. - Ya giriş bölümüne yer vermemiş ya da hatalı giriş yapmıştır.
Organizasyon Gelişme	Yazar; - Konuyla ilgili bilgilerle, nitelikli detaylarla ve iddiasını destekleyen örneklerle okuru bilgilendirmiştir. - Ele aldığı iddiayı/görüşü destekleyen en az üç neden sunmuş ve her nedeni destekleyen en az iki kanıtla (istatistiki bilgiler, alıntılar, anekdotlar, örneklerle vb.) desteklemiştir. - Görüşünü açık, anlaşılır ve ikna edici bir dille anlatmış, karşıt görüşleri ön görerek yazısında bunlara yer vermiş ve geçerli nedenlerle ikna edici bir şekilde çürütmüştür. - Gelişme bölümünde en az üç farklı neden Mantıksal, duygusal ve etik) paragrafına yer vermiştir.	Yazar; - Konuyla ilgili bilgilendirme yapmıştır. Ancak yeterli düzeyde örneklerle, istatistiki verilere, gerçek durumlara vb. yer vermemiştir. -Ele aldığı görüşü/iddiayı destekleyen en az iki neden sunmuş ve nedenlerini desteklemeye çalışmıştır. - Görüşünü/iddiasını ve karşıt görüşleri ele almış, karşıt görüşleri çürütme girişiminde bulunmuştur	Yazar; - Konuyla ilgili bilgilendirmeyi yeterli düzeyde yapamamıştır. İkna edici detaylara çok az başvurmuştur. - İddia karşıtı görüşlere, düşüncelere yer vermemiştir. Kendi iddiasını destekleyen nedenler ve kanıtlar zayıf kalmıştır.	Yazar; -Konuyla ilgili hiçbir bilgilendirme yapmamıştır. İddiasını destekleyen detaylara yer vermemiştir. - İddiasını destekleyen neden/nedenleri açık, anlaşılır ve ikna edici düzeyde sunamamıştır. - İddiasını basit düzeyde yineleyerek ele almış, karşıt görüşlere, düşüncelere yer vermemiştir.

Puanlama	4	3	2	1
Organizasyon Sonuç	Yazar; - Ele aldığı iddia/kişisel görüş ve nedenleri özetleyerek sonuç bölümünde tekrar sunmuştur. - Kişisel görüş ve okuru harekete geçirecek eylem çağrısına yer vermiştir. Sonuç bölümünü etkileyici bir şekilde bitirmiştir. - Güçlü bir duygu ve net bir sonuçla okuru baş başa bırakmıştır. Okur yazının bittiği duygusunu algılamaktadır.	Yazar; - İddiasını/görüşünü özetleme yoluna gitmeden tekrar tekrar sunma çabası içindedir. - Sonuç etkileyici olmamakla birlikte tatmin edicidir. Okura eylem çağrısı yapmaktadır.	Yazar; - Sonuç bölümünde açık ve net olmamakla birlikte kişisel görüş ve iddiasının zayıf bir özetini yapmış ve yazıyı bitirmiştir. - Eylem çağrısı niteliğinde cümle oluşturma girişiminde bulunmuş ancak girişimden öteye gidememiştir.	Yazar; - İddiasını/kişisel görüşünü belirtmemiştir. Sonuç açık ve anlaşılır değildir. Yazı acilen bitirilmiş gibi görünmektedir. - Eylem çağrısı yapmamıştır.
Toplam puan				

Alanyazın, ikna edici yazma performansını değerlendirmek için daha çok rubrik kullanıldığı göstermektedir. Bu çalışmada da öğrencilerin ikna edici yazma performansını değerlendirmek için rubrik geliştirilmiştir.

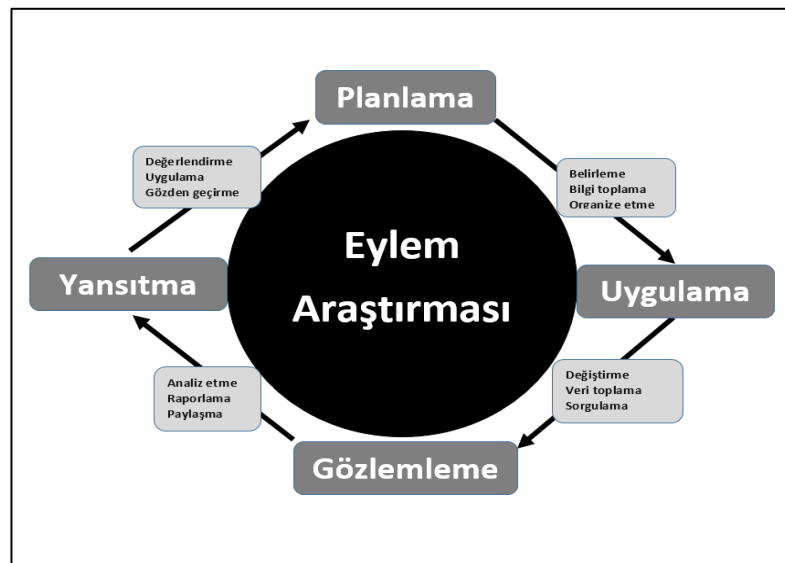
III. BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışmanın yöntemi eylem araştırmasıdır. Eylem araştırması hem “eylem” hem de “araştırma” arasındaki bağlantılarla ilgilidir, araştırma yapmadan harekete geçmek ya da harekete geçmeden araştırma yapmak tamamen mümkündür, ancak ikisinin bu eşsiz kombinasyonu, aksiyon araştırmalarını diğer araştırma türlerinden ayıran temel özelliktir (Action research..., 2005). Dick’e (1993: 6) göre eylem araştırması katılımcıların öğrenmesine ve sonuçları değiştirmeye dayalıdır ve temel hedeflerden biri uygulamadan bilimsel fayda sağlamaktır. Eylem araştırması adında anlaşılacağı üzere iki boyutlu bir araştırma sürecidir.

- Eylem: Bazı sistemlerde, programlarda ve toplu ortamlarda, değişiklikler yapma isteğine atıf yapar.
- Araştırma: Araştırmacı ve hedef kitle veya her ikisi için uygulamalara ait anlaşılabilirliği ve anlayışı yükseltme isteğine atıf yapar (Dick, 1993: 6).

Eylem araştırması döngüsünü araştırmacılar kendi hedeflerine göre oluşturabilirler (b.k. Şekil 3.1.)

Şekil 3.1. Eylem Araştırması Döngüsü (Action Research..., 2010)

- Planlama: geliştirilecek konunun belirlenmesi, konuyla ilgili bilgi toplama, mesleki okumalar yapma, benzer projeleri inceleme, araştırma sorusunu belirleme ve araştırma yöntemini bu soruya göre dizayn etme, plan oluşturma (okul ortamında kullanılacak personel, dış kurumlar ve bütçenin belirlenmesi)
- Uygulama (eylem): plan üzerinde değişiklikler deneme, veri toplama, süreci sorgulayıp gerekli değişikliği yapma.
- Gözlemlleme: Verileri analiz etme bulguları oluşturma, Bulguları yorumlamak için meslektaşlar/araştırmacılar ile tartışma, Rapor yazma, Bulguları paylaşma,
- Yansıtma: Sürecin ilk döngüsünü değerlendirme, Süreci gözden geçirme (Action Research...,2010)
- Eylem araştırmasının çeşitli türleri bulunur (bk. Tablo 3.1.).

Tablo 3.1. Eylem Araştırması Türleri (Özpınar ve Aydoğan Yenmez, 2014: 450)

Araştırmacı	Eylem Araştırması Türleri		
	1. türü	2.türü	3.türü
Grundy (1987)	Teknik	Uygulayıcı	Özgürleştirici
McCutcheon ve Jurg (1990)	Pozitif perspektif	Yorumlayıcı perspektif	Eleştirel bilim perspektifi
Kemmis ve McTaggart (1990)	Kolektif	Öz düşünceye dayalı	İnceleme
McKernan (1991)	Bilimsel-teknik-problem çözüme temelli	Uygulama amaçlı	Eleştirel-özgürleştirici
Holter ve Schwartz (1993)	Teknik iş birliğine dayalı	Karşılıklı katkı iş birliğine dayalı	Geliştirici

Özpınar ve Aydoğan Yenmez (2014: 451) özgürleştirici/geliştirici/eleştirel eylem araştırması için “uygulayıcıların karşılaştıkları problemleri açıklamak ve bu problemleri çözmek için kullandıkları kuramları birleştirmeye yöneliktir”, demektedir. Yazarlar bu tip eylem araştırmaları sayesinde uygulayıcının kuram ve uygulamayı bütünleştirme becerisi kazandığını, kendi uygulamalarına karşı eleştirel bir bakış açısı geliştirdiğini, uygulamalarını bir problem çözme süreci olarak gördüğünü belirtir.

Eylem araştırması bir uygulamaya dahil olanlar tarafından üstlenilen, uygulamayı değiştirmek ve geliştirmek için yapılan araştırmadır. Ferguson’a (2011: 34) göre eylem araştırması sürecinin temelinde “Yaptığım şeyi nasıl iyileştirebilirim?” sorusu yer alır ve bu sorunun hedefi başkalarına yardım etmektir. Bizim araştırmamızda temel hedef ikna edici yazma becerisini geliştirmek olduğundan eylem araştırması modeli çalışma için tercih edilmiştir. Watts’a (1985: 118 Akt. E. Ferrance) göre eğitimde kullanılan eylem araştırması katılımcıların araştırma tekniklerini kullanarak kendi eğitim uygulamalarını sistemli ve dikkatli bir şekilde incelediği bir süreçtir. Mills’e (2010, Akt. Güler, Halıcıoğlu ve Taşkın, 2013: 263) göre “eylem araştırması öğretmen araştırmacılar, tarafından okulların nasıl çalıştığı, öğretmenlerin nasıl öğrettikleri ve öğrencilerin nasıl öğrendikleri konusunda bilgi toplayıp eğitim uygulamaları geliştirmek, öğrencinin başarısının artırılması gibi amaçlarla kullanılır.” Eylem araştırmasının temel özellikleri şöyledir (Johnson, 2014 s. 26):

- “Gerçek bir okul problemi ve durumunu çalışma sürecidir.
- Amacı bireyin öğretim uygulamalarını geliştirmek veya bir okulun işlevini artırmaktır.
- Öğretim uygulamalarının ve öğretim durumunun önceden planlanmış sistematik gözlemidir.
- Temel adımları
 - Bir çalışma alanı ve sorunu tanımlamak
 - Verileri toplamak ve analiz etmek
 - Bulguların nasıl kullanılacağını ve uygulanacağını anlamak
 - Bulguları paylaşarak diğerleriyle eylem planlamaktır.
 - Konu veya sorunla ilgili kaynak taraması da eylem araştırmasının kapsamına alınabilir.
 - Eğitim araştırmaları ve öğretim uygulamaları arasındaki boşluğa köprü kurmak için kullanılır.
 - Öğretmen yetkinleştirme eylem araştırması ile kolaylaştırılır. Öğretmenlerin mesleki büyüme ve gelişmeleri için geleneksel hizmet içi eğitimlerin yerine kullanılabilir.” (Johnson, 2014 s. 26).

Tablo 3.2. Eğitimde Kullanılan Eylem Araştırması Türleri (Ferrance, 2000)

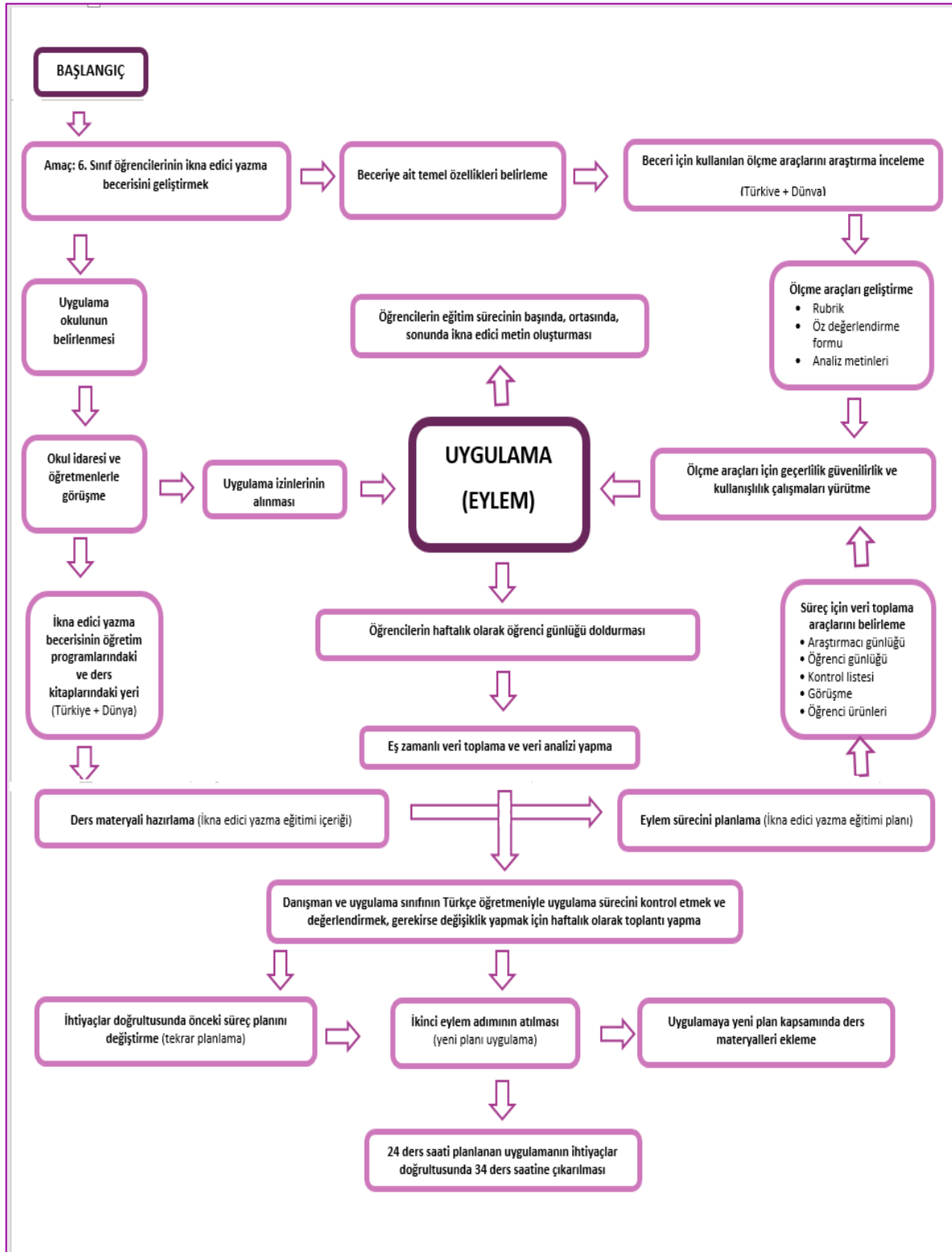
	Öğretmenin bireysel olarak yaptığı eylem araştırması	İşbirlikçi eylem araştırması	Okul çapında yapılan eylem araştırması	Bölge çapında yapılan eylem araştırması
Odak noktası	Sorun olan konu tek bir sınıfta araştırılır.	Sorun olan konu tek bir sınıf ya da birkaç farklı sınıfta araştırılır.	Bir okula ait problem, sorun veya ortak ilgi alanı çalışılır.	- Bir bölgeye ait sorun ele alınır - Bir sisteme ait sorun ele alınır.
Gerekli olabilecek olası ihtiyaçlar	- Kılavuz / Rehber - Teknolojiye erişim - Veri organizasyonu ve analizinde yardım	- Yedek öğretmenler - Bitiş zamanının netleştirme - Yönetici/İdarecilerle iletişimi durdurma	- Okul bağlılığı - Liderlik - İletişim - Dış ortaklar	- Bölge yetkililerinin onayı - Yönetici/kolaylaştırıcı - Kayıt yetkilisi - İletişim olanakları - Dış ortaklar
Potansiyel Etki	- Program - Öğretim - Değerlendirme	- Program - Öğretim - Değerlendirme - Misyon/politika	- Okulun yeniden yapılanmasını ve değişimini etkileme ihtimali - Misyon/politika - Ebeveyn katılımı - Programların değerlendirilmesi	- Kaynak tahsisi - Mesleki gelişim etkinlikleri - Sistem önerileri - Misyon/politika
Yan Etkiler (Zorluklar)	- Verilerden hareketle uygulama yapabilmek - Elde edilen bilgiler her zaman paylaşılamayabilir	- Meslektaş dayanışması geliştirme - Ortaklıklar oluşturma	- Mesleki gelişim, iş birliği ve iletişimin iyileştirilebilmesi - Uyumlu takım oluşturabilme - Süreçteki anlaşmazlıklar	- Mesleki gelişim, iş birliği ve iletişimin iyileştirilebilmesi - Uyumlu takım oluşturma - Süreçteki anlaşmazlıklar - Ortak vizyon oluşturma

Bizim çalışmamızda, “öğretmenin bireysel olarak yaptığı eylem araştırması” modeli kullanılmıştır. Ayrıca çalışmamız geliştirici eylem araştırması türündedir. Bu kapsamda bir ortaokulda, ikna edici yazma beceresini geliştirmeye yönelik bir uygulama yapılmış, süreç gözlemlenenmiş ve sürece müdahaleler yapılarak eğitimin niteliği artırılmaya çalışılmıştır. Çalışma, yarı deneysel olarak modellenmiştir. Öğrencilerle, 34 saatlik bir eğitim uygulaması yürütülmüş ve süreç içerisinde öğrencilerin yazma becerisindeki gelişimler takip edilmiştir.

Yıldırım ve Şimşek’e göre (2013: 84) “eylem araştırması süreç odaklıdır, belirli bir sürecin kendi ortamı içinde uzun bir süre çalışılması ve odaklanılan soruna ilişkin veri toplanması söz konudur, böylece soruna ilişkin gelişmeler, değişimler ve ortamda yer alan bireylerle etkileşimler ayrıntılı ve derinlemesine anlaşılabilir.” Aksoy’a (2003: 477) göre eylem araştırmasının asıl amacı uygulamayı iyileştirmektir, bu nedenle kuramsal bilgi üretmek eylem araştırmasının önceliklerinden değildir. Eylem araştırmaları esnek bir yapıya sahiptir ve sürecin araştırmada önemli bir yeri vardır. Çünkü eylem araştırması, teorik bilgilerin pratik olarak uygulamasında yaşanan sıkıntıları en aza indirmek için süreç odaklı olarak işe koşulan bir yöntemdir. Çalışmada, eğitimin niteliğini ve öğrencilerin başarısını artırmak için süreç içinde doğan ihtiyaçlara göre eğitime müdahalelerde bulunulmuştur. Beyhan’a (2013: 78) göre eylem araştırmaları, belirli bir sorunun çözümüne dönük yürütüldüğünden birer kurgu değil gerçek durumları kapsayan araştırmalardır.

Bizim çalışmamızda, yukarıda belirtilen özelliklerin yanında eylem araştırmasının planlanma ve yürütülme aşamalarının daha esnek olması, araştırmacıya kendini geliştirme fırsatı sunması ve çözüm odaklı değişiklikler içeren bir yaklaşım olması nedeniyle bu yöntem tercih edilmiştir.

Aşağıda bu araştırmanın eylem araştırması sürecinin şeması bulunmaktadır.

Şekil 3.2. Araştırmanın Eylem Sürecinin Şeması

3.2. Araştırma Ortamı ve Araştırmanın Diğer Katılımcısı

Türkçe Öğretmeni: Evli, üç yaşında bir çocuk sahibi ve 29 yaşındadır. 2009 yılında eğitim fakültesinden mezun olmuştur. Yedi yıllık mesleki deneyime sahiptir. Yapılan gözlemler, düzenli olarak kitap okuduğunu göstermektedir. Kendisi uygulama sınıfının hem Türkçe öğretmeni hem de sınıf öğretmenidir. Sınıftaki öğrenciler tarafından sevilmektedir.

Türkçe öğretmenine, uygulama öncesinde, eğitimin içeriği, kapsamı, süresi hakkında bilgi verilmiştir. İsterse eğitimi kendisinin yürütebileceği söylenmiş ancak kendisi araştırmacının eğitmen olarak sürece katılmasının daha doğru olacağını ifade etmiştir. Eylem araştırmasında uygulamalar, uygulayıcının bizzat kendisi tarafından yürütülebileceği gibi dışardan bir araştırmacı tarafından da yapılabilir (Özpınar ve Aydoğan-Yenmez, 2014: 446). Çalışmada araştırmacı, öğretmenle iş birliği içinde, eğitici olarak yer almıştır. Böylece uygulama sınıfının Türkçe dersinin 4 saatini Türkçe öğretmeni, 2 saatini araştırmacı yürütmüştür. Ayrıca Türkçe öğretmenin ve araştırmacının aynı yaşta olmaları uyumlu bir çalışma ortamı oluşturmuştur. Aşağıda araştırmanın ortamına yönelik bilgiler bulunmaktadır:

Uygulama günü: Cuma

Uygulama saati: 2 ve 3. ders saatleri

Uygulama süresi: 80 dakika

Uygulama günü öğrencilerin sırasıyla dersleri: 1. ders: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 2. ders: Müzik, 3. ders: Türkçe, 4. ders: Türkçe, 5. ders: Sosyal Bilgiler, 6. ders: Fen Bilgisi

3.3. Çalışma Grubu

Eylem araştırması problemle doğrudan ilgili kişilerle yani özel tanımlı kasıtlı bir grupta gerçekleştirilir. Bu yüzden araştırmanın uygulaması için “amaçlı örnekleme” yapılmıştır. Balcı’ya (2013: 104) göre amaçlı örneklemede, araştırmacı, kimlerin seçileceği konusunda kendi yargılarını kullanır, araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır.

Araştırmanın çalışma grubu, İstanbul’da bir devlet okulunda okuyan özel tanımlı kasıtlı bir gruptur. Çalışma grubunun belirlenmesinde iki kıstas göz önünde bulundurulmuştur. Bunlardan ilki öğrencilerin 6. sınıf düzeyinde olmasıdır. Tez İzleme Kurulundaki uzman

danışmanların görüşleri de alınarak 6. sınıf Türkçe dersi tezin çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Bunun sebebi, çalışmada hedeflenen “ikna edici yazma becerisini geliştirmek” olduğundan Türkçe Dersi Öğretim programlarının içeriği göz önünde bulundurulmasıdır. 1-5. sınıf düzeyinde, ikna edici yazma bulunup 6-8. sınıf düzeyinde bulunmamaktadır. Bu nedenle 6. sınıf düzeyine gelmiş bir öğrencinin bu tip metinlerle karşılaştığı ve bu tip metinleri yazmayı temel düzeyde öğrenmiş olduğu düşünülmüştür. Ayrıca ortaokul programında, bu beceri yer almadığından becerinin geliştirilmesine ihtiyaç duyulan bir eğitim ortamında çalışmak tercih edilmiştir. İkinci kıstas ise çalışma grubunun 25 ve altında bir sayıda olmasıdır. Bunun nedeni, yazma gibi öğretim etkinliklerinde hayli zaman gerektiren bir becerinin kalabalık bir grupla yürütülmesinin araştırmayı kısıtlayacağı düşüncesi ve ayrıca araştırma sürecine, eğitmen olarak katılan araştırmacının MEB’in verdiği çerçevesi belli bir izin süresinde öğrencilerle vakit geçirebilecek olmasıdır.

Okul belirleme aşamasında, araştırmacının “Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi” dersinde 3 yıldır koordinatörlük yaptığı İstanbul’un Maltepe ilçesindeki bir devlet okulu tercih edilmiştir. İl Millî Eğitim Müdürlüğünün kuralları doğrultusunda, katılımcıların kimlik bilgilerinin gizli tutulabilmesi için bu tezde okul ismine yer verilmemiştir. Bu okul tercihin sebebi, araştırmacının okul hakkında bilgi sahibi olması, idareci ve Türkçe öğretmenleri kadrosu ile iletişim hâlinde oluşu dikkate alınmıştır. Öncelikle 2015 Eylül’ün ilk haftası okulun yönetim kadrosu ile görüşülmüş ve araştırma konusunda bilgi verilerek yöneticilerin görüşleri alınmıştır. Yönetim kadrosundan olumlu dönüş alınmış ve çalışma desteklenmiştir. Yöneticilerden okul müdürünün okul hakkındaki görüşleri şöyledir:

Okul Müdürü: “Okul, İstanbul’un göç alarak oluşmuş bir bölgesinde yer almaktadır. Hâliyle tıpkı İstanbul’un diğer birçok semtindeki ortaokullar gibi öğrencilerde karmaşık bir kültür yapısı bulunmaktadır. Okulda her dönem sürekli devamsız olan 20-30 öğrenci bulunmaktadır. Okulda her sınıfta 20-25 öğrenci bulunmaktadır. Bu sayı İstanbul’un diğer okullarına göre oldukça azdır. Ancak ortaokul düzeyindeki öğrenciler için bir sınıfta olması gereken ideal öğrenci sayısı zaten bu kadardır.”

Uygulamanın gerçekleştiği okula dair bilgiler şoyledir:

İdareci sayısı:	3
Öğretmen sayısı:	33
Türkçe Öğretmeni Sayısı:	4
Öğrenci sayısı:	400
şube sayısı:	18 + 2 ana sınıfı

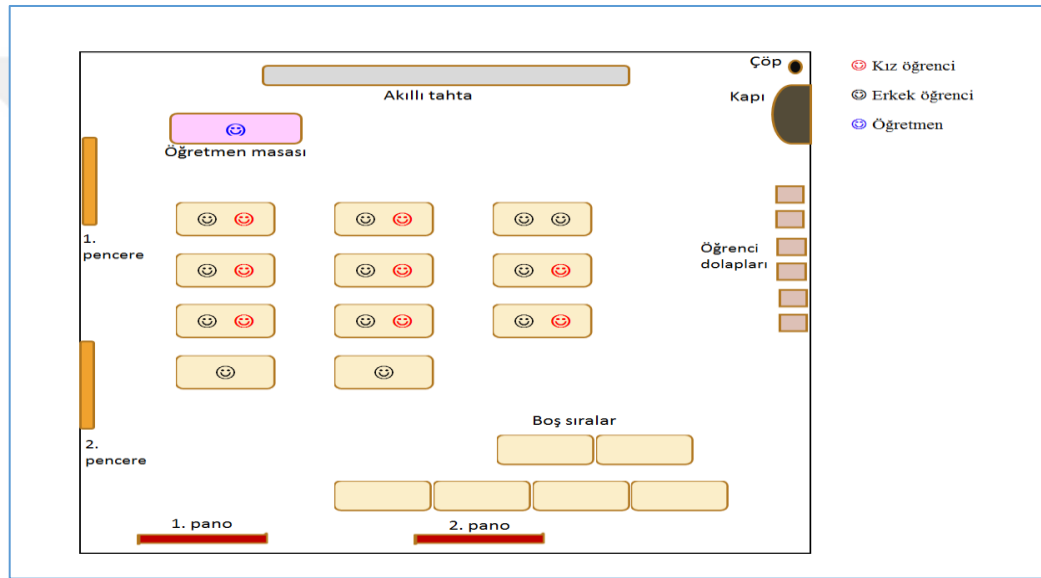
Okuldaki bir Türkçe öğretmeninin 6. sınıflar hakkında verdiği bilgiler şoyledir:

Türkçe öğretmeni: “6. sınıflarda şube sayısı 5’dir. şubeler belirlenirken herhangi bir kıstas belirlenmemiş aksine sınıflar arasında homojen dağılımlar yapılmaya çalışılmıştır. Okuldaki 6. sınıflar arasında bir sınıf hariç başarı durumu denktir. Sadece bir sınıfın başarı durumu ve derse ilgisi düşüktür.”

Bizim uygulama yaptığımız sınıf başarı bakımından normal dağılım gösteren dört sınıftan bir tanesidir. Eylem araştırmasının yapılacağı sınıf seçilirken 6. sınıfların Türkçe öğretmenleri ile görüşülmüştür. Araştırmacı ile Türkçe dersi partneri olmaya istekli bir Türkçe öğretmeni çalışma arkadaşı olarak belirlenmiştir. Kendisiyle Eylül-Kasım 2015 tarihleri arasında 3’ü yüz yüze olmak üzere toplamda 5 defa görüşülmüştür. Sonunda ilgili Türkçe öğretmeninin tavsiyeleri ve yönlendirmeleri sonucunda sınıf ve şube netleştirilmiştir. Türkçe öğretmeninin bu sınıfı bir tezin uygulamasına uygun bulmasına neden olan görüşleri şoyledir:

- Öğrencilerin derse karşı ilgili olması
- Öğrencilerin saygılı olması
- Türkiye’deki öğrenci profilinin başarı ortalamasına yakın bir başarı düzeyinde (ok başarılı veya çok başarısız bir sınıf değil) olması,
- Sosyo-kültürel olarak Türkiye profilini yansıtan ailelilerden gelen öğrencilerden oluşan bir sınıf olması (ok zengin veya fakir ailelerden gelmeyen),
- Öğretimi ve uygulamaları zaman alan bir beceri olan yazma için sınıf mevcudunun ideal olması (20 öğrenci),
- Türkiye’deki pek çok okulda olduğu gibi sınıfta 2 kaynaştırma öğrencisinin olması.

Bütün bunlar dikkate alınarak eylem planının uygulanacağı okul, sınıf ve şube netleştirilmiştir. Sonrasında İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile yazışmalar yapılarak gerekli izinler alınmıştır (bk. 7. Ek). Uygulama sınıfının mevcudu 25 kişidir ancak 5 öğrenci sürekli devamsızdır. Sınıfta devamlı olan 20 öğrenci bulunmaktadır. Bu 20 öğrencinin 2'si kaynaştırma öğrencisidir. Öğrencilere ait bilgiler Tablo 3.3.'de gösterilmektedir. Ayrıca uygulama sınıfının derslerdeki oturma düzeni, Şekil 3.3.'de verilmiştir.

Şekil 3.3. Çalışma Grubunun Oturma Düzeni

Tablo 3.3.'de görüldüğü üzere sınıftaki 12 öğrenci erkek, 8 öğrenci kıızıdır. 2 öğrencinin annesi çalışmaktadır, diğerlerinin annesi ev hanımıdır. Öğrencilerinin ailelerin genellikle hizmet sektöründe düşük ve orta gelir düzeyindeki işlerde çalıştığı görülmektedir. 11 öğrenci iki kardeşe sahip, 6 öğrenci ikiden fazla kardeşe sahiptir. Bir öğrencinin de tek kardeş olduğu görülmektedir. Sınıftaki öğrencilerden 4 tanesi düzenli kitap okumadığını, 7 tanesi düzenli kitap okuduğunu 7 tanesi de kısmen düzenli kitap okuduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin bir günde televizyona ve bilgisayar oyununa ayırdığı süre en az 20 dakikayken en fazla 240 dakikadır. Uygulama sınıfında bir öğrencinin günlük bilgisayar ve telefona ayırdığı süre ortalama 47 dakikadır. Televizyona ayırdığı ortalama süre ise 79 dakikadır. TV ve bilgisayar/telefona ayırdığı toplam sürenin ortalaması ise 126 dakika yani yaklaşık 2 saattir. Bu süre okuldan sonra yatma saatine kadar yaklaşık 7 saat geçiren 6.sınıftaki bir ortaokul öğrencisi için normaldir.

Tablo 3.3. Çalışma Grubu Öğrencilerine Ait Bilgiler

Cinsiyet	f	%
Kız	8	%40
Erkek	12	%60
Kardeş Sayısı		
0	1	%5
2	11	%55
3 ve üzeri	8	%40
Kardeşler arasında doğum sırası		
İlk çocuk olanlar	8	%40
2. çocuk olanlar	8	%40
3. ve daha sonrasında olanlar	4	%20
Annenin Çalışma Durumu		
Ev hanımı	18	%90
Çalışıyor	2	%10
Babanın çalışma durumu		
Kamu	1	%5
Hizmet	11	%50
Ticaret	7	%35
Serbest	2	%10
Kitap okuma alışkanlığı		
Hayır	4	%20
Evet	8	%40
Kısmen	8	%40
Bir yılda okuduğu kitap sayısı		
1-3	4	%20
4-6	9	%45
7-9	3	%15
10+	4	%20
Bir günde TV izleme süresi		
0-30 dakika	7	%35
31-60 dakika	3	%15
61-90 dakika	1	%5
120+	9	%45
Bir günde bilgisayar / tablet ve telefon oyunlarına ayrılan süre		
0 dakika	2	%10
1-30 dakika	10	%50
31-60	4	%20
61-90	2	%10
120+	2	%10
TV + PC + Telefona ayrılan toplam süre		
0-30 dakika	3	%15
60 dakika	4	%20
90 dakika	1	%5
120-150	6	%30
180+	6	%30

3.4. Veri Toplama Araçları

Eylem araştırmasında, araştırmacı, veri toplarken tek bir veri kaynağına güvenmez çoklu veri kaynaklarına yönelir. Güler, Halıcıoğlu ve Taşkın'a (2103: 263) göre araştırmacı, veri toplarken her bir sorunun birden fazla yönünün olduğu ve bunları dikkate almadan geliştirecek çözüm önerilerinin yetersiz kalacağını bilmelidir. Eylem araştırmasında, veri toplama, kısa süreli yüzeysel kayıtlar yapılmaz. Aksine uzun sürede elde edilecek, detaylı ve derinlemesine bilgi sağlayacak veri toplama araçları tercih edilir. Bu araştırmaya başlamadan önce hangi verilerin toplanacağı, ne zaman, nasıl, hangi sıklıkta toplanacağını açıklayan bir plan oluşturulmuştur. Araştırma sorularına cevap verebilmek amacıyla araştırma süreci boyunca 8 farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar:

- Araştırmacı günlüğü
- Öğrenci günlüğü
- İkna edici metin için değerlendirme rubriği
- İkna edici metin için öz değerlendirme formu
- Analiz metinleri
- Kontrol listesi (öğrencilerin ikna edici metnin yapısını çözümleme durumu için)
- Görüşme
- Öğrenci ürünleri (süreç içinde öğrencilerin oluşturduğu ikna edici metinler)

Araştırmada çeşitli değerlendirme yöntemlerinin bir arada kullanılmasının nedeni, farklı kaynaklardan veriler elde edilerek, nitel olan bu çalışmanın güvenilirliği ve geçerliliği yükseltmektir. Veri toplama araçlarının örnekleri ekler bölümünde verilmiştir.

3.4.1. Araştırmacı Günlüğü

Sürece eğitimci olarak katılan araştırmacı tarafından düzenli olarak sürecin akışını görebilmek için tutulmuştur. Johnson'a (2014: 81) göre araştırma günlüğü araştırmanın tüm bölümleriyle ilişkili gözlem ve düşünceleri kaydetme aracı, araştırmanın parçalarını kronolojik olarak bir araya getirirken önemli bir kaynak, gözlemler, analizler, şekiller, taslaklar, alıntılar, öğrenci yorumları, sınav sonuçları, düşünceler, duygular ve izlenimler gibi çeşitli verilere yer verilen bir kayıt defteridir. Bu çalışmada araştırmacı süreç öncesinde, sırasında, alan uzmanları ile yaptığı görüşmelerde sıkı bir şekilde günlük tutmuştur.

Araştırmacı günlüğünden verilerin nasıl toplandığını, sürecin nasıl işlediğini ve süreçte yapılan değişiklikleri teze yansıtmak için faydalanılmıştır.

3.4.2. Öğrenci Günlüğü

Eğitime katılan öğrenciler haftalık olarak öğrenci günlüğü yazmışlardır. Bu çalışmada, öğrenci günlüğünün, öğretmene en büyük faydası öğrencilerin derse karşı ilgilerini, dersten verim alıp almadıklarını ve memnuniyet düzeylerini görmeyi mümkün kılmış olmasıdır. Ders işlenişi sırasında, öğretmenin her öğrencinin durumunu gözlemleyebilmesi çoğu zaman mümkün olmadığından bu konuda öğrenci günlüğünün yardımını almak çalışmaya önemli katkılar yapmıştır.

Öğrenci günlüklerindeki sorular, yapılandırılmış bir tarzda öğrencilere yöneltilmiştir. Böylece öğrencilerin zihinlerinin bir noktaya odaklanması sağlanmıştır. Günlüklerdeki sorular, nedensel cevaplar isteyen, okuyucuyu yönlendirmeyen, belli bir amaca yönelik hazırlanmış açık uçlu sorulardır. Merriam’a (2013: 88) göre açık uçlu sorular “katılımcının algıladığı dünyayı kendi düşünceleriyle anlatmasını sağlar ve esnek cümlelerden oluşmalıdır”. Ayrıca yazar, kişilerden özel bilgiler istendiği zamanlarda yapılandırılmış sorular kullanılmasını önerir. Çalışmada, günlüklerde kullanılan sorulardan bazıları kanı soruları, bazıları davranış soruları, bazıları ise bilgi sorularıdır. Balcı’ya (2013: 149) göre bilgi soruları kaynak kişilerin belli bir konuda ne bildikleri, bu bilgileri ne ölçüde bildikleri ile ilgilenir, kanı soruları bir kimsenin belli bir anda ve belli bir konuda ne düşündüğünü saptamaya dönüktür, davranış soruları ise kişilerin bireysel ve toplumsal etkinleriyle ilgilenir. Araştırmanın ilk iki haftasında ve son haftasında, öğrencilerin yazma ile ilgili görüşlerini öğrenmek için kanı soruları kullanılırken ikna ile ilgili görüşlerini öğrenmek için daha çok bilgi soruları kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilere, okul dışında yazma konusunda, bir davranış sorusu yönlendirilmiştir. Eğitimin verildiği haftalarda, öğrenci günlüklerindeki sorular daha esnek bırakılmış, tez danışmanı ile sürecin gidişatına uygun olarak hazırlanarak öğrencilere yöneltilmiştir. Günlüklerde, öğrencilerden, derste neler öğrendiğinden, önemli bulduğu noktalardan, konuların günlük hayatla olan bağlantılarından, derste hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları konulardan bahsetmeleri istenmiştir. Ayrıca dersle ilgili ifade etmek

istedikleri her türlü görüşü günlüklerine yazabilecekleri söylenmiştir. Öğrenci günlüğündeki sorular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3.4. Öğrenci Günlüğü Soruları

İkna ile ilgili sorular (İlk hafta soruldu)	▪ Sence “ikna etme” ne demektir? (bilgi) ▪ “İkna etme” ile ilgili aklına gelen ilk üç kelimeyi nedenleriyle birlikte belirtir misin? (bilgi) ▪ Günlük hayatında “ikna etme süreci” ile nerelerde karşılaşırın? (bilgi) ▪ Sence “ikna” gündelik yaşantıda hangi amaçlarla kullanılır? (bilgi) ▪ Daha önce, Türkçe dersinde ikna edici metin yazma veya okuma etkinliği yaptınız mı? (bilgi)
Yazma becerisi ile ilgili sorular (İlk hafta + Son hafta soruldu)	▪ Yazmaktan hoşlanma veya hoşlanmama nedenlerin nelerdir? (kanı) ▪ Yazarken kendini nasıl hissedersin? (kanı) ▪ Senin için yazmayı önemli veya önemsiz yapan nedenler nelerdir? (kanı) ▪ Yazma ödevlerindeki performansını nasıl değerlendirirsin? (kanı) ▪ Yazarken seni zorlayan noktalar ve zorlama nedenleri nelerdir? (kanı)
Dersle ilgili sorular (Her hafta soruldu)	▪ Bu derste neler öğrendiğini düşünüyorsun? (bilgi) ▪ Öğrendiklerinden önemli buldukların nelerdir? (kanı) ▪ Öğrendiklerini günlük hayatta, sence nerelerde nasıl kullanabilirsin? (davranış) ▪ Derste en çok hoşlandığın şeyler nelerdir? (kanı) ▪ Derste hoşlanmadığın şeyler nelerdir? (kanı) ▪ Bugünkü dersten ne kadar hoşlandığını aşağıdaki doğru üzerinde işaretler misin? (kanı)
Öğrenci günlüğünde kullanılan derse karşı memnuniyet düzeyi cetveli	
	

3.4.3. İkna Edici Metin Değerlendirme Rubriği

Rubrik ve rubrik türleri. Rubrikler, bir beceriyi/ürünü/performansı dereceli bir şekilde değerlendirmeyi sağlayan bir ölçme aracı olmanın yanında beceriye ait temel özelliklerin bir kılavuzu gibidir. Mertler (2001) rubrikleri genel ve göreve özgü olmak üzere ikiye ayırır ve bu iki türdeki rubriklerin “bütüncül” ve “analitik” olarak tasarlanabileceğini söyler. Bargainnier’e (2003) göre “genel rubrik”, disiplinler arası konulardaki sürece dayalı becerileri (örneğin problem çözme becerisi) değerlendirmede kullanılırken “göreve özgü rubrik”, sınırları net bir şekilde tanımlanmış özel bir beceriyi değerlendirmede kullanılır. Zimmaro’ya (2004) göre genel rubriğin ölçmecisi ve öğrenen için dönütleri yeterince spesifik değildir ancak göreve özgü rubrik performansa dayalı becerilerde güvenilir sonuçlar verir. Bu sebeple herhangi bir rubrik tasarlanırken değerlendirmesi yapılacak becerinin alanı ve özelliklerinin ne olduğu iyi bilinmelidir. Niosi’ye (2012) göre bütüncül rubrik bir beceriye yönelik kriterlerin her birinin ayrı ayrı tanımlanmasının zor olduğu durumlarda, genel hatlarıyla şekle bağlı değerlendirmeler yapılacağı (ödev kontrolü) ve kanıya dayalı genel kararlar alınacağı kullanılan, tüm kriterlerin bir arada yer aldığı, kriterlerin hepsi için tek bir puan verilebilen, bir bütüne ait parçaların ayrı ayrı değerlendirilemediği bir ölçektir. Analitik rubrik ise iki boyutlu olarak tasarlanan, satırlarında bir beceriye ait ayrı ayrı kriterlerin, sütunlarında bu kriterlere ait performans düzeylerinin, hücrelerinde ise performans düzeyi ölçütlerinin yer aldığı, öğrencilere zayıf ve güçlü yönleri hakkında yararlı geri dönüşler vererek hangi yönünü geliştirmeleri gerektiği konusunda fikir veren ancak oluşturması, kullanımı zaman alan bir ölçektir (<http://resources.depaul.edu/>).

Bu çalışmanın veri analizi için “göreve özgü rubrik” türünde bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Ayrıca ölçmeciden kaynaklanan öznelliği en aza indirmek ve becerinin farklı boyutlarına ayrı ayrı puanlar verilebilmesini sağlamak için “analitik rubrik” türü tercih edilmiştir. Daha sonra rubriğin geçerlik, güvenirlik ve kullanılabilirlik işlemleri yapılmıştır.

Rubrik için çalışma grubu. Rubriğin geliştirilmesinde;

- Pilot uygulama için 23 ortaokul öğrencisi ve 1 Türkçe öğretmeniyle,
- Kapsam geçerlik çalışması için 39 Türkçe ve 1 Edebiyat olmak üzere 40 öğretmenle (bk. Tablo 5.),

- Değerlendirmeciler arası uyum için 6 Türkçe eğitimi alanı uzmanıyla çalışılmıştır (bk. Tablo 6.).

Ayrıca süreçteki çalışmalar için 2 eğitim bilimleri alanı uzmanının görüşleri alınmıştır.

Rubriğin geliştirilme süreci. Johnson (2014: 89) rubriklerin puanlamada doğruluk ve tutarlık sağladığını ancak geliştirilmelerinin ve uygulamalarının zaman aldığına dikkat çeker. Bu çalışma için geliştirilen rubrik, haftalık olarak yapılan toplantılarda tartışılmış ve 11 haftalık bir süreçte oluşturulmuştur.

İlköğretim (6-8. sınıf) Türkçe Dersi Öğretim Programına (MEB: 2006: 221,222) göre rubriklerin kullanılma nedenleri ve geliştirilme aşmaları şöyledir:

“Rubriklerin kullanılma nedenleri

- Öğretmen ve öğrenci için açık bir kalite tanımı verir.
- Öğrenciler dereceli puanlama anahtarı kullandıkça ürünlerinin sorumluluğunu daha fazla duyarlar.
- Öğretmenlerin puanlama için harcadıkları zamanın azalmasına katkıda bulunur.
- Öğretmenin öğrenci çalışmalarını değerlendirmesini kolaylaştırır.
- Öğrencilere bir ödevi tamamlarken kendi performanslarını değerlendirebilecekleri standartlar ve ölçütler sağlar.
- Ölçeklerde belirlenen ölçütlerin velilere bildirilmesi, çocuklarına yardımcı olması konusunda onlara kolaylık sağlar.

Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Aşamaları

- Ne amaçla geliştirileceğini belirleyin.
- Nelerin değerlendirileceğini açıkça belirleyin.
- Yeterlik düzeylerine karar verin.
- Ödevin ölçmeye çalıştığı kazanımların, ürünlerin veya becerilerin anahtarını oluşturun.” (MEB: 2006: 221,222)

Kazanım, ürün veya her bir becerinin yeterlik düzeyi için kısa ölçütler yazın. Burada önemli olan düzeyler arasında ölçütleri iyi ayırt edebilmektir (MEB, 2006: 222). Rubrik oluşturulma süreci altı aşamadan oluşmaktadır: değerlendirilmek istenen becerinin belirlenmesi, puanlanacak kriterlerin belirlenmesi, değerlendirilecek beceriye ait performans düzeylerinin belirlenmesi,

düzeylere ait ölçütlerin tanımlanması, taslak rubriğin test edilmesi, test sonuçları ve uzman görüşleri ile rubriğin değerlendirilmesi (<http://manoa.hawaii.edu/>). Ayrıca her aşamanın kendine ait işlem basamakları bulunmaktadır. Bu çalışmada yukarıdaki aşamalar ve bunlara ait işlem basamakları takip edilmiş olup rubriğin geliştirilme sürecinde şu işlemler yapılmıştır:

Rubriğin boyutları (satırlar).

- Kriterleri belirleme: Alanyazın taraması yapılarak ikna edici yazma becerisine ait temel özelliklerden oluşan bir kriter havuzu meydana getirilmiştir. Daha sonra araştırmacılar tarafından bu havuzdan ölçme aracı için uygun olduğu düşünülen kriterler seçilmiştir.
- Kriterleri adlandırma: Kriterlere, ölçtüğü özelliğe göre kısa adlar verilmiştir. Bu işlemle hedeflenen, her bir kriterin uzun uzun açıklamasını okumaya gerek kalmadan hangi özelliği ölçtüğünün hızlıca görülmesini sağlamaktır.
- Kriterleri gruplama: Kriterler birbirleri ile olan ilgileri ve benzerlikleri doğrultusunda, süreç içindeki toplantı ve görüşmelerle gruplandırılmıştır. Böylece rubriğin boyutları oluşmuştur.

Rubrik için kriter havuzundan 20 kriter seçilmiş bunların adlandırması yapılmıştır: başlık, giriş, gelişme, sonuç, tez (amaç), destekleyici görüşler, karşı görüşler, duygusal yönlendirme, özetleme, tekrar, çağrı, atıf, gerekçelendirme, detaylandırma, uyum, anlatım özellikleri, geçiş ifadeleri, gereklilik ifadeleri, yazım, noktalama.

Süreç içerisinde yapılan toplantılarda kriter sayısı önce 19'a daha sonra 18'e indirilmiştir. Rubriğin nihai hâlinde 17 kriter bulunmaktadır. İlk olarak "anlatım özellikleri" kriteri, örnek metin geliştirildikten sonra metin üzerinde somut olarak tespit edilemediği, kanaat yoluyla puan verilmesi durumunda ise öznelliğe neden olduğu için ıslah edilemeyerek ölçme aracından çıkarılmıştır. Daha sonra "özetleme" kriteri, "tekrar" ile örtüştüğü için rubrikten çıkarılmıştır. En son olarak "uyum" kriteri, kapsam geçerlik çalışmaları sonrasında rubrikten çıkarılmıştır. Daha sonra kalan kriterler birbiriyle olan ilgileri doğrultusunda gruplandırılmıştır. Sürecin başında, 4 kriter grubu bulunurken sürecin sonunda 5 grup oluşturulmuştur. Grup başlıklarındaki adlandırmaya yönelik değişiklikler Tablo 3.5.'te yer almaktadır.

Tablo 3.5. Kriter Gruplama Süreci

Sürecin başı	Sürecin ortası	Sürecin sonu
1. Metnin amacı 2. Kanıtlama ve detaylandırma 3. Metnin örgüsü 4. Dil ve anlatım	1. Metnin amacı 2. Kanıtlama ve detaylandırma 3. Metnin örgüsü 4. Dil ve anlatım 5. Yazım ve noktalama	1. Örgü 2. Kurgu 3. İnandırıcılık 4. Anlatım 5. Dış yapı

Yazım ve noktalamanın metnin anlamı üzerindeki etkisi dikkate alınarak başlangıçtaki dört gruba sonradan yazım ve noktalama başlığı eklenmiştir. Sürecin sonunda kriter gruplarının adları anahtar sözcükler şeklinde sadeleştirilmiştir.

Rubriğin performans düzeyleri (sütunlar). Rubriğin puanlama yapılırken kaç performans düzeyinden oluşursa daha etkili olacağı ile ilgili 3'lü, 4'lü, 5'li düzeye sahip taslak modeller oluşturulmuş en uygun görülen 4'lü düzey tercih edilmiştir. Rubriklerde performans düzeyleri çift sayı olarak (4 veya 6 gibi) oluşturulmaya çalışılmalıdır çünkü tek sayılı düzeylerde orta değer toparlayıcı (kararsızlık belirten) bir kategori oluşturur (<http://manoa.hawaii.edu/>).

Rubriğin kriterleri için başlangıçta 5 aşamalı yeterlik düzeyi oluşturulmuştur. Her bir düzey için yapılan tanımların yer yer birbirine çok yaklaşmasının değerlendirme için sorun oluşturma ihtimalinden dolayı, uzman görüşleri doğrultusunda düzeyler arasındaki muğlaklığı gidermek için yeterlilik düzeyleri 3'e indirilmiştir. Devam eden süreçte, 3 düzeyin çok yoğun anlamlar içerdiği görülmüş ve ara puanları da değerlendirmeye katabilmek için düzey sayısı 4'e çıkarılmıştır.

Rubriğin son şeklinde 4 yeterlilik düzeyi (çok iyi, iyi, geliştirilmeli, yetersiz) bulunmaktadır. Bir maddenin en düşük puanı 1 en yüksek puanı da 4'tür. Rubrikteki her bir düzeye ilişkin ölçütlerin (hücreler) açıklamalı ve örnekli tanımları yapılmıştır.

Rubriğin ölçütleri (hücreler). Ölçüt tanımlama işlemi, performans düzeyi sayısı belirleme işlemi ile eş zamanlı yapılmıştır. Rubriğin performans düzeyi sayısına göre en yüksek ve en düşük düzeyin ölçütleri tanımlanmıştır. Daha sonra orta düzeylerin ölçüt tanımları yapılmıştır. Bu işlemler yapılırken ölçütlerin ayırt ediciliğini sağlamak ve ölçütler arası muğlaklığı gidermek için çeşitli örnek modellemeler yapılmıştır.

Rubrikteki ifadelerde, standartlık ve netlik sağlamak için belirli aralıklarla tekrarlı okumalar yapılmıştır. Anlaşılabilirliği artırmak için kimi ifadelerde değişikliklere gidilmiş, altı çizilmesi gereken ve vurgulamak istenen yerler gözden geçirilmiştir.

Bir rubrikte 5 temel özellik bulunmalıdır:

- “Açık ve net kriterler,
- Yeterli (zengin) ve açıklayıcı bir dil,
- Pozitif yöndeki hedeflere doğru odaklanma,
- Performans, ürün veya çabada ayırt edicilik,
- Evrensel geçerlik ve güvenilirlik” (Bargainner, 2003).

Rubriğin kullanılabilirliği. Rubrikte tam puanı tanımlayan ölçütlere uygun olarak araştırmacılar tarafından örnek bir metin oluşturulmuştur. Böylece rubrikte soyut olarak ifade edilen ölçütler somutlaştırılmıştır. Ayrıca örnek metin rubriğin performans düzeylerine göre tekrar tekrar kurgulanmış her bir performans düzeyini yansıtan aynı konuda yazılmış metinler oluşturulmuştur. Böylece rubrikteki ölçütlerin kullanılabilirliği sınanmıştır. Ayrıca metinler sayesinde fark edilen ve kusurlu olduğu düşünülen bazı ifadeler düzeltilmiş ve rubrik süreç içinde sürekli güncellenmiştir.

Rubrikte tam puanı tanımlayan ölçütlere uygun olarak “okul formaların gerekli olduğuna insanları ikna etmek” konusunda örnek bir metin oluşturulmuştur. Rubriğin hangi kriterine atıf yaptığını gösterecek şekilde metnin üç şematik dizaynı oluşturulmuş ve bunlardan en uygun görüleni araştırmacılar tarafından seçilmiştir (bk. 5. Ek)

Rubriğin denenmesi (uzmanlar ile paylaşım). Rubrik ve örnek metin, bir devlet ortaokulunda, Yazarlık ve Yazma Becerileri seçimli dersi kapsamında bir pilot uygulamayla denenmiştir. 1 Türkçe öğretmenin yürütücülüğünde 23 öğrenciden oluşan bir sınıfta 11 Aralık 2015 – 15 Ocak 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilen uygulamada, Türkçe öğretmeni, öğrencilerle 5 haftalık bir çalışma yapmıştır. İlk 2 haftanın sonunda öğrencilere 5 seçmeli konu verilmiş (apartmanların yaşamaya uygun olmadığına ikna etme, sigara içmemeye ikna etme, okulda cep telefonu kullanmamaya ikna etme, spor yapmaya ikna etme, ebeveynleri evcil hayvan beslemeye ikna etme) ve seçtikleri konu hakkında 3 haftalık bir sürede ikna edici bir metin yazmaları istenmiştir. Daha sonra öğrenci metinlerini

değerlendirmek için öğretmen rubriği kullanmıştır. Böylece öğretmen, örnek metinler üzerinde rubriğin kullanılabilirliğini test etmiş, eksik veya hatalı yönleri olup olmadığını değerlendirmiştir.

Rubrik ve örnek metnin gerçek bir ders ortamında kullanımı sayesinde rubriğin denemesi yapılmıştır. Uygulama sonrasında öğretmen tavsiyeleri doğrultusunda ölçme aracındaki “atıf” maddesinin adı “kaynak” olarak değiştirilmiş ve ifadelerde düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca öğretmen; sınıfların kalabalıklığı, öğretmenlerin iş yoğunluğunu sebep göstererek rubrik maddelerinin fazla olmasının değerlendirmenin sağlıklı yapılamamasına yol açabileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle, eğitim bilimleri uzmanlarının görüşü de alınarak rubrik için kapsam geçerlik çalışması yapılmıştır.

Rubriğin kapsam geçerliği (Lawshe-analizi, uzmanlar ile paylaşım). Bu analiz sayesinde ölçme aracının, elde edilmesi gereken verileri temsil edebilme gücünü, yani ölçülmek istenen becerinin başka becerilerle karışmadan ölçülebilmesini sağlamak hedeflenmiştir.

Lawshe-analizinin 6 temel basamağı vardır:

- “Alan uzmanları grubunun oluşturulması,
- Ölçek formlarının hazırlanması,
- Uzman görüşlerinin değerlendirilmesi,
- Maddelere ilişkin kapsam geçerlilik oranlarının belirlenmesi,
- Ölçeğe ilişkin kapsam geçerlilik indekslerinin belirlenmesi,
- Kapsam geçerlik oranı (KGO) ve kapsam geçerlik indekslerine (KGI) göre nihai formun oluşturulması” (Yurdugül ve Bayrak, 2012).

Lawshe-analizi için alan uzmanları grubu oluşturulurken iki yol kullanılmıştır. Bunlardan ilki araştırmacının doğrudan ulaşabildiği Türkçe öğretmenleridir. İkinciye araştırmacının üyesi olduğu ve mesleki paylaşımların yapıldığı bir sosyal medya sayfası üzerinden yapılan seçimlerdir. Seçim yapılırken öğretmenlerin paylaşımları incelenmiş, kendileri ile araştırma konusunda yazışma yoluyla görüşülmüş ve yalnızca araştırmaya önem verecek, yeterli zamanı ayırabilecek öğretmenler gruba alınmıştır.

Tablo 3.6. Lawshe-analizi Katılımcılarının Özellikleri

		f	%
Brans	Türkçe Öğretmeni	39	97,5
	Edebiyat Öğretmeni	1	2,56
Mezun olunan fakültenin türü	Eğitim Fakültesi	37	92,5
	Fen-Edebiyat Fakültesi	3	7,5
	Lisans	30	75
Eğitim durumu	Yüksek lisans	8	20
	Doktora	2	5
Mesleki deneyim süresi	1-3 yıl	8	20
	4-6 yıl	15	37,5
	7-9 yıl	8	20
	10-12 yıl	4	10
	13-15 yıl	2	5
	16 ve üstü yıl	3	7,5

Bu çalışmada, uzmanlar için ölçek formu çevrim içi ortamda hazırlanmış ve üç bölümden oluşturulmuştur. İlk bölümünde “ikna edici yazma” ile ilgili tanıtıcı bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde rubrik maddelerine atıf yapacak şekilde renklendirilerek şematize edilmiş örnek bir metin sunulmuştur. Burada hedeflenen, uzmanların yetkinlik düzeyine katkıda bulunmaktır. İkinci bölümde katılımcıların mesleki bilgileriyle ilgili 4 soruya yer verilmiştir.

Ortaokul öğrencilerinin ikna edici metinlerini değerlendirmek için hazırlanmış rubrik hakkında öğretmen görüşü alma

1) Aşağıda, ilk bölümde “ikna edici yazma” ile ilgili tanıtıcı bilgiler bulunmaktadır.
2) İkinci bölümde sizin mesleki bilgilerinizle ilgili dört bilgi içeren 4 soru bulunmaktadır.
3) Üçüncü bölümde RUBRİK’in her bir alt ölçütü hakkında 17 soru bulunmaktadır.

* Gerekli

BİRİNCİ BÖLÜM

İkna edici metin nedir?

Belli bir amaç doğrultusunda kurgulanan, okuyucuya bu amacı kabul ettirmeye çalışan veya okuyucuya bu amacı desteklemeye teşvik eden yazıdır.

...

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Rubrikteki Ölçütler Hakkındaki Görüşleriniz

Ölçütleriniz:

4 Puan (Çok İyi),
3 Puan (İyi),
2 Puan (Geliştirilmeli),
1 Puan (Yetersiz) anlamına gelmektedir.

Her bir soruda, ölçütleri ilişkin kendi görüşünüzü bildirmek için aşağıdaki şıklardan birini işaretlersiniz.

Gerekli
Yararlı ama yetersiz
Gereksiz

Not: Her sorunun yanıtlanması gerekmektedir. Aksi takdirde anket sonucunuzı gönderemezsiniz.

1. METNİN ÖRGÜSÜ

a. Başlık Hakkındaki Ölçütler

4 Puan - Başlık, sorudan tez ile tutarlıdır ve uygunlu, dikkat çekici ve çarpıcıdır.
3 Puan - Başlık, sorudan tez ile kısmen uyumlu ve dikkat çekicidir.
2 Puan - Başlık, sorudan tez ile uyumsuz veya satırkörüldür.
1 Puan - Başlık yoktur.

Başlık *

☐ Gerekli
☐ Yararlı ancak yetersiz
☐ Gereksiz

...

Üçüncü bölümde rubriğin bölümlerine ve maddelerine yönelik öğretmenlerin görüşlerini almak için sorular sorulmuştur. Öğretmenlerden “Madde, ölçülecek özelliği temsil edebiliyor mu?” sorusu hakkında görüş bildirmeleri istenmiştir. Öğretmenler, her bir madde için “Madde gerekli.”, “Madde yararlı ancak yeterli değil.”, “Madde gereksiz.” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, öğretmenlerin çalışmaya katkı yapacak herhangi bir öneri veya görüşlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur.

Şekil 3.4. Çevrimiçi Ölçek Formundan Bir Kesit

Lawshe-analizi için 40 uzmandan alınan görüşlerin dağılımının kapsam geçerlik oranı (KGO) ve indeksi (KGİ) belirlenmiştir. Lawshe-analizinde, kapsam geçerlik ölçütü bir maddenin istatistik bakımından anlamlı olup olmadığını test etmek için geliştirilen bir ölçüttür. Lawshe'ye (1975: 568) göre uzman sayısı 40 olduğunda, kapsam geçerlik ölçütü 0,29'dur. Rubriğin on yedi kriterinin KGO'ları minimum değer olan 0,29'dan büyüktür. Ancak ölçeğin "uyum" kriterinin KGO'su minimum değer altındadır. Bu sonuçlar doğrultusunda "uyum" kriteri rubrikten çıkarılmış, diğer maddelerin rubrikteki yeri sabit bırakılmıştır. Anlamsız olanlar hariç her bir kriterdeki KGO'ların ortalaması ölçeğin KGİ'sini verir. Rubrik birden fazla bölümden oluşmaktadır. Bu tip ölçeklerde her bir bölümün KGİ'si ayrı ayrı hesaplanır. Bu ölçeğin KGİ'leri Tablo 3.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7. Rubrik Maddelerinin Kapsam Geçerlik Oranları ve İndeksleri

		Gerekli	Yararlı ancak Yetersiz	Gereksiz	KGO	KGİ
Örgü	Başlık	35	5	0	0,75	0,87
	Giriş	38	1	1	0,9	
	Gelişme	37	3	0	0,85	
	Sonuç	40	0	0	1	
Kurgu	Tez	37	3	0	0,85	0,62
	Destekleyici görüşler	37	3	0	0,85	
	Karşı görüşler	30	8	2	0,5	
	Duygusal yönlendirme	31	7	2	0,55	
	Tekrar	27	9	4	0,35	
	Çağrı	33	7	0	0,65	
İnandırıcılık	Kaynak	32	8	0	0,6	0,61
	Gerekçelendirme	34	6	0	0,7	
	Detaylandırma	31	8	1	0,55	
	Uyum	23	10	7	0,15	
Anlatım	Geçiş ifadeleri	36	3	1	0,8	0,72
	Gereklilik ifadeleri	33	4	3	0,65	
Dış yapı	Yazım	37	2	1	0,85	0,85
	Noktalama	37	2	1	0,85	

Boyutlardan "örgü" 0,87, "kurgu" 0,62, "inandırıcılık" 0,61, "anlatım" 0,72 ve "dış yapı" 0,85 kapsam geçerlik indeksine sahiptir. Alt boyutlardan "başlık" 0,75, "giriş" 0,9, "gelişme" 0,85, "sonuç" 1, "tez" 0,85, "destekleyici görüşler" 0,85, "karşı görüşler" 0,5, "duygusal

yönlendirme” 0,55, “tekrar” 0,35, “çağrı” 0,65, “kaynak” 0,6, “gerekçelendirme” 0,7, “detaylandırma” 0,55, “geçiş ifadeleri” 0,8, “gerekliklik ifadeleri” 0,65, “yazım” 0,85, “noktalama” 0,85, kapsam geçerlilik oranına sahiptir.

Rubriğin güvenirliği (Kendall-W testi, uzmanlar ile paylaşım). Alan uzmanı 6 değerlendirmecinin pilot uygulamadan gelen 21 metni değerlendirmiştir. Kendall-W testi ile hedeflenen; ölçme aracının farklı kişiler tarafından aynı şekilde anlaşılıp anlaşılmadığını görmek, ölçme aracını denetlemek, kontrol ve düzeltmelerini yapmaktır. Can’a (2014: 374) göre bu test, ikiden fazla değerlendirmecinin, bir grup üzerinde yaptığı değerlendirmeleri sıralayarak, sıralama esasına göre aralarında anlamlı derecede uyum olup olmadığını sınar. Yazar, bu testte, değerlendirmenin değerlendirilenlerin aldıkları puan değerine göre değil, değerlendirmecinin verdiği puana göre yapıldığını söyler. Kendall-W testi için SPSS 15.0 programı kullanılmıştır.

Tablo 3.8. Kendall-W testi Katılımcılarının Özellikleri

		f	%
Meslek	Türkçe öğretmeni	1	16,6
	Araştırma görevlisi	5	83,3
Mezun olunan fakültenin türü	Eğitim Fakültesi	5	83,3
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	16,6
Eğitim durumu	Yüksek lisans	5	83,3
	Doktora	1	16,6
Mesleki deneyim süresi	1-3 yıl	1	16,6
	4-6 yıl	4	66,6
	7-9 yıl	1	16,6

Değerlendirmecilerin metinlere verdikleri puanlar arasındaki uyum oranı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3.9. Değerlendirmeciler Arası Kendall-W Uyum Katsayısı

		Kendall-W Uyum Katsayısı	P
Örgü	Başlık Giriş Gelişme Sonuç	,944	,001
Kurgu	Tez Destekleyici görüşler Karşı görüşler Duygusal yönlendirme Tekrar Çağrı	,983	,000
İnandırıcılık	Kaynak Gerekçelendirme Detaylandırma	,848	,006
Anlatım	Geçiş ifadeleri Gereklilik ifadeleri	1,000	,014
Dış yapı	Yazım Noktalama	1,000	,014

Kendall-W testi sonuçlarına göre “örgü” $p=,001<,01$ düzeyinde anlamlı ve ,944 uyumlu, “kurgu” $p=,000<,001$ düzeyinde anlamlı ve ,983 uyumlu, “inandırıcılık” $p=,006<,01$ düzeyinde anlamlı ve ,848 uyumlu, “dış yapı ve anlatım” $p=,014<,05$ düzeyinde anlamlı ve 1,000 uyumludur. Alan uzmanlarının değerlendirme sonuçları için yapılan Kendall-W testine ilişkin sonuçlar Tablo 9.’da yer almaktadır. Tablodan anlaşılacağı üzere rubriğin bölümleri 1’e yakın değerler almıştır. Bu da değerlendirmeciler arasında yüksek bir uyum olduğunu göstermektedir hatta anlatım ve dış yapı bölümünde değerlendirmeciler arası uyum tamdır.

Rubriğin performans düzeyi puan aralıklarının belirlenmesi. Yürütülen bir dizi çalışma ile oluşturulmuş ve çeşitli aşamalardan geçirilerek geliştirilmiş rubrik; 5 boyut, 17 kriter (alt boyut) ve 68 ölçüt ile nihai şeklini almıştır. İkna edici bir metnin rubrikten alabileceği en düşük puan 17, en yüksek puan 68’dir.

Bu çalışmanın rubrik puanlamasında aralık kat sayısı belirlemede iki seçenek bulunmaktadır. Aralık kat sayısı 4 puan ve 68 puan üzerinden hesaplanabilir.

Tablo 3.10. Performans Düzeyi Puan Aralıkları

[(en yüksek puan – en düşük puan) / ölçüt sayısı = aralık kat sayısı]	
(4-1) / 4 3:4 =0,75	(68-17) / 4 51:4 =12,75
1 – 1,75 → yetersiz 1,76 – 2,51 → geliştirilmeli 2,52 – 3,27 → iyi 3,28 – 4,03 ~ 4,00 → çok iyi	17 – 29 → yetersiz 30 – 42 → geliştirilmeli 43 – 55 → iyi 56 – 68 → çok iyi

4 puan üzerinden belirlenen aralık kat sayısı 0,75’dir. 0,75 aralığına göre başarı düzeyleri belirlenmiş ve çok iyi düzeyinde 4,03 puanı 4’e yuvarlanmıştır. 68 puan üzerinden hesaplanan aralık kat sayısı 12,75’dir. Bu aralığa göre başarı düzeyleri yukarıdaki tabloda hesaplanarak gösterilmiştir.

Bu çalışmada, 4 puan üzerinden belirlenen 0,75 aralık kat sayısı kullanılmıştır. Bunun nedenin rubrikte madde, bölüm metin bazında aynı puanlama düzeyi üzerinden değerlendirmeyi görebilmektir. Aralık kat sayısı ile ilgili anlatılanların somutlaşması için aşağıda aralıklarla ilgili bir metne ait puanlama örneği bulunmaktadır.

Tablo 3.11. Rubrik İle Metin Puanlama Örneği

Boyut (bölüm)	Alt boyut (madde)	Örnek bir metnin puanı	Maddelerin başarı düzeyi	Bölümlerin aritmetik ortalaması	Bölümlerin başarı düzeyi
1.Örgü	1. Başlık	4	Çok iyi	3,5	Çok iyi
	2. Giriş	3	İyi		
	3. Gelişme	3	İyi		
	4. Sonuç	4	Çok iyi		
2.Kurgu	1.Tez	2	Geliştirilmeli	2,33	Geliştirilmeli
	2. Destekleyici Görüşler	3	İyi		
	3. Karşı Görüşler	3	İyi		
	4.Duygusal Yönlendirme	2	Geliştirilmeli		
	5.Tekrar	2	Geliştirilmeli		
	6.Çağrı	2	Geliştirilmeli		
3.İnandırıcılık	1.Gerekçelendirme	1	Yetersiz	1,33	Yetersiz
	2. Detaylandırma	1	Yetersiz		
	3.Kaynak	1	Yetersiz		
4.Anlatım	1. Gereklilik İfadeleri	3	İyi	3	İyi
	2. Geçiş İfadeleri	3	Çok iyi		
5.Dış yapı	1. Yazım	1	Yetersiz	1,5	Yetersiz
	2. Noktalama	2	Geliştirilmeli		
Maddelerin hepsinin aritmetik ortalaması		2,41			
Metnin başarı düzeyi		Geliştirilmeli			

Tablo incelendiğinde, maddeler, bölümler ve metin, aritmetik ortalamalar sayesinde 4 puan üzerinden ve 0,75 aralık kat sayısına göre belirlenen başarı düzeyi aralıklarına göre değerlendirilmiştir. Metin 2,41 puanla “geliştirilmeli” düzeyinde iken, “örgü” bölümü “çok iyi”, “kurgu” bölümü “geliştirilmeli”, “inandırıcılık” bölümü “yetersiz”, “anlatım” bölümü “iyi”, “dış yapı” bölümü “yetersiz”dir. Yine maddelere ait puanlar ve düzeyleri tabloda ayrı ayrı görülebilmektedir. Bu çalışmada metin değerlendirmeleri yukarıdaki tabloda görüldüğü şekilde yapılmıştır.

Süreç boyunca yapılan geçerlik, güvenirlik ve kullanılabilirlik çalışmaları, araştırma kapsamında geliştirilen rubriğin ikna edici metinleri değerlendirmek üzere geçerli, güvenilir ve kullanılabilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (bk. 1. Ek.).

3.4.4. İkna Edici Metin İçin Öz Değerlendirme Formu

Rubrik maddeleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Her bir madde öğrencinin kendisine sorduğu soru şekline dönüştürülmüş ve öğrenciden, aynı rubrikteki gibi ilgili alt beceriyi 4 puan üzerinden değerlendirmesi istenmiştir.

3.4.5. Analiz Metinleri

Eylem araştırması sürecinde öğrencilerin ikna edici metinlerini çözümleyebilme durumlarını görmek amacıyla belli aşamalarda oluşturulan 5 ikna edici metinden faydalanılmıştır. Bu 5 metnin nasıl oluşturulduğu aşağıdaki bölümde anlatılmıştır.

Eylem araştırmasında kullanmak amacıyla rubrikteki ölçütler doğrultusunda 14 ikna edici metin oluşturulmuştur. Metinlerden 2’si rubriğin geliştirilme aşamasında araştırmacı tarafından 12’si ise metinlerde tek tip üslup kullanımının önüne geçmek için Türkçe Öğretmenliği bölümünde okuyan lisans 3. sınıf öğrencileri tarafından oluşturulmuştur. 64 kişilik lisans 3. sınıf öğrencileriyle 8 ders saatinden oluşan bir çalışma yapılmıştır. Çalışmaya dair bilgiler aşağıda maddeler hâlinde verilmiştir:

- Çalışmanın başında ikna edici metin konusunda bilgilendirmeler yapılmış, ikna edici yazma türü öğrencilere tanıtılmıştır.
- Metin oluşturma işbirlikçi çalışma yapılmış, 64 kişi 12 gruba ayrılmıştır.

- İkna edici metin türünü oluşturmada araştırma ve bilgi kaynakları önemli olduğu için uygulama sırasında öğrencilerin telefon ve internet kullanımı serbest bırakılmıştır.
- Yazma öncesinde, öğrencilerin ikna edici metnin öğelerinin tamamına oluşturdukları metinlerde yer vermesini sağlamak amacıyla araştırmacı ve danışman tarafından eylem süreci için geliştirilen “ikna edici metin taslak formu” kullanmaları sağlanmıştır (bk. 3. Ek).
- Gruplar, kendi içinde formu doldurabilmek için önce beyin fırtınası daha sonra tartışmalar yapmıştır.
- Öğrenciler, metinlerini yazdıktan sonra araştırmacılar tarafından geliştirilen ikna edici metin değerlendirme rubriğini kullanarak birbirlerinin yazdıkları metinleri değerlendirmiştir. Böylece öğrenci metninin ikna edici metin ölçütünü taşıyıp taşımadıkları ilk aşamada kontrol edilmiştir.
- Değerlendirme sonrasında metinde eksik bulunan yönleri geliştirmek için her bir grup metnini revize etmiş ve ölçme aracını tekrar kullanarak kendi metnini tekrar değerlendirmiştir.
- Daha sonra gruplar tarafından oluşturulan 12 metinden eylem araştırması süreci için uygun görülen 4’ü araştırmacı ve danışman tarafından seçilmiştir.
- Seçilen 4 metin danışman ve araştırmacı tarafından 6. sınıf düzeyine göre uyarlanmıştır.
- Uyarılama yapılırken metin uzunlukları için MEB tarafından 2015-2016 eğitim-öğretim yılında, okullarda okutulmak üzere tavsiye edilen Öğün yayıncılığa ait 6. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan serbest okuma metinleri ve şiirler haricindeki metinlerin kelime sayıları ölçüt olarak kabul edilmiştir (bk. Tablo 3.12.).

Tablo 3.12. Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Tür ve Kelime Sayısına Ait Bilgiler

	Kitaptaki Metinlerin Başlığı	Metin Türü	Kelime Sayısı	Kelime Sayısının Aritmetik Ortalaması
1. Metin	Aklıma Gelen	Deneme	824	671
2. Metin	Anadolu Adı	Efsane	374	
3. Metin	Millî Tarih	Makale	673	
4. Metin	Mustafa Kemal Atatürk	Biyografi	1070	
5. Metin	Atatürk'ten Anılar	Anı	517	
6. Metin	Eskici	Hikâye	942	
7. Metin	Gurbetten Mektup Var	Mektup	286	
8. Metin	Yırtıcı İşkembe Çelebi Efendi	Masal	756	
9. Metin	Kaşağı	Hikâye	774	
10. Metin	Yaşamımızdaki Renkler	Sohbet	281	
11. Metin	Anadolu Yurt Olurken	Anı	571	
12. Metin	Ramazan	Hikâye	587	
13. Metin	İlk Çocukluk	Tiyatro	766	
14. Metin	Kitaplar Arasında	Şiir	983	

Tablo 3.13. Bizim Hazırladığımız Analiz Metinlerin Tür ve Kelime Sayısına Ait Bilgiler

	Analiz Metinlerinin Başlığı	Metin Türü	Kelime Sayısı	Kelime Sayısının Aritmetik Ortalaması
1. Metin	Daha az teknoloji daha çok öğrenme!	Deneme	730	594
2. Metin	Bugün ne giysem?	Deneme	640	
3. Metin	Haydi, hayvanlarla tanışmaya!	Deneme	595	
4. Metin	İçelim güçlenelim!	Deneme	558	
5. Metin	Nerede karmaşa orada izdiham, nerede kural orada intizam!	Deneme	601	
6. Metin	Tüketmeyin tükenmeyin!	Deneme	443	

- Metinler daha sonra rubrik ile tekrar puanlanmış ve bu puanlamalar doğrultusunda ölçekten tam puan alacak şekilde tekrar revize edilmiştir.
- Uyarlama ve değerlendirme işlemlerinden sonra 2'si araştırmacıya, 4'ü öğrencilere ait 6 metin için Türkçe öğretmeni görüşüne başvurulmuştur.
- Öğretmenlerden, ilgili metinleri; konusu, içeriği, anlaşılabilirliği, cümle uzunlukları ve kullanılan kelimeler bakımından 6. sınıf düzeyine uygun olup olmadığını değerlendirmeleri istenmiştir.

Analiz Metinleri İçin Türkçe Öğretmenlerinin Görüşleri- Lawshe analizi: Metinlerin 6. sınıf düzeyine uygunluğu konusunda, 6 Türkçe öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Görüşü alınan Türkçe öğretmenlerine yönelik bilgiler Tablo 3.14.'te verilmiştir.

Tablo 3.14. Değerlendirmecilere Ait Bilgiler

Meslek	Türkçe öğretmeni	6
Mezun olunan fakültenin türü	Eğitim Fakültesi	5
	Fen Edebiyat Fakültesi	1
Eğitim durumu	Lisans	5
	Yüksek lisans	1
Mesleki deneyim süresi	1-3 yıl	2
	4-6 yıl	3
	7-9 yıl	1

Metin değerlendirme aşamasında Türkçe öğretmenlerine, her bir metin için ayrı birer değerlendirme formu verilmiştir. Ayrıca formda, her bir soru için öğretmenlerin tercih nedenleri yazabilecekleri, görüşlerini belirtebilecekleri bir bölüm bulunmaktadır. Öğretmenlerden gelen yanıtlara göre metinlerin kapsam geçerlilik oranı ve indeksi belirlenmiştir (bk. Tablo 3.15.).

Tablo 3.15. Metinlerin Kapsam Geçerlilik Oranları ve İndeksleri

		Oldukça Uygun	Biraz Uygun	Uygun Değil		KGO	KGİ
Metnin konusu	1. Metin	2	2	2		-0,33	-0,33
	2. Metin	6	-	-		1	1
	3. Metin	6	-	-		1	1
	4. Metin	6	-	-		1	1
	5. Metin	6	-	-		1	1
	6. Metin	6	-	-		1	1
Metnin içeriği	1. Metin	3	3	-		0	0
	2. Metin	6	-	-		1	1
	3. Metin	6	-	-		1	1
	4. Metin	6	-	-		1	1
	5. Metin	6	-	-		1	1
	6. Metin	6	-	-		1	1
Metnin anlaşılabilirliği	1. Metin	3	2	1		0	0
	2. Metin	6	-	-		1	1
	3. Metin	6	-	-		1	1
	4. Metin	6	-	-		1	1
	5. Metin	6	-	-		1	1
	6. Metin	6	-	-		1	1
Metnindeki cümle uzunlukları	1. Metin	6	-	-		1	1
	2. Metin	6	-	-		1	1
	3. Metin	6	-	-		1	1
	4. Metin	6	-	-		1	1
	5. Metin	6	-	-		1	1
	6. Metin	6	-	-		1	1
Metninde kullanılan kelimeler	1. Metin	5	1	-		0,66	0,66
	2. Metin	6	-	-		1	1
	3. Metin	6	-	-		1	1
	4. Metin	6	-	-		1	1
	5. Metin	6	-	-		1	1
	6. Metin	6	-	-		1	1

Lawshe (1975: 568) uzman sayısı 6 olduğunda kapsam geçerlilik ölçütünü 0,99 olarak ifade etmiştir. 1. metnin (“Daha az teknoloji, daha çok öğrenme! bk. Tablo 3.8.) haricindeki diğer metinler bu ölçütün üzerindedir. Ancak 1. metin; Türkçe öğretmenleri tarafından konu, içerik, anlaşılabilirlik ve kullanılan kelimeler bakımından 6. sınıf düzeyine uygun bulunmamıştır. Öğretmenlerden bazılarının 1. metinle ilişkili görüşleri şöyledir:

- Öğretmen görüşü: (metnin konusu) Bu metnin konusu 6. sınıf öğrencileri için uygun değildir çünkü öğrencilerin daha üst düzey düşünmesi, karşılaştırma yapması gerekiyor. 7 ve 8. sınıf öğrencilerine daha uygun olacağını düşünüyorum.
- Öğretmen görüşü: (metnin içeriği) Konu ile içerik birbirini tamamlayan iki ögedir. Bu metnin içeriği uzun olduğu için 6. sınıf öğrencileri sıkılabilir ve dikkatlerinin dağılmasına sebep olabilir. İçeriği daha kısa olan metinler tercih edilmeli.
- Öğretmen görüşü: (metinde kullanılan kelimeler) odaklanma, nostalji, materyal gibi kelimeler buram buram, sindire sindire vb. şeklindeki ikilemeler, PISA, OECD, BBC gibi kısaltmaların öğrencilere açıklanması gerekir. Öğrencilerin anlamını bilmediği veya bağlamdan tahmin edemeyeceği çok kelime var.
- Öğretmen görüşü: (Metnin anlaşılabilirliği) Okumayı seven, üst düzey düşünebilen 6. sınıf öğrencileri metni anlayabilir fakat diğerlerinin tam anlamıyla anlayabileceğini düşünmüyorum. Yazılılarda bu metinden daha kısa ve kolay metinler kullanmama rağmen metnin içeriğine yönelik sorulara verilen cevaplar çoğu öğrencinin metni anlayamadığını gösteriyor.

Lawshe analizine göre kapsam geçerlilik ölçütünü karşılamayan “Daha az teknoloji daha çok öğrenme” adlı metin veri toplama araçları arasından çıkarılmıştır.

- Geriye kalan 5 metin, danışman görüşü doğrultusunda ve 6. sınıf öğrencilerinin düzeyleri göz önünde bulundurularak öğrencilerin analiz becerisini yoklamada kullanılacak şekilde görsel olarak dizayn edilmiştir.
- Eylem araştırmasında, bu 5 metinden biri olan “Tükenmeyin, tükenmeyin!” adlı metin eğitim sürecinde (ikna edici yazma eğitimi programında), geri kalan 4 metin ise öğrencilerin ikna edici metni Analiz edebilme becerisini ölçmede kullanılmıştır.
- Analiz becerisini ölçmede kullanılan 4 metinde, 20 ikna edici metin ögesi, öğrencilere sorulmuştur (bk. 5. Ek).
- Metinlerde ikna edici 20 öge karışık hâlde metin başında verilmiş, bu ögelerin metin içindeki işaretlenmiş karşılıkları ile eşleştirmeleri öğrencilerden istenmiştir.
- Metinlerde doğru eşleştirilen her öge 1 puandır.
- Bir metinden alınacak maksimum puan 20’dir.

3.4.6. Öğrenci Kontrol Listesi

Kontrol listeleri kontrolü yapılacak becerinin varlığını, yokluğunu veya sıklığını tespit etmek için kullanılan bir formdur. Johnson (2014: 84) kontrol listelerini;

- Öğrenci kontrol listesi,
- Öğretmen kontrol listesi,
- Açık uçlu kontrol listeleri
- Düzey belirleme kontrol listeleri olmak üzere dörde ayırır.

Bu çalışmada “öğrenci kontrol listesi” tarzında hazırlanmış bir kontrol listesi kullanılmıştır. Johnson (2014: 84) öğrenci kontrol listelerinin öğretmen tarafından doldurulduğunu belirtir. Kontrol listeleri sayesinde birçok kişinin performansı tek listede görülebilir. Bu çalışmada kontrol listeleri, öğrencilerin metin analizi performanslarını bir listede görebilmek amacıyla kullanılmıştır (bk. 4. Ek).

3.4.7. Görüşme

“Görüşme belli bir konularda ilgili kişiler hakkında bilgi toplamak amacıyla en az iki kişi sözlü olarak yürütülen bir iletişim sürecidir. Görüşme sürecinde araştırmanın bizzat araştırma ortamında olması ortam ile ilgili araştırma sürecini etkileyebilecek olası değişkenleri kontrol altına almasını sağlar.” (Cansız Aktaş, 2014: 339-341). Bu çalışmada görüşme okul idaresi ile görüşme, kaynaştırma öğrencileri için rehber öğretmenle görüşme, partner Türkçe öğretmeni ile görüşme şeklinde yazılı form olmaksızın sözlü olarak kullanılmış ve kayıtları araştırmacı tarafından araştırmacı günlüğüne notlanmıştır. Tezin içeriğinde de okul idaresinin görüşleri, rehber öğretmenin görüşleri, Türkçe öğretmenin görüşleri şeklinde yeri geldikçe rapor olarak sunulmuştur.

3.4.8. Öğrenci Ürünleri

Bu çalışmada öğrencilerin oluşturdukları ikna edici metinler, öğrencilere ait her türlü ödev, çalışma yaprağı, öğrenciler tarafından doldurulmuş öğrenci günlüğü formları ve diğer formlar öğrenci ürünlerini oluşturmaktadır.

3.5. Verilerin Toplanması

3.5.1. İkna Edici Yazma Eğitimi Kitapçığı

Çalışmada uygulamaya başlamadan önce bir “ikna edici yazma eğitimi içeriği” hazırlanmıştır (bk. 6. Ek). Bu içerik alanyazın taraması yapılarak oluşturulmuştur. İkna edici yazma eğitimi “süreç temelli yazma modeli: 4+1 planlı yazma ve değerlendirme” şeklinde hazırlanmış ve uygulanmıştır. Karatay’a (2013 :25) göre süreç temelli öğrenmede öğrenciler, düşünme süreçlerine odaklanır, bilgiyi aktarma sürecini düzenler ve süreçteki her aşamaya karşı bilişsel farkındalık oluşturur. Yazara göre göre planlı yazma ve değerlendirmeye dayalı yazma süreci şu aşamalardan oluşur:

1. Hazırlık: Konuyla ilgili beyin fırtınası yapma, öğrencilerin konuyla ilgili neler bildiklerini belirleme, araştırma yapma, gözlem ve deneyimlerden yararlanma, neler söylenebileceğini belirleme.
2. Yazma taslağı oluşturma: Konuyu sınırlama, yazma amacı belirleme, ana maddeleri, başlıkları düzenleme.
3. Yazma taslağını gözden geçirme/düzenleme-geliştirme: Konuyla ilgili nelere değinildiğini veya değinilmediğini ve konuya nasıl değinildiğini gözden geçirme, düzenleme.
4. Yazıyı düzeltme: Dil ve anlatım yönünden, yazım ve noktalama açısından düzeltme.
5. Yazıyı ortaya koyma-yayınlama: Yazılı anlatım metninin okurlarla paylaşılması. Bu paylaşımın sınıf panosu, duvar gazetesi, okul dergisi, inter-net sayfası, yerel gazeteler vs. aracılığıyla gerçekleştirilmesi (Karatay, 2013: 29).

İkna edici yazma eğitimi kitapçığının içerikte kullanılan kısa metinler ve örneklerden bazıları rubriğin pilot uygulamasındaki “Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi”ni seçen 6-8. sınıf öğrencilerinin metinlerinden alınmıştır. Metinler eğitim içeriğine danışman görüşü ve kontrolü doğrultusunda kitapçığa dâhil edilmiştir. Diğer örnek metinlerden bazıları ise ikna edici yazma konusunu ele alan bazı yabancı kaynaklardan yine danışman görüşü doğrultusunda uyarlanmıştır. Ayrıca “Tükenmeyin, tükenmeyin!” adlı analiz metni de temel öğrenme metinlerinden biri olarak bu içerikte ele alınmıştır.

3.5.2. İkna Edici Yazma Eğitimi Programı

Sınıf içi uygulama sürecinin nasıl ve ne kadar sürede gerçekleşeceği konusunda bir çerçeve oluşturmak için ikna edici yazma eğitimi ders içeriği iş-zaman çizelgesi hâline getirilerek bir programa hâline getirilmiştir. Program, haftada 2 ders saati olarak toplam 12 haftada tamamlanacak biçimde uygulama sınıfının Türkçe öğretmenin de görüşleri doğrultusunda tasarlanmıştır. Ancak bu tasarı eylem araştırmasının doğası gereği uygulama sırasında ihtiyaçlar doğrultusunda değişikliklere uğratılarak revize edilmiş 15 hafta 34 ders saati süren bir uygulama yapılmıştır. (bk. Tablo 3.16.).

[illegible]

[illegible]

3.5.3. 15 Haftalık Veri Toplama Süreci

Uygulama sürecinin detaylı olarak betimlendiği bu bölüm araştırmacı günlüğünden elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulmuştur. Her hafta yapılan uygulamadan sonra araştırmacı, uygulama sınıfının Türkçe öğretmeni ile bilgi paylaşımı yapmış ve görüş almıştır. Araştırmacı uygulama sınıfından ve öğretmenden edindiği verileri haftalık olarak tez danışmanı ile değerlendirmiştir. Haftalık olarak yapılan bu görüşmelerin sonucunda uygulama sürecinin gidişatına ve ikna edici yazma eğitimi programına doğrudan çözüm odaklı olarak müdahale edilmiştir. Eylem araştırmasının doğası gereği bu müdahaleler doğaldır. Çünkü her zaman plan ve uygulama arasında boşluklar oluşma ihtimali vardır. Eylem araştırmalarında hedeflenen bu boşlukları doldurmaktır. Süreçte yaşanan sıkıntılar “zorluklar” şeklinde başlıklandırılarak verilmiştir. Bu zorluklar için alınan tedbirler de “çözüm” başlığı altında belirtilmiştir.

1. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 12/02/2015 (2 saat)

İlk ders ikinci dönemin ilk haftasının cuma günü yapılmıştır. Dersin cuma günü olması avantajlı bir durum olmuştur. Daha önce araştırmacı, öğrencilerin alışması için bir iki derse izleyici olarak katılmış olsa da cumadan önceki günlerde Türkçe öğretmenleri bilişsel olarak öğrencileri, araştırmacının gelişine hazırlamıştır. Türkçe öğretmeni, araştırmacının yapacağı uygulamalardan önceki 4 gün boyunca öğrencilere bahsetmiş ve onları duruma alıştırmıştır. Araştırmacı, ilk hafta okula bir saat öncesinden gitmiş ve ilk derse onların Türkçe öğretmenleriyle birlikte girmiştir. Öğretmen araştırmacıyı taktim etmiş ve daha sonra araştırmacıyı sınıfla baş başa bırakmıştır. İlk ders olduğu için öğrencilerin stres yaşamasını engellemek amaçlı olarak araştırmacı öğrencilere kendisini tanıtmıştır. Daha sonra araştırmacı, öğrencilere isimleriyle seslenebilmek için yapışkanlı kâğıtlara isimleri yazdırarak yakalarına yapıştırmıştır. Bu uygulama öğrencilerin çok hoşuna gitmiş hatta uygulamaya oyun oynuyormuş gibi tepki vermişlerdir. Ayrıca araştırmacının isimleriyle seslenmesinden çoğu onure olmuştur. Daha sonra öğrencilerden tek tek kendilerini sözlü olarak tanıtmaları istenmiştir. Bunu yaparken araştırmacı onlara yönlendirici sorular sormuştur. Sorular şöyle: *En sevdiğin ders nedir? Niçin bu dersi seviyorsun? / Sosyal medya kullanıyor musun? / Medya-okuryazarlığı dersini daha önce aldın mı?* Bu sorular sayesinde

6 öğrencinin en sevdiği dersin Türkçe olduğunu, sınıftaki hiçbir öğrencinin daha önce medya okuryazarlığı dersini seçmediğini, 16 öğrencinin sosyal medya kullandığı öğrenilmiştir. Sınıftaki öğrencilerle tanışma süreci bittikten sonra öğrenciler hakkında demografik bilgiler toplamak amacıyla öğrencilere bir form doldurtulmuştur. Form ile elde edilen bilgiler tezde çalışma grubunu tanıttıcı bilgiler olarak verilmiştir. Dersin son sürecinde öğrenciler araştırmacıya biraz daha alışmış ve daha rahat davranmaya başlamışlardır. Öğrencilerden hiçbiri diyalog kurarken sıra dışı bir tavır veya duygu sergilememiştir. İlk hafta yapılacak uygulamalarda sık sık ödevlerinin olacağını ve ödevlerinin kontrol edileceğini söylenmiştir. Daha sonra sınıftan, her sıra kümesi için ödev kontrolü yapacak bir öğrenci görevlendirilmiştir. Bu eğitimin sonucunun bir kitap (tez) olarak basılacağı ve ayrıca onların Türkçe dersi yazılı sınavda kompozisyon bölümünün puanı ve sözlü notu olacağı belirtilmiştir.

Zorluklar: İkinci derste, ikna ile ilgili öğrenci günlüğü ve yazmaya karşı tavırlarını gösteren öğrenci günlüğü sorularını öğrencilerden cevaplamaları istenmiştir. Ancak öğrenciler formlardaki her bir soru için araştırmacıya en az üç dört soru sormuşlardır. Öğrenciler formları oldukça dikkate alıp anlamaya çalışmışlardır. Buradan hareketle derse karşı yoğun bir ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Ancak tek tek öğrencilere cevap vermek ve onların anlamasına yardımcı olmaya çalışmak, araştırmacının formlara ayırdığı zamanın aşılmasına neden olmuştur.

Çözüm: Uygulamanın devamında yapılacak benzer çalışmalarda zamanı biraz arttırarak önceden tedbir alma kararı alınmıştır. Buna paralel olarak iş zaman çizelgesi danışman ile birlikte tekrar gözden geçirilmiştir. Dersin sonunda, öğrencilere, bir sonraki hafta “bilgisayar oyunu oynama bağımlısı bir arkadaşlarının bu alışkanlığını bırakması için ikna edici bir kompozisyon” yazacakları söylenmiştir. Bunun için öğrencilerden, sonraki derse kadar araştırma yapmalarını ve bir yazı taslağı hazırlamaları istenmiştir. Öğrenciler derse ve araştırmacıya karşı olumlu tutumlar sergilemişlerdir. Araştırmada kaynaştırma öğrencilerinin durumları ayrıca ele alınmıştır.

Kaynaştırma öğrencileri: Ö19 ilk derste araştırmacı sözlü iletişim kurma konusunda problem yaşamamış ve verilen formlardan ilkinin eksiksiz ve anlamlı bir şekilde doldurmuştur ancak

ikinci formun büyük bir bölümünü boş bırakmıştır. Aslında, ikinci forma başlangıçta bir şeyler yazmış fakat yazdıklarını hemen ardından silmiştir. Forma verdiği cevaplar anlamlı ve mantıklıdır. Ö20: İlk ders boyunca konuşmamış, hatta araştırmacı ile göz göze gelmekten bile kaçınmıştır. Tanışma faslında kendisini tanıtmak istememiştir. Onu tedirgin etmemek için araştırmacı, ısrarcı davranmak yerine yaptıkları normalmiş gibi kabul etmiş ve dersin akışını bozmamıştır. Ö20 ikinci derste araştırmacının sorduğu bir soruya sözlü olarak yanıt vererek sözlü iletişim kurmuştur. Sınıftaki diğer öğrencilerle birlikte iki adet görüşme formunu doldurmuştur. Doldurduğu formları direkt araştırmacıya vermek yerine sıra arkadaşı vasıtasıyla göndermiştir. Ancak forma yazdığı şeyler tutarsız, anlamsız ve okunabilirlikten uzaktır.

2. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 19/02/2016 (2 saat)

Dersin başında ödev kontrolü yapan öğrencilerden, kontrol listesi alınmış ve 2 öğrencinin araştırma ve yazı taslağı hazırlama ödevini yapmadığı görülmüştür. Bunlardan biri kaynaştırma öğrencisi Ö19'dur. Özel durumundan dolayı Ö19'a ödevini yap diyerek uyarıda bulunulmuş ancak konu uzatılmamıştır. Ö17 ödev yapmama gerekçesini sorduğunda; "Öğretmenim duymamışım." diyerek konuyu geçiştirmiştir. Ona bunun çok çirkin bir davranış olduğu ve bu durumun öğretmenini üzdüğü söylenmiştir. Davranışını tekrarlanmaması gerektiği konusunda uyarılmış ve derse geçiş yapılmıştır. Öğrencilerin yazılacak ikna edici metin için oluşturdukları taslakların birçoğu birkaç cümleden oluşan araştırma notlardan ibarettir. Bazıları da taslak yerine tam bir metin yazmıştır. Öğrencilerin taslak hazırlamayı bilmedikleri görülmüştür. Bu derste "bilgisayar bağımlısı bir arkadaşlarını bu kötü alışkanlığından vazgeçirmek için ikna edici bir metin' yazmışlardır. Böylece öğrencilerin mevcut ikna edici yazma durumunun tespiti yapılmıştır. Öğrencilere zaman konusunda herhangi bir kısıtlama ya da yönlendirme yapılmamıştır. Ders bitimine 10 dakika kala öğrenciler birer ikişer metinlerini teslim etmişlerdir. Ders bittiğinde metnini bitirmemiş öğrenci kalmamıştır. Yani 20 ila 30 dakika içinde hepsi metnini yazıp teslim etmişlerdir. İkinci dersin başında, öğrencilere, ikna edici metin için hazırlanmış öz değerlendirme formları dağıtılmıştır. Daha sonra yazdıkları metinler öğrencilerin ellerine verilmiş ve öz değerlendirme yapmaları istenmiştir. Başlangıçta öz değerlendirme formunun nasıl

puanlanacağı kısaca anlatıldıktan sonra öğrencilere formda anlamadıkları maddenin yanına yıldız koymaları istenmiştir. Bununla birlikte öğrenciler anlayamadıkları, akıllarına takılan noktalar hakkında araştırmacıya sorular yönelterek derse yüksek bir ilgi göstermişlerdir. Değerlendirme işlemi tamamlandığında, öğrencilere daha sonraki haftalarda işlenecek derslerin kabaca sıralaması söylenmiştir. Böylece ikna kavramı ve ikna edici yazma konusuna kısa bir giriş yapılmıştır. Ayrıca dersler başladıktan sonra düzenli olarak öğrenci günlüğü dolduracakları söylenmiş ve bu konuda öğrenciler bilgilendirilmiştir. Öğrencileri tanımakla geçen iki haftada herhangi bir eğitim yer almamıştır. Karşılıklı iletişimle geçen bu iki hafta sayesinde öğrenciler ve araştırmacı arasında, öğretmen öğrenci yakınlığı ve aşinalığı oluşmuştur.

Kaynaştırma öğrencileri: Kaynaştırma öğrencileri ve sınıftaki öğrencilerin özel durumları veya herhangi bir hassasiyetleri var mı öğrenmek amacıyla araştırmacı rehberlik öğretmeniyle görüşme talep etmiştir. Ancak okulun idarecilerinden alınan bilgiler rehberlik konusunda okulun sıkıntıda olduğunu göstermiştir. Asıl kadrodaki, rehberlik öğretmeni 2 yılı aşkın bir süredir doğum izninde olduğu, yerine görevlendirilen öğretmenin de henüz 3 haftadır, sadece haftada bir gün bu okula gelmekte olduğu bilgisi edinilmiştir. Üstelik 2 hafta önce müdür makamındaki idareci de görevi bırakmış olduğundan okulda, müdür yardımcısı müdürün yerine de vekâlet etmektedir. Bu sebeplerden dolayı kaynaştırma öğrencilerinin özel durumları hakkında herhangi bir bilgi alınamamıştır. Ö19 bu derste yoktu. Ö20 bu derste ilk defa kendisine ait kâğıtları ve formları araştırmacıya kendisi teslim etmek için sıra arkadaşına vermemiş bizzat kendisi teslim etmiştir. Ancak yine yazdıkları anlaşılabilirlikten ve tutarlılıktan uzaktır. Öz değerlendirme formunda da bir maddede birden fazla şıkkı aynı anda işaretlemiştir. Sınıfta olup biten şeylere karşı ilgi duymadığı ve anlamaya çalışmadığı görülmüştür.

3. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 26/02/2016 (2 saat)

Dersin başlangıcında öğrencilerin önceki hafta yazdıkları metinlerle ilgili dönüt verilmiştir. Çoğunun metninin ikna edici yazma olmadığını ifade edilmiştir. Öğrencilerin kompozisyon algılarını değiştirmeleri gerektiğini, kompozisyonun yazılı metinde düzen demek olduğunu anlatmaya çalışılmıştır. Metinleri başarılı olmadığı hâlde kendilerine yüksek puanlar

vermelerinin doğru olmadığı ifade edilmiştir. Daha sonra, yapılacak eğitimin onların ikna edici yazma ve ikna edici metinlerini değerlendirme becerisi geliştirmeye yönelik olduğu, eğer dersleri iyi dinlerlerse bir dahaki metinlerini yazarken daha başarılı olacakları öğrencilere söylenmiştir. Daha sonra onlar için hazırlanmış dört bölümden oluşan ikna edici yazma ders kitapçığının ilk iki bölümü öğrencilere dağıtılmıştır. Ödevleri ve dersle ilgili notları tutmaları için not defteri edindirilmiştir. İş zaman çizelgesine ve geliştirilen ders kitabına göre ders işlenmiştir. Birinci derste işlenen konular: İkna ne demektir? / İkna edici yazma nedir? / İkna edici yazmayı öğrenmek niçin önemlidir? İkinci derste işlenen konular: İkna edici yazmada yazarın kendine sorması gereken sorular (Niçin yazacağım? / Kim olarak yazacağım? / Kime yazacağım?) Eğitim için hazırlanan programda reklam videoları bulunmaktadır. Bu yüzden araştırmacı derse tablet bilgisayarla girmiştir. Bu durum öğrencilerin yoğun ilgisini çekmiştir. Öğrenciler derslerine araştırmacıdan başka bilgisayarla giren öğretmenleri olmadığını söylemişlerdir. Büyük ihtimalle bu yüzden bilgisayara fazladan bir ilgi göstermişlerdir. Hatta bilgisayarı akıllı tahtaya bağlama vb. görevleri almak için birbiriyle yarışmışlardır. Devam eden haftalarda da eğitimde, bilgisayar kullanılacak bölümler olduğundan aralarından bir öğrenci bilgisayar görevlisi olarak seçilmiştir. İki saatlik ders süresinde öğrencilerin ilgilerinin okuma metinlerinde daha az izleme bölümlerinde daha yüksek olduğunu gözlemlenmiştir. İzlemekten daha çok hoşlanmışlardır. Hatta eğitimin hedef kitle ile ilgili bölümünde, hedef kitlesi çocuklar olan çikolata reklamını tekrar izlemek istediklerini söylemişlerdir. Sınıftaki öğrencilerden her hafta en az bir kişi devamsızlık yaptığından dersler genellikle 19 kişilik bir grup öğrenciyle yürütülmüştür. Öğrenci sayısı az olduğu için bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak mümkün olmuştur. Ayrıca bu hafta araştırmacı öğrencilerin isimlerini de tam olarak öğrenebilmiştir. Dersten kopmuş gibi olan öğrenci varsa hemen onun adını söyleyerek ona bir soru yöneltip derse tekrar dönüş yapmasını sağlamıştır. Araştırmacının kısa bir sürede öğrencilerin isimlerini öğrenmesi ve onlara isimleriyle hitap etmesi öğrencilerin hoşlarına gitmiştir. Zaten derse katılım konusunda öğrencilerin çekingenlik göstermeyişi de araştırmacıya kolaylık sağlamıştır. Tahmin edilenin aksine öğrenciler derste sorulara her zaman doğru cevaplar vermeseler bile kendilerine yöneltilen her soruya cevap vermek için isteklilik göstermişlerdir. Sınıfta, parmak kaldırarak konuşma davranışı iyi oturmuştur, söz hakkı

verilmeden hiçbir öğrenci konuşmamıştır. Bazen bu kuralı bozduklarında, onların tatlı sert bir üslupla uyarılması işe yaramış ve öğrenciler hemen olumlu davranış sergilemeye devam etmişlerdir. Sınıf yönetimi konusunda sınıf içi bir sıkıntı oluşmaması araştırmacıya kolaylık sağlamış ve bu bakımdan eğitime daha çok zaman kalmıştır.

Ödev: 5 reklam bulup amacını ve hedef kitlesini yazmak

Zorluklar: Öğrencilerin günlükleri incelendiğinde öğrencilerin derse karşı tutumu, hangi öğrencinin ne kadar öğrendiğini ve öğrenmediğini görmek mümkün olmaktadır. Öğrenci günlükleri, çocukları bireysel olarak takip edebilmek için araştırmacıya fırsat vermiştir. Günlükler incelendiğinde, önceki hafta 2 öğrencinin derste olup bitenden gereken verimi alamadığı görülmüştür. Öğrenci günlüğündeki sorulara eğitime başlamadan öncekine benzer yanıtlar vermelerinden bu durum anlaşılmıştır. Bu öğrencilerden bir tanesinin yazdığı ikna edici metinde verilen konuyu anlamadığı, oldukça yetersiz bir metin yazdığı görülmüştür. Bir diğlerinin metni sınıfın geneline göre nispeten daha başarılıdır. Maalesef bu iki öğrencinin sınıf ortamında derse karşı ilgili görünmelerine rağmen dersin büyük bir bölümünde zihin olarak yer almadıkları anlaşılmıştır. Bu iki öğrencinin derse daha çok katılımı ve zihni olarak derse iştirak etmesini sağlamak için sonraki ders için daha dikkatli olma kararı alınmıştır. 4 öğrenci ise derste oldukça ilgili olmasına rağmen günlüğü geçiştirerek yazmışlardır. Günlük yazmaya karşı isteksiz oldukları görülmüştür. Gelişigüzel günlük yazmalarına rağmen derste olup bitenler hakkında 3'ünün farkındalığının yüksek olduğu görülmüştür. Bir öğrenci ise bütün sorulara aynı cevabı yazarak öğrenci günlüğünü doldurmuştur. Şeklen formu doldurmuş göstererek verilen görevi yerine getirdiği izlenimini vermek istemiştir.

Çözüm: Bundan önceki iki haftada ders bittikten hemen sonraki sürede öğrencilerin öğrenci günlüğü yazması istenmiştir. Ancak teneffüse çıkma isteği öğle arasına girmiş olmak gibi sebeplerden dolayı öğrenciler yazmayı çabuk bitirmek için çok özenmeden günlük yazmışlardır. Bu haftadan sonra, öğrenci günlükleri, ders saatini kısaltmaması ve öğrencilerin daha geniş sürede yazabilmeleri için sonraki hafta toplanmak üzere eve gönderilmiştir.

Kaynaştırma öğrencileri: Kaynaştırma öğrencileri bu hafta derse katılmamıştır.

4. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 04/03/2016 (2 saat)

Birinci dersin başında öğrencilerin ödev kontrol listelerine bakılmıştır. Ödevlerin detaylı olarak incelemesi teneffüs arasına bırakılmıştır. Daha sonra önceki hafta öğrenci günlüklerini geçirterek yazan öğrencilere niçin böyle yaptıkları sorulmuştur. Öğrencilere, günlüklerini özenerek doldurmaları gerektiği söylenmiştir. Geçirterek günlük yazan öğrenciler tekrar böyle yapmayacaklarını ifade etmişlerdir. Ders kitabının 1. bölümünün son konuları işlenmiştir. Birinci derste işlenen konular: “Cep Zehri” metni, ikna edici metni değerlendirme yöntemleri, ikna edici metin öz değerlendirme formu incelemesi ve kullanımı. İkinci derste işlenen konular: ikna edici metnin öğeleri – savunulan tez, taraf belirleme formu ve uygulamalı örnekler. Teneffüs arasında öğrencilerin ödevlerini tek tek okunmuştur. Ödevleri çok kısa ve öğrenci sayısı 18 olduğu için 10 dakikalık süre yeterli olmuştur. Öğrencilerin 5 reklam bulup amacını ve hedef kitlesini yazmışlardır, öğrenciler, ödevinde birkaç yazım yanlışı dışında hata yapmamıştır. İkinci derste öğrencilere çalışma yaprakları dağıtılmıştır. Savunulan tez ile ilgili bilgiler ve örnekler öğrencilerle tartışıldıktan sonra “okulda forma giyme zorunluluğu” ile ilgili öğrencilerden artılar ve eksiler listesi yapmaları istenmiştir. Daha sonra taraf belirleme formuyla öğrenciler tarafını seçmişlerdir. Öğrenciler bireysel olarak bu etkinliği yaptıktan sonra öğretmen ile birlikte tahtada öğrenci fikirleri birleştirilerek artılar ve eksiler listesinin uygulaması yapılmış ve taraf belirleme formu öğretmenle birlikte tekrar kullanılmıştır. Öğrencilerin hepsinin tek tek yaptıkları listeler sınıfta okunmuş ve sınıfça değerlendirilmiştir. Ders sonunda öğrencilere ödev verilmiştir. Ödev için araştırmacı tarafından hazırlanmış çalışma yaprakları öğrencilere dağıtılmıştır.

Ödev: Siz de okulunuzda, evinizde veya toplumumuzda değişmesini istediğiniz, sizi sinirlendiren veya rahatsız eden en az 3 konu yazın. Bu 3 konu için artılar ve eksiler listesi yapın. Taraf belirleme formunu kullanarak tarafınızı belirleyin. Bu üç konu için internetten, ailenizden, arkadaşlarınızdan fikir alarak araştırmalar yapabilirsiniz.

Bu haftanın öğrenci günlükleri ve öğrenci ödevleri derste işlenen bütün konular hakkında öğrencilerin fikirleri olduğunu ve bu konuların akıllarında kaldığını göstermektedir. Ancak öğrencilerin çoğu “bir konunun artı eksi yönleri” üzerinde durmuştur. Çünkü derste bir okulda forma giyme zorunluluğu konusunun iki yönünü ortaya koymak için uygulamalı bir örnek

yapılmıştır. Bütün öğrencilerin listeleri tek tek dinlenmiş ve tahtada sınıfça ortak artılar ve eksiler listesi yapılmıştır. Anlaşıldığı üzere örnek uygulama konunun çocukların akıllarında kalıcı olmasını sağlamıştır.

Zorluklar: Eylem planının başında belirlenen iş-zaman çizelgesi gereği “destekleyici görüşler ve karşı görüşler” konusu bu hafta bitmesi gerekirken bitirilememiştir. Derste öğrencilerin, metinde bilmedikleri kelimeleri sormaları kelime çalışmasına belli bir süre ayırmayı gerekli kılmıştır. İş-zaman çizelgesinin uygulamaya konulduğunda yetişmediği görülmüştür.

Çözüm: İş-zaman çizelgesinin nihai hedefinin planı yetiştirmek değil, öğrencilerde beceri gelişimi sağlamak olduğundan, sınıfın ilerleme hızı ile derslere devam edilmiştir.

Kaynaştırma öğrencileri: Kaynaştırma öğrencilerinden Ö19 bu hafta derse gelmemiştir. Ö20 ise verilen görevleri şeklen yapmakla birlikte yaptığı şeylerin içeriği anlaşılabilirlikten uzak ve hatta okunabilirlikten de uzak olmaya devam etmiştir. Ancak zamanla ders içinde araştırmacıyla ve arkadaşlarıyla kolayca iletişim kurabilme rahatlığına ulaşmıştır. Geçen dört haftada kaynaştırma öğrencilerinin öğrenmesi konusunda bir ilerleme kaydedilememiştir. Araştırmacının bu sınıfın derslerine haftada sadece 2 saat girmesi onların öğrenmesini sağlamak için yeterli olmamıştır. Araştırmacı, Türkçe dersinin 4 saatlik diğer bölümünü götüren aynı zamanda sınıf öğretmenleri olan Türkçe öğretmenleri ile konuyla ilgili görüştüğünde ondan da benzer cevaplar almıştır. Eğitim konusunda kaynaştırma öğrencileri ile sıkıntı yaşamadığını ancak öğretim konusunda kendisinin de bazen problemler yaşadığını ifade etmiştir.

5. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 10/03/2016 (2 saat)

Derste işlenen konular: destekleyici görüşler, karşı görüşler, karşı görüşleri çürütme. Öğrencilerle yalnız bir ders yapılabilmektedir. Bu ders saatinde öğrencilere destekleyici görüşler, karşı görüşler ve karşı görüşleri çürütme anlatılmıştır. Bir önceki hafta kullanılan örnek üzerinden anlatım gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin fikirleri sorulmuştur. Destekleyici görüşler konusunda öğrenciler herhangi bir sıkıntı yaşamamıştır. Ancak sınıftaki öğrenciler “karşı görüşleri çürütme” tabiri ile ilk defa karşılaşmışlardır. Bu yüzden bu konuya daha uzun süre ayrılmıştır. Sınıftaki bütün öğrencilerin görüşlerini tek tek sorulmuş ve tahtaya

yazarak uygulama yapılmıştır. Ders bitişinde öğrencilere önceki haftaki ödev kâğıtlarının ikinci sayfalarındaki karşı görüşler ile ilgili bölüm ödev olarak verilmiştir. Öğrencilere evde doldurmaları için öğrenci günlükleri de verilerek ders tamamlanmıştır. Araştırmacı dersini bitirdikten sonra okuldan hemen ayrılmamıştır. İki saat daha okulda kalmış ve öğrencilerin ödevlerini detaylı olarak kontrol etmiştir. İki öğrenci ödevini yapmamış ve öğrenci günlüğünü doldurmamıştır. Bunların birinin sol kolu kırılmış, birinin de sol eli çatlamıştır. Ödevini yapan öğrencinin dört tanesinin ödevi tam olarak anlamadığı görülmüştür. Onların ödev kâğıtlarının üzerine detaylı açıklamalar yaparak düzeltme yönergesi verilmiştir. Ödevlerinde başarılı olanlara pekiştirici ifadeler yazılarak ödüllendirilmiştir.

Zorluklar: Bu hafta okulda İstiklal Marşı'nın kabulü ile ilgili bir kutlama etkinliği yapılmıştır. Kutlama uygulama derslerinin bir bölümünü almıştır. Zaten planın gerisinde olan program biraz daha sıkışmıştır. Derste kitabın ikinci bölümünün bitmesi gerekirken ikinci bölümün ancak yarısına gelinebilmiştir. Bu durumun iki probleme neden olma ihtimali doğmuştur. Bunlardan ilki konu çok uzadığı için öğrencilerin sıkılmaları, ikincisi ise konudan kopmalarıdır. Ayrıca sınıftaki bir öğrencinin sağ kolu kırılmış, bir öğrencinin de sol eli çatlamıştır. Bu öğrencilerden biri bunu gerekçe göstererek ödevlerini yapmamış, öğrenci günlüğünü doldurmamıştır. Öğrencilerin ödevleri incelendiğinde öğrencilerin geniş düşünemedikleri görülmüştür. Örneğin çoğunun artılar-eksiler listesi yaparken “Temizlik yaparsak ev hijyenik olur.” fikrine karşı görüş olarak “Temizlik yapmazsak, ev hijyenik olmaz.” gibi basit ifadeler yazdıkları görülmüştür. Ayrıca taraf belirleme konusunda sıkıntılar olduğu tespit edilmiştir.

Çözüm: Öğrencilerin ödev kâğıtlarının üzerine detaylı açıklamalar yaparak düzeltme yönergesi verilmiştir. Bu konuların daha anlaşılır olmasını sağlamak üzere ödev kâğıtlarının üzerine yazılan yönergelere ek olarak bir dahaki derse bu konuların tekrar edilmesi planlanmıştır.

Kaynaştırma öğrencileri: Kaynaştırma öğrencilerinden Ö19 bu hafta yine derste gelmemiştir. Ö20 ise dersin akışı ve davranış konusunda sınıfla uyumlu bir çocuktur. Ancak öğrenme konusunda problemleri bulunmaktadır. Ö19 öğrencinin günlüğü incelendiğinde dersle alakalı

tek bir cevap bile vermediği görülmüştür. Günlüğüne derste olan şeyleri değil hayal ettiği olayları yazdığı görülmüştür.

6. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 18/03/2016 (2 saat)

Birinci derste işlenen konular: savunulan tez ve taraf belirleme cetveli, Tükenmeyin Tüketmeyin metni üzerinden; destekleyici görüşler, karşı görüşler, zayıf noktalar konusu tekrar edilmiştir. İkinci derste işlenen konular: gerekçelendirme, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı konuları genel hatları ile anlatılmıştır. İlk ders saatinde öğrencilerin ödevlerinde görülen sorunlardan hareketle savunulan tez, taraf belirleme formu kullanımı tekrar edilmiştir. Öğrencilere, bir konu hakkında taraf belirlemesinin takım tutmak gibi bir şey olduğu söylenmiştir. Yani konunun bir tarafını savunmanın Fenerbahçe'yi veya Galatasaray'ı savunmak gibi olduğu söylenmiştir. UEFA'da 4-1 yenilerek elenen Fenerbahçe konuyla ilgili verilen örneklerde kullanılmış, çoğunluğu erkeklerden oluşan sınıfın bu örnek oldukça ilgisini çekmiştir. Tüme varım yöntemi ile parçalardan bütüne doğru giden eylem planı tümünden gelim şeklinde kurgulanmıştır. Ders kitabının ikinci bölümünün sonunda bulunan "Tükenmeyin Tüketmeyin" adlı metin dersin başına alınmış ve metnin renklendirilmiş görsel analizi üzerinden ikna edici metnin öğeleri bir bütünlük içinde çocuklara gösterilmiştir. Daha sonra destekleyici görüşler, karşı görüşler, zayıf noktalar konusu bu örnek metin üzerinden analiz edilmiş ve böylece konular tekrar da edilmiştir.

Çözüm: Bu hafta iş-zaman çizelgesinin gerisinde kalmak, ders saatinin bir bölümünün okulun sosyal etkinliklerine gitmesi, diğer bir bölümünün bilinmeyen kelimeler vs. gibi etkinliklere gitmesi, bazı konuların tekrar edilmesi gereksinimleri nedeniyle eylem planı biraz değiştirilmiştir. Bir sonraki haftalarda ikna edici metnin öğelerini, örnek metin üzerinden bir daha tekrar edilmesi planlanmıştır. Ayrıca normal program akışında olmayan iki örnek metin ("El Kurutma Makineleri Tuvalet Gidiyorsunuz!" ve "Sesli Kitaplar İçin Üç Defa Yaşasın!") programa eklenmiş, bu metinlerle öğrencilere ikna edici metnin öğelerini bulma alıştırmaları yaptırılmaya karar verilmiştir. Bu iki metnin temel özelliği dördüncü sınıf düzeyinde olmasıdır. Burada hedeflenen kolay anlaşılabilirliği sağlamaktır. Bu karar alınırken uygulamalı örneklerin konuyu öğrenmede öğrenciler üzerinde daha etkili olmasından hareket edilmiştir.

Kaynaştırma öğrencileri: Kaynaştırma öğrencilerinden Ö19 bu hafta yine derse gelmemiştir. Ö20 ise dersin akışı ve davranış konusunda sınıfla uyumludur. Araştırmacının sınırlı bir zaman diliminde onlar için gösterdiği çaba yetersiz kalmıştır. Uygulanan eylem planında kaynaştırma öğrencilerinin ikna edici yazma becerisine bir katkı yapılamadığı görülmüştür. Araştırmacı ilerleyen derslerde de ders sürecinde onları derse katmak için gereken çabayı göstermiştir. Ayrıca altıncı hafta, kaynaştırma öğrencileri için rehberlik servisi ile görüşme gerçekleştirilebilmiştir. Görüşmenin içeriği aşağıda anlatılmıştır.

Rehberlik servisi görüşmesi: Uygulama sınıfında bulunan iki kaynaştırma öğrencisi için rehber öğretmenle görüşülmüştür. Ülkemizdeki özel eğitim okulları ve özel eğitim personeli azlığı nedeniyle “birleştirilmiş eğitim programı kapsamında” kaynaştırma öğrencileri normal okullara alınmakta sosyal ve akademik olarak gelişimleri sağlanmaya çalışılmaktadır. Kaynaştırma öğrencileri için okul ve öğretmenlerin uyması gerekenler şöyledir:

- Öğretmenler, okul idaresi ve velilerin katılımıyla yılda en az 3 defa “şube öğretmenler kurulunu” toplanmalı kaynaştırma öğrencileri için dönemlik kazanımlar ve müfredat oluşturulmalıdır.
- Öğretmenler bir dersin en az beş dakikasını kaynaştırma öğrencisine ayırmalıdır.
- Kaynaştırma öğrencileri ön sıralarda oturtulmalıdır.
- ŞÖK ile hazırlanan müfredat doğrultusunda sınav yapılmalıdır.
- Sınıftaki diğer öğrencilerden ayrı bir saatte veya tek başına sınav yapılmamalıdır.
- Sınıftaki diğer öğrencilere kaynaştırma öğrencisinin sınav kâğıdı gösterilmemelidir.
- Derslerden zayıf not verilmemelidir.
- Diğer öğrenciler arasında davranışta ayırım gözetilmemelidir.

Okulların kalabalıkları nedeniyle maalesef bunların bir bölümü uygulamada yapılamadığı görülmektedir. Ülkemizdeki özel eğitim personeli ve okullarının artmasının bu sorunu çözebileceği umulmaktadır.

7. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 25/03/2016 (2 saat)

Birinci derste işlenen konular: örnekleme, karşılaştırma, alıntı yapma / tanık gösterme, kaynak gösterme. İkinci derste işlenen konular: sayısal verilerden yararlanma, anekdot kullanma, retorik sorulardan yararlanma.

Derste kitabının üçüncü bölümüne geçilmiştir. Bu bölümde ikna edici anlatımda kullanılan teknikler ve ifadeler bulunmaktadır. Öğrencilere bunların aynı zamanda düşünceyi geliştirme yolları olduğu ifade edilmiştir. Öğrencilerin ön bilgilerini yoklamak için daha önce karşılaştıkları ve karşılaşmadıkları konular sorulmuştur. Öğrencilerin daha önce karşılaştıkları konular: örnekleme, karşılaştırma, alıntı yapma / tanık gösterme, sayısal verilerden yararlanma. Öğrencilerin daha önce karşılaşmadıkları konular: kaynak gösterme, anekdot kullanma, retorik sorulardan yararlanma, geçiş ifadeleri, gereklilik ifadeleri. Karşılaştıkları konulardan olan “örnekleme ve karşılaştırma” konuları ders kitabı üzerinden işlenmiştir. Öğrencilerin zorlanmadıkları, aktif olarak derse katılım sağladıkları ve eğlendikleri görülmüştür.

Zorluklar: Başlangıçta çalışma grubu belirlenirken düşünülen kriterlerden bazıları uygulama sürecinde dezavantaja dönüşmüştür. 1-5. sınıf müfredatında ikna edici yazmanın bulunup 6-8. sınıf müfredatında bulunmaması nedeniyle 6. sınıf öğrencilerinin bu tip yazmayı öğrenmiş ya da bilgi düzeyinde biliyor oldukları varsayılmıştır. Ancak tezin çalışma grubundaki öğrencilerinin beyanları bu tip metinler ve ikna edici yazma ile daha önce hiç karşılaşmadıklarını göstermiştir. Ayrıca 6. sınıf düzeyinde oldukları için bu öğrencilerin müfredatlarında çok fazla bilgilendirici metin/fikir yazıları bulunmamaktadır. Bu sebeple daha önce fikir yazıları ile karşılaşmayan bu öğrenciler bilgilendirici metin türüne daha yakın olan ikna edici metin yapısında bulunan birtakım örüntülere çok yabancısıdır ve birçoğunu ilk defa öğrenmektedir. Bu yüzden öğrenciler kısa bir sürede pek çok yeni kavramla karşı karşıya kalmışlardır. Daha önce aşinalıkları olmadığı için öğrendiklerini uygulanmaya dökme konusunda sıkıntılar yaşamışlardır.

Çözüm: Öğrencilerin aklında, ikna edici metnin öğelerinin iyice yerleşmesi için renklendirilmiş “Sigarasız Hayat Oh Ne Rahat” metni analiz edilmek üzere ev ödevi olarak verilmiş ve sonraki hafta ilk derste detaylı olarak işleneceği söylenmiştir. Ayrıca bir dahaki hafta sınıfla birlikte örnek metin oluşturma alıştırması yapılma kararı alınmıştır.

8. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 01/04/2016 (2 saat)

Birinci derste işlenen konular: “El Kurutma Makineleri Tuvalet Gidiyorsunuz!” metni üzerinden ikna edici metnin öğelerini bulma çalışması yaptırılmıştır. İkinci derste işlenen

konular: “Sesli Kitaplar İçin 3 Defa Yaşasın!” metni üzerinde ikna edici metnin öğelerini bulma alıştırması yaptırılmıştır. Öğrenciler sıra arkadaşları ile ikili gruplar hâline çalışmıştır. Derse “sigarasız hayat oh ne rahat!” metnine dair ödev kontrolü ile başlanmıştır. Ayrıca daha önce işlenen konular, derste iki metin üzerinden tekrar edilmiştir. Derste “El Kurutma Makineleri Tuvalet Gidiyorsunuz!” ve “Sesli Kitaplar İçin 3 Defa Yaşasın!” metni üzerinde ikna edici metnin öğelerini bulma çalışması yaptırılmıştır. Öğrenciler sıra arkadaşları ile ikili gruplar şeklinde çalışmıştır. Öğrencilerin öğeleri bulma konusunda ilk metne göre ikinci metinde daha başarılı oldukları görülmüştür.

Zorluklar: Öğrencilerin günlükleri incelendiğinde derste işlenen konular konusunda kafalarının biraz karışık olduğu görülmüştür. Bu yüzden ilk ders ikna edici metnin bütün öğeleri tekrar edilmiştir önceki hafta genel hatları ile anlatılanlar detaylıca işlenmiştir. Ayrıca bu uygulamanın haftada yalnızca 2 saat yapılıyor olması öğrencilerin konudan kopmalarına neden olduğu söylenebilir. Uygulamanın haftada 6 saat olacak şekilde bir aylık bir sürede işlenmesi muhtemelen öğrencilerin konudan kopmasını önleyebilirdi. Bir diğer sıkıntılı konu ise derste işlenen konularda öğrencilerin örnekler üzerinde takılıp kalmasıdır. Metnin yapısını anlamak yerine metnin içeriği öğrencilerin akıllarında daha kalıcı olmuştur. Örneğin savunulan tezi bulmak için fastfood ile ilgili bir metin işlendiğinde, öğrencilerin öğrendikleri şey fastfooddan uzak durmalıyız olmaktadır.

Cözüm: Bu sebeple bu hafta, ders kapsamına 4. sınıf düzeyinde iki metin dâhil edilmiştir. Renklendirilmiş bu metinler üzerinde ikna edici metnin öğelerini bulma çalışması yaptırılmıştır. Bu uygulamalar yaptırılırken öğrenciler ikili gruplar şeklinde çalıştırılmıştır. Öğrencilerin ikna edici metnin öğelerini üzerinde bulma başarıları ilk metinde (El kurutma makineleri tuvalet gidiyorsunuz!) çok yüksek olmamış kavramların kafalarında oturmadığı anlaşılmıştır. Bunu gidermek için araştırmacı tarafından tahtaya sema çizilerek metnin yapısının detaylı açıklaması ve bunların öğrencilerle tartışması yapılmıştır. Öğrencilerin uzun süre konudan ayrı kalmalarını engellemek ve geline nokta tekrarlayıcı ve toparlayıcı ders yapmak konusunda Türkçe öğretmenine danışılmıştır. Kendisi sonraki hafta 4 ders saati daha ilave ders yapmasını araştırmacıya tavsiye etmiştir. Kendisinin 6. sınıfların konularının çok yoğun olmadığını belirterek programının gerisinde olmadığını söylemiştir. Böylece 10.

haftada araştırmacı, salı: 2 ders saatini + 2 kurs saatini, cuma: 2 ders saatini kullanmak üzere eylem planının süresini genişletmiştir.

9. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 05/04/2016- Araştırmacı Günlüğü 08/04/2016 (4 saat)

Birinci ve ikinci derste işlenen konular: geçiş ifadeleri, gereklilik ifadeleri, yazma öncesinde yapılacaklar, yazı planı taslak formu kullanımı, yazma sırasında yapılacaklar (başlık yazma, giriş paragrafı yazma, gelişme paragrafı yazma, sonuç paragrafı yazma) yazma sonrasında yapılacaklar, öz değerlendirme formunun kullanımı. Üçüncü ve dördüncü derste işlenen konular: Paragraf oluşturma alıştırmaları (öğrenciler örnek paragraflar yazmışlardır).

İkna edici yazma için hazırlanan ders kitabındaki teknik bilgiler birinci ders saati sonunda tamamlanmış ve öğrencilerle kısa bir tekrar yapılmıştır. Öğrencilerin akıllarına takılan konunun olup olmadığı sorulmuş, konular tartışılmıştır. İkinci derste yazma öncesi, sırası ve sonrası yapılacaklar bölümü derste işlenmiştir. Yazma öncesi aşamada yazı planı yapmanın ikna edici anlatımdaki önemine dikkat çekilerek yazı planı harita formu öğrencilere tanıtılmış nasıl kullanacakları anlatılmıştır. Üçüncü ve dördüncü derslerde “okulda forma giymenin faydalı olması” konusunda öğrencilerle birlikte bir yazı planı harita formu hazırlanmış, başlık, giriş, gelişme, sonuç paragrafı yazma çalışmaları yapılmıştır. Öğrenciler paragraflarını bireysel olarak hazırlamışlardır. Her bir öğrencinin yazdığı paragraf bilgisayar yardımı ile sınıftaki akıllı tahtaya yansıtılmış, eksik ve hatalı noktalar konusunda öğrencilere dönütler verilmiştir. Haftalardır öğrendiklerini ilk defa bu derste uygulamaya koymaya çalışan öğrenciler başlangıçta zorlanmışlardır. Araştırmacının bu etkinliği ders ortamında yaptırmaktaki hedefi öğrencilerin zorlandığı, yapamadığı konularda onlara doğrudan yardımcı olabilmektir. Böylece öğrenciler arkadaşlarının yazdıkları paragraflardaki doğruları ve yanlışları görerek dolaylı, kendi dönütlerini alarak doğrudan öğrenme deneyimleri yaşamışlardır. Öğrencilerin yazdıkları paragraflar üzerinde öz değerlendirme formunun nasıl kullanıldığı uygulamalı olarak gösterilmiştir.

10. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 15/04/2016 (2 saat)

Birinci ve ikinci derste işlenen konular: örnek metin oluşturma çalışmaları. Derste grup çalışması yapılmıştır. Öğrenciler, öğretmenle birlikte beyin fırtınası ve sesli düşünme

etkinlikleriyle bir önceki hafta yazdıkları paragrafları kullanarak sınıfça ortaklaşa metin oluşturmuştur. Yapılan etkinlikler öğretmen tarafından tahtaya şematize edilerek çizilmiş ve yazılmıştır. Öncelikle ikna edici metnin öğeleri öğrencilerle birlikte oluşturulmuştur. Daha sonra bu öğeler doğrultusunda giriş, gelişme ve sonuç paragrafları içeren bir metin oluşturulmuştur.

Ödev: Dersin sonunda öğrencilere bir sonraki hafta için ödev verilmiştir. Ödevleri “çocukları; kardeşleriyle, arkadaşlarıyla, yaşıt akraba ve komşu çocuklarıyla okul başarısı vb. konularda kıyaslamanın yanlışlığı” hakkında anne babaları ikna edici bir kompozisyon yazmaya hazırlık yapmaktır. Bu konu ile ilgili öğrencilerin Şekil 3.11.’deki formu doldurmaları ödev olarak verilmiştir. İkna edici yazma önceden hazırlık ve araştırma gerektirdiği için bu tip bir uygulama yapılmıştır.

11. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 22/04/2016 (2 saat)

Türkçe dersinin bir bölümü eğitmen tarafından yapıldığından ve yazma becerisi ile ilgili çalışıldığından Türkçe sınavlarındaki kompozisyon sorusu araştırmacı hazırlamıştır. Araştırmacı, yazma konusunu (çocukları; kardeşleriyle, arkadaşlarıyla, yaşıt akraba ve komşu çocuklarıyla okul başarısı vb. konularda kıyaslamanın yanlışlığı) Türkçe öğretmene söylemiştir. Türkçe öğretmeni de öğrencilerin Türkçe yazılısının devamındaki kompozisyon sınavında ikna edici metin yazdırmış ve daha sonra bu metinleri araştırmacıya teslim etmiştir. Böylece metin yazma süresi araştırmacının uygulama saati dışındaki yazılı süresinde yapılmıştır. Ayrıca ikna edici metnin sınav kapsamında yazdırılması öğrencilerin konuyu ciddiyle ele almalarını sağlamıştır. Ayrıca haftalardır ele alınan bu beceriden öğrenciler, not olarak da fayda kazanmıştır. İkna edici yazma araştırmaya dayalı bir tür olduğundan konuyla ilgili bir önceki hafta araştırma imkânı öğrencilere verilmiştir. Ders esnasında da metin yazımı için öğrencilere yeterli süre verilmiştir. Birinci derste işlenen konular: Öğrencilerin yazdıkları ikna edici metinlerin değerlendirme sonuçları öğrencilerle paylaşılmıştır. Türkçe yazılısının kompozisyon bölümüne Türkçe dersi öğretmenin ayırdığı puan 100 üzerinden 15’tir. Öğrencilerin rubrik aracılığı ile aldıkları puanlar, 15 üzerinden not verecek şekilde dönüştürülmüştür. Değerlendirme yapılırken öğrencilerin öz değerlendirmesi ve araştırmacının değerlendirmeleri karşılaştırılmıştır. Sonuçlar öğrencilerle

paylaşmıştır. Daha sonra üzerinde işaretlemeler ve düzenlemeler yapılmış metinler öğrencilere dağıtılmış ve öğrencilerin başarılı ve başarısız oldukları bölümleri görmeleri sağlanmıştır. Olumlu örnekler sınıfta okunmuş, öğrencilerin kâğıtlarındaki sıkıntılı noktalar sınıf içinde, metinler üzerinde uygulamalı olarak tartışılarak çözüme kavuşturulmuştur. Daha sonra öğrencilerde değerlendirme farkındalığını arttırmak, eksiklerini ve yeterli yönlerini görmelerini sağlamak amacıyla ayrıntılı bir sonuç listesi sınıf panosuna asılmıştır (bk. Şekil 3.5.).

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	Ö15	Ö16	Ö17	Ö18
1. Başlık	2	3	3	4	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	4	3	4
2. Giriş	2	2	2	4	3	3	3	4	3	3	2	3	3	3	3	4	2	4
3. Gelişme	1	2	2	3	3	3	2	4	3	2	1	1	3	3	3	4	1	2
4. Sonuç	2	2	2	4	3	3	4	4	4	3	1	1	3	3	3	4	2	4
1. Tez	2	2	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	3	3	3	4	2	4
2. Destekleyici Görüşler	2	2	3	4	3	3	3	4	3	3	4	4	3	3	3	4	2	3
3. Karşı Görüşler	4	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	4	3	3	3	3	1	3
4. Doygusal Yönlendirme	2	2	3	3	3	3	2	4	3	2	1	4	3	3	3	4	2	3
5. Tekrar	2	2	3	3	3	3	2	3	3	1	4	2	3	3	3	3	2	4
6. Çağrı	2	2	4	4	3	4	3	3	4	4	4	4	3	3	3	4	2	4
1. Gerekçelendirme	2	2	3	4	3	3	3	2	3	3	3	2	2	3	3	4	3	3
2. Detaylandırma	2	2	3	3	3	3	3	3	4	3	2	2	3	3	3	4	2	4
3. Kaynak	2	1	2	4	1	1	1	1	4	1	1	1	3	3	3	3	2	2
1. Gereklilik İfadeleri	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	2	3	3	4	3	2
2. Geçiş İfadeleri	4	2	3	3	3	3	2	3	4	3	3	2	2	3	3	3	3	2
1. Yazım	2	2	2	3	2	2	1	3	4	2	3	4	4	3	3	3	3	2
2. Noktalama	3	2	2	2	1	3	1	2	3	2	2	3	4	3	3	3	2	2
Toplam (öğrenci)	58	68	57	59	56	60	50	61	58	68	54	49	63	64	67	56	45	60
Toplam (araştırmacı)	40	33	44	55	48	47	41	53	57	45	41	48	50	51	51	62	37	52
Fark	19	35	13	4	8	13	9	8	1	23	13	1	13	13	16	-6	8	8

Şekil 3.5. Metin Değerlendirme Sonuç Listesi

İkinci derste, öğrenciler “Haydi, Hayvanlarla Tanışmaya” adlı metin üzerinde ikna edici metin ile ilgili kavramları bulma çalışması yapmıştır. “Sesli Kitaplar için Üç Defa Yaşayın!”, “Kurutma Makineleri Tuvalet Gidiyorsunuz!” ve “Sigarasız Hayat Oh Ne Rahat!” metinlerinden sonra bu metin, ikna edici kavramların metin içinde bulunması alıştırmalarının yapıldığı dördüncü metindir. Bu aşamadan sonra, öğrenciler, daha önce uzman görüşü alınmış metinler üzerinde bireysel olarak ikna edici kavramları bulma çalışması yapmıştır. Bu metinler aracılığı ile öğrencilerin işlenen konulara yönelik farkındalık ve öğrenme durumları test edilmiştir. Öğrenciler bu çalışmayı yapmaya başlamadan önce, metin, eğitmen tarafından sesli olarak okunmuştur. Burada hedeflenen öğrencilerin anlama problemi yaşama ihtimalinin önüne geçmektir. Daha sonra etkinlik ile ilgili yönergeler verilmiş ve öğrencilere 25 dakikalık çalışma süresi tanınmıştır. Dersin sonunda öğrencilerden analiz ettikleri

metinler sınıfça kontrol edilmiş, hangi ögenin neler olduğu öğrencilere detaylı olarak açıklanmıştır. Araştırmacı, metin analizi çalışmasıyla ilgili öğrencilere dönüt vermiştir. Öğrencilerin analiz ettikleri metinler kontrol listesi yardımıyla notlanmıştır. Daha sonra kontrol listesinden yararlanarak puanlama yönergesine göre metinler puanlamıştır. Öğrencilerin başarı durumları onlarla paylaşılmış ve eksik kalan noktalar hakkında öğrencilere dönüt verilmiş sınıf içi tartışmalar yapılmıştır. Öğrencilerin kontrol listesine göre durumları ve aldıkları puanlar sınıf panosuna asılmıştır.

12. Hafta/ Araştırmacı Günlüğü 26/04/2016 - Araştırmacı Günlüğü 29/04/2016 (4 saat)

İki saatlik derste “Nerede Karmaşa Orada İzdiham, Nerede Kural Orada İntizam!” adlı metnin analizi yaptırılmıştır. Analiz çalışmasından sonra öğrenciler kâğıtlarını yanındaki öğrenci ile değiştirmiş ve öğretmenin yönergesi ile doğru yaptıkları bölümler ve yanlış yaptıkları bölümleri metin üzerinde işaretlenmiştir. Daha sonra kâğıtta bulunan puanlama yönergesi ile öğrenciler birbirlerine not vermişlerdir. Öğrenciler sıra arkadaşından kendi kâğıdını teslim aldıktan sonra metin, öğretmenle birlikte ele alınmış ve öğrencilerin hata yaptıkları yerler açıklanmıştır. Daha sonra öğrencilerin yaptıkları doğru ve yanlışlar kontrol listesine işlenmiş ve detaylı sonuçlar ve aldıkları puanlar sınıftaki panoya asılmıştır.

Cuma günü yapılan iki saatlik derste, “İçelim Güçlenelim” adlı metnin analizi öğrencilere yaptırılmıştır. Öğrenciler analiz yaparken metin öğretmen tarafından yüksek sesle okunmuştur. Öğrenciler analiz işlemlerini tamamladıktan sonra her öğrenci analiz ettiği metni sıra arkadaşı ile değiştirmiştir. Öğrenciler arkadaşlarının analizlerini eğitmenin verdiği yönergelerle puanlamışlardır. Ardından öğrencilerin hata yaptıkları bölümler sınıf içinde tartışılmış ve eğitmen tarafından açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra yapılanlar kontrol listesine işlenmiş ve ayrıntılı sonuçlar sınıf panosuna asılmıştır.

Ödev: Öğrencilere yazı planı harita formu verilerek “insanları yerlere, doğaya, etrafa, çöp atmamaya ikna etme” konusu verilmiştir. Konuyla ilgili evde yazı planı harita formunu doldurmaları istenmiştir. Bu formula hedeflenen öğrencilerde metin yapısı farkındalığı oluşturmak ve yapacakları son ikna edici metin yazma öncesi hazırlık yapmalarını sağlamaktır.

13. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 06/05/2016 (2 saat)

Birinci dersin başında, öğrencilere önceki hafta ödev olarak verilen yazı planı haritalama formu öğretmen tarafından kontrol edilmiş ve her bir bölümde öğrencilerin yazdıkları bilgiler tek tek sınıfta okutulmuştur. Öğrencilerin anlayamadığı veya yanlış doldurduğu bölümler için eğitmen tarafından düzeltmeler yapılmıştır. Yazı planı haritalama formunun her bir öğrenciye metne nasıl dönüştürmesi gerektiği anlatılmıştır. Hangi paragrafta hangi ögeyi ele alması gerektiği açıklanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin bu form sayesinde metnin yapısını daha iyi anladıkları gözlemlenmiştir. İkinci derste “Bugün ne giysem?” adlı metnin analizi öğrencilere yaptırılmıştır. Öğrenciler analiz işlemlerini tamamladıktan sonra her öğrenci analiz ettiği metni, sıra arkadaşı ile değiştirmiştir. Öğrenciler arkadaşlarının analizlerini eğitmenin verdiği yönergelerle puanlamışlardır. Ardından öğrencilerin hata yaptıkları bölümler sınıf içinde tartışılmış ve eğitmen tarafından açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra yapılanlar kontrol listesine işlenmiş ve ayrıntılı sonuçlar sınıf panosuna asılmıştır.

14. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 13/05/2016 (2 saat)

“İnsanları yerlere, doğaya, etrafa, çöp atmamaya ikna etme” konusunda ikna edici kompozisyon yazdırılmıştır. Yazarken öğrencilerin ödev olarak yaptırılan yazı planı haritalama formundan faydalanmaları istenmiştir. Daha sonra öğrencilerin kendi metinlerini öz değerlendirme formu ile puanlamaları istenmiştir.

15. Hafta / Araştırmacı Günlüğü 17/05/2016 (2 saat)

Öğrencilerin yazdıkları kompozisyonların değerlendirme sonuçları hakkında öğrencilere dönüt verilmiştir. Daha sonra metin analizleri ve ödev kontrol listelerinden aldıkları puanların ortalaması hesaplanarak verilen sözlü notları öğrencilere duyurulmuştur. Dersin sonunda kendi yazma becerileri ile ilgili görüşlerini almak için ilk hafta sorulan soruların aynısı öğrenci günlüğü aracılığı ile öğrencilere tekrar yöneltilmiştir. Bu sayede 16 haftalık süreçte, öğrencilerin kendi yazma becerileri ile ilgili düşüncelerinde değişiklik olup olmadığı görmek hedeflenmiştir. İlâveten günlüklerde, öğrencilerden 16 haftalık uygulamaya yönelik kanaatlerini belirtmeleri istenmiştir. Öğrencilerle vedalaşarak uygulama süreci tamamlanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Eylem araştırmasında veri analizi, veri toplama süreciyle eş zamanlı olarak yürütülür ve veri analizinde araştırmanın inandırıcılığına, transfer edilebilirliğine, güvenilmeye layık olmasına ve onaylanabilirliğine dikkat edilmelidir (Özpınar ve Aydoğan-Yenmez, 2014: 456-457). Araştırmanın inandırıcılığı için öğrenci verilerinde doyuma ulaşp tekrara düşölene kadar araştırma ortamında çalışma yürütölmeve devam etmiştir. Transfer edilebilirlik için veri toplama süreci, araştırmacı günlüğünden faydalanılarak ayrıntılı ve betimsel olarak araştırmaya yansıtılmıştır. Güvenilmeye layıklık için araştırmada 8 farklı veri toplama aracından faydalanılmış ve veriler arası kontroller yapılmıştır. Onaylanabilirlik için ölçme araçları alan uzmanlarının görüşüne sunulmuş, Lawshe, Kendal-w gibi testlere tabi tutulmuştur. Kendal testi için “SPSS 15.0” yazılımından faydalanılmıştır. Daha sonra ölçme araçlarından gelen veriler, birbirleri ile yer yer karşılaştırılmış yer yer de birbirini ile desteklenmiştir.

Eylem araştırmasında veri analizi iki aşamalı olarak yapılır. Bunlardan ilk aşama verilerde yer alan problemle ilgili duygu ve algıların tespiti iken ikinci aşama verilerin içeriklerinin analiziyle genel resmin, temel kavram ve ihtiyaçların tespitidir (Güler, Halıcıoğlu ve Taşkın, 2103: 273). Bu çalışmada, öğrencilerin ikna ile ilgili algıları, eğitime yönelik değerdendirmeleri, yazma becerisine yönelik görüşleri araştırmanın ilk aşamasını, ikna edici yazma becerisi, ikna edici metin analizi yapma becerisi, öz değerdendirme yapma becerisi tespitleri ikinci aşamayı oluşturmaktadır. İlk aşamadaki veriler daha çok öğrenci günlükleri, araştırmacı günlüğü ve görüşmeler yoluyla elde edilmiş nitel verilerdir. Bu veriler öğrenci ürünleri ve analiz metinleri aracılığıyla toplanmıştır. Aslında, bu veriler özünde nitel olmakla birlikte kontrol listeleri, öz değerdendirme formu, rubrik gibi araçlarla nicelleştirilmişlerdir. Örneğin bir öğrenciye ait bir metin niteldir. Ancak araştırmacı bu metni rubrik aracılığıyla, öğrenciler ise öz değerdendirme formu aracılığıyla tanımları belli olan sayılara dönüştürmüştür. Daha sonra bu puanlar bu puanlar kronolojik sıralarına uygun olarak önce “Microsoft Excell 2016” programına sonra SPSS’e veri olarak işlenmiştir. Araştırmanın nicel veri analizleri aşağıdaki bölümde detaylı bir şekilde anlatılmaktadır.

Öğrenci metni – rubrik puanları: Araştırmacı, sürecinin başında, ortasında ve sonunda topladığı öğrenci ürünlerini (ikna edici metin) uygulama süreciyle eş zamanlı olarak rubrik ile puanlamış ve puanları Excell dosyasına kaydetmiştir. Daha sonra rubriğin her bir maddesi için bu puanların aritmetik ortalaması alınmıştır. Bu ortalamalar, her bir rubrik maddesi için kronolojik olarak yan yana görülecek şekilde grafik hâline getirilmiş ve süreç içinde becerinin gelişim durumunu ortaya konmuştur. Bunun yanı sıra, ayrı ayrı her bir öğrencinin rubrik maddelerinden aldıkları toplam puan hesaplanmış ve yine kronolojik olarak görülecek şekilde grafik hâline getirilmiştir. Böylece, uygulama sürecinde öğrenci bazındaki gelişim de tespit ve takip edilmiştir.

Öğrenci metni – öz değerlendirme formu puanları: Araştırmacı, sürecinin başında, ortasında ve sonunda öğrencilerin öz değerlendirme formu ile kendi metinlerine verdiği puanlar Excell'e kaydedilmiştir. Daha sonra bu puanların madde bazında aritmetik ortalamaları alınmıştır. Öğrencilerin kendilerine verdikleri puanlar ile araştırmacının verdiği puanlar arasındaki fark hesaplanmıştır. Üç uygulamaya ait her bir maddeyi kronolojik olarak gösterecek şekilde bu ortalamalar grafik hâline getirilmiştir. Ayrıca ayrı ayrı her bir öğrencinin maddelerdeki puanları toplanmış ve yine kronolojik olarak görülecek şekilde grafik hâline getirilmiştir. Böylece öğrencilerin öz değerlendirme becerileri de takip edilmiştir. Bu nicel analizde, araştırmacının değerlendirme puanları ölçüt olarak kabul edilerek öğrencilerin kendilerini ne kadar gerçek değerlendirebildiği görülmüştür. Daha sonra üçgenleme yapmak amacıyla öğrenci bazındaki ikna edici yazma becerisi ve öz değerlendirme becerisi karşılaştırılmıştır.

Analiz metni – kontrol listesi: Öğrenciler süreçte 4 metin analizi yapmışlardır. Daha sonra öğrencilerin analiz metinleri üzerindeki doğruları ve yanlışları var/yok şeklinde kontrol listesine işlenmiştir. Böylece bütün öğrencilerin durumunu tek bir listede görmek mümkün olmuştur. Daha sonra maddeleri doğru tespit eden öğrenci sayıları ve tespit edemeyen öğrenci sayıları Excell dosyasına işlenmiştir. Her bir maddeyi doğru bilen öğrencilerinin yüzdelik oranı Excell ile hesaplanmıştır. Daha sonra bu oranlar grafik hâline getirilerek 4 uygulamada maddelerdeki doğru tespit edilme oranları görülmüştür. Ayrıca ayrı ayrı her bir öğrencinin

metinden aldığı toplam puan (her doğru için 1 puan, maksimum 20 puan) kronolojik olarak grafik yardımıyla karşılaştırılmıştır.

Öğrencilerin metin oluşturma ve metin analizi puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için non-parametrik Friedman ve Wilcoxon fark testi kullanılmıştır. Friedman testi bir gruba ait birden fazla ölçüm arasında anlamlı farklılıkların olup olmadığını tespit etmek için kullanılır. Wilcoxon testi bir gruba ait (tekrarlı) iki ölçümün karşılaştırılması için kullanılır (Can: 2014: 135). Öğrencilerin ikna edici metin oluşturma ve analiz etme puanları arasında ilişki olup olmadığını tespit etmek için Spearman sıra farkları korelasyon analizi yapılmıştır. Otrar, bu analizin dağılımın non-parametrik olduğu durumlarda iki sürekli değişken arasındaki ilişkinin belirlenmesinde kullanıldığını belirtir ve ‘rho’ ile gösterildiğini ifade eder (<http://mustafaotrar.net>). Araştırmada non-parametrik testlerin tercih edilme nedeni, araştırmadaki örneklem sayısının 30’dan az olmasıdır. Baykul (1999: 290, Akt. Can, 2014: 25) örneklem sayısı 30’un altında kalan gruplarda verilerin normal dağılım sergilemesinin zayıf bir olasılık olduğunu, veri sayısı 30’u geçtikten sonra bu verilerin değerlerinin normal dağılım özellikleri sergileyebileceğini, 30 veya daha az sayıda öge içeren örneklemelere ‘küçük örneklem’ denildiğini söyler.

Ağırlıklı olarak öğrenci günlüklerinden gelen araştırmanın nitel verileri, analiz edilirken nitel veri analizi süreci takip edilmiştir. Marriam (2009: 167) nitel veri analizini, verilerin anlamını dışarıya aktarma süreci olarak tanımlar. Yazara göre dışarı aktarma, insanların ne söylediğini, araştırmacının ne gördüğünü ve okuduğunu birleştirme, indirgeme, tümevarım ve tündengelim arasında yorumlamayı içerir. Nitel verilerin analiz süreci şöyledir:

- Günlüklerden ve görüşmelerden gelen verilerin toplanması ve analizi eş zamanlı olarak yürütülmüştür. Özellikle öğrenci günlüklerinden gelen veriler ışığında eylem planı süreç içinde yer yer değişikliklere uğratılmıştır. Öğrencilerin eğitim süreci içindeki isteklilik ve farkındalık durumları bu günlükler yoluyla takip edilmiştir.
- Günlüklerden gelen veriler bilgisayar ortamına aktarılırken yer yer ayıklanmıştır. Dede’ye (2014: 195) göre ayıklama araştırmacının odaklandığı kısımların dışında kalan verilerdir ve ayıklama aşaması nitel çalışmaları nicellerden ayırır.

- Veriler üzerinde okuma ve inceleme yapılmıştır. Derinlemesine dikkat ve düşünme gerektiren bu aşamada verilerde benzerlikler, yinelenen şeyler ve göze çarpan örüntüler aranmıştır.
- Veri analizinde “Nvivo 11 Pro” nitel veri analizi yapan, içeriğinde yazılı veri kaynaklarının ele alınmasında olanak sağlayan bir programdan yararlanılmıştır. Nvivo programı ile başlangıçta veri kaynakları kodlanarak bir node listesi oluşturulmuştur. Veriler biriktikçe bu node listeleri kategoriler ve alt kategorilerin bulunduğu bir yapı hâlinde gelmiştir. Bazaley ve Jackson (2015: 102) yapılandırılmış kodlama sistemi ile verilerin Nvivo’da nodlar içinde kategoriler, alt kategoriler ve ikinci dereceden alt kategorilerin yer aldığı dallanan ağaç sistemi şeklinde düzenlenebileceğini söyler.

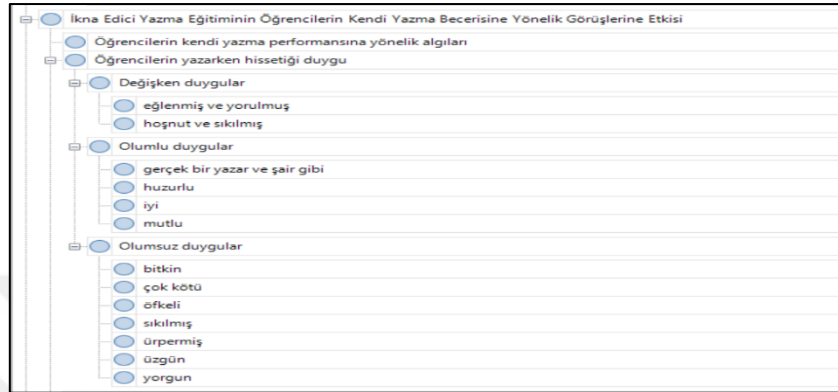
Nitel veri analizi için zaman zaman tümevarım zaman zaman da tümünden gelim analizinden faydalanılmıştır. Johnson (2014: 112) tümevarım analizi için veri toplama süreci ile başlayan, bir grup veriye bakarak veriler içinde düzen oluşturmaya çalışmak kodlar ve kategoriler aramaktır, der. Yazar, benzer şeylerin kodlanması, bu kodların daha sonra kategorilere taşınması gerektiğini ancak bu oluşturma sürecinde esnek davranılması gerektiğini ifade eder. Bu çalışmada öğrenci günlüğü soruları yapılandırılmış şekilde öğrencilere yöneltildiği için başlangıçta belli temalar bulunmaktadır. Örneğin ikna edici yazma eğitiminin öğrencilerin kendi yazma becerilerine yönelik görüşlerini etkisi başlığı altındaki 6 nod bulunmaktadır.

Şekil 3.6. Öğrencilerin Kendi Yazma Becerisine Yönelik Görüşleri- NVivo Nod Ağacı

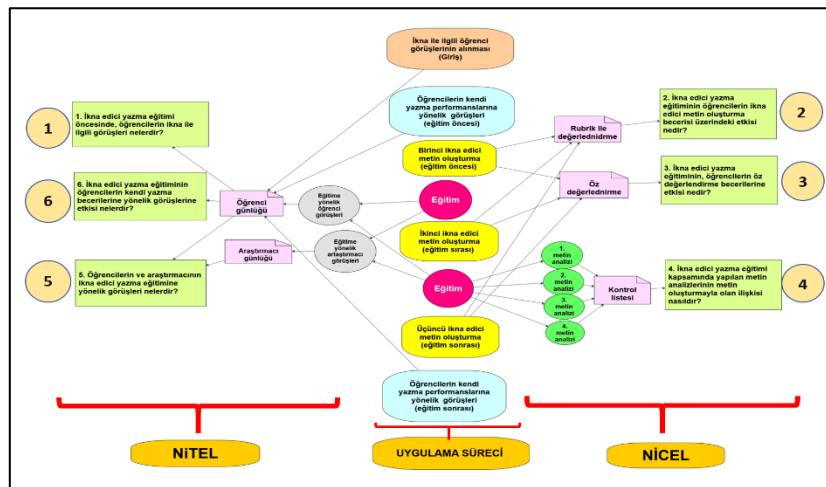
Bu altı nodun içindeki kodlama ve kategorilere taşıma sırasında tümevarım analizi kullanılmıştır. Verilerde benzer örüntüler aranmış bu benzerlikler gruplandırılarak kodlanmıştır. Başlangıçtaki temalar içinde yapılan bu kodlamalar sayesinde sık tekrar eden kodlar kategorilere ve alt kategorilere dönüşmüştür. Örneğin öğrencinin yazarken hissettiği

duygu nodunda “olumlu, olumsuz ve değişken duygular” olmak üzere 3 kategori oluşurken bu duyguların neler olduğuna yönelik alt kategoriler de oluşmuştur.

Şekil 3.7. Öğrencilerin Yazarken Hissettiği Duygu – NVivo Nod Ağacı

Araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak için eylem araştırması sürecinin tüm aşamalarında uzman (danışman) ve meslektaş (Türkçe öğretmenleri) görüşü alınmıştır. Ayrıca çeşitli veri kaynakları kullanılarak veriler arası tutarlılık olup olmadığı üçgenleme yapılarak sınanmıştır. Üçgenleme farklı kaynaklarının gelen verilerin incelenmesiyle araştırmayı doğru bir şekilde inşa etmek için kullanılır (Creswell, 2014: 201). Bu araştırmada, öğrencilerin ikna edici yazma becerisi, ikna edici metni analiz etme becerisi, kendi ikna edici anlatımını değerlendirme becerisi, bu becerilere yönelik görüşlerine dair veriler üçgenleme amacıyla kullanılmıştır. Aşağıda araştırma soruları şeması yer almaktadır.

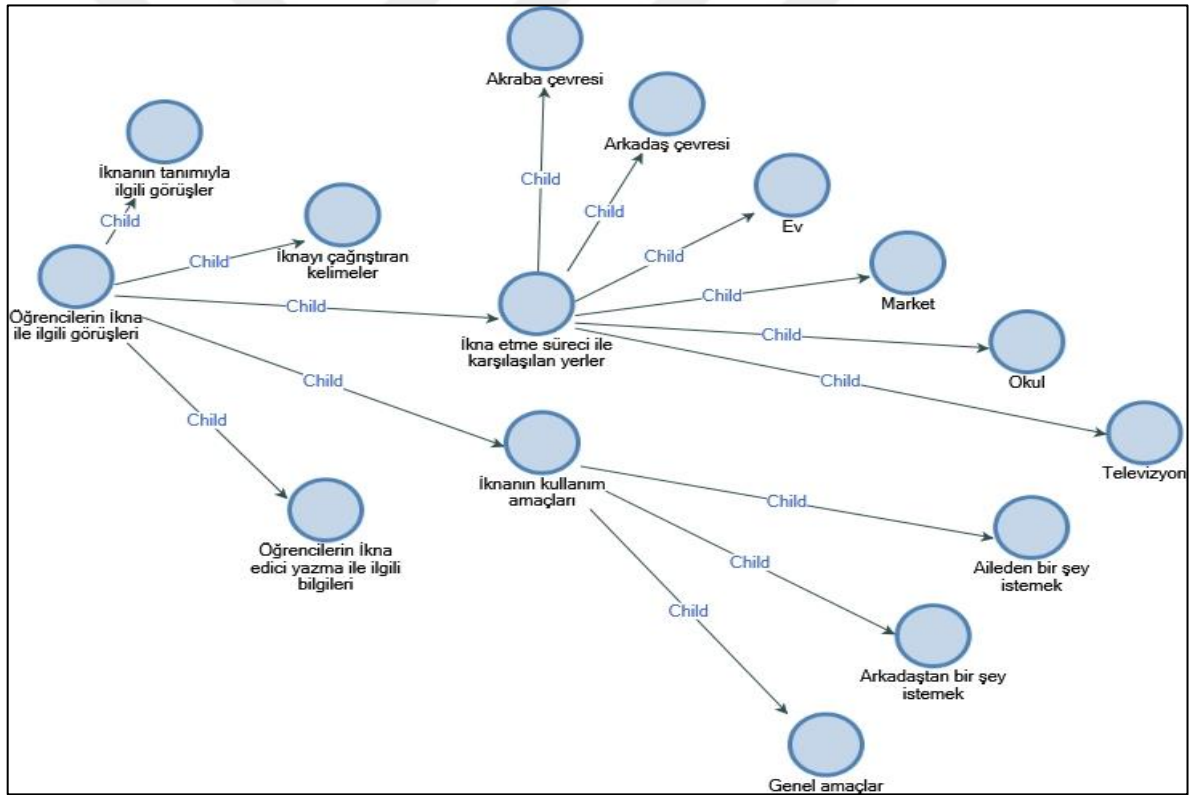

Şekil 3.8. Araştırma Soruları Şeması

IV. BÖLÜM: BULGULAR

4.1. Eğitimin Öncesinde İknaya Yönelik Öğrenci Görüşleri

Bu bölümde, “İkna edici yazma eğitimi verilmeden önce öğrencilerin ikna ile ilgili görüşleri nelerdir?” araştırma sorusu ile ilgili bulgulara yer verilmiştir. Bu bölümün bulguları, uygulamanın birinci haftasına ait öğrenci günlüklerinin analiziyle elde edilmiştir. Eğitim öncesinde, öğrencilerin konuya ilişkin görüşlerinin tespiti, öğrenci ihtiyaçlarının görülmesini sağlayarak eylem sürecinin şekillendirilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Şekil 4.1. Öğrencilerin Eğitimden Önce İkna İle İlgili Görüşlerine Yönelik Model

Şekil 4.1.’de görüldüğü gibi öğrencilerin ikna ile ilgili görüşlerine ilişkin “iknanın tanımı, iknayı çağrıştıran kelimeler, ikna etme süreci ile karşılaşılan yerler, iknanın kullanım amaçları, ikna edici yazma ile ilgili bilinenler” olmak üzere beş tema bulunmaktadır. Bu 5 temanın ikisinin dokuz alt kategorisi bulunmaktadır. Beş temaya ilişkin ulaşılan bulgular aşağıda yer almaktadır.

4.1.1. İknanın Tanımına Yönelik Görüşler

Öğrenciler, günlüklerinde, iknanın ne olduğuyla ilgili görüşlerini yazmışlardır. Bu görüşlerin tamamı tutarlı ve ikna kelimesinin gerçek anlamıyla örtüşür durumdadır (bk. Tablo 4.1.). Öğrencilerin iknanın ne demek olduğunun farkında oldukları ve “anne babamızın bize bir yere götürmesini sağlamak” gibi ifadelerden de günlük hayatlarında kullandıkları anlaşılmaktadır. Ancak dört öğrencinin “birine bir şeyi zorla yaptırmak” şeklindeki ifadeleri kelimenin günlük hayatta bazen olumsuz yönde kullandığını da göstermektedir. Aşağıda konu ile ilgili bazı öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö1: Birini yanlış davranmaktan vazgeçirmek
- Ö2: Bir insana zorla veya kısmen zorla istediğini yaptırmak
- Ö5: Kişiyi ya da kişileri zorlayarak bir iş ya da başka bir şey yaptırmak
- Ö6: Israr ederek bir amacı gerçekleştirmek
- Ö8: Bir şeyi yaptırmak için güzel söz söylemek
- Ö11: Anne babamızın bize bir yere götürmesini sağlamak veya bir şey aldırmaq

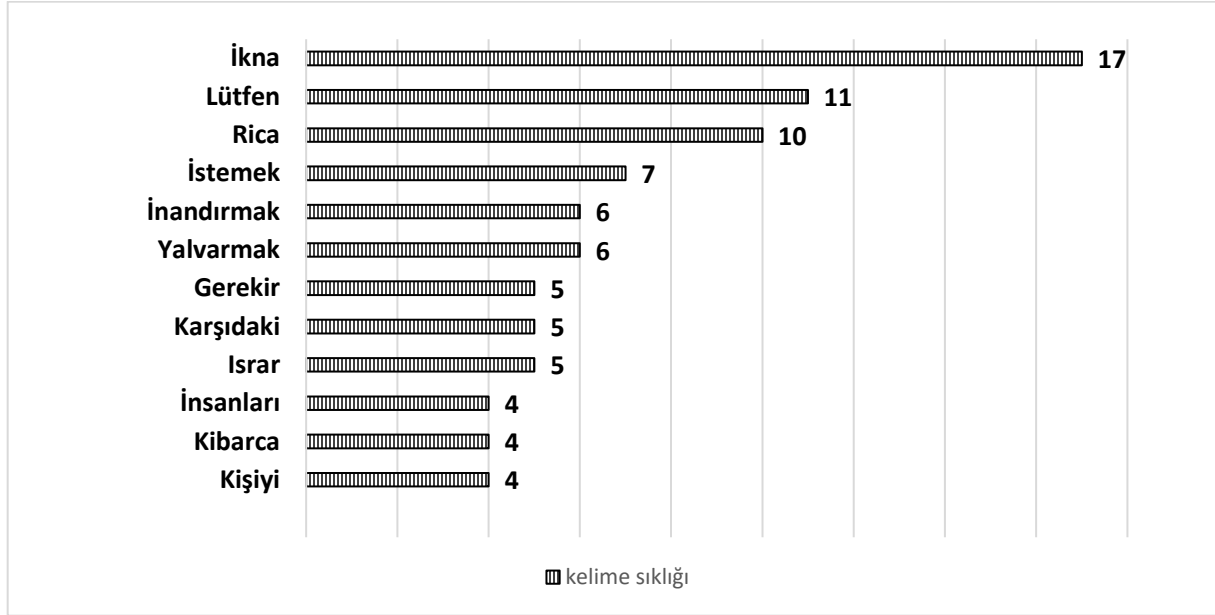
Öğrencilerin tanımlarından hareketle ikna için şöyle bir tanım oluşturulabilir: “Israr ederek, zorlayarak, güzel sözler söyleyerek, güzel ve saygılı davranarak, bir şeyi, bir isteği, bir işi, bir amacı, bir konuyu, bir düşünceyi inanılabilir, beğenilebilir, kabul edilebilir hâle getirme ve karşıdaki insana istenileni yaptırma.”

4.1.2. İknayı Çağrıştıran Kelimelere Yönelik Görüşler

Öğrenciler, iknayı çağrıştıran üç kelimeyi sebepleriyle birlikte yazmışlardır. Öncelikle öğrencilerin seçtikleri kelime ve bu kelimeleri seçme gerekçelerini yazdıkları bölümde kullanılan bütün kelimelerin kullanım sıklığına bakılmıştır. Öğrencilerin gerekçelerini anlatırken en sık kullandıkları on iki kelime Şekil 4.2. ve 4.3.’de gösterilmiştir.

Şekil 4.2. İkna ile İlgili Kelime Bulutu

Şekil 4.3. Öğrencilerin Gerekçe Yazarken En Sık Kullandığı 12 Kelime

Öğrencilerin iknayı çağrıştırdığı gerekçesiyle belirttikleri 3 kelimenin/sözün kullanım sıklığı listesi Tablo 4.1.'de yer almaktadır. Bu bölümde öğrencilerin bazıları, aklına üç kelime/söz gelmediği gerekçesiyle bir veya iki kelime yazmıştır. Öğrencilere göre iknayı çağrıştıran yirmi dört kelime bulunmaktadır.

Tablo 4.1. İknayı Çağrıştıran Kelimelerin Kullanım Sıklıkları

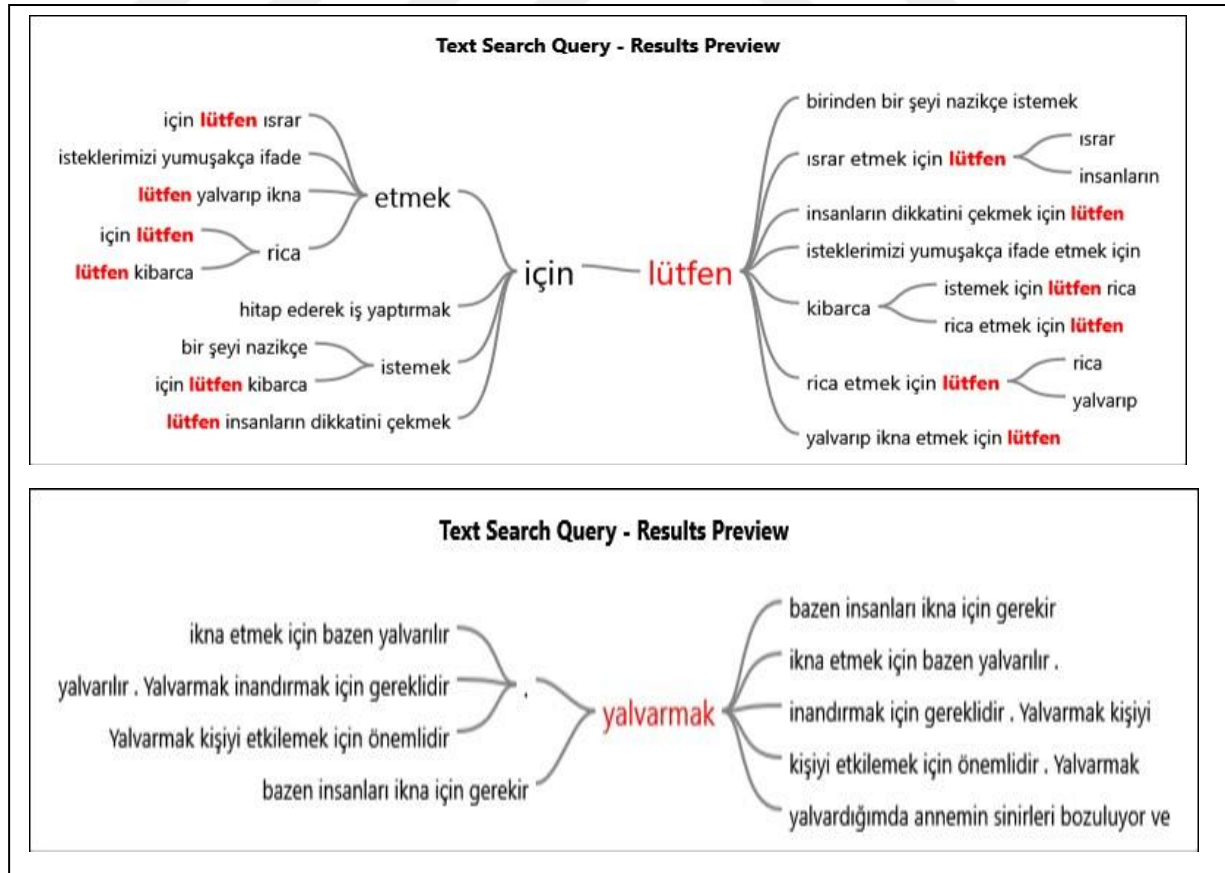
11 defa ifade edilen kelime / söz	▪ Lütfen	
5 defa ifade edilen kelime / söz	▪ Yalvarmak	
4 defa ifade edilen kelime / söz	▪ Ne olur ▪ Rica	
3 defa ifade edilen kelime / söz	▪ İsrar ▪ İste-k/mek	
2 defa ifade edilen kelime / söz	▪ İnanırmak ▪ Yapar mısın	
1 defa ifade edilen kelime / söz	▪ Alacaksın ▪ Allah aşkına ▪ Beğendirmek ▪ Dinleyen ▪ Eylem ▪ Fikir ▪ Gelir misin ▪ Görüş	▪ İhtiyaç ▪ Kabul ▪ Kötü davranışlar ▪ Küstüm ▪ Neden ▪ Seni seviyorum ▪ Sonuç ▪ Zorlamak

Tablo 4.1. incelendiğinde en sık kullanılan kelimenin “lütfen” kelimesi olduğu görülmektedir. Onu “yalvarmak, ne olur, rica, ısrar, iste-k/mek, inandırmak ve yapar mısın” kelimeleri/sözleri izlemiştir. Öğrencilerin Tablo 4.2.’deki kelimeleri “ikna” ile ilişkilendirme nedenleri aşağıda anlatılmıştır.

1. Lütfen: Öğrencilerin %38’i “kibarca ifade etmek”, %11’i “ısrar etmek”, %5’i “birden fazla kişiye hitap etmek”, %5’i “dikkat çekmek”, %5’i de “yalvarmak” gibi nedenlerle kelimeyi ikna ile ilişkilendirmiştir (bk. Şekil 4.4.).
2. Yalvarmak: Öğrenciler bu kelimeyi karşı tarafı duygusal olarak etkileme ve harekete geçirme gibi nedenlerle ikna ile ilişkilendirmiştir.

Örnek öğrenci görüşleri:

- Ö10 (Lütfen): İsteklerimi yumuşakça ifade etmek için kullanırım.
- Ö11 (Yalvarmak): Yalvardığımda, annemin sınırları bozuluyor ve istediğimi yapıyor.

Şekil 4.4. Lütfen ve Yalvarmak için Kelime Ağacı

3. Ne olur: Öğrencilerin %16'sı karşıdaki kişiyi harekete teşvik etmek, kişinin kendini zor durumda göstermesini sağlamak, yalvarmak gibi nedenlerle
4. Rica: Öğrencilerin %16'sı kibarca istemek, daha hızlı ikna etmek, iyi insanları inandırmak gibi nedenlerle
5. Israr: Öğrencilerin %5'i zorlayarak inandırmak, %11'i istediği şeyi gerçekleştirmek için birden fazla deneme yapmak şeklinde
6. İste-k/mek: Öğrencilerin %11'i olumlu davranıp karşıdaki kişiyi konuşturmak, ikna etme süreci için öncelikle istenen bir şey olması gerekliliği şeklinde
7. İnandırmak: Öğrencilerin %11'i karşıdaki kişinin ikna olabilmesi için öncelikle söylenenlere inanması gerektiği şeklinde
8. Yapar mısın: 1 öğrenci karşıdaki kişiyi ikna etmek için kullanılan kalıp sözlerden biri olduğunu ifade ederken 1 öğrenci de ricada bulunmak için
9. Allah aşkına: Baskı yapmak şeklinde
10. Alacaksın: Zorlayarak mecbur bırakmak şeklinde
11. Beğendirmek: Fikrinizi karşıdaki insana beğendirme şeklinde
12. Dinleyen: Birinin ikna olabilmesi için öncelikle dinlemesi gerekir şeklinde
13. Eylem: İkna olan kişi istenilen eylemi yapar şeklinde
14. Fikir: Birini ikna etmek için öncelikle bir fikre sahip olmak gerekir şeklinde
15. Gelir misin: Kibarca söylemek şeklinde
16. Görüş: İkna etmek için kendi görüşlerimiz olmalıdır şeklinde
17. İhtiyacım var: Önemli bir şey olduğuna inandırmak şeklinde
18. Kabul: İkna edilmek istenen kişi kabul ya da kabul etmeme hakkını kullanır şeklinde
19. Kötü davranışlar: İknanın kötü davranışlardan vazgeçirmek olması şeklinde
20. Küstüm: İsteklerin olmaması durumunda gösterilen tepki şeklinde
21. Neden: İstediklerimin sebebini söylemek şeklinde
22. Seni seviyorum: Karşıdaki kişiyi yumuşatmak şeklinde
23. Sonuç: Bir kişiyi ikna edince sonuca ulaşılmış oluruz şeklinde
24. Zorlamak: İnsanları zorlamadan ikna etmek zordur şeklinde öğrenciler bu kelimeleri ikna ile ilişkilendirmişlerdir.

4.1.3. İkna Etme Süreci ile Karşılaşılan Yerlere Yönelik Görüşler

Öğrencilerin %50'si evde, %12,5'i okulda, %12,5'i arkadaş çevresinde, %12,5'i markette, %4,1'i televizyonda, %4,1'i akraba çevresinde, %4,1'i her yerde ikna etme süreci ile karşılaştığını belirtmiştir (bk. Tablo 4.2.). Öğrenciler, ikna etme süreci ile en çok evde, okulda ve arkadaş çevresinde karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Evdeki, okuldaki ve arkadaş çevrelerindeki ikna süreçleri doğrudan öğrencilerin kendi yaşadıkları deneyimlerdir. Yalnızca üç öğrenci markette, bir öğrenci televizyonda, bir öğrenci her yerde ikna süreci ile karşılaştığını ifade etmiştir. Öğrencilerin çoğunun ikna edici iletişimin kullanıldığı kitle iletişim araçları, medya ürünleri vb. hakkında farkındalıklarının olmadığı görülmektedir. Nitekim ikna edici yazma eğitimine yönelik önemli bulunan noktalar konusunda reklamların hedef kitlesi ve amacının olması öğrencilerin eğitim sürecinde öğrendiği ve önemli bulduğu bir bilgi olmuştur (daha detaylı bilgi için 4.5.1.2.'inci bölüme bakınız).

4.1.4. İknanın Kullanım Amaçlarına Yönelik Görüşler

Öğrencilerin günlüklerinden iknanın kullanım amaçları ile ilgili üç kategori çıkartılmıştır:

a) Aileden bir şey isteme / Ailesinin öğrenciden bir şey istemesi: İkna için öğrencilerin %29'u ailesinden bir şey istediğinde, %35,4'ü de ailesi ondan bir şey istediğinde kullanılır, demiştir. Öğrencilerin aile bireyi olarak ifade ettiği kişiler: anne, baba ve kardeşlerdir. Öğrenciler, oyuncak aldirmek, oyun oynamak için izin almak, bir yere gezmeye gidebilmek, para istemek için ailelerini ikna etmeye çalışırken aileler, öğrencileri yeme, içme, giyinme, ders çalışma, uyuma gibi konularda ikna etmeye çalışmaktadır. Aşağıda konu ile ilgili bazı öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö10: *Oyuncak aldirmek için babamı inandırmaya uğraşırım.*
- Ö11: *Anne babamızın bizi bir yere götürmesini sağlamak için ikna etmek gerekir.*
- Ö12: *Annem markete göndermek için beni ikna etmeye çalışır.*
- Ö13: *Annem hoşlanmadığım kıyafetleri giydirmek amacıyla beni ikna etmeye çalışır.*

b) Arkadaşlarından bir şey isteme / Arkadaşlarının öğrenciden bir şey istemesi: Öğrencilerin %19,3'ü arkadaşlarından bir isteği olduğunda ve arkadaşlarının onlardan bir isteği olduğunda iknayı kullandığını ifade etmiştir. Öğrenciler birbirlerini genellikle oyun oynamaya, istediği

bir şeyi yaptırmaya ikna etmeye çalışmaktadır. Aşağıda konu ile ilgili bazı öğrencilerin görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö3: Arkadaşlarım futbol maçına götürmek için beni ikna etmeye çalışır. (Arkadaşlarım sen olmazsan gol yeriz diyorlar ben de mecburen gidiyorum.)
- Ö9: Küstüğümüz kişiyle barışmak için onu ikna etmeye çalışabiliriz.

c) Daha genel amaçlar: Sınıftaki öğrencilerin %16,1'i ikna için ev ve okul çevresinden çıkarak daha kapsamlı amaçlar söylemiştir. Bunlar; birine bir şey yaptıрма, birini bir şeye inandırarak bir şey yapmasını sağlama, fikirleri insanlara bildirme, insanları bir şeye inandırma, karşı tarafı razı etmedir. Aşağıda konu ile ilgili bazı öğrencilerin görüşleri yer almaktadır.

- Ö16: Fikirlerimizi insanlara bildirmek için, karşınızdaki insanı razı etmek için ikna etmek önemlidir.
- Ö18: Bir kişiye iş yaptırmak amacıyla iknayı kullanabiliriz.

4.1.5. İkna Edici Yazmaya Yönelik Görüşler

Öğrencilere, daha önce Türkçe dersinde ikna edici metin yazma veya okuma etkinliği yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Öğrenciler, daha önce ilkokul da dâhil olmak üzere ikna edici yazma konusunda hiçbir çalışma yapmadıklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle ikna edici metinlerle çalışma grubunun ilk defa karşılaştığı anlaşılmaktadır. Aşağıda konu ile ilgili bir öğrencinin görüşü yer almaktadır.

- Ö7: Genellikle, Türkçe dersinde hikâye, masal, şiir yazıyoruz. Daha önce ikna edici bir metin yazmadım, okumadım da.
- Ö15: İkna edici yazma ile ilgili ilkokulda hiç metin yazdığımı sanmıyorum.

4.2. İkna Edici Yazma Eğitiminin İkna Edici Yazma Becerisine Etkisi

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin ikna edici metin oluşturma becerisi üzerindeki etkisi nedir?” araştırma sorusuna yönelik bulgular yer almaktadır. Öğrenciler, 15 haftalık eğitim sürecinin başında, ortasında ve sonunda 3 defa ikna edici metin oluşturmuşlardır.

4.2.1. Rubrik Bölümlerine ve Maddelerine İlişkin İstatistiksel Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin yazdıkları metinlerin rubrik ile değerlendirilmesinden elde edilen puanlarla ilgili istatistiksel bulgular yer almaktadır. Eğitim süreci ile eşzamanlı olarak eğitim öncesinde, sırasında ve sonrasında yazılan metinler rubrik ile puanlanmıştır.

“Öğrencilerin eğitim sonrası ikna edici metin oluşturma becerileri, eğitim öncesi ve sürecindeki metin oluşturma becerilerinden yüksektir.” denencesini test etmek üzere öğrencilerin eğitim öncesi, süreci sonrasında metin puanları için Friedman testi yapılmış ve ölçümler arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına bakılmıştır.

Tablo 4.2. Birinci, İkinci, Üçüncü Metin Oluşturma Puanlarına İlişkin Friedman Testi Sonuçları

Ölçümler	N	Ortalama	Standart Sapma	Sıra Ortalaması	Chi - Square	df	p
1. metin oluşturma	18	1,38	0,202	1,00	34,111	2	,000
2. metin oluşturma		2,79	0,431	2,06			
3. metin oluşturma		3,39	0,419	2,94			

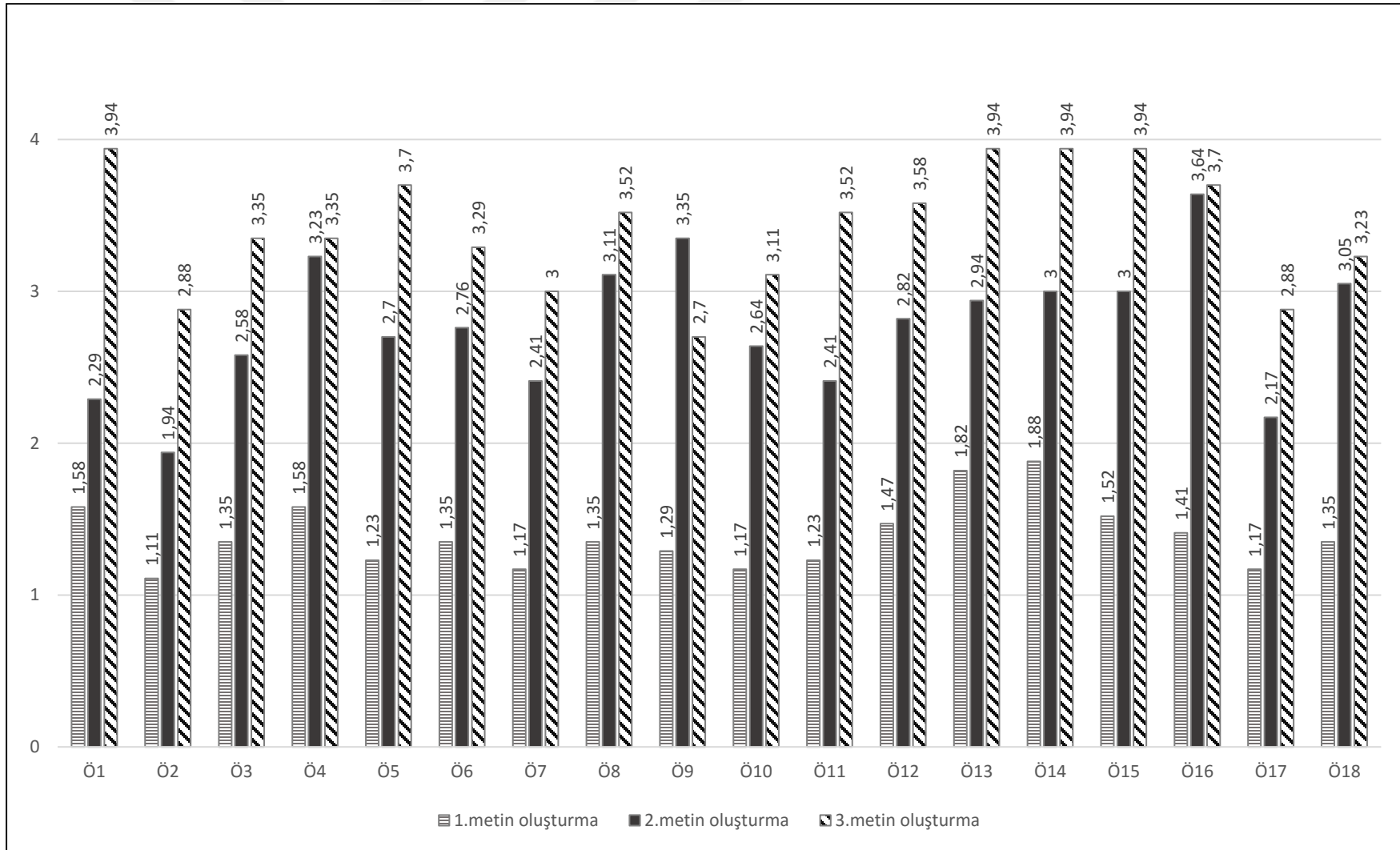
Tablo 4.2. incelendiğinde birinci metnin ortalaması 1,38 puanla rubriğin başarı düzeyi puan aralıklarından “yetersiz” düzeyinde, ikinci metninki 2,79 puanla “iyi” düzeyinde, üçüncü metninki 3,39 puanla “çok iyi” düzeyindedir. Metinlerin başarı ortalamaları, birinci metinden ikinci metine 1,41 puanlık bir artış gösterirken ikinci metinden üçüncü metine 0,6 puanlık bir artış göstermiştir. Ayrıca birinci metin oluşturma, ikinci metin oluşturma ve üçüncü metin oluşturma puanları arasında $p=,000<,001$ düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi ölçümde ne kadar olduğunu belirlemek için ikişerli gruplar hâlinde ölçüm yapmaya olanak veren Wilcoxon testine başvurulmuştur.

Tablo 4.3. Birinci, İkinci, Üçüncü Metin Oluşturma Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi Sonuçları

Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Wilcoxon (z)	p
1. metin oluşturma ile 2. metin oluşturma	Negatif Sıra	0	,00	,00	-3,724	,000
	Pozitif Sıra	18	9,50	171,000		
	Eşit	0				
1. metin oluşturma ile 3. metin oluşturma	Negatif Sıra	0	-00	,00	-3,726	,000
	Pozitif Sıra	18	9,50	171,000		
	Eşit	0				
2. metin oluşturma ile 3. metin oluşturma	Negatif Sıra	1	10,50	10,50	-3,267	,001
	Pozitif Sıra	17	9,44	160,50		
	Eşit	0				

Tablo 4.5. incelendiğinde 1. ve 2. metin oluşturma arasındaki başarı değişimi $p=,000<,01$ düzeyinde (-3,724), 1. ve 3. metin oluşturma arasındaki başarı değişimi $p=,000<,001$ düzeyinde (-3,726), 1. ve 3. metin oluşturma arası başarı değişimi $p=,001<,01$ düzeyinde (-3,267) istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Test sonucundan anlaşılabacağı üzere, en yüksek, pozitif yönde anlamlı fark 1-2. metin oluşturma ve 1-3. metin oluşturma puanları arasında bulunmaktadır. 2-3. metin oluşturma puanları arasındaki fark diğerlerine nazaran daha azdır.

Öğrencilerin her birinin eğitim öncesi, sırası v e sonrası metin oluşturma başarı puanları Şekil 4.5.'te gösterilmiştir.

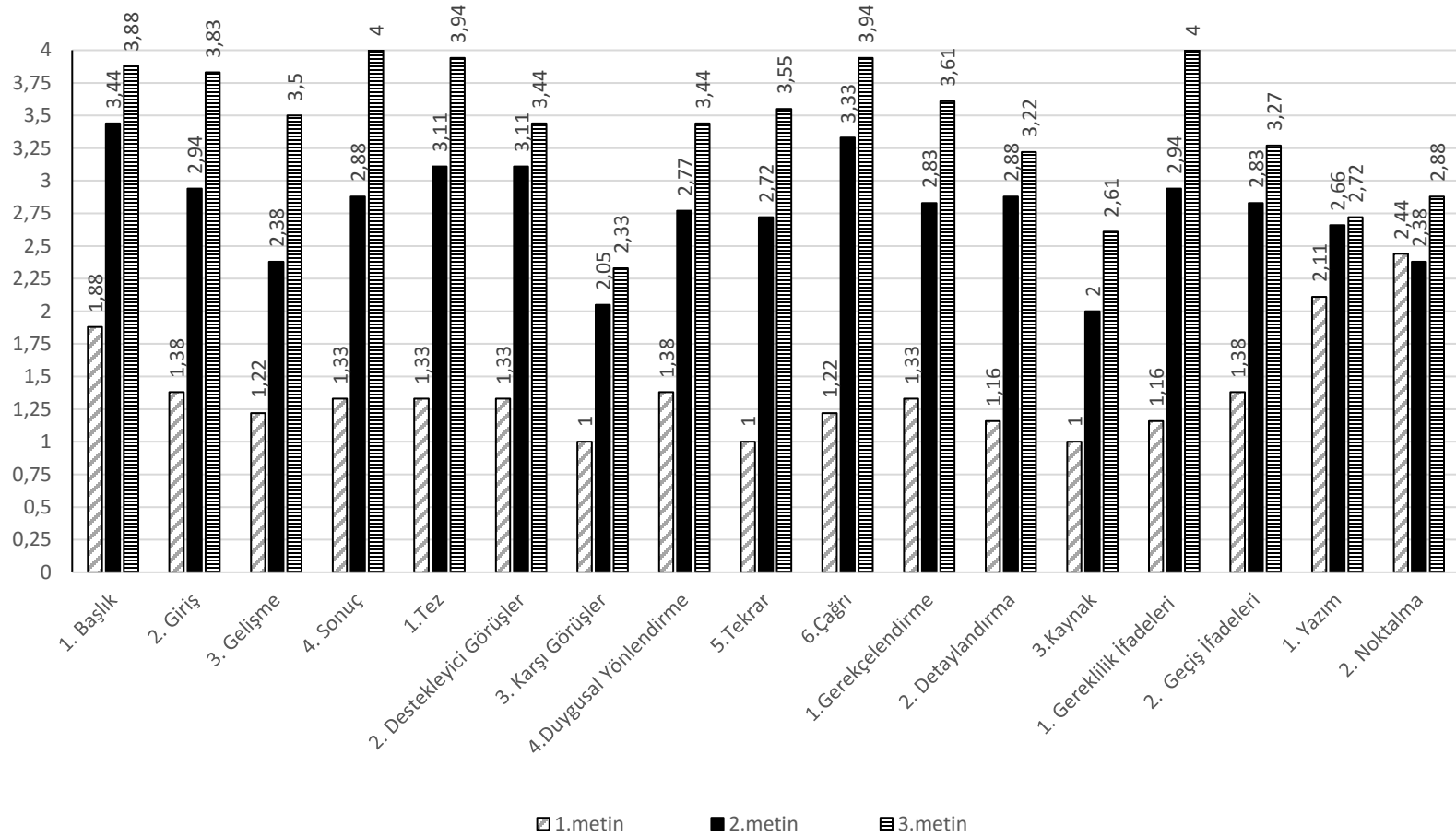

Şekil 4.5. Öğrencilerin Metin Oluşturma Başarı Puanları

Şekil 4.5.'teki grafiğe göre:

- Ö9 haricindeki öğrencilerin metin yazma becerilerindeki başarılarının zamanla yükseldiği görülmektedir.
- Ö1, Ö5, Ö13, Ö14 ve Ö15 son metin yazma çalışmasında, 3,94 puan alarak en yüksek başarıyı göstermiştir.
- Ö2, Ö9 ve Ö17, son metin çalışmasında, 2,88 ve altında puanlar alarak en düşük başarıyı göstermişlerdir.

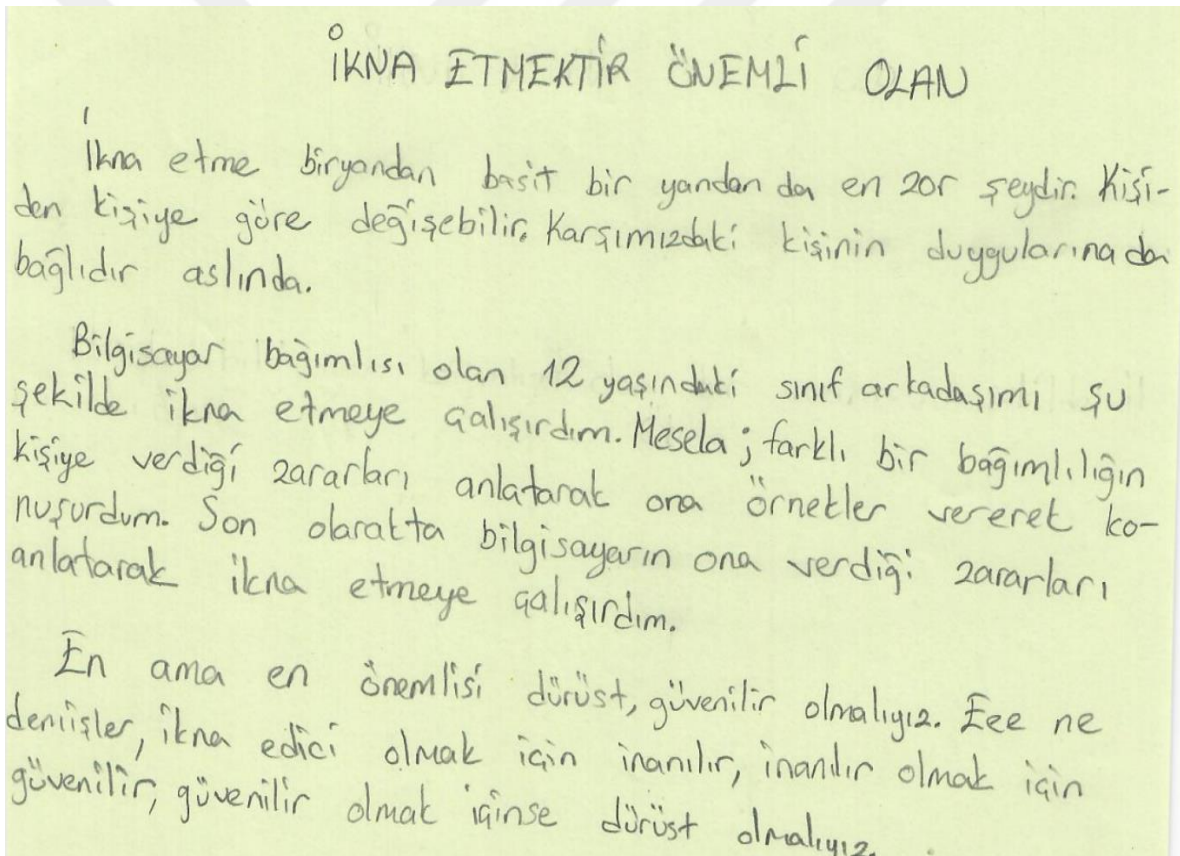
Öğrenciler, ilk metin oluşturmada çoğunlukla yetersiz düzeyinde metinler yazmışlardır. İyi ve çok iyi düzeyinde metin yazan olmadığı gibi geliştirilmeli düzeyinde metin yazan yalnızca 2 öğrenci olmuştur. İkinci metin yazmaya gelindiğinde başarının yüksek oranda arttığı görülmektedir. Yetersiz düzeyde metin yazan olmadığı gibi 11 öğrenci ile çoğunluğun iyi düzeyde metin yazdığı görülmektedir. Ancak ikinci metin oluşturma da 5 öğrenci geliştirilmeli düzeyinde metinler yazmıştır. Üçüncü metin oluşturmada 12 öğrenci ile çoğunluğun çok iyi düzeyde metin yazdığı görülmektedir. Geriye kalan 6 öğrencide iyi düzeyde metinler oluşturmuşlardır. Geliştirilmeli ve yetersiz düzeyinde metin yazan öğrenci ise bulunmamaktadır. Eğitim sürecinde öğrencilerin yazma becerisinin pozitif yönde geliştiği görülmektedir. Bölümden elde edilen bulgular, Tablo 4.4.'deki Friedman testi sonuçları ve Şekil 4.6.'daki grafik bulgularıyla örtüşmektedir.

Şekil 4.6. Rubriğin Maddelerine Göre İkna Edici Yazma Becerisinin Eğitim Sürecindeki Gelişimi

Şekil 4.6.'da rubrik maddelerindeki öğrenci puanlarının aritmetik ortalamasını veren bir grafik bulunmaktadır. Grafik incelendiğinde, maddelere göre başarı oranlarındaki en yüksek artışların “noktalama” maddesi hariç tutulmak üzere birinci metin ile ikinci metin arasında olduğu görülmektedir. İkinci metin ile üçüncü metin arasında, ilkinde oranla daha az bir artış olmuştur. Bu görüntü Tablo 4.4.deki Friedman testi sonuçlarını da doğrulamaktadır.

Şekil 4.6.'da görüldüğü üzere herhangi bir eğitim almadan önce öğrenciler oldukça düşük puanlar almıştır. Aslında ilk yazılan metinler, ikna edici metin formatından oldukça uzaktır (bk. Şekil 4.7.).

Şekil 4.7. Örnek Öğrenci Metni (Birinci Metin Oluşturma)

Öğrencilerin ilk metinlerinden oldukça düşük puanlar almış olmaları, ikna edici yazmayla daha önce karşılaşmadıklarını bildirdikleri öğrenci görüşleri ile örtüşmektedir (daha detaylı bilgi için tezin 4.1.5. bölümüne bakınız).

Rubrik maddelerindeki başarı sıralaması ve puanları Tablo 4.4.'te yer almaktadır.

Tablo 4.4. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Sıralaması

1. metin oluşturma		2. metin oluşturma		3. metin oluşturma	
1. Noktalama	2,44	1. Başlık	3,44	1. Sonuç	4
2. Yazım	2,11	2. Çağrı	3,33	1. Gerekliklik İ.	4
3. Başlık	1,88	3. Tez	3,11	2. Tez	3,94
4. Giriş	1,38	3. Destekleyici G.	3,11	2. Çağrı	3,94
4. Duygusal Y.	1,38	4. Giriş	2,94	3. Başlık	3,88
4. Geçiş ifadeleri	1,38	4. Gerekliklik İ.	2,94	4. Giriş	3,83
4. Sonuç	1,33	5. Sonuç	2,88	5. Gerekçelendirme	3,61
4. Tez	1,33	5. Detaylandırma	2,88	6. Tekrar	3,55
4. Destekleyici G.	1,33	6. Gerekçelendirme	2,83	7. Gelişme	3,5
4. Gerekçelendirme	1,33	6. Geçiş ifadeleri	2,83	8. Destekleyici G.	3,44
5. Gelişme	1,22	7. Duygusal Y.	2,77	8. Duygusal Y.	3,44
5. Çağrı	1,22	8. Tekrar	2,72	9. Geçiş ifadeleri	3,27
6. Detaylandırma	1,16	9. Yazım	2,66	10. Detaylandırma	3,22
6. Gerekliklik İ.	1,16	10. Gelişme	2,38	11. Noktalama	2,88
7. Karşı görüş	1	11. Noktalama	2,38	12. Yazım	2,72
7. Tekrar	1	12. Karşı görüşler	2,05	13. Kaynak	2,61
7. Kaynak	1	13. Kaynak	2	14. Karşı görüşler	2,33

Tablodaki incelendiğinde, eğitimin sonunda öğrenciler 4 tam puan alarak en yüksek başarıyı “sonuç” ve “gerekliklik ifadeleri” maddelerinde göstermiştir. 3,5 ve üzerindeki ortalamalarla “tez”, “çağrı”, “başlık”, “giriş”, “gerekçelendirme” ve “tekrar” öğrencilerin ikinci seviye yüksek başarı gösterdiği maddelerdir. 3’ün üzerinde ortalamalarla “destekleyici görüşler”, “duygusal yönlendirme”, “detaylandırma” ve “geçiş ifadeleri” öğrencilerin üçüncü seviye başarı gösterdiği maddelerdir. “Karşı görüşler”, “kaynak”, “yazım” ve “noktalama” maddelerinde öğrenciler 3 puanın altında kalmıştır.

Rubrik maddelerinin metin oluşturmalarındaki başarı durumu aşağıdaki bölümde gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Birinci Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Düzeyleri

1 – 1,75	Yetersiz	14 madde	Giriş, gelişme, sonuç, tez, destekleyici görüşler, karşı görüşler, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı, gerekçelendirme, detaylandırma, kaynak, gerekliklik ve geçiş ifadeleri
1,76 – 2,51	Geliştirilmeli	3 madde	Başlık, yazım, noktalama
2,52 – 3,27	İyi	-	-
3,28 – 4,00	Çok iyi	-	-

Eğitim öncesinde “iyi” ve “çok iyi” düzeyinde madde bulunmazken 3 madde “geliştirilmeli” düzeyindedir. Bu üç madde “başlık”, “yazım” ve “noktalama”dır. Bu maddeler sadece ikna

edici yazma becerisi kapsamında değil genel olarak yazma beceresinde ele alınan konular olduğundan öğrencilerin bu konularda daha önceden az da olsa bilgi sahibi oldukları görülmüştür.

Tablo 4.6. İkinci Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Düzeyleri

1 – 1,75	Yetersiz	-	-
1,76 – 2,51	Geliştirilmeli	4 madde	Gelişme, karşı görüşler, kaynak, noktalama
2,52 – 3,27	İyi	12 madde	Giriş, sonuç, tez, destekleyici görüşler, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı, gerekçelendirme, detaylandırma, gereklilik ve geçiş ifadeleri, yazım
3,28 – 4,00	Çok iyi	1 madde	Başlık

İkinci metin oluşturmada, yetersiz düzeyinde madde bulunmamakta ve madde yığılmasının “iyi” düzeyinde olduğu görülmektedir. En yüksek başarı “başlık” maddesindedir.

Tablo 4.7. Üçüncü Metin Oluşturmada Maddelerin Başarı Düzeyleri

1 – 1,75	Yetersiz	-	-
1,76 – 2,51	Geliştirilmeli	1 madde	Karşı görüşler
2,52 – 3,27	İyi	4 madde	Detaylandırma, kaynak, yazım, noktalama
3,28 – 4,00	Çok iyi	12 madde	Başlık, giriş, gelişme, sonuç, tez, destekleyici görüşler, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı, gerekçelendirme, gereklilik ve geçiş ifadeleri.

Son metin oluşturmada rubriğin maddelerindeki yığılma “çok iyi” düzeyinde olmuştur. “Yetersiz” düzeyinde madde yer almazken “karşı görüşler” maddesi “geliştirilmeli” düzeyinde kalmıştır.

Tablo 4.8. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Rubrik Maddelerinin Başarı Düzeylerindeki Dağılımı

		1. metin oluşturma	2. metin oluşturma	3. metin oluşturma
Çok iyi	(3,28 – 4,00)	-	1 madde	12 madde
İyi	(2,52 – 3,27)	-	12 madde	4 madde
Geliştirilmeli	(1,76 – 2,51)	3 madde	4 madde	1 madde
Yetersiz	(1 – 1,75)	14 madde	-	-

Tabloda görüldüğü üzere ilk metin oluşturmada 3 madde “geliştirilmeli”, 14 madde “yetersiz” puan aralığındadır. İkinci metin oluşturmada 1 madde “çok iyi”, 13 madde “iyi” ve 4 madde “geliştirilmeli” puan aralığındadır. Üçüncü metin oluşturmada, 12 madde “çok iyi”, 4 madde “iyi” ve 1 madde “geliştirilmeli” puan aralığındadır.

4.2.2. Örgü Bölümüne Yönelik Bulgular

4.2.2.1. Başlık

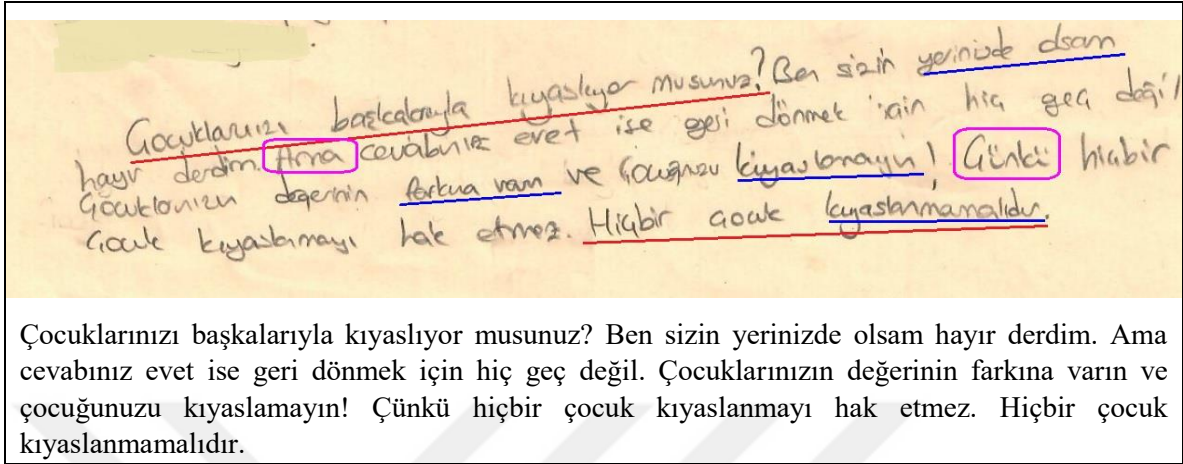
Eğitim boyunca, dikkat çekici başlıkların ikna edici metinler için çok önemli olduğu vurgulanmış ve slogan şeklinde başlık yazabilecekleri öğrencilere söylenmiştir. İlk metinlerine, öğrencilerin %88,8'i başlık yazmış, %11,1'i başlık yazmamıştır. Ancak metnine başlık koyan öğrencilerin üstünkörü başlıklar oluşturduğu görülmüştür (bk. Tablo 4.9.). İkinci metinde, başlık yazımından öğrencilerin %50'si tam puan alırken üçüncü metinde öğrencilerin %88,8'i tam puan almıştır.

Tablo 4.9. Metin Oluşturma Sırasına Göre Başlık Örnekleri

	1. Metin	2. Metin	3. Metin
Ö1	Bilgisayarın Zararları	Siz Üzülmeyin, Çocuğunuzu Da Üzmeyin	Çevreyi Kirletmeyin, Üstünüzü Kirletin
Ö5	Bilgisayar Bağımlısı	Kıyaslanmak İstemeyiz Yoksa Okulu Sevmeyiz	Kirletme Etrafını, Korumayı
Ö10	Bilgisayar Bağımlısı	Çocuğunuzu Kıyaslamayın, Tehlikeye Yol Açmayın	Bugün Çöp Atarsan Yarın O Çöplükte Yaşarsın
Ö12	Bilgisayar Bağımlılığı	Çocuğunu Üzme, Kıyaslama Etme	Dünyada Tek Sen Yoksun Unutma
Ö13	Bilgisayar Bağımlılığı	Çocuk Kıyaslanmaz, Yetiştirilir	Etrafa Çöp Atma, Döner Gelir Sana
Ö17	İkna Etme	Aile İçindeki Saygımız	Yere Çöp Atanın Kendisi Çöptür

4.2.2.2. Giriş

Eğitimde, tez cümlesini içeren ve dikkat çekici bir giriş paragrafı oluşturmanın önemi vurgulanmıştır. Dikkat çekiciliği sağlayabilmek için ikna edici teknikleri kullanabilecekleri öğrencilere anlatılmıştır. İlk metinde, öğrencilerin %66,6'sı giriş paragrafı oluşturmamış, %33,3'ü de gelişigüzel giriş paragrafları oluşturmuştur. İkinci metinde, bütün öğrenciler giriş paragrafı oluşturmuş ancak yalnızca öğrencilerin %22,2'si tam puan almıştır. Üçüncü metinde ise öğrencilerin hepsi giriş paragrafı oluşturmuş ve %83,3'ü giriş paragrafı oluşturma konusunda tam puan almıştır.

Şekil 4.8. Giriş Paragrafı Örneği (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.8. incelendiğinde,

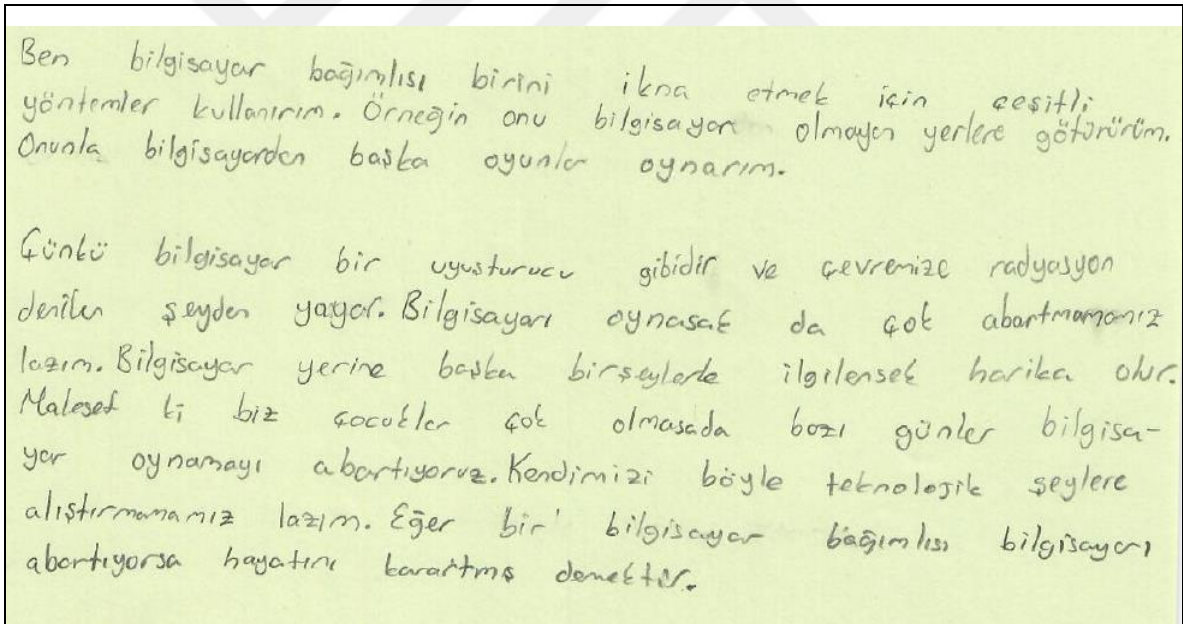
- Öğrencinin “Hiçbir çocuk kıyaslanmamalıdır.” diyerek giriş paragrafında tez cümlesini ifade ettiği görülmektedir.
- Öğrencinin okuyucuya seslenerek “Çocuğunuzu başkasıyla kıyaslıyor musunuz?” şeklinde soru sorması daha sonra “Ben sizin yerinizde olsam hayır derdim. Ama cevabınız evet ise geri dönmek için hiç geç değil.” diyerek bu soruya kendisinin cevap vermesi, okuyucunun zihninin retorik sorularla nasıl yönlendirildiğini gösteren güzel bir örnektir. İlaveten öğrenci retorik soru kullanımıyla giriş paragrafının anlatımına akıcılık ve canlılık katmıştır.
- “Yerinizde olsam” şart kipi kullanımı, “farkına varın, kıyaslamayın” emir kipi kullanımı, “kıyaslanmamalıdır” gereklilik kipi kullanımı ile gereklilik ifadelerine de metninde yer verdiği görülmektedir.
- Ayrıca, öğrenci “ama, çünkü” geçiş ifadelerine de giriş paragrafında yer vermiştir.

4.2.2.3. Gelişme

Eğitimde, her bir fikrin ayrı bir gelişme paragrafında işlenmesinin önemi vurgulanmıştır. Ayrıca öğrencilere, tezi güçlendiren her bir destekleyici görüş (ana neden) için bir gelişme paragrafı oluşturmaları ve her bir gelişme paragrafındaki destekleyici görüş için gerekçeler oluşturarak nedensel bir anlatım kullanmaları gerektiği kavratılmaya çalışılmıştır. Aslında

ikna edici anlatımda, metnin tamamı büyük önerme, metnin gelişme paragrafları ise küçük önermelerdir (bk. Toulmin'in argüman şeması, 12. sayfa). Tezi güçlendiren ana nedenler destekleyici görüş, destekleyici görüşü güçlendiren nedenler ise gerekçelendirir.

İlk metinlerinde, öğrencilerin %77,7'si gelişme paragrafı oluşturmamış, %22,2'si de gelişigüzel gelişme paragrafları oluşturmuştur. İkinci metinde, bütün öğrenciler gelişme paragrafı oluşturmuş, öğrencilerin %22,2'si tam puan almıştır. Üçüncü metinde, bütün öğrenciler gelişme paragrafı oluşturmuş, öğrencilerin %66,6'sı tam puan almıştır. İlk metinler incelendiğinde, öğrencilerin bazen bir gelişme paragrafında, birden fazla fikri ele alırken bazen de bir fikri iki veya daha fazla gelişme paragrafında ele aldıkları görülmüştür (bk. Şekil 4.9.).

Ben bilgisayar bağımlısı birini ikna etmek için çeşitli yöntemler kullanırım. Örneğin onu bilgisayar olmayan yerlere götürürüm. Onunla bilgisayardan başka oyunlar oynarım.

Çünkü bilgisayar bir uyandırıcı gibidir ve çevremize radyasyon denilen şeyden yarar. Bilgisayarı oynasak da çok abartmamız lazım. Bilgisayar yerine başka birşeylerle ilgilensek harika olur. Maalesef ki biz çocuklar çok olmasa da bazı günler bilgisayar oynamayı abartıyoruz. Kendimizi böyle teknolojik şeylere alıştırmamamız lazım. Eğer bir bilgisayar bağımlısı bilgisayar abartıyorsa hayatını karartmış demektir.

Ben bilgisayar bağımlısı birini ikna etmek için çeşitli yöntemler kullanırım. Örneğin onu bilgisayar olmayan yerlere götürürüm. Onunla bilgisayardan başka oyunlar oynarım.

Çünkü bilgisayar bir uyandırıcı gibidir ve çevremize radyasyon denilen şeyden yarar. Bilgisayarı oynarsak da çok abartmamız lazım. Bilgisayar yerine bir şeylerle ilgilenirsek harika olur. Maalesef ki biz çocuklar çok olmasa da bazı günler bilgisayar oynamayı abartıyoruz. Kendimizi böyle teknolojik şeylere alıştırmamamız lazım. Eğer bir bilgisayar bağımlısı bilgisayar abartıyorsa hayatını karartmış demektir.

Şekil 4.9. Bir Fikrin İki Paragrafta Ele Alınmasına Yönelik Örnek (Birinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.9. incelendiğinde, öğrencinin birinci paragrafta işlediği fikri, ikinci paragrafta işlemeye devam ettiği görülmektedir. Üstelik öğrenci, önceki paragraftaki fikirle olan neden/amaç-sonuç ilişkisini ortaya koyan “çünkü” geçiş ifadesiyle ikinci paragrafta başlayarak hatalı bir kullanım da yapmıştır.

1 Çocukları kıyaslırsak psikolojileri bozulabilir. Bu nedenle etrafa sataşır. Bu durum üzülmelerine neden olur. Etrafına sataştığı için etraftakiler onlara kızar ve çocuk için çok üzücüdür.

2 Kıyaslanırsa eğer çocuklar, okul başarıları bozulur. Öğretmenleri kızar. Okulu sevmeyiz. Onlar için okul korkunç, dehşet bir yer haline gelir. Uzman psikologlar çocuğu kıyaslanmanın ileride çözülemeyecek problemler haline gelebileceğini söylüyor.

3 Çocuklar hiç kimseyi sevmeyiz eğer kıyaslama yaparsanız. Koyduğunuz kurallara uymaz. Bir bakımdan sizi yok sayar. Çocuğu okula giden anne-babaların %70'i çocuğunu kıyaslıyor. Maalesef bu kadar yüksek olması üzücüdür. Bir durumlar Çocuğrı kıyaslanmanın onlara hırs kazandıracağını düşünmek kesinlikle yanlıştır. Çocuğrı kıymek onlara hırs kazandırır. Aksine başarısızlığa yol açar.

Çocukları kıyaslırsak psikolojileri bozulabilir. Bu nedenle etrafa sataşır. Bu durum üzülmelerine neden olur. Etrafına sataştığı için etraftakiler ona kızar ve bu çok üzücü bir durumdur.

Kıyaslanırsa eğer çocuklar, okul başarıları bozulur. Öğretmenleri kızar. Okulu sevmeyiz. Onlar için okul korkunç dehşet bir yer hâline gelir. Uzman psikologlar çocuğu kıyaslanmanın ileride çözülemeyecek problemler hâline gelebileceğini söylüyor.

Çocuklar hiç kimseyi sevmeyiz eğer kıyaslama yaparsanız. Koyduğunuz kurallara uymaz. Bir bakıma sizi yok sayar. Çocuğu okula giden anne-babaların %70'i çocuğunu kıyaslıyor. Maalesef bu kadar yüksek olması üzücü bir durumdur. Çocukları kıyaslanmanın onlara hırs kazandıracağını düşünmek kesinlikle yanlıştır. Çünkü üzme onlara hırs kazandırmaz. Aksine başarısızlığa yol açar.

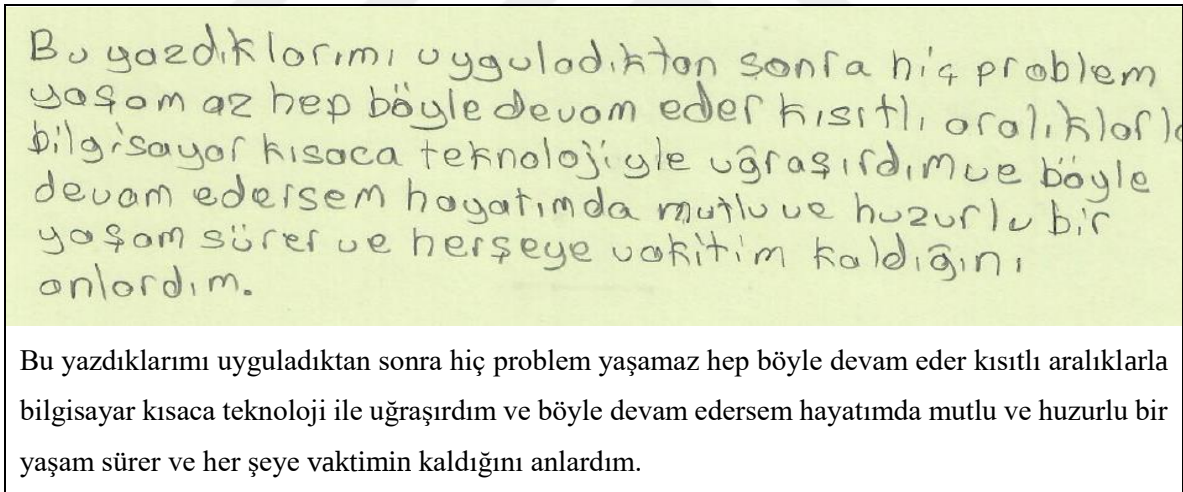
Şekil 4.10. Destekleyici Görüşlerin Ayrı Ayrı Paragraflarda Ele Alındığı Gelişme Paragrafı Örneği (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.10. incelendiğinde,

- “Çocukların kıyaslanmaması tezini” savunan öğrenci, bu tez için oluşturduğu 3 destekleyici görüşü ayrı birer gelişme paragrafında gerekçelendirerek ele almıştır.
- Birinci gelişme paragrafında, “Çocukları kıyaslarsak psikolojisi bozulabilir.” diyerek birinci destekleyici görüşünü ortaya koyan öğrenci, psikolojisi bozulan çocuğun “etrafındakilere sataşacağı, etrafındakilerin ona kızacağı ve çocuğun üzüleceğini” söyleyerek gerekçelendirme yapmıştır.
- İkinci gelişme paragrafında, öğrenci, “Kıyaslanırsa eğer çocukların okul başarısı bozulur.” diyerek ikinci destekleyici görüşünü ortaya koymuştur. Öğrenci, “Düşük okul başarısından dolayı öğretmenlerin öğrenciye kızması, öğrencilerin okulu sevmemesi ve okulun öğrenci için korkunç bir yer hâline gelmesi” gibi ihtimalleri söyleyerek görüşü için gerekçelendirme yapmıştır.
- Üçüncü gelişme paragrafında, öğrenci, “Çocuklar hiç kimseyi sevmez eğer kıyaslama yaparsanız.” diyerek üçüncü destekleyici görüşünü ortaya koymuştur. Öğrenci, “Bu durumdaki çocukların insanları yok sayarak koyulan kurallara uymayacaklarını” söyleyerek görüşünü gerekçelendirmiştir.
- Ayrıca, üçüncü gelişme paragrafında, öğrenci “Çocukları kıyaslamanın onlara hırs kazandıracağı kesinlikle yanlıştır.” diyerek karşı görüşü eleştirmiş, “Çocukları üzmemek onlara hırs kazandırmaz. Aksine başarısızlığa yol açar.” diyerek karşı görüşü çürütmüştür.
- Öğrenci, ailelerin kıyaslama oranı için “Maalesef bu kadar yüksek olması üzücü bir durumdur.” diyerek okuyucunun duygularına hitap etmiş ve kendi duygularını okuyucu ile paylaşarak duygusal yönlendirme yapmıştır.
- Öğrenci, düşüncenin yönünü değiştirmek için “aksine” geçiş ifadesini kullanmıştır.
- Bunların dışında, öğrenci gelişme paragraflarında “sayısal veri” ve “tanık gösterme” ikna edici tekniklerini kullanmaya çabalamıştır. Ancak “Uzman psikologlar” ifadesinde kimi kastettiği belli olmadığından, “Çocuğu okula giden anne babaların %70’i çocuklarını kıyaslıyor.” ifadesi de kaynağı belli olmadığından inandırıcılıktan uzak kullanımlar olmuştur.

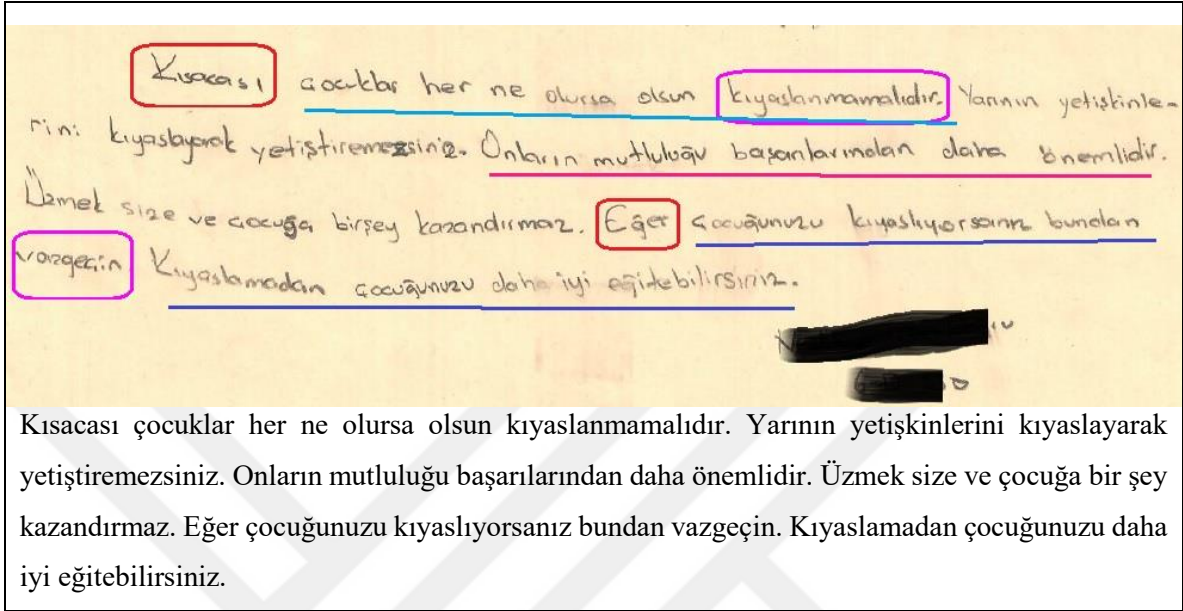
4.2.2.4. Sonuç

Eğitimde öğrencilere, okuyucuya tutarlı çözümler sunan ayrı bir sonuç paragrafı oluşturmaları gerektiği anlatılmıştır. Ayrıca metnin bitişinde savunulan tezin tekrarı ve okuyucuya destek çağrısında bulunulması gerekliliği eğitim boyunca vurgulanmıştır. Öğrencilerin ilk metinlerindeki sonuç paragrafları, yukarda bahsedilenden özelliklerden oldukça uzaktır. Hatta öğrencilerin %66,6'sı metninde sonuç paragrafı oluşturmamıştır. %66,6'sı da ise metinlerinde gelişigüzel sonuç paragrafları yazmışlardır (bk. Şekil 4.11.). İkinci metinde, öğrencilerin %22,2'si gelişigüzel sonuç paragrafları oluşturmuş, öğrencilerin %5,5'i de sonuç paragrafı oluşturmamış, öğrencilerin %33,3'ü ise sonuç paragrafından tam puan almıştır. Üçüncü metinde, öğrencilerin hepsi, sonuç paragrafı yazımından tam puan almıştır.

Şekil 4.11. Gelişigüzel Oluşturulmuş Sonuç Paragrafı Örneği (Birinci Metin Oluşturma)

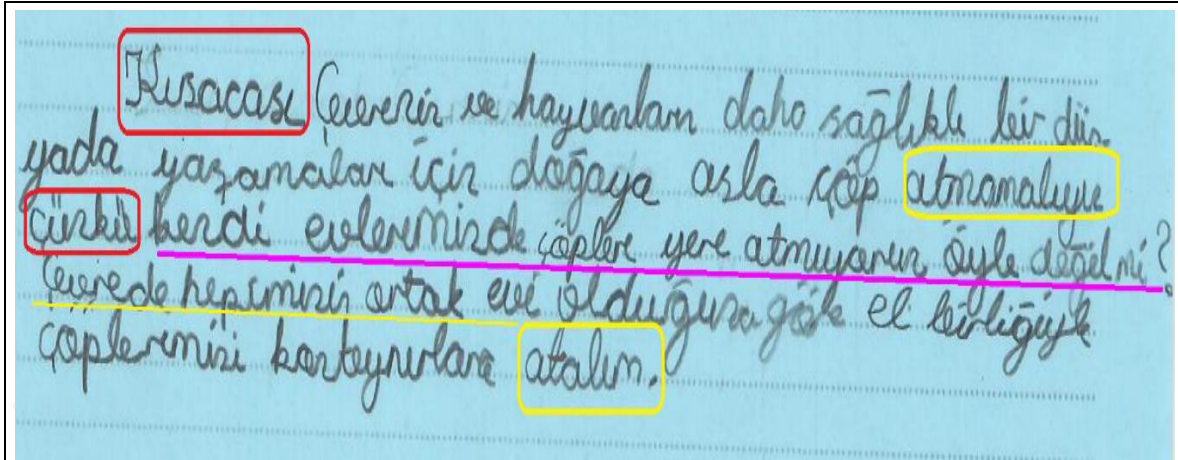
Şekil 4.11. incelendiğinde, metnin yalnızca sonuç paragrafının içeriği ile ilgili değil yazım ve noktalama kuralları konusunda da hatalar içerdiği görülmektedir.

Şekil 4.12. Sonuç Paragrafı Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.12. incelendiğinde, öğrencinin sonuç paragrafında,

- “Çocuklar her ne olursa olsun kıyaslanmamalıdır” ifadesi ile tezini tekrar ederek vurguladığı,
- “Onların mutluluğu başarılarından daha önemlidir.” “Kıyaslamadan çocuğunuzu daha iyi eğitebilirsiniz.” diyerek çözüm önerisi sunduğu,
- “Eğer çocuğunuzu kıyaslıyorsanız bundan vazgeçin.” diyerek okuyucuya harekete geçme çağrısı yaptığı görülmektedir.
- Ayrıca, öğrenci, sonuca bağlamak için “kısaca” geçiş ifadesini kullanmış,
- “Kıyaslanmamalıdır” diyerek gereklilik kipini “vazgeçin” diyerek emir kipini gereklilik ifadesi olarak kullanmıştır.

Kısacası çevrenin ve hayvanların daha sağlıklı bir dünyada yaşamaları için doğaya asla çöp atmamalıyız. Çünkü kendi evlerimizde çöpleri yere atmıyoruz öyle değil mi? Çevrede hepimizin ortak evi olduğuna göre el birliğiyle çöplerimizi konteynırlara atalım.

Şekil 4.13. Sonuç Paragrafı Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.13. incelendiğinde, öğrencinin sonuç paragrafında,

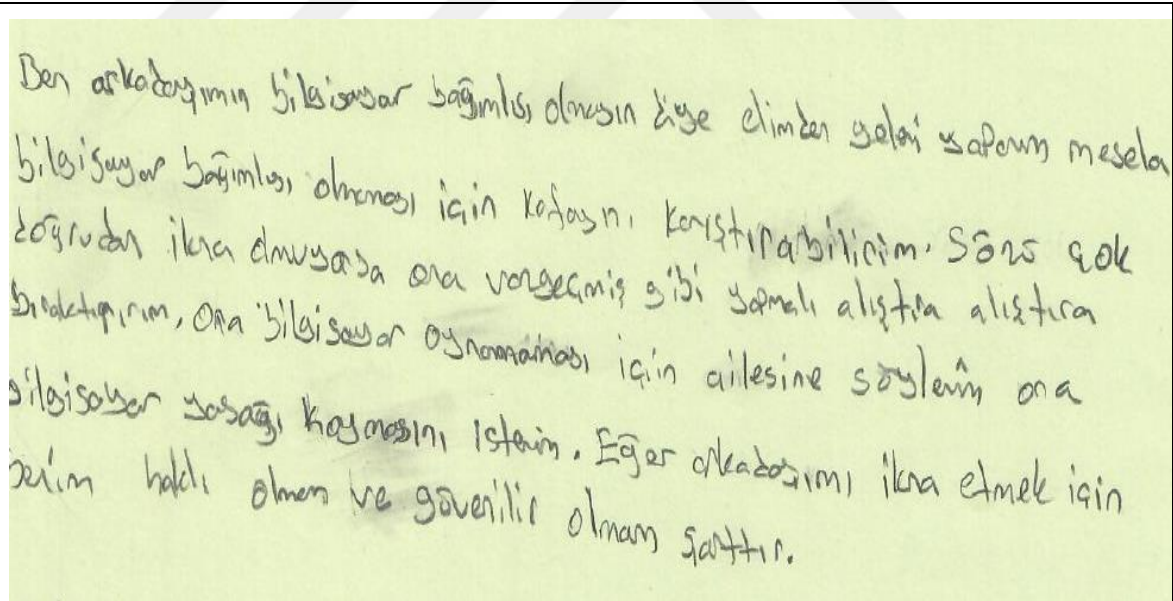
- “Doğaya asla çöp atmamalıyız.” ifadesi ile tezini tekrar ederek vurguladığı,
- “Kendi evlerimizde çöpleri yere atmıyoruz öyle değil mi?” diyerek ikna edici tekniklerden retorik soruyu kullandığı,
- “Çevre de hepimizin ortak evi olduğuna göre el birliğiyle çöplerimizi konteynırlara atalım” diyerek çözüm önerisi sunduğu ve okuyucuya harekete geçme çağrısı yaptığı görülmektedir.
- Ayrıca öğrenci, sonuca bağlamak için “kısaca” neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için “çünkü” geçiş ifadelerini kullanmış,
- “Atmamalıyız” diyerek gereklilik kipini, “atalım” diyerek istek/emir kipini, gereklilik ifadesi olarak kullanmıştır.
- Bunlara ek olarak öğrencinin “çevrenin” kelimesini yazarken büyük-küçük harf kullanımında hata yaptığı görülmektedir.

4.2.3. Kurgu Bölümüne Yönelik Bulgular

4.2.3.1. Tez

İkna edici metinlerde, metnin başından sonuna kadar okuyucuya kabul ettirilmeye çalışılan tez farklı açılardan ele alınır. Metnin başlangıçta manipüle edilmeye çalışılan fikrin okuyucuya verilmesi, hedefe ulaşmada önemli bir rol oynar. Bu yüzden, eğitim boyunca, öğrencilere ikna edici metinlerde tez cümlesine giriş paragrafında yer verilmesi gerektiği öğretilmiştir.

İlk metinde, öğrenci %66,6'sı tez cümlesine metninde yer vermemiş (bk. Şekil 4.14.), %33,3'ü sınırlı bir şekilde tez cümlesine metninde yer vermiştir. İkinci metinde, bütün öğrenciler tez cümlesine metninde yer verirken yalnızca öğrencilerin %27,7'si tam puan alabilmiştir. Üçüncü metinlerde ise öğrencilerin %94,4'ü tam puan almıştır.

Ben arkadaşım bilgisayar bağımlısı olmasın diye elimden geleni yaparım. Mesela bilgisayar bağımlısı olmaması için kafasını karıştırabilirim. Sözü çok doğrudan ikna olmuyorsa ona vazgeçmiş gibi yapmalı alıştırma alıştırma bıraktırıyorum. Onu bilgisayar oynamaması için ailesine söylerim. Ona bilgisayar yasağı koymasını isterim. Eğer arkadaşımı ikna etmek için benim haklı olmam ve güvenilir olmam şarttır.

Şekil 4.14. Tez Cümlesi İçermeyen Bir Giriş Paragrafı Örneği (Birinci Metin Oluşturma)

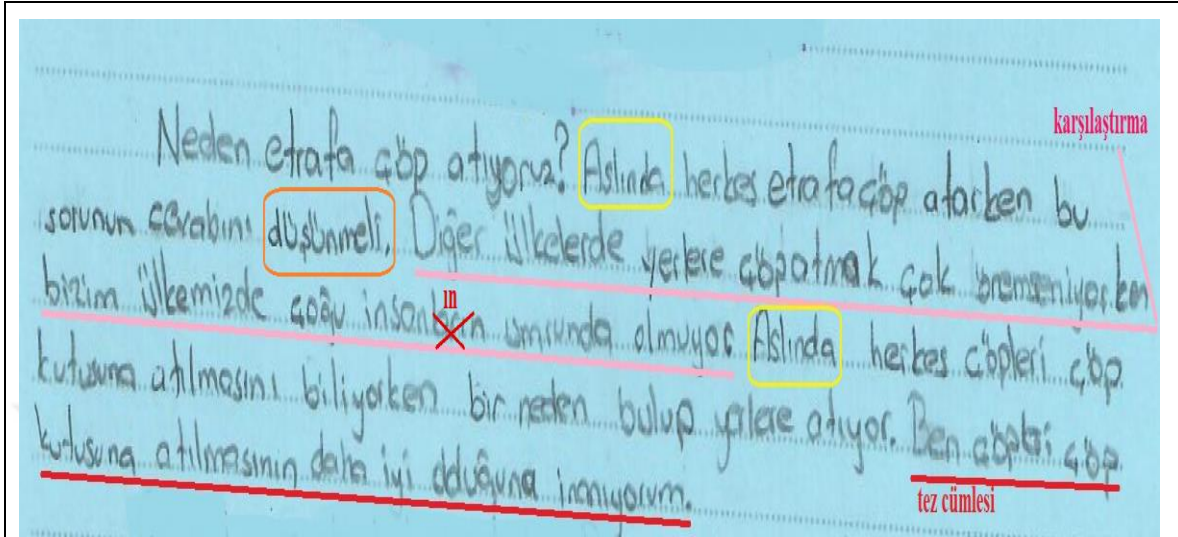
Biz çocuklar durmadan kıyaslanmamalıyız. ^{tez cümlesi} Çünkü bizler bu kıyaslamaları hak etmiyoruz. Günlük hayatta, en az ^{%25-30'a} yakın ^{sayısal veri X} çocuğu ^{çocuğu} komşu çocukları, akraba çocukları gibi çocuklarla kıyaslıyorlar. Ve bu kıyaslamaları da anne-babalar maalesef iyi bir şey sanıyorlar. ^{Oysaki} bu kıyaslamalar diğer çocuklarla aramızdaki bağı koparıyor. ^{karşı görüş}

Biz çocuklar durmadan kıyaslanmamalıyız. Çünkü bizler bunu hak etmiyoruz. Günlük hayatta, en az %25-30'a yakın çocuğu komşu çocukları ve akraba çocukları gibi çocuklarla kıyaslıyorlar. Ve bu kıyaslamaları da anne-babalar maalesef iyi bir şey sanıyorlar. Oysaki bu kıyaslamalar diğer çocuklarla aramızdaki bağı koparıyor.

Şekil 4.15. Tez Cümlesi İçeren Bir Giriş Paragrafı Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.15. incelendiğinde, giriş paragrafında, öğrenci

- “Biz çocuklar durmadan kıyaslanmamalıyız.” diyerek savunduğu fikri bir tez cümlesi ile ifade etmiştir.
- Neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için “çünkü” geçiş ifadesini, düşüncenin yönünü değiştirmek ve karşıtlığı belirtmek için “oysaki” geçiş ifadesini kullanmıştır.
- “Ve bu kıyaslamaları anne-babalar maalesef iyi bir şey sanıyorlar.” diyerek karşı görüşleri eleştirmiş “Oysaki bu kıyaslamalar diğer çocuklarla aramızdaki bağı koparıyor.” diyerek karşı görüşleri çürütmüştür.
- Ayrıca öğrenci “Günlük hayatta, en az %25-30’a yakın çocuğu, komşu çocuğu, akraba çocuğu gibi çocuklarla kıyaslıyorlar.” diyerek ikna edici tekniklerden sayısal veriyi kullanmaya çalışmıştır. Ancak kullandığı verinin bir kaynağı olmadığından güvenilir değil ve inandırıcılığı son derece düşüktür.
- Anlatım bozukluğunu gidermek için “çocukları” ifadesi “çocuğu” olarak düzeltilmiştir.

Neden etrafa çöp atıyoruz? Aslında herkes etrafa çöp atarken bu sorunun cevabını düşünmeli. Diğer ülkelerde yerlere çöp atmak çok önemseniyorken bizim ülkemizde çoğu insanın umurunda olmuyor. Aslında herkes çöpleri çöp kutusuna atılmasını biliyorken bir neden bulup yere atıyor. Ben çöplerin çöp kutusuna atılmasının daha iyi olduğuna inanıyorum.

Şekil 4.16. Tez Cümlesi İçeren Bir Giriş Paragrafı Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.16. incelendiğinde, giriş paragrafında, öğrenci

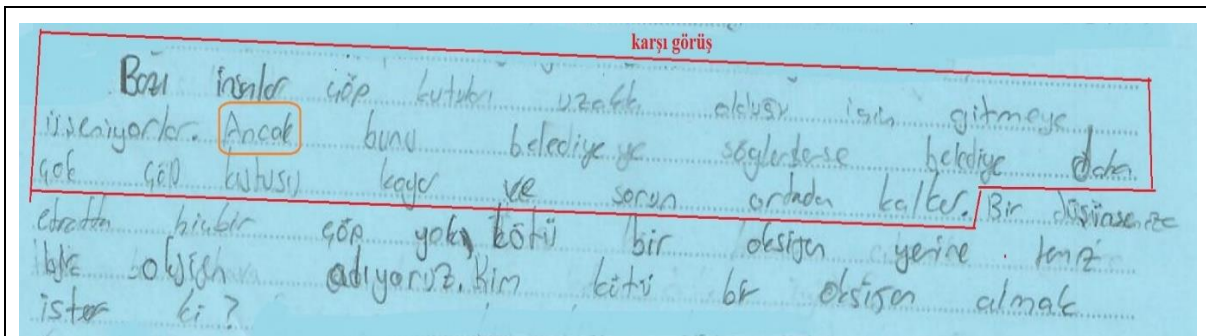
- “Ben çöplerin çöp kutusuna atılmasının daha iyi olduğuna inanıyorum.” diyerek savunduğu fikri bir tez cümlesi ile ifade etmiştir.
- “Diğer ülkelerde yerlere çöp atmak çok önemseniyorken bizim ülkemizde çoğu insanın umurunda olmuyor.” diyerek ikna edici tekniklerden karşılaştırmayı kullanmıştır.
- Fikrini tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için “aslında” geçiş ifadesini kullanmıştır.
- “Düşünmeli” derken gereklilik kipiyle gereklilik ifadesi kullanmıştır.
- Anlatım bozukluğunu gidermek için “insanların” ifadesi “insanın” olarak düzeltilmiştir.

4.2.3.2. Destekleyici Görüşler

Öğrencilere eğitim boyunca tezlerini destekleyen her bir destekleyici görüşü (ana nedeni) bir gelişme paragrafında gerekçelendirerek anlatmaları gerektiği söylenmiştir. İlk metinlerini yazarken yalnızca öğrencilerin %33,3'ü sınırlı bir şekilde destekleyici görüş oluşturmıştır. İkinci metin yazımında, öğrencilerin %27,7'si tam puan almış, üçüncü metin yazımında ise öğrencilerin %55,5'i tam puan almıştır. Destekleyici görüşleri oluşturup, metinde gelişme paragraflarına yerleştirme konusunda, yazma öncesi aşamada ikna edici metin taslak formu (bk. 3. Ek) kullanımının öğrencilere yüksek oranda fayda sağladığı görülmüştür. Destekleyici görüşlerle ilgili örnek öğrenci metni için Şekil 4.10.'a bakınız.

4.2.3.3. Karşı Görüşler

İlk metinlerini yazarken öğrencilerin hiçbirisi karşı görüşlere metninde yer vermemiştir. İkinci metin yazımında, öğrencilerin %38,8'i karşı görüşlere yer vermiştir. Üçüncü metin yazımında ise öğrencilerin %44,4'ü metninde karşı görüşlere yer vermiştir. Öğrenciler, üç metin yazımında, toplamda 15 defa, karşı görüşlere, metninde yer vermiştir. Bunlardan 6'sında, öğrenciler, karşı görüşlerin zayıf noktalarını vurgulayarak çürütememişlerdir. Öğrenciler 15 karşı görüşün, 6'sına giriş paragrafında, 8'ine gelişme paragrafında, 1'ine de sonuç paragrafında yer vermişlerdir.

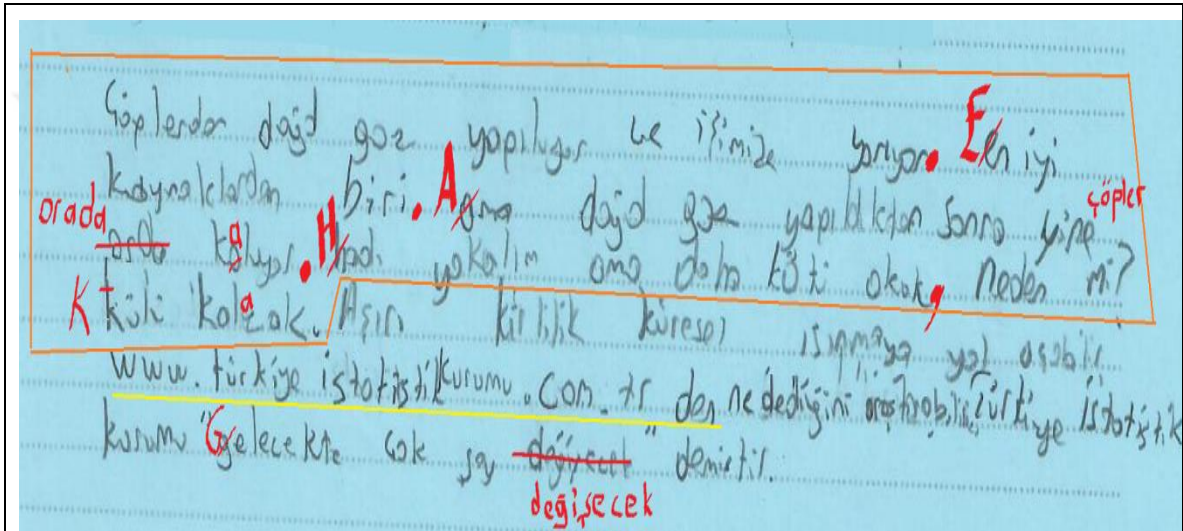

Bazı insanlar çöp kutusu uzakta olduğu için gitmeye üşeniyorlar. Ancak bunu belediyeye söylerlerse belediye daha çok çöp kutusu koyar ve sorun ortadan kalkar. Bir düşünsenize etrafta hiçbir çöp yok, kötü bir oksijen yerine temiz bir oksijen alıyoruz. Kim kötü bir oksijen almak ister ki?

Şekil 4.17. Gelişme Paragrafında Kullanılmış Karşı Görüş Örneği I (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.17. incelendiğinde, öğrenci

- “Bazı insanlar çöp kutusu uzakta olduğu için gitmeye üşeniyorlar.” diyerek karşı görüşleri eleştirmiş “Ancak bunu belediyeye söylerlerse belediye daha çok çöp kutusu koyar ve sorun ortadan kalkar.” diyerek karşı görüşleri çürütmüştür.
- Neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için “ancak” geçiş ifadesini kullanmıştır.

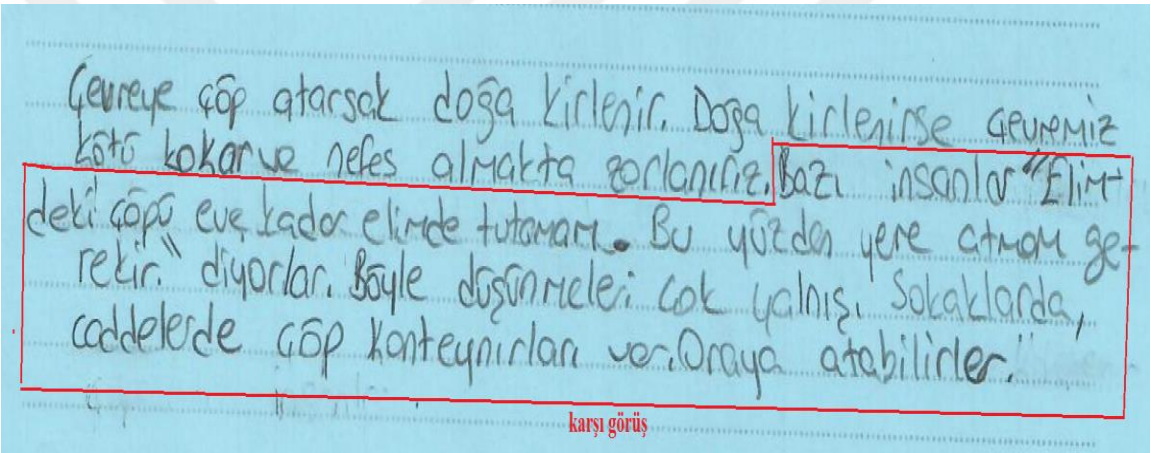
Şekil 4.18. Gelişme Paragrafında Yetersiz Kullanılmış Bir Karşı Görüş Örneği (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.18. incelendiğinde, öğrenci

- “Çöplerden doğal gaz yapılıyor ve işimize yarıyor. En iyi kaynaklardan biri ama doğal gaz yapıldıktan sonra yine çöpler orada kalıyor.” diyerek karşı görüşleri eleştirmeyi denemiş “Hadi yakalım ama daha kötü olacak, neden mi? Külü kalacak.” diyerek karşı görüşleri çürütmeye çalışmıştır. Öğrencinin karşı görüşler konusunu öğrenmiş ve kullanmak için istekli olmasına rağmen metninde bunu tam olarak ifade edilemediği görülmektedir.

- Öğrenci, “*www.türkiyeistatistikkurumu.com.tr*’den ne dediğini araştırabiliriz. Türkiye İstatistik Kurumu “gelecekte çok şey değişecek” demiştir.” diyerek kaynak kullanmaya çalışmış ancak yine başarılı olamamıştır.

Araştırma yapma, bu araştırmalardan konuyla ilgili işine yarayacak bilgileri seçme, bu bilgileri düşünce süzgecinden geçirme daha sonra metne uygun bir şekilde yerleştirebilme gerçekten üst düzey bilişsel beceriler yardımı ile yapılabilir. Çoğu öğrenci için, 15 haftalık eğitim süreci ve süresi araştırma kültürü oluşturmada yeterli olmamıştır.

Çevreye çöp atarsak doğa kirlenir. Doğa kirlenirse çevremiz kötü kokar ve nefes almakta zorlanırsınız. Bazı insanlar “Elimdeki çöpü eve kadar elimde tutamam. Bu yüzden yere atmam gerekir.” diyorlar. Böyle düşünceleri çok yanlış. Sokaklarda caddelerde çöp konteynırları var. Oraya atabilirler.

karşı görüş

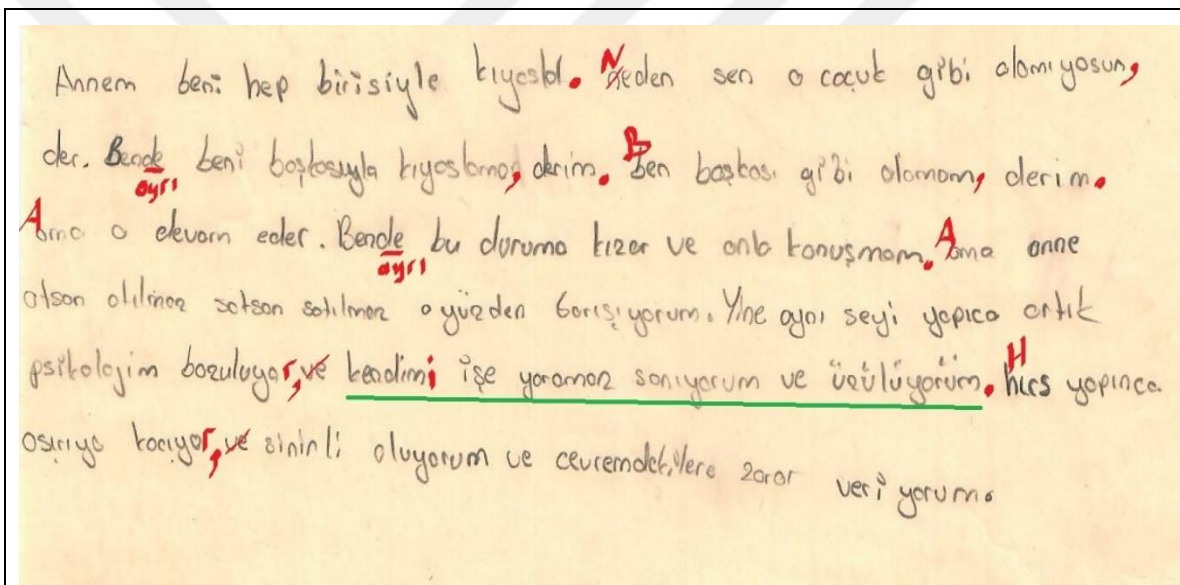
Şekil 4.19. Gelişme Paragrafında Kullanılmış Karşı Görüş Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.19. incelendiğinde, öğrenci

- “Bazı insanlar “Elimdeki çöpü eve kadar elimde tutamam, Bu yüzden yere atmam gerekir.” diyorlar.” diyerek karşı görüşleri eleştirmiş, “Böyle düşünceleri çok yanlış sokaklarda, caddelerde çöp konteynırları var oraya atabilirler.” diyerek karşı görüşleri çürütmüştür.
- Neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için “bu yüzden” geçiş ifadesini kullanmıştır.

4.2.3.4. Duygusal Yönlendirme

Eğitim boyunca, öğrencilere, insanların duygularına hitap etmenin önemi anlatılmış ve ikna edici metinlerde duygusal yönlendirmenin önemi kavratılmaya çalışılmıştır. İlk metinlerini yazarken öğrencilerin %38,8'i basit bir şekilde okuyucunun duygularına hitap etmiş ve okuyucu sınırlı olarak metne dâhil etmiştir. Duygusal yönlendirmeden, ikinci metin yazımında öğrencilerin %16,6'sı tam puan almış, üçüncü metin yazımında ise öğrencilerin %66,6'sı tam puan almıştır.

Annem beni hep birisiyle kıyaslar. Neden sen o çocuk gibi olamıyorsun, der. Ben de beni kıyasla, derim. Ben başkası gibi olamam, derim. Ama o devam eder. Ben de bu duruma kızar ve onla konuşmam. Ama anne atsan atılmaz, satsan satılmaz o yüzden barışıyorum. Yine aynı şeyi yapınca artık psikolojim bozuluyor ve kendimi işe yaramaz sanıyorum ve üzülüyorum. Hırs yapınca aşırıya kaçıyor, ve sinirli oluyorum ve çevremdekilere zarar veriyorum.

Annem beni hep birisiyle kıyaslar. Neden sen o çocuk gibi olamıyorsun, der. Ben de beni kıyasla, derim. Ben başkası gibi olamam, derim. Ama o devam eder. Ben de bu duruma kızar ve onla konuşmam. Ama anne atsan atılmaz, satsan satılmaz o yüzden barışıyorum. Yine aynı şeyleri yapınca artık psikolojim bozuluyor ve kendimi işe yaramaz sanıyorum ve üzülüyorum. Hırs yapınca aşırıya kaçıyor, sinirli oluyorum ve çevremdekilere zarar veriyorum.

Şekil 4.20. Duygusal Yönlendirme Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.20. incelendiğinde, öğrencinin kendi yaşadığı bir deneyimi ve hissettiklerini okuyucu ile paylaşarak duygusal yönlendirme yaptığı görülmektedir. Öğrenci, “Kendimi işe yaramaz sanıyorum ve üzülüyorum.” diyerek kendi hislerini söyleyerek okuyucunun duygularına hitap etmiştir.

Aynı baskıyı üzerimizde hissedelim. "Bak komşunun oğlu sınavdan pek iyi aldı senin ise kötü!" Çocuk ne kadar beceriksiz olduğunu, hiç bir işe yaramadığını düşünecektir. Aslında o çocuğun resmi çok güzel. Peki kim bunu farkedip o çocuğu tebrik etti, kim gururlandırdı? Hiç kimse! ve zamanla zaten beceriksiz olduğunu düşünen çocuk resim yapmayı bıraktı. Belki geleceğin ressamı olacaktı? işte burası kimsenin umurunda değil.

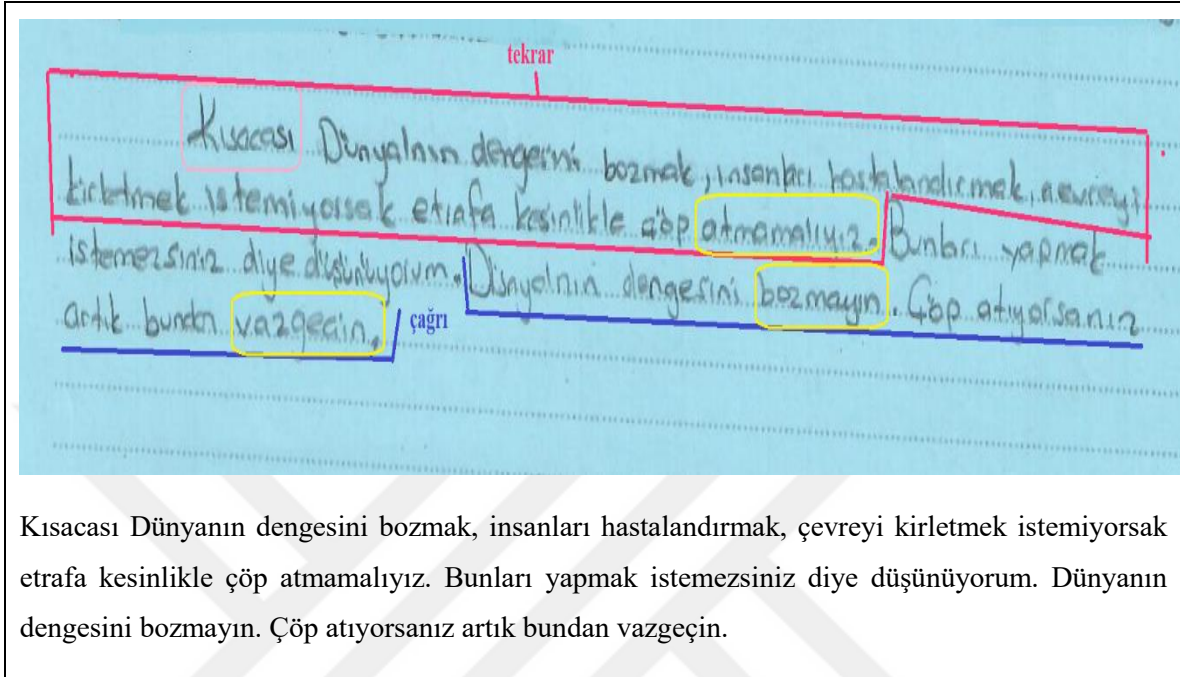
Aynı baskıyı üzerimizde hissedelim. "Bak komşunun oğlu sınavdan pek iyi aldı senin ise kötü!" Çocuk ne kadar beceriksiz olduğunu, hiçbir işe yaramadığını düşünecektir. Aslında o çocuğun resmi çok güzel. Peki, kim bunu fark edip o çocuğu takdir etti, kim gururlandırdı? Hiç kimse! Ve zamanla zaten beceriksiz olduğunu düşünen çocuk resim yapmayı bıraktı. Belki geleceğin ressamı olacaktı? İşte burası kimsenin umurunda değil.

Şekil 4.21. Duygusal Yönlendirme Örneği II (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.21. incelendiğinde, öğrencinin okuyucuya "Aynı baskıyı üzerimizde hissedelim." diyerek empati yaptırdığı görülmektedir. Öğrenci, empati yaptırıp suçluluk duygusu hissettirerek okuyucunun duygularını yönlendirmiştir.

4.2.3.5. Tekrar

Eğitim sürecinde, öğrencilere, tekrarın manipüle edilmek istenen fikri okuyucunun zihnine yerleştirmek ve akılda kalıcılığı artırmak için gerekli olduğu anlatılmıştır. İkna edici metinlerde savunulan tezin özellikle sonuç paragrafında tekrar edilmesinin okuyucu üzerinde etkili olacağı öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. İlk metinlerini yazarken öğrencilerin hiçbirini savunduğu tez için tekrar yapmamıştır. Tekrardan, ikinci metin yazımında öğrencilerin %11'i üçüncü metin yazımında ise %72,2'si tam puan almıştır.

Şekil 4.22. Tekrar, Çağrı Kullanımı Örneği (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.22. incelendiğinde,

- “Kısacası dünyanın dengesini bozmak, insanları hastalandırmak, çevreyi kirletmek istemiyorsak etrafa kesinlikle çöp atmamalıyız.” diyerek metin kısaca özetlenmiş ve savunulan tez farklı ifadelerle tekrar edilmiştir.
- “Dünyanın dengesini bozmayın. Çöp atıyorsanız bundan vazgeçin.” diyerek okuyucuya savunulan teze destek verme ve harekete geçme çağrısı yapılmıştır.
- Sonuca bağlamak için “kısacası” geçiş ifadesi kullanılmıştır.
- “Atmamalıyız” derken gereklilik kipiyle, “bozmayın, vazgeçin” derken emir kipiyle gereklilik ifadesi kullanılmıştır.

4.2.3.6. Çağrı

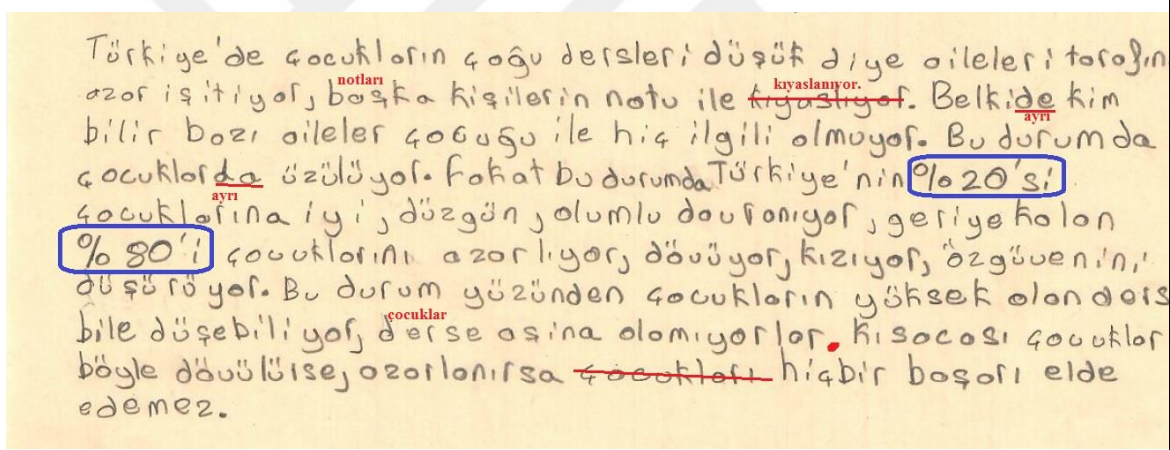
Eğitim sürecinde, ikna edici metinlerin temel hedefinin okuyucunun fikrini değiştirmek veya okuyucuyu harekete geçirmek olduğu, bu yüzden manipüle edilmek istenen fikir için okuyucuya eylem çağrısı yapılması gerektiği anlatılmıştır. Özellikle çağrının metnin sonunda yer almasının okuyucuyu etkilemede daha etkili olacağı öğrencilere kavratılmaya

çalışılmıştır. İlk metinlerini yazarken öğrencilerin %22'si savunulan teze destek verme ve harekete geçme çağrısını basit bir şekilde yapmıştır. Çağrıdan ikinci metin yazımında öğrencilerin %50'si üçüncü metin yazımında ise öğrencilerin %94,4'ü tam puan almıştır (çağrı örneği için bk. Şekil 4.22.).

4.2.4. İnandırıcılık Bölümüne Yönelik Bulgular

4.2.4.1. Kaynak

İlk metinlerini yazarken öğrencilerin hiçbiri kaynak kullanmamıştır. Kaynaktan ikinci metin yazımında öğrencilerin %11'i üçüncü metin yazımında ise %50'si tam puan almıştır.

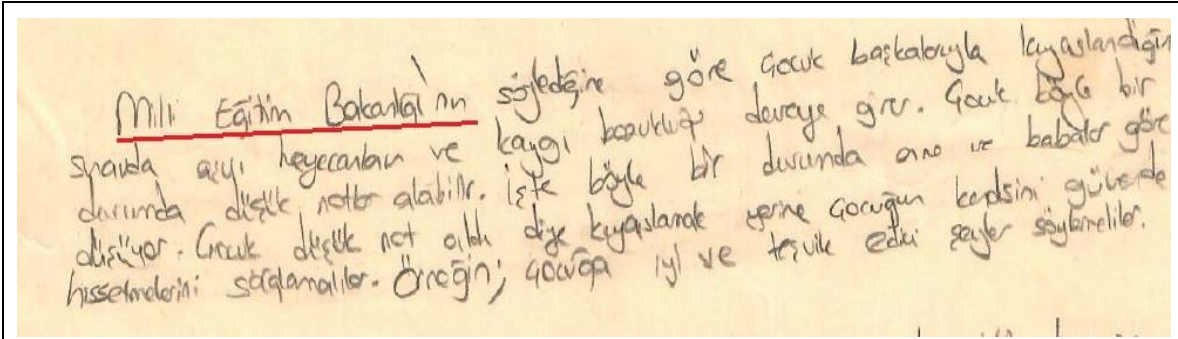

Türkiye'de çocukların çoğu dersleri düşük diye aileleri tarafından azar işitiyor, ^{notları} başka kişilerin notu ile ^{kıyaslanıyor.} ~~kıyaslanıyor.~~ Belki de kim bilir bazı aileler çocuğu ile hiç ilgili olmuyor. Bu durumda çocuklar da ^{ayrı} ~~üzülüyor.~~ Fakat bu durumda Türkiye'nin %20'si çocuklarına iyi, düzgün, olumlu davranıyor, geriye kalan %80'i çocuklarını azarlıyor, dövüyor, kızıyor, özgüvenini düşürüyor. Bu durum yüzünden çocukların yüksek olan dersleri bile düşebiliyor, ^{çocuklar} derse aşına olamıyorlar. Kısacası çocuklar böyle dövülürse, azarlanırsa ~~başarı~~ hiçbir başarı elde edemez.

Türkiye'de çocukların çoğu dersleri düşük diye aileleri tarafından azar işitiyor, başka kişilerin notu ile kıyaslanıyor. Belki de kim bilir bazı aileler, çocuğu ile hiç ilgili olmuyor. Bu durumda çocuklar da üzülüyor. Fakat bu durumda Türkiye'nin %20'si çocuklarına iyi, düzgün, olumlu davranıyor, geriye kalan %80'i çocuklarını azarlıyor, dövüyor, kızıyor, özgüvenini düşürüyor. Bu durum yüzünden çocukların yüksek olan dersleri bile düşebiliyor, derse aşına olamıyorlar. Kısacası çocuklar böyle dövülürse, azarlanırsa hiçbir başarı elde edemez.

Şekil 4.23. Kaynak Göstermeden Kullanılmış Sayısal Veri Örneği (İkinci Metin Oluşturma)

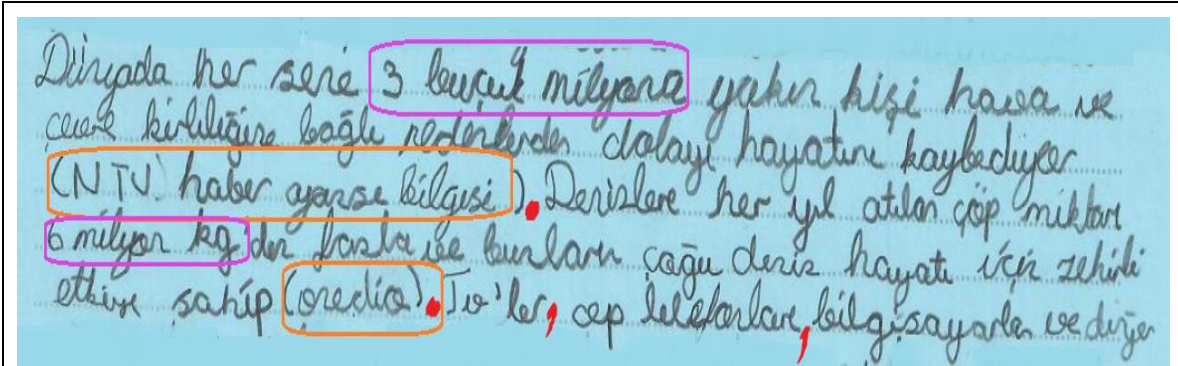
Şekil 4.23. incelendiğinde, öğrencinin %20 ve %80 şeklinde istatistik bir bilgi verdiği ancak bunun kaynağını belirtmediği görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının söylediğine göre çocuk başkalarıyla kıyaslandığında sınavda aşırı heyecanlanır. Kaygı bozukluğu devreye girer. Çocuk böyle bir durumda çok düşük notlar alabilir. İşte böyle bir durumda anne ve babalara görev düşüyor. Çocuk düşük not aldı diye kıyaslamak yerine çocuğun kendisini güvende hissetmesini sağlamalıdır. Örneğin; çocuğa iyi ve teşvik edici şeyler söyleyebilirler.

Şekil 4.24. Kaynak Kullanımı Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)

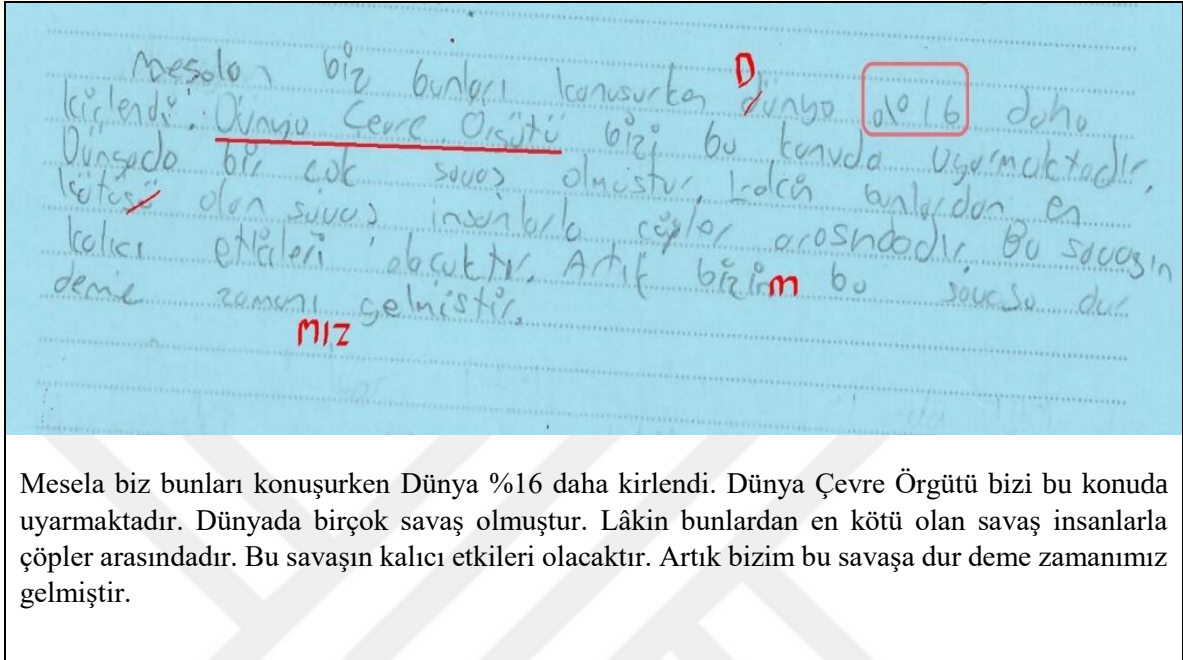
Şekil 4.24. incelendiğinde, öğrencinin Millî Eğitim Bakanlığı verilerinden alıntı yaptığı görülmektedir.

Dünyada her sene 3 buçuk milyona yakın kişi hava ve çevre kirliliğine bağlı nedenlerden dolayı hayatını kaybediyor (NTV haber ajansı bilgisi). Denizlere her yıl atılan çöp miktarı 6 milyon kg'dan fazla ve bunların çoğu deniz hayatı için zehirli etkilere sahip (onedio). TV'ler, cep telefonları ve bilgisayarlar...

Şekil 4.25. Kaynak Kullanımı Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.25. incelendiğinde, öğrencinin bir haber kanalından ve bir internet sitesinden bilgi alıntısı yaptığı görülmektedir. Ayrıca öğrenci “3 buçuk milyona yakın kişi ve çöp miktarı 6 milyon kg'dan fazla” diyerek sayısal veri kullanmıştır.

Şekil 4.26. Kaynak Kullanımı Örneği III (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.26. incelendiğinde, öğrencinin Dünya Çevre Örgütü bilgilerinden alıntı yaptığı görülmektedir. Ayrıca öğrenci “Dünya %16 daha kirlendi.” diyerek bir istatistik sayısal veri kullanmıştır.

4.2.4.2. Gerekçelendirme

Eğitim sürecinde gerekçeli anlatımın ikna edici anlatımdaki önemi öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır. İkna edici metnin her bir paragrafında bir neden-sonuç ilişkisi kurulur. Bu ilişkiyi kurabilmek için fikirlerin gerekçeleri sunulmalı ve metin boyunca nedensel bir anlatım tercih edilmelidir. İlk metinlerini yazarken yalnızca öğrencilerin %33,3’ü destekleyici görüşler için sınırlı bir şekilde gerekçelendirme yapmıştır. Gerekçelendirmeden, ikinci metin yazımında öğrencilerin %11,1’i, üçüncü metin yazımında ise %61,1’i tam puan almıştır.

gerekçelendirme

Ormanlara, pikniğe gittiğimizde bazı insanlar çöplerini toplamıyor. Ormana atılan cam şişeler, orman yangınına sebep olur. Bu durum ormanda yaşayan canlıları öldürür. Bir de canlılar oksijen alamaz. Bir düşünsenize ormanlar yok oluyor, oksijen alamıyorsunuz, ne yaparsınız? Durun ben söyleyeyim. Evinizde oturup kendinizi değil, başkalarını suçlarsınız.

retorik soru

Ormanlara, pikniğe gittiğimizde bazı insanlar çöplerini toplamıyor. Ormana atılan cam şişeler, orman yangınına sebep olur. Bu durum ormanda yaşayan canlıları öldürür. Bir de canlılar oksijen alamaz. Bir düşünsenize ormanlar yok oluyor, oksijen alamıyorsunuz, ne yaparsınız? Durun ben söyleyeyim. Evinizde oturup kendinizi değil başkalarını suçlarsınız.

Şekil 4.27. Gerekçelendirme Örneği I (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.27. incelendiğinde, öğrenci

- Öğrenci “Ormanlara pikniğe gittiğimizde bazı insanlar çöplerini toplamıyor.” diyerek bir durumu ortaya koymuş. “Ormanlara atılan cam şişeler, orman yangınlarına sebep olur.” diyerek bu durumun sebebiyet verebileceği bir muhtemel sonucu söyleyerek gerekçelendirme yapmıştır. Ayrıca öğrenci, “Bu durum ormanda yaşayan canlıları öldürür. Bir de canlılar oksijen alamaz.” diyerek yangınların sebebiyet verebileceği yeni muhtemel sonuçları söyleyerek gerekçelendirme yapmaya devam etmiştir.
- Öğrenci, “Bir düşünsenize ormanlar yok oluyor, oksijen alamıyorsunuz, ne yaparsınız?” diyen bir retorik soru ile okuyucunun yangında, ormanda ölme tehlikesi yaşayan canlılarla empati kurmasını sağlamıştır. Ayrıca kendi sorduğu soruya “Durun ben söyleyeyim. Evinizde oturup kendinizi değil başkalarını suçlarsınız.” diye cevap vererek okuyucuda suçluluk duygusu uyandırarak duygusal yönlendirme yapmıştır.

Öğrenciler, gerekçelendirme konusunun mantığını iyi kavramışlardır. Tam anlamıyla başarılı olmasalar da zaman zaman gerekçelendirme zinciri oluşturmuşlardır (bk. Şekil 4.28.).

Yerlere çöp atarak hem kendinizin hem de başkalarının nefesini kesiyorsunuz. **destekleyici görüş**

1 gerekçe Belki de yerlere çöp atarak doğacak bir bebeğin engelli doğmasına neden oluruz. Ya da sizin çocuğunuz engelli doğar. Bunları yaparak herkese zarar vermiş oluyorsunuz.

2 gerekçe Göllere çöp atarsak balıkların çoğu ölebilir. **3 gerekçe** İnsanların çoğu B12 vitamini bakımından **4 gerekçe** eksik kalır. Balıkçılar para kazanamaz. Düşünsenize, kim evine para götürmek istemez? **5 gerekçe** Yani çocukları çikolatasız mı kalsın? Onlar da çikolata yesin, kimse çikolatasız kalmayın. Sizden tek bir şey istiyorum yerlere çöp atmayın. **6 gerekçe** Bu çöpler küresel ısınmaya bile yol açabilir. Kimse evsiz kalmayın, herkes evinde dursun, kimse başka yere gitmesin.

Şekil 4.28. Gerekçelendirme Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.28. incelendiğinde, öğrencinin bir destekleyici görüş için her biri metne ve akıcılığa çok uygun olmasa da 6 gerekçe oluşturduğu görülmektedir. Yerlere çöp atmamak için öğrencinin oluşturduğu gerekçeler şöyledir: 1. Bebeklerin engelli doğmasına neden olmak, 2. Göllere atılan çöplerin balıkları öldürmesi, 3. Balık ölümüyle insanların B12 vitamininden mahrum kalması, 4. Balıkçıların para kazanamaması, 5. Parasız kalınca çocuklarına çikolata alamamaları, çocukların çikolatasız kalması, 6. Çöplerin küresel ısınmaya neden olması.

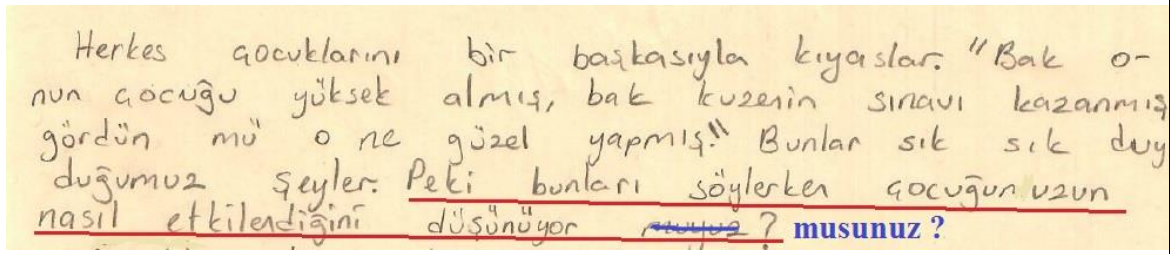
4.2.4.3. Detaylandırma (İkna Edici Teknikler)

Detaylandırma, metinde, tanık gösterme, örnek, karşılaştırma, anekdot, retorik soru, sayısal veri kullanma ile metnin güvenilirliğini artırarak inandırıcılığa katkı sağlama demektir. Eğitim boyunca, ikna edici teknikleri öğrencilere kullanma becerisi kazandırılmaya çalışılmıştır. İlk metinlerini yazarken yalnızca öğrencilerin %16,6'sı basit bir şekilde ikna edici tekniklerin bazılarını kullanmıştır. Detaylandırmadan, ikinci metin yazımında öğrencilerin %16,6'sı üçüncü metin yazımında ise öğrencilerin %38,8'i tam puan almıştır.

Tablo 4.10. İkna Edici Tekniklerin Kullanım Sıklıkları

	Birinci metinde kullanım sayısı	İkinci metinde kullanım sayısı	Üçüncü metinde kullanım sayısı	Toplam kullanım sayısı
Retorik soru	1	9	13	23
Sayısal veri	-	7	11	18
Örnek	-	3	4	7
Karşılaştırma	1	1	3	5
Anekdot	1	4	-	5
Tanık gösterme	-	-	1	1
Toplam	3	24	32	59

Tablo 4.10. incelendiğinde öğrencilerin, üç metin yazımında toplam 59 defa ikna edici teknik kullandığı görülmektedir. Öğrencilerin metinlerinde en çok retorik soruyu kullandığı görülmektedir (bk. Şekil 4.8., Şekil 4.13., Şekil 4.23., Şekil 4.29.).

Herkes çocuğunu bir başkasıyla kıyaslar. "Bak onun çocuğu yüksek almış, bak kuzenin sınavı kazanmış gördün mü" o ne güzel yapmış." Bunlar sık sık duyduğumuz şeyler. Peki bunları söylerken çocuğunuzun nasıl etkilendiğini düşünüyor musunuz?

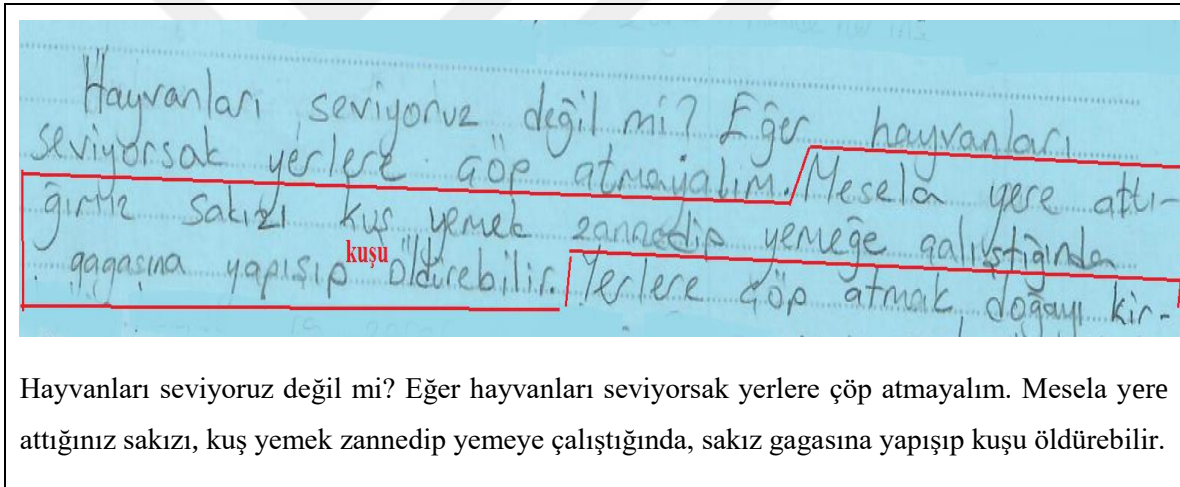
Herkes çocuğunu bir başkasıyla kıyaslar. "Bak onun çocuğu yüksek almış, bak kuzenin sınavı kazanmış, gördün mü o ne güzel yapmış." Bunlar sık sık duyduğumuz şeyler. Peki, bunları söylerken çocuğunuzun nasıl etkilendiğini düşünüyor musunuz?

Şekil 4.29. Retorik Soru Kullanımı Örneği (İkinci Metin Oluşturma)

Öğrenciler, retorik sorudan sonra en çok sayısal veriyi ikna edici teknik olarak kullanmışlardır (sayısal veri örneği için bk. Şekil 4.25.). Ancak kullanılan 18 sayısal verinin 11'i nereden alındığı belli olmadığından dolayı güvenilir ve inandırıcı değildir (bk. Şekil 4.15., Şekil 4.23.). Bu konuyla ilgili öğrencilerin bazıları, 4.6.5.'inci bölümde yazarken zorlanılan noktalar temasında, ikna edici teknikleri kullanmanın zor olduğunu belirtmiştir. İkna edici teknik kullanımında, yaptıkları yanlış kullanımlarıyla öğrencilerin bu ifadeleri birbiri ile örtüşmektedir. Aşağıda konuyla ilgili iki öğrencinin görüşüne yer verilmiştir.

Ö11: İkna edici teknikleri iyi kullanamıyorum.

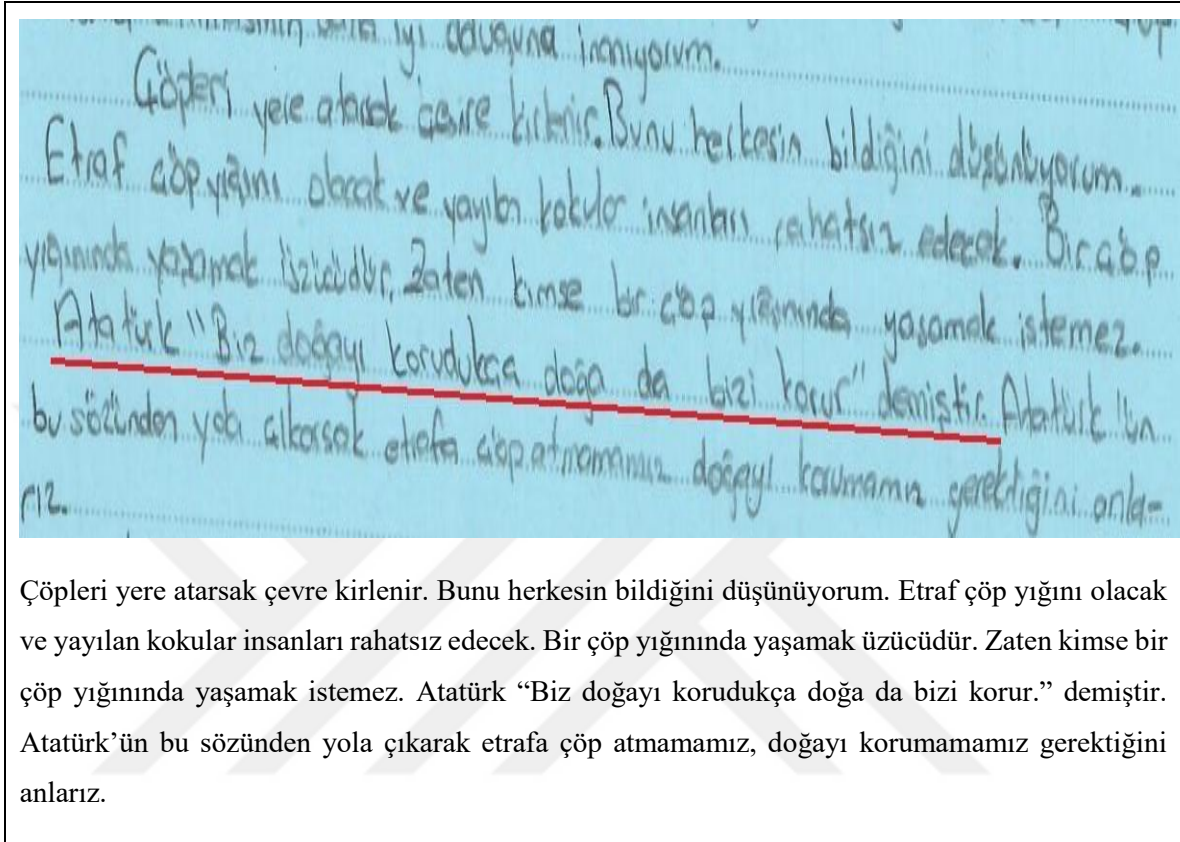
Ö16: İkna edici teknikleri yazıda kullanmak zor.

Şekil 4.30. Örnek Kullanımı (Üçüncü Metin Oluşturma)

Öğrenciler ilk metinlerinden itibaren karşılaştırmayı kullansalar da karşılaştırma öğrencilerin çok tercih etmediği bir teknik olmuştur. Öğrenciler üç metin oluşturma boyunca 5 defa karşılaştırma tekniğini kullanmışlardır (karşılaştırma örneği için bk. Şekil 4.16., Şekil 4.32.). Ayrıca öğrencilerin yalnızca birinci ve ikinci metinde anekdot kullandığı görülmektedir (bk. Şekil 4.20.).

Tanık gösterme, öğrencilerin neredeyse hiç kullanmadığı bir teknik olmuştur. Öğrenciler, bu tekniği bazen kullanmaya çalışsa da başarılı olamamıştır (bk. Şekil 4.10.) Yalnızca 1 öğrenci metninde tanık göstermeden doğru bir şekilde faydalanabilmiştir (bk. Şekil 4.31.).

Şekil 4.31. Tanık Gösterme Örneği (Üçüncü Metin Oluşturma)

4.2.5. Anlatım Bölümüne Yönelik Bulgular

4.2.5.1. Gereklilik İfadeleri

Eğitimlerde, öğrencilere, dilek (tasarlama) kiplerinin ikna edici metnindeki önemi anlatılmış, gereklik anlamı oluşturmak için ‘gereklik kipi, istek kipi, emir kipi ve şart kipinin kullanımının önemi öğrencilere kavratılmaya çalışılmıştır.

İlk metin oluşturmada öğrencilerin %16,6’sı gereklik ifadelerine metninde yer verirken ikinci metinde yalnızca %16,6’sı gereklik ifadelerini sınırlı bir şekilde kullanırken öğrencilerin %11,1’i tam puan almıştır. Üçüncü metinde, bütün öğrenciler, “gereklik ifadeleri kullanma” konusunda 4 tam puan alarak gereklik ifadelerini etkili bir şekilde kullanmayı başarmışlardır (bk. Şekil 4.31.).

karşı görüş

Çoğu insan çocuklarını başkalarıyla kıyaslar ve çocuğun derslerine daha da yoğunlaşacağını düşünerek bunun iyi bir şey olduğunu söyler. **Hâlbuki** çocuk kıyaslandığında derslerinden daha da soğur. **Bu yüzden** çocuk başkalarıyla **kıyaslanmamalıdır**. Başkalarıyla kıyaslanmaya çocuklara göre kıyaslanan çocuklara göre kıyaslanan çocuklar daha mutsuz olur. Ben kendimden biliyorum. Annem bir keresinde beni **kelebeğe** kıyaslamıştı. **Çok üzülme** Buradan anne, babalara sesleniyorum: Çocuklarınızı başkalarıyla **kıyaslamayın**.

duygusal yönlendirme

Ömek

karşılaştırma

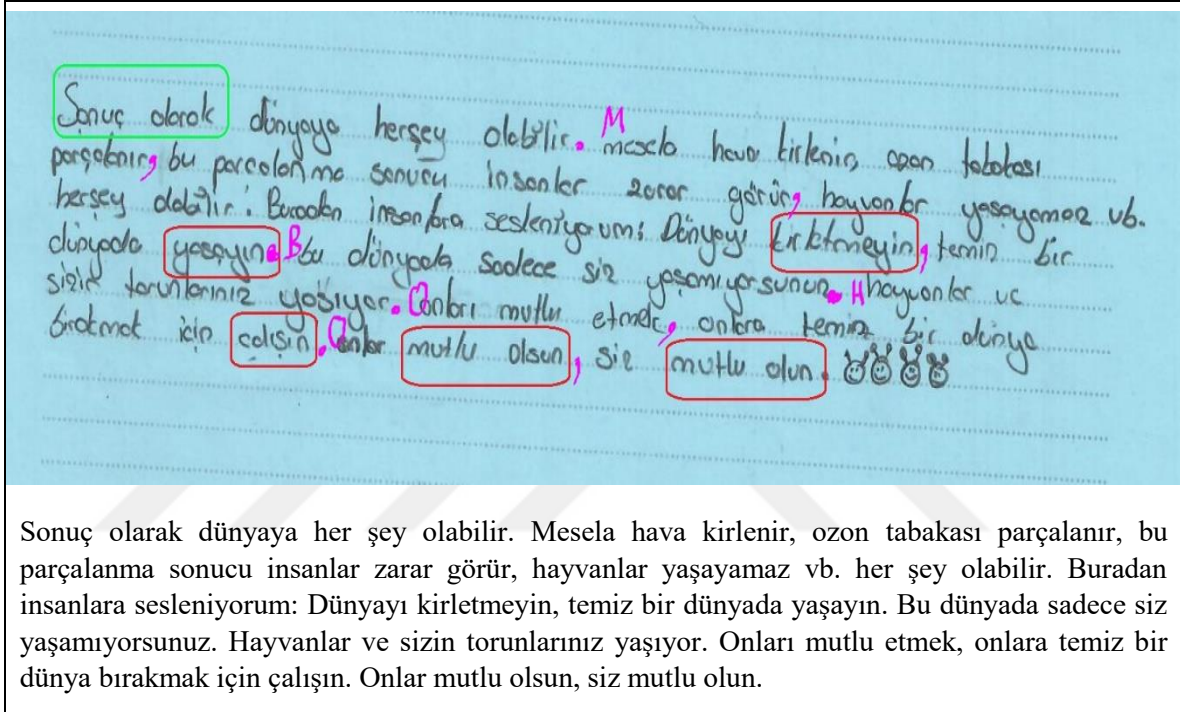
Çoğu insan çocuklarını başkalarıyla kıyaslar ve çocuğun derslerine daha da yoğunlaşacağını düşünerek bunun iyi bir şey olduğunu söyler. Hâlbuki çocuk kıyaslandığında derslerinden daha da soğur. Bu yüzden çocuk başkalarıyla kıyaslanmamalıdır. Başkalarıyla kıyaslanmayan çocuklara göre kıyaslanan çocuklar daha mutsuz olur. Ben kendimden biliyorum annem beni bir kez kıyaslamıştı. Çok üzülme Buradan anne babalara sesleniyorum: Çocuklarınızı başkalarıyla kıyaslamayın.

Şekil 4.32. Gereklik İfadeleri Örneği I (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.32. incelendiğinde, giriş paragrafında, öğrenci

- “Kıyaslanmamalıdır” diyerek gereklik kipini, “kıyaslamayın” diyerek emir kipini gereklik ifadesi olarak kullanmıştır.
- Ayrıca, “Çoğu insan çocuklarını başkalarıyla kıyaslar ve çocuğun derslerine daha da yoğunlaşacağını düşünerek bunun iyi bir şey olduğunu söyler.” diyerek metnine karşı görüşü eleştirmiş, “Hâlbuki çocuk kıyaslandığında derslerinden daha da soğur.” diyerek karşı görüşü çürütmüştür.
- Düşüncenin yönünü değiştirmek ve karşıtlığı belirtmek için “hâlbuki”, neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için “bu yüzden” geçiş ifadelerini kullanmıştır.
- “Baskalarıyla kıyaslanmayan çocuklara göre kıyaslanan çocuklar daha mutsuz olur.” diyerek ikna edici tekniklerden karşılaştırmayı kullanmıştır.

- “Annem bir keresinde beni de kıyaslamıştı.” diyerek kendi yaşadığı deneyimi ikna edici tekniklerden örnek olarak kullanmıştır.
- “Çok üzülmiştim.” diyerek kendi duygusunu okuyucuyla paylaşmış ve duygusal yönlendirme yapmıştır.

Şekil 4.33. Gereklilik İfadeleri Örneği II (Üçüncü Metin Oluşturma)

Şekil 4.33. incelendiğinde, öğrenci, sonuç paragrafında,

- “Yaşayın, kirlletmeyin, çalışın, onlar mutlu olsun, siz mutlu olun” diyerek emir kipini gereklilik ifadesi olarak kullanmıştır.
- Sonuca bağlamak için “sonuç olarak” geçiş ifadesini kullanmıştır.
- 5 defa yazım yanlış yapmıştır.
- 10 defa noktalama yanlış yapmıştır.

4.2.5.2. Geçiş İfadeleri

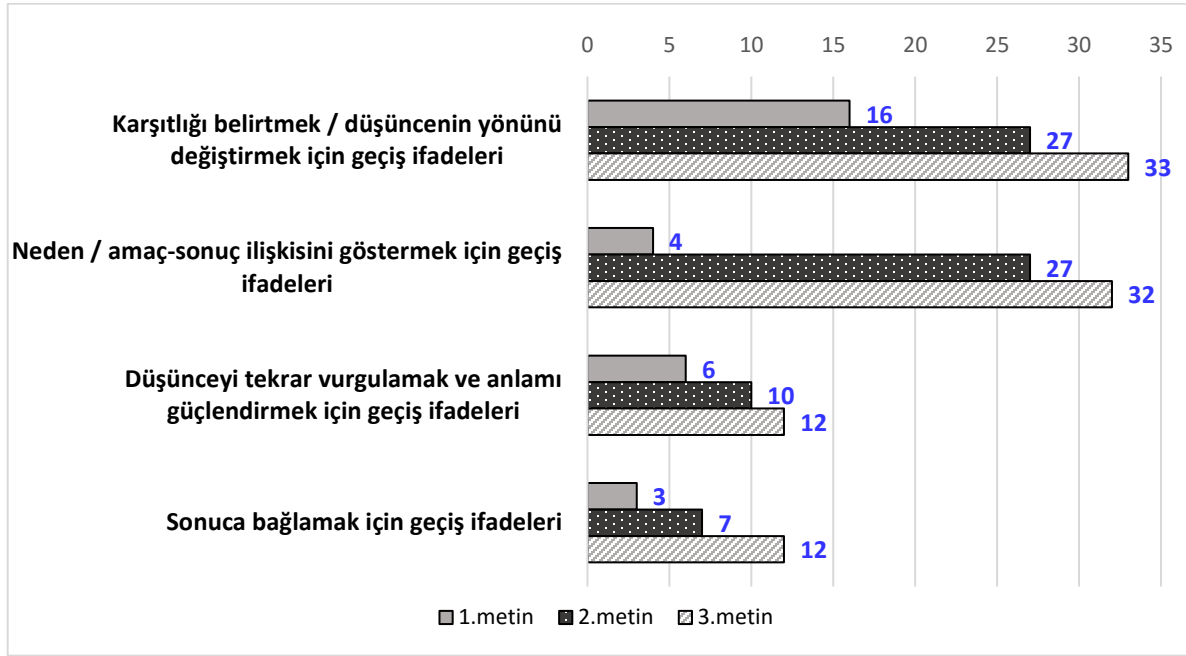
İlk metinde, öğrencilerin %38,8’i sınırlı bir şekilde geçiş ifadesi kullanmış ve öğrencilerin %61,1’i metninde geçiş ifadesine yer vermemiştir. İkinci metinde, öğrencilerin %27,7’si

geçiş ifadelerini sınırlı bir şekilde kullanırken öğrencilerin %11,1'i kullanımdan tam puan almıştır. Üçüncü metinde ise geçiş ifadeleri kullanımından öğrencilerin %33,3'ü tam puan almıştır. Metinlerde kullanılan geçiş ifadeleri ve çeşitleri Tablo 4.11.'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Amaçlara Göre Geçiş İfadeleri ve Kullanım Sıklıkları

Amaç	1. metin oluşturma		2. metin oluşturma		3. metin oluşturma	
	Geçiş ifadesi	Kullanım sıklığı	Geçiş ifadesi	Kullanım sıklığı	Geçiş ifadesi	Kullanım sıklığı
Karşıtlığı belirtmek / düşüncenin yönünü değiştirmek için geçiş ifadeleri	1. Ama	10	1. Ama	15	1.Ama	18
	2. Fakat	6	2. Fakat	4	2.Ancak	5
			3. Oysa / oysaki	4	3.Fakat	3
			4. Aksine	2	4.Oysa / oysaki	2
			5. Hâlbuki	1	5.Hâlbuki	2
			6. Tam tersi	1	6.Aksine	1
					7.Lâkin	1
					8.Tersine	1
Neden / amaç-sonuç ilişkisini göstermek için geçiş ifadeleri	1. Çünkü	2	1. Bu yüzden	13	1. Çünkü	12
	2. Bu yüzden	1	2. Çünkü	11	2. Bu yüzden	10
	3. Bu sayede	1	3. Bu nedenle	2	3. Bu nedenle	5
			4. Bu sayede	1	4. Böylece	2
					5. Bu sayede	1
					6. Bunun sonucunda	1
					7. Bundan dolayı	1
Düşünceyi tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için geçiş ifadeleri	1. Aslında	2	1. Aslında	7	1. Aslında	4
	2. Zaten	2	2. Yani	2	2. Yani	4
	3.Hem / hem de	1	3. Zaten	1	3. Zaten	2
	4. Yani	1			4. Hem / hem de	1
					5. Hatta	1
Sonuca bağlamak için geçiş ifadeleri	1. Kısacası	2	1. Sonuç olarak	5	1. Kısacası	6
	2. Sonuç olarak	1	2. Kısacası	2	2. Sonuç olarak	6
Toplam sayı	11	29	15	71	22	89

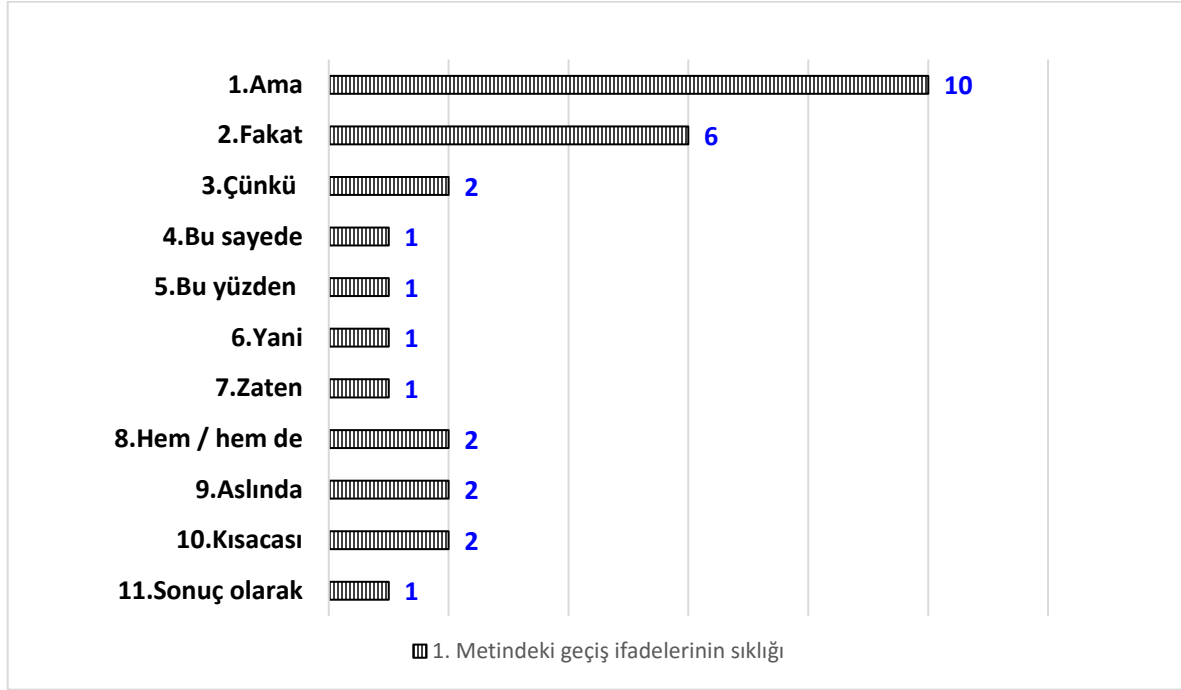
Tabloda, karşıtlığı belirtmek/düşüncenin yönünü değiştirmek ve neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek amacıyla kullanılan geçiş ifadelerinin çeşidinin giderek arttığı görülmektedir.

Şekil 4.34. Amaçlarına Göre Geçiş İfadelerinin İkna Edici Metinlerdeki Kullanım Sıklıkları

Metinler incelendiğinde geçiş ifadelerinin ilk sırada “karşıtlığı belirtmek ve düşüncenin yönünü değiştirmek” amacıyla, ikinci sırada “neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek” amacıyla, üçüncü sırada “düşünceyi tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek” amacıyla, dördüncü sırada “sonuca bağlamak” amacıyla kullandığı görülmektedir (bk. Şekil 4.34.).

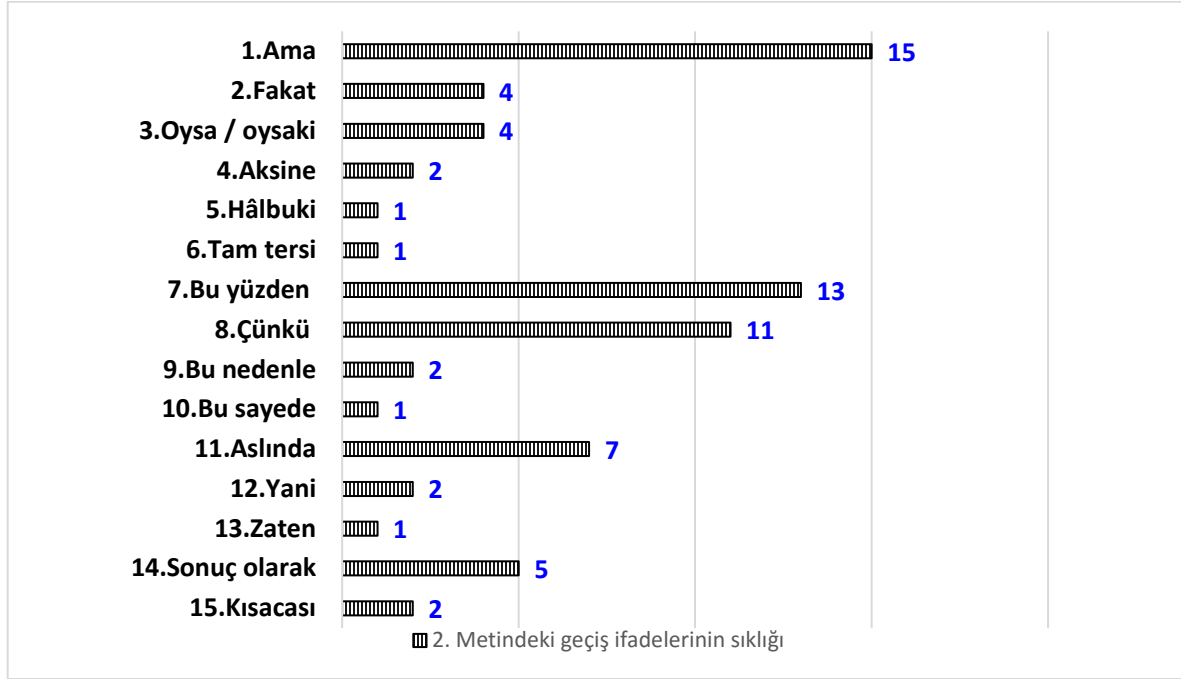
Öğrencilerin yazdıkları ilk metinler incelendiğinde, 11 geçiş ifadesini toplamda 29 defa kullandıkları görülmektedir (bk. Şekil 4.35.). 18 metinde, sadece 29 defa geçiş ifadesi kullanılmış olması, özellikle yazılan metinlerin ikna edici olduğu düşünülürse oldukça yetersizdir.

Şekil 4.35. Eğitim Öncesi İkna Edici Metinlerdeki Geçiş İfadeleri

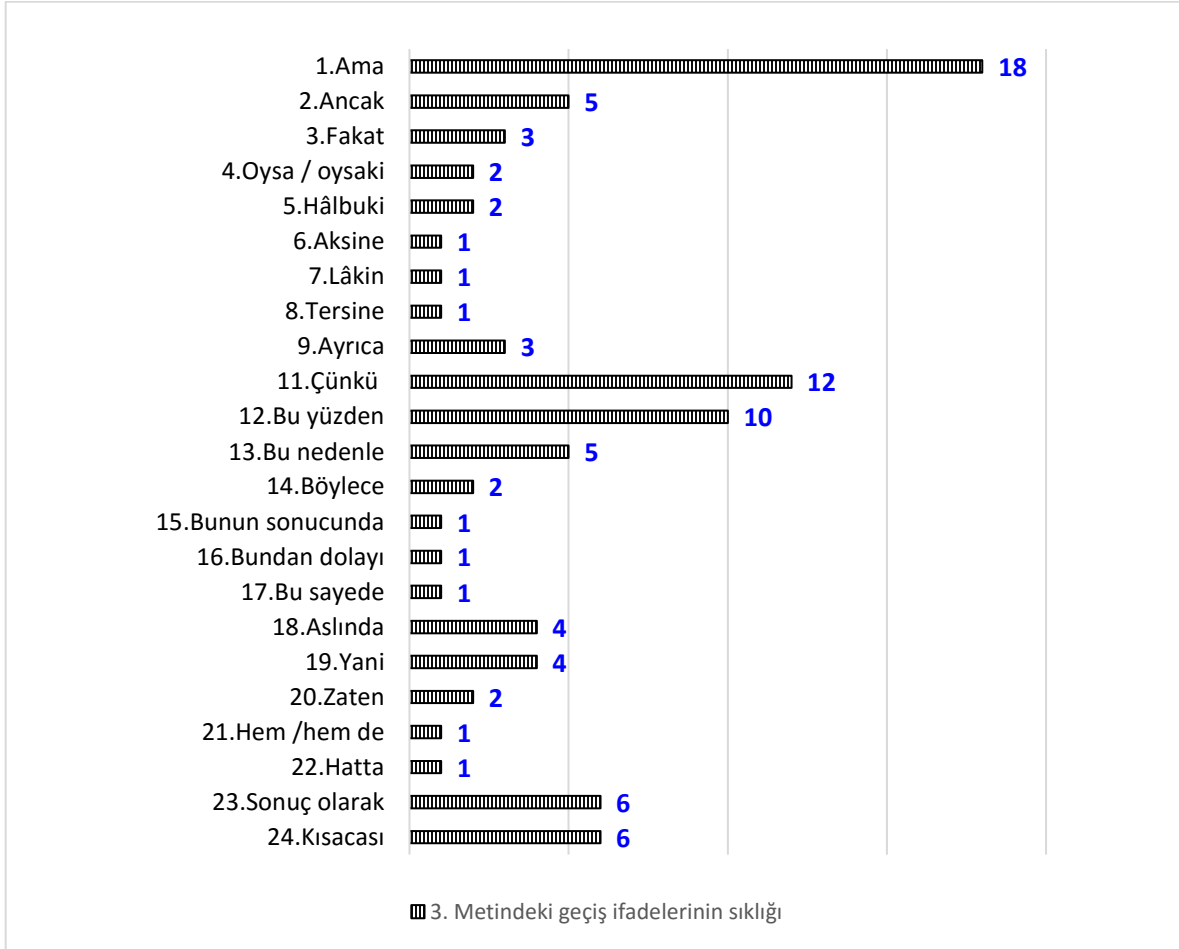
Şekil 4.35. incelendiğinde toplam 16 defa ile en çok kullanılan geçiş ifadeleri, karşıtlığı belirtmek/düşüncenin yönünü değiştirmek için “ama ve fakat” olmuştur. Neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için 4 defa “bu sayede, bu yüzden, çünkü” düşünceyi tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için 6 defa “yani, zaten, aslında, hem/ hem de”, sonuca bağlamak için 3 defa “kısacası ve sonuç olarak”, kullanılmıştır.

Öğrencilerin eğitim sırasındaki metinleri incelendiğinde, 15 geçiş ifadesini toplamda 71 defa kullandıkları görülmektedir (bk. Şekil 4.36.). Öğrenciler ikinci metinlerini yazarken birinci metinlerinde kullandıklarının iki katından daha çok defa geçiş ifadesi kullanmışlardır. 27 defa ile en çok kullanılan geçiş ifadeleri, karşıtlığı belirtmek/düşüncenin yönünü değiştirmek için “ama, fakat, oysa/oysaki, aksine, hâlbuki ve tam tersi”dir. Neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için toplam 27 defa “bu sayede, bu yüzden, bu nedenle, çünkü” düşünceyi tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için toplam 10 defa “yani, zaten, aslında”, sonuca bağlamak için toplam 7 defa “kısacası ve sonuç olarak”, kullanılmıştır.

Şekil 4.36. Eğitim Sırası İkna Edici Metinlerdeki Geçiş İfadeleri

Öğrencilerin eğitim sonrasındaki metinleri incelendiğinde, 24 geçiş ifadesini toplamda 98 defa kullandığı görülmektedir (bk. Şekil 4.37.). Hem geçiş ifadesi çeşidi hem de onların kullanımında, öğrenciler en yüksek sayıya son metinlerinde ulaşmışlardır. Şekil 4.37. incelendiğinde toplam 33 defa ile en çok kullanılan geçiş ifadeleri, karşıtlığı belirtmek/düşüncenin yönünü değiştirmek için “ama, ancak, fakat, oysa/oysaki, aksine, hâlbuki, lâkin ve tersine”dir. Neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek için 32 defa “bu sayede, bu yüzden, bu nedenle, çünkü, bundan dolayı, bunun sonucunda” düşüncüyü tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için 12 defa “yani, zaten, aslında, hem/hem de, hatta”, sonuca bağlamak için 12 defa “kısacası ve sonuç olarak”, kullanılmıştır.

Şekil 4.37. Eğitim Sonrası İkna Edici Metinlerdeki Geçiş İfadeleri

Metin oluşturma çalışmalarının tamamı değerlendirildiğinde “ama” toplamda 43 defa kullanılarak en çok kullanılan geçiş ifadesi olmuştur. “Çünkü” 25 defa, “bu yüzden” 24 defa kullanılarak ikinci ve üçüncü sırada en çok kullanılan geçiş ifadeleri olmuştur. Şekil 4.34.’deki grafikten de anlaşılabacağı üzere, öğrencilerin geçiş ifadelerini kullanma konusundaki becerileri, süreç içinde giderek gelişmiştir. Özellikle ikna edici metinlerden yüksek puan alan bazı öğrencilerin bazen geçiş ifadeleri kullanmaksızın neden/amaç-sonuç ilişkisi kurduğu görülmüştür (bk. Şekil 4.38.).

Kıyaslamalar **hem** çocuklara **hem de** derslere zarar verir. Anne-babalar derslerin zorluğuna pek bakmaz. Sonra bu kıyaslamalar çocukları derslerden nefret ettirir. Çocuklarda düzeltmek için çaba göstermez. Maalesef yine anneler ve babalar kıyaslamaya başlarlar. **Aslında** anneler ve babalar farkında olmasa da kendilerinin değerlerini çocukların gözünde düşürüyorlar. **Yani** kendilerini de çocukların gözünde düşürüyorlar. Buradan anne ve babalara sesleniyorum: Çocuğunuzu hiçbir zaman kıyaslamayın, kıyaslatmayın.

Kıyaslamalar hem çocuklara hem de derslere zarar verir. Anne-babalar derslerin zorluğuna pek bakmaz. Sonra bu kıyaslamalar çocukları derslerden nefret ettirir. Çocuklar da düzeltmek için çaba göstermez. Maalesef yine anneler ve babalar kıyaslamaya başlarlar. Aslında anneler ve babalar farkında olmasa da kendilerinin değerlerini çocukların gözünde düşürüyorlar. Yani kendilerini de çocukların gözünde düşürüyorlar. Buradan anne babalara sesleniyorum: Çocuğunuzu hiçbir zaman kıyaslamayın, kıyaslatmayın.

Şekil 4.38. Geçiş İfadeleri Kullanımı Örneği (İkinci Metin Oluşturma)

Şekil 4.38. incelendiğinde

- Altı kırmızı ile çizili cümle aslında bir neden-sonuç cümlesidir.
 - Sonra, bu kıyaslamalar çocukları derslerden nefret ettirir. (Orijinal cümle)
 - Sonra, **bu** kıyaslamalar **yüzünden** çocuklar derslerden nefret eder.
- Öğrencinin “hem/hem de, aslında, yani” geçiş ifadelerini tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için ustaca kullandığı görülmektedir.
- “Kıyaslamayın, kıyaslatmayın” derken emir kipiyle gereklilik ifadesi kullanmıştır.
- ‘Buradan anne ve babalara sesleniyorum’ diyerek hedef kitlesine çağrıda bulunmuştur.

4.2.6. Dış Yapı Bölümüne Yönelik Bilgiler

4.2.6.1. Yazım ve Noktalama

Yazımdan, birinci metinde öğrencilerin %11,1'i, ikinci metinde %16,6'sı, üçüncü metinde %11,1'i tam puan almıştır. Noktalamadan, birinci metinde öğrencilerin %22,2'si, ikinci metinde %5,5'i, üçüncü metinde %33,3'ü tam puan almıştır. “Yazım ve noktalama” maddelerinde, birinci metin ile üçüncü metin arasında ciddi farklılıklar görülmemektedir (bk. Şekil 4.6.). Yazım ve noktalama ile ilgili öğrenci metin örnekleri görmek için Şekil 4.18., Şekil 4.20., Şekil 4.24., Şekil 4.33.'ye bakınız.

4.3. Eğitim Kapsamındaki İkna Edici Metin Analizlerinin İkna Edici Metin Oluşturmaya Etkisi

4.3.1. Metin Analizi Puanlarına İlişkin İstatistiksel Bulgular

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitimi kapsamında yapılan metin analizlerinin metin oluşturmayla olan ilişkisi nasıldır?” araştırma soruna yönelik bulgular yer almaktadır. 34 saatlik uygulamada, konuların, metin oluşturma ve analizi çalışmalarının işleniş sırası aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4.12. Metin Oluşturma ve Metin Analizlerinin Eylem Sürecindeki Dağılımı

Birinci ikna edici metin oluşturma (ilk)

İkna edici yazma nedir? (Giriş) İkna edici metnin öğeleri İkna edici teknikler ve ifadeler
İkna edici metnin yapısı Metin analizi alıştırmaları

İkinci ikna edici metin oluşturma (süreç)

1.metin analizi: “Haydi, Hayvanlarla Tanışmaya!” 2. metin analizi: “Nerede Karmaşa Orada İzdiham, Nerede Kural Orada İntizam!” 3.metin analizi: “İçelim Güçlenelim!” 4. metin analiz: “Bugün ne giysem?” (Son)

Üçüncü ikna edici metin oluşturma (son)

Analiz metinlerde, 20 ikna edici öge sorulmuştur. Öğrenciler, doğru bulduğu her öge için “bir puan” almıştır. Bir öğrencinin analizden alabileceği en yüksek puan 20’dir. Metinlerde, tespit için sorulan bölümler ve maddeler şöyledir:

- Kurgu: Tez, destekleyici görüşler, karşı görüşler, karşı görüşleri çürütme, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı
- İnandırıcılık: Gerekçelendirme, kaynak, detaylandırma (karşılaştırma, sayısal veri kullanma, örnek verme, tanık gösterme, retorik soru, anekdot)
- Anlatım: Gerekliklik ve geçiş ifadeleri

“Öğrencilerin son metin analizi puanları, ilk metin analizi puanlarından yüksektir.” denencesini test etmek üzere öğrencilerin eğitim süreci içindeki yaptıkları metin analizi puanları ile eğitim süreci sonrasında yaptıkları metin analizi puanları için Friedman testi yapılmış ve ölçümler arasındaki farkın anlamlı olup olmadığına bakılmıştır.

Tablo 4.13. Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü Metin Analizi Puanlarına İlişkin Friedman Testi Sonuçları

Ölçümler	N	Ortalama	Standart Sapma	Sıra Ortalaması	Chi - Square	df	p
1. metin analizi	18	11,44	5,020	1,47	21,280	3	,000
2. metin analizi		13,61	4,654	2,36			
3. metin analizi		15,33	4,014	3,14			
4. metin analizi		15,33	3,378	3,03			

Tablo 4.13. incelendiğinde, birinci analizde 11,44 ortalamasının ikinci analizde 13,61’e yükseldiği, üçüncü analizde 15,33’e yükseldiği görülmektedir. Ancak dördüncü analizde ortalama yine 15,33’de kalarak bir artış göstermemiştir. Görüldüğü üzere, öğrencilerin metin analizi başarı ortalamaları, ilk üç analizde giderek yükselirken dördüncü analizde 15,33 puanla sabit kalmıştır. Ayrıca birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü metin analizi puanları arasında $p=,000<,001$ düzeyinde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Bu

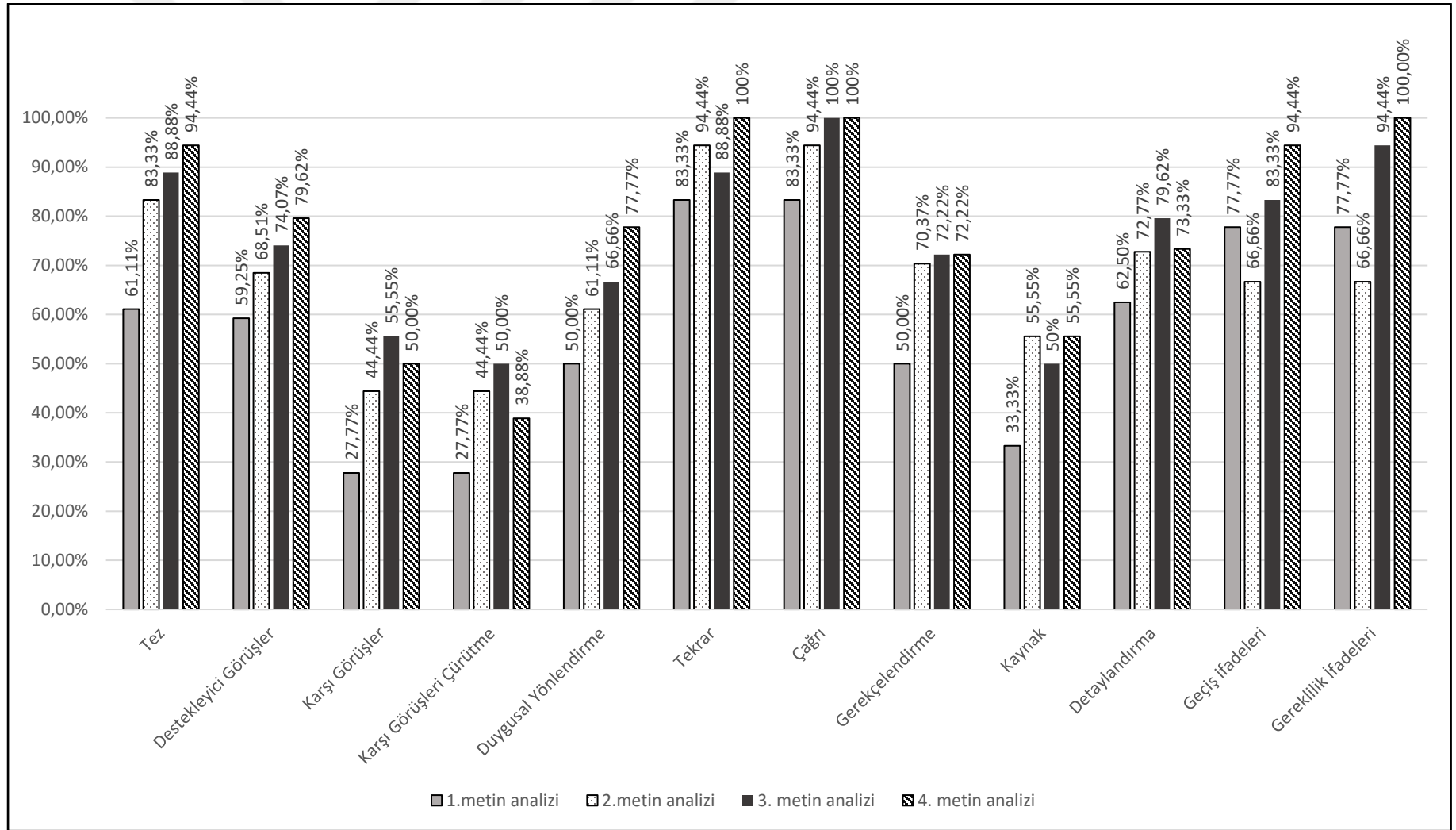
anlamlılığın hangi ölçümde ne kadar olduğunu belirlemek için ikişerli gruplar hâlinde ölçüm yapmaya olanak veren Wilcoxon testine başvurulmuştur.

Tablo 4.14. Birinci, İkinci, Üçüncü, Dördüncü Metin Analizi Puanlarına İlişkin Wilcoxon Testi Sonuçları

Değişkenler		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	Wilcoxon (z)	p
1. metin analizi ile 2. metin analizi	Negatif Sıra	2	5,50	11,00		
	Pozitif Sıra	13	8,38	109,00	-2,805	,005
	Eşit	3	-	-		
1. metin analizi ile 3. metin analizi	Negatif Sıra	2	5,50	11,00		
	Pozitif Sıra	16	10,00	160,00	-3,250	,001
	Eşit	0	-	-		
1. metin analizi ile 4. metin analizi	Negatif Sıra	3	4,67	14,00		
	Pozitif Sıra	15	10,47	157,50	-3,127	,002
	Eşit	0	-	-		
2. metin analizi ile 3. metin analizi	Negatif Sıra	3	5,00	15,00		
	Pozitif Sıra	12	8,75	105,000	-2,578	,010
	Eşit	3	-	-		
2. metin analizi ile 4. metin analizi	Negatif Sıra	4	7,38	29,50		
	Pozitif Sıra	12	8,88	106,000	-1,998	,046
	Eşit	2	-	-		
3. metin analizi ile 4. metin analizi	Negatif Sıra	5	5,30	26,50		
	Pozitif Sıra	5	5,70	28,50	-,103	,918
	Eşit	8	-	-		

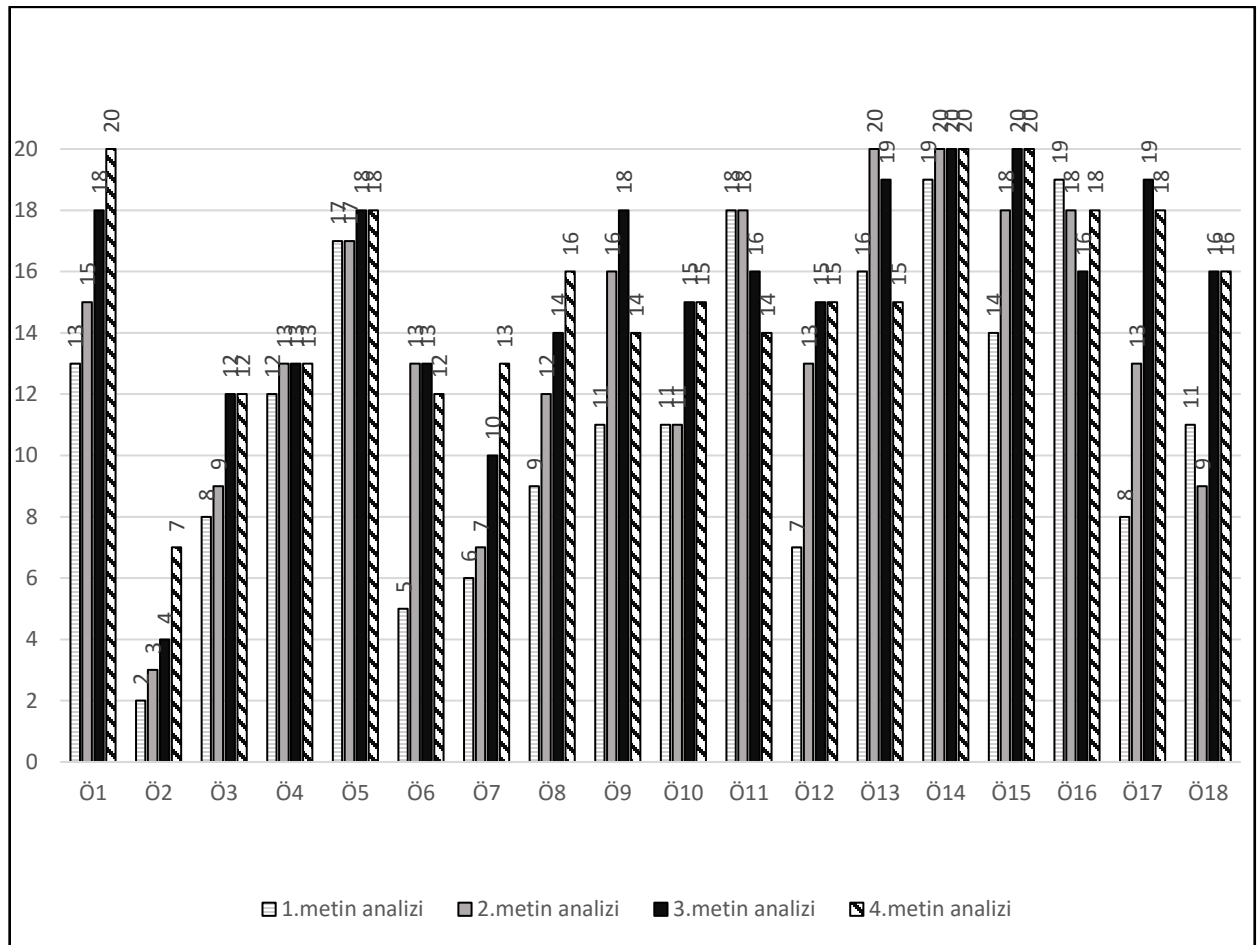
Tablo 4.14. incelendiğinde 1. ve 2. analiz arasındaki başarı değişimi $p=,005<,01$ düzeyinde (-2,805), 1. ve 3. analiz arasındaki başarı değişimi $p=,001<,01$ düzeyinde (-3,250), 1. ve 4. analiz arasındaki başarı değişimi $p=,002<,01$ düzeyinde (-3,127), 2. ve 3. analiz arasındaki başarı değişimi $p=,010<,05$ düzeyinde (-2,578), 2. ve 4. analiz arasındaki başarı değişimi $p=,046>,05$ düzeyinde (-1,998) anlamlıdır. 3. ve 4. analiz arasındaki başarı düzeyi değişimi $p=,918>,05$ olduğundan anlamsızdır. Test sonucundan anlaşılabileceği üzere, en yüksek pozitif yönde anlamlı fark 1-3. ve 1-4. analizler arasında bulunmakta, ikinci sırada pozitif yönde anlamlı fark 1-2. ve 2-3. ve 2-4. analizler arasında bulunmaktadır. 3-4. metin analizleri arasında başarıda pozitif yönde bir artış olmadığı anlaşılmaktadır.

İkna edici öğelerin doğru tespit edilme oranı, kontrol listeleri aracılığıyla bölüm ve madde bazında hesaplanmıştır. Her bir bölüm ve madde için doğru tespitler yüzde oranlarına dönüştürülmüştür (bk. Şekil 4.39.).

Şekil 4.39. Maddelere Göre Metin Analizlerindeki Başarı Yüzdeleri

Şekil 4.39’a bakıldığında “tez, tekrar, çağrı” maddelerinde, son analizde, başarının %90’ın üzerine çıktığı görülmektedir. Bunlar, metin analizinde, öğrencilerin en üst düzey başarı gösterdiği maddelerdir. “Destekleyici görüşler, duygusal yönlendirme, gerekçelendirme ve detaylandırma” maddelerinde, son analizde, öğrenciler %70’in üzerinde başarı göstermişlerdir. “Karşı görüşler, karşı görüşleri çürütme ve kaynak” maddeleri ise %55’in altında kalan tespit edilme oranları ile öğrencilerin en başarısız oldukları maddelerdir.

Şekil 4.40. Öğrencilerin Metin Analizi Başarı Puanları (20 puan üzerinden)

Şekil 4.40.’ta her bir öğrenciye ait başarı puanları yer almaktadır. Grafik incelendiğinde, Ö1, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16 aldıkları puanlarla en yüksek başarıyı göstermişlerdir. Ö5, Ö9, Ö10, Ö11 ve Ö17 aldıkları puanlarla ikinci düzey başarılılar grubundadır. Ö2, Ö3, Ö6 ve Ö7, “15 puanın” üzerine hiç çıkamayarak sınırlı düzeyde bir başarı gösterebilmişlerdir. Özellikle Ö2 analizler boyunca aldığı en yüksek puan 7’dir.

4.3.2. Metin Analizi ve Metin Oluşturma Becerisi Arasındaki İlişki

Öğrencilerin metin oluşturma ve analiz etme becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını görmek için Spearman korelasyon testi yapılmıştır. Analizde öğrencilerin oluşturdukları ilk metinlere yer verilmemiş, ikinci ve üçüncü oluşturdukları metinlere yer verilmiştir. Çünkü ilk metinler eğitim süreci öncesinde yazılmıştır. İkinci metinler, eğitim süreci içinde yazılmış ve ikinci ve son metin oluşturma arasında metin analizleri yer almıştır.

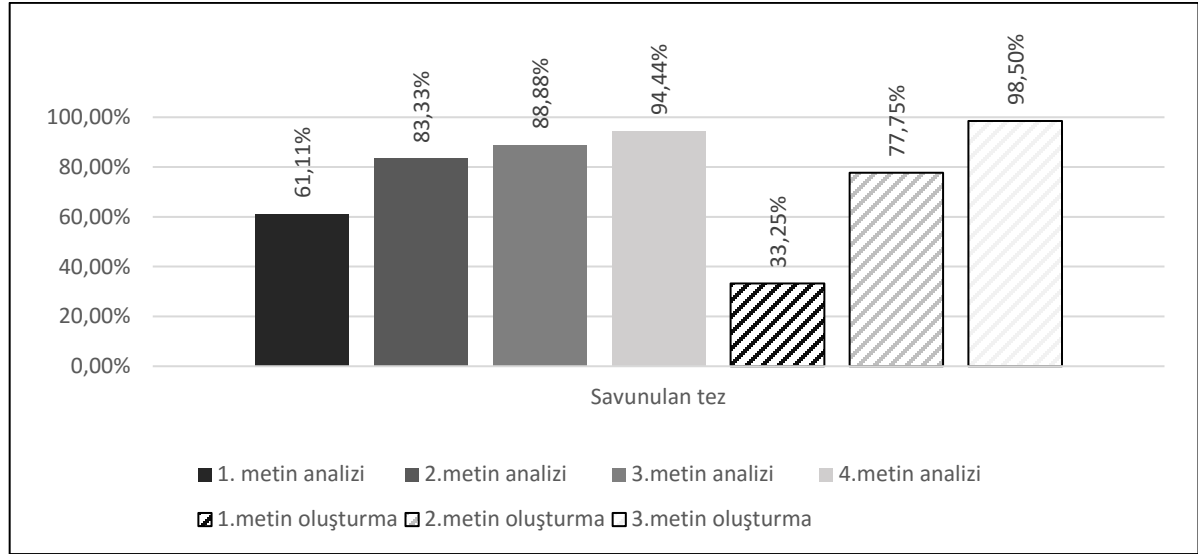
Tablo 4.15. Metin Oluşturma ve Analiz Etme Puanları Arasındaki İlişkiyi Belirlemek Üzere Yapılan Spearman Sıra Farkları Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	N	r	p
2. metin oluşturma ve 1. metin analizi	18	,439	,068
2. metin oluşturma ve 2. metin analizi	18	,373	,127
2. metin oluşturma ve 3. metin analizi	18	,235	,349
2. metin oluşturma ve 4. metin analizi	18	,237	,345
3. metin oluşturma (son) ve 1. metin analizi	18	,688	,002
3. metin oluşturma (son) ve 2. metin analizi	18	,711	,001
3. metin oluşturma (son) ve 3. metin analizi	18	,528	,024
3. metin oluşturma (son) ve 4. metin analizi	18	,621	,006

Tablo 4.15.'te ikinci metin oluşturma ile birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü metin analizi puanları arasında, $p > ,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir. Ancak özellikle son metin oluşturma ile metin analizleri arasındaki pozitif yöndeki ilişkinin yüksekliği dikkat çekicidir. Son metin oluşturma puanları ile birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü metin analizi puanları arasında $p < ,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

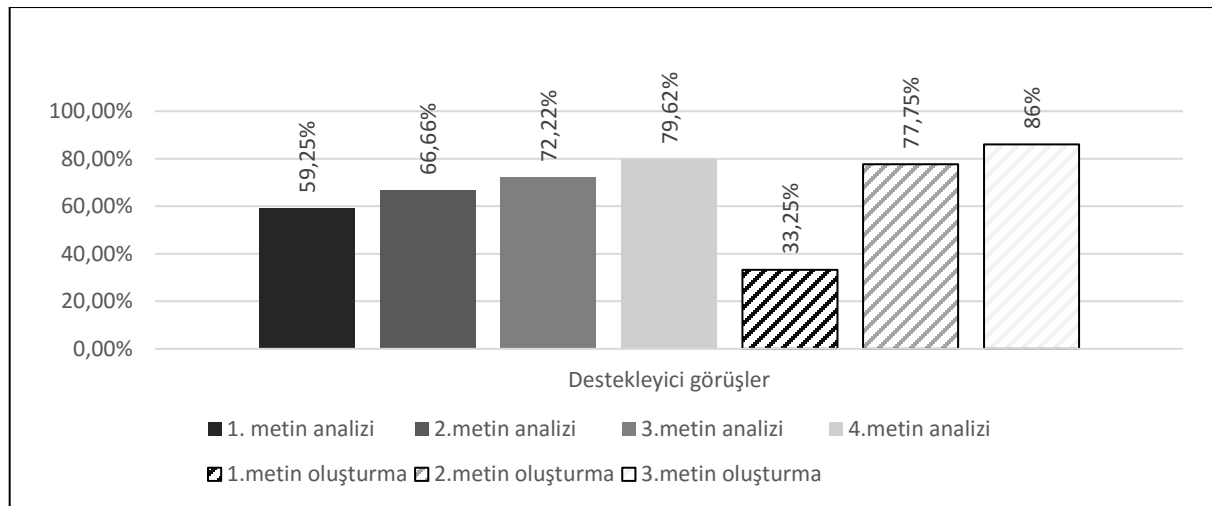
4.3.2.1. Kurgu Bölümüne Yönelik Karşılaştırma Bulguları

Bu bölümde, öğrencilerin ikna edici anlatımın öğelerini metin oluştururken ve metin analiz ederken uygulayabilme durumları karşılaştırılmıştır.

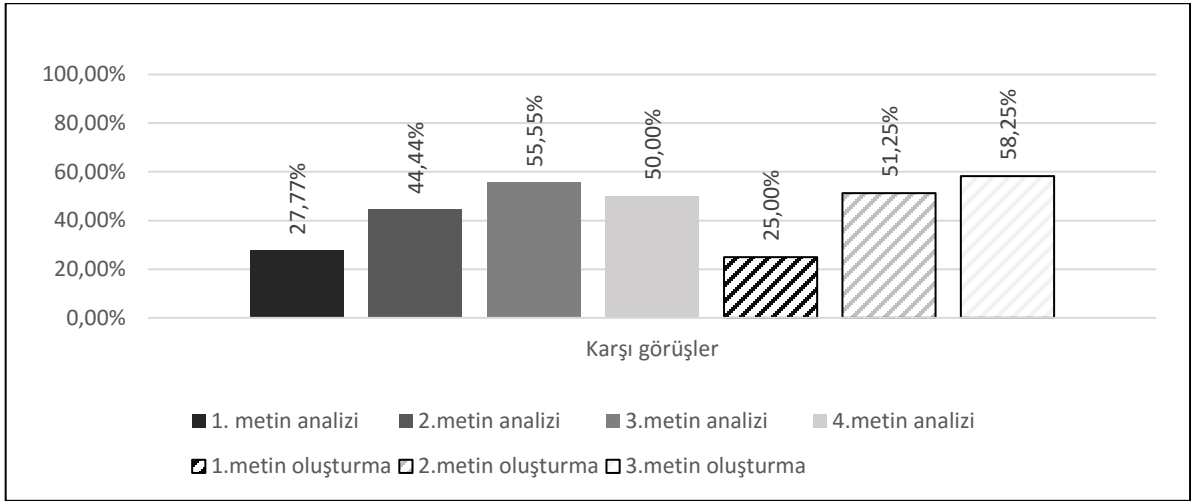
Şekil 4.41. Tez Ögesini Uygulayabilme

Öğrencilerin tez ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %98'e ulaşmış, metin analiz ederken %94'e ulaşmıştır. Öğrencilerin her iki beceride de tez ögesinin uygulayabilmede başarılı oldukları görülmektedir.

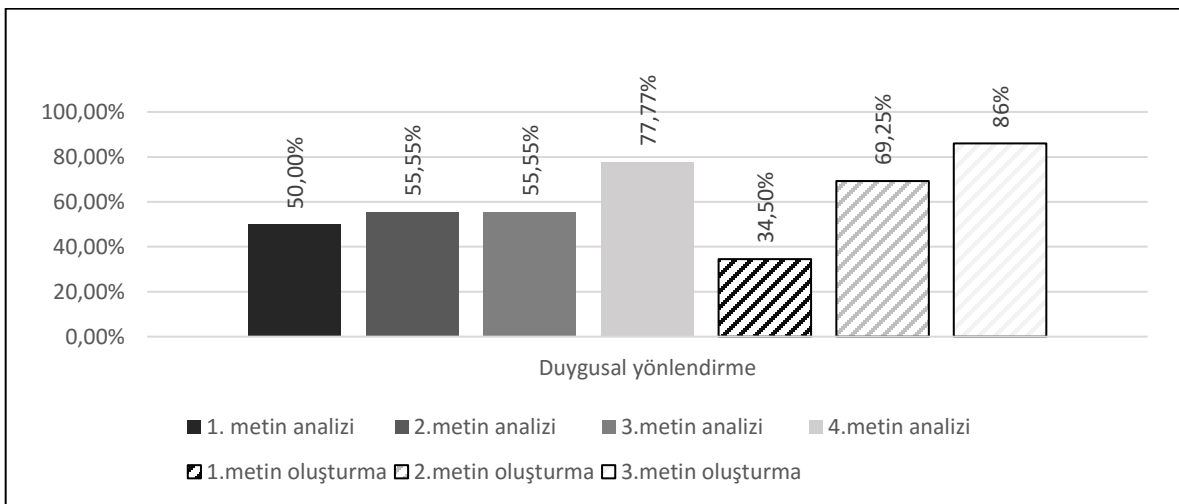
Şekil 4.42. Destekleyici Görüşler Ögesini Uygulayabilme

Öğrencilerin destekleyici görüşler ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %86'ya ulaşmış, metin analiz ederken %79'a ulaşmıştır. Öğrencilerin destekleyici görüşler ögesini uygulayabilme becerisinde metin yazmada daha başarılı olduğu görülmektedir.

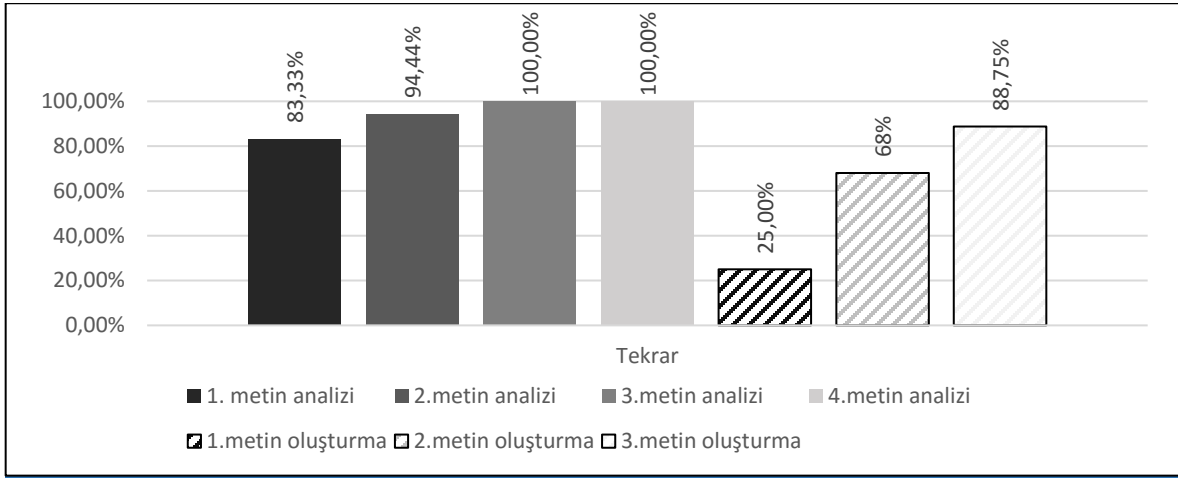
Şekil 4.43. Karşı Görüşler Ögesini Uygulayabilme

Öğrencilerin karşı görüşler ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %58,2'ye ulaşmış, metin analiz ederken %55'e ulaşmıştır. Öğrencilerin karşı görüşler ögesini uygulayabilmede her iki beceride de yüksek başarı gösteremedikleri görülmektedir.

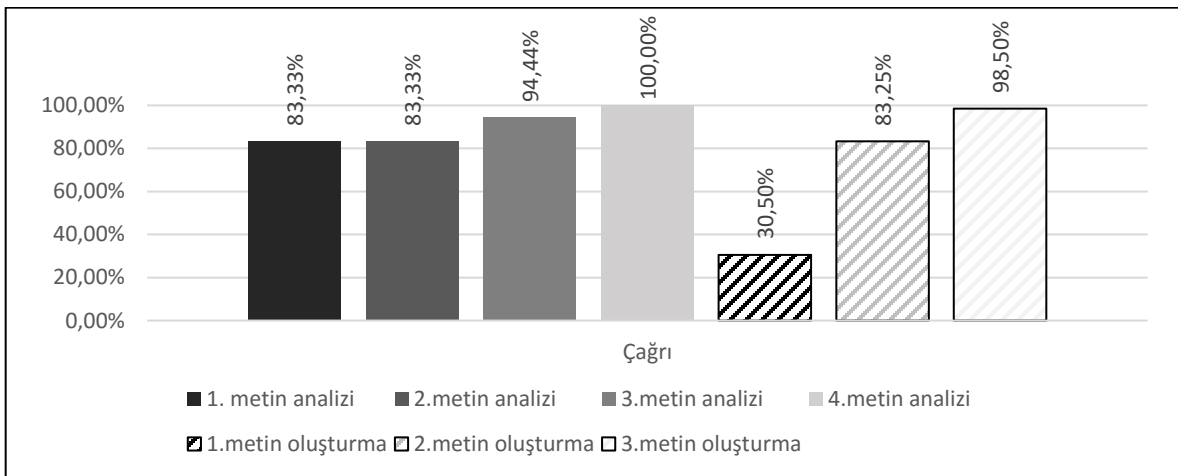
Şekil 4.44. Duygusal Yönlendirme Ögesini Uygulayabilme

Öğrencilerin duygusal yönlendirme ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %86'ya ulaşmış, metin analiz ederken %77'ye ulaşmıştır. Öğrencilerin duygusal yönlendirme ögesinde, metin yazmada metin analiz etmekten daha başarılı oldukları görülmektedir.

Şekil 4.45. Tekrar Ögesini Uygulayabilme

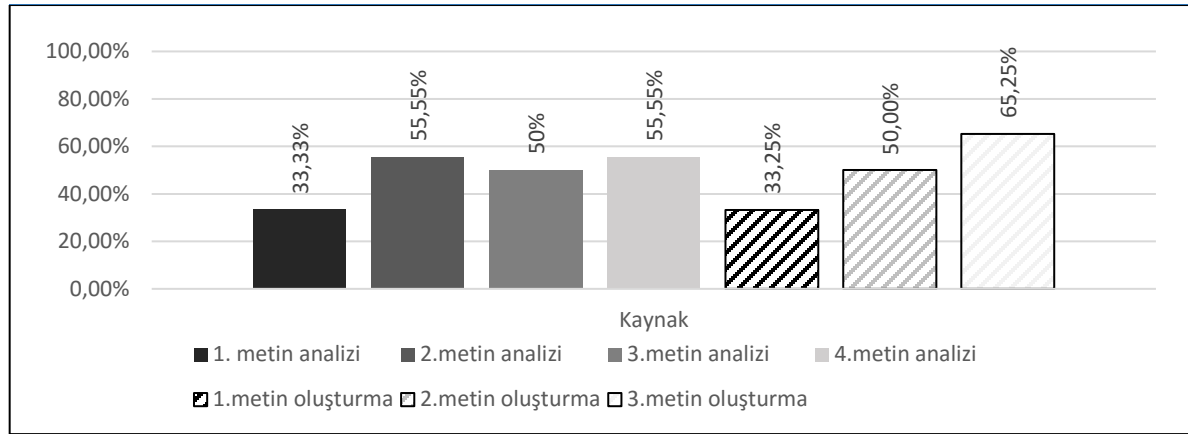
Öğrencilerin tekrar ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %88'e ulaşmış, metin analiz ederken %77'ye ulaşmıştır. Öğrencilerin tekrar ögesinde, metin analiz etmede metin yazmada olduğundan daha başarılı oldukları görülmektedir.

Şekil 4.46. Çağrı Ögesini Uygulayabilme

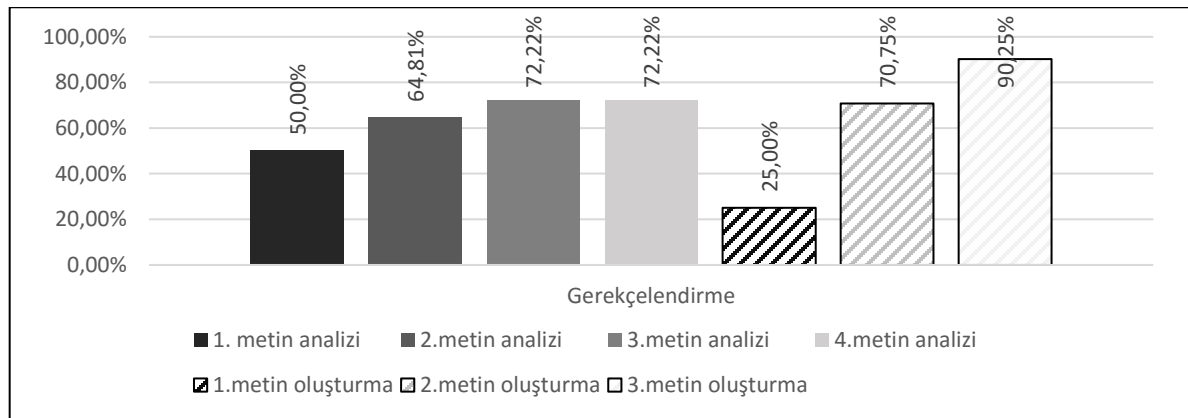
Öğrencilerin çağrı ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %98,5'e ulaşmış, metin analiz ederken %100'e ulaşmıştır. Öğrencilerin tekrar ögesini uygulayabilme becerisinde oldukça başarılı oldukları görülmektedir.

4.3.2.2. İnandırıcılık Bölümüne Yönelik Karşılaştırma Bulguları

Şekil 4.47. Kaynak Ögesini Uygulayabilme

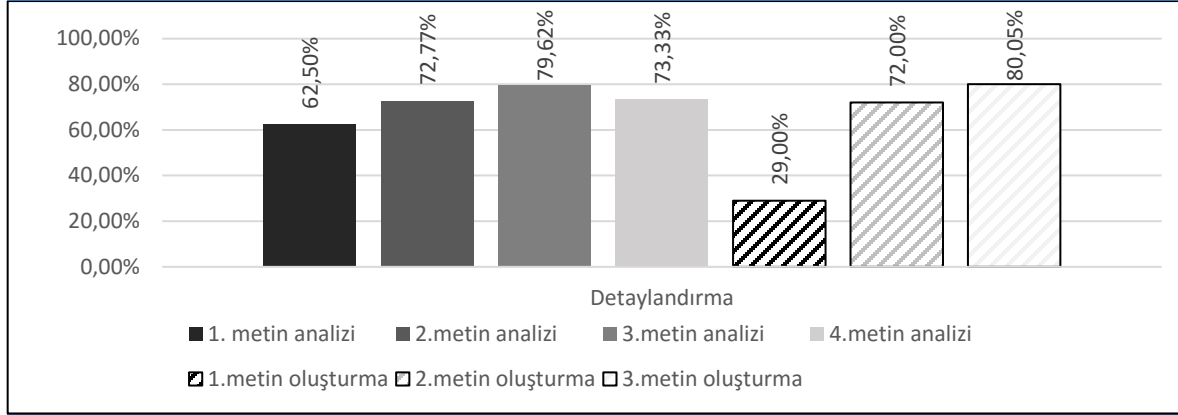
Öğrencilerin kaynak ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %62,2'e ulaşmış, metin analiz ederken 55,55'e ulaşmıştır. Öğrencilerin kaynak ögesini uygulayabilmede her iki beceride de yüksek başarı gösteremedikleri görülmektedir.

Şekil 4.48. Gerekçelendirme Ögesini Uygulayabilme

Öğrencilerin gerekçelendirme ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %90,2'e ulaşmış, metin analiz ederken %72,22'ye ulaşmıştır. Öğrencilerin gerekçelendirme ögesini

uygulayabilme becerisinde, metin yazmada analiz etmeden daha başarılı oldukları görülmektedir.

Şekil 4.49. Detaylandırma Ögesini Uygulayabilme

Öğrencilerin detaylandırma ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %80’ne ulaşmış, metin analiz ederken %73,3’e ulaşmıştır. Öğrencilerin detaylandırma ögesini uygulayabilme becerisinde, metin yazmada analiz etmeden daha başarılı oldukları görülmektedir.

Metin analizinde, “detaylandırma” maddesi için birden fazla ikna edici tekniğin tespiti gerekmektedir. “Detaylandırma” maddesine ait ikna edici tekniklerin doğru tespit edilme yüzdeleri Tablo 4.16.’da bulunmaktadır. Tablodaki kısa çizgi (-) işareti, ilgili analizde o tekniğin sorulmadığı anlamına gelmektedir.

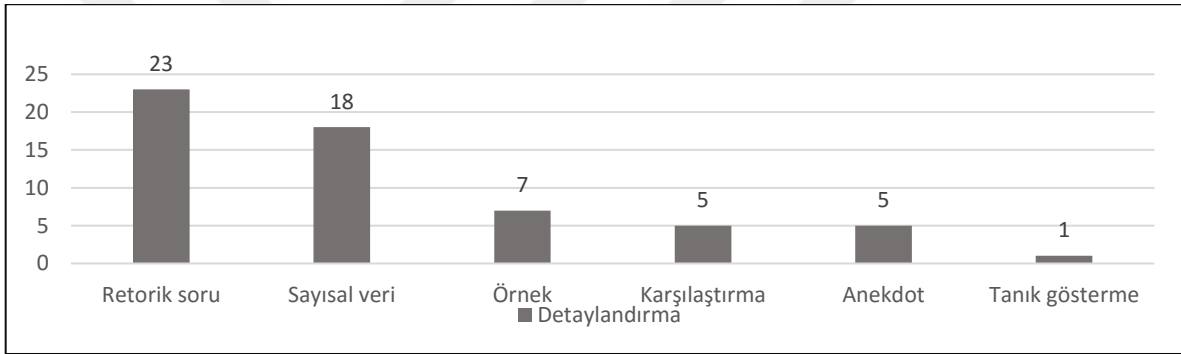
Tablo 4.16. Detaylandırma – İkna Edici Tekniklere Göre Metin Analizi Başarı Yüzdeleri

		1.analiz	2.analiz	3.analiz	4.analiz
Detaylandırma	Karşılaştırma	33,33%	44,44%	-	50%
	Sayısal veri kullanma	94,44%	100%	-	94,44%
	Örnek verme	44,44%	63,88%	66,66%	77,77%
	Tanık gösterme	77,77%	-	88,88%	77,77%
	Retorik soru	-	88,88%	83,33%	-
	Anekdot kullanma	-	66,66%	-	66,66%

Tablo 4.16. incelendiğinde, öğrencilerin tespit etmede en başarılı oldukları tekniklerin “sayısal veri ve retorik soru” olduğu görülmektedir. Retorik soruların tespitinde, öğrenciler %80’in üzerinde başarı gösterirken sayısal veri kullanımı tespitinde %90’ın üzerinde bir

başarıya ulaşmışlardır. “Örnek verme ve tanık gösterme” tekniklerinde, öğrenciler, son analizde %75’in üzerinde başarıya ulaşmışlardır. “Anekdot” kullanımı konusunda da öğrenciler, %66,6 ile sınırlı bir başarı gösterebilmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin ikna edici tekniklerden “karşılaştırmayı” tespit etme konusunda yetersiz kaldıkları ve tespit etme başarılarının sonraki analizlere doğru çok az yükseldiği görülmektedir. Öğrenciler, son metin analizinde, bu teknikte %50’lik başarıyı ancak yakalayabilmiştir.

Şekil 4.50.’de metin oluştururken kullanılan ikna edici teknikler ve kullanım sayıları verilmiştir.

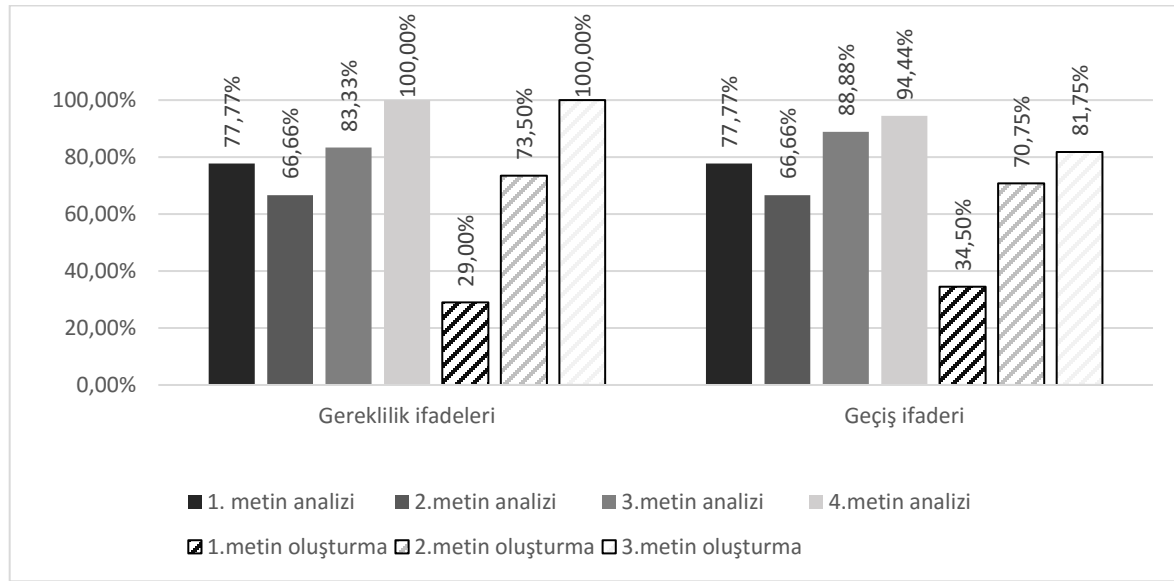
Şekil 4.50. Metin Yazarken Kullanılan İkna Edici Teknikler ve Kullanım Sayıları

Tablo 4.17. İkna Edici Tekniklerin Metin Oluşturma ve Metin Analizindeki Durumları

Metin analiz etme	Metin oluşturma
1. Sayısal veri	1. Retorik soru
2. Retorik soru	2. Sayısal veri
3. Tanık gösterme	3. Örnek verme
4. Örnek verme	4. Karşılaştırma
5. Anekdot	5. Anekdot
6. Karşılaştırma	6. Tanık gösterme

Tablo 4.17’de görüldüğü üzere, metin analizinde tespit etmede en başarılı olunan ilk iki teknik sayısal veri ve retorik sorudur. Benzer bir şekilde metin oluşturmada en çok kullanılan teknik de sayısal veri ve retorik sorudur.

4.3.2.3. Anlatım Bölümüne Yönelik Karşılaştırma Bulguları

Şekil 4.51. Gereklilik ve Geçiş İfadeleri Öğelerini Uygulayabilme

Öğrencilerin gereklik ifadeleri ögesindeki başarı oranı, metin yazarken de analiz ederken de %100'e ulaşmıştır. Öğrencilerin gereklik ifadeleri konusunda, eğitim sonunda tam başarı gösterdikleri görülmektedir.

Öğrencilerin geçiş ifadeleri ögesindeki başarı oranı, metin yazarken %81,7'ye ulaşmış, metin analiz ederken %94,4'e ulaşmıştır. Öğrencilerin geçiş ifadeleri ögesini uygulayabilme beceresinde, metin yazmada, metin analiz etmeden daha başarılı oldukları görülmektedir.

Öğrencilerin Türkçe dersindeki başarı durumu görmek için karnelerindeki Türkçe notları Türkçe öğretmenlerinin kullandığı EBA üzerinden öğrenilmiştir. Ayrıca öğrencilerin Testvakti (testvakti.com) tarafından Türkiye genelinde yaptığı "performans ve süreç analizi sınavı-4"ün Türkçe bölümünden aldıkları puanları da öğrenilmiştir. Deneme sınavındaki sorula 15 Türkçe sorusu yer almaktadır. Sorulara ait bilgiler Tablo 4.18.'de yer almaktadır.

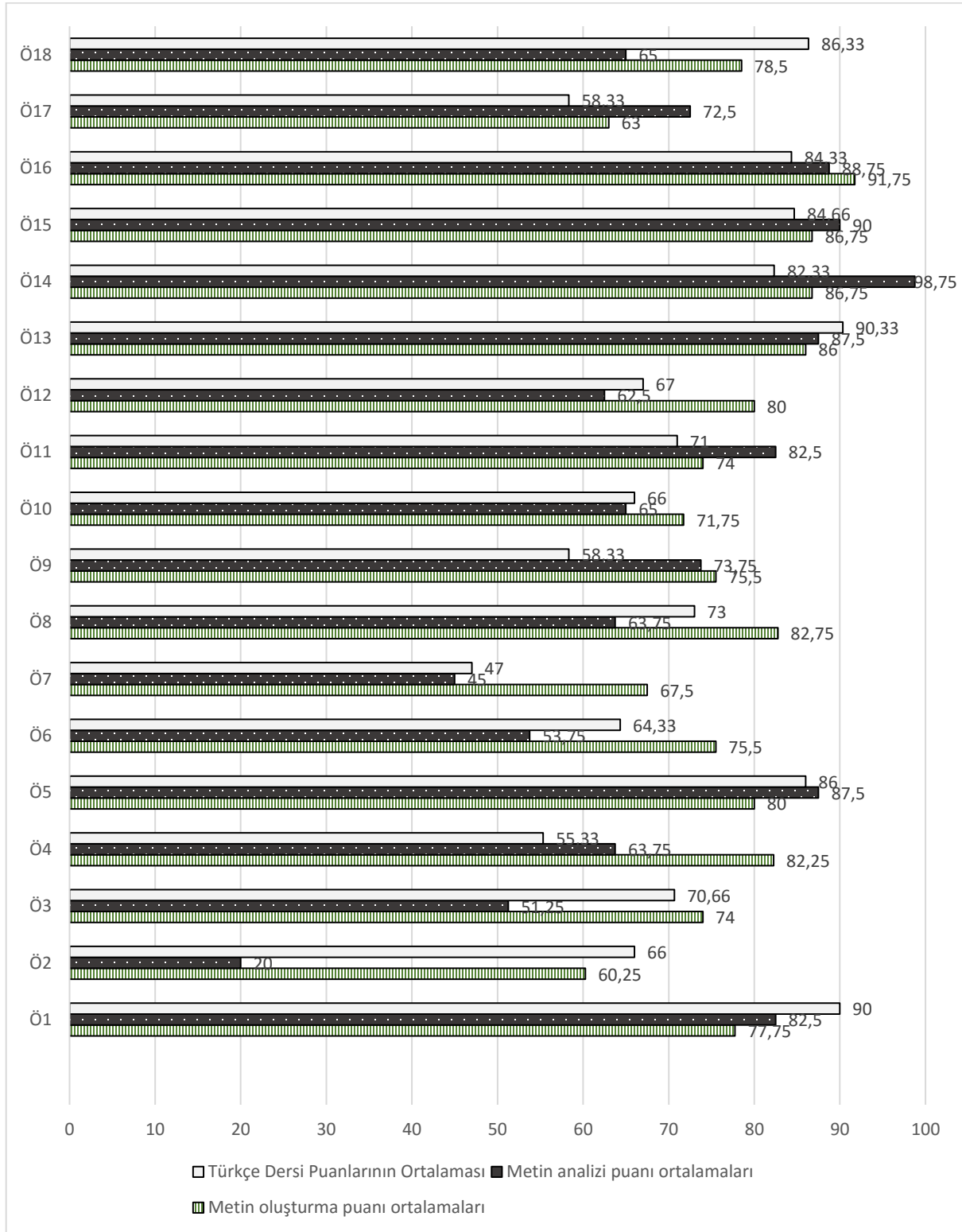
Tablo 4.18. Deneme Sınavındaki Sorulara Ait Bilgiler

Konu	Soru türü
- Kelime türleriyle ilgili bilgi ve kural (2 soru) - Okuduğu metni anlama ve çözümleme (7 soru) - Söz varlığını zenginleştirme (3 soru) - Yazma kurallarını uygulama (2 soru) - Yazma ve noktalama kurallarını uygulama (1 soru)	- Analiz-sentez-değerlendirme (3 soru) - Bilgi (4 soru) - Kavrama (8 soru)

Öğrencilerin Türkçe dersi karne notları ve deneme sınavı notları Tablo 4.19.'da yer almaktadır.

Tablo 4.19. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Türkçe Dersi Başarı Durumları

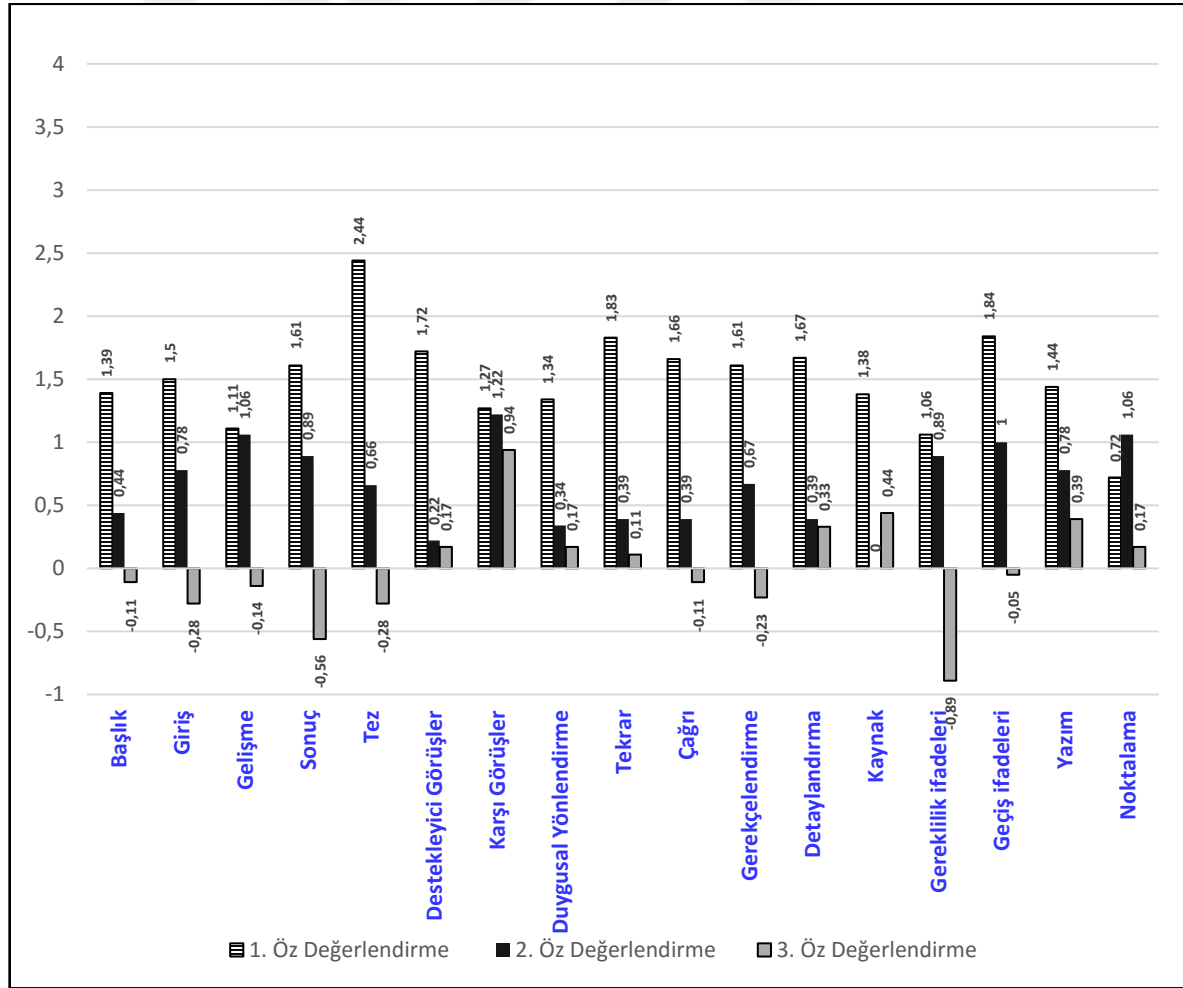
Öğrenci Kodu	Türkçe Dersi Notu		Deneme Sınavı Notu	Öğrenci Puanlarının Ortalaması
	2016 I. DÖNEM	2016 II. DÖNEM	2016 Mart	
Ö1	90	93	87	90
Ö2	63	68	67	66
Ö3	70	69	73	70
Ö4	61	55	50	55
Ö5	88	77	93	86
Ö6	70	70	53	64
Ö7	55	46	40	47
Ö8	78	74	67	73
Ö9	61	74	40	58
Ö10	71	67	60	66
Ö11	86	60	67	71
Ö12	65	63	73	67
Ö13	97	94	80	90
Ö14	92	85	70	82
Ö15	92	87	75	84
Ö16	88	90	75	84
Ö17	60	70	45	58
Ö18	87	79	93	86
Ö19 (kaynaştırma)	65	65	10	46
Ö20 (kaynaştırma)	70	80	20	56

Şekil 4.52. Öğrencilerin Türkçe Dersi, Metin Oluşturma ve Metin Analizi Puanları

4.4. İkna Edici Yazma Eğitiminin Öğrencilerin Öz Değerlendirme Becerileri Üzerindeki Etkisi

Bu bölümde, “İkna edici yazma eğitiminin, öğrencilerin öz değerlendirme becerileri üzerindeki etkisi nedir?” araştırma sorusuna yönelik bulgular yer almaktadır. Öğrenciler, eğitim süreci boyunca yazdıkları her üç ikna edici metni, öz değerlendirme formu yardımıyla değerlendirmiştir (bk. 2. Ek). Daha sonra, aynı metin için öğrencilerin kendilerine verdikleri puanlar ve araştırmacının öğrencilere verdiği puanlar arasındaki fark bulunarak karşılaştırılmıştır (bk. şekil 4.53.). Bu sayede öğrencilerin değerlendirme becerisindeki gelişimler de takip edilmiştir.

Şekil 4.53. Maddele Göre Değerlendirmeler Arası Farklar

Şekil 4.53. incelendiğinde birinci öz değerlendirmede farkların oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, birinci öz değerlendirmede öğrencilerin kendilerine çok yüksek puanlar verdiklerini göstermektedir. İkinci ve üçüncü öz değerlendirmede, farkların giderek azaldığı, hatta üçüncü öz değerlendirmede 9 maddede öğrencilerin kendilerine araştırmacıdan daha düşük puanlar verdikleri görülmektedir.

Öğrenciler, eğitim sürecinin öncesinde, ilk yazdıkları metnin öz değerlendirmesini yaparken henüz eğitime başlanmadığı için bilmedikleri veya anlayamadıkları maddelerin üzerine yıldız koymaları öğrencilerden istenmiştir. Puanlama değerlendirilirken, öğrencilerin yıldız koyduğu maddelere en düşük puan olan 1 verilmiştir. Öğrencilerin anlayamadıkları maddeler şöyledir:

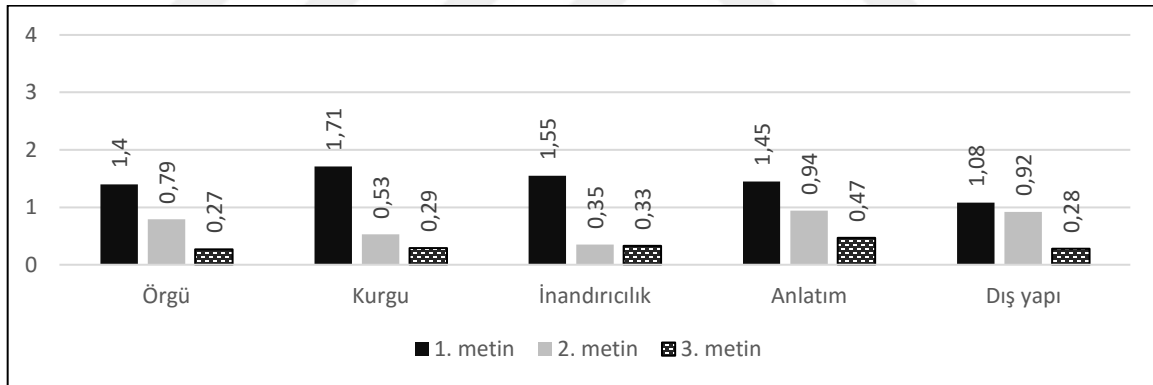
- Gelişme: 5 öğrenci
- Karşı görüşler: 5 öğrenci
- Gerekçelendirme: 3 öğrenci
- Gerekliklik ifadeleri: 2 öğrenci
- Sonuç: 1 öğrenci
- Destekleyici görüşler: 1 öğrenci
- Tekrar: 1 öğrenci
- Kaynak: 1 öğrenci
- Geçiş ifadeleri: 1 öğrenci

Öğrencilerin “gelişme paragrafı ve karşı görüşler” konusunda kararsızlık yaşadıkları görülmektedir. Gelişme ile ilgili öz değerlendirme formunda yer alan “bir paragrafta, yalnızca bir destekleyici görüş işlenir” bilgisi ile daha önce karşılaşmamış olmaları, yine aynı şekilde “karşı görüşler” konusuyla da daha önce karşılaşmamış olmaları, öğrencileri bu konularda kararsız bırakmıştır. Buna rağmen birinci öz değerlendirmede, öğrencilerin birçoğu, maddelerin çoğunu puanlamıştır.

Şekil 4.53.’te görüldüğü üzere birinci öz değerlendirmede en yüksek fark “tez” maddesinde görülürken en düşük fark “noktalama” maddesindedir. İkinci öz değerlendirmede, en yüksek fark “karşı görüşler” maddesinde iken en düşük fark “kaynak” maddesindedir. Hatta “kaynak” maddesinde araştırmacı ve öğrencilerin değerlendirmesi arasında fark olmadığı görülmektedir. Üçüncü öz değerlendirmede, en yüksek fark “karşı görüşler” maddesinde

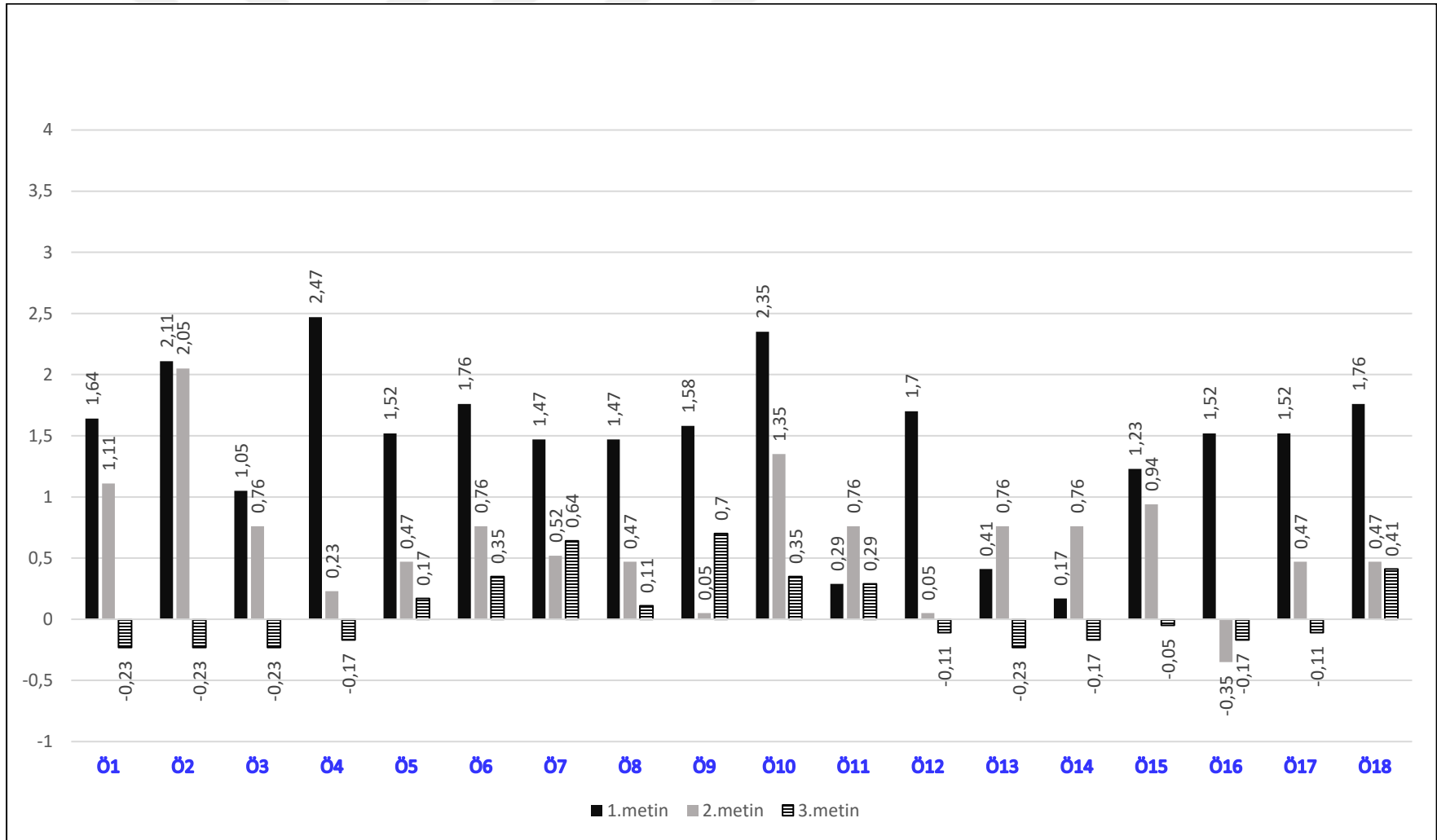
iken en düşük fark “geçiş ifadeleri” maddesindedir. Üçüncü öz değerlendirmede, sekiz maddede (başlık, gelişme, destekleyici görüşler, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı, geçiş ifadeleri, noktalama), 0,20 puanın altında kalan farklarla öğrenciler, kendilerini nerede ise araştırmacı ile aynı şekilde değerlendirmiştir. Yalnızca üç maddede (gereklilik ifadeleri, sonuç, karşı görüşler), öğrencilerin 0,50’nin üzerinde bir farkla araştırmacının değerlendirmesinden saptıkları görülmektedir. Ayrıca üçüncü değerlendirmede, öğrenciler dokuz maddede, kendilerine, araştırmacıya göre daha düşük puanlar vermiş, dokuz maddede de yüksek puanlar vermişlerdir.

- Düşük puan verilen maddeler: Başlık, giriş, gelişme, sonuç, tez, çağrı, gerekçelendirme, gereklilik ifadeleri, geçiş ifadeleri.
- Yüksek puan verilen maddeler: Destekleyici görüşler, karşı görüşler, duygusal yönlendirme, tekrar, detaylandırma, kaynak gösterme, yazım ve noktalama.

Şekil 4.54. Bölümlere Göre Değerlendirmeler Arası Farklar

Şekil 4.54. incelendiğinde, değerlendirmeler arasındaki farkların düzenli bir şekilde azalmasından anlaşılabacağı üzere öğrencilerin eğitimle birlikte öz değerlendirme becerileri gelişmiştir.

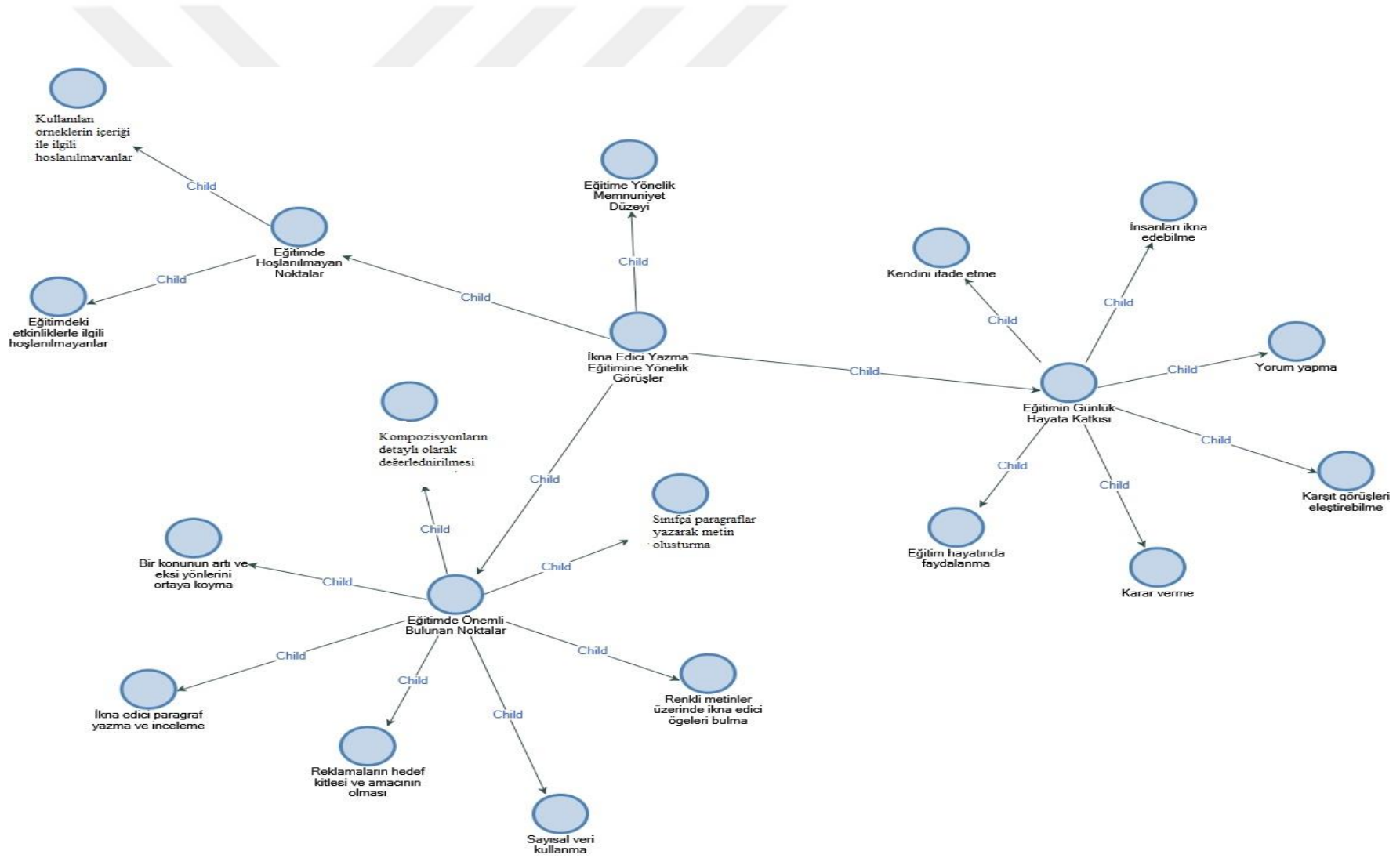
Şekil 4.55. Her Bir Öğrenci Bazında Öz Değerlendirme ve Araştırmacı Değerlendirmesi Arası Farklar

Şekil 4.55.'e göre eğitimden önceki öz değerlendirmede, araştırmacının değerlendirmesine göre en büyük sapma Ö4'te, en küçük sapma Ö14'te görülmüştür. İkinci değerlendirmede en büyük sapma Ö2'de en küçük sapma Ö9 ve Ö12'dedir. Eğitimin sonunda en büyük sapma Ö9'da, en küçük sapma Ö15'te görülmüştür. Öz değerlendirmeler boyunca en önemli gelişimi Ö4'ün yaşadığı görülmektedir. Tüm değerlendirmelerde baştan itibaren en gerçekçi öz değerlendirmeyi de Ö14'ün yaptığı görülmektedir. Ayrıca son metin değerlendirmede, 10 öğrencinin kendine araştırmacıya göre daha düşük puanlar verdikleri görülmektedir. Öğrenciler, ikna edici yazma konusunda bilgilendikçe kendilerini gerçeğe daha yakın bir şekilde değerlendirmeye başlamışlardır. İkna edici metin yazma eğitimi, öğrencilerin öz değerlendirme becerileri üzerinde olumlu bir etki yapmıştır denilebilir.

4.5. İkna Edici Yazma Eğitime Yönelik Görüşler

4.5.1. Öğrenci Görüşleri

Bu bölümde “Öğrencilerin ikna edici yazma eğitime yönelik değerlendirmeleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik ulaşılan bulgular yer almaktadır. Eğitim sürecinde, öğrenciler, ikna edici metin yazdıkları haftalar dışında her hafta öğrenci günlüğü yazmışlardır. Öğrencilerin eğitim sürecine yönelik değerlendirmelerinden dört tema, on beş kategori çıkartılmıştır (bk. şekil 4.56.).

Şekil 4.56. Öğrencilerin İkna Edici Yazma Eğitimine Yönelik Görüşlerinin Bağlantıları – Nvivo

4.5.1.1. Eğitime Yönelik Memnuniyet Düzeyi

Öğrenciler, günlüklerinde, her hafta işlenen dersler için memnuniyet düzeylerine göre 1 ile 5 arasında puanlar vermişlerdir (bk. Şekil 3.2.). Haftalık olarak öğrencilerin memnuniyet cetveline işlediği puanlarla öğrencilerin eğitim sürecindeki memnuniyet düzeyleri görmek mümkün olmuştur. Öğrencilerin işlenen derslere verdiği puanlar Tablo 4.20.'de verilmiştir.

Tablo 4.20. Öğrencilerin İşlenen Derslere Yönelik Verdikleri Puanlar

Ort.														
Ö1	5	4	5	5	4	5	5	5	5	- ¹	5	5		4,81
Ö2	4	4	4	4	4	-	4	5	-	-	3	3		3,88
Ö3	4	-	-	4	-	-	4	4	-	-	2	2		3,33
Ö4	5	5	4	-	-	-	-	4	4	4	4	4		4,25
Ö5	4	5	4	4	5	5	5	5	5	-	4	4		4,54
Ö6	5	4	4	2	2	-	3	3	3	-	4	4		3,40
Ö7	5	-	5	5	5	5	5	5	5	-	4	4		4,80
Ö8	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		4,08
Ö9	5	5	-	5	5	5	5	5	5	4	5	5		4,90
Ö10	4	5	5	5	5	-	5	5	5	5	5	5		4,90
Ö11	-	4	4	4	4	5	4	5	5	5	4	4		4,36
Ö12	5	4	5	4	4	-	4	4	4	4	5	5		4,36
Ö13	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	5	5		4,08
Ö14	5	4	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5		4,66
Ö15	4	5	4	3	4	5	4	4	-	5	5	5		4,36
Ö16	5	4	5	5	5	5	5	3	5	5	5	5		4,75
Ö17	4	4	4	4	5	5	5	5	5	4	4	5		4,50
Ö18	5	5	3	5	-	5	5	4	4	5	5	5		4,63
Genel Ort.														4,36

Tablo 4.20.'de görüldüğü üzere öğrenciler haftalık olarak memnuniyet düzeylerini belirtmişlerdir. Araştırmacının yürüttüğü uygulama için öğrencilerin memnuniyet düzeyi 5 üzerinden 4,36'dır.

¹ Kısa çizgi (-) işareti ilgili öğrencinin derse katılmadığını gösterir.

4.5.1.2. Eğitimde Önemli Bulunan Noktalar

Günlüklerde, her hafta en çok tekrarlanan ifadeler Nvivo programı ile işaretlenmiştir. Eğitimde önemli bulunan noktalar temasındaki kategoriler şöyledir:

- a) Reklamların hedef kitlesi ve amacının olması
- b) Bir konunun artı ve eksi yönlerini ortaya koyma
- c) Renklendirilmiş metinler üzerinde ikna edici metnin öğelerini bulma
- d) Sayısal veri kullanma
- e) Paragraf yazma ve inceleme
- f) Sınıfça paragraflar yazarak metin oluşturma
- g) Kompozisyonların detaylı olarak değerlendirilmesi

a) Reklamların hedef kitlesinin ve amacının olması

Öğrencilerle derslerde hem okuma aktiviteleri hem de izleme aktiviteleri yapılmıştır. Öğrencilerin %61,1'i reklamların amacı olduğunu öğrenmekten ve reklam izlemekten hoşlandığını belirtmiştir. Öğrencilerin %16,6'sı çikolata reklamını izlemekten hoşlandığını özellikle belirtmiştir. Yalnızca %5,5 öğrenci, günlüğünde, izleme etkinliklerinden değil de okuma metinlerinden hoşlandığını ifade etmiştir. Öğrencilerin neredeyse tamamı izlediği reklamlardan daha çok etkilenmiş, reklamlara karşı daha çok tepki göstermiş ve öğrenci günlüklerine izledikleri şeyler hakkında daha çok şey yazmışlardır. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö7: *Reklamların ve siyasetçilerin bizi nasıl ikna ettiği*
- Ö16: *Reklamların bazı insan gruplarını ikna etmek için yapılması*
- Ö6: *Reklamın amacı olduğunu öğrenmekten*
- Ö19: *çikolata reklamını izlemekten*

b) Bir Konunun Artı ve Eksi Yönlerini Ortaya Koymak

Uygulama derslerinde, bir konunun iki yönünü ortaya koyup, konuyla ilgili bir taraf seçmek için uygulamalı örnekler yapılmıştır. Öğrenci günlüklerinde, öğrencilerin çoğu “bir konunun artı eksi yönleri” üzerinde durmuştur. Öğrencilerin %61,1'i artılar-eksiler listesi yapmaktan hoşlandıklarını ve önemli bulduklarını belirtmiştir. Artılar-eksiler listesi ile ilgili yapılan

etkinlikler, konunun kalıcı olmasını sağlamıştır. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö8: Hayatımda yaşadığım olayların artılarını ve eksilerini değerlendirebilirim.*
- *Ö9: Derste yaptığımız okul formaları ile ilgili artılar ve eksiler listesi ve arkadaşlarımla konu ile ilgili görüşleri önemliydi.*
- *Ö18: Bir konunun iki yönü olması önemlidir.*

c) Renklendirilmiş Metinler Üzerinde İkna Edici Metnin Öğelerini Bulma

İlgili derste öğrencilerin metin analizi yapabilmeleri için alıştırmalar yapılmıştır. Bu alıştırmalarda öğrenciler 2'li gruplar hâlinde çalışmıştır. Öğrencilerin %55,5'i sıra arkadaşı ile birlikte alıştırmayı yaparken eğlendiğini, renklendirilmiş metni doldurmaktan hoşlandığını belirtmiştir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö1: Öğretmenimizin verdiği metinler üzerinde öğrendiğimiz öğeleri bulmak*
- *Ö6: Renklendirilmiş metni doldurmak*
- *Ö16: Okuduğum metni yorumlamak*

d) Sayısal Veri Kullanma

İkna edici anlatımda kullanılan tekniklerin işlendiği ilgili derste, öğrencilerin en çok hoşlandığı konu sayısal veri kullanımı olmuştur. Öğrencilerin %38,8'i sayısal veri kullanımı ile ilgili yapılan etkinliklerden hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö16: Sayısal veri kullanmak metni eğlenceli hâle getirir.*
- *Ö3: Bence sayısal verileri metinde nasıl kullanacağımızı öğrenmek önemliydi.*

e) Paragraf yazmak ve bu paragrafları incelemek

Paragraf yazma uygulamalarının yapıldığı ilgili derste, yazı planı haritalama formuna göre giriş, gelişme, sonuç paragrafı yazma etkinliği yapılmıştır. Yazdıkları paragrafların yazmayla eş zamanlı olarak incelenmesi ve açıklamalar yapılması öğrencilerin hoşlarına gitmiştir. Öğrencilerin %66,6'sı yazdığı paragraftaki hatalı ve doğru noktaları görmekten

memnun olduğunu ifade etmiştir. Öğrenciler, yazdıklarının hemen değerlendirilmesinden, paragraftaki hataları görmekten bunları nasıl düzelteceğini öğrenmekten, kendi yazısının kontrol edilmesinden hoşnut kaldıklarını belirtmiştir.

- *Ö7: Yazdığımız paragrafları kontrol etmekten hoşlandım*
- *Ö6: Yazdığımız örnek paragrafları incelemek*
- *Ö13: Yazdıklarımın hemen değerlendirilmesi*
- *Ö15: Örnek paragraf yazıp değerlendirmek*
- *Ö16: Destekleyici görüşten paragraf kurmak benim için önemliydi*

f) Paragraflardan Metin Oluşturmak

Daha önce yazılan paragraflar arasından seçilenler, yazı planı haritalama formuna göre birleştirilerek metin oluşturulmuştur. Bu çalışma tüm sınıfın katılımıyla ve iş birliğiyle gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler, öğrendikleri bilgileri uygulayarak bir metin oluşturmaktan hoşlanmışlar ve bunu öğrenci günlüklerinde belirtmişlerdir. Sınıfla birlikte metin oluşturma etkinliğini, öğrencilerin %50'si önemli bulduğunu ifade etmiştir. Öğrenciler, Türkçe derslerinde kompozisyon yazdıkları için metin yazmayı öğrenmeyi önemli bulmuşlardır. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö8: Metin yazdık, metin yazmayı önemli buluyorum çünkü Türkçe sınavlarında kompozisyon yazıyoruz ve nasıl yazacağımızı bu derste öğrenmiş oluyoruz.*
- *Ö14: Öğrendiğimiz bilgileri uygulayarak bir metin oluşturmak önemlidir.*
- *Ö17: Paragraflardan metin oluşturmak hoştu.*

g) Kompozisyonların detaylı olarak değerlendirilmesi

İlgili derste, öğrencilerin %55,5'i yazmış oldukları kompozisyonların ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesinden ve değerlendirme sonuçlarının kendileriyle paylaşılmasından hoşnut olduklarını belirtmişlerdir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö7: Hocanın bize adil davranması çok önemliydi.*

- *Ö13: Yazdığım kompozisyonun detaylı olarak değerlendirilmesinden dolayı mutluyum.*
- *Ö17: Kâğıtlarımızın değerlendirme sonuçlarının bizimle paylaşılması, hatalarımı görmemi sağladı.*
- *Ö14: Benim en önem verdiğim şey, öğretmenlerimin ve insanların adaletli olması gerekliliğidir. Sümeyye öğretmen, notları ve değerlendirmeleriyle çok adaletli bir öğretmen. Öğretmenime verdiği emeğe ve adaletine teşekkür ediyorum.*

Öğrencilerin yorumlarından anlaşılabilecek üzere öğrencilerin oluşturdukları metinlerin, paragrafların detaylı olarak değerlendirilip, değerlendirme sonuçlarının öğrencilerle paylaşılması öğrencileri mutlu etmiştir.

4.5.1.3. Eğitimde Hoşlanılmayan Noktalar

Eğitim süreci boyunca öğrencilerin hoşlanmadığını belirttiği bütün ifadeler aşağıda verilmiştir. Öğrencilerin hoşlanmadıkları konular 2 ana başlık altında değerlendirilebilir.

Tablo 4.21. Eğitimde Hoşlanılmayan Noktalarlar

1. Kullanılan örneklerin içeriği ile ilgili hoşlanılmayanlar	2. Dersteki etkinliklerle ilgili hoşlanılmayanlar
• <i>Ö5: Fastfoodun kötü yönlerini öğrenmekten</i> • <i>Ö8: Sağlığımız için zararlı olan bir konuyu işlemekten hoşlanmadım (sigara ile ilgili metin).</i> • <i>Ö9: Reklamların bizi kandırmasından</i> • <i>Ö10: Kitaptaki metinden (cep telefonu ile ilgili)</i>	• <i>Ö3: Ben Türkçe dersini sevmiyorum</i> • <i>Ö3: Ödevlerden hoşlanmıyorum</i> • <i>Ö3: Öğrenci günlüğü yazmaktan hoşlanmadım</i> • <i>Ö3: Çok yazı yazmaktan hoşlanmadım</i> • <i>Ö2: Gerekçelendirme çünkü emin olduğumuz bir şey hakkında gerekçe belirtmeye gerek yok</i> • <i>Ö6: Sürekli çalışma yapmaktan hoşlanmadım</i> • <i>Ö7: Hocanın çok ödev vermesi</i> • <i>Ö9: Bu ders için çok yazı yazmak</i> • <i>Ö9: Sadece konunun fazla olmasından hoşlanmadım</i> • <i>Ö8: Sürekli aynı şeyleri yapmaktan sıkıldım.</i> • <i>Ö11: Bazen derslerin çok yorucu olması</i> • <i>Ö12: Derste biraz eğlenebilirdik</i> • <i>Ö13: Yazı yazarken ellerimin ağrımından hoşlanmadım.</i> • <i>Ö13: Çok fazla alt başlık olmasından hoşlanmadım</i> • <i>Ö15: Arkadaşlarımın okumasını beğenmedim</i> • <i>Ö15: Keşke ikna edici yazma dışında da konular işlese</i> • <i>Ö16: İkna edici anlatımla ilgili metin yazmaktan sıkılmaya başladım</i>

Eğitim sürecinin başında, öğrenciler, genellikle örnek olarak kullanılan ikna edici metinlerin ve reklamların içeriğinden hoşlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Metinler, ikna edici içerikleriyle öğrencileri etkilemiş ve metnin eleştirdiği konuya karşı öğrencilerin tepki duymasına neden olmuştur.

Bazı öğrenciler, konuların yoğun içeriklerle işlenmesinden, derste uzun yazma çalışmaları yapıldığında ellerinin yorulmasından, ödev yapmaktan, öğrenci günlüğü yazmaktan hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim sürecinin sonuna doğru öğrenciler, ikna edici anlatım konusundan sıkılmaya başladıklarını ifade etmişlerdir. İkna edici anlatım konusunda belli konulardaki becerileri tam olarak gelişmemesine rağmen öğrencilerin konudan sıkılmasını engellemek için süreç sonlandırılmıştır. Çünkü ikna edici yazma, çeşitli sınıf düzeylerindeki eğitim sürecine yayılarak kazandırılması gereken bir beceridir.

4.5.1.4. Eğitimin Günlük Hayata Katkısı

Öğrenciler derste işlenen konuları günlük hayatta nerede kullanacaklarını düşünmüşler ve güzel ilişkilendirmelerde bulunmuşlardır. Günlük hayata katkı temasında 6 kategori oluşmuştur (bk. Tablo 4.22.). Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö10: Öğrendiğimiz her şeyin hayatta işimize yarayacak olması güzel.*
- *Ö4: Öğrendiklerimizi günlük hayatımızda kullanabilmek bence çok önemliydi.*

Tablo 4.22. Günlük Hayata Katkı Temasındaki Kategoriler

1. Yorumlama yapmada	2. Karar vermede	3. Kendini ifade etmede
• Ö1: Bir konuya farklı bakış açılarıyla bakarken ve bunu insanlarla paylaşırken • Ö1: Arkadaşlarımla tartışırken • Ö12: Bir konuyu iki yönlü düşünürken • Ö14: Reklamları izlerken yorumlayabilirim • Ö17: Günlük hayatımda bir olayı çözmek için • Ö18 Bir olayı çözerken • Ö18: Reklam izlerken • Ö2: İkna edici olan her şeye inanmayarak • Ö3: Birinin düşüncelerini yorumlarken • Ö3: Düşünürken tartışırken • Ö5: Televizyon izlerken, reklamların hedef kitlesini bulabilirim • Ö6: Televizyonların neden reklam yayınladıklarını anlamak için kullanırım	• Ö10: Pazarlamada, ticaret, alım satım • Ö11: Kararsız kaldığımda • Ö12: Televizyonda yayınlanan şeylerin önemli olup olmadığına karar verirken • Ö13: Bir konuyu değerlendirirken • Ö14: Karşılaştırma yaparken • Ö15: Alışveriş yaparken kullanabilirim • Ö16: Gerektiğinde örneklemeler ve karşılaştırmalar yaparken kullanabiliriz • Ö2: Örnek verebilirim örnek verip karşılaştırabilirim • Ö4: Alışverişte bir şey alırken olumlu olumsuz taraflarını düşünür ona göre karar veririm. • Ö9: Alışverişte • Ö3: Örnek verdiğimde iki şeyi karşılaştırırken	• Ö4 Birilerine bir şey anlatırken • Ö1: Bir konuda fikrimi açıklarken • Ö1: Okulda arkadaşima anlamadığı bir konuyu farklı cümlelerle tekrar anlatırken • Ö11: İnsanlarla konuşurken • Ö14: Soyut düşünceyi somutlaştırmak için • Ö15: Fikrimi desteklerken • Ö15: Görüşümü bir daha vurgulamak istediğimde • Ö2: İnsanlara düşüncelerimi ifade ederken • Ö5: Bir konuda düşüncelerimi ifade ederken • Ö6: Yaptığım uzun konuşmaların ardından konuyu kısaca tekrar ederim • Ö8: Günlük hayatta önemli bir konuşma yaparken • Ö8: Yapamadığım bir şey için suçlandığımda kendimi ifade ederken, • Günlük hayatta belirli çizgileri aşmak için
4. Zayıf noktaları vurgulamada	5. Bir kişiyi ikna etmede	6. Eğitim etkinliklerinde kullanma
• Ö13: Beğenmediğim fikirleri çürütürken • Ö14: Kompozisyon vb. ödevlerde karşı görüşleri çürütürken • Ö18: Bir konunun zayıf noktalarını bularak çürütebilirim • Ö2: Görüşlerimizi savunup karşı görüşleri çürütürken • Ö8: Abur cubur yiyen küçük çocuklara bu konunun zayıf noktalarını söyleyip onları bu davranıştan uzak tutabilirim	• Ö10: Bir şey aldırırken • Ö1: Evde annemi ve babamı okula 8'de gitmek için ikna edebilirim • Ö10: Babamın üzerinde • Ö11: Annemim üzerinde • Ö11: Bir şey aldırırken • Ö15: Kardeşimden bir şey isterken • Ö16: Birini ikna ederken evde ve dışarda kullanabilirim • Ö17: Birini ikna etmek istediğimde • Ö18: Birilerine bir olayı kanıtlayarak ikna etmek için • Ö2: Arkadaşlarımla oyun oynarken • Ö7: Hiç sevmediğim bir yere gitmemekte ailemi ikna edebilirim • Ö7: İnsanları ikna etmek için	• Ö1: İkna edici bir kompozisyon yazarsam sonunda çağrıda bulunurum • Ö1: Ödev sunum yaparken kullanabilirim • Ö11: Ödev yaparken • Ö12: Reklam metni yazarsam kullanabilirim • Ö14: Kompozisyon sınavlarında • Ö15: Ödevlerde • Ö18: Bir metnin temel öğelerini kavrayarak yazarken kullanabilirim • Ö2: Metin yazarken • Ö3: Metin, hikâye, biyografi yazarken kullanabilirim. • Ö5: Metin anlatırken örnek vermek için kullanırım

Tablo 4.22.'ye göre öğrenciler yorumlama yaparken, karar verirken, kendini ifade ederken, bir konunun zayıf noktalarını vurgularken, bir kişiyi ikna ederken ve eğitim etkinliklerinde öğrendiklerini kullanabileceklerini ifade etmişlerdir.

4.5.2. Araştırmacı Görüşleri

Bu bölüm, araştırmacı günlüğü verilerinin analizi ile oluşmuştur. Araştırmacının eğitim sürecinde karşılaştığı zorluklar ve bunlar için uygulanan çözüm yolları anlatılmıştır. Zorluklara ve uygulanan çözüm yollarına aşağıda yer verilmiştir.

- a) Öğrencilerin her bir davranış için öğretmenden onay istemesi
- b) Öğrenci günlüğü yazmaya karşı isteksizlik
- c) Ders sırasında yapılan beklenmedik eğitim etkinlikleri
- d) Okulun sosyal etkinlikleri ve öğrencilere dair beklenmedik sorunlar
- e) Uygulama dersleri arasındaki sürenin uzunluğu
- f) Öğrencilerin düşünce yazısı yazma etkinlikleri ile ilk defa karşılaşılıyor olmaları
- g) Eğitimde kullanılan eğitim metinlerinin ikna edici içeriğinden öğrencilerin etkilenmesi
- h) Paragraf ve metin oluşturma alıştırmalarında karşılaşılan hatalar
- i) Araştırma kültürü yetersizliği ve eleştirel düşünme sorunu

a) Öğrencilerin her bir davranış için öğretmenden onay istemesi: Öğrenciler ilk yazdıkları günlüklerde, daha önce böyle bir uygulama yapmadıklarından onlara yöneltilen her soru için araştırmacıya en az üç dört soru sormuşlardır. Bu sorular “El yazısı ile mi yazalım yoksa normal mi?, Tükenmez kalemle yazsak olur mu?, Her soruyu cevaplamamız gerekiyor mu?, Aklıma üç kelime gelmiyor iki tane yazsam olur mu?, Fikrimin nedenini yazmasam olur mu?” gibi çok karmaşık nitelikte olmayan sorulardır. Ancak öğrencilerin yaş düzeyi itibarı ile her şeyi öğretmene danışarak yapma alışkanlığı olduğu görülmüştür. Hâliyle öğrenciler formları oldukça dikkate almış, iyice anlamaya çalışmışlardır. Buradan hareketle derse yapılan etkinliklere karşı yoğun bir ilgi gösterdikleri anlaşılmaktadır. Ancak tek tek öğrencilere cevap vermek ve onların anlamasına yardımcı olmaya çalışmak, araştırmacının formlara ayırdığı zamanın aşılmasına neden olmuştur.

Uygulanan çözüm yolu: Önceden bu durum öngörülemediğinden yaşanan bu sıkıntı ile devam eden haftalarda karşılaşmamak için birtakım tedbirler alma ihtiyacı duyulmuştur. Çünkü uygulamanın her haftasında öğrenci günlüğü yazma etkinliği bulunmaktadır. Bu yüzden ilk hafta bu durum öğrencilere açıklanmış, haftalık olarak öğrenci günlüğü yazacakları söylenmiştir. Ayrıca öğrencilere, bu soruların doğru veya yanlış cevabı olmadığı, onların verdiği her cevabın doğru olduğu, öğrenci günlüğü yazmanın bir sınav olmadığı, derslerle ilgili onların görüşlerini almanın amaçlandığı detaylıca anlatılmıştır. Ayrıca devam eden haftalarda öğrenci günlüğü yazma bölümü için ayrılan süre biraz daha artırılmıştır. Buna paralel olarak danışman ile birlikte iş-zaman planı tekrar gözden geçirilmiştir.

b) Öğrencilerin öğrenci günlüğü yazmaya karşı isteksizliği: Öğrenci günlüklerinin eğitici ve öğrenciye pek çok faydası olmasına rağmen öğrenciler zaman zaman öğrenci günlüğü yazmaya karşı isteksiz davranmışlardır. Öğrenci günlükleri incelendiğinde, bazı öğrencilerin günlüklerini geçiştirerek yazdığı ve yazmaya karşı isteksiz olduğu görülmüştür. Bir öğrenci ise bütün sorulara aynı cevabı yazarak öğrenci günlüğünü doldurmuştur. Bu durumun nedenleri araştırıldığında önceki haftalarda ders bittikten hemen sonraki sürede öğrencilerin öğrenci günlüğü yazmak istememesi, teneffüse çıkma istekleri, öğle arasına girmiş olmak gibi sebeplerden dolayı öğrenciler yazmayı çabuk bitirmek için çok özenmeden günlük yazmışlardır.

Uygulanan çözüm yolu: Öğrencilerin günlükleri sayesinde öğrencilerin derse karşı tutumunu, hangi öğrencinin ne kadar öğrendiğini veya öğrenmediğini görmek mümkün olmuştur. Öğrenci günlüklerinin çocukları bireysel olarak takip edebilmek için araştırmacıya fırsat vermiştir. Örneğin “karşı görüşler ve karşı görüşleri çürütme” konularının işlendiği bir ders için Ö18 “*Derste pek bir şey öğrenmediğini, konuyu anlamadığını o yüzden de derste yapılan hiçbir şeyden hoşlanmadığını*” ifade etmiştir. Bu bilgi, bir sonraki derste öğretmenin ilgili öğrenciye ulaşmasına ve eksikliği telafi etmesini sağlamıştır. Günlüklerin öğrencilere faydası ise her türlü görüşünün öğretmene ileterek kendi eğitim sürecini şekillendirebilme olanağı sunması olmuştur. Örneğin, işlenen derslerden biri için Ö12 “*Derste biraz eğlenebilirdik.*” diyerek dersin sıkıcı olduğunu ifade etmiştir. Eylem araştırması modeli ile

yürütülen bu çalışmada öğrencilerden gelen fikirler eğitim sürecinin şekillenmesinde önemli rol oynamıştır.

Öğrencilerin günlüklerini ciddiyle doldurmalarını sağlamak, teneffüse çıkmak, öğlen yemeğine erkenden gitmek gibi nedenlerle günlükleri geçiştirmelerinin önüne geçmek için tez danışmanı görüşülerek bir çözüm yolu üretilmiştir. Öğrencilerden günlüklerini, evlerinde doldurmaları ve bir sonraki derste araştırmacıya teslim etmeleri istenmiştir. Böylece bir sonraki derse kadar geçen 7 günlük sürede kısmen de olsa öğrencilerin hem konuyu tekrar ederek unutmalarının önüne geçilmiş hem de öğrendikleri konular hakkında tekrar düşünmelerini sağlayarak öğrendiklerini zihinlerinde yapılandırmalarının önü açılmıştır.

c) Ders sırasında yapılan beklenmedik eğitim etkinlikleri: Dersler işlenirken eylem araştırması için hazırlanmış ve öğrencilere eğitim materyali olarak verilmiş kitapçıktaki ikna edici metinlerden faydalanılmıştır. Öğrencilerin sık sık metinlerdeki anlamını ve telaffuzunu bilmedikleri kelimeleri sormaları kelime çalışmasına belli bir süre ayırmayı gerekli kılmıştır. Hatta bazı öğrenciler derste önemli bulduğu şeylere anlamını yeni öğrendiği kelimelere dair şeyler yazmıştır. Aşağıda bir öğrencinin “Derste öğrendiklerinden önemli buldukların nelerdir sorusuna verdiği cevap bulunmaktadır:

Ö14: Bu derste avantaj ve dezavantaj kelimelerinin ne demek olduğunu öğrenmek benim için önemliydi.

d) Okulun sosyal etkinlikleri ve öğrencilere dair beklenmedik sorunların uygulama süresini daraltması: Haftada iki ders yapılan uygulamanın bir haftasında uygulamanın bir dersini alacak şekilde İstiklâl Marşı’nın kabulü ile ilgili bir kutlama etkinliği yapılmıştır. Çalışma grubu mecburi olarak bu programa katılmıştır. Zaten iş-zaman planının gerisinde olan program biraz daha sıkışmıştır.

- Ayrıca sınıftaki bir öğrencinin sağ kolu kırılmış, bir öğrencinin de sol eli çatlamıştır. Bu öğrencilerden biri bunu gerekçe göstererek ödevlerini yapmamış, öğrenci günlüğünü doldurmamıştır.

- Zaten öğrencilerin daha önce karşılaşmadıkları bir yazma becerisini öğrencilere kazandırmaya çalışmak yeterince zaman alırken bu tip durumlara ayrılan zamanlarla birlikte planlanan programın oldukça gerisinde kalındığı görülmüştür.

Uygulanan çözüm yolu: İş-zaman çizelgesinin nihai hedefinin planını yetiştirmek değil, öğrencilerde ikna edici yazma becerisinin gelişimini sağlamak olduğundan, sınıfın ilerleme hızı ve okulun sosyal programlarına göre derslere devam edilmiştir.

e) Uygulama dersleri arasındaki sürenin uzunluğu: Ders saatinin bir bölümünün okulun sosyal etkinliklerine gitmesi, diğer bir bölümünün bilinmeyen kelimeler vs. gibi etkinliklere gitmesi, bazı konuların tekrar edilmesi gereksinimleri nedeniyle eylem planı biraz değiştirilmiştir. Ancak dersler arasında 7 günlük uzun bir süre olmasından kaynaklı her dersin başlangıcında yapılan konu tekrarları ikna edici yazma eğitimi süresinin giderek uzamasına neden olmuştur. Bu durumun iki probleme neden olma ihtimali doğmuştur. Bunlardan ilki dersler arasındaki süre arttığı zamanlarda öğrencilerin konudan kopmaları ikincisi ise konu çok uzadığı için öğrencilerin sıkılmalarıdır.

Uygulanan çözüm yolu: Öğrencilerin uzun süre konudan ayrı kalmalarını engellemek amacıyla Türkçe öğretmenine danışılmıştır. Kendisi, eğitimin haftada 4 saat işlenmesini ve ilave olarak 3 hafta daha ders işlenmesini tavsiye etmiştir. Böylece iş-zaman planı 10 ders saati daha uzamış ve haftada 4 saat ders işlenen iki haftayla öğrencilerin konudan çok uzaklaşmalarının önüne geçilmiştir.

f) Öğrencilerin düşünce yazısı yazma etkinlikleri ile ilk defa karşılaşılıyor olmaları: Daha önce ikna edici yazma ile ilgili alt yapıya sahip olmamaları eğitimin içeriğinde konu yoğunluğu oluşturmuştur. Ayrıca bu durum, bazı konuların (karşı görüşler, kaynak gösterme, alıntılar metne uyumlu bir şekilde aktarma vb.) öğretimini güçleşmiştir. Öğrencilerin öğrendiklerinin doğru bir şekilde uygulayabilmek için belli bir süreye ve tekrara ihtiyaç duyduğu görülmüştür. Başlangıçta çalışma grubu belirlenirken düşünülen kriterlerden bazıları uygulama sürecinde dezavantaja dönüşmüştür. 1-5. sınıf müfredatında ikna edici yazmanın bulunup 6-8. sınıf müfredatında bulunmaması nedeniyle 6. sınıf öğrencilerinin bu tip yazmayı öğrenmiş ya da bilgi düzeyinde biliyor oldukları varsayılmıştır. Ancak çalışma grubundaki öğrencilerinin beyanları bu tip metinler ve ikna edici yazma ile daha önce hiç

karşılaşmadıklarını göstermiştir. Ayrıca 6. sınıf düzeyinde oldukları için bu öğrencilerin ders kitaplarında çok fazla düşünce yazısı bulunmamaktadır. Bu sebeple daha önce çok fazla yazıları ile karşılaşmayan bu öğrenciler bilgilendirici metin türüne daha yakın olan ikna edici metin yapısında bulunan birtakım örüntülere çok yabancıdır ve birçoğunu ilk defa öğrenmektedir. Hâl böyle olunca öğrenciler kısa bir sürede pek çok yeni kavramla karşı karşıya kalmışlardır. Daha önce aşinalıkları olmadığı için öğrendiklerini uygulamaya dökme konusunda sıkıntılar yaşamışlardır.

Uygulanan çözüm yolu: Öğrencilere öğrendiklerini tekrar etme fırsatı tanımak için sınıfça paragraf oluşturma ve metin oluşturma etkinliği programa eklenmiştir. Ayrıca “Sigarasız Hayat Oh Ne Rahat” metni analiz edilmek üzere ev ödevi olarak verilmiş ve sonraki hafta ilk derste detaylı olarak işleneceği söylenmiştir.

g) Eğitimde kullanılan eğitim metnlerinin ikna edici içeriğinden öğrencilerin etkilenmesi: İlk haftalarda, bazı öğrenciler, okunan ikna edici metinlerin etkisinde kalarak metin içeriğine dönük olarak öğrenci günlüklerini doldurmuşlardır. Aşağıda bazı öğrencilerin görüşleri yer almaktadır.

Ö5: *Fastfood tüketiminin artıları ve eksileri öğrenmek ilginçti.*

Ö6: *Bu dersten sonra []-ve [] daha az yerim.*

Ö7: *Artık yemek yerken yediklerime dikkat edebilirim.*

Ö8: *Sağlığımız için iyi beslenmemiz gerektiğini öğrendim.*

Ö8: *Zararlı alışkanlıklardan uzak durmak ve sağlıklı yaşamak için dikkatli olmalıyız.*

Ö9: *Beslenmeme dikkat ederken öğrendiğim bilgileri kullanırım.*

Ö9: *Telefon bağımlılığının kötü bir şey olduğunu arkadaşlarımızla verimli vakit geçirmem gerektiğini öğrendim bugün.*

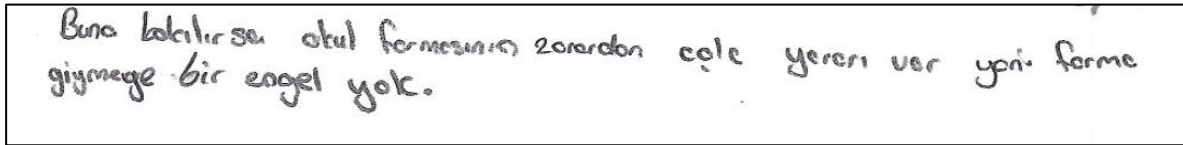
Bu durum, ikna edici metinlerin yönlendirici etkisinin bir sonucudur. Öğrenciler de bu durumdan etkilenmiş, zaman zaman metnin ve ikna edici anlatımın yapısına odaklanmak yerine metinlerin içeriğine odaklanmışlardır. Benzer bir durum, reklam izleterek “ikna edici yazmayı öğrenmek niçin önemlidir” konusunun işlendiği bir derste de yaşanmıştır. Öğrenciler, özellikle hedef kitlesi çocuklar olan ve örnek olarak kullanılan bir çikolata

reklamından oldukça etkilenmişlerdir. Aslında, örnek olarak hedef kitlesi öğrencilerin yaş grubuna hitabeden bir reklam seçmek, eğitime olumsuz bir yansıma yapmıştır.

Uygulanan çözüm yolu: Eğitimin ilk haftalarında yaşanan konudan çok içeriğe odaklanma sorunu eğitimin sürecinin ilerleyen bölümlerinde oldukça azalmıştır. Öğrenciler, ikna edici anlatım konusunda, bilgilendikçe metinlerin içeriğine karşı tepkilerini günlüklerine yazmayı bırakmışlardır. Bilgilerinin artması öğrencilerin örnek olarak kullanılan şeylerin içeriğinden çok ikna edici anlatımla olan ilgisine odaklanmasını sağlamıştır.

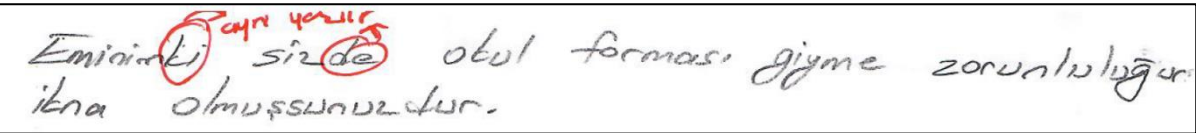
Öneri: Öğrencilerin metin içeriklerinden etkilenme durumunu önlemek için ikna edici anlatım eğitiminin ilk başında materyallerin yönlendirici işlevinin en az seviyeye indirilmesi. Örneğin reklam izlenecek ise hedef kitlesi çocuklar olmayan reklamlar seçmek. Ayrıca görüldüğü üzere ikna edici içeriğe sahip metinlerden ve reklamlardan dahi oldukça etkilenen öğrencilerin, günlük hayatta karşılaştığı yüzlerce ikna edici içeriğe karşı savunmasız olduğu ve hızlı bir şekilde bilinçlendirilmeleri gerekmektedir.

h) Paragraf ve metin oluşturma alıştırmalarında karşılaşılan hatalar: Sınıfça paragraf ve metin oluşturma etkinliklerinde öğrencilerin bir konuda taraf seçememe, yazım ve noktalama konusunda belirli hataları tekrarlama, okunaklı el yazısı yazamama, özenmeden tek cümlelik paragraf oluşturma gibi hatalar yaptıkları görülmüştür. Aşağıda uygulamada yapılanlarla ilgili öğrencilere ait örnekler sunulmaktadır.

Buna bakılırsa okul formasının zorundan cıle yerini ver ypn. forme giymege bir engel yok.

Şekil 4.57. Özenilmeden Yazılmış Tek Cümlelik Bir Sonuç Paragrafı Örneği

Emirdeki sizde ayrı yazılır okul forması giyme zorunluluğur. ikna olmuşsunuzdur.

Şekil 4.58. Yazım Yanlışları Örneği

Araştırmalara göre insanlar formu giydikleri zaman kendilerini sorumlu
 hissettiler. Örneğin vermek gerekirse okul formunu giyen bir öğrenci kendini
 derslerine ve ödevlerine özen gösterir. İnsanların en büyük sorumlulukları daha
 küçükten başlar. Örneğin bazıları okula gitmek için. Okula gitmek baktıkça
 gitmeye başlarız. Mesela okulda formu giyme, huzuru bozacak şeyler
 giyo-yet biz ve yavaşlıkla rahatlıyoruz. Örneğin vermek gerekirse
 benim en yakın arkadaşım internetten bir okulda formu giyilmediği ve
 o okulda gitmek istediğini açıkladı. Üstüne biliyor muydunuz formu giymiyecek
 bir okul, insan biraz tuhaf geliyor değil mi? arkadaşım okuldan gittikten
 sonra, kötü haber geldi, arkadaşım o okulda kavrulmuş. Bu yüzden okulda sıkıyık
 formalar ne kadar önemli olduğunu anlatabiliriz, iyi duyu' bize daha da aydınlar.

Şekil 4.59. Okunaklı Olamayan El Yazısı Örneği

* Okul formunu giyenler o okulun öğrencisi okulun da kapısında soru işaretli kalırlar. Okul formunu
 giyenler hiç kimse karşı karşı kalmayacak ve bu arada Okul parklarını hiç sorgulamazlar.

Okul formunu giymek fazla rahat değildir ama okul formunun yerlerini de
 vardır.

Şekil 4.60. Konuyla İlgili Taraf Belirleyememe Sorunu Örneği

Uygulanan çözüm yolu: Her bir öğrencinin yazısına tek tek dönüt verilmiş, hatalı oldukları noktalar gösterilmiştir. Öğrencilerin becerilerinin gelişmesi için sınıfta başarılı örnek paragraflar ve metinler üreten arkadaşlarının yazıları sınıfta okunmuş, parçaların başarılı olma nedenleri öğrencilere anlatılmıştır. Aşağıda uygulamada yapılanlarla ilgili öğrencilere ait örnekler sunulmaktadır.

Her öğrenci okul forması giyer. Bende onlardan biriyim ve okul formasını neden giydiğimizi de biliyorum. Bazı öğrenci arkadaşlarım okul forması giymek istemez şahsen ben onlara katılmıyorum çünkü okul formasının okul için çok önemi vardır.

Şekil 4.61. Savunulan Tezi İçeren Bir Giriş Paragrafı Örneği

Okul formaları herkesin iyiliği için tasarlanmıştır. Bu amaçla giyilir. Eğer okulunuzda forma giyme kuralı yoksa okulunuzun disiplini ve sizin güvenliğiniz için müdürlüğe bunu dile getirin.

Şekil 4.62. Eylem Çağrısı Yapan Bir Sonuç Paragrafı Örneği

Okulda forma bizi giymeli. Başkalarıyla karıştırılmamalıdır. Okulumuzu temsil etmeliyiz. Bence hayattaki en güzel şeylerden biri okulda forma giymek. En azından okulumu temsil edecek kıyafetler giymek hayatına renk katıyor. Gelecekteki öğrencilere örnek olmak çok önemli.

Şekil 4.63. Gereklilik Kipi Kullanımı Örneği

Okul forması giymek gereklidir. Çünkü resmîlik sağlar ve okula gelen yabancılar anlaşılar. Düşünseize herkesin istediği kıyafeti giydiğini? Bazıları bunun tam tersini düşünür. Okula sivil gelirse keşerler! Ama okula sivil gelirse yabancılar okuldan içeri rahatlıkla girebilirler. Okula yabancıların girdiği takdirde de olabilecekler siz düşünün. Okul resmi bir kurumdur. Resmi bir kuruma gelirken de resmi olmanız gerekir. Okul formaları da resmîlik sağladığından dolayı giymek elbetteki gereklidir. Düşünün ki okul forması giymenin zorluğu olan bir okul var. Herkes istediği kıyafeti giyiyor. Yabancılarla okul öğrencileri ayırt edilemiyor. Yabancılar okula rahatlıkla girer ve girdiklerinde her türlü hırsızlık olabilir. Öğrencilere zorlu yiyecekler satılabilir. Öğrencinin huzuru bozulur. Bu sebeple öğrencilerin ve yabancıların ayırt edilememesi korkunç bir durumdur.

Şekil 4.64. Karşı Görüşü Ele Alan Bir Gelişme Paragrafı Örneği

'Mesela bir dolmuşta bindim ve parayı vermek için elimi cebime attım. Sonra parayı kaptıma verdim. Ama paranın yarısını geri verdi çünkü 'işimimde' okul forması vardı. Bu daha yarılarındaki biri, diğer yarıları ise okula girdiğimizde öğrenci olduğumuzu anlatır ama okul forması beyaz olduğu için hemen kirlenir diyenlerde var ama artık bejleri, bembeyaz yapon deterjanlar var. Bu sayede formlar yıkanır, yakıtıymalığınızda üzerine başka birşey giyerek kirlenmesini engelleriz.

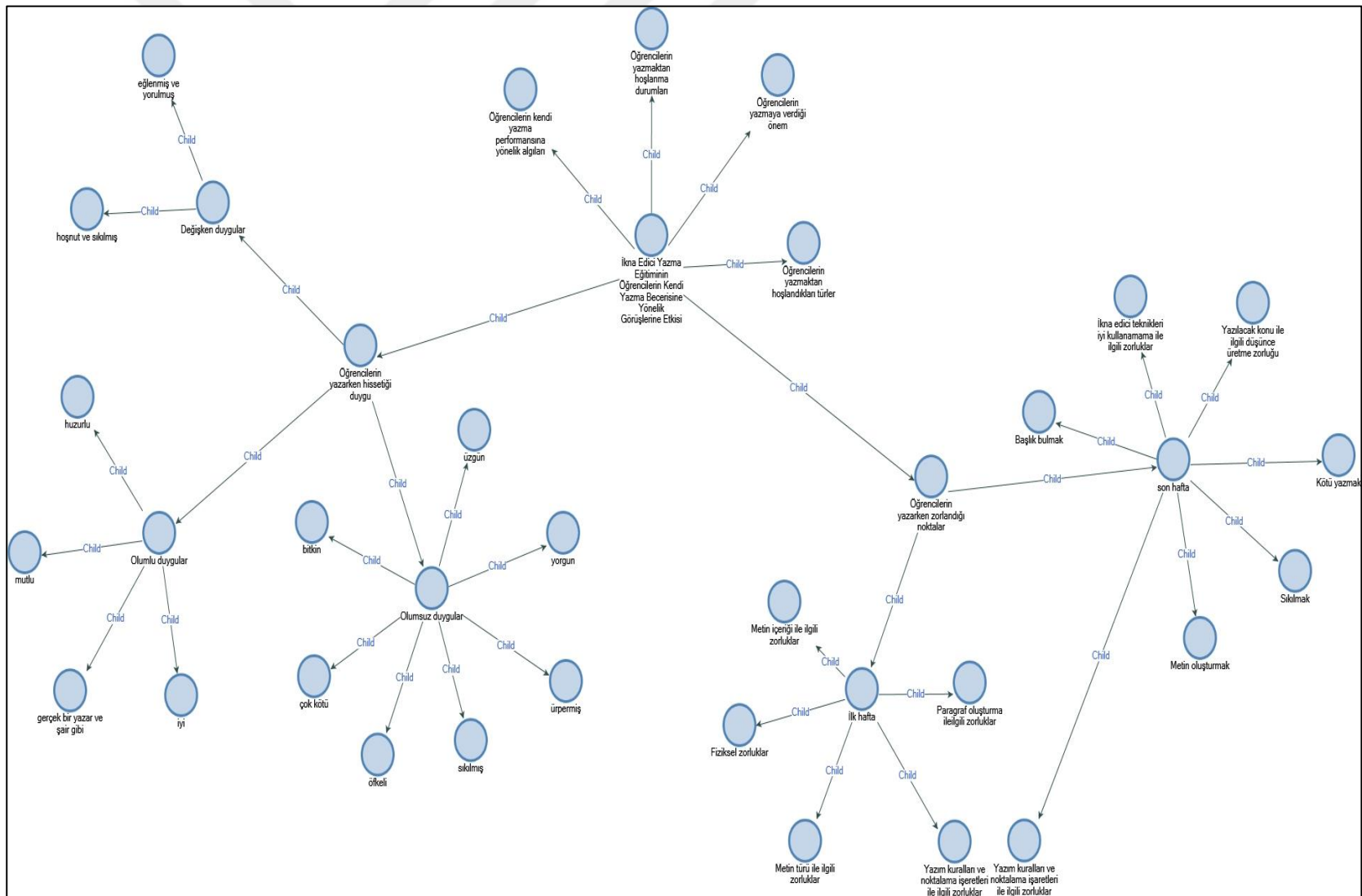
Şekil 4.65. Savunduğu Tezi Anekdot İle Destekleyen Bir Gelişme Paragrafı Örneği

i) Araştırma kültürü yetersizliği ve eleştirel düşünememe sorunu: Öğrencilerin yazı planı haritalama formunu doldururken nedensellik içeren tez, destekleyici görüşler, gerekçelendirme maddelerinde yeterli olmasına rağmen, kanıtlayıcılık içeren kaynak kullanma, sayısal veri kullanma, araştırma yapma, konuyla alakalı bilgileri metne uyumlu bir şekilde aktarabilme becerilerinde zayıf kaldıkları ve ilerleyemedikleri görülmüştür. Ayrıca yapılan eğitim etkinliklerinde, öğrencilerin karşı görüşler konusunda sıkıntılar yaşadığı görülmüştür. Eleştirel düşünme becerisi yetersizlikleri öğrencilerin karşı görüşleri öngörmelerini çoğunlukla engellemektedir. Öğrencilerin ödevleri ve öğrenci günlükleri incelendiğinde derste işlenen konular konusunda kafalarının biraz karışık olduğu görülmüştür. Bazen öğrencilerin geniş düşünemedikleri görülmüştür. Örneğin bazı öğrenciler, artılar-eksiler listesi yaparken “Temizlik yaparsak ev hijyenik olur.” fikrine karşı görüş olarak “Temizlik yapmazsak, ev hijyenik olmaz.” gibi basit ifadeler yazmışlardır.

Uygulanan çözüm yolu: Öğrencilerin ödev kâğıtlarının üzerine detaylı açıklamalar yaparak düzeltme yönergesi verilmiştir. Bu konuların daha anlaşılır olmasını sağlamak üzere bir sonraki hafta daha önceden işlenmiş olan konuların örnek metin üzerinden bir daha tekrar edilmesi planlanmıştır. Bu amaçla normal program akışında olmayan iki örnek metin de programa eklenmiştir. Bu iki metnin temel özelliği 4. sınıf düzeyinde olmasıdır. Burada hedeflenen kolay anlaşılabilirliği sağlamaktır. Bu karar alınırken uygulamalı örneklerin konuyu öğrenmede öğrenciler üzerinde daha etkili olmasından hareket edilmiştir.

4.6. İkna Edici Yazma Eğitiminin Öğrencilerin Kendi Yazma Becerilerine Yönelik Görüşlerine Etkisi

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin kendi yazma becerilerine yönelik görüşlerine etkisi nelerdir?” sorusuna yönelik araştırma bulgularına yer verilmiştir. İkna edici yazma eğitimine başlanmadan önce ve eğitimin sonunda, günlükler yoluyla öğrencilere kendi yazma becerileri ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğrencilere, sürecin başında ve sonunda aynı sorular yöneltilmiş ve eğitimin görüşlerinde herhangi bir değişikliğe neden olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Görüşler kapsamında altı tema olarak ele alınmıştır (bk. Şekil 4.66.).

Şekil 4.66. Öğrencilerin Kendi Yazma Beceresiyle İlgili Görüşlerinin Bağlantılarına Yönelik Model – Nvivo

- Yazmaktan hoşlanma durumu
- Yazarken hissedilen duygu
- Yazmaya verilen önem
- Öğrencinin kendi yazma performansına yönelik algısı
- Yazmaktan hoşlanılan türler
- Yazarken zorlanılan noktalar

4.6.1. Yazmaktan Hoşlanma Durumu

Eğitim sürecinin ilk haftasında öğrencilerin verdiği yanıtlardan 7 öğrencinin yazmayı sevdiği, 9 öğrencinin yazmayı sevmediği, 2 öğrencinin de yazmayı kısmen sevdiği anlaşılmıştır.

Tablo 4.23. Yazmaktan Hoşlanma Durumu - İlk

	Öğrenci sayısı	Gerekçeler
Hoşlanan	8	• 4 öğrenci - yazarken eğlendiklerini • 2 öğrenci - içindekileri yazmanın kendine huzur verdiğini • 1 öğrenci - öğrenci de yazmanın yazma becerisini giderek geliştiğini • 1 öğrenci - öğrenci yazmanın görüşleri bildirmek için gerekliliğini
Hoşlanmayan	8	• 7 öğrenci - elinin yorulmasını • 1 öğrenci - öğrenci yazmayı sıkıcı bulduğunu
Kısmen hoşlanan	2	• 2 öğrenci - yazmanın yorucu olmasını

Yazmaktan hoşlanan öğrencilerin 4 tanesi yazarken eğlendiklerini, 2 tanesi içindekileri yazmanın kendine huzur verdiğini, 1 öğrenci de yazma becerisinin geliştiğini gerekçe olarak göstermiştir. Hoşlanmayan öğrencilerin 7 tanesi elinin yorulmasını gerekçe gösterirken 2 öğrenci yazmayı sıkıcı bulduğunu söylemiştir. Yazmaktan kısmen hoşlanan iki öğrenci gerekçe olarak yazmanın yorucu olmasını göstermiştir.

Yazmaktan hoşlanmayan veya kısmen hoşlanan öğrencilerin yazmanın bilişsel boyutu üzerinde durmak yerine daha çok fiziksel boyutu üzerinde durdukları görülmektedir. Yorulma gerekçesiyle fiziki bir zorluktan dolayı yazmaktan hoşlanmayan veya kısmen hoşlanan 9 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrenciler yazmayı sadece fiziki bir eylem olarak

değerlendirmektedir. Bu durumun aksine yazmayı bilişsel bir süreç olarak ele alan öğrenciler yazmaktan hoşlanmaktadır. 7 öğrenci, bilişsel gerekçeler sunarak yazmaktan hoşlandığını belirtmiştir. Buradan hareketle yazmanın yalnızca fiziki bir eylem olmadığını, bilişsel boyutlarının olduğunu öğrencilere gösterilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö1: *Yazmak hoşuma gidiyor, kompozisyon yazarken sanki birine kendi düşüncelerimi anlatıyormuşum gibi geliyor.*
- Ö5: *Yazarken elim yoruluyor bundan hoşlanmıyorum.*
- Ö12: *Yazmak eğlenceli oluyor ya da ben sevdiğim için eğlenceli geliyor.*

Uygulamanın son haftasında aynı sorular öğrencilere tekrar yönlendirilmiştir. Eğitimin öğrencilerin yazmaya karşı görüşlerini etkileme durumuna bakılmıştır. Öğrencilerin günlüklerine verdikleri yanıtlardan başlangıçtaki durumun biraz değiştiği görülmektedir (bk. Tablo 4.24). 8 öğrenci yazmadan hoşlandığını, 1 öğrenci hoşlanmadığını, 9 öğrenci de kısmen hoşlandığını belirtmiştir.

Tablo 4.24. Yazmaktan Hoşlanma Durumu – Son

	Öğrenci sayısı	Gerekçeler
Hoşlanan	8	• 1 öğrenci, kompozisyon nasıl yazılır öğrenmiş olması, kolayca yazabilmesi • 1 öğrenci, aklındakileri güzel cümlelerle kompozisyona aktarmanın öğrenciyi mutlu etmesi • 1 öğrenci, çok kitap okumanın yazma becerisini geliştirmesi • 4 öğrenci, kompozisyon yazmayı eğlenceli bulması • 1 öğrenci, kompozisyon yazarken birine kendi düşüncelerini anlatıyormuş gibi gelmesi
Hoşlanmayan	1	• Yazmanın aklı zorlaması
Kısmen hoşlanan	9	• 6 öğrenci, yazmanın zaman zaman sıkıcı gelmesi • 1 öğrenci, yazmaktan yazma konusuna bağlı olarak hoşlanması • 1 öğrenci, nasıl yazacağını bulamadığına hoşlanmaması bulduğunda hoşlanması • 1 öğrenci, metin oluşturanın çok fazla yazı yazmayı gerektirmesi

Eğitimden önce, yazmaktan hoşlanmayan 8 kişilik grubun eğitimden sonra 1 kişiye düştüğü, kısmen hoşlanan 2 kişilik grubun ise 9 kişiye yükseldiği görülmektedir. Eğitimden

önce yazmaktan hoşlanmayan grubun kısmen hoşlanan gruba geçtiği anlaşılmaktadır. Ayrıca başlangıçta yazmayı sevmeme durumu için elinin yorulması vb. durumları gerekçe gösteren öğrencilerin eğitimden sonra bu gerekçeleri kullanmadıkları, yazmanın fiziki boyutundan çok bilişsel boyutuna yönelik gerekçeler sundukları görülmektedir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö14: Yazmak hoşuma gidiyor, okuduğum kitaplar sayesinde güzel cümleler kurabilmem ve bu cümleleri kompozisyona aktarıp ilgi çekici kompozisyonlar yazabilmem beni mutlu eder.
- Ö17: Kompozisyonlar çok yazı içerdiği için çok sevmiyorum aslında yazı yazmayı sevmiyorum.

4.6.2. Yazarken Hissedilen Duygu

İlk hafta, öğrenci günlüğünde, öğrencilere, yazarken kendilerini nasıl hissettikleri sorulmuştur. Tablo 4.30.'e göre 3 öğrenci bazen eğlenmiş bazen sıkılmış hissettiklerini belirtmiştir. 7 öğrenci huzurlu ve mutlu hissettiklerini belirtmiştir. 8 öğrenci sıkılmış, yorgun, üzgün ve öfkeli hissettiğini belirtmiştir.

Tablo 4.25. Yazarken Hissedilen Duygu – İlk

Olumlu duygular	Olumsuz duygular	Değişken duygular
7 öğrenci	8 öğrenci	3 öğrenci
• 2 öğrenci - huzurlu • 2 öğrenci - iyi • 1 öğrenci - gerçek bir yazar gibi • 1 öğrenci - şair gibi hissettiğimden mutlu • 3 öğrenci - mutlu	• 1 öğrenci - ürpermiş • 1 öğrenci - çok kötü hissederim, hiç bitmeyecek sanırım • 2 öğrenci - yorgun ve bitkin • 2 öğrenci - sıkılmış • 1 öğrenci - üzgün • 1 öğrenci - yorgun ve öfkeli	• 1 öğrenci - sıkılmış • 2 öğrenci - eğlenmiş ve yorulmuş

Olumsuz duygular hisseden 6 öğrenci yazmanın yorucu olduğunu gerekçe göstererek yine yazmanın fiziki boyutu üzerinde durmuştur. Öğrencilerin yazmaktan hoşlanma durumuna ilk hafta verdikleri cevaplarla hissettikleri duyguya verdikleri cevaplar birbiriyle örtüşmektedir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö6: Yazarken çok kötü hissederim, hiç bitmeyecek sanırım ama bilgisayarda yazmaktan hoşlanırım.*
- *Ö11: Üzgün hissediyorum, çok yazmak elimi ağrıtıyor.*

Uygulamanın son haftasında aynı soru öğrencilere tekrar yöneltilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplarda pozitif yönde değişimler olduğu görülmüştür. Tablo 4.26.'ya göre 13 öğrenci olumlu duygular, 2 öğrenci olumsuz duygular, 3 öğrenci de değişken duygular hissettiğini ifade etmiştir.

Tablo 4.26. Yazarken Hissedilen Duygu – Son

Olumlu duygular	Olumsuz duygular	Değişken duygular
13 öğrenci	2 öğrenci	3 öğrenci
• 3 öğrenci - rahat • 2 öğrenci - yazar gibi • 5 öğrenci - mutlu • 3 öğrenci - huzurlu	• 1 öğrenci - yordduğu için kötü • 2 öğrenci - sıkılmış	• 1 öğrenci - bazen başarılı bazen başarısız • 1 öğrenci - okulda yazarken mutlu evde yazarken gergin • 1 öğrenci - bazen iyi bazen kötü

İlk hafta olumlu duygular hisseden öğrenci sayısı 7 iken son hafta bu sayı 13'e yükselmiştir. Olumsuz duygular hissettiğini bildiren öğrenci sayısı da 8'den 2'ye inmiştir. Değişken duygular hisseden öğrenci sayısında herhangi bir değişiklik olmamıştır. İlk hafta, genellikle yazmanın yorucu olması gerekçesiyle olumsuz duygular hissettiğini bildiren öğrencilerin son hafta yazmanın fiziksel boyutuna odaklanmayı çoğunlukla bıraktıkları görülmektedir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö6: Kendimin bir yazar olduğumu düşünerek yazıyorum.*
- *Ö13: Okulda yazarken mutlu, evde yazarken gergin hissediyorum.*

4.6.3. Yazmaya Verilen Önem

İlk hafta öğrencilere yazmayı önemli veya önemsiz yapan nedenlerin neler olduğu sorulmuştur: Tablo 4.27.'ye bakıldığında öğrencilerin verdikleri cevaplardan yazmayı

önemli bulan öğrenci sayısının 17, önemsiz bulan öğrenci sayısının 1 olduğu görülmektedir.

Tablo 4.27. Yazmaya Verilen Önem – İlk

	Öğrenci sayısı	Gerekçeler
Önemli bulan	17	• 6 öğrenci - öğrenme ve bilgi edinme gerekçesiyle • 4 öğrenci - yazılanların akılda kalıcı olduğu ve unutmayı engellediği gerekçesiyle • 4 öğrenci - günlük hayatta lazım olması gerekçesiyle • 1 öğrenci - kendini anlatmak gerekçesiyle • 1 öğrenci - kitap okuyan insanlara kitap yazma amaçlı • 1 öğrenci - kendini yazarken önemli biri gibi hissetmesi gerekçesiyle
Önemli bulmayan	1	• 1 öğrenci - öğretmenlerin derste yazı yazdırmak yerine evde konuyu çalışma ödevi vermesi tavsiyesiyle

İlk hafta, öğrencilerin 8'i yazı yazmayı sevmemesine rağmen neredeyse hepsi yazmayı gerekli ve önemli görmektedir. Öğrencilerin çoğunun bilgi edinmek ve bilgilerin kalıcı olmasını sağlamak amaçlı yazmayı gerekli buldukları görülmektedir. İlk hafta verdikleri cevaplardan anlaşılacağı üzere öğrenciler yazmayı önemli bulmasına rağmen yazmaya karşı duygusal bir bariyer oluşturmuşlardır. Onlara yazmanın fiziki boyutundan çok bilişsel boyutunun tanıtılması ve anlatılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bu görüşüne müdahale edilmediği takdirde yazmaya karşı bu tutumları bir önyargı hâline gelebilir. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö11: Kitap okuyan insanlar için kitap yazan insanlar da gereklidir bu yüzden yazmayı önemli bulurum.*
- *Ö12: Yazmayı önemli bulurum çünkü yazmanın kendimi geliştirmeyi sağladığını düşünüyorum.*
- *Ö18: Yazmak önemlidir, yazdığımız zaman okumuş da oluyoruz böylece zekâmız gelişir.*

Tablo 4.28.'e göre son hafta yazmayı önemli bulan öğrenci sayısı 17'den 14'e gerilemiştir.

Tablo 4.28. Yazmaya Verilen Önem – Son

	Öğrenci sayısı	Gerekçeler
Önemli bulan	14	• 1 öğrenci - ileride iyi bir yazar olmak için • 1 öğrenci - düşüncelerini ve hayal gücünü ifade etmeyi sevdiği için • 4 öğrenci - öğrenmek için • 2 öğrenci - düşüncesini ve aklını geliştirmek için • 2 öğrenci - farklı bilgiler edinmeyi sağladığı için • 1 öğrenci - derslerde yazılar üzerinden puanlar verildiği için • 1 öğrenci - yazım yanlışlarını düzeltmeye yardımcı olduğu için • 1 öğrenci - yazdıkları yazılardan kitap okuyup okumadığı anlaşıldığı için • 1 öğrenci - bilinçsiz insanları iyiye ve doğruya yönlendirilerek ikna etmek önemli olduğu için
Kısmen önemli bulan	2	• 1 öğrenci - kitap okumayı çok sevmediği için • 1 öğrenci - yalnızca önemli bulduğu bilgileri yazmayı sevdiği için
Önemli bulmayan	2	• 1 öğrenci - kompozisyon yazmanın bir önemi olmadığını düşündüğü için • 1 öğrenci - sürekli internetten araştırma gerektirdiği için

Öğrenciler, bilgi edinmek, zihnini geliştirmek, düşüncelerini ifade etmek, yazılar üzerinden puan almak gibi gerekçelerle yazmayı önemli bulmaktadır. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö18: Yazmak önemlidir, çünkü bilinçsiz insanları iyiye ve doğruya yönlendirilerek ikna edebilirim.*
- *Ö7: Yazmak önemlidir çünkü derslerimize yazılarımız üzerinden puan veriliyor.*

Öğrenciler araştırma yapmaktan hoşlanmama, kompozisyon yazmayı sevmeme, kitap okumayı sevmeme, yalnızca önemli bilgileri yazmayı gerekli bulma gibi gerekçelerle yazmayı önemli bulmamaktadır.

4.6.4. Öğrencilerin Kendi Yazma Performansına Yönelik Başarı Algısı

İlk hafta öğrencilere, yazma ödevlerindeki veya kompozisyon yazmadaki performansını nasıl değerlendirdiği sorulmuştur. Öğrencilerin cevaplarından 9 öğrencinin kendini başarılı bulduğu, 4 öğrencinin başarısız bulduğu, 8 öğrencinin de kısmen başarılı bulduğu görülmüştür (bk. Tablo 4.29.).

Tablo 4.29. Yazma Performansına Yönelik Algı – İlk

	Öğrenci sayısı	Öğrencinin Türkçe Dersi Notu (1. Yarıyıl)	Öğrencinin Türkçe Dersi Notu (2. Yarıyıl)	Gerekçeler
Kendini başarılı bulan	6	63	60	• 1 öğrenci - hızlı yazdığı için
		55	70	• 1 öğrenci - yazma ödevlerini zamanında yaptığı için
		87	85	• 1 öğrenci - hayal gücü geniş olduğu için
		92	74	• 1 öğrenci - yazdıkça yazması geliştiği için
		88	79	• 1 öğrenci - yazma, ev ödevi olarak verildiği için
		61	68	• 1 öğrenci - kendi düşüncelerini paylaşabildiği için
Kendini başarısız bulan	4	90-92-87	90-93-87	• 3 öğrenci - yazısı kötü olduğu için
		70	74	• 1 öğrenci - evde yazı yazmayı sıkıcı bulduğu için
Kendini kısmen başarılı bulan	8	85 - 61	94-63	• 2 öğrenci - dersten derse ve günden güne yazma başarısı değişiklik gösterdiği için
		78-65	77-67	• 2 öğrenci - yazmayı geçiştirdiği için
		70	55	• 1 öğrenci - derse odaklanamadığı için
		97	70	• 1 öğrenci - mükemmeliyetçi olduğu için
		71	69	• 1 öğrenci - yazısı kötü olduğu için

Tablo 4.29. incelendiğinde öğrencilerin yazmaya yönelik yeterlilik algıları ile Türkçe dersi notları arasında tutarlı bir ilişki görülmemektedir. Bazı öğrenciler, notu yüksek olmasına rağmen yazma performanslarında kendini başarılı bulmazken bazı öğrenciler, notu düşük olmasına rağmen kendini başarılı bulmaktadır. Kendini başarılı bulmayan veya kısmen başarısız bulan 4 öğrenci başarısızlığının nedenini yazısının kötü olmasına bağlamaktadır. 4 öğrenci ise odaklanamama, yazmayı sıkıcı bulma, geçiştirerek yazma gibi nedenlerle kendini başarısız veya kısmen başarısız bulmaktadır. Kendini başarılı bulan öğrencilerden yalnızca 2'si başarısının sebebini bilişsel olarak tanımlamakta diğer 4 öğrenci ise hızlı

yazmak vb. şekilde fiziki boyutlara bağlı olarak yazılarını başarılı bulmaktadır. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- *Ö1: Kendimi başarılı bulmuyorum çünkü yazım kötü.*
- *Ö14: Kendimi başarılı bulurum. Hayal gücüm geniş olduğu için güzel yazılar yazdığımı düşünüyorum.*
- *Ö17: Kendimi başarılı buluyorum çünkü yazı ödevlerini günü gününe yaparım.*

Tablo 4.30. Yazma Performansına Yönelik Algı – Son

	Öğrenci sayısı	Türkçe Dersi Notu (1. Yarıyıl)	Türkçe Dersi Notu (2. Yarıyıl)	Gerekçeler
Kendini başarılı bulan	5	86	90	• 1 öğrenci - özenerek yaptığım birçok şeyde başarılı olduğum için
		87-88	85-87	• 2 öğrenci - yazdığı kompozisyonların beğenilmesi nedeniyle
		97-88	94-93	• 2 öğrenci - kompozisyon sınavlarından yüksek notlar aldığım için
Kendini başarısız bulan	1	61	68	• 1 öğrenci - kendini doğru şekilde istediği gibi ifade edemediği için
Kendini kısmen başarılı bulan	12	70	69	• 1 öğrenci - bir yazar kadar iyi yazamadığım için
		90-92-92	55-74-70	• 3 öğrenci - yazma konusuna bağlı olarak bazen başarılı bazen başarısız olduğum için
		78	79	• 1 öğrenci - bazen düşük bazen de yüksek puanlar aldığım için
		61	70	• 1 öğrenci - kendimi başarılı bulsam da bazen düşük puanlar aldığım için
		63	46	• 1 öğrenci - kompozisyon sınavlarından iyi puanlar alamadığım için
		65	74	• 1 öğrenci - kompozisyon yazmaktan çok hoşlanmadığı için
		70	67	• 1 öğrenci - yazmayı sevmediği hâlde ama iyi yazabildiği için
		55	60	• 1 öğrenci - çok güzel kompozisyonlar yazamadığı için
		60	63	• 1 öğrenci - bazen yardıma ihtiyaç duyduğu için
		71	77	• 1 öğrenci - bazen kafası karışıp zorlandığı için

Tablo 4.30.'a bakıldığında son hafta kendinin başarısız bulan öğrenci sayısı 4'ten 1'e düşmüştür. Kısmen başarılı bulan öğrenci sayısı ise 8'den 12'ye yükselmiştir. Son hafta

öğrenciler kendilerini, genellikle aldıkları puanlara ve yazılarının beğenilip beğenilmemesi durumuna göre değerlendirmişlerdir.

Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö1: Kendimi başarılı buluyorum, kompozisyon sınavlarından yüksek not aldığım için böyle düşünüyorum.
- Ö2: Başarılı değilim çünkü kendimi doğru şekilde, istediğim gibi ifade edebildiğimi düşünmüyorum.
- Ö6: Kendimi kısmen başarılı buluyorum, çünkü ben yazarken kendimi başarılı buluyorum sonra düşük puan alınca moralim bozuluyor.

4.6.5. Yazarken Zorlanılan Noktalar

İlk hafta öğrencilere yazarken zorlandıkları noktaların neler olduğu sorulmuştur. Tablo 4.38.'e göre 9 öğrenci uzun süre yazmayı ve elinin kolunun ağrımamasını zorluk olarak belirterek yazmanın fiziksel boyutunu zorluk olarak algılamaktadır. 3 öğrenci metnine uygun başlık seçimini zorluk olarak algılamaktadır. 3 öğrenci noktalama işaretlerinin doğru kullanımını zorluk olarak kabul etmektedir. 1 öğrenci yazma kurallarını zorluk olarak kabul etmektedir. 1 öğrenci ayrı yazılan birleşik kelimeler konusunda zorluk yaşamaktadır. 1 öğrenci şiir yazmayı zorluk olarak algılamaktadır. 1 öğrenci paragraf oluşturmayı zorluk olarak kabul etmektedir. 1 öğrenci karışık cümleler etkinliğini yazmada zorluk olarak algılamaktadır. Öğrenciler, ilk haftalarda verdikleri diğer soruların cevaplarla örtüşecek şekilde çoğunlukla yazmanın fiziki boyutu üzerinde durmuştur. Öğrencilere yazma becerisinin kalem ile kâğıda belli işaretleri yan yana gelecek şekilde çizmekten daha öte bir şey olduğu (metin oluşturma, düşünceleri ifade etme gibi) gösterilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.31. Yazarken Zorlanılan Noktalar – İlk

Fiziksel zorluk	Metin içeriği ile ilgili zorluk	Noktalama İşaretleri	Yazım	Paragraf oluşturma	Metin türü
9 öğrenci	3 öğrenci	3 öğrenci	2 öğrenci	2 öğrenci	1 öğrenci

Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö5: *Uzun süre yazınca elim yoruluyor.*
- Ö16: *Noktalama kuralları, büyük harf kullanımı, güzel yazmaya çalışmak vb. şeyler zorlanmama neden oluyor.*
- Ö18: *Koluma ağrı girmesi beni zorluyor.*

Son hafta aynı soru öğrencilere tekrar yöneltildiğinde öğrencilerin yanıtlarının farklılaştığı görülmüştür. Öğrenciler, yazmanın fiziksel boyutu yerine bilişsel boyutunu ele alarak yanıtlar vermişlerdir.

Tablo 4.32. Yazarken Zorlanılan Noktalar – Son

Yazma konusu ile ilgili fikir bulmak	Yazım ve Noktalama	Sıkılmak	İkna edici teknikleri iyi kullanamamak	Başlık bulmak	Yazısının kötü olması	Metin oluşturmak
7 öğrenci	4 öğrenci	2 öğrenci	2 öğrenci	1 öğrenci	1 öğrenci	1 öğrenci

7 öğrenci yazmaya başlarken aklına fikir gelmemesi, yazma konusuyla ilgili düşünce üretmek konusunda sıkıntı yaşamasını, 4 öğrenci yazım ve noktalama kurallarını zorluk olarak bildirmiştir. Eğitimin, öğrencilerin yazmanın ne demek olduğu konusundaki fikirlerinin olumlu yönde değiştiği görülmüştür. Aşağıda bazı öğrencilerin konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

- Ö17: *Fikirleri yazıya geçirmek zor oluyor.*
- Ö13: *Yazabilmek için aklıma fikir gelmezse zorlanırım.*
- Ö8: *Aklıma bir türlü fikir gelmemesi beni zorluyor.*
- Ö2: *Ne yazacağımı düşünmek beni zorlar.*

V. BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

5.1.1. Eğitim Öncesi İkna Hakkındaki Öğrenci Görüşlerine Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitimi verilmeden önce öğrencilerin ikna ile ilgili görüşleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik sonuçlara yer verilmiştir. Öğrencilerin bu bölümdeki görüşlerinin 5 teması bulunmaktadır:

- İknanın tanımı
- İkneyi çağrıştıran kelimeler
- İkna etme süreci ile karşılaşılan yerler
- İknanın kullanım amaçları
- İkna edici yazma

Bu temalar kapsamında ulaşılan sonuçlar şöyledir:

- Eğitim sürecine başlamadan önce, öğrencilerin “ikna” kavramı hakkında genel bir bilgiye sahip olduğu ancak “ikna edici yazma” becerisi hakkında bilgilerinin bulunmadığı görülmüştür.
- 1-5. sınıf (ilkokul) Türkçe öğretim programında ikna edici yazma konusu yer almasına rağmen; 6. sınıfa gelmiş öğrencilerin ikna edici yazma kavramı ile daha önce karşılaşmadığı, ikna edici metin okumadığı, bu tip bir türün varlığının farkında olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda Okur, Süğümlü ve Gökçen (2013) ikna edici metin türünün Türkçe Öğretim Programlarında ve ders kitaplarında yeteri kadar yer almadığını, bu durumun da öğretimde eksikliklere neden olduğunu söylemektedir. Bizim çalışmamızın sonuçları bu iddia ile örtüşmektedir. Bu sebepten dolayı tezin uygulamasında ikna edici yazma becerisini geliştirmek hedeflenirken bu durum ikna edici yazma becerisini öğrencilere önce kazandırmak daha sonra geliştirmek şeklinde değiştirilmiştir. Dolayısıyla 24 ders saati olarak programlanan eylem araştırması süreci 34 ders saatine uzatılmıştır.

- Öğrencilere göre iknayı çağrıştırdığı düşünülen ve en sık kullanılan 7 kelime/söz “lütfen”, “yalvarmak”, “ne olur”, “rica”, “ısrar”, “iste-k/mek”tir. Günlük hayatta bu kelimeler, bir kişinin karşı taraftan beklentisi olduğunda kullanılır. Bu da öğrencilerin ikna sürecinde “hedef kitle”nin önemini farkında olduğunu göstermektedir. ABD 8. sınıf ders kitabında, ikna edici yazmada hedef kitlenin önemi üzerinde durulur ve düşünceler değiştirilmek isteniyorsa hedef kitlenin kim olduğunun ve nasıl düşündüğünün bilinmesi gerektiği ifade edilir. Ders kitabında hedef kitlenin önemini daha iyi açıklamak için çocuklara yönelik kitapların ön sözlerinin ebeveynlere hitaben yazıldığına dikkat çekilmiştir (Writer’s Choice...Grade 8. 2005).
- Öğrencilerin %20’si ikna kavramını tanımlarken “zorlayarak istediğimizi yaptırmak” şeklinde ifadeler kullanmıştır. Bu durum iknanın zaman zaman olumsuz yönde kullanılabileceğini göstermektedir. İkna edici yazı; insanları inandırmayı hedefleyen, bir konu hakkında insanların fikirlerini değiştirmek, bir bakış açısını kabul ettirmek, belirli bir şekilde hareket ettirmek için yazılan yazıdır (Grade Expectation..., 2004: 36). İkna edici anlatımı tartışmacı anlatımdan ayıran temel özellik olan “hedef kitle üzerindeki ısrarcılık” konusunda öğrencilerin dolaylı farkındalıkları görülmektedir. Bilindiği üzere ikna tekniklerinin en sık kullanıldığı reklam, broşür gibi tanıtım metinlerinde, ürünün faydasından çok pazarlamaya odaklanılır ve hedef kitlenin karar verme mekanizması zorlanarak etkilenmeye çalışılır.
- Öğrencilere ait iknayı çağrıştırdığı düşünülen kelimelerin/sözlerin gerekçeleri incelendiğinde ikna kavramına ilişkin pek çok detayı öğrencilerin dolaylı olarak yakaladıkları görülmektedir. Bunlar:
 - “*Karşı taraf*” ifadesi ile hedef kitle;
 - “*İkna olan kişi istenilen eylemi yapar*” ifadesi ile ikna süreci sonundaki harekete geçme eylemi;
 - “*İkna etmeyi başarmak bir sonuca ulaşmaktır, birini ikna etmek için bir fikre sahip olunması gerekir, ikna etmek için kendi görüşümüz olmalıdır, ikna için öncelikle bir isteğimiz olmalıdır*” ifadeleri ile tez (amaç);

- “İsrar edilmeli, ikna etmek için birden fazla deneme yapılmalı” ifadeleri ile tekrar;
- “İsteklerimizin nedenlerini söyleme” ifadesi ile destekleyici görüşler ve gerekçelendirme;
- “İhtiyaç ve konunun önemine karşı tarafı inandırmak, inandırmak ve kabul ettirmek” ifadeleri ile ikna edici teknikler ve gerekçelendirme;
- “İkna etmek için dili olumlu yönde ve kibarca kullanmanın gerekliliği ile ikna etmek için bazı kalıp sözler kullanılır” ifadeleri ile ikna edici dilin birtakım özellikleri olduğu;
- “Zor durumda olduğunu göstermek, seni seviyorum demek, yalvarmak” ifadeleri ile duygulara hitap etme; boyutlarında dolaylı olarak bilgi sahibi oldukları görülmüştür.
- Öğrencilerin %75’i ikna etme süreci ile en çok evde, okulda ve arkadaş çevresinde karşılaştığını ve yine bu oranla örtüşecek şekilde %83’ü de “aileden bir şey isteme, arkadaşlarından bir şey isteme” amaçları ile iknayı kullandığını belirtmiştir. Buradan hareketle öğrenciler; yaşantılarının geçtiği ortamlarda ikna sürecinin farkında iken ikna sürecinin örtük olarak kullanıldığı reklamlar, ilanlar, broşürler gibi iletişim/kitle iletişim araçlarında iknanın farkında olmadıkları ve bunlara karşı savunmasız oldukları sonucuna ulaşılabilir. Bu durum, günlük hayatta dilin kullanımı konusunda bilinçlilik ve farkındalık yaratmak için ikna edici yazma eğitiminin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

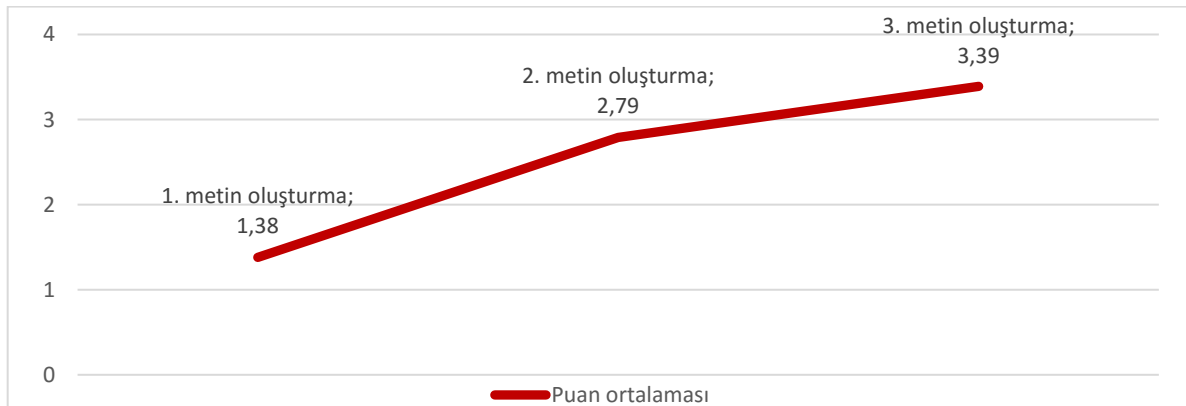
5.1.2. İkna Edici Yazma Eğitiminin İkna Edici Yazmaya Olan Etkisine Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin ikna edici metin oluşturma becerisi üzerindeki etkisi nedir?” araştırma sorusuna yönelik sonuçlar yer almaktadır.

- Eğitim almadan önce öğrenciler tarafından oluşturulan metinlerin ikna edici metin türüne ait özellikleri taşımadığı ve rubrik ile puanlandığında, öğrencilerin aritmetik ortalamasının “yetersiz” puan aralığına denk gelen 1,38 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin bu durumu ikna edici yazma ile ilgili daha önce herhangi bir çalışma

yapmadıkları şeklinde belirttikleri görüşleriyle de örtüşmektedir. Kaplan (2015) 5. sınıf öğrencilerinin ikna edici yazma becerisindeki durumlarını betimlediği araştırmasında, öğrencilerin 4 dereceli puanlama ölçeğinden 1 ve 2 puan aldıkları ve ikna edici yazı yazabilme becerilerinin istenilen düzeyde olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bizim çalışmamızda da 6. sınıf öğrencileri eğitim öncesinde 4 dereceli rubrikten ortalama 1,38 (yetersiz düzeyinde) puan almıştır. Bu durum her iki çalışmanın sonuçlarının örtüştüğünü göstermektedir.

- İknaya dönük yapılan eğitim sırasında öğrencilerin oluşturdukları metinlerin aritmetik ortalaması “iyi” puan aralığına denk gelen 2,79’dur.
- İknaya dönük yapılan eğitim sonucunda öğrencilerin oluşturdukları ikna edici metinlerin aritmetik ortalaması “çok iyi” puan aralığına denk gelen 3,39’a yükselmiştir.
- İknaya dönük eğitimini öncesi, sırası ve sonrasında oluşturulan metinlerin arasında, Friedman fark testi sonucuna göre $p=,000<,001$ düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin eğitim sonrası ikna edici metin oluşturma becerileri, eğitim öncesi ve sırasındaki metin oluşturma becerilerinden daha başarılıdır.
- Wilcoxon fark testi sonuçları, en yüksek, pozitif yönde anlamlı farkın 1-2. metin oluşturma ve 1-3. metin oluşturma puanları arasında bulunduğunu göstermektedir.

Şekil 5.1. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturma Puanlarının Ortalamaları

Grafik incelendiğinde 1. ve 2. metin oluşturma arasında 1,41 puanlık bir artış, 2. ve 3. metin oluşturma arasında 0,6 puanlık bir artış, 1-3. metin oluşturma arasında 2,01 puanlık bir artış olduğu görülmektedir. Bu sonuç wilcoxon testi sonuçlarını doğrulamaktadır.

Tablo 5.1. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Öğrencilerin Başarı Düzeylerindeki Dağılımı

		1. metin oluşturma	2. metin oluşturma	3. metin oluşturma
Çok iyi	(3,28 – 4,00)	-	%11,1	%66,6
İyi	(2,52 – 3,27)	-	%61,1	%33,3
Geliştirilmeli	(1,76 – 2,51)	%11,1	%27,7	-
Yetersiz	(1 – 1,75)	%88,8	-	-

Tabloda görüldüğü üzere 1. metin oluşturmada öğrencilerin çoğunluğu %88,8 oranı ile “yetersiz” puan aralığında iken, 2. metin oluşturmada %61,1 oranı ile “iyi” düzeyinde, 3. metin oluşturmada ise %66,6 oranı ile “çok iyi” düzeyinde bulunmaktadır. Eğitimin sonunda “geliştirilmeli” ve “yetersiz” düzeyinde öğrenci kalmamıştır.

1-2-3. metin oluşturma sırasında öğrenci metinlerinin rubrik bölümlerindeki (boyutlardaki) başarı sıralaması ve puanları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5.2. Eğitim Öncesi, Sırası ve Sonrası Metin Oluşturmada Rubrik Bölümlerinin Başarı Sıralaması

1. metin oluşturma (eğitim öncesi)		2. metin oluşturma (eğitim sırası)		3. metin oluşturma (eğitim sonrası)	
1. Dış yapı	2,27	1. Örgü	2,91	1. Örgü	3,80
2. Örgü	1,45	2. Anlatım	2,88	2. Anlatım	3,63
3. Anlatım	1,27	3. Kurgu	2,85	3. Kurgu	3,44
4. Kurgu	1,21	4. İnanırcılık	2,57	4. İnanırcılık	3,14
5. İnanırcılık	1,16	5. Dış yapı	2,52	5. Dış yapı	2,80

- “Dış yapı”, 1. metinde en yüksek başarı dilimine aitken 2. ve 3. metinlerde en düşük başarı dilimine aittir.
- “Örgü”, “anlatım”, “kurgu”, “inanırcılık” bölümlerindeki başarı sıralaması büyük oranda süreç boyunca değişmemiştir.

Aşağıdaki bölümde rubrik bölümleri (boyutlar) ve maddeleri (alt boyutlar) ile ilgili ulaşılan detaylı sonuçlar yer almaktadır.

Dış yapı (yazım, noktalama). “Dış yapı” bölümündeki “yazım” ve “noktalama” eğitim almadan önce öğrencilerin en yüksek başarı gösterdikleri maddelerdir. Ancak bu durum sürecin ortasında ve sonunda değişmiş dış yapı bölümü öğrencilerin en düşük başarı gösterdiği bölüm hâline gelmiştir.

- **Yazım** maddesinde eğitim öncesinde öğrencilerin %11,1'i, eğitim süreninde %16,6'sı eğitim sonunda yine %11,1'i tam puan almıştır. Yazım kuralları konusunda öğrenciler “2,11-geliştirilmeli” düzeyinden önce “2,66-iyi” sonra “2,72-iyi” düzeyine yükselmiştir.
- **Noktalama** maddesinde eğitim öncesinde öğrencilerin %22,2'si, eğitim süreninde %5,5'i eğitim sonunda %33,3'ü tam puan almıştır. Noktalama maddesinde öğrenciler “2,44-geliştirilmeli” düzeyinden önce “2,38-geliştirilmeli” sonra “2,88-iyi” düzeyine yükselmiştir.

Yazım ve noktalama maddelerinde öğrenciler süreç boyunca hiç “çok iyi” düzeyine çıkamamışlardır. Eğitim yaşantıları boyunca diğer maddelere nazaran öğrenciler yazım ve noktalama ile daha çok karşılaşmış olmasına rağmen bu maddeleri doğru kullanma konusunda beklenen düzeyin altında kalmıştır. Karagül (2010: 268) 6-8. sınıf öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulayabilme düzeyi ile ilgili yaptığı araştırmasında, 6. sınıf öğrencilerinin öğretim programında belirtilen yazım ve noktalama kuralları hakkında gerekli bilgi ve beceriye ulaşamadığı ve bu kuralları doğru bir biçimde uygulayabilme konusunda sıkıntılar yaşadığı sonucuna ulaşmıştır. Bizim çalışmamızın sonuçlarına göre eğitim süreci öncesinde yazım ve noktalama kullanımının “geliştirilmeli” düzeyinde olması, süreç içinde de “çok iyi” düzeyine çıkmaması bu kuralların kullanımı konusunda öğrencilerin yetersiz olduklarını göstermiştir.

İkna edici yazma eğitimi sayesinde diğer maddelerde ciddi ilerlemeler görülürken “yazım” ve “noktalama” maddelerinde önemli bir ilerleme olmamıştır. Hatta noktalama maddesinde, ilk metin oluşturmadan sonra başarıda bir düşüş yaşanmıştır. Eğitimde yapılan uygulamaların öğrencilerin “yazım” ve “noktalama” kurallarına kısmi bir şekilde dikkat etmesini sağladığı görülmüştür. Bu kısmi ilerleme, “yazım” ve “noktalama”

kurallarını uygulama alışkanlığının zamana ve tekrara dayalı olarak kazanılacak bir beceri olduğunu göstermektedir.

Örgü (başlık, giriş, gelişme, sonuç). Eğitim süreci sırasında ve sonunda öğrencilerin en başarılı oldukları bölüm “örgü”dür. Örgü bölümündeki “başlık”, “giriş”, “gelişme” ve “sonuç” bölümleri yalnızca ikna edici değil bütün metin tiplerinde kullanıldığı için bu bölümdeki yüksek başarı beklendik ve olağan bir sonuçtur. Öğrencilerin örgü bölümündeki maddelere aşinalığı ikna edici yazma eğitimi sürecinde “örgü” bölümüne dair konuları daha hızlı kavrayıp beceriye dönüştürmelerini sağlamıştır.

Örgü bölümündeki maddelerin en başarılı olunandan daha az başarılı olunana göre sıralaması “sonuç”, “başlık”, “giriş”, “gelişme” şeklindedir.

- **Başlık** maddesinde eğitim öncesinde tam puan alan öğrenci yokken, eğitim sırasında öğrencilerin %50’si, eğitim sonrasında %88,8’i tam puan almıştır. İkna edici metinlerde başlık kullanımı eğitim öncesi “1,88-geliştirilmeli” düzeyinde iken eğitim sırasında “3,44-çok iyi” eğitim sonrasında “3,88-çok iyi” düzeyine yükselmiştir. Süreç sonunda öğrenciler ikna edici metinler için dikkat çekici ve slogan şeklinde ve çağrıda bulunan başlık oluşturma konusunda başarılı olmuşlardır. Erbilin (2014) yazılı anlatımda planlama becerisi konulu betimsel sonuçlara ulaştığı yüksek lisans tezinde, 8. sınıf öğrencilerinin %36,6’sının başlık kullanımı konusunda “yetersiz ve çok yetersiz” düzeyinde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bizim çalışmamızda da eğitim öncesi başlık kullanımındaki başarı “1,88-geliştirilmeli” düzeyindedir. Bizim çalışmamız ve Erbilin’in çalışmasından hareketle öğrencilerin yalnızca ikna edici metinlerde değil diğer yazılı anlatım türlerinde de başlık yazma konusunda desteğe ihtiyacı olduğu sonucuna ulaşılabilir.
- **Giriş** paragrafı yazımında eğitim öncesi öğrencilerin %66’sı giriş paragrafı oluşturmamış ve tam puan alamamış iken eğitim sırasında %22,2’si, eğitim sonrasında %83,3’ü tam puan almıştır. Giriş paragrafı oluşturmada öğrenciler eğitim öncesi “1,38-yetersiz” düzeyinde iken eğitim sırasında “2,94-iyi” eğitim sonunda “3,83-çok iyi” düzeyine yükselmiştir. Eğitim öncesinde öğrenciler, ikna edici metin formatına uygun giriş paragrafı oluşturmak bir yana giriş paragrafı bile

oluşturmazken eğitim sonunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun ilgi çekici giriş paragrafları yazdıkları görülmüştür.

- **Gelişme** paragrafı oluşturmada eğitim öncesinde öğrencilerin %77,7'si gelişme paragrafı oluşturamamıştır. Eğitim sırasında %22,2'si, eğitim sonrasında %66,6'sı tam puan almıştır. Gelişme paragrafı oluşturmada öğrenciler “1,22-yetersiz” düzeyinden önce “2,38-geliştirilmeli” sonra “3,5-çok iyi” düzeyine yükselmiştir. Eğitim öncesi ve sırasında maddedeki başarının beklenen düzeyin altında olmasının nedenlerinden biri öğrencilerin tezlerini destekleyen en az iki görüş bulup bunları ayrı ayrı gelişme paragrafında ele alamamasıdır. Bir diğer neden de öğrencilerin gelişme paragrafları için destekleyici görüş bulamamalarıdır. Öğrenciler bu durumu eğitim sürecinde tuttıkları öğrenci günlüklerinde “yazacak fikir bulamamayı yazmada zorluk olarak ifade ettikleri” şeklinde ifade etmişlerdir.
- **Sonuç** paragrafı oluşturmada eğitim öncesinde öğrencilerin %66,6'sı sonuç paragrafı oluşturamamıştır. Eğitim sırasında %22,2'si, eğitim sonrasında tamamı tam puan almıştır. Sonuç paragrafı oluşturmada öğrenciler “1,33-yetersiz” düzeyinden önce “2,83-iyi” sonra “4-çok iyi” düzeyine yükselmiştir. Sonuç paragrafı oluşturmada öğrenciler yüksek bir başarı sergilemiştir.

Anlatım (gereklilik ifadeleri, geçiş ifadeleri). “Anlatım” bölümü 5 bölüm arasında ikinci sırada en yüksek başarıya ulaşılan bölümdür. Anlatım bölümünde yer alan gereklilik ifadeleri ve geçiş ifadeleri aslında öğrencilerin bildikleri ve kullandıkları ifadelerdir. Eğitim metinlerde bunların kullanımı konusunda öğrencilere farkındalık kazandırmıştır.

- **Gereklilik ifadeleri** maddesinde, eğitim öncesinde öğrencilerin %16,6'sı gereklilik ifadesi kullanırken eğitim sonrası bu ifadelerin kullanımı konusunda farkındalık kazanan öğrencilerin tamamı gereklilik ifadelerini kullanmaya başlamışlardır. Gereklilik ifadesi maddesinde öğrenciler “1,16-yetersiz” düzeyinden önce “2,94-iyi” sonra “4-çok iyi” düzeyine yükselmiştir.
- **Geçiş ifadeleri** maddesinde eğitim öncesinde öğrencilerin %61,1'i metninde geçiş ifadesine yer vermemiş iken eğitim sırasında %11,1'i geçiş ifadeleri kullanımından tam puan almış, eğitim sonrasında %33,3'ü tam puan almıştır. Geçiş ifadeleri

maddesinde öğrenciler “1,38-yetersiz” düzeyinden önce “2,83-iyi” sonra “3,27-iyi” düzeyine yükselmiştir. Öğrenciler eğitim öncesindeki metinlerinde 11 farklı, eğitim sırasındaki metinlerinde 15 farklı, eğitim sonrası metinlerinde 22 farklı geçiş ifadesi kullanmışlardır (bk. Tablo 5.5.).

Tablo 5.5. İkna Edici Metinlerde Kullanılan Geçiş İfadeleri ve Kullanım Amaçları

	1. metin oluşturma	2. metin oluşturma	3. metin oluşturma	Toplam
Karşıtlığı belirtmek / düşüncenin yönünü değiştirmek için geçiş ifadeleri	1. Ama 2. Fakat	1. Ama 2. Fakat 3. Oysa / oysaki 4. Aksine 5. Hâlbuki 6. Tam tersi	1.Ama 2.Ancak 3.Fakat 4.Oysa / oysaki 5.Hâlbuki 6.Aksine 7.Lâkin 8.Tersine	16
Neden / amaç-sonuç ilişkisini göstermek için geçiş ifadeleri	1. Çünkü 2. Bu yüzden 3. Bu sayede	1. Çünkü 2. Bu yüzden 3. Bu sayede 4. Bu nedenle	1. Çünkü 2. Bu yüzden 3. Bu sayede 4. Bu nedenle 5. Böylece 6. Bunun sonucunda 7. Bundan dolayı	14
Düşünceyi tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için geçiş ifadeleri	1. Aslında 2. Yani 3. Zaten 4.Hem / hem de	1. Aslında 2. Yani 3. Zaten	1. Aslında 2. Yani 3. Zaten 4. Hem / hem de 5. Hatta	12
Sonuca bağlamak için geçiş ifadeleri	1. Kısacası 2. Sonuç olarak	1. Kısacası 2. Sonuç olarak	1. Kısacası 2. Sonuç olarak	6
Toplam	11	15	22	48

- Eğitim sonunda, öğrenciler, “geçiş ifadelerini” ilk sırada karşıtlığı belirtmek ve düşüncenin yönünü değiştirmek, ikinci sırada neden/amaç-sonuç ilişkisini göstermek, üçüncü sırada düşünceyi vurgulamak/anlamı güçlendirmek amacıyla ve dördüncü sırada sonuca bağlamak amacıyla kullanmıştır.
- Eğitim sürecinde geçiş ifadelerinin hem çeşitliliği hem de kullanım sıklığı giderek artmıştır. Kullanım sıklığı oranının dağılımı eğitim öncesi metinlerde %23, eğitim sırası metinlerde %38,1, eğitim sonrası metinlerde %45,0’dır. İkna edici yazma eğitiminin “gereklik ifadeleri”nin hem çeşitlilik hem de sıklık bakımından kullanımı konusunda öğrencileri geliştirdiği görülmüştür.

Aşağıda geçiş ifadelerinin hangi amaçlarla ne sıklıkta kullandığına dair ayrıntılı sonuçlar yer almaktadır.

- Öğrenciler “karşıtlığı belirtmek / düşüncenin yönünü değiştirmek” için %56,5 oranıyla en çok “ama” ve %19,7 oranıyla ikinci sırada “fakat” geçiş ifadesini kullanmıştır.
- Öğrenciler “neden / amaç-sonuç ilişkisini göstermek” için %39,6 oranıyla en çok “çünkü” ve %38,0 oranıyla ikinci sırada “bu yüzden” geçiş ifadelerini kullanmışlardır.
- Öğrenciler “düşünceyi tekrar vurgulamak ve anlamı güçlendirmek için geçiş ifadeleri” için %46,4 oranıyla en çok “aslında” ve %25 oranıyla ikinci sırada “yani” geçiş ifadesini kullanmışlardır.
- Öğrenciler “sonuca bağlamak için geçiş ifadeleri” için %54,5 oranıyla en çok “sonuç olarak” geçiş ifadesini kullanmışlardır.
- İkna edici metinlerinden yüksek not alan öğrencilerin nadiren de olsa geçiş ifadeleri olmaksızın ilgili anlamları cümle kuruluşu ile sağladıkları görülmüştür. Grammond (1997) öğrencilerin ve uzman yazarların ikna edici metinlerini incelediği araştırmasında uzman yazarların metinleriyle öğrenci metinleri arasında bu anlamda 3 fark tespit etmiştir:
 - Uzmanların öğrencilere göre daha çok ve derinliği yüksek argümanlar ürettikleri,
 - Uzmanların argümanlarının daha fazla gerekçe ve karşı görüş içerdiği,
 - Uzmanların yazılarında metin içi yapıları işaret etmek için neden bildiren bağlaçların kullanımının nadir olarak görüldüğü.

Bizim çalışmamızdaki öğrencilerin süreç içinde geçiş ifadesi kullanımı artmakla birlikte nicelikteki bu artış niteliğe yansımamıştır. Grammond’un çalışmasındaki uzman yazarların aksine bizim çalışmamızdaki öğrenciler söylem belirleyicileri kullanmadan cümle kuruluşu ile anlam yaratma konusunda yetersiz kalmışlardır.

Altıncı sınıf öncesinde, söylem belirleyiciler konusunda, Türkçe dersi öğretim programında bazı geçiş ifadelerinin öğretimi tavsiye edilmiştir (Tablo 5.6.). Programdaki

geçiş ifadeleri ile bizim çalışmamızda öğrencilerin kullanmayı tercih ettikleri geçiş ifadeleri aşağıdaki bölümde karşılaştırılmıştır.

Tablo 5.6. Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Geçiş İfadeleri ve Kullanım Amaçları (MEB, 2009)

	2. sınıf (MEB, 2009: 52)	3. sınıf (MEB, 2009: 69)	4. sınıf (MEB, 2009: 89)	5. sınıf (MEB, 2009: 113)
Karşılaştırma yaparken	• Aynısı • Benzer olarak • Farklı	• Aynısı • Benzer olarak • Farklı	• Aynısı • Benzer olarak • Farklı	• Aynısı • Benzer olarak • Farklı
Sebep-sonuç ilişkisi kararken	• İçin • Çünkü • Neden olarak • Dolayısıyla	• Çünkü • Neden olarak • İçin • Dolayısıyla	• Çünkü • Neden olarak • İçin • Dolayısıyla	• Çünkü • Bunun nedeni • -madıkçe • Bu nedenle • Dolayısıyla • Olduğu için • Bunun sonucunda • İçin • Bu yüzden
Farklı bir düşünceye geçerken			• Ama • Fakat • Veya • Yalnız • Buna rağmen	

Türkçe öğretim programdaki söylem belirleyicilerden farklı bir düşünceye geçerken kullanılması önerilen “ama ve fakat”, öğrenciler tarafından kullanılmıştır. Sebep-sonuç ilişkisi kurmak için önerilenlerden “çünkü, bu yüzden, bu nedenle, bunun sonucunda” ifadeleri öğrenciler tarafından kullanılmıştır. Karşılaştırma yapılırken kullanılması önerilen söylem belirleyiciler öğrenciler tarafından kullanılmamıştır. Yine aynı şekilde ikna edici tekniklerden biri olan karşılaştırma da öğretim programında önemle üzerinde durulmasına rağmen öğrenciler tarafından çok nadiren tercih edilmiştir.

Kurgu (tez, destekleyici görüşler, karşı görüşler, duygusal yönlendirme, tekrar, çağrı). “Kurgu” bölümü öğrencilerin beş bölüm arasında 3. sırada en yüksek başarıya ulaştıkları bölümdür. Eğitimin sonunda “kurgu” bölümünde, öğrenciler, “karşı görüşler” haricindeki tüm maddelerde “çok iyi” düzeyinde başarıya ulaşmıştır.

- **Tez** maddesinde, öğrencilerin %66,6'sı eğitim öncesinde metninde savunduğu teze yer vermemiştir. Eğitim sırasında öğrencilerin tamamı savunduğu teze metninde yer verirken sadece %27,7'si tam puan alabilmiştir. Eğitim sonunda öğrencilerin %94,4'ü “tez” maddesinden tam puan almıştır. Tez maddesinde başarı “1,33-yetersiz” düzeyinden önce “3,11-iyi” sonra “3,94-çok iyi” düzeyine yükselmiştir.
- **Destekleyici görüşler** maddesinde öğrencilerin yalnızca %33,3'ü eğitim öncesinde metninde destekleyici görüş oluşturmuş ancak “iyi” ve “çok iyi” düzeyinde puan alan olmamıştır. Eğitim sırasında öğrencilerden %27,7'si tam puan almayı başarırken eğitim sonunda öğrencilerin %55,5'i tam puan almıştır. Destekleyici görüşler maddesinde başarı “1,33-yetersiz” düzeyinden önce “3,11-iyi” sonra “3,44-çok iyi” düzeyine yükselmiştir.

“Tez” ile “destekleyici görüşler” arasındaki neden/amaç-sonuç ilişkisi, ikna edici metnin nedensellik boyutunu gösteren önemli bir bağlantıdır. Öğrenciler zaman zaman “destekleyici görüşler” oluşturma konusunda sıkıntılar yaşamışlardır. Tezleri için destekleyici görüşler bulmada zorlanan öğrencilere, yazma çalışması öncesinde verilen “ikna edici metin taslak formu” ve “ikna edici metin analizleri” yardımcı olmuştur. İkna edici metin taslak formu ve metin analiz çalışmaları, öğrencilerin metnin iskeletini kabaca görmesini sağlamış ve ayrıca öğrencilere konuyla ilgili zihinlerinde bulunan karışık fikirlerin düzenli bir haritasını göstermiştir. Johnson'na (2008: 185) göre yazma süreci öncesinde yapılanlar, yazma sürecinde yapılanlar kadar önemlidir ve yazma öncesi aşamada fikir üretilmezse metin karmakarışık, tutarsız ve dağınık bir hâle gelir. Yine benzer bir şekilde Powell (2009) 10. sınıf öğrencilerinin yazma öncesi aşamada T-Grafiği kullanmalarının ikna edici metinlerde daha başarılı bir kurgu ve organizasyon yapısı oluşturmalarını sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Midgette (2007) metin yapısı farkındalığı stratejisi kullanımının 8. sınıf öğrencilerinin yazdıkları ikna edici metinleri revize etme yeterliliğini geliştirdiğini görmüştür. Bizim çalışmamızın sonuçları da metin analizleri ve ikna edici metin taslak formu ile öğrencilerin metin yapısı farkındalığı kazandığını ve metin yazarken daha anlamlı bir metin kurgusu oluşturdıklarını göstermiştir.

- **Karşı görüşler** maddesinde eğitim öncesinde öğrencilerin karşı görüşü ele alma oranı %0'dır. Eğitim sırasında öğrencilerin %38,8'i, eğitim sonunda ise %44,4'ü karşı görüşlere yer vermiştir. Öğrenciler metinlerinde ele aldıkları karşı görüşlerin %60'nı çürütebilirken, %40'da bu başarıyı gösterememişlerdir. Ayrıca öğrenciler karşı görüşleri %40 oranında giriş paragrafında, %53 oranında gelişme paragrafında, %7 oranında sonuç paragrafında ele almışlardır. Karşı görüşler maddesinde başarı eğitim öncesi "1-yetersiz" düzeyinde, eğitim sırasında "2,05-geliştirilmeli" düzeyinde, eğitim sonunda "2,33-geliştirilmeli" düzeyindedir.

Uzun ve detaylı bir eğitim sürecine rağmen öğrenciler, "karşı görüşler" maddesinde "geliştirilmeli" düzeyini geçememiştir. Bu maddedeki düşük başarısının olası nedenlerinden biri derin ve eleştirel düşünme gerektiren "karşı görüşler ve karşı görüşleri çürütmek" kavramları ile öğrencilerin ilk defa bu araştırmanın uygulamasında karşılaşmasıdır. Buna rağmen eğitim süreci sonunda, öğrencilerde diğer maddelere ait beceriler gelişirken "karşı görüşleri" ele alma becerisinin gelişmemesi düşündürücüdür. ABD Washington eyaletinin eğitim departmanının 6-11. sınıf için okullara tavsiye ettiği, tartışmacı metin için çözümleyici rubriğin "*Alternatif ve muhalif argüman(lar) açıkça kabul edilmekte veya ele alınmaktadır.*" maddesine "*Karşı görüşü kabul etme 7. sınıfta başlar.*" şeklinde bir açıklama eklenmiştir. Bu durum çalışmamızda ortaya çıkan "karşı görüşler" konusundaki başarısızlığı da açıklar niteliktedir. 6. sınıf öğrencilerinin karşı görüşleri öğrenmek ve kullanmak için düşünce yazılarına yönelik alt yapı bilgilerinin ve soyut düşünme becerilerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

- **Duygusal yönlendirme** hususunda öğrencilerin %38,8'i eğitim öncesinde "geliştirilmeli" düzeyinde metinlerinde duygusal yönlendirme yapmışlardır. Eğitim sırasında öğrencilerin %16,6'sı, eğitim sonunda da %66,6'sı tam puan almışlardır. Duygusal yönlendirme maddesinde başarı "1,38-yetersiz" düzeyinden önce "2,77-iyi" sonra "3,44-çok iyi" düzeyine yükselmiştir.
- **Tekrar** eğitim öncesinde öğrencilerin hiçbiri tekrarı kullanmamıştır. Eğitim sırasında öğrencilerin %11,1'i eğitim sonrasında %72,2'si tekrar maddesinden tam

puan almıştır. Tekrar maddesinde başarı “1-yetersiz” düzeyinden önce “2,72-iyi” sonra “3,55-çok iyi” düzeyine yükselmiştir.

- **Çağrı** eğitim öncesinde öğrencilerin %22,2’si “geliştirilmeli” düzeyinde tezleri için okuyucuya çağrı yapmışlardır. Eğitim sırasında %50’si, eğitim sonrasında %94,4’ü çağrı maddesinden tam puan almıştır. Çağrı maddesinde başarı “1,22-yetersiz” düzeyinden önce “3,33-iyi” sonra “3,94-çok iyi” düzeyine yükselmiştir.

İnandırıcılık (gerekçelendirme, detaylandırma, kaynak). “İnandırıcılık” öğrencilerin en düşük başarıyı gösterdikleri bölümdür.

- **Gerekçelendirme** sayesinde içerik mantıksal olarak okuyucuya sunulur. Eğitim öncesinde öğrencilerin sadece %33,3’ü metinlerinde “geliştirilmeli” düzeyinde gerekçelendirme yapmışlardır. Eğitim sırasında öğrencilerin %11,1’i tam puan almış, eğitim sonunda %61,1’i tam puan almıştır. Gerekçelendirme maddesinde başarı “1,33-yetersiz” düzeyinden önce “2,83-iyi” sonra “3,61-çok iyi” düzeyine yükselmiştir.
- **Kaynak** maddesinde öğrencilerin eğitim öncesi başarısı %0’dır. Kaynak kullanımında eğitim sırasında öğrencilerin %11,1’i eğitim sonunda da %50’si tam puan almasına karşın öğrencilerin başarı düzeyi, “kaynak” maddesinde 17 madde içinden 16. sıradadır. Kaynak maddesinde öğrenciler “1-yetersiz” düzeyinden önce “2-geliştirilmeli” sonra “2,61- iyi” düzeyine yükselmiştir. Diğer maddelerdeki yüksek başarı puanları ile karşılaştırıldığında, öğrencilerin kaynak kullanımı konusunda yetersiz kaldıkları görülmektedir. Araştırmacı günlüğü sonuçları, öğrencilerin kaynak kullanımındaki bu durumunun nedeninin öğrencilerdeki araştırma kültürü eksikliği olduğunu göstermektedir. Bir öğrencinin metinde “kaynak” kullanabilmesi için araştırma sırasında amacı doğrultusunda işe yarayacak bilgileri seçme, bu bilgileri düşünce süzgecinden geçirme, daha sonra metne uygun bir şekilde yerleştirebilme gibi üst düzey bilişsel becerilerden yararlanmalıdır. Çalışma grubundaki çoğu öğrenci için, 15 haftalık eğitim süreci araştırma kültürü oluşturmada yeterli olmamıştır. Bu sonuç, öğrencide araştırma kültürü oluşturma tıpkı yazım ve noktalamada olduğu gibi kademeli olarak her

sınıf düzeyinde sürece yayılarak işlenmesi ve yalnızca Türkçe dersi kapsamında değil diğer derslerde de ele alınması gerektiğini göstermektedir.

- **Detaylandırma** maddesi öğrencilerin ikna edici teknik kullanımını ölçen maddedir. Eğitim öncesinde öğrencilerin %16,6'sı “geliştirilmeli” düzeyinde ikna edici teknik kullanırken diğer öğrenciler metinlerinde ikna edici teknik kullanmamışlardır. Eğitim sırasında öğrencilerin %16,6'sı tam puan almış, eğitim sonunda bu oran %38,8'e yükselmiştir. Detaylandırma maddesinde başarı “1,16-yetersiz” düzeyinden önce “2,88-iyi” sonra “3,22- iyi” düzeyine yükselmiştir.
- Öğrenciler
 - Eğitim öncesinde oluşturdukları metinlerde yalnızca 3 ikna edici teknik (retorik soru, sayısal veri, anekdot),
 - Eğitim sürecinde oluşturdukları metinlerde 5 ikna edici teknik (retorik soru, sayısal veri, örnek, karşılaştırma, anekdot),
 - Eğitim sonunda oluşturdukları metinlerde 5 ikna edici teknik (retorik soru, sayısal veri, örnek, karşılaştırma, tanık gösterme) kullanmışlardır.
- Öğrencilerin en sık kullandığı iki ikna edici teknik %38,9 oranı ile retorik sorular ve %30,5 oranı ile sayısal verilerdir. Diğer teknikleri kullanım oranları; örnek; %11,8, karşılaştırma; %8,4, anekdot; %8,4, tanık gösterme; %1,6'dır.

Aşağıdaki bölümde Türkçe öğretim programında sınıf düzeylerine göre öğretimi tavsiye edilen yazma teknikleri ile öğrencilerin ikna edici yazma sırasında tercih ettikleri yazma teknikleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 5.7. Türkçe Öğretim Programında Yer Alan Yazma Teknikleri (MEB, 2009)

	Karşılaştırma	Örnek verme
2. sınıf (MEB, 2009: 52)	- Yazılarında karşılaştırmalar yapar. - Bir fikre katılıp katılmadığının nedenlerini açıklayarak yazar. - Karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.	
3. sınıf (MEB, 2009: 69)	- Yazılarında karşılaştırmalar yapar. - Bir fikre katılıp katılmadığının nedenlerini açıklayarak yazar. - Yazılarında karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.	- Bir fikre katılıp katılmadığının nedenlerini açıklayarak yazar. - Yazılarında, “örneğin, örnek olarak, özellikle, gibi, açıkçası, açıklamak gerekirse, yani, başka bir deyişle vb.” ifadeleri kullanarak destekleyici ve açıklayıcı örnekler vermeye özendirilir.
4. sınıf (MEB, 2009: 89)	- Yazılarında karşılaştırmalar yapar. - Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar. - Yazılarında, karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.	- Yazılarında uygun ifadeleri kullanarak destekleyici ve açıklayıcı örnekler verir. - Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar. - Yazılarında, “örneğin, örnek olarak, özellikle, gibi, açıkçası, açıklamak gerekirse, yani, başka bir deyişle vb.” ifadelerini kullanarak destekleyici ve açıklayıcı örnekler vermeye özendirilir.
5. sınıf (MEB, 2009: 113)	- Yazılarında karşılaştırmalar yapar. - Yazılarında sebep-sonuç ilişkileri kurar. - Yazılarında, karşılaştırmalar yaparken “aynısı, benzer olarak, farklı vb.” ifadelerini kullanmaları istenebilir.	
6, 7, 8. sınıf (MEB, 2006: 31)	- Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır. - Tanımlama, betimleme, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, benzetme ve sayısal verilerden yararlanılarak ana fikir desteklenir.	- Yazma yöntem ve tekniklerini kullanır. - Tanımlama, betimleme, örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, benzetme ve sayısal verilerden yararlanılarak ana fikir desteklenir.

Tabloda görüldüğü üzere Türkçe öğretim programında en çok üzerinde durulan yazma yöntem ve tekniği “karşılaştırma”, ikinci sıradaki ise “örnek vermedir”. Diğer ikna edici teknikler 6. sınıf sonrasında programda yer alamaya başlamıştır. Öğretim programındaki bu duruma karşın öğrencilerin eğitim öncesi yazdıkları metinlerde bu iki tekniğe yer vermedikleri görülmüştür. Öğrenciler, sayısal veri ve örnek kullanmaya ikinci metinden itibaren başlamıştır. İkna edici yazma eğitiminde bu tekniklerin tavsiye edilmesi, öğrencileri bu teknikleri kullanmaya teşvik etmiş olabileceği düşünülmektedir. Bu iki tekniğe eğitim sırası ve sonrası oluşturulan metinlerde yer verilse de tekniklerin kullanım

sıklığı “karşılaştırmada %8,4”, “örnek vermede %11,8” gibi düşük bir oranda kalmıştır. Öğrencilerin “karşı görüşler” maddesindeki başarı düşüklüğü ile karşılaştırmayı az kullanmaları arasında bir benzerlik bulunmaktadır. Karşılaştırma, karşı görüşler maddesi gibi eleştirel düşünme becerisine bağlı olarak kullanılabilecek bir teknik olduğundan öğrencilerin az kullandıkları düşünülmektedir. Bu durumdan hareketle öğrencilerin öğretim programındaki karşılaştırma ve örnek verme ile ilgili kazanımları beceri hâlinde getiremedikleri sonucu çıkarılabilir.

- En sık kullandıkları iki teknikten biri olan retorik sorular konusunda oldukça başarılı olan öğrenciler, sayısal veri kullanımında istekli olmakla beraber başarılı olamamışlardır. Metinlerde kullanılan “sayısal verilerin %61’inin kaynağı belli olmadığından güvenilirlikten uzak ve metne rastgele koyulduğundan metin akışına uygun değildir. Buradan anlaşılacağı üzere öğrencilerin “kaynak” maddesinde olduğu gibi sayısal veri kullanımını da öğrendiği ancak öğrendiklerini beceri olarak sergileyemediği görülmektedir. Öğrenciler sayısal veriyi kullanma konusunda istenilen başarıya ulaşamamıştır.
- Anekdote, öğrenciler tarafından yalnızca ilk iki metin oluşturmada kullanılmıştır. Bu metinlerde öğrenciler metin içinde, kendi başlarından geçmiş kısa hikâyeleri anlatmışlardır. Anekdoteun yalnızca ilk iki metinde kullanılma nedeni ilk iki konunun öğrencilerin dünyasına daha yakın olması ile açıklanabilir.
- Tanık gösterme süreç boyunca öğrencilerin neredeyse hiç kullanmadığı bir teknik olmuştur. Tanık gösterme ile “kaynak” maddesi amaçları bakımından benzerdir. İkisinde de uzman, metne dışardan bilgi akışı yapar. “Kaynak” maddesinde olduğu gibi araştırma kültürü eksikliği, öğrencileri tanık gösterme konusunda sınırlamıştır. Zaman zaman öğrenciler, metinlerinde tanık göstermeye çalışsa da “*uzmanlar şöyle diyor*”, “*araştırmacılara göre şu şöyle*” gibi üstünkörü ifadeler kullanmıştır. Hâlbuki tanık göstermede, metin yazarının kendinden daha yetkin ve alanının uzmanı olan kişilere ait görüşlere yer vermesi beklenmektedir. İkna edici tekniklerin eğitiminin benzer şekilde yapılmasına rağmen öğrenciler bazı tekniklere yoğun ilgi gösterirken “tanık göstermeye” neredeyse hiç başvurmamıştır. Bu

durumun, öğrencilerin bilgiyi metne uyarlama ve araştırma kültürü eksikliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrenci günlüklerinde, “yazarken zorlanılan noktalar” ile ilgili olarak öğrenciler “ikna edici teknikleri kullanmanın zor olduğunu” ifade etmiştir. Bu durum, öğrencilerin neden sadece iki ikna edici tekniği yoğun olarak kullandığını ve sayısal veriler konusunda yapılan hataların nedenini açıklamaktadır.

İkna edici metinlerin iki temel özelliği “nedensellik” ve “kanıtlayıcılık”tır. Üç maddeye sahip inandırıcılık bölümünde “gerekçelendirme” maddesi, metinde “nedenselliği” sağlamak, “kaynak” ve “detaylandırma” maddeleri “kanıtlayıcılığı” sağlamak için kullanılır. “İnandırıcılık” bölümündeki maddelere ait başarı düzeyleri; öğrencilerin ikna edici anlatımda “nedensellik” bakımından daha başarılı olduğunu, “kanıtlayıcılık” bakımından daha az başarılı olduğunu göstermektedir.

5.1.3. İkna Edici Metin Analizlerinin Metin Oluşturmaya Etkisine Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitimi kapsamında yapılan metin analizlerinin metin oluşturmayla olan ilişkisi nasıldır?” araştırma sorusuna yönelik sonuçlara yer verilmiştir.

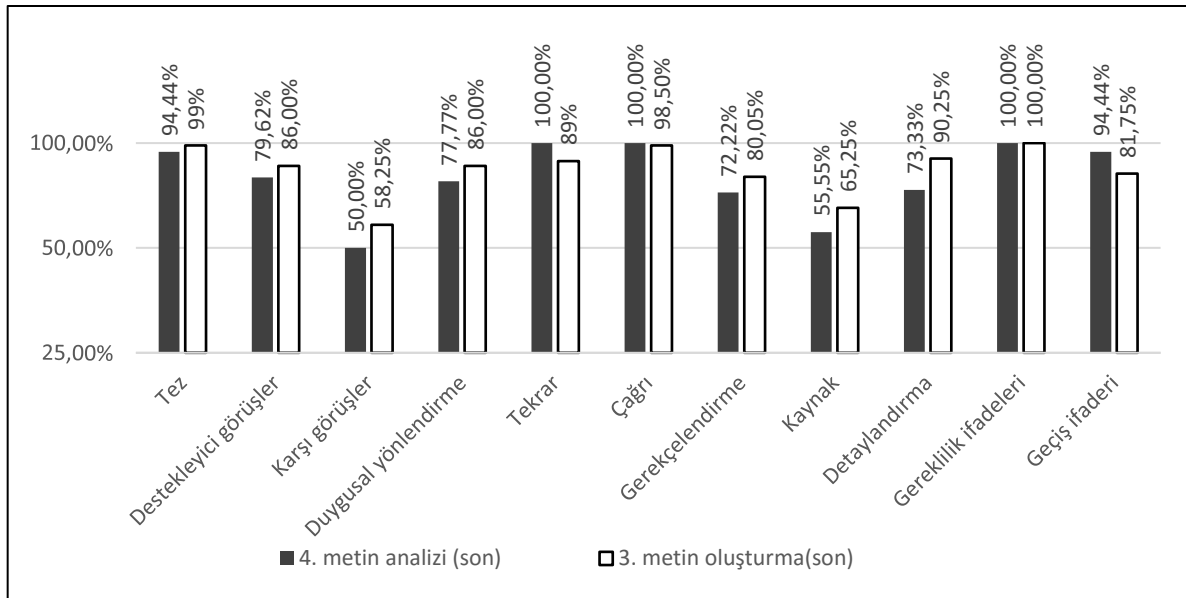
- Dört metne analiz puanları arasında, Friedman testi sonuçları pozitif yönde, $p=,000<,001$ düzeyinde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu durum öğrencilerin metin analiz etme becerisinin süreçte geliştiği anlamına gelmektedir.
- Wilcoxon testi sonuçlarına göre metin analizleri arasında en yüksek pozitif yönde anlamlı fark 1-3. ve 1-4. analizler arasında bulunmakta olduğunu, 3-4. metin analizleri arasında başarıda pozitif yönde bir artış bulunmadığını göstermiştir. Öğrencilerin ikna edici metinleri çözümleme becerisi üçüncü metin analizine kadar gelişme göstermiş ve dördüncü analizde bu gelişim durmuştur (bk. Tablo 5.9.).

Tablo 5.9. Metin Analizinde Bölümlerin Başarı Oranı

	1. metin analizi	2. metin analizi	3. metin analizi	4. metin analizi
Kurgu	%56,0	%70,1	%75	%77
İnandırıcılık	%48,6	%66,2	%67,2	%67
Anlatım	%77,7	%66,6	%88,8	%86,6

Bu bölümde öğrencilerin ikna edici metinleri çözümleme becerisi ile ikna edici metin oluşturma becerisine ait karşılaştırma sonuçları bulunmaktadır:

- Öğrencilerin dört metne ait analiz yüzdelerinin ortalamasında en yüksek başarıya ulaştığı bölüm %86,6 oranıyla anlatım, ikinci sırada %77 oranıyla kurgu, üçüncü sırada da %67 oranıyla inandırıcılık olmuştur. Anlatım, kurgu, inandırıcılık şeklinde oluşan bu başarı sıralaması, öğrencilerin metin oluşturma puanlarının başarı sıralaması (örgü, anlatım, kurgu, inandırıcılık, dış yapı) ile aynıdır.
- Spearman testi sonuçlarına göre öğrencilerin eğitim sonundaki metin oluşturma puanları ile ilk yaptıkları metin analizi arasında $p<,002<,05$, ikinci yaptıkları metin analizi arasında $p<,001<,05$, üçüncü yaptıkları metin analizi arasında $p<,024<,05$ ve dördüncü yaptıkları metin analizi arasında $p<,006<,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Buradan hareketle yapılan dört metin analizi çalışmasının öğrencilerin oluşturduğu son ikna edici metnin başarısına $p<,05$ düzeyinde anlamlı katkıları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 5.2. Eğitim Süreci Sonunda Yapılan Metin Analizi ve Metin Oluşturma Puanlarının Başarı Yüzdeleri

- Metin analizinde öğrenciler, üç maddede (tekrar, çağrı, gereklilik ifadeleri) %100 ile tam başarılı olurken metin oluşturmada bir maddede (gereklilik ifadeleri)

%100'lük bir başarıya ulaşmışlardır. Her iki beceride de öğrenciler tam başarıya “gereklilik ifadeleri” maddesinde ulaşmıştır.

- Metin oluşturma ve analiz etme becerilerinde, “karşı görüşler” ve “kaynak” maddelerinde öğrencilerin beklenen düzeyde başarı gösteremedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Metin analiz etme ve metin oluşturma arasındaki bu benzerlikler Spearmen korelasyon testi sonuçlarını da doğrulamaktadır.

Tablo 5.10. Metin Oluşturma ve Metin Analizinde Kullanılan İkna Edici Teknikler

Metin oluşturmada kullanım sıklıklarına göre ikna edici tekniklerin sıralaması	Metin analizinde ikna edici tekniklerin doğru tespit edilme başarı sıralaması
1. Retorik soru (%38,9)	1. Sayısal veri (%96,2)
2. Sayısal veri (%30,5)	2. Retorik soru (%86,1)
3. Örnek verme (%11,8)	3. Tanık gösterme (%81,4)
4. Karşılaştırma (%8,4)	4. Anekdote (%66,6)
5. Anekdote (%8,4)	5. Örnek verme (%63,1)
6. Tanık gösterme (%1,6)	6. Karşılaştırma (%43)

- “Detaylandırma” maddesindeki ikna edici tekniklerin metin oluşturma ve metnin analizindeki durumları arasında da büyük oranda benzerlikler vardır. Metin analizinde, tespit etmede en başarılı olunan ilk iki teknik sayısal veri ve retorik sorudur. Benzer bir şekilde metin oluşturmada en çok kullanılan teknik de sayısal veri ve retorik sorudur.

İkna edici metin oluşturma ve metin analiz etme becerilerinin başarı sıralaması ve eğitim sonundaki durumları karşılaştırıldığında bu beceriler arasında pozitif yönde benzerlikler olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yazma becerisi okuma becerisi ile iç içedir. İkna edici metin oluşturma becerisi kazandırma amaçlı olarak yapılan eğitim, öğrencilere, ikna edici bir metni okuyup analiz edebilme becerisi kazandırmıştır. Aynı zamanda metin analizi yapmak da ikna edici yazma becerisini geliştirmiştir. İkna edici yazma eğitimi sırasında, diğer arkadaşlarının yazdığı metin örnekleri ile karşılaşan öğrencilerin yazma becerisi daha hızlı gelişir (NAPLAN, tarihsiz). Bizim çalışmamızın sonuçları bu durumla örtüşmektedir. Öğrencilerin metin örnekleriyle karşılaşmaları, bu metinler üzerinde okuma ve anlama çalışmaları yapmaları onların ikna edici yazma becerisini geliştirmiştir. Bu

durum okuma ve yazma becerileri arasındaki ilişkinin önemini ortaya çıkarmaktadır. Böylece öğrencilerin yazma becerisini geliştirmek için okumadan, okuma becerisini geliştirmek için de yazmadan faydalanmanın eğitim süreci için olan önemini görülmüştür.

Ayrıca çalışma kapsamında öğrencilerin Türkçe dersi notları (2 yarıyıl Türkçe dersi notu ve 1 deneme sınavı ortalaması) ile yazma becerileri arasında bir ilişki olup olmadığına da bakılmıştır. Türkçe dersi puan ortalaması yüksek olan öğrencilerin ikna edici metin analizi yapma ve ikna edici metin oluşturmada daha başarılı olduğu öte yandan puan ortalaması düşük olan öğrencilerin metin analizi ve metin oluşturma becerileri de düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuç Türkçe dersine ait her bir alt becerinin (okuma, konuşma, dinleme/izleme ve dil bilgisi) yazma becerisine önemli katkıları olduğunu, bu alt becerilerin birbiri ile uyumlu olarak geliştiğini göstermektedir.

5.1.4. İkna Edici Yazma Eğitiminin Öz Değerlendirme Becerisine Etkisine Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitiminin, öğrencilerin öz değerlendirme becerileri üzerindeki etkisi nedir?” araştırma sorusuna yönelik sonuçlara yer verilmiştir.

- Her öz değerlendirme sonrası öğrencilerin öz değerlendirme puanları ve araştırmacının değerlendirme puanlarının karşılaştırılıp öğrencilere dönüt verilmesi, öğrencilerin konuyu daha dikkatli ve daha ciddi ele almasını sağlamıştır.
- İlk öz değerlendirmede öğrenciler daha önceden tanışık oldukları metnin dış yapısı ve örgüsünü değerlendirmede daha başarılı iken son değerlendirmede durum yine değişmemiştir. Son iki öz değerlendirmede öğrencilerin değerlendirmede en başarısız oldukları bölüm “anlatım” olmuştur.
- Eğitim öncesindeki ilk öz değerlendirmede, öğrencilerin kendilerine verdikleri puanlar, araştırmacının onlara verdiği puanlardan %37,5 oranında farklıyken bu oran ikinci öz değerlendirmede %16,2’ye üçüncü öz değerlendirmede, %7,7’e düşmüştür. Öğrenciler birinci ve ikinci öz değerlendirmede kendilerine araştırmacıya göre daha yüksek puanlar vermişlerdir, ancak üçüncü öz değerlendirmede 9 maddede kendilerine araştırmacıya göre daha düşük puanlar

vermişlerdir. Öğrenciler ilk öz değerlendirmelerini yaparken formdaki bazı maddeler hakkında nasıl öz değerlendirme yapacağını bilemez durumdayken, son metin oluşturmada sonra yaptıkları öz değerlendirmede kendilerini neredeyse araştırmacı ile birebir benzer ve nesnel bir şekilde değerlendirmişlerdir. Uygulama süreci sonuna gelindiğinde, öz değerlendirme becerisi gelişmeyen öğrenci kalmamıştır. Öğrencilerin ikna edici yazma eğitimi sürecinde bilgileri arttıkça ve beceriyle ilgili etkinliklerle bilgileri uygulamaya dönüştükçe öz değerlendirme becerileri gelişmiştir.

5.1.5. İkna Edici Yazma Eğitimi Hakkındaki Öğrenci ve Araştırmacı Görüşlerine Yönelik Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde “Öğrencilerin ve araştırmacının ikna edici yazma eğitimine yönelik değerlendirmeleri nelerdir?” araştırma sorusuna yönelik sonuçlara yer verilmiştir.

5.1.5.1. Öğrenci Görüşleri

34 ders saati süren uygulama için haftalık olarak öğrencilerin bildirdikleri memnuniyet düzeyi %87’dir. Buradan hareketle öğrencilerin derslere karşı pozitif bir yönde algı oluşturdıkları söylenebilir.

Öğrencilerin eğitimde önemli buldukları noktalar şöyledir:

- *Reklamların hedef kitlesi ve amacının olması.* Reklamlara, daha önce farkında olmadıkları bir bakış açısıyla bakmak öğrencilere önemli gelmiştir. Öğrencilerin %61,1’i reklamlar konusunu önemli bulduğunu belirtmiştir. Özellikle reklamlardaki ikna, amaç, hedef kitle öğrenciler için dikkat çekici olmuştur. Bu durum daha önce yüzlerce defa izledikleri reklamlara karşı öğrencilerin bilinçsiz ve savunmasız olduklarını göstermektedir. İkna edici yazma eğitimi sonunda, günlüklerinden hareketle öğrencilerin reklamlara karşı eleştirel olarak bakabilmeye başlayacakları söylenebilir.
- *Bir konunun artı ve eksi yönlerini ortaya koyma.* Öğrencilerin %61,1’i artılar eksiler listesi yapmayı önemli bulduğunu ifade etmiştir. Öğrenciler, konuların iki

yönü olması daha doğrusu bir konuya iki farklı bakış açıyla bakılabileceği bilgisini öğrenmeyi önemli bulmuşlardır. İkna edici metinlerde bulunan iki farklı bakış açısı aslında bir konu için destekleyici ve karşı görüşleri oluşturur. Bir konunun iki yönünden birini seçerek onu kanıtlayıcı ve gerekçeli bir şekilde okuyucuya sunmak ikna edici metin en temel özelliklerindendir. Eğitim, öğrencilerin bu konuda farkındalık kazanması sağlamıştır.

- *Renklendirilmiş metinler üzerinde ikna edici metnin öğelerini bulma (metin analizi yapma).* Öğrendikleri bilgileri metin analizi yaparak kullanmayı, öğrencilerin %55,5'i önemli bulmuştur. Ayrıca metinlerin görsel dizaynı da öğrencilerin dikkatini çekmiş ve beğenisini kazanmıştır. Metin analizleri ile öğrencilerin ikna edici metin yapısı farkındalığı gelişirken, ikna edici yazma becerisinde de gelişme kaydedilmiştir.
- *Sayısal veri kullanma.* İkna edici teknikler arasında, öğrencilerin %38,8'inin en önemli bulduğu teknik, sayısal veri kullanma olmuştur. Bu görüşü destekleyecek şekilde, öğrencilerin metin oluştururken en çok kullandığı iki ikna edici teknikten biri sayısal verilerdir. Metin analizi sonuçları da öğrencilerin bu görüşünü desteklemiştir. Öğrencilerin tespit etmede en yüksek başarıyı gösterdikleri ikna edici teknik sayısal veriler olmuştur.
- *Paragraf yazma ve inceleme.* Derste uygulamalı olarak paragraf yazma etkinliği yapmak ve paragraflar hakkında hemen dönüt almak öğrencilerin %50'sinin önemli bulduğu bir etkinlik olmuştur. Öğrencilerin metinlerinin hemen değerlendirilmesi, paragraflarındaki hatalı veya başarılı kullanımları görmek, hatalı noktaların nasıl düzeltileceğini öğrenmek, öğrencilerin ikna edici yazma becerisini geliştirmeye önemli katkıları olan etkinliklerdir. Çünkü öğrencilere yeni öğrendikleri birtakım bilgileri uygulama fırsatları tanınmış, anlaşılmayan noktalar varsa düzeltilmiştir. Ayrıca bu etkinlik, yaptıkları her şey için öğretmenden onay alma ihtiyacı duyan çalışma grubuna çok uygun bir öğretme şekli olmuştur.
- *Paragraflardan metin oluşturma.* Öğrencilerin %50'si, daha önce yazılan paragrafların birleştirilerek metin oluşturma etkinliğini önemli bulmuştur. Bu

etkinlikte toplu hâlde çalışmak ve metin oluşturma etkinliğinin uygulamalı olarak gösterilmesi öğrencilerin ilgili konuyu, yaparak yaşayarak öğrenmesini sağlamıştır.

- *Kompozisyonların detaylı olarak değerlendirilmesi.* Öğrencilerin oluşturdukları metinlerin değerlendirme puanlarına dair ayrıntılı liste, öğrencilerin ve araştırmacının değerlendirmelerinin karşılaştırılması ve metin analizlerine dair ayrıntılı kontrol listeleri öğrencilerle paylaşılmıştır. Öğrencilerin %55,5'i nasıl değerlendirildiklerini ve değerlendirilme ölçütlerini bildikleri için değerlendirmeleri adaletli bulmuşlardır. Öğrencilerin bu şekilde düşünmesini sağlayan, ayrıntılı değerlendirme sonuçlarının öğrencilere dönüt olarak verilmesi ve rubrik ölçme aracının öğretmene ve öğrenciye sağladığı avantajlardır. Flynn L.A. ve Flaynn E.M.'ye (2003: 3-6) göre rubrikler, öğrencilerin çalışmasını dereceli ölçeklerle değerlendirmek için kullanılan bir tür değerlendirme formudur. Bu form sayesinde, öğrencilere çalışmasının niteliğini gösteren puanlar verilir. Yazarlara göre rubriğin faydaları şöyledir: Öğrencilere ve öğretmene sorumluluklar yükler, beklentileri öğrenciye bildirir, öğretmenin öznelliğini en aza indirir, yazma müfredatının uygulanışından emin olmanızı sağlar. Bizim çalışmamızın sonuçları yukarıda bahsedilen faydaları doğrulamıştır.

34 haftalık eğitimde, öğrencilerin süreçte kullanılan eğitim materyallerin içeriği ve dersteki etkinliklerle ilgili hoşlanmadıkları noktalar da olmuştur:

- Öğrenciler kimi metinlerde (örneğin fastfoodun zararları) karşı görüş olarak eleştirilen konulara tepki göstermişlerdir.
- Öğrencilerden bazıları konuların yoğun olmasından, sürekli çalışma yapmaktan, çok yazı yazmaktan ve ödev yapmaktan hoşlanmadığını ifade etmiştir. Eğitim sürecinin sonuna doğru ise öğrenciler ikna edici yazma etkinliklerini yapmaya isteksizleşmişler, ikna edici yazma eğitiminden sıkılmışlardır. Buradan hareketle ikna edici yazma becerisinin sınıf düzeylerine yayılarak kazandırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. İkna edici yazmayı öğrencilerin kademelere yayılarak öğrenmeleri becerilerin sürece dayalı olarak kazanılmasını sağlayacaktır.

Öğrenciler, eğitim sürecinde öğrendiklerini günlük hayatta yorum yaparken, bir konu hakkında karar vermeleri gerektiğinde, kendini ifade etmede, hoşlarına gitmeyen bir konunun zayıf noktalarını vurgulamada, okul yaşantılarında (ödev yaparken, metin yazarken vs.) ve bir kişiyi ikna etmek istediklerinde kullanacaklarını ifade etmişlerdir. İkna edici anlatım ile günlük yaşantı arasında öğrencilerin ilişkilendirmeler yapmaları, verilen eğitimin okul için öğrenmeler sağlamasının yanında okul dışında öğrenmeler konusunda bilinçlendirdiği görülmüştür.

5.1.5.2. Araştırmacı Görüşleri

Araştırmacı günlüğü analizleri sonucu ulaşılan temalar şöyledir:

- *Öğrencilerin her bir davranış için öğretmenden onay istemesi.* Yaş düzeyi itibarı ile küçük olmalarından dolayı öğrencilerde her şeyi öğretmene danışarak yapma alışkanlığı olduğu görülmüştür.
- *Öğrencilerin öğrenci günlüğü yazmaya karşı isteksizliği.* Teneffüse çıkmak, yemek yemek, arkadaşlarla oyun oynamak gibi istekler öğrencilere günlük yazmaya göre daha cazip gelmiştir. Bundan dolayı ilerleyen derslerde günlük yazma, okulda değil evde yapılacak bir etkinlik olarak uygulanmıştır.
- *Ders sırasında plan dışı beklenmedik eğitim etkinlikleri yapılması.* Kelime öğretimi, kelime telaffuzu, okuduğunu anlama çalışmaları öğrencilerin isteği üzerine ikna edici yazma eğitiminin yanı sıra yapılmıştır.
- *Okulun sosyal etkinlikleri ve öğrencilere dair beklenmedik sorunların uygulama süresini daraltması.* Belirli gün ve haftalara ait törenler ile kimi öğrencilerin sağlık sorunları zaman zaman eğitimi aksatmıştır.
- *Uygulama dersleri arasında geçen sürenin uzunluğu.* 7 günde bir defa 2 saatlik ders işlemek öğrencilerin konudan uzaklaşmasına ve konu tekrarına ayrılan sürenin artırmasına neden olmuştur.
- *Öğrencilerin düşünce yazısı yazma etkinlikleri ile ilk defa karşılaşılıyor olmaları.* İkna edici metin oluşturmak için gerekli olan her bir alt beceriyle ilk defa

karşılaşan ve öğrenmeye çalışan öğrencilere bu becerilerin hepsini bir arada ve kısa sürede öğrenmeye çalışmak yoğun ve ağır gelmiştir.

- *Eğitimde kullanılan metinlerinin ikna edici içeriğinden öğrencilerin etkilenmesi.* Öğrenciler, derste kullanılan reklamlar ve metinlerin yönlendirici işlevinden fazla etkilendikleri zaman, konunun içeriğine odaklanıp ikna edici anlatımı kavramak konusunda zorlanmışlardır.
- *Paragraf ve metin oluşturma alıştırmalarında karşılaşılan hatalar.* Öğrencilerin ait bir konuda taraf seçememe, yazım ve noktalama konusunda belirli hataları tekrarlama, okunaklı el yazısı yazamama, özenmeden tek cümlelik paragraf yazma gibi hatalar ve bu hataları düzeltme çalışmaları eğitim sürecinin uzamasına neden olmuştur.
- *Araştırma kültürü yetersizliği, eleştirel düşünememe sorunu.* Öğrencilerin karşı görüşler, kaynak ve karşılaştırma ile ilgili uygulamalarında araştırma kültürü yetersizliği ve eleştirel düşünme sorununun eğitime olumsuz etkileri olmuştur.

Araştırma kültürü ile ilgili olarak 1-5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzunda şöyle bir çerçeve çizilmiştir:

“Öğrenilen bilgilerden ve metinden hareketle öğrencilerle belirlenen bir konuda araştırma yaptırılmalıdır. Araştırmada öğrencilerden yazım kurallarına uymaları istenmelidir. Araştırma sonucu ulaşılan ilginç bilgilerin sınıfta diğer öğrencilerle paylaşılması sağlanmalıdır. Araştırma çalışmaları kendini ifade etme etkinliği olarak da kullanılabilir. Her metinde verilen araştırma önerilerinden uygun görülenler öğretmen ve öğrencilerle birlikte seçilmelidir. Her temada her öğrencinin bir araştırma yapması sağlanmalıdır.” (MEB, 2009: 154).

Öğretim programında 1-5. Sınıf düzeyi için çizilen bu çerçeveye rağmen 6. sınıf öğrencilerinin araştırma kültürü edinmediği sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.6. İkna Edici Yazma Eğitiminin Öğrencilerin Kendi Yazma Becerilerine Yönelik Görüşlerine Etkisi için Tartışma ve Sonuç

Bu bölümde “İkna edici yazma eğitiminin öğrencilerin kendi yazma becerilerine yönelik görüşlerine etkisi nelerdir?” sorusuna yönelik araştırma sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5.11. Öğrencilerin Kendi Yazma Becerilerine Yönelik Görüşlerinin Eğitim Sürecinin Başındaki ve Sonundaki Durumu

	Yazmaktan hoşlanan öğrenci sayısı	Yazmaktan kısmen hoşlanan öğrenci sayısı	Yazmaktan hoşlanmayan öğrenci sayısı
Sürecin başı	%44,4	%11,1	%44,4
Sürecin sonu	%44,4	%50	%5,5
	Yazarken olumlu duygular hisseden öğrenci sayısı	Yazarken değişken duygular hisseden öğrenci sayısı	Yazarken olumsuz duygular hisseden öğrenci sayısı
Sürecin başı	%38,8	%16,6	%44,4
Sürecin sonu	%72	%16,6	%11,1
	Yazmayı önemli bulan öğrenci sayısı	Yazmayı kısmen önemli bulan öğrenci sayısı	Yazmayı önemli bulmayan öğrenci sayısı
Sürecin başı	%94,4	%0	%5,5
Sürecin sonu	%77,7	%11,1	%11,1
	Kendi yazma performansını başarılı bulan öğrenci sayısı	Kendi yazma performansını kısmen başarılı bulan öğrenci sayısı	Kendi yazma performansını başarılı bulmayan öğrenci sayısı
Sürecin başı	%33,3	%44,4	%22,2
Sürecin sonu	%27,7	%66,6	%5,5

- Sürecin başında yazmayı sevmeme durumu için elinin yorulması, kolunun ağrması gibi fizikî durumları gerekçe olarak gösteren öğrenciler, eğitimden sonra yazmanın fiziki boyutundan çok bilişsel boyutuna yönelik gerekçeler sunmuştur. Yazmanın yalnızca fiziki bir eylem olmadığı eğitim sürecinde öğrencilere kavratılmıştır.
- Sürecin başında yazarken olumlu duygular hisseden öğrenci oranı %38,8 iken sürecin sonunda bu oran %72,2'ye yükselmiştir. Olumsuz duygular hisseden öğrenci oranı sürecin başında %44,4 iken sürecin sonunda %11,1'e gerilemiştir. Değişken duygular hissettiğini ifade eden öğrenci oranı %16,6 ile değişmemiştir. Öğrenciler eğitimin başında yazmanın fiziksel boyutuna odaklandıklarından yazarken hissettikleri duygu için yorgun, sıkılmış üzgün gibi olumsuz duygusal ifadelerde bulunurken son hafta bu şekilde fiziki yorgunluğa bağlı olumsuz duygusal ifadelerden uzaklaşmışlardır. Öğrenciler, yazmanın bilişsel boyutunun önemini kavradıkça olumsuz duygulardan uzaklaşıp olumlu duygulara yönelmiştir.

- Eğitim öncesinde yazmayı önemli bulan öğrenci sayısı %94,4 iken eğitim sonrasında bu oran %77,7'e gerilemiştir. Aynı şekilde önemli bulmayan öğrenci sayısı sürecin başında %5,5'den %11,1'e yükselmiştir. Eğitimden önce yazma ödevlerinden dolayı yazmayı önemli bulmadığını söyleyen bir öğrenci varken eğitimden sonra öğrenciler araştırma yapmaktan hoşlanmama, kompozisyon yazmayı sevmeme, kitap okumayı sevmeme, yalnızca önemli bilgileri yazmayı gerekli bulma gibi gerekçelerle yazmayı kısmen önemli ve önemsiz bulmuştur. İkna edici anlatım ve bu anlatımın öğelerine dair ön bilgilere öğrencilerin sahip olmayışı, öğrenciler için eğitim sürecini bilgi ve etkinlik olarak yoğun bir hâle getirmiştir. Bu yüzden öğrencilerin yazmayı önemli bulmama oranı ve gerekçesi artmıştır. Eğitim sürecinin yoğunluğu ve uzunluğu yazmaya verilen önem bakımından öğrencilere olumsuz bir etki yapmıştır.
- Eğitimden önce kendini başarılı bulan öğrencilerden yalnızca %11,1'i başarısının sebebini bilişsel sebeplere bağlamakta iken %22,2'si fiziki sebeplere (hızlı yazmak vb.) bağlamıştır. Eğitimin sonunda ise öğrenciler kendilerini, genellikle aldıkları puanlara ve yazılarının beğenilip beğenilmeme durumuna göre değerlendirmişlerdir.
- Türkçe ders notu yüksek öğrenciler eğitimden önce kendilerini başarılı bulmazken eğitimden sonra başarılı bulunduğunu ifade etmiştir. Başlangıçta ders başarısı düşük olan öğrenciler kendilerini yazmada başarılı bulurken sonunda kısmen başarılı bulduklarını ifade etmişlerdir. Notları yüksek olduğu hâlde kendini başarısız veya kısmen başarılı bulan öğrenciler, eğitim sürecinin sonunda kendilerini başarılı bulmaya başlayarak öz güvenleri yükselmiştir. Düşük notlara rağmen hızlı yazmak vb. nedenlerle kendini başarılı bulan öğrenciler ise bir metnin başarılı olması için önemli olan şeyin hızlı yazmak değil, sağlam bir düşünce yapısına sahip olmak gerektiği bilincine ulaşmışlardır. Öğrenciler, yazmanın düşünce boyutu konusunda bilgilendikçe kendilerine yönelik daha doğru değerlendirmeler yapmaya başlamışlardır.

- Süreç sonunda öğrencilerin %38,8'i yazmaya başlarken aklına fikir gelmemesini, %22,2'si yazım ve noktalama kurallarına uymayı, %11,1'i ikna edici teknikleri kullanmayı yazmada zorluk olarak ifade etmişlerdir.
- Sürecin başında öğrencilerin %50'si yazmada zorlandığı noktalar olarak uzun süre yazmak ve elinin kolunun ağrması gibi fiziki nedenler gösterirken, sürecin sonunda yalnızca %5,5 oranında öğrenci, yazmanın fiziki boyutunu zorluk olarak bildirmiştir. Eğitim süreci öğrencilerin yazmayı fiziki bir aktiviteden ziyade düşünce ve akıl yürütme yoluyla yapılan bir faaliyet olarak düşünmesine katkı sağlamıştır.

5.2. Öneriler

5.2.1. Türkçe Öğretmenlerine ve Ders Kitaplarına Yönelik Öneriler

Türkçe ders kitaplarında, ikna edici yazma becerisinin üzerinde durulmadığından öğretmenler bu beceriyi kazandırmak için yeterli donanım ve materyale sahip değildir. Bu sebeple araştırmanın eylem süreci sonuçlarından yola çıkarak Türkçe öğretmenlerine ve Türkçe ders kitaplarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

- Araştırma sonuçları, araştırma kültürü edinmiş olmanın ikna edici anlatımda önemli bir yere sahip olduğunu göstermiştir. Yazma öncesi aşamada ikna edici metin oluşturmak için “Nasıl araştırma yapılır, araştırma verileri nasıl metne dönüştürülür, güvenilir ve uygun araştırma kaynakları nelerdir?” konularıyla ilgili uygulamalı örnek etkinlikler yapılabilir.
- Araştırma sonuçları, “ikna edici metin taslak formu” kullanmanın yazma öncesi aşamada araştırma yapmada, fikirlerini organize etmede; yazma aşamasında ise metin oluşturmada öğrencilere yardımcı olduğunu göstermiştir. Çünkü ikna edici metinler ciddi ön hazırlıklar gerektiren özel nitelikli yazılardır. Öğretmenler, öğrencilerin hem konuları için araştırma yaparken hem düşüncelerini düzenlerken hem de metin oluştururken faydalanmak için metin taslakları oluşturmalarını sağlayabilir.

- Araştırma sonuçları, reklam gibi etki gücü yüksek metinlerin hedef kitlesinin, öğretim yapılan grupla aynı olduğunda öğrencilerin reklam içeriğinden etkilendiğini ve derse olan ilgilerini kaybettiğini göstermiştir. Bu sebeple özellikle ikna edici yazma eğitimi sürecinin başında kullanılacak reklam gibi otantik metinler seçilirken hedef kitleye dikkat edilmeli ve hedef kitlesi çocuklar olan reklamlar tercih edilmemelidir.
- Araştırma sonuçları, ikna edici yazma eğitimi haftada bir defa 1-2 saat yapıldığında arada geçen sürenin öğrencilere uzun geldiğini bu yüzden öğrencilerin unutmalar yaşadığını, unutmaların da gereğinden fazla ders tekrarı yapılmasına neden olduğunu ve bu durumun da eğitim süresini uzatarak öğrencilerin sıkılmasına neden olduğunu göstermiştir. İkna edici yazma eğitimi verilirken dersler arasındaki zamanın uzun tutulmaması öğretmenlerin işini kolaylaştırırken öğrencilerin de sıkılmasını önleyebilir.
- Araştırma sonuçları, yazma öncesi sınıf içi metin oluşturma etkinliklerinin, öğrencilerin yazma becerilerine olumlu katkılar sağladığını göstermiştir. İkna edici yazma aşaması öncesinde sınıf içi grup çalışmaları yapılabilir. Ders ortamında sınıf düzeyine göre öğrencilerle uygulamalı örnek metin (4. sınıfta paragraf, 5. sınıfta kısa metin, 6 sınıfta normal metin vb.) oluşturma etkinlikleri yapılması öğrenmeyi kolaylaştırabilir.
- Yazma sonrası aşamada öz değerlendirme yapmak öğrencilerin ikna edici anlatımın özelliklerini kavramasına yardımcı olmuştur. Öğretmenler, yazma sonrası aşamada öğrencilere öz değerlendirme ve akran değerlendirme fırsatı sunabilir.
- Yazma sonrası aşamada ikna edici metin değerlendirme ölçütleri öğrencilerle paylaşılabilir, eksik ve hatalı noktalar konusunda öğrencilere ayrıntılı dönütler verilebilir.
- Araştırma sonuçları, ikna edici metin okuma ve analiz etme becerisinin ikna edici yazma becerisini geliştirdiği göstermiştir. İkna edici yazma becerisine geçilmeden önce öğrencilerin ikna edici metinler okuması daha sonra da metinler üzerinde analiz çalışmalarıyla metin yapısı farkındalığı edinmesi sağlanabilir.

- Araştırma sonuçları, dilin günlük kullanımında yer alan reklam, çağrı metinleri gibi ikna edici içerikli metinlerin, öğrencilerin dikkatini çektiğini ve ikna edici anlatımı daha kolay kavramaya yardımcı olduğunu göstermiştir. Türkçe ders kitaplarına dilin günlük kullanımında yer alan ikna edici anlatımın kullanıldığı otantik metinler (reklam, ilan, broşür, çağrı/öneri/teklif metni, poster, şikâyet metni, ikna edici konuşma sunum metni, TV-kitap-eleştiris, köşe yazısı vb.) konulabilir. Böylece öğrencilerin dilin günlük kullanımı konusundaki farkındalıkları artar ve PISA sınavındaki metin türlerinden olan tartışma/ikna edici metin, çağrı ve reklamlar konusunda bilgi sahibi olduğundan sınav için daha hazırlıklı ve bilinçli olabilir.

5.2.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- İkna edici yazma becerisi ile ikna edici konuşma becerisi üzerinde eş zamanlı çalışmalar yürütülerek bu beceriler arasında karşılaştırma yapılabilir.
- İkna edici yazma becerisi ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin yetkinlikleri üzerine bir araştırma yapılabilir. Böylece öğretmenlerin yeterlilik düzeyleri tespit edilebilir, ihtiyaç durumunda hizmet içi eğitimler planlanabilir.
- İkna edici yazma becerisi ile ilgili Türkçe öğretmen adaylarının yetkinlikleri üzerine bir araştırma yapılabilir. Böylece öğretmen adaylarının yeterlilik düzeyleri tespit edilebilir, ihtiyaç durumunda çeşitli etkinliklerle öğretim desteklenebilir.
- Aynı çalışma 5. sınıf, 7. sınıf, 8. sınıf düzeylerinde de uygulanarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

5.2.3. Öğretim Programındaki Kazanımlara Yönelik Öneriler

Bu bölümde ortaokul düzeyinde görmezden gelinen ikna edici yazma becerisi için araştırma sonuçları ve diğer ülkelere ait öğretim programlarındaki ikna edici yazmanın ele alınış şekliyle hareketle sarmal bir yaklaşımla ele alınmış ikna edici yazma kazanımları önerilmiştir (bk. Tablo 5.12). İkna edici yazma becerisi pek çok alt beceriden oluştuğu için her bir kademede sarmal bir şekilde tekrar edecek şekilde okullarda işlenmesi daha etkili bir öğretim yapılmasını sağlayabilir.

Tablo 5.12. İkna Edici Yazmaya Yönelik Ortaokul Düzeyi için Önerilen Kazanımlar

Öğrenme alanı: Yazma. / Tür, yöntem ve tekniklere uygun yazma			
5. SINIF	6. SINIF	7. SINIF	8. SINIF
Bir konuyla ikna edici kısa bir metin yazar.	Bir konuyla ikna edici metin yazar.	Bir konuyla ikna edici metin yazar.	Bir konuyla ikna edici metin yazar.
Yazma Öncesi	Yazma Öncesi	Yazma Öncesi	Yazma Öncesi
Yazma öncesi stratejilerini kullanır. (beyin fırtınası, zihin haritalama veya kümeleme, serbest yazı, taslak / ayrıntılı yazı planı, kümeleme / salkım yöntemi vb.)	Yazma öncesi stratejilerini kullanır. (beyin fırtınası, zihin haritalama veya kümeleme, serbest yazı, taslak / ayrıntılı yazı planı, kümeleme / salkım yöntemi vb.)	Yazma öncesi stratejilerini kullanır. (beyin fırtınası, zihin haritalama veya kümeleme, serbest yazı, taslak / ayrıntılı yazı planı, kümeleme / salkım yöntemi vb.)	Yazma öncesi stratejilerini kullanır. (beyin fırtınası, zihin haritalama veya kümeleme, serbest yazı, taslak / ayrıntılı yazı planı, kümeleme / salkım yöntemi vb.)
Tez (amaç) belirler. • Bir konuda, iki veya daha fazla bakış açısını ortaya koyar. • Konunun hangi yönü hakkında yazacağına karar verir.	Tez (amaç) belirler. • Bir konuda, iki veya daha fazla bakış açısını ortaya koyar. • Konunun hangi yönü hakkında yazacağına karar verir.	Tez (amaç) belirler. • Bir konuda, iki veya daha fazla bakış açısını ortaya koyar. • Konunun hangi yönü hakkında yazacağına karar verir.	Tez (amaç) belirler. • Bir konuda, iki veya daha fazla bakış açısını ortaya koyar. • Konunun hangi yönü hakkında yazacağına karar verir.
Araştırma yapar. • İkna edici metin oluşturmak için kendi bilgi ve deneyimlerinin ötesine geçilmesi gerektiğini bilir ve konuyu araştırır. • Araştırma verilerini düzenli olarak kaydedebilmek için öğrenci günlüğü tutar. • Araştırma yaparken farklı kaynaklardan çeşitli bilgiler toplar veya bilgileri yorumlayarak alır. (internet, kütüphane,) • Araştırma verisi olarak kendi kişisel deneyimlerini, gözlemlerini kullanır. • Araştırma verisi olarak yetişkinlerden görüş ister.	Araştırma yapar. • İkna edici metin oluşturmak için kendi bilgi ve deneyimlerinin ötesine geçilmesi gerektiğini bilir ve konuyu araştırır. • Araştırma verilerini düzenli olarak kaydedebilmek için öğrenci günlüğü tutar. • Araştırma yaparken farklı kaynaklardan çeşitli bilgiler toplar veya bilgileri yorumlayarak alır. (internet, kütüphane, süreli yayınlar) • Araştırma verisi olarak kendi kişisel deneyimlerini, gözlemlerini kullanır. • Araştırma verisi olarak yetişkinlerden görüş ister.	Araştırma yapar. • İkna edici metin oluşturmak için kendi bilgi ve deneyimlerinin ötesine geçilmesi gerektiğini bilir ve konuyu derinlemesine araştırır. • Araştırma verilerini düzenli olarak kaydedebilmek için öğrenci günlüğü tutar. • Araştırma yaparken farklı kaynaklardan çeşitli bilgiler toplar veya bilgileri yorumlayarak alır. (internet, kütüphane, süreli yayınlar, bilimsel bilgi kaynakları (Örneğin: TÜİK, TÜBİTAK, Bilimsel makale)) • Araştırma verisi olarak kendi kişisel deneyimlerini, gözlemlerini kullanır.	Araştırma yapar. • İkna edici metin oluşturmak için kendi bilgi ve deneyimlerinin ötesine geçilmesi gerektiğini bilir ve konuyu derinlemesine araştırır. • Araştırma verilerini düzenli olarak kaydedebilmek için öğrenci günlüğü tutar. • Araştırma yaparken farklı kaynaklardan çeşitli bilgiler toplar veya bilgileri yorumlayarak alır. (internet, kütüphane, süreli yayınlar, bilimsel bilgi kaynakları (Örneğin: TÜİK, TÜBİTAK, Bilimsel makale)) • Araştırma verisi olarak kendi kişisel deneyimlerini, gözlemlerini kullanır.

		• Araştırma verisi olarak yetişkinlerden görüş ister.	• Araştırma verisi olarak yetişkinlerden görüş ister.
Yazar olarak kimlik oluşturur. • Amaçları doğrultusunda metinlerini başka bir kişinin (varlık, herhangi bir eşya, yetişkin, siyasetçi, başkan, öğretmen vs.) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda metinlerini birinci kişi (kahraman bakış açılı) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda, üçüncü kişi ağzından (hakim bakış açılı) oluşturabilir.	Yazar olarak kimlik oluşturur. • Amaçları doğrultusunda metinlerini başka bir kişinin (varlık, herhangi bir eşya, yetişkin, siyasetçi, başkan, öğretmen vs.) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda metinlerini birinci kişi (kahraman bakış açılı) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda, üçüncü kişi ağzından (hakim bakış açılı) oluşturabilir.	Yazar olarak kimlik oluşturur. • Amaçları doğrultusunda metinlerini başka bir kişinin (varlık, herhangi bir eşya, yetişkin, siyasetçi, başkan, öğretmen vs.) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda metinlerini birinci kişi (kahraman bakış açılı) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda, üçüncü kişi ağzından (hakim bakış açılı) oluşturabilir.	Yazar olarak kimlik oluşturur. • Amaçları doğrultusunda metinlerini başka bir kişinin (varlık, herhangi bir eşya, yetişkin, siyasetçi, başkan, öğretmen vs.) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda metinlerini birinci kişi (kahraman bakış açılı) ağzından yazabilir. • Amaçları doğrultusunda, üçüncü kişi ağzından (hakim bakış açılı) oluşturabilir.
İkna edici anlatımda hedef kitlenin metindeki önemini bilir. • Hitap ettiği hedef kitleyi analiz eder. • Hedef kitlenin kendisiyle aynı fikirde mi, karşıt görüşte mi yoksa nötr mü olduğunu tespit eder. • Hedef kitleye uygun bir üslup ile yazısını oluşturur (Örnek: sınıf arkadaşları için metin yazdığında samimi bir üslup kullanırken okul müdürü için metin yazdığında resmi bir üslup kullanır.).	İkna edici anlatımda hedef kitlenin metindeki önemini bilir. • Hitap ettiği hedef kitleyi analiz eder. • Hedef kitlenin kendisiyle aynı fikirde mi, karşıt görüşte mi yoksa nötr mü olduğunu tespit eder. • Hedef kitlenin endişelerini ve kendisinin fikirlerine karşıt olabilecek görüşlerini öngörür. • Hedef kitleye uygun bir üslup ile yazısını oluşturur (Örnek: sınıf arkadaşları için metin yazdığında samimi bir üslup kullanırken okul müdürü için metin yazdığında resmi bir üslup kullanır.).	İkna edici anlatımda hedef kitlenin metindeki önemini bilir. • Hitap ettiği hedef kitleyi analiz eder. • Hedef kitlenin kendisiyle aynı fikirde mi, karşıt görüşte mi yoksa nötr mü olduğunu tespit eder. • Hedef kitlenin endişelerini ve kendisinin fikirlerine karşıt olabilecek görüşlerini öngörür. • Hedef kitleye uygun bir üslup ile yazısını oluşturur (Örnek: sınıf arkadaşları için metin yazdığında samimi bir üslup kullanırken okul müdürü için metin yazdığında resmi bir üslup kullanır.).	İkna edici anlatımda hedef kitlenin metindeki önemini bilir. • Hitap ettiği hedef kitleyi analiz eder. • Hedef kitlenin kendisiyle aynı fikirde mi, karşıt görüşte mi yoksa nötr mü olduğunu tespit eder. • Hedef kitlenin endişelerini ve kendisinin fikirlerine karşıt olabilecek görüşlerini öngörür. • Hedef kitleye uygun bir üslup ile yazısını oluşturur (Örnek: sınıf arkadaşları için metin yazdığında samimi bir üslup kullanırken okul müdürü için metin yazdığında resmi bir üslup kullanır.).

Yazma Sırası	Yazma Sırası	Yazma Sırası	Yazma Sırası
Tezini destekleyen görüşler oluşturur. - Yazma öncesinde konu ile ilgili belirlediği bakış açısını destekleyen ana nedenler bulur. - Ana nedenlerin tezle olan ilgisini gerekçelendirir.	Tezini destekleyen görüşler oluşturur. - Yazma öncesinde konu ile ilgili belirlediği bakış açısını destekleyen ana nedenler bulur. - Ana nedenlerin tezle olan ilgisini gerekçelendirir.	Tezini destekleyen görüşler oluşturur. - Yazma öncesinde konu ile ilgili belirlediği bakış açısını destekleyen ana nedenler bulur. - Ana nedenlerin tezle olan ilgisini gerekçelendirir.	Tezini destekleyen görüşler oluşturur. - Yazma öncesinde konu ile ilgili belirlediği bakış açısını destekleyen ana nedenler bulur. - Ana nedenlerin tezle olan ilgisini gerekçelendirir.
Tezine karşı olan görüşleri fark eder. Bir konunun iki taraflı olduğunu bilir.	Tezine karşı olan görüşleri fark eder. - Bir konunun iki taraflı olduğunu bilir. - Karşı görüşleri tahmin etmeye çalışır. - Karşı görüşlere okuyucunun soğukluk duymasını sağlar.	Tezine karşı olan görüşleri fark eder. - Bir konunun iki taraflı olduğunu bilir. - Karşı görüşleri tahmin etmeye çalışır. - Karşı görüşlere okuyucunun soğukluk duymasını sağlar. - Karşı görüşlerin zayıf yönlerini ortaya koyar ve çürütür.	Tezine karşı olan görüşleri fark eder. - Bir konunun iki taraflı olduğunu bilir. - Karşı görüşleri tahmin etmeye çalışır. - Karşı görüşlere okuyucunun soğukluk duymasını sağlar. - Karşı görüşlerin zayıf yönlerini ortaya koyar ve çürütür.
Dil ve anlatımı uygun kullanır. - Okuyucunun dikkatini çekecek çarpıcı ifadeler kullanır. - Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar (Pragraf içinde ve paragraflar arasında mantıksal ve nedensel olarak tutarlı bir anlatım olmalıdır.). - Tez, destekleyici görüşler, gerekçeler ve ikna edici teknikler arasındaki ilişkileri göstermek için geçiş ifadelerini etkili kullanır. - Metnin önemini ve okuyucuya iletmek için gereklilik ifadelerini etkili bir şekilde kullanır. (Gereklilik kipi -malı, -meli, istek kipi-a, -e, emir kipi)	Dil ve anlatımı uygun kullanır. - Okuyucunun dikkatini çekecek çarpıcı ifadeler kullanır. - Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar (Pragraf içinde ve paragraflar arasında mantıksal ve nedensel olarak tutarlı bir anlatım olmalıdır.). - Tez, destekleyici görüşler, gerekçeler ve ikna edici teknikler arasındaki ilişkileri göstermek için geçiş ifadelerini etkili kullanır. - Metnin önemini ve okuyucuya iletmek için gereklilik ifadelerini etkili bir şekilde kullanır. (Gereklilik kipi -malı, -meli, istek kipi-a, -e, emir kipi)	Dil ve anlatımı uygun kullanır. - Okuyucunun dikkatini çekecek çarpıcı ifadeler kullanır. - Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar (Pragraf içinde ve paragraflar arasında mantıksal ve nedensel olarak tutarlı bir anlatım olmalıdır.). - Tez, destekleyici görüşler, gerekçeler ve ikna edici teknikler arasındaki ilişkileri göstermek için geçiş ifadelerini etkili kullanır. - Metnin önemini ve okuyucuya iletmek için gereklilik ifadelerini etkili bir şekilde kullanır. (Gereklilik kipi -malı, -meli, istek kipi-a, -e, emir kipi)	Dil ve anlatımı uygun kullanır. - Okuyucunun dikkatini çekecek çarpıcı ifadeler kullanır. - Uyumla birleştirilmiş paragraflar yazar (Pragraf içinde ve paragraflar arasında mantıksal ve nedensel olarak tutarlı bir anlatım olmalıdır.). - Tez, destekleyici görüşler, gerekçeler ve ikna edici teknikler arasındaki ilişkileri göstermek için geçiş ifadelerini etkili kullanır. - Metnin önemini ve okuyucuya iletmek için gereklilik ifadelerini etkili bir şekilde kullanır. (Gereklilik kipi -malı, -meli, istek kipi-a, -e, emir kipi)

Amaçları doğrultusunda okuyucunun duygularını yönlendirir. • Hedef kitlenin özelliklerine göre onların hangi duygusuna hitap edeceğine belirler.	Amaçları doğrultusunda okuyucunun duygularını yönlendirir. • Hedef kitlenin özelliklerine göre onların hangi duygusuna hitap edeceğine belirler.	Amaçları doğrultusunda okuyucunun duygularını yönlendirir. • Hedef kitlenin özelliklerine göre onların hangi duygusuna hitap edeceğine belirler.	Amaçları doğrultusunda okuyucunun duygularını yönlendirir. • Hedef kitlenin özelliklerine göre onların hangi duygusuna hitap edeceğine belirler.
Metnin inandırıcı olmasını sağlar. • Mantıksal, nedensel ve kanıtlayıcı olarak metnini kurgular. • İkna edici teknikler (uzman görüşleri, sayısal veriler, örnekler, tanık gösterme/alıntılar, yönlendirici /retorik sorular, karşılaştırmalar, anekdotlar (kısa hikâye)) kullanarak tezini destekler ve detaylandırır. • Kendinden daha yetkin kaynakların ikna edici anlatımda inandırıcılık etkisini bilir.	Metnin inandırıcı olmasını sağlar. • Konuya yönetilebilir sınırlar getirir. • İkna edici metnin içeriğinin hangi sırayla sunulacağını bilir. • Mantıksal, nedensel ve kanıtlayıcı olarak metnini kurgular. • İkna edici teknikler (uzman görüşleri, sayısal veriler, örnekler, tanık gösterme/alıntılar, yönlendirici /retorik sorular, karşılaştırmalar, anekdotlar (kısa hikâye)) kullanarak tezini destekler ve detaylandırır. • Kendinden daha yetkin kaynakların inandırıcılık etkisini bilir ve metninde bilgi kaynaklarına yer verir.	Metnin inandırıcı olmasını sağlar. • Konuya yönetilebilir sınırlar getirir. • İkna edici metnin içeriğinin hangi sırayla sunulacağını bilir. • Mantıksal, nedensel ve kanıtlayıcı olarak metnini kurgular. • İkna edici teknikler (uzman görüşleri, sayısal veriler, örnekler, tanık gösterme/alıntılar, yönlendirici /retorik sorular, karşılaştırmalar, anekdotlar (kısa hikâye)) kullanarak tezini destekler ve detaylandırır. • Kendinden daha yetkin kaynakların inandırıcılık etkisini bilir ve metninde bilgi kaynaklarına yer verir.	Metnin inandırıcı olmasını sağlar. • Konuya yönetilebilir sınırlar getirir. • İkna edici metnin içeriğinin hangi sırayla sunulacağını bilir. • Mantıksal, nedensel ve kanıtlayıcı olarak metnini kurgular. • İkna edici teknikler (uzman görüşleri, sayısal veriler, örnekler, tanık gösterme/alıntılar, yönlendirici /retorik sorular, karşılaştırmalar, anekdotlar (kısa hikâye)) kullanarak tezini destekler ve detaylandırır. • Kendinden daha yetkin kaynakların inandırıcılık etkisini bilir ve metninde bilgi kaynaklarına yer verir.
Yazım ve noktalamayı doğru kullanır. • Yazılı anlatımda yazım ve noktalamanın anlama etkisini bilir. • Metninde yazım ve noktalama kurallarını doğru kullanır.	Yazım ve noktalamayı doğru kullanır. • Yazılı anlatımda yazım ve noktalamanın anlama etkisini bilir. • Metninde yazım ve noktalama kurallarını doğru kullanır.	Yazım ve noktalamayı doğru kullanır. • Yazılı anlatımda yazım ve noktalamanın anlama etkisini bilir. • Metninde yazım ve noktalama kurallarını doğru kullanır.	Yazım ve noktalamayı doğru kullanır. • Yazılı anlatımda yazım ve noktalamanın anlama etkisini bilir. • Metninde yazım ve noktalama kurallarını doğru kullanır.

Yazısı için etkili bir metin yapısı oluşturur. • Amacını yansıtan slogan şeklinde çarpıcı bir başlık yazar. • Tezini okura sunan etkileyici bir giriş paragrafı yazar (sıradışı bilgiler, alıntı bir söz vs.). • Yazısının gelişme bölümünde savunduğu tez ile ilgili her bir destekleyici görüş için bir paragraf oluşturur. • Sunulan tezi ve metnin ana hatlarını özetleyen ve destekleyen bir sonuç bölümü yazar. • Sonuç bölümünde okuyucuya harekete geçme teze destek verme çağrısı yapar. • Sonuç bölümünde tutarlı kararlar veya çözüm(ler) sunar.	Yazısı için etkili bir metin yapısı oluşturur. • Amacını yansıtan slogan şeklinde çarpıcı bir başlık yazar. • Tezini okura sunan etkileyici bir giriş paragrafı yazar (sıradışı bilgiler, alıntı bir söz vs.). • Yazısının gelişme bölümünde savunduğu tez ile ilgili her bir destekleyici görüş için bir paragraf oluşturur. • Sunulan destekleyici görüşler ile gerekçeleri özetleyen ve destekleyen bir sonuç bölümü yazar. • Sonuç bölümünde okuyucuya harekete geçme teze destek verme çağrısı yapar. • Sonuç bölümünde tutarlı kararlar veya çözüm(ler) sunar.	Yazısı için etkili bir metin yapısı oluşturur. • Amacını yansıtan slogan şeklinde çarpıcı bir başlık yazar. • Tezini okura sunan etkileyici bir giriş paragrafı yazar (sıradışı bilgiler, alıntı bir söz vs.). • Yazısının gelişme bölümünde savunduğu tez ile ilgili her bir destekleyici görüş için bir paragraf oluşturur. • Sunulan destekleyici görüşler ile gerekçeleri özetleyen ve destekleyen bir sonuç bölümü yazar. • Sonuç bölümünde okuyucuya harekete geçme teze destek verme çağrısı yapar. • Sonuç bölümünde tutarlı kararlar veya çözüm(ler) sunar.	Yazısı için etkili bir metin yapısı oluşturur. • Amacını yansıtan slogan şeklinde çarpıcı bir başlık yazar. • Tezini okura sunan etkileyici bir giriş paragrafı yazar (sıradışı bilgiler, alıntı bir söz vs.). • Yazısının gelişme bölümünde savunduğu tez ile ilgili her bir destekleyici görüş için bir paragraf oluşturur. • Sunulan destekleyici görüşler ile gerekçeleri özetleyen ve destekleyen bir sonuç bölümü yazar. • Sonuç bölümünde okuyucuya harekete geçme teze destek verme çağrısı yapar. • Sonuç bölümünde tutarlı kararlar veya çözüm(ler) sunar.
---	--	--	--

Yazma Sonrası	Yazma Sonrası	Yazma Sonrası	Yazma Sonrası
Yazma sonrası aşamada metnini ikna edici yazma ölçütlerine göre değerlendirir ve düzenler. • Oluşturduğu metin için tekrarlı okumalar yapar, her bir okuma için farklı bir kontrol noktası oluşturur. (Örneğin ilk okuma yazım noktalama kontrolü, ikinci okuma metne ikna edici teknikler ekleme vb.) • Hedef kitleyi dikkate alarak, gerekirse yazma amacını yeniden ifade eder.	Yazma sonrası aşamada metnini ikna edici yazma ölçütlerine göre değerlendirir ve düzenler. • Oluşturduğu metin için tekrarlı okumalar yapar, her bir okuma için farklı bir kontrol noktası oluşturur. (Örneğin ilk okuma yazım noktalama kontrolü, ikinci okuma metne ikna edici teknikler ekleme vb.) • Hedef kitleyi dikkate alarak, gerekirse yazma amacını yeniden ifade eder. • Kendi ikna edici metnini eleştirir. • Metin hakkında eleştirilerini öğrenci günlüğüne kaydeder ve bir sonraki metnini oluştururken bunu dikkate alır.	Yazma sonrası aşamada metnini ikna edici yazma ölçütlerine göre değerlendirir ve düzenler. • Oluşturduğu metin için tekrarlı okumalar yapar, her bir okuma için farklı bir kontrol noktası oluşturur. (Örneğin ilk okuma yazım noktalama kontrolü, ikinci okuma metne ikna edici teknikler ekleme vb.) • Akranlarının oluşturduğu ikna edici metinleri inceler ve eleştirir. • Hedef kitleyi dikkate alarak, gerekirse yazma amacını yeniden ifade eder. • Oluşturduğu metin hakkında eleştirilerini öğrenci günlüğüne kaydeder ve bir sonraki metnini oluştururken bunu dikkate alır.	Yazma sonrası aşamada metnini ikna edici yazma ölçütlerine göre değerlendirir ve düzenler. • Oluşturduğu metin için tekrarlı okumalar yapar, her bir okuma için farklı bir kontrol noktası oluşturur. (Örneğin ilk okuma yazım noktalama kontrolü, ikinci okuma metne ikna edici teknikler ekleme vb.) • Akranlarının oluşturduğu ikna edici metinleri inceler ve eleştirir. • Hedef kitleyi dikkate alarak, gerekirse yazma amacını yeniden ifade eder. • Oluşturduğu metin hakkında eleştirilerini öğrenci günlüğüne kaydeder ve bir sonraki metnini oluştururken bunu dikkate alır.

KAYNAKLAR

- Action Research a Guide for Associate Lectures. (2005). The Open University, Walton Hall, Milton Keynes. <http://www.open.ac.uk/cobe/docs/AR-Guide-final.pdf> adresinden 05.07.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Action Research in Education Guidelines 2nd Edition. (2010). New South Wales Department of Education and Training. <https://www.det.nsw.edu.au/proflearn/docs/pdf/actreguide.pdf> adresinden 06.05.2016 tarihinde edinilmiştir.
- Akfirat, S. (2010). *İkna odaklı metin türleri olarak reklam metinleri* (Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Akman, K. (2015). *Genel iletişim*. İzmir: İlya Yayıncılık.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim (5. baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmede kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yöntemi*. 36, 474-489.
- Altınörs, A. (2011). Platon ile Aristoteles'in retorik anlayışlarının karşılaştırılması. *Ekev Akademi Dergisi*. 49, 81-92.
- Anık, C. (2000). *Siyasal ikna*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Appendix A. Research Supporting Key Elements of the Standarts, Glossary of the Key Terms. (2010). <http://www.corestandards.org/ELA-Literacy> adrsinden 06/03/2014'te edinilmiştir.
- Argumentative Target Grades 6–11. (2014). www.k12.wa.us adresinden 05.01.2014'te edinilmiştir.
- Aristoteles. (1995). *Retorik (14. baskı)*. M. H. Doğan (Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Atlantic Canada English Language Arts Curriculum, Middle Level. (tarihsiz). <http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/education.html> adresinden 05.01.2014'te edinilmiştir.
- Ayverdi, İ. ve Topaloğlu, A. (2005). *Misalli büyük Türkçe sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Balcı, A. (1995). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem Akademi.
- Banguoğlu, T. (2011). *Türkçenin grameri (9. baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Bargainnier, S. (2003). Fundamentals of Rubrics. http://www.webpages.uidaho.edu/ele/scholars/practices/evaluating_projects/resources/using_rubrics.pdf adresinden 06/03/2015'te edinilmiştir.

- Baş, T. ve Akturan, U. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri; NVivo ile nitel veri analizi, örnekleme, yorum*. Ankara: Seçkin Kitapevi.
- Bazaley, P. ve Jackson, K. (2015). *NVivo ile nitel veri analizi*. A. Bakla ve B. Demir (Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Beyhan, A. (2013). Eğitim örgütlerinde eylem araştırması. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırma Dergisi*. 2, 65-89.
- Beyreli, L., Çetindağ, Z. ve Celepoğlu, A. (2005). *Yazılı ve sözlü anlatım (6. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Borg, J. (2012). *İnsanları etkileme sanatı*. S. Silahlı (Çev.). İstanbul: Pearson.
- Bülbül, R. A. (2000). *Yazılı anlatım ve yazı türleri (3. baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Büyükkantarcıoğlu, N. (2007) Reklam söyleminde yanıltıcı argümanlar ve tüketici farkındalığı. M. Babaoğlu ve A. Şener (Ed.). *Tüketici Yazıları (97-114)*. TÜPADEM, Ankara: H.Ü. Basımevi.
- Caine, K. (2008). *Writing to persuade*. Posthmouth, NH: Heinemann.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cansız Aktaş, M. (2014). Nitel veri toplama araçları. M. Metin (Ed.). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (337-371)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Chomsky, N. (1997). *Media control the spectacular achievements of propaganda*. New York: Seven Stories Press.
http://library.uniteddiversity.coop/Media_and_Free_Culture/Media_Control-The_Spectacular_Achievements_of_Propaganda-Noam_Chomsky.pdf
adresinden 17/11/2016'da edinilmiştir.
- Common Core State Standarts for English Language Arts and Literacy in History / Social Studies Science and Technical Subjects. (2010).
<http://www.corestandards.org/ELA-Literacy> adresinden 06/03/2014'te edinilmiştir.
- Çörekçioğlu, H. (2015). Phönesis ve düşünömsel yargı üzerine bir karşılaştırma. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*. 20, 1-16.
- Coşkun, M. V. (2010). *Türkçenin ses bilgisi (2. baskı)*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2014). *Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları araştırma deseni*. S. B. Demir (Çev.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Dede, Y. (2014). Nitel yöntemler. S. B. Demir (Ed.), *Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları araştırma deseni (183-213)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Demirtaş Madran, A. (2012). *Tutum, tutum değişimi, ikna*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Dick, B. (1993). Action research theses. http://www.aral.com.au/DLitt/DLitt_P50arth.pdf 05/08/2016 tarihinde edinilmiştir.
- Doherty, B. ve Jaffe C. (2007). *Writing with the purpose: persuasive writing*. Hawthorne: Educational Impression.
- Engaging in and Exploring Persuasive Writing a Practical Guide of Classroom Teacher. (2011). Government of South Australia, Department of Education and Children's Service. <https://greaterkengalscopeandsequence.wikispaces.com/file/view/208484834-Persuasive-Writing.pdf> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- English Language Arts Model Curriculum Grade 5. (2015a) <https://education.ohio.gov/> adresinden 05.01.2016'da edinilmiştir.
- English Language Arts Model Curriculum Grade 6. (2015b) <https://education.ohio.gov/> adresinden 05.01.2016'da edinilmiştir.
- English Language Arts Model Curriculum Grade 7. (2015c) <https://education.ohio.gov/> adresinden 05.01.2016'da edinilmiştir.
- English Language Arts Model Curriculum Grade 8. (2015d) <https://education.ohio.gov/> adresinden 05.01.2016'da edinilmiştir.
- Erbilen, M. (2014). *Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımda planlama becerilerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Ferguson, B. P. (2011). Action Research for Professional Development: Concise Advice for New Action Researchers. The University of Waikato http://www.waikato.ac.nz/tdu/pdf/booklets/24_AR.pdf 05/08/2016 tarihinde edinilmiştir.
- Ferrance, E. (2000). Themes in Education Action Research Northeast and Islands Regional Educational Laboratory At Brown University. https://www.brown.edu/academics/education-alliance/sites/brown.edu/academics/education-alliance/files/publications/act_research.pdf 05/08/2016 tarihinde edinilmiştir.
- Flynn, L.A. ve Flynn E. M. (2003). *Teaching writing with rubrics, practical strategies and lesson plans for grade 2-8*. California: Corwin Press.
- Grade Expectation for Vermont's Framework of Standards and Learning Opportunities, Mathematics, Reading and Writing. (2004). <http://education.vermont.gov/publications/framework-of-standards> adresinden 05.01.2014'te edinilmiştir.
- Graham, J. G. (2002). *Sex differences in the persuasive writing of university students enrolled in introductory composition* (Doktora Tezi. Maryland Üniversitesi). <http://www.proquest.com/> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.

- Grammond J. G. (1997). *An analysis of argument structure in expert and student persuasive writing* (Doktora Tezi, McGill Üniversitesi). <http://www.proquest.com/adresinden> 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Gülensoy T. (2010). Anlatım türleri. Z. Korkmaz, İ. Parlatır, A. B. Ercilasun, H. Zülfikar, N. Birinci. *Türk dili ve kompozisyon* (263-272). Bursa: Ekin Yayıncılık.
- Güler, A., Halıcıoğlu M. B. ve Taşkın S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Günay, D. (2013). *Metin bilgisi (4. baskı)*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Heinrichs, J. (2014). *Stratejik ikna*. H. Ünlü Haktanır (Çev.). İstanbul: Koridor Yayıncılık.
- <http://manoa.hawaii.edu/assessment/howto/rubrics.htm> Erişim tarihi: 06/03/2014
- <http://mustafaotrar.net> Erişim Tarihi: 12.09.2015
- <http://resources.depaul.edu/teaching-commons/teaching-guides/feedback-grading/rubrics/Pages/types-of-rubrics.aspx> Erişim tarihi: 06/03/2014
- <http://www.smekenseducation.com> Erişim tarihi: 12.06.2016
- İlköğretim 3. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). MEB.
- İlköğretim 3.Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Özgün Yayıncılık.
- İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Engin Yayınevi.
- İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Erdem Yayınları.
- İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Ögün Yayınları.
- İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). MEB.
- İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Ögün Yayınları.
- İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Meram Yayıncılık.
- İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). Evren Yayıncılık.
- İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitabı, Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı. (2015). MEB.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum algı iletişim (6. baskı)*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Johnson, A. P. (2008), *Teaching reading and writing: A guidebook for tutoring and remediating students*. United Kingdom: The Rowman & Littlefield Publishing.
- Johnson, A.P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı*. Y. Uzuner ve Y. Özten Anay (Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaplan, A. (2015). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin ikna edici yazma düzeylerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Karagül, S. (2010). *İlköğretim 6-8. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi öğretim programında belirtilen yazım ve noktalama kurallarını uygulayabilme düzeyi* (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Karatay, H. (2013). Süreç temelli yazma modelleri: 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli. M. Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi (21-40)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kırlar Barokas, S. (2011). *Reklam ve retorik*. İstanbul: Derin yayınları.
- Korkmaz, Z. (2010). *Türk Dili ve kompozisyon (4. baskı)*. İstanbul: Ekin Yayıncılık.
- Kurudayıoğlu, M. ve Yılmaz, E. (2014). Nasıl ikna ediliyoruz? (İkna edici metin ve yapısı), *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 10(1), 75-02.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel Psychology*. 28, 563-575.
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.460.9380&rep=rep1&type=pdf> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Lemish, D. (2013). Medya ve erken dönem çocukluk gelişimi, çocuklarla iletişim: yetiştirme, ilham verme, harekete geçirme, eğitme ve iyileştirme ilke ve uygulamaları. *I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı*, Cilt 1: 14-34.
- Literacy in Early Childhood and Primary Education (3-8 years) Commissioned Research Report. (2012). Dublin, İrlanda.
http://www.ncca.ie/en/Publications/Reports/Literacy_in_Early_Childhood_and_Primary_Education_3-8_years.pdf adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Marriam, B. (2013). *Nitel araştırma, desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- McCarthy, T. (1998). *Persuasive writing, scholastic professional books*. Broadway, New York.
<http://gec.kmu.edu.tw/~lc/ecorner/eBook/Persuasive%20Writing.pdf> adresinden 17/03/2016'da edinilmiştir.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı (6-8. Sınıflar)*. Ankara: MEB.
- MEB (2006b) *Türkçe Dersi Hazırlık Sınıfı Öğretim Programı*. Ankara: MEB.
- MEB (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar)*. Ankara: MEB.

- MEB (2011a). Dil ve Anlatım Dersi 9-12. Sınıflar Öğretim Programı. Ankara: MEB.
- MEB (2011b). Ortaöğretim Türk edebiyatı dersi 9-12. sınıflar öğretim programı. Ankara: MEB.
- MEB (2012). Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara: MEB.
- MEB (2015a). Türkçe Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar). Ankara: MEB.
- MEB (2015b). Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi (9-12. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: MEB.
- MEB (2016). İletişim Ve Sunum Becerileri Dersi Öğretim Programı. Ankara: MEB.
- Mertler, A.C. (2001) Practical assessment, research and evaluation. *A Peer-Reviewed Electronic Journal*. 3, 25. <http://pareonline.net/getvn.asp?v=7&n=25> adresinden 06.03.2014'te edinilmiştir.
- Meyer, M. (2004). *Retorik*. İ. Yerguz (Çev.). Ankara: Dost yayınları.
- Midgette, E. (2007). *The effect of comprehensive text sturucture strategy instruction on students' ability to revise persuasive essay* (Doktora Tezi, Delaware Üniversitesi). <http://www.proquest.com/> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- NAPLAN (tarihsiz). Literacy Sample Texts For Teaching Persuasive Writing. Queensland Goverment, Queensland Studies Authority. https://www.qcaa.qld.edu.au/downloads/p_10/naplan_persuasive_sample.pdf adresinden 17/03/2016'da edinilmiştir.
- Niosi, A. (2012). Creating Rubrics for Assessment "Rubric Teach as well as Evaluate". *SLO Flex Workshop*. https://www.ccsf.edu/dam/ccsf/documents/OfficeOfInstruction/SLO/2012_Sept_12_Flex/sloflexrubrics.pdf adresinden 06.03.2015'te edinilmiştir.
- Novero, N. P., (2015). *Persuasive writing and English language learners in middle school* (Yüksek Lisans Tezi, The Faculty of the Kalmanovitz School of Education Saint Mary's College of California). <http://www.proquest.com/> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- OECD (2006). Assessing Scientific, Reading And Mathematical Literacy, A Framework For Pisa 2006. Programme For International Student Assessment. http://edu.au.dk/fileadmin/www.dpu.dk/omdpu/centerforgrundskoleforskning/internationaleundersogelser/andreundersogelser/pisa/omdpu_institutter_paedagogisk-psykologi_pisa_20071109154105_framework2006.pdf adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Okur, A., Sügümlü, Ü. ve Göçen, G. (2013). İkna edici konuşma ve karşılaştırmalı bir araştırma (Avustralya ana dili öğretimi ders materyalleri ve Türkçe örneği). *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish or Turkic*. 8, 951-970.

- Ortaöğretim Dil ve Anlatım 10. Sınıf Ders Kitabı. (2015). MEB. <http://www.eba.gov.tr/ekitap> adresinden 17/06/2015'te edinilmiştir.
- Ortaöğretim Dil ve Anlatım 10. Sınıf Ders Kitabı. (2015). Öğün Yayınları. <http://www.eba.gov.tr/ekitap> adresinden 17/06/2015'te edinilmiştir.
- Ortaöğretim Türk Edebiyatı 9. Sınıf Ders Kitabı. (2015). MEB. <http://www.eba.gov.tr/ekitap> adresinden 17/06/2015'te edinilmiştir.
- Otan, D. (2010) *Türkçede ikna söylemi: söz bilimsel soruların söylem-edim bilimsel işlevleri* (Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Oyman, M. (2012), *İkna edici iletişim*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Özpınar, İ. ve Aydoğan Yenmez A. (2014) Eylem Araştırması. M. Metin (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (441-467). Ankara: Pegem Akademi.
- PISA, (2015). PISA 2012 Araştırması Ulusal Nihai Rapor. PISA Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı, MEB, Ankara: İşkur Maatbaacılık.
- Poulsen, Belinda G. (1997), *The relationship between plagetian developmental levels and the persuasive writing ability of third, forth and fifth graders* (Doktora Tezi, North Texas Üniversitesi). <http://www.proquest.com/> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Powel, E. (2004). *Using T-chart graphic organizers to improve structure and organization in persuasive writing* (Yüksek Lisans Tezi, Kaliforniya Üniversitesi). <http://www.proquest.com/> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Prentice Hall Literture (1989). New Jersey: 07632 Englewood Cliffs.
- Rachlin, C. (2008). *Using Art to teach the writing of persuasive essays* (Yüksek Lisans Tezi, Kaliforniya Üniversitesi) <http://www.proquest.com/> adresinden 17/03/2015'te edinilmiştir.
- Reading and Writing Standars, a component of Atlantic Canada English Language Arts Curriculum, End of Grade 6. (2008). <http://www2.gnb.ca/content/gnb/en/departments/education.html> adresinden 05.01.2014'te edinilmiştir.
- Rozmiarek, R. (2000). *Persuasive writing grade 6-8*. Westminster, CA: teacher-created-oresources.
- Sefer, A. (2015). *Çin Hong-Kong, Finlandiya, Kore, Singapur ve Türkiye'nin ana dili öğretim programlarının karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi). <https://tez.yok.gov.tr> adresinden 17/12/2015'te edinilmiştir.
- Sezen, K. (2010). *İkna Sanatı*. Ankara: Aktif Hayat Yayınları.
- TDK (2005). *Türkçe Sözlük (10. Baskı)*. Atatürk Kültür, Ankara: Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayını.

- Temizyürek, F., Erdem İ. ve Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Topsümer, F., Elden, M. ve Yurdakul N. (2014). *Reklam ve halkla ilişkilerde hedef kitle (6. baskı)*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- TÜİK (2014). İstatistiklerle Çocuk. <http://www.tuik.gov.tr/> adresinden 12.12.2015'te edinilmiştir.
- Wartella, E. A. (2013). Medya, beslenme ve çocukluk obezitesi. *I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı*. Cilt 1: 243-252.
- Whitfield, M. (2000), NAPLAN Persuasive text sample work sheets – primary. Sydney: Blake Education.
https://www.blake.com.au/v/vspfiles/assets/images/naplan_pri_persuasive_work_sheets_download.pdf adresinden 12.12.2014'te edinilmiştir.
- Writer's Choice Grammar and Composition Grade 6. (2001). ABD: Glencoe McGraw-Hill,
- Writer's Choice Grammar and Composition Grade 7. (2001). ABD: Glencoe McGraw-Hill,
- Writer's Choice Grammar and Composition Grade 8. (2005). ABD: Glencoe McGraw-Hill,
- Writing- K-10 Grade Level Expectations: A New Level of Specificity, Essential Academic Learning Requirements. (2005).
<http://www.k12.wa.us/Writing/Standards.aspx> adresinden 05.01.2014'te edinilmiştir.
- Yıdırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (7. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdugül, H. ve Bayrak, F. (2012). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerlilik ölçütleri: kapsam geçerlilik indeksi ve kappa istatistiğinin karşılaştırılması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Özel Sayı 2*, 264-271.
- Zimmaro, D. M. (2004). Developing Grading Rubric. The University of Texas at Austin, The division of instructional innovation and assessment.
<http://bsuenglish101.pbworks.com/f/rubricshandout.pdf> adresinden 06.03.2015'te edinilmiştir.

EKLER

1. Ek: İkna Edici Metinleri Değerlendirmek için Rubrik

		↓ Performans Düzeyleri ↓			
Bölümler (Boyutlar) ↓	Maddeler (Alt boyutlar) ↓	4 Puan (Çok İyi)	3 Puan (İyi)	2 Puan (Geliştirilmeli)	1 Puan (Yetersiz)
1. ÖRGÜ	1.1. Başlık	Başlık, savunulan tez ile <u>bütünüyle uyumlu</u> , <u>dikkat çekici ve çarpıcıdır</u> .	Başlık, savunulan tez ile <u>kısmen uyumlu ve dikkat çekicidir</u> .	Başlık, savunulan tez ile <u>uyumsuz veya üstünkörüdür</u> .	Başlık yoktur .
	1.2. Giriş	<u>İlgi çekici, dikkat uyandırıcı bir giriş paragrafı oluşturulmuştur</u> .	<u>Kısmen ilgi çekici bir giriş paragrafı oluşturulmuştur</u> .	<u>Basit, gelişigüzel bir giriş paragrafı oluşturulmuştur</u> .	Giriş paragrafı yoktur .
	1.3. Gelişme	Her bir fikrin ayrı bir paragrafta işlendiği, <u>en az üç</u> tutarlı ve sağlam gelişme paragrafı oluşturulmuştur.	Her bir fikrin ayrı bir paragrafta işlendiği <u>iki</u> tutarlı ve sağlam gelişme paragrafı oluşturulmuştur.	Fikirlerin sınırları dikkate alınmaksızın <u>gelişigüzel gelişme paragrafı/paragrafları</u> oluşturulmuştur.	Gelişme paragrafı yoktur .
	1.4. Sonuç	Okuyucuya, <u>tutarlı çözümler sunan ayrı bir sonuç paragrafı</u> vardır.	Okuyucuya, <u>kısmen tutarlı çözümler sunan ayrı bir sonuç paragrafı</u> vardır.	Okuyucuya, <u>gelişigüzel ve basit çözümler sunan ayrı bir sonuç paragrafı</u> vardır.	Sonuç paragrafı yoktur .
2. KURGU	2.1. Tez (Amaç)	Savunulan tez, <u>açık ve net</u> bir şekilde tanıtılmıştır.	Savunulan tez, <u>kısmen</u> tanıtılmıştır.	Savunulan tez, <u>üstünkörü veya basit</u> şekilde tanıtılmıştır.	Savunulan tez, <u>anlaşılmaz düzeyde değildir veya</u> yoktur .
	2.2. Destekleyici Görüşler	Savunulan tezi destekleyen <u>en az üç</u> görüş vardır.	Savunulan tezi destekleyen <u>iki</u> görüş vardır.	Savunulan tezi destekleyen <u>bir</u> görüş vardır.	Savunulan tezi destekleyen görüş yoktur .
	2.3. Karşı Görüşler	Karşı görüşlere <u>açıkça</u> yer verilmiş ve bunların <u>zayıflıkları vurgulanarak çürütülmüştür</u> .	Karşı görüşlere <u>kısmen</u> yer verilmiş ve bunların <u>zayıflıkları vurgulanmıştır</u> .	Karşı görüşlere <u>üstünkörü veya basit</u> biçimde yer verilmiştir.	Karşı görüşlere <u>yer verilmemiştir</u> .

3. İNANDIRICILIK	2.4. Duygusal Yönlendirme*	Okuyucunun duygularına <u>etkili bir şekilde</u> hitap edilerek okuyucu metnin içine dâhil edilmiştir.	Okuyucunun duygularına <u>kısmen</u> hitap edilerek okuyucu metnin içine <u>kısmen</u> dâhil edilmiştir.	Okuyucunun duygularına <u>belirsiz</u> ve basit bir şekilde <u>hitap edilerek</u> okuyucu metnin içine <u>sınırlı</u> olarak dâhil edilmiştir.	Okuyucunun duygularına <u>hitap edilmemiştir</u> .
		*Örnek: (Endişe duygusu) Milliyet gazetesinin "Dişi çürüten dokuz hata!" başlıklı haberinde, süt içmenin dişte kalsiyum oluşumunu artırdığı, süt içmeyenlerde diş çürümelerinin daha hızlı gerçekleştiği ifade edilmektedir.			
		2.5. Tekrar	Savunulan tez <u>farklı ifadelerle tekrar edilerek</u> vurgulanmıştır.	Savunulan tez <u>kısmen farklı ifadelerle tekrar edilerek</u> vurgulanmıştır.	Savunulan tez <u>tekrar edilmemiştir</u> .
	2.6. Çağrı	Bitişte, savunulan teze destek verme ve <u>harekete geçme çağrısı</u> yapılmıştır.	Bitişte, savunulan teze destek verme ve harekete geçme çağrısı <u>kısmen</u> yapılmıştır.	Bitişte, savunulan teze destek verme ve harekete geçme çağrısı <u>basit ve gelişigüzel bir şekilde</u> yapılmıştır.	Bitişte, savunulan teze destek verme ve harekete geçme çağrısı <u>yapılmamıştır</u> .
		3.1. Kaynak*	Alıntılar <u>güvenilir kaynaklardan seçilmiş ve kaynaklar belirtilmiştir</u> .	Alıntılar <u>kısmen güvenilir kaynaklardan seçilmiş ve kaynaklar belirtilmiştir</u> .	Alıntılar <u>güvenirliği</u> olamayan <u>kaynaklardan</u> seçilmiş ve kaynaklar belirtilmiştir.
	3.2. Gerekçelendirme	*Örnek: Türkiye İstatistik Kurumunun 2013 verilerine göre Türkiye nüfusunun 2023 yılında 84.247.088 kişi olması beklenmektedir. (Resmî ve bilimsel kaynaklar)	*Örnek: Haber Türk gazetesinin bir haberine göre Türkiye nüfusunun 2023 yılında 84.247.088 kişi olması beklenmektedir. (Kurumsallığı ve güvenilirliği yüksek elektronik veya basılı kitle iletişim araçları)	*Örnek: Bilgicik.com web sitesinin haberine göre Türkiye'nin nüfusu 2023 yılında 84.247.088 olacaktır. (Alelade internet ve haber siteleri)	*Örnek: Türkiye nüfusunun 2023 yılında 84.247.088 kişi olması beklenmektedir.
		3.3. Detaylandırma*	Destekleyici görüşler tam ve doğru olarak gerekçelendirilmiştir.	Destekleyici görüşler <u>kısmen</u> gerekçelendirilmiştir.	Destekleyici görüşler <u>gerekçelendirilmemiştir</u> .
	3.3. Detaylandırma*	Etkili biçimde kullanılmış <u>en az üç</u> ikna edici teknik vardır.	Etkili biçimde kullanılmış <u>iki ve altında</u> ikna edici teknik vardır.	İkna edici teknikler <u>belirsiz ve birbirini tekrar edecek şekilde</u> kullanılmıştır.	İkna edici teknik <u>yoktur</u> .
		* (İkna edici teknikler) Uzman görüşleri, sayısal veriler, örnekler, tanık gösterme/alıntılar, yönlendirici /retorik sorular, karşılaştırmalar, anekdotlar (kısa hikâye)			

4. ANLATIM	4.1. Geçiş ifadeleri*	Geçiş ifadeleri etkili, uyumlu ve doğru kullanılmıştır.	Geçiş ifadeleri <u>kısmen</u> doğru kullanılmıştır.	Geçiş ifadeleri <u>belirsiz ve gelişigüzel</u> kullanılmıştır.	Geçiş ifadeleri <u>yoktur</u> .
		*Daha önce belirtilen bir fikri yeniden ifade etmek (böylece, bu sayede, bu şekilde, buradan hareketle...), karşıtlığı belirtmek /düşüncenin yönünü değiştirmek (aksine, ama, tam tersi...), neden-sonuç, amaç-sonuç vs. ilişkisini göstermek (bu yüzden, bundan dolayı, bu sebeple, bu amaçla...), sonuca bağlamak (kısaca, özetle, sonuç olarak...), yeni bir fikre geçmek (bunun yanında, yanı sıra, ayrıca, ilaveten...).			
	4.2. Gereklilik ifadeleri	Gereklilik ifadeleri, <u>etkili</u> bir şekilde kullanılmıştır. (Gereklilik kipi -malı, -meli, istek kipi-a, -e, emir kipi)	Gereklilik ifadeleri, <u>kısmen</u> etkili bir şekilde kullanılmıştır.	Gereklilik ifadeleri, <u>sınırlı bir şekilde</u> kullanılmıştır.	Gereklilik ifadeleri <u>kullanılmamıştır</u> .
	5.1. Yazım*	Sözcüklerin <u>tamamı</u> <u>doğru</u> yazılmıştır.	Sözcüklerin yazımında, <u>en fazla</u> üç yanlış vardır.	Sözcüklerin yazımında, <u>dört veya beş</u> yanlış vardır.	Sözcüklerin yazımında, <u>altı ve üzerinde</u> yanlış vardır.
5. DIŞ YAPI		*Metin içinde, aynı kelime, farklı yerlerde yanlış yazılmışsa bir yanlış olarak değerlendirilecektir. Örnek: Yanlış (yalnız) kaldı. Yanlızlık (yalnızlık) zordu. (1 yanlış)			
	5.2. Noktalama	Noktalama işaretlerinin <u>tamamı</u> <u>doğru</u> kullanılmıştır.	Noktalama işaretlerinin kullanımında, <u>en fazla</u> üç yanlış vardır.	Noktalama işaretlerinin kullanımında, <u>dört veya beş</u> yanlış vardır.	Noktalama işaretlerinin kullanımında, <u>altı ve üzerinde</u> yanlış vardır.

2. Ek: Öz Değerlendirme Formu

İKNA EDİCİ METİN İÇİN ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU				
	KESİNLİKLE EVET 4 puan	EVET 3 puan	KISMEN 2 puan	HAYIR 1 puan
ÖRGÜ				
Metnimin başlığı dikkat çekici mi?				
Metnimin ayrı ve ilgi çekici bir giriş paragrafı var mı?				
Her bir destekleyici görüşümü ayrı bir gelişme paragrafı olarak ele aldım mı?				
Metnimin tutarlı çözümler sunan ayrı bir sonuç paragrafı var mı?				
KURGU				
Konuyla ilgili fikrimi açık bir şekilde belirttim mi?				
Savunduğum fikri destekleyen görüşler (ana nedenler) oluşturdum mu?				
Savunduğum fikre karşı olan görüşleri ele alıp onların zayıf noktalarını vurgulayarak çürüttüm mü?				
Okuyucunun duygularına hitap ettim mi?				
Savunduğum fikri yazımın sonunda farklı ifadelerle tekrar edip vurguladım mı?				
Okuyucuya, görüşümü desteklemesi için çağrıda bulundum mu?				
İNANDIRICILIK				
Savunduğum her bir destekleyici görüş ile ilgili en az bir sağlam gerekçe sundum mu?				
Destekleyici görüşlerimin ikna ediciliğini artırmak için ikna edici teknikleri kullandım mı?				
İnandırıcılık için kullandığım alıntıların kaynaklarını belirttim mi?				
ANLATIM				
Gerekliklik ifadeleri kullandım mı?				
Yazının akıcılığı için geçiş ifadelerini kullandım mı?				
YAZIM VE NOKTALAMA				
Sözcüklerin doğru yazımına dikkat ettim mi?				
Noktalama işaretlerini doğru kullandım mı?				

3. Ek: İkna Edici Metin Taslak Formu

BAŞLIK

SAVUNULAN TEZ

1. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)
 1.
 2. (varsa).....

2. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)
 1.
 2. (varsa).....

3. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)
 1.
 2. (varsa).....

Karşı Görüşler:
 1.
 2. (varsa).....

Zayıf Nokta

İkna Edici Teknikler
 1. 3. 5.

Kaynak

Duygulara Hitap

Savunulan tezin tekrarı

Destek Çağrısı

4. Ek: Metin Analizi Kontrol Listesi Örneği

Haydi Hayvanlarla Tanışmaya - Kontrol Listesi																
Öğrencilerin İkona Edici Metnin Yapısını Çözümleme Durumu İçin Kontrol Listesi																
Evet: * Hayır: X	Yazarın savunduğu tezi bulunmaktadır.	Yazındaki destekleyici görüşleri bulunmaktadır. (3)	Gerekçeleri bulunmaktadır. (3)	Karşı görüşleri bulunmaktadır.	Karşı görüşleri çürütme yapılmıştır.	Dayanışal yordamlarını göstermektedir.	Kaynak	Tekrarı bulunmaktadır.	Çağrısı bulunmaktadır.	Gerekliklik ifadelerini bulunmaktadır.	Geçici ifadelerini bulunmaktadır.	Görüşleri destekleyen ikona edici teknikleri bulunmaktadır.				Puan
												Sayısal veri	Karşılaştırma	Örnek (2)	Tanık göster-	
Ö1	*	*XX	*	X	X	*	X	*	*	*	*	*	X	*X	*	13
Ö2	X	*XX	XXX	X	X	X	X	X	X	X	X	*	X	XX	X	2
Ö3	X	*XX	*XX	X	X	X	X	*	*	*	*	*	X	XX	*	8
Ö4	*	**X	**X	X	X	X	X	*	*	*	*	X	X	**	*	12
Ö5	*	***	***	X	X	*	*	*	*	*	*	*	X	**	*	17
Ö6	X	*XX	XXX	X	X	X	X	*	*	X	X	*	X	*X	X	5
Ö7	X	*XX	XXX	X	X	X	X	*	*	X	X	*	X	*X	*	6
Ö8	X	*X	XX*	X	X	X	X	*	*	X	X	*	X	**	*	9
Ö9	*	***	*XX	*	X	*	X	X	X	*	*	*	X	XX	*	11
Ö10	*	XXX	*XX	X	*	*	X	*	*	*	*	*	X	*X	*	11
Ö11	*	***	***	X	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*X	*	18
Ö12	*	*XX	XXX	X	X	*	X	X	X	*	*	*	*	XX	X	7
Ö13	*	***	*XX	X	X	*	*	*	*	*	*	*	*	**	*	16
Ö14	*	***	***	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*X	*	19
Ö15	X	**X	**X	*	X	X	*	*	*	*	*	*	*	*X	*	14
Ö16	*	***	***	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*X	*	19
Ö17	X	*XX	*XX	X	X	X	X	*	*	*	*	*	X	XX	*	8
Ö18	*	*XX	**X	*	*	X	X	*	*	*	*	*	X	XX	X	11
Doğru yapan öğrenci sayısı	11	32	27	5	5	9	6	15	15	14	14	17	6	16	14	
Yanlış yapan öğrenci sayısı	7	22	27	13	13	9	12	3	3	4	4	1	12	20	4	
Doğru yapanların yüzdesi	%61,11	%59,25	%50	%27,27	%27,27	%50	%33,33	%83,33	%83,33	%77,77	%77,77	%94,44	%33,33	%44,44	%77,77	

Gelişme

Nesli tükenme tehlikesi altında olan hayvanların korunmasında hayvanat bahçelerinin rolü çok önemlidir. Mesela soyu tükenmekte olan Avrupa bizonu, 1925 yılından itibaren hayvanat bahçelerinin üreme programları sayesinde artık Beyaz Rusya, Polonya ve Rusya'da sürüler hâlinde yaşayabilmektedir. Yine dev pandalar nesli tükenmekten son anda kurtarılan hayvanlardır. Bu iki tür için hayvanat bahçelerinin yürüttüğü kurtarma çalışmaları insanlığın onlara verdiği zararın telafisinden başka bir şey değildir. Hayvanat bahçelerinin koruma çalışmaları olmasaydı bu iki türün de nesli 2000'li yıllara ulaşmadan tükenecek ve insanlık onları yalnızca fotoğraflarda görebilecekti. Canlı türlerinin yok olmasının tek sonucu onları görmekten mahrum kalmak değildir elbette. Bir türün kaybı, birbirine doğal bir döngü ile bağlı olan bitki ve hayvan türlerinin dengesinin bozulmasına da neden olur. Anadolu Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümünden Prof. Dr. Ali Yavuz Kılıç Türkiye'de, tarla farelerinin doğal düşmanları olan tilki, yılan ve yırtıcı kuşların yok edilmesinden sonra fare nüfusunun çok arttığını belirtmiş ayrıca süne ve kımlıdan (zararlı böcek) sonra tarıma en büyük zararı veren hayvanın fare olduğunu vurgulamıştır. Bu durum, zaten geçim mücadelesi veren çiftçilerin işini zorlaştırmakla kalmamakta ülkemizin tarımsal üretimine zarar vermektedir. Bu bakımdan, doğal dengeyi korumaya çalışan bu kurumları desteklemek, durmaksızın hayvanlara ve doğaya zarar veren biz insanların borcudur.

Hayvanat bahçelerinin bir diğer işlevi hayvanları koruma konusunda insanları eğitmesidir. Darıca Hayvanat Bahçesinde öğrenciler için çevre ve doğada ender bulunan türlerin korunması konusunda eğitim verilmektedir. Bu eğitimlerde kurumun amaçladığı "çevre ve doğanın korunmasına yönelik bilincin artırılmasıdır". Uzman personelden alınacak bu eğitim biz öğrenciler için büyük bir fırsattır. Bu eğitim sayesinde bizler, hem hayvanat bahçelerinde hayvanlara zarar vermeden ve onlardan zarar görmeden farklı ve ilginç türlerle tanışmış hem de doğal ortamlarında onları koruma konusunda bilinçlendirilmiş oluruz.

Sonuç

Hayvanat bahçeleri, soyu tükenme tehlikesi altında olan hayvanların bakımını üstlenen ve çoğalmalarını sağlayan, insanları ilginç hayvanlarla buluşturan yerlerdir. Bunları yaparken hayvanlara neredeyse gerçeğini birebir taklit eden ortamlar sunarak onların sağlıklı kalmasını sağlar. Hayvanat bahçelerine giderek buralardaki hayvan dostlarımızın bakımına maddi katkıda bulunmalıyız. Üstelik yarının yetişkinleri olan bizler dünyanın yalnızca insanlara ait olmadığını görmeliyiz.

19. Metinde sarı ile boyanmış yerler

20. Metinde yeşil ile boyanmış yerler

Cevaplar: 1. Karşılaştırma 6. Karşı görüş 11. Örnekleme 16. Gerekçelendirme 2. Duygusal yönlendirme 7. Zayıf nokta (çürütme) 12. Gerekçelendirme 17. Tekrar 3. Savunulan tez 8. Kaynak gösterme 13. Tanık gösterme 18. Çağrı 4. Birinci destekleyici görüş 9. Sayısal veri kullanma 14. Üçüncü destekleyici görüş 19. Geçiş ifadeleri 5. Gerekçelendirme 10. İkinci destekleyici görüş 15. Örnekleme 20. Gereklilik ifadeleri

Gelişme

İstanbul gibi büyük ve kalabalık şehirlerde yayaaların da tıpkı araçlar gibi uyması gereken trafik kuralları vardır. Yürüyen merdiven kuralı bunlardan biridir. TDK trafiği “ulaşım yollarının yayalar ve her türlü taşıt tarafından kullanılması, gidiş geliş” olarak tanımlamıştır. Yürüyen merdivenler de özellikle metro istasyonlarında yayalarca kullanılan bir ulaşım yoludur. Merdivenlerde bekleyenlerin sağda durması acelesi olanların soldan ilerlemesi bir kuraldır. Yavaş giden insanların veya yürüyen merdivende bekleyenlerin merdivenin sol tarafını işgal etmesi yasaktır. Çoğu metro istasyonunda konu ile ilgili uyarı yazıları bulunmasına ve anonslar yapılmasına rağmen bazı insanların hâlâ merdivenin sol tarafına dikilip geçişi kapatması anlaşılacak bir şey değildir.

Sonuç

Yürüyen merdivenler toplumun farklı kesimlerinden gelen insanların bir arada düzenli ve hızlı bir şekilde hareket etmesini sağlar. Kurlsızlık ise karmaşa ortamı oluşturur. Karmaşaya ve izdihamı neden olmamak, insanların zamanını almamak, yayaların da uyması gereken geçiş kuralları olduğunu göz ardı etmemek, her bilinçli insanın görevidir. Biz de uygar bir insan olarak gecikmeksizin hatta hemen bugün bu sorumluluğumuzu yerine getirmeye başlayalım.

19. Metinde sarı ile boyanmış yerlerdur.

20. Metinde yeşil ile boyanmış yerlerdur.

Cevaplar: 1. Karşılaştırma 6. Zayıf nokta (çürütme) 11. Örneklem 16. Duygusal yönlendirme 2. Savunulan tez 7. Anekdot kullanma 12. Sayısal veri 17. Tekrar 3. Birinci destekleyici görüş 8. İkinci destekleyici görüş 13. Gerekçelendirme 18. Çağrı 4. Örneklem 9. Gerekçelendirme 14. Kaynak gösterme 19. Geçiş ifadeleri 5. Karşı görüş 10. Üçüncü destekleyici görüş 15. Retorik soru kullanma 20. Gereklilik ifadeleri

Aşağıda bulunan kavramları metindeki uygun kutucuklara yerleştiriniz. Her bir kutucuk 5 puandır.

Çağrı / çürütme / destekleyici görüş / destekleyici görüş / destekleyici görüş / duygusal yönlendirme / geçiş ifadeleri / gereklilik ifadeleri / gerekçelendirme / gerekçelendirme / gerekçelendirme / karşı görüş / örnek / retorik soru / retorik soru / savunulan tez / tanık gösterme / tanık gösterme / tanık gösterme / tanık gösterme

İÇELİM, GÜÇLENELİM!

Giriş		İnsanların dünyaya gelir gelmez aldıkları ilk besin anne sütüdür. Doktorlar yeni doğanlar için ilk altı ay anne sütünün önemini her fırsatta vurgularlar. Konuyla ilgili olarak Prof. Dr. Erkan Topuz “Hastalığa yakalanma riskini organik beslenme azaltır ve en organik besin süttür.” diyerek sütün önemini vurgulamıştır. Bence insanların sütle olan bu güzel ilişkisi hayatları boyunca kesilmemelidir çünkü gelişim hayatı boyu devam eder. Hangi yaşata olursak olalım düzenli bir şekilde süt içmeye devam etmeliyiz.	
Gelişme	Süt bedensel gelişimi olumlu yönde etkiler. A, D, B1, B2, B3, B5, B6, B9, B12 vitaminlerini içeren süt, saçların uzamasına, cildin güzelleşmesine, görme becerisinin artmasına, dişlerin sağlamlığına, kemik gelişimine ve diğer pek çok bedensel gelişime katkıda bulunur. Kansas Üniversitesi Tıp Fakültesine göre süt, kemik ve kaslar için önemli olduğu kadar beyni de korumaktadır. Üniversitenin sütün beyne olan faydaları hakkındaki araştırmaları, sütün beyin hücrelerini koruduğunu, günde üç bardak süt içmenin bunama riskini azaltabileceğini göstermiştir. Sütün mineral ve vitaminlerinden kendimizi mahrum bırakmak sağlıklı bir gelişim, kaliteli bir hayat, saat gibi çalışan bir beyinden kendimizi mahrum bırakmaktır. Açıkçası bu akılcıca bir davranış değildir. Süt içen çocukların zihinsel becerilerinin de daha gelişmiş olduğu görülür. Peki, bu işin sırrı nedir? Biyolojik gelişim, zekâ gelişimini olumlu yönde etkiler. Bir çocuğun zekâ gelişimi ne kadar iyi olursa kişilik gelişimi de o kadar iyi olur. Böylece mutlu bireyler oluşur. Bu da okul hayatına küçük yaşta başlayan öğrencilerin hem fiziksel hem zihinsel hem de ruhsal olarak eğitime hazır olmalarını sağlar. Türkiye’nin yetiştirdiği en büyük basketbolculardan olan, uzun boyu ve güçlü yapısı		

Gelişme

İle bilinen Mehmet Okur'un çocukken günde 4 litre süt içtiği herkesçe bilinir. Kendisinin hem fiziki yapısı hem de zihinsel yapısıyla sütün faydalarını gördüğü açıktır. **Çünkü** hiçbir spor dalı yalnızca fiziksel güçle yapılmaz, çoğu kıvrak bir zekâ gerektirir. Zaten boşuna dememiş Atatürk "Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur." diye.

Halk arasında, yatmadan önce süt içmenin uyumaya yardımcı olduğunu bilmeyen yoktur. Peki, süt uyumayı nasıl kolaylaştırır, hiç düşündünüz mü? Püf noktası triptofandır (aminoasit). Uykuyu tetikleyen bu madde sütte bol miktarda bulunmaktadır. Her akşam süt tüketen çocuklar uykuya dalma sorunu yaşamazlar. **Böylece** gerçekten geceleri hem uyur hem de büyürler. Kaliteli bir uyku sayesinde gün içinde evde ve okulda daha enerjik ve daha aktif hâle gelebilirler.

Süt içmeyi sevmediğini söyleyip bahane üretenler, şöyle böyle deyip ah vah edenler... Onlar neler neler kaçırıyorlar... Uzman diyetisyen Aysen Arıcan Öz, pek çok kronik hastalığın temelinde dengesiz beslenme ve yetersiz kalsiyum alımının olduğunu vurguluyor. Peki, o hâlde neden süt içmeyi alışkanlık haline getirmiyoruz? Bir de süt içmenin zevkli olmadığını düşünenler var tabii. Eveeet, daha otuzlu yaşlara gelmeden üç beş diş çektirmek, beş on dolgu yaptırmak daha mı zevkli? Yoksa kırklarına gelmeden kemik ermesi vs. kemik hastalıklarına yakalanmak mı? Ya erken bunama riski? Bence kırk yaşında olup bir ağız dolusu pırlı çırıl dişle, dimdik bir iskeletin verdiği sağlam bir duruşla, sağlıklı bir ciltle otuz yaşında görünmek yani aslında zimba gibi sağlıklı olmak daha zevkli olsa gerek.

Sonuç

Her şey bir yana, sütün müthiş bir içecek olduğunu sevimli dostlarımız kedilerin tercihinden bile anlayabilmeliyiz aslında. Hiç süt sevmeyen kedi gördünüz mü? Peki, kalsiyum eksikliği yüzünden hastalanan kedi? Beslenme konusunda kedilerin bizden daha uyanık oldukları belli. Süt konusunda onları örnek **almalıyız**. **Çocukluğumuzda, yetişkinliğimizde ve yaşlılığımızda sağlıklı bir vücut ve zihin için kendimize bir iyilik yapmalı; her fırsatta sokakta, evde, okulda lık lık süt **içmeliyiz**.**

8.
 9.
 10.
 11.
 12.
 13.
 14.
 15.
 16.
 17.
 18.
 19. Metinde sarı ile boyanmış yerlerdır,
 20. Metinde yeşil ile boyanmış yerlerdır,

Cevaplar: 1. Tanık gösterme 2. Savunulan tez 3. Destekleyici görüş 4. Kaynak gösterme 5. Duygusal yönlendirme 6. Destekleyici görüş 7. Gerekçelendirme 8. Örnek 9. Gerekçelendirme 10. Tanık gösterme 11. Destekleyici görüş 12. Gerekçelendirme 13. Tanık gösterme 14. Retorik soru 15. Karşı görüş 16. Retorik soru 17. Tekrar 18. Çağrı 19. Geçiş ifadeleri 20. Gerekliklik ifadeleri

BUGÜN NE GİYSEM?

BAŞLIK

1. Anekdot

2. Tez (amaç)

3. Destekleyici görüş

4. Gerekçeleştirme

5. Örnek verme

6. Tanık gösterme

7. Destekleyici görüş

8. Gerekçeleştirme

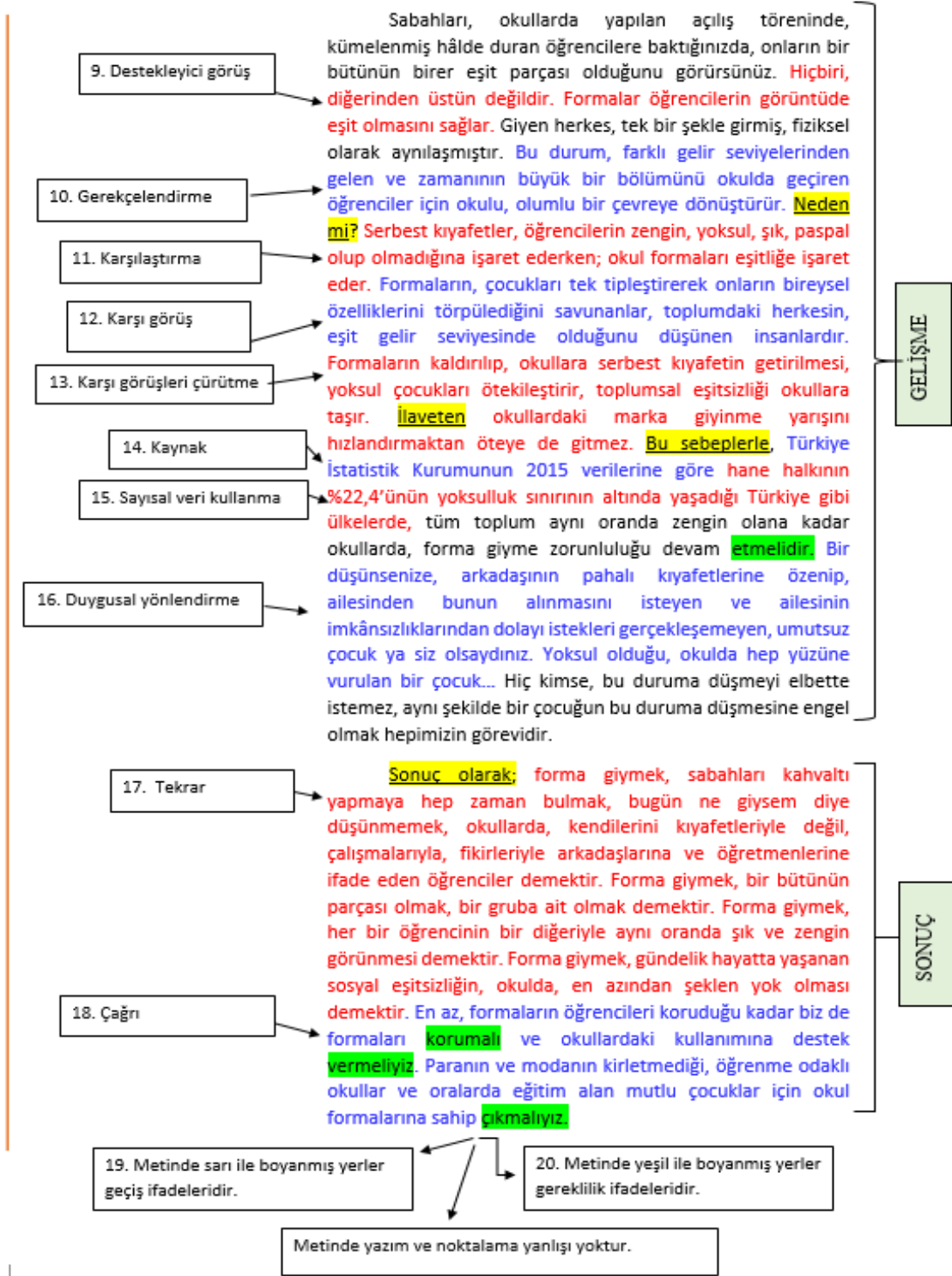
Bu pantolon, kırmızı gömlekle mi yakışır yoksa mavisiyle mi daha iyi olur? Hava sıcaklığı nasıl ki? İnce mi giyinsem yoksa kalın mı giyinsem? Sabahları, yataktan kalkar kalkmaz, şişkin gözlerimi ovuştururken, kafamda, bir sürü soru dolaşmaya başlıyor. Aklımdaki kıyafetleri deniyorum. Hımm... Bu bununla olmadı. Off puf... Başka kıyafetleri tekrar deniyorum ve daha başkalarını bir daha, bir daha... **Bu süreci yaşamadığım ve bu sorulara cevap vermek zorunda olmadan geçirdiğim, yirmi dakikada; hem giyinip hem kahvaltı yapıp hem de okul servisine yetiştiğim ilkokul, ortaokul ve lise yıllarımı özlüyorum doğrusu. Her sabah, kıyafet seçmek, gerçekten çok zor bir karar verme süreci. Bence okullarda uygulanan forma giyme zorunluluğu, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen ve kesinlikle sürdürülmesi gereken doğru bir uygulamadır.**

Aslında, okul formaları, öğrencilerin bağlı bulundukları okullara, işaret eden, tek tip giysilerdir. Formalı bir öğrencinin dış görünüşüne baktığınızda, onun hangi okulun öğrencisi olduğunu hemen anlarsınız. Aynı okulda olmalarına rağmen ayrı ayrı sınıflarda, ayrı ayrı şubelerde okuyan, birbirlerini şahsen tanımayan öğrenciler de karşısındakinin formasını görünce, aynı okulun öğrencisi olup olmadıklarını hemencecik anlayıverirler. **Bu sayede, öğrenciler, zamanla okullarına ve okullarının diğer öğrencilerine karşı aidiyet ve yakınlık duyarlar.** Her biri, onlara dışardan bakan diğer gözlerle karşı birlik ve beraberlik duygusu kazanırlar. **Askerî üniformalar, doktor önlükleri, avukat cübbeleri gibi çeşitli meslek gruplarındaki standartlaştırılmış kıyafet giymi, aynı dayanışma ve ait olma algısını oluşturmak için Türkiye’de ve dünyada yürütülmekte olan benzer uygulamalardır. Zaten Maslow’a göre “bireyin bir gruba ait olma ihtiyacı” ihtiyaçlar hiyerarşisinin temel ihtiyaçlar listesinde baştan üçüncü sıradadır. Buradan hareketle, bireyin gruba ait olma ihtiyacının, doğuştan getirilen, temel özelliklerinden olduğunu anlamak güç değildir. Okulda, forma giymek de öğrencilerin bu ihtiyacını pekiştirir.**

Okul formalarının en faydalı yanı her gün bir yenisi çıkan moda akımlarının, çocukların zihinlerine saldırmasına engel olmasıdır. Modanın cılgın, rahatsız edici ve bazen mantık dışı olan eğilimleri, formalar sayesinde, okullara ve öğrencilerin akademik yaşantısına giremez. Moda akımlarına daha az maruz kalan öğrenciler, çocuk sadeliğini, düzlüğünü ve aydınlığını okul ortamında rahatça yaşayabilirler. **Formalar, öğrencilerin kafalarının kıyafetlerle değil derslerle meşgul olmasını sağlar. Zaten okullar, çeşitli kıyafetlerin değil, çeşitli fikirlerin sergilendiği ortamlar olmalıdır.**

GİRİŞ

GELİŞME

6. Ek: İkna Edici Yazma Eğitimi Kitapçığı

İKNA EDİCİ YAZMA

BİRİNCİ BÖLÜM

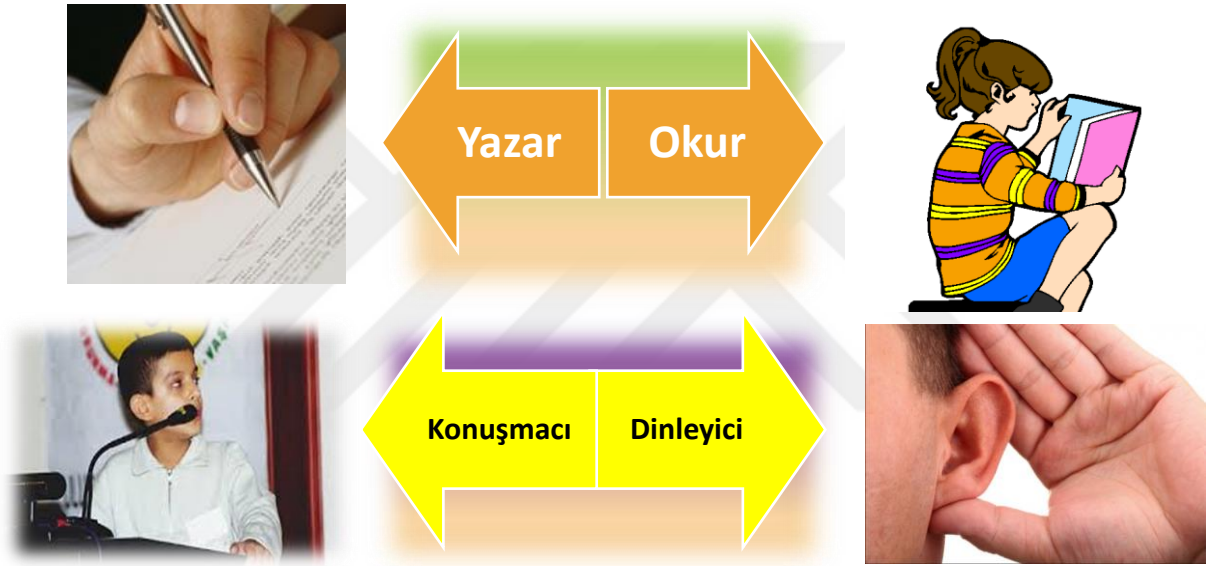
GİRİŞ

- İkna ne demektir?
- İkna edici yazma nedir?
- İkna edici yazmayı öğrenmek niçin önemlidir?
- İkna edici yazmada yazarın kendine sorması gereken sorular nelerdir?

İKNA NE DEMEKTİR?

Bu tanımlardan hareketle iknayı “ulaşılmak istenen amaçların ortaya çıkarılması için gerçekleştirilen bir iletişim biçimi” olarak tanımlayabiliriz. İletişimin var olduğu her yerde ikna süreci gerçekleşebilir. İkna sürecinin iki yönü bulunmaktadır.

Bunlar konusmacı ve dinleyici olabileceği gibi yazar ve okuyucu da olabilir. Oyman, M. (2012), İkna edici iletişim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

İKNA EDİCİ YAZMA NEDİR?

Yazma eylemi genel olarak iki amaç doğrultusunda yapılır. Bunlardan birincisi bilgi aktarmak ikincisi ise duygu aktarmaktır. Bilgilendirici metinlerde daha çok bilgi aktarmak amaçlanırken hikâye edici metinlerde ve şiirlerde daha çok duygu aktarmak amaçlanır. İkna edici metinlerde ise hem bilgi hem de duygu aktarımı yapılabilir.

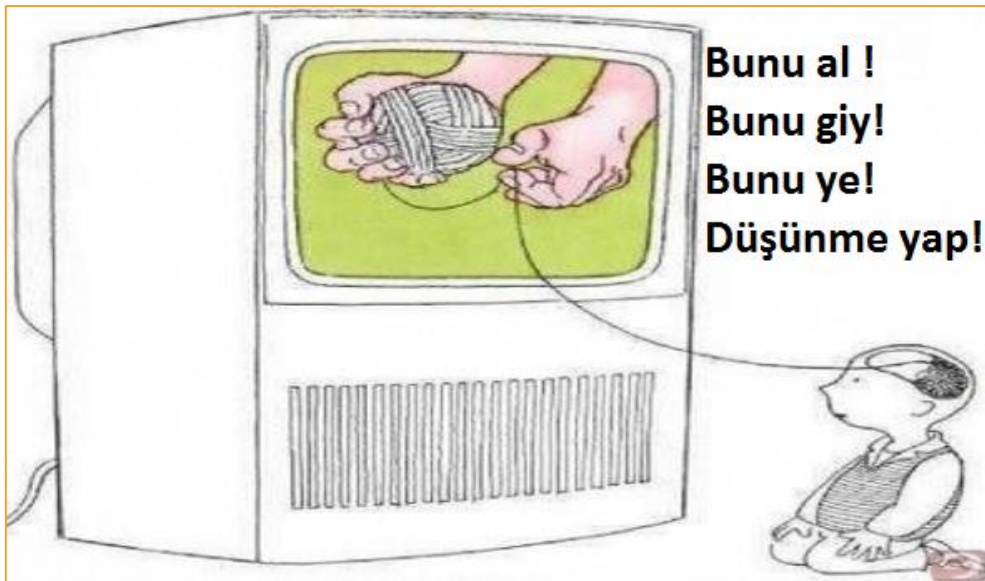
İkna edici metinlerde yazar, belli bir amaç doğrultusunda yazısını kurgular. Bir konuda iki veya daha fazla bakış açısı sunar ve bunlardan birini okuyucuya tavsiye eder. Tavsiye ettiği bakışı okuyucuya kabul ettirmeye çalışır ve insanları harekete geçmeye yönlendirir. Böylelikle kendi görüşleri hakkında okuyucunun zihninde olumlu kanaat oluşturur.

İKNA EDİCİ YAZMAYI ÖĞRENMEK NİÇİN ÖNEMLİDİR?

İkna edici metinler günlük yaşantımızın bir parçasıdır. Televizyon, gazete, radyo, internet, sosyal medya ve dergiler günlük alış-verişlerimizde ve günlük karar verme süreçlerimizde ikna edici metinlerden yararlanır. İkna edici metinlerin nasıl yazıldığını öğrenmek; ikna edici dilin kullanıldığı pazarlama metinlerini eleştirebilmenizi sağlar.

Günlük hayatta ikna edici dil nerelerde ve kimler tarafından kullanılır?

- Reklamlar, reklamcılar
- El ilanları, broşürler, pazarlamacılar
- Gazeteler, köşe yazıları, gazeteciler
- Siyasi konuşmalar, siyasetçiler, yöneticiler
- TV, İnternet (Kitle İletişim Araçları)

Bir düşünelim! Metnimizle insanları nasıl ikna edebiliriz?

Etkili bir ikna edici metin yazabilmek için yazar, metnini oluşturmaya başlamadan önce, kendine aşağıdaki soruları sormalıdır.

- **Niçin yazacağım?**
- **Kim olarak yazacağım?**
- **Kime yazacağım?**
- **Nasıl yazacağım?**
- **Yazdıklarımı nasıl düzenleyeceğim?**

1. “Niçin yazacağım?” sorusunun cevabı metninizin amacıdır. Metnin amacı aynı zamanda ‘savunulan tez’ demektir. Savunulan tez ile ilgili kitabınızın ikinci bölümünde detaylı bilgiler yer almaktadır.

Örnek: Reklam

XXX Diş Macunu Diş Eti Bakımında Uzman

Dişlerinizi fırçalarken sizin de dişleriniz kanıyor mu? Onun kanıyordu. Bunun bir problem olduğunu bilmiyor, doğru diş fırçalamanın bir işareti olduğunu düşünüyordu. Ama gerçek bunun tam tersiydi.

Yetersiz ağız bakımı, sağlıklı diş etlerinin sebeplerinden biri olabilir. Plaklar temizlenmezse dişlerin etrafına birikerek diş etlerine zarar verebilir. Ve hatta daha ciddi sorunlara neden olabilir.

O, bu yüzden dişini fırçalarken lavaboda her gün fırçasında kan lekesiyle karşılaşılıyordu. Önlem almadığı için zamanla diş etleri zayıfladı. Ve sonunda dişini kaybetti. Bu trajedi önlenebilirdi.

Plakların geç kalınmadan temizlenmesi, diş eti sağlığını korumada çok önemlidir. Diş eti bakımında uzman xxx diş macunu plakların temizlenmesine bu şekilde diş ve diş etlerinin korunmasına yardımcı olur. Siz de bu hataya düşmeyin ve xxx diş macununu kullanmaya başlayın.

Reklam metninin kaynağı: <https://www.youtube.com/watch?v=erzjvwsE3OY> Erişim tarihi 08.08.2015

Aşağıdaki soruyu bu metne göre cevaplayınız.

1. Sizce bu reklamın hazırlanma amacı nedir?

.....

.....

.....

2. “Kim olarak yazacağım?” sorusunu metin yazmaya başlamadan önce kendinize sorun. Metin, birinci şahıs/kişi ağzından yazılabileceği gibi üçüncü şahıs/kişi ağzından da yazılabilir. Bunun dışında yazar metindeki bir karakterin veya bir nesnenin ağzından da metnini oluşturabilir. Metne başlamadan önce buna karar vermek ifade biçimine karar vermeyi kolaylaştırır.

Örnekler:

- Ben çikolatalı pastanın en iyi pasta çeşidi olduğunu düşünüyorum. (1. şahıs)
- Çoğu insan çikolatalı pastanın en iyi pasta çeşidi olduğunu düşünür. (3. şahıs)
- İçine kitap doldurulan bir okul çantası olarak konuşmak istiyorum. (Bir nesnenin ağzından)

Örnek: Metin

Bugün, içimden geçenleri siz insanlarla paylaşmak istiyorum. Her ne kadar insanlar bizi değersiz olarak görseler de bizi araba camından dışarıya fırlatıp atmaları hiç hoş değil. Attıkları zaman saatte en az 80 km hızla esen rüzgâr bizi oradan oraya savurur, defalarca yere çarpıp çarpıp tekrar havalandırır. Havada savrulup dururken bazen otomobillerin ön camlarına takılıp kazalara neden oluruz. İnsanların bizimle ilgili yaptığı bir diğer hata da bizi küçük bebeklerinin olduğu bebek koltuklarına bırakmalarıdır. Beni yanlış anlamayın, biz bebekleri severiz. Ancak onlar bazen bizi kafasına geçirirler veya ağızlarına tıktırırlar ve boğulurlar. Bu yüzden lütfen bizi atarken dikkatli olun. Bizi araç camlarından fırlatmayın veya bebeklere vermeyin. Biz insanları severiz ve kesinlikle onlara zarar vermek istemeyiz.

Metnin kaynağı: Writer’s Choice Grammar and Composition Grade 8 (2005). ABD: Glencoe McGraw-Hill

Aşağıdaki soruları bu metne göre cevaplayınız.

1. Yazar bu metni niçin yazmıştır?

.....

2. Sizce bu metin kimin / neyin ağzından yazılmış olabilir?

.....

3. “Kime yazacağım?” sorusunun cevabı hitap ettiğiniz kişilerdir. Hedef kitlenizi tanıdığınızda yazının içeriğine neleri alıp neleri almayacağınıza karar vermeniz kolay olur. Başarılı bir ikna edici metin belli ilgileri olan özel bir hedef kitleye yazılır. Ayrıca ikna edici yazılarda hedef kitleye göre resmî ya da resmî olmayan bir anlatım kullanılır. İzleyeni ikna etme amaçlı olarak hazırlanan reklamlarda hedef kitle son derece önemlidir. Reklamlar, insanların hepsini hedeflemez ve belirli gruplara yönelik yapılır. Reklam yazarları çeşitli anketler yardımıyla pazarlayacağı ürünleri alabilecek insanlar hakkında bilgi edinir. Bu bilgiler o insanların ihtiyaçları, arzuları ve nasıl para harcadıklarını gösterir. Reklamlarda da bu bilgiler kullanılarak hedef kitlenin karar verme süreci etkilenmeye çalışılır.

Örnek: Reklamlar izletilir ve hedef kitlesi buldurulur

- *Reklamın kaynağı: <https://www.youtube.com/watch?v=De6MRy4JvpM> Erişim tarihi 08.08.2015 çikolata reklamı*
- *Reklamın kaynağı: <https://www.youtube.com/watch?v=XDjhb1oU9R8> Erişim tarihi 08.08.2015 tıraş köpüğü reklamı*
- *Reklamın kaynağı: <https://www.youtube.com/watch?v=BcsXozlDAMw> Erişim tarihi 08.08.2015 sıvı deterjan reklamı*

Örnek: Metin

Cep Zehri

Araştırmalar Türkiye’nin %90’nının cep telefonu kullandığını gösteriyor. Kullanıcıların çoğu öğrenciler ve gençler. Hatta bu öğrencilerden bazıları iki tane telefon kullanıyor. %10’luk telefon kullanmayan bölümün ise %5’i telefon kullanmak istiyor fakat maddi sıkıntılardan dolayı kullanamıyor. Bu durum, kullanamayanlar için dezavantaj gibi görünmesine rağmen aslında bir avantaj. Çünkü cep telefonunun zararlarından farkında olmadan korunmuş oluyorlar.

Okula telefon ile gelen arkadaşlarım, sürekli telefonla uğraştıkları için dersi dinlemiyorlar, daha doğrusu dinleyemiyorlar. Üstelik sadece telefonla birebir uğraştıkları zaman da değil. Eğer telefon yanlarındaysa açıp bakmasalar bile akılları telefonda

kaldığından derse odaklanamıyorlar. Hatta etrafındaki arkadaşlarının da dikkatini çekip onların da dersten kopmasına neden oluyorlar. Hâliyle hep zayıf notlar alıyorlar ve başarısız oluyorlar. Bu tip öğrencileri tehdit eden bir diğer şey ise ‘bağımlılık’. Çünkü onlar telefonla oynadıkça daha çok oynamak istiyorlar. İstedikçe de bağımlılık oluşuyor. Bağımlı olan öğrenciler çevresiyle doğru düzgün iletişim kuramıyor, arkadaşlık bağları zayıflıyor. Zamanla facebook arkadaşları artarken gerçek arkadaşları azalıyor.

Sonuç olarak cep telefonu kullanımı konusunda biz öğrencilere çok ciddi görevler düşüyor. Mecbur kalmadıkça okulda telefon kullanmamayı öğrenmezsek gerçek hayattan kopup sanal bir dünyada sıkışıp kalacağımızı bilmemiz gerekiyor.

Kübra Şenates (pilot uygulamadan)

Aşağıdaki soruları bu metne göre cevaplayınız.

1. Yazar bu metni niçin yazmıştır?

.....

2. Sizce bu metinde hedef kitle kimdir?

.....

Ödev

- Televizyon izlerken, gazete veya dersi okurken etkileyici bulduğunuz beş reklam seçin.
- TV’den izlediyseniz reklam metnini defterinize yazın.
- Onun hedef kitlesini ve amacını tespit edip yanına yazın.

4. “Nasıl yazacağım?” sorusunun cevabı kitabınızın ikinci ve üçüncü bölümde detaylı olarak anlatılmıştır.

5. “Yazdıklarımı nasıl düzenleyeceğim?”

Yazı taslağını oluşturduktan sonraki aşamada metni düzenlemek için çeşitli yollar vardır.

Bunlardan ilki yazarın okumalar yaparak metnini yeniden düzenlemesidir. Her bir okuma için farklı bir odak noktası (amaç) belirlenmelidir. Örneğin ilk okumada anlaşılabilirliği artırma, ikinci okumada ikna ediciliği artırma, üçüncü okumada yazım ve noktalamayı düzeltme gibi...

Eğer metin yazma, ev ödevi olarak verildiyse “ikna edici metin” yazıldıktan sonra bir iki gün kenara bırakılmalı daha sonra tekrar dönüş yapılmalıdır. Ödevinize birkaç gün önceden başlarsanız çalışmanıza gözden geçirmek için şans vermiş olursunuz. Bir süre ara vermek, yazara taze bir bakış açısı kazandırır. Bazen en iyi fikirler gözden geçirme sırasında aklınıza gelir.

Metni düzenlemenin bir diğer yolu akran değerlendirmesi yaptırmaktır. Sınıf arkadaşınızdan çalışmanızda herhangi bir problem olup olmadığını kontrol etmesini isteyebilirsiniz.

Düzenleme için en etkili yollardan biri ise öz değerlendirme yapmaktır. İkna edici metin için hazırlanmış bir öz değerlendirme formunu doldurmak metninizdeki eksik noktaları görme konusunda size yardımcı olur.

İKİNCİ BÖLÜM

İKNA EDİCİ METNİN ÖGELERİ

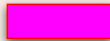
- Savunulan Tez
- Destekleyici Görüşler
- Karşı Görüşler
- Gerekçelendirme
- Duygusal Yönlendirme
- Tekrar
- Çağrı

1. SAVUNULAN TEZ

Öncelikle ikna edici bir metin yazabilmek için bir görüşünüz olmalıdır. İkna edici metinde buna ‘savunulan tez’ denir. Görüşünüz sizin amacınızdır. Savunduğunuz tez aynı zamanda “Niçin yazacağım?” sorusunun da cevabıdır. Metninizde savunulan tezi bir cümle olarak yazmanız gerekir. Daha sonra bu cümleyi içeren bir paragraf oluşturmalsınız.

Bir konudaki farklı bakış açılarını ortaya koymak!

Bir konuya iki veya daha fazla bakış açısıyla yaklaşılabilir. Metin oluşturulmaya başlanmadan önce bir konuya ait en az iki bakış açısı ortaya konulmalıdır. Ancak konunun farklı yönlerini ortaya koyabilmek için araştırma yapmanız gerekir. Araştırma, ikna edici yazıda çok önemlidir. Konuyla ilgili okumalar yapmalı, gözlemlerde bulunmalı, internetten araştırmalı, gerekirse sizden büyüklere fikir danışmalısınız. Daha sonra aşağıdaki formda olduğu gibi konunun iki yönüyle ilgili bir liste yapmalısınız. Bu iki yönden bir tanesini seçerek tarafınızı belirlemelisiniz. Listede yer verdiğiniz her bir madde ileride destekleyici görüş veya karşı görüşleri oluşturacaktır. Mesela fastfood tüketimi için aşağıdaki gibi bir liste yapılabilir:

EKSİLER

1. Sürekli olarak fastfood tüketmek sağlığı olumsuz etkiler.
2. Fastfoodla birlikte tüketilen cips, kola gibi yiyecek ve içecekler aşırı kilo almaya yol açar.

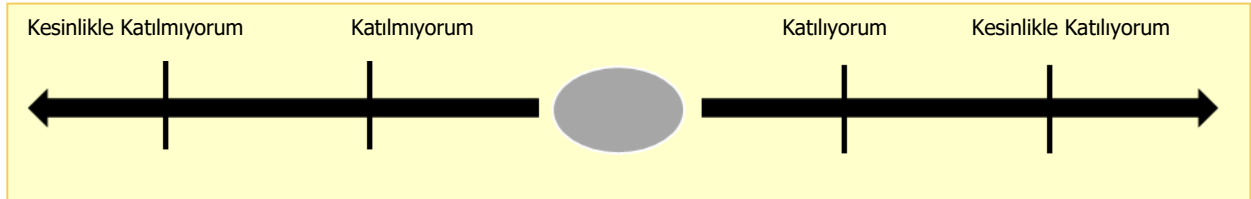

ARTILAR

1. Fastfood sayesinde kısa sürede yemek yenilebilir.
2. Kampanyalar, fastfood ürünlerinin ucuz olduğunu göstermektedir.

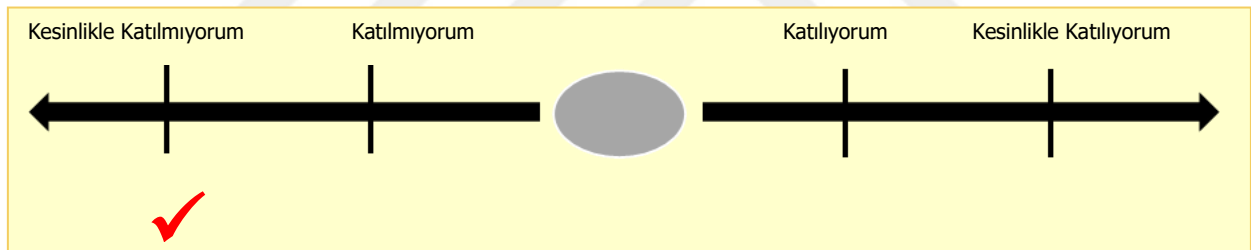
Farklı bakış açılarından birini kabul etmek ama nasıl?

Konunun olumlu ve olumsuz yönlerin listesi yapıldıktan sonra aşağıdaki 'tepki ölçme cetvelinden' yararlanmalısınız.

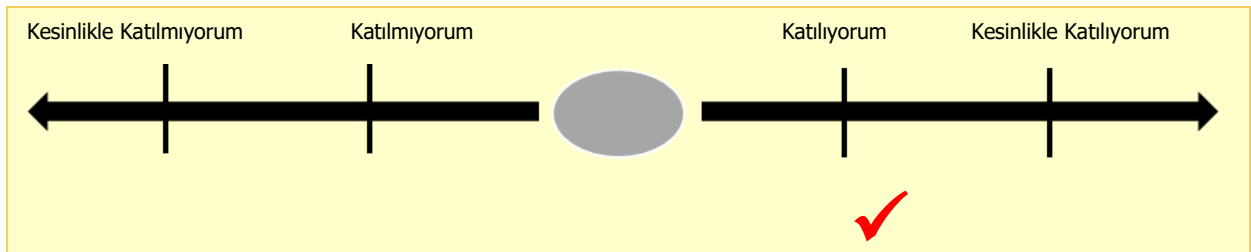

Konunun her iki yönü için de tepki ölçme cetveli kullanılmalıdır. Daha sonra katılma derecenize göre işaretleme yapmalısınız.

Örnek:

Fastfood tüketimi gereksizdir.

Fastfood tüketimi gereklidir.

Savunulan Tez: Fastfood tüketimi, kesinlikle uzak durulması gereken bir beslenme şeklidir.

2. DESTEKLEYİCİ GÖRÜŞLER

Savunulan tezin inandırıcı olmasını sağlayan ana nedenlere destekleyici görüşler denir. Destekleyici görüşler savunduğunuz teze dayanak oluşturur. Onlar sayesinde savunduğunuz tez daha ikna edici olur. İkna edici metin oluşturulurken her bir destekleyici görüş için bir paragraf yazılmalıdır.

Örnek:

Konu: “Fastfood tüketiminin gereksizliği” savunulan tez olarak seçildiğinde, eksiler listesindeki her bir madde birer destekleyici görüş hâline gelir (bk. sayfa 14).

- Sürekli olarak fastfood tüketmek sağlığı olumsuz etkiler.
- Fastfoodla birlikte tüketilen cips, kola gibi yiyecek ve içecekler aşırı kilo almaya yol açar.

Konu: Sabahları erken uyanmaya ikna etmek

- Erken uyursanız kahvaltı yapmaya vakit bulabilirsiniz
- Erken uyursanız işe veya okula giderken acele etmek zorunda kalmazsınız
- Erken uyursanız geceleri verimli uyuyabilirsiniz.

3. KARŞI GÖRÜŞLER

Savunduğunuz tezin zıt düşüncesi karşı görüşleri oluşturur. İkna edici metin yazarken karşı görüşler göz ardı edilmemelidir. Karşı görüşlerin zayıflıklarını ele alarak vurgulamak metnin inandırıcılığını güçlendirir. Karşı görüşleri, ikna edici bir metinde ele almamak hazırlıksız ve konunun bütün alanlarına hâkim değilmiş gibi görünmenize neden olur.

Örnekler:

Erken uyanmaya ikna etmek

Destekleyici Görüşler

- Erken uyanırsanız kahvaltı yapmaya vakit bulabilirsiniz.
- Erken uyanırsanız işe veya okula giderken acele etmek zorunda kalmazsınız.
- Erken uyanırsanız geceleri verimli uyuyabilirsiniz.

Karşı görüşler

- Sabahları erken uyanmak yorgunluğa ve dikkatsizliğe neden olur.
- Sabahları erken uyanmak akşamları erkenden uyku gelmesine neden olduğundan akşam için plan yapılamaz.

Zayıf Noktalar

- Yetişkin bir insanın bir günde uykuya 7 saat ayırması yeterlidir. İnsanlar yatma vaktini 7 saatlik uykuya göre ayarlayabilir.
- Akşam için yapılan planlar yatma saatine göre ayarlayabilir.

Fastfood tüketmemeye ikna etmek (bk. sayfa 14).

Destekleyici Görüşler

- Sürekli olarak fastfood tüketmek sağlığı olumsuz etkiler.
- Fastfoodla birlikte tüketilen cips, kola gibi yiyecek ve içecekler aşırı kilo almaya yol açar.

Karşı görüşler

- Fastfood sayesinde kısa sürede yemek yenilebilir.
- Fastfood kampanyaları, fastfood ürünlerin ucuz olduğunu göstermektedir.

Zayıf Noktalar

- Ekmek arası köfte, döner ve su böreği gibi geleneksel yiyeceklerimiz de çok hızlı hazırlanıp tüketilebilir.
- Fastfood markalarının göz boyayıcı ilanlarının çoğu aslında yanıltıcıdır.

Örnek: Metin

Bu metinde kırmızı olarak yazılmış bölümlerin öğrendiklerinizden hangisi olduğunu yanına yazınız.

Ebeveynleri evde hayvan beslemeye ikna etmek.

Hepinizin bildiği gibi halk arasında şöyle bir inanış vardır: **Eğer evinizde hayvan beslerseniz çocuklarınız büyük ihtimalle alerjik olur.** Sizce de dayanaksız bir şekilde bunu söylemek çok saçma değil mi? Bu konu üzerine Wisconsin Üniversitesi doktorlarından James E. Gern'in yapmış olduğu araştırmalar bu eski inanışı yıkmıştır. James, yürüttüğü araştırmada yeni doğan bir grup bebekten kan örnekleri almıştır. Bu bebeklerin bir bölümü evcil hayvan bulunan evlerde büyütülürken bir bölümü de evcil hayvan olmayan evlerde büyütülmüştür. Bu bebeklerden, bir yaşına geldiklerinde, tekrar kan örnekleri almıştır. Daha sonra bu örnekler, alerjik reaksiyon duyarlılığı bakımından analiz edilmiştir. **James, evlerinde evcil hayvan olan bebeklerin diğerlerine göre %25 oranda daha az alerjik olduğunu ortaya koymuştur.**

.....

.....

Ruken Özizol (pilot uygulamadan)

Ödev

- Siz de okulunuzda, evinizde veya toplumumuzda değişmesini istediğiniz, sizi sınırlandıran veya rahatsız eden en az **3 konu** yazın.
- Bu 3 konu için artılar ve eksiler listesi yapın.
- Tepki ölçme cetvelini kullanarak tarafınızı belirleyin.
- Bu üç konu için aşağıdaki internetten, ailenizden, arkadaşlarınızdan fikir alarak araştırmalar yapabilirsiniz.
- Daha sonra destekleyici görüşlerinizi yazın.
- Her bir destekleyici görüş için en az bir gerekçe yazın.
- Karşı görüşlerinizi yazın.
- Her bir karşı görüş için en az bir zayıf nokta yazın.

Kitaplar ve arkadaşlar

Yetişkinler ve öğütler

İnternet

4. GEREKÇELENĐİRME

Savunduğunuz tezi destekleyici her bir görüşün en az bir tane gerekçesi olmalıdır. Gerekçe inandırıcılık için çok önemlidir. Gerekçelendirme sayesinde savunduğunuz tezi destekleyen görüşleri detaylandırmış olursunuz.

Örnekler: Fastfood tüketmemeye ikna etmek

Destekleyici Görüş ➤ Sürekli olarak fastfood tüketmek sağlığı olumsuz etkiler.

Gerekçeler: ➔ Yetişkinlerde kalp damar hastalıklarını tetikler.
➔ Gelişme çağındaki çocukların büyümesini olumsuz etkiler.

Destekleyici Görüş ➤ Fastfoodla birlikte tüketilen cips, kola gibi yiyecek ve içecekler aşırı kilo almaya yol açar.

Gerekçeler: ➔ Aşırı şişman insanlar beğendikleri kıyafetleri giyemez.
➔ Aşırı şişmanlık sağlık sorunlarına yol açar.

Erken uyanmaya ikna etmek

Destekleyici Görüş ➤ Erken uyursanız kahvaltı yapmaya vakit bulabilirsiniz.

Gerekçeler: ➔ Kahvaltı yaparsanız daha güçlü olursunuz.
➔ Kahvaltı yaparsanız daha hızlı büyüşünüz.

Destekleyici Görüş ➤ Erken uyursanız işe veya okula giderken acele etmek zorunda kalmazsınız.

Gerekçeler: ➔ Kitap, defter, ödev gibi hazırlıklar aceleden evde unutulmaz.
➔ Yolda acele acele gitmediğinizden yorulmazsınız.

Destekleyici Görüş ➤ Erken uyursanız geceleri verimli uyuyabilirsiniz.

Gerekçeler: ➔ Geceleri verimli uyumak gündüzleri daha enerjik olmayı sağlar.
➔ Verimli uyku dikkat bozukluğunu engeller.

5. DUYGUSAL YÖNLERDİRME

Nedir?

Duygulara hitap, ikna edici metinlerin olmazsa olmaz özelliğidir. Çünkü insanlar karar verirken mantıkları kadar duygularını da kullanırlar. İkna edici metinlerde duygulara hitap etmenin çok çeşitli yolları vardır. Bunlar aşağıda anlatılmıştır.

a. Kendi hislerinizi okuyucu ile paylaşmak

Duygulara hitap etmenin ilk yolu konuyla ilgili kendi duygularınızı söylemenizdir. Böylece karşı tarafı duygusal olarak etkilersiniz.

Örnekler:

Fastfood tüketmemeye ikna etmek

➤ (Fikir) Aşırı şişman insanlar kıyafet bulma konusunda sıkıntı çekerler.

(Yazarın duygusu) Onların beğendikleri giysileri giyememeleri çok **üzücü** bir durumdur.

Mutfakta ocak kullanırken dikkatli olmaya ikna etmek

➤ (Fikir) Mutfakta ocak kullanırken çok dikkatli olunmalıdır. Çünkü dikkatsizlik yangınına sebebiyet verebilir.

(Yazarın duygusu) Evlerde meydana gelen yangınlar ölüme kadar varan sonuçları bakımından son derece **korkutucudur**.

Hayvan sahibi olmak isteyen insanları, barınaklara gitmeye ikna etmek

➤ (Fikir) Hayvan barınakları sevimli hayvanlarla doludur. İnsanlar hayvanlardan dost edinmek istiyorsa petshoplara değil barınaklara gitmelidir. Biz köpeğimiz Topak'ı bir hayvan barınağından aldık.

(Yazarın duygusu) İlk gördüğümde ona resmen **âşık oldum**.

b. Geleceğe dair olumlu veya olumsuz sonuçlar söylemek

Duygulara hitap etmenin ikinci yolu, yazdıklarınızla okurun kendini nasıl hissetmesini istediğinize karar vermektir. Geleceğe dair olumlu veya olumsuz sonuçlar söylemek okuyucunun duygularını yönlendirir.

Örnekler:

Fastfood tüketmemeye ikna etmek

➤ (Fikir) Nasıl hazırlandığı bilinmeyen, hazır olarak bize sunulan küresel kültürün bu yemeklerinin etkileri yıllar sonra karşımıza nasıl çıkacak?

(Duygulara hitap) Şişmanlık, kolesterol ya da kalp, damar hastalıkları... Umarım hiçbirimiz cevabı yaşayarak görmek zorunda kalmayız.

Öğrencileri ders çalışmaya ikna etmek

➤ (Fikir) Okulda ders çalışmayı tüm öğrenciler ilke edinmelidir.

(Duygulara hitap) Çünkü başarısız öğrenciler sonraki hayatlarında başarılı olanlara göre daha zor işlerde çalışıp ve daha az para kazanırlar.

İnsanları süt içmeye ikna etmek

➤ (Fikir) Her gün süt içerek dişlerinizin genç yaşta çürümesini engelleyin.

(Duygulara hitap) Çocukluğundan itibaren düzenli süt içenler, ileriki yıllarda, yaşlılarına göre çok daha az ağız ve diş sağlığı problemi yaşarlar.

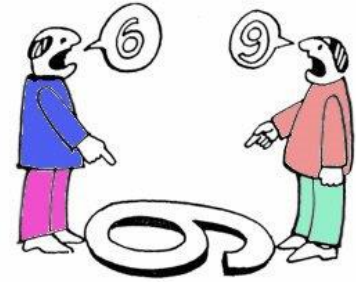
Yaşlıları düzenli sağlık kontrolü yaptırmaya ikna etmek

➤ (Fikir) 50 yaşından sonra kanser gibi hastalıkların erken teşhisi için düzenli olarak sağlık kontrolü yaptırılmalıdır.

(Duygulara hitap) Kanserden korkmayın, geç kalmaktan korkun.

c. Okuyucuya empati yaptırmak

Duygulara hitap etmenin diğerk bir şekliyse okura empati yaptırmaktır. Yazar, okuyucuya empati yaptırarak, okuyucuda, kendi savunduğı tezi destekleyecek bir duygu oluşturabilir.

Örnekler:

Kış mevsiminde kişisel bakıma dikkat etmeye ikna etmek

➤ **(Fikir)** Kış aylarında kişisel bakıma ve beslenmeye dikkat edilmelidir. Yoksa gribe yakalanılabilir. Toplu ortamlarda bir kişinin gribe yakalanması oradaki herkesin grip olmasına neden olur çünkü grip bulaşıcıdır.

(Empati yaptırma) Kendinize dikkat ettiğiniz hâlde sürekli başkasından grip bulaştığını bir düşünsenize? Bu bezdiricidir. Bu yüzden hem kendimiz hem de sınıf arkadaşlarımız için iyi beslenmeli kişisel temizliğe dikkat etmeliyiz.

Sokak çocuklarını korumak için insanları ilgili kurumlarla iş birliği içinde olmaya ikna etmek

➤ **(Fikir)** Sokaklarda, çocuklarını kullanarak dilenen insanlar, derhâl belediyeye bildirilmelidir. Bu tip çocuklar için belediyelerin bakım evleri vardır. Ailesinin sömürüsüne maruz kalan çocuklar talihsizdir.

(Empati yaptırma) Düşünsenize ya o çocuklardan biri siz olsaydınız!

d. Abartılı anlatım kullanmak

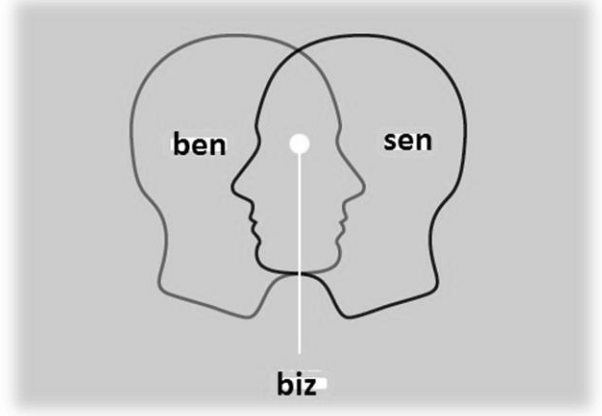
Duygulara hitap etmenin diğerk bir şekli abartılı anlatımdır. İkna edici metinlerin temel hedeflerinden biri dikkat çekmektir. Okurun dikkatini çekemediğiniz sürece metniniz amacına ulaşmaz. Reklamlarda da izleyiciyi ikna etmek için abartılı bir dil kullanılır. Mesela 'korkutucudur' yerine 'dehşet vericidir' demek daha dikkat çekicidir.

Örnekler:

- Xxx marka otomobil: Biz daha iyisini yapana kadar en iyisi bu!
- Xxx marka otomobil: Düşündüğünüzden daha öteye.
- Xxx marka GSM: Xxx'le bağlan hayata.
- Xxx marka beyaz eşya: Teknolojinin Türkçesi.
- Xxx marka beyaz eşya: Xxx demek yenilik demek, yenilik demek xxx demek.
- Xxx internet satışı yapan site: Her şey ayağına gelsin.
- Xxx marka deterjan: Beyaz ötesi.
- Bir of çeksem karşıki dağlar yıkılır.
- Sana milyon kere söyledim ders çalış diye.

e. 'Ben' yerine 'biz', 'sen' yerine 'siz' kullanmak

Duygulara daha farklı bir yolla hitap edebilmek için metninizde ben yerine biz sen yerine siz zamirlerini kullanabilirsiniz. Böylelikle daha samimi, daha tarafsız görünür ve bencil olmadığınız mesajını okura verebilirsiniz. Bu sayede metninizin inandırıcılığını artırmış olursunuz.

Örnek:

Ben ve sen kullanımı

Şehirlerin daha yeşil alanlar hâline gelmesini sağlamak için kendimden daha çok sevdiğim çocuklarıma daha yeşil şehirler bırakmak için her ilçeye on bin fidan kampanyası düzenledim. Sen de bu projeye destek ver, şehrin daha yeşil olsun.

Biz ve siz kullanımı

Şehirlerin daha yeşil alanlar hâline gelmesini sağlamak için kendimizden daha çok sevdiğimiz çocuklarımıza daha yeşil şehirler bırakmak için her ilçeye on bin fidan kampanyası düzenledik. Siz de bu projeye destek verin, şehirlerimiz daha yeşil olsun.

6. TEKRAR

Nedir?

Yazarın, metnin tezini veya anafikrini farklı ifadelerle yeniden söylemesidir. Yazar böylece okuyucu görüşüne inanmaya teşvik eder. Savunulan tezi tekrar etmek ana fikrin, okuyucunun zihninde kalıcı olmasını sağlar böylece yazının ikna ediciliğini artır.

Nasıl Yapılır?

Tekar yapılırken savunulan tez birebir taklit edilmemeli farklı ifadeler kullanılmalıdır. Çünkü tekrar etmede amaç taklit etmek değil düşünceyi vurgulamaktır. Tekrar genellikle ikna edici yazıların kapanış bölümünde yer alır. Yazar önemli ayrıntıları özetler ve okuyucuyu inandırmak istediği düşünceyi tekrar ederek vurgular. Eş anlamlı kelime kullanımı tekrar etmeyi kolaylaştırır.

Örnek:

Fastfood tüketmemeye ikna etmek

- Fastfooddan uzak durulması gerekir.
 - Fastfoodların ağza bile sürülmemesi gerekir.
 - Sağlıklı bir yaşam için fastfoodu hayatınızdan çıkarmak sizin elinizde.

Kış mevsiminde kalın giyinmeye ikna etmek

- Kış aylarında soğuktan ve nezleden korunmak için kaban giyilmelidir.
 - Soğuk mevsimlerde kalın giyecekler tercih edilerek nezle önlenabilir.
 - Soğuk havada ince giyinmek nezleye yakalanma riskini artırır.
 - Sıcakta kalın kıyafet giymek ne kadar yanlışsa soğukta incecik tişört giymek o kadar yanlıştır. İki durum da hastalıklara sebep olabilir.

7. ÇAĞRI

Nedir?

İkna edici metinlerde çağrı en önemli noktalardan biridir. Metin boyunca savunulan görüş için okuyucudan destek istemeye çağrı denir.

Nasıl Yapılır?

Çağrı yapılırken öncelikle kişisel yorumlar yazılmalı daha sonra okuyucu, harekete geçmeye teşvik edilmelidir. İkna edici metinlerde çağrıya yazının kapanış bölümünde yer verilir.

Örnekler:

Fastfood tüketmemeye ikna etmek

➤ (Yorum) Sağlıklı bir yaşam için fastfoodu hayatınızdan çıkarmak sizin elinizde.

(Çağrı) Yaşlandığınızda hastalıklarla boğuşmak yerine sağlıklı bir hayat sürmek istiyorsanız hiç vakit kaybetmeyin...

Xxx bankasının kumbara fonu reklamı

➤ (Yorum) Yarın için tasarruf yapanlar yarının keyfini yaşamaya bugünden başlar.

(Çağrı) Mesela xxx bankası kumbara fonuyla, çocuğunuzun geleceğine bugünden yatırım yapmak için 18 Ocak- 18 Şubat tarihleri arasında kumbara hesabı açtırın!

Tutumlu olmaya ikna etmek

➤ (Yorum) Dolabımız ağzına kadar kıyafet doluyken harçlıklarımızı kullanarak yenilerini almak düşüncesizce yapılmış bir israftır.

(Çağrı) Hiç giymeyeceğimiz kıyafetlere sürekli para ödemek yerine o parayla kardeşimize, annemize veya babamıza şirin bir hediye almak daha cazip olmaz mı? Ya da o parayı kumbaraya atıp tasarruf yapmak? Ee o zaman hiç beklemeden bir kumbara edinin, tasarrufa bugünden başlayın.

Savunulan Tez: Fastfood tüketimi, kesinlikle uzak durulması gereken bir beslenme şeklidir.

Fastfood tüketmemeye ikna etmek

Destekleyici Görüşler

- Sürekli olarak fastfood tüketmek sağlığı olumsuz etkiler.
- Fastfoodla birlikte tüketilen cips, kola gibi yiyecek ve içecekler aşırı kilo almaya yol açar.

➤ Fastfood sayesinde kısa sürede yemek yenilebilir.

➤ Fastfood kampanyaları ürünlerin ucuz olduğunu göstermektedir.

➤ Ekmek arası köfte, döner ve su böreği gibi geleneksel yiyeceklerimiz de çok hızlı hazırlanıp tüketilebilir.

➤ Fastfood markalarının göz boyayıcı ilanlarının çoğu aslında yanıltıcıdır.

Karşı görüşler

Zayıf Noktalar

Gerekçeler

Yetişkinlerde kalp damar hastalıklarını tetikler.

Gelişme çağındaki çocukların büyümesini olumsuz etkiler.

Gerekçeler

Aşırı şişman insanlar beğendikleri kıyafetleri giyemez.

Aşırı şişmanlık sağlık sorunlarına yol açar.

Duygusal Yönlendirme

(Fikir) Aşırı şişman insanlar kıyafet bulma konusunda sıkıntı çekerler.

(Yazarın duygusu) Onların beğendikleri giysileri giyememeleri çok üzücü bir durumdur.

(Fikir) Nasıl hazırlandığı bilinmeyen, hazır olarak bize sunulan küresel kültürün bu yemeklerinin etkileri yıllar sonra karşımıza nasıl çıkacak?

(Duygulara hitap) Şişmanlık, kolesterol ya da kalp, damar hastalıkları... Umarım hiçbirimiz cevabı yaşayarak görmek zorunda kalmayız.

Tekrar

Fastfooddan uzak durulması gerekir.

Fastfoodların ağza bile sürülmemesi gerekir.

Sağlıklı bir yaşam için fastfoodu hayatınızdan çıkarmak...

Çağrı:

(Yorum) Sağlıklı bir yaşam için fastfoodu hayatınızdan çıkarmak sizin elinizde.

(Çağrı) Yaşlandığınızda hastalıklarla boğuşmak yerine sağlıklı bir hayat sürmek istiyorsanız hiç vakit kaybetmeyin...

Bu metinde renkli olarak verilmiş cümlelerin ikna edici metnin hangi ögesi olduğunu üzerine gösterilmiştir. (bk. 26. sayfa)

TÜKETMEYİN TÜKENMEYİN!

Güzel, süslü broşürlerle ilanları verilen fastfood ürünleri yaşam kalitemizi ne kadar etkiliyor dersiniz? **Nasıl hazırlandığı bilinmeyen, hazır olarak bize sunulan küresel kültürün bu**

Duygusal
Yönlendirme

yemeklerinin etkileri yıllar sonra karşımıza nasıl çıkacak? Şişmanlık, kolesterol ya da kalp, damar hastalıkları... Umarım hiçbirimiz cevabı yaşayarak görmek zorunda kalmayız. Toplumumuzda özellikle biz gençler ve çocukların yeme alışkanlıkları yavaş yavaş fastfooda dönüşmektedir. Bu değişiklik yüzünden her yıl fastfood zincirlerine yeni bir halka daha eklenmektedir. **Hâlbuki fastfood tüketimi kesinlikle uzak durulması gereken bir beslenme şeklidir.**

Savunulan Tez

Birinci
Destekleyici Görüş

Sürekli olarak fastfood tüketmek sağlığı olumsuz etkiler. Sağlık Bakanlığı fastfood gıdalarının A ve C vitamini ile kalsiyum yönünden yetersiz ve posa içeriğinin düşük olduğunu belirtmektedir. **Bakanlık bu eksikliğin yetişkinlerde bağışıklık sistemi yetersizliği, kalp-damar hastalıkları ve katarakt riskini tetiklerken çocuklarda büyümeyi olumsuz yönde etkilediğini açıklamaktadır.** Özellikle büyüme çağındaki olan, sürekli boyu uzayan, kemikleri gelişen biz gençlerin ve çocukların her teneffüs arasında kantine koşup fastfood tüketmesi aslında son derece yanlıştır.

Gerekçeler

İkinci
Destekleyici
Görüş

Fastfoodla birlikte sunulan cips, kola gibi yiyecek ve içecekler aşırı kilo almaya yol açar. Kolanın vücuda etkilerini görmek için "Her Gün 10 Kola" adlı bir deney yapan, 50 yaşındaki Amerikalı George Prior'un hikâyesini duymayan yoktur. Milliyet gazetesinde verilen habere göre 1 ay boyunca her gün 10 kola içen George, deneye 78 kilo olarak başlamış, bir ayın sonunda vücut yağ oranı %60 artarak 86 kiloya ulaşmıştır. Fastfood mekânlarında kolaya alternatif olarak sunulan diğer içeceklerin

de renklendirici, tatlandırıcı ve aroma artırıcı katkı maddeleriyle koladan aşağı kalır yanı yoktur. Buna bir de yağ dolu hazır patates cipsi ve hamburger eklendi mi sonuçlar gerçekten korkutucu bir hâle gelebilir. Bir ayda on beş kilo bile alabiliriz. **Aşırı şişmanlık pek çok hastalığa davetiye çıkarırken psikolojik yönden de kişiyi olumsuz etkiler. Aşırı şişman insanlar kıyafet bulma konusunda sıkıntı çekerler, beğendiği giysileri giyemezler. Bu çok üzücü bir durumdur. Hâl böyle iken fastfoodların ağza bile sürülmemesi gerekir.**

Gerekçeler

Duygusal
Yönlendirme

Tekrar

Karşı Görüş

Zayıf Nokta

Fastfood ilanları ve reklamları, biz gençlere, fastfood ürünlerinin ucuz olduğu mesajını verir. **Hâlbuki bu ilanlar yiyeceğin içeriğini anlatmaktan ziyade yiyeceğin tüketimini ön plana çıkartır.** Pahalı ve sağlıksız olmasına rağmen popüler kültürün özellikle biz gençlere sunduğu yağ deposu bu yiyecekler, ülkemizin dört bir yanını çepeçevre sarmıştır. Bazı fastfood markalarının neredeyse her köşe başında bir şubesi bulunmaktadır. Bizse popüler kültüre ayak uydurmaya çalışırken bu yiyeceklerle bilinçsizce yoğun bir ilgi gösteririz. Tabii bir de çalışma temposu içinde yemek yemeye vakit ayıramadığı için **fastfood yemek zorunda kaldığını söyleyerek bahaneler üreten yetişkinler var.** Aslında bizden büyük olsalar bile bu insanlar da kendilerine kötülük etmektedir. **Uygun koşullarda hazırlanan gözleme, etli ve peynirli pide çeşitleri, ekmek arası köfte, döner ve su böreği gibi geleneksel yiyeceklerimiz de çok hızlı hazırlanıp tüketilebilir.** Ve bunların hamburger ve patates kızartmasından çok daha iyi seçenekler olduğu unutulmamalıdır.

Karşı Görüş

Zayıf Nokta

Fastfood yiyerek alışılmışın dışına çıkmak isterken fastfood bağımlılığının oluşması son dönemde toplumumuzda görülen önemli bir eğilim. **Bizler fastfooda başlayarak bir yandan kaliteli ve sağlıklı bir hayata kapılarımızı kapatırken diğer yandan aşırı şişmanlığa ve kültürel yozlaşmaya kapılarımızı açıyoruz. Sağlıklı bir yaşam için fastfoodu hayatımızdan çıkarmak bizim elimizde. Yaşlandığımızda hastalıklarla boğuşmak yerine sağlıklı bir hayat sürmek istiyorsak hiç vakit kaybetmeyelim derim...**

Tekrar

Duygusal
Yönlendirme
Çağrı

Bu metinde renkli olarak verilmiş cümlelerin ikna edici metnin hangi ögesi olduğunu üzerine yazınız?

Örnek: Metin

Sigarasız Hayat Ah Ne Rahat

Günümüzde sigaranın zararları herkes tarafından bilinmektedir. Ancak yine de herkes tarafından bile bile içilmektedir. Sigara içmek, kötü bir alışkanlıktır. Sigaranın etrafa saçtığı duman çevreyi kirletmekle kalmaz insanı hasta değil hastadan beter eder. Bu yüzden yalnızca gençler değil anne

babalar da sigara içmemelidir.

Sigara herkesten çok içen kişiye zarar verir. Araştırmalara göre içilen her sigara, içenin ömründen 11 dakika çalar. Sigaranın içinde dört bin farklı zehir bulunmaktadır. Her içtiğimizde o zehirler bizim vücudumuza girer ve yavaş yavaş bizi hastalığa sürükler. Dünya Sağlık Örgütünün istatistiklerine göre her üç yetışkinden biri sigara kullanmaktadır. Ayrıca araştırmalar dünyadaki insanları ölüme sürükleyen en büyük ikinci neden olarak sigara kullanımını göstermektedir.

Bunlara ek olarak sigara, hem çevremizdeki kişilere hem de doğaya zarar verir. İçmediği halde sigara dumanına maruz kalan kişi aynı içen kişi gibi bu dumandan etkilenir. Sigaranın doğaya verdiği zararın ise bazen telafisi bile mümkün değildir. Yaz aylarında çıkan orman yangınlarının birçoğunun nedeni maalesef yine sigaradır. Sigara bağımlısı insanlar bazen sigaranın faydalarından bahseder. Bunlardan halk arasında en çok bilineni 'sigaranın diş ağrısına iyi gelmesidir'. Aslında sigara, diş ağrısını durdurmaz aksine diş sinirlerinin uyuşmasına neden olur. Bu

yüzden dişinizi hiç hissetmezsiniz. Ha var ha yok yani... Hissetmediğiniz dişleriniz sapsarı olur, ağızda kötü kokulara neden olur fark etmezsiniz bile. İşin aslıysa yine zarar yine zarardır.

Sigaranın bir diğer zararı da aile ekonomisini alt üst etmesidir.

Emin Market'in verilerine göre en ucuz sigara 'xx' 7,5 TL en pahalı sigara 'xx' ise 11.5 TL'dir. Buradan yetişkinlere sesleniyorum: Sigara yüzünden çocuklarınızın rızkını haram yere harcıyorsunuz. Ülkemizde pek çok anne baba, sigara için hiç düşünmeden para verirken yırtık ayakkabıyla okula giden çocuklarına verecek para bulamıyor. Öğrenciler de aynı şekilde ailesinin günlerce çalışıp didinerek kazandığı, ona harçlık olarak verdiği paraları sigaraya harcıyor. Aslında onların sigarayla kaybettiği sadece paraları değil hem sağlıkları hem de sıkı aile bağları oluyor.

Sonuç olarak sigara bize, yanımızdakilere, çevremize ve rızkımıza el koyuyor. Bütün bunlara rağmen sigara içmeye devam ediyorsanız, durmayın bir sigara daha yakın ve sevdiklerinizden bir adım daha uzaklaşın. Ama şunu da unutmayın yanlış bir yoldan dönmek için hiçbir vakit geç kalınmış değildir. Sevdiklerinize ve kendinize hak ettiğiniz değeri verin ve sigarayı bırakın!

Yusuf Hakan Gözcü, Emine Özkaya, Serhat Akkutlu, Gülbahar Güler

(pilot uygulamadan)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEKNİKLER VE İFADELER

1. İKNA EDİCİ ANLATIMDA KULLANILAN TEKNİKLER

- Örneklemeye
- Karşılaştırma
- Alıntı Yapma / Tanık Gösterme
- Sayısal Verilerden Yararlanma
- Kaynak Gösterme
- Anekdote Kullanma
- Retorik Sorulardan Yararlanma

2. İKNA EDİCİ ANLATIMDA KULLANILAN İFADELER

- Geçiş İfadeleri Kullanma
- Gereklilik İfadeleri Kullanma

1. İKNA EDİCİ ANLATIMDA KULLANILAN TEKNİKLER

İkna edici anlatımın ögeleri yanda maddeler hâlinde verilmiştir. Aşağıda bu maddeler tek tek açıklanmıştır.

1. ÖRNEKLEME

Nedir?

Örnekleme genellikle soyut düşüncüyü somutlaştırmak için kullanılır. Böylece anlatılanlar okuyucunun zihninde daha kolay canlanır. Örnekler sayesinde yazarın düşüncesi herkesin kabul edebileceği inandırıcı düşünceler hâline gelir. İleri sürülen düşüncenin güvenilirliğini ve ikna ediciliğinin sağlanması için verilen örneklerle ortaya atılan düşünceler arasında kesin bir ilişki ve uyum olmalıdır. Aksi takdirde ortaya konan düşünceyle verilen örnekler çelişir ve durum sonucunda yazının ve konuşmanın ikna ediciliği ortadan kalkar. Örnek kullanımı, metni daha etkili ve akıcı bir hâle getirir.

Örnek Nasıl Kullanılır?

İkna edici bir teknik olmasının yanında örnekleme aynı zamanda düşüncüyü geliştirme yollarından biridir. Örneklemede basit kullanımlar olduğu gibi düşüncenin yoğunluğuna göre daha karmaşık kullanımlar da olabilir. Örneklemeye yapılırken yazar:

- Önce kendi görüşünü ifade eder.
- Daha sonra fikri ile ilgili örnek veya örnekleri ortaya koyar.

Örnekler:

- (Fikir) Yaylı sazların klasik müzik tarihinde önemli bir yeri vardır.

(Örnek) Keman, viyola, çello yaylı sazlardan bazılarıdır.

➤ (Fikir) Başlangıçta yaygın kullanılan nesneler zamanla kendi türünün genel adı olur.

(Örnek) Örneğin 'saz' kelimesi başlangıçta tek bir müzik aletinin adyken zamanla müzik aletlerinin genel adı hâline gelmiştir. (Örneğin örneği)

Telli sazlar, üflelemeli sazlar, vurmali sazlar, saz heyeti vb. şeklinde kullanımlar bundandır.

Telli sazlar (çalgılar)

Üflelemeli sazlar (çalgılar)

Vurmali sazlar (çalgılar)

➤ (Fikir) Aletler kullanım özelliklerine göre isimlendirilir.

(1. örnek) Mesela müzik aletlerinde nefes kullanılarak çalınanlara üflelemeli çalgılar, elle vurularak çalınanlara vurmali çalgılar, telleri kullanılarak çalınanlara yaylı çalgılar denir.

(2. örnek) Benzer şekilde yapılmış bir

sınıflama da bilgisayarlarda vardır. Taşınmadan, sabit olarak kullanılanlara masa üstü bilgisayar, taşınabilenlere diz üstü bilgisayar denir.

Apartmanların yaşamaya uygun olmadığına ikna etmek

(Fikir) Çok katlı binalarda deprem olduğu zaman can kaybı riski daha fazla olur. Apartmanlara göre tek katlı müstakil evlerde oturanların depremlerde hayatta kalma ihtimali daha yüksektir. Çünkü üzerlerine onlarca kattan oluşan apartmanın enkazı çökmez. (Örnek) Örneğin Van depreminde Erciş'te yedi katlı tek bir apartman 45 kişiye mezar olmuştur. Belki de bu insanlar tek katlı müstakil evlerde otursalardı böyle bir felaket yaşamazlardı.

2. KARŞILAŞTIRMA

Nedir?

Birbiriyle ilişkili kavram, durum, mekân, araç, kişi herhangi iki varlığı üstünlük, benzerlik veya farklılıkları bakımından kıyaslamaktır. Karşılaştırma tıpkı örnekleme gibi okuyucunun zihninde fikri somutlaştırır. Böylece fikrin inandırıcılığı artar.

Karşılaştırma nasıl yapılır?

Yazar iki veya daha fazla şeyi birbiriyle kıyaslar. Karşılaştırma yaparken "ancak / da, de edatı / gibi / ...-e göre / ...-e oranla / ...-dan, den / ...-den daha / kadar / -ken / iken / en ... " gibi kalıplardan sıklıkla yararlanılırken bunlar hiç kullanılmadan da kıyaslama yapılabilir.

Örnekler:

- Her insan yemek yapar ancak o yemek yapmayı sanata dönüştürdü.
- Merve **de** benim gibi Muğla'lıydı.
- Deniz taşımacılığı, raylı taşımacılık **gibi** ucuzdur. (benzerlik)
- İstanbul, Türkiye'nin diğer illerine **göre** daha kalabalıktır.
- İnekler bitkilerle beslendikleri için otobur**ken** / otobur **iken** kediler etle beslendikleri için etoburdur.
- 6. sınıftaki öğrencilerin boyu, 3. sınıftaki öğrencilere **oranla** daha uzundur.
- Paten kaymak, bisiklete binmek**ten** zordur.
- Müdürümüz Vedat Bey, Sümeyye öğretmen**den daha** uzundur.
- Yarışmada Ali **kadar** hızlı koşan yoktu.
- Raylı taşımacılık, hava taşımacılığı ve kara taşımacılığına **göre daha** ucuz ve **daha** güvenlidir.
- Zeki olmak zengin olmaktan **çok daha** önemlidir.
- Türkiye'deki **en** yakışıklı oyuncusu Burak Özçivit'tir.

Köylerdeki çocukları ve şehirdeki çocukları karşılaştırma

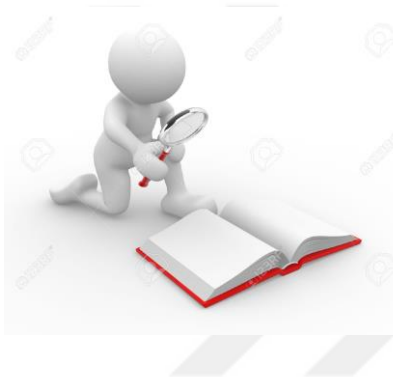
Köyde yaşayan insan ile şehirde yaşayan insan sosyal açıdan birbirlerine hiç benzemez. Çünkü biri doğada, toprakla uğraşarak, komşu çocuklarıyla haşır neşir olarak özgür bir çocukluk geçirmiş**ken** öteki hem doğayı hem de insanları pencere arkasından izleyerek kısıtlanmış bir çocukluk geçirmiştir.

3. ALINTI YAPMA / TANIK GÖSTERME

Nedir?

Düşüncenin doğruluğunu okuyucuya göstermek için, yazarla aynı fikirde olan uzman kişilerin sözlerine yazıda yer vermektir. Burada önemli olan nokta, görüşüne başvurulanan kişinin ilgili konuda yetkin (uzman) olmasıdır. Böylece yazar, yetkin bir kişinin kendisiyle aynı görüşte olduğunu, okuyucuya göstermiş olur. Aslında kendi görüşünü doğrulamış olur. Böylece yazar, metnin güvenilirliğini ve inandırıcılığını artırır.

Nasıl yapılır?

Yazar, önce savunduğu fikri ifade eder. Devamında araştırmalar yaparak, kendi fikriyle uyumlu ve fikrini destekleyen uzmanların görüşüne ulaşır. Daha sonra uzman görüşlerinden metnine alıntı yapar. Alıntıyı doğrudan tırnak içinde verebileceği gibi dolaylı olarak da (kendisi yeniden ifade ederek) verebilir.

Örnekler:

Doğrudan alıntı

➤ (Fikir) Bugünün çocukları yarının yetişkinleridir. (Tanık gösterme) Bu yüzden Atatürk ülkeyi onlara emanet ederek “Ey yükselen yeni nesil, gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yükseltecek ve sürdüreceksiniz.” demiştir.

Dolaylı alıntı

➤ (Fikir) Zeytinyağı sağlık için en uygun yağ çeşididir. (Tanık gösterme) Bursa’nın Gemlik İlçesi’nde, Uluslararası Zeytin Festivali kapsamında düzenlenen panelde konuşan Prof. Dr. Canan Karatay, zeytin ve zeytinyağının anne sütü kadar değerli olduğunu söylemiştir.

4. SAYISAL VERİLERDEN YARARLANMA

Nedir?

Fikirlerin istatistik, oran, miktar gibi sayılarla desteklenmesidir. Ancak kullanılan sayısal verilerin savunulan görüş ile uyumlu olması ve doğru yorumlanması gerekir. Sayısal veriler metnin inandırıcılığını ve güvenilirliğini artırır.

Nasıl yapılır?

Yazar, önce savunduğu fikri ifade eder. Daha sonra araştırmaları sonucu ulaştığı sayısal verileri, fikrini destekleyecek şekilde metnine aktarır.

Örnekler:

- (Fikir) Türkiye’de yoksulluk yüzünden sıkıntı çeken pek çok aile bulunmaktadır. (Sayısal veri) Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) “İstatistiklerle Aile” verilerine göre, Türkiye’deki hane halkının **%22,4’ü** yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır (istatistik kullanma).
- (Fikir) Avrupa’da Aydınlanma Çağı yaşanırken Osmanlı imparatorluğunda Duraklama Dönemi yaşanmıştır. (Sayısal veri) **1683** yılında Duraklama Dönemine giren Osmanlı imparatorluğu, bu zamandan sonra "Avrupa'nın hasta adamı" olarak Avrupalılar tarafından tanımlanmaya başlanmıştır (yıl kullanma).
- (Fikir) Marmaray günün her saatinde oldukça kalabalık oluyor. Bu da insanlar tarafından çok tercih edildiğini gösteriyor. (Sayısal veri) Marmaray’da günde **yüz binin** üzerinde kişinin yolculuk ettiğini gösteren açıklamalar da bunu doğruluyor (miktar kullanma).
- (Fikir) İstanbul’da trafik yoğunluğu artık çözülemez boyutlara ulaşmış durumda. Bunun bir sebebi de yol hacmine göre yolu kullanan araç sayısının oldukça fazla olması. (Sayısal veri) Üstelik mevcut araçların fazlalığı yetmezmiş gibi İstanbul’da günde ortalama trafiğe çıkan araç sayısı, geçen yıla göre yaklaşık **iki** kat artarak **1017’**ye ulaştı (miktar kullanma).

5. KAYNAK GÖSTERME

Nedir?

Fikrinizi desteklemek için kullandığınız bilgilerin asıl kaynağına gönderme yapmak kaynak gösterme demektir. Sağlam kaynaklardan alınmış bilgilerin inandırıcılığı ve güvenilirliği oldukça yüksektir.

- Sağlamlığı en yüksek kaynaklar, resmî ve bilimsel kaynaklardır.

Örneğin: Marmara Üniversitesinin 2016 raporu, Dünya Sağlık Örgütü, Türkiye İstatistik Kurumu, TBMM, Millî Eğitim Bakanlığı, Harvard Üniversitesi Dergisi, bilim adamlarının sözleri (Prof. Dr. Canan Karatay gibi) ...

- Sağlamlığı orta düzeyde olan kaynaklar kurumsallığı ve güvenilirliği yüksek elektronik veya basılı kitle iletişim araçlarıdır.

Örneğin: NTV, BBC, Milliyet Gazetesi, Anadolu Ajansı, TRT ...

- En az güvenilir olan kaynaklar ise alelade internet ve haber siteleridir.

Örneğin: sorcevapla.com görüşbildir.com ...

- Kaynağı belirtmemek ise güvenilirliği oldukça düşürür.

Nasıl yapılır?

Yazar, önce savunduğu fikri ifade eder. Daha sonra araştırmaları sonucu metninde kullanacağı bilgileri bulur. Daha sonra bu bilgilerin kaynaklarını metninde belirtir.

Örnekler:

➤ (Fikir) Türkiye nüfusu her geçen gün artmaktadır. (Bilgi) Türkiye nüfusunun 2023 yılında 84 247 088 kişi olması beklenmektedir (kaynak kullanmadan verilmiş bilgi).

➤ (Fikir) Türkiye nüfusu her geçen gün artmaktadır. (Kaynak+bilgi) Türkiye İstatistik Kurumunun 2013 verilerine göre Türkiye nüfusunun 2023 yılında 8, 247,088 kişi olması beklenmektedir (sağlam kaynak).

➤ (Fikir) Türkiye nüfusu her geçen gün artmaktadır. (Kaynak+bilgi) Haber Türk gazetesinin bir haberine göre Türkiye nüfusunun 2023 yılında 84,247,088 kişi olması beklenmektedir (orta düzeyde sağlam kaynak).

➤ (Fikir) Türkiye nüfusu her geçen gün artmaktadır. (Kaynak+bilgi) bilgicik.com web sitesinin haberine göre Türkiye'nin nüfusu 2023 yılında 84,247,088 olacaktır (güvenilirliği düşük kaynak).

➤ (Fikir) Zeytinyağı sağlık için en uygun yağ çeşididir. (Kaynak+bilgi) Bursa'nın Gemlik İçesi'nde, Uluslararası Zeytin Festivali kapsamında düzenlenen panelde konuşan Prof. Dr. Canan Karatay, zeytin ve zeytinyağının anne sütü kadar değerli olduğunu söyledi (sağlam kaynak).

➤ (Fikir) Okumak isteyenler için kütüphaneler, roman ve hikâye varlığı bakımından çok zengindir. (Kaynak+bilgi) Kültür ve Turizm Bakanlığının bildirdiğine göre Türkiye'de, halk kütüphanelerindeki edebiyat kitapları, %40,9'luk oranla en fazla bulunan basılı yayınlardır (sağlam kaynak).

6. ANEKDOT KULLANMA

Nedir?

Metinlerde kullanılan ilginç veya mizahi kısa hikâyeciklere denir. Bu hikâyecikler kişinin bizzat başından geçmiş olabilir veya kişi duyarak öğrenmiş de olabilir. Halka mal olmuş fıkralar da anekdot olarak kullanılabilir. Fikir ve düşüncelerini desteklemek için anekdot kullanılması hem yazının dikkat çekiciliğini hem de inandırıcılığını artırır. Anekdotlarla konunun yaşanabilir, gözlemlenebilir olduğu okuyucuya gösterilir.

Nasıl yapılır?

Yazar, önce savunduğu fikri ifade eder. Daha sonra fikrini destekleyen kısa bir hikâye ekler. Ancak eklenen hikâyeler metnin bütünlüğünü bozacak kadar uzun olmamalıdır.

Örnekler:

➤ **(Fikir)** Evlerdeki zemine yakın kapaksız prizler, küçük çocuklar için bir numaralı düşmandır. Çünkü küçük çocuklar yetişebildiği her şeyle kendine zarar verebilecek kadar çok uzun süre ve sonsuz bir merak duygusu ile ilgilenir. **(Anekdot)** Ben kendi çocukluğumdan biliyorum. Annemin bizlere sıcaklık kazaklar örmek için kullandığı şişleri vardı. Annem en son nerede örgü yaptıysa orada kalırdı bu şişler. Ben, bir gün o şişlerden bir tanesini alarak rahatlıkla erişebildiğim kapaksız bir prize hiç düşünmeden sokuverdim. Tüm vücudumun titreyerek acıdığını sonra paldır küldür yere yığıldığımı hatırlıyorum.

➤ **(Fikir)** Bazı insanların önsezileri çok güçlüdür. Elbette hiçbir insan doğaüstü bir güce sahip değildir. Peki, işin sırrı nedir? Bu insanlar, yeterli eğitim alıp kendini iyi yetiştirdiklerinden dolayı, olacakları diğer insanlara göre daha net tahmin ederler. Aslında olup bitenin hepsi budur. **(Anekdot)** Necip Fazıl da kendini iyi yetiştirmiş bir şairdir. Bir gün Necip Fazıl bir şiir yarışmasına katılır. Yarışmasının sonuçları belli olduğunda şair sonuçları öğrenememiştir. Bir dostu yanına gelir ve şaire: "Üstat yarışmanın sonuçları belli oldu" der. Necip Fazıl: "İkinci kim oldu?" diye sorar! Dostu donar kalır. Çünkü birinci Necip Fazıl'dır.

7. YÖNLENDİRİCİ / RETORİK SORULARDAN YARARLANMA

Nedir?

İkna edici metinlerde yazar okuyucuyla sohbet ediyormuş gibi bir üslup kullanır. Bu tip metinlerde söyleme ait ifadeler kullanmak, okurun savunulan görüşe yaklaşımını olumlu yönde etkiler.

Retorik soruların üç işlevi bulunmaktadır:

- Yönlendirme İşlevi: Retorik sorular, yazarın nedensellik ilişkisini açıkça belirttiği sorulardır. Bu soruları kullanmada yazarın niyeti okuyucunun zihninde nedensellik ilişkisini kurgulamasıdır. Yani, yazar iletiyi okuyucunun nedensellik dizisi içinde algılamasını sağlar.
- Paylaşılan - Öznellik İşlevi: Retorik sorular metinde yanıtlarıyla birlikte verilen sorulardır. Yani cevabı önceden bilinir. Burada sözel soruların yanıtlarıyla verilmesi, yazarın ileri sürdüğü fikri paylaşılmak için gerçekleştirdiği hamleyi göstermektedir. Böylece okurun dikkatini tek bir noktaya odaklayıp yönlendirilebilir.
- Tetikleme İşlevi: Retorik soruların tartışılan konuyu gündeme getirme, tartışılan konuya farklı bir bakış açısı katma ve söz konusu konu ile ilgili olarak farkındalık yaratma gibi tetikleyici işlevleri vardır.

Nasıl yapılır?

Konuşuyormuş gibi bir üslup oluşturmak ve okuru metnin içine dâhil edebilmek için konuyla ilgili okura önce soru sorulur. Daha sonra sorunun cevabı verilir. Aşağıdaki soru kökleri medyada en sık kullanılan kalıplardır.

- ...'yı nasıl mümkün kılabiliriz?
- ...'nın siz de parçası olmak ister misiniz?
- Hiç düşündünüz mü?
- Gerçek olabilir mi?

Örnekler:

- (Retorik Soru) Televizyon olmasaydı günde kaç tane kitap okurduk hiç düşündünüz mü?
(Fikir) Televizyon izlemek bizim kitap okumak için kullanacağımız zamanı çalar.
- (Retorik Soru) Yaralanmalar, nörolojik hasarlar ve ölümlere bakarsak boks spor olarak adlandırabilir miyiz? (Fikir) Aslında boks insanların birbirine ettiği işkenceden başka bir şey değildir.
- (Retorik Soru) Dünyayı en çok kirleten şeyin deterjanlar olması ne kadar ilginç değil mi?
(Fikir) Deterjanlar toprak kirliliğinin bir numaralı sebeplerinden biridir.

Apartmanların yaşamaya uygun olmadığına ikna etmek

Çok katlı, birden fazla ailenin yaşadığı binalara apartman denir. Dilimize Fransızca “appartement” sözcüğünden gelmiştir. Türkiye’de apartman tipi binaların gelişiminin kaynağı da tıpkı kelimenin geldiği yer gibi Avrupa’dır. Avrupa’da, bu yapılar, şehir merkezlerindeki yer darlığı ve arsa fiyatlarının yüksekliği nedeniyle inşa edilmiştir. Günümüzde ise bu nedenlere, inşaat malzemesi ve ısı tasarrufu gibi yenileri eklenmiştir. Ülkemizde betonarme olarak yapılan bu binaların tercih edilmesindeki en önemli neden ucuz olmalarıdır. **Peki, ucuz bir ev alıp içinde sağlıklı ve güvenli bir hayat sürmek mümkün müdür?**

İpek Işıkgöz (pilot uygulamadan)

2. İKNA EDİCİ ANLATIMDA KULLANILAN İFADELER

1. GEÇİŞ İFADELERİ KULLANMA

Geçiş ifadeleri fikirleri birbirine bağlar ve onlar arasındaki ilişkiyi gösterir. Bu ifadeler metnin akışında okuyucu için ipuçları oluşturarak okuyucunun metinden kopmasını engeller. İkna edici metinlerde, bu ifadeler aşağıdaki yer alan beş başlıkta olduğu gibi kullanılır.

1. Daha önce belirtilen bir fikri yeniden ifade etmek: böylece, bu sayede, bu şekilde, buradan hareketle...

- Öksüz kalmış bu sevimli kızın her gün saçlarını tarıyor, ona kitap okuyor ve sohbet ediyordu **böylece** ona anne yakınlığı gösterebilmiş oluyordu.
- Her gün kumbarama 3 TL atıyorum **bu sayede** tasarruf yapabiliyorum.
- İki ay boyunca günde bir saat kitap okudum **bu şekilde** yedi kitaptan oluşan Harry Potter serisini çok çabuk bitirebildim.
- Ayşe her hafta el ve ayak tırnaklarını keser, iyice törpülerdi. **Buradan hareketle** onun tırnaklarına iyi baktığını söylemek yalan olmazdı.

2. Karşıtlığı belirtmek / düşüncenin yönünü değiştirmek: aksine, ama, oysa, oysaki, tam tersi...

- Kaba görüntüsünün **aksine** çok ince bir ruhu vardı.
- Ellerini sık sık yıkardı **ama** yiyeceği meyveleri yıkamazdı.
- Günlerce o sokak bu sokak gezdi, bir sürü emlakçıyla görüştü, parasının yeteyeceği kiralık tek bir ev bile bulamadı. **Oysa / oysaki** ne ümitlerle gelmişti bu şehre.
- Tırmık yaramaz görünüşünün **tam tersi** çok uysal ve ağır bir kediydi.

3. Neden-sonuç, amaç-sonuç vs. ilişkisini göstermek: çünkü, bu yüzden, bundan dolayı, bu sebeple, için...

- Çatal kullanmayı sevmiyorum **çünkü** çatalın ucu diş tellerime takılıyor.
- Akşamları geç yatar, sabahları erken kalkardı. **Bu yüzden** gözlerinde mor halkalar oluşmuştu.
- Dişlerini fırçalamadan yatıyordu **bundan dolayı** her sabah dişleri ağrırdı.
- Her gün okula geç gelirdi **bu sebeple** devamsızlıktan sınıfta kaldı.
- Erken kalkabilmek **için** erken yatıyorum.

4. Yeni bir fikre geçmek: bunun yanında, yanı sıra, ayrıca, ilaveten...

- Dişlerini fırçalar **bunun yanında** diş ipi de kullanırdı.
- Kitap okumanın **yanı sıra** şiir okumayı da severdi.
- Müzik yeteneğine **ilaveten** çok güzel resim yapardı.
- Şiir okumayı çok sever **ayrıca** şiir de yazardı.

5. Sonuca bağlamak: kısaca, özetle, sonuç olarak...

➤ Şiir okur, resim yapar, şarkı söylerdi. **Kısaca/ özetle / sonuç olarak** güzel sanatlara ilgi duyardı.

Şimdi örnek verme sırası siz de!

2. GEREKLİLİK İFADELERİ KULLANMA

İkna edici metinlerde savunduğunuz fikrin etkili olabilmesi için okuyucuya bu fikirlerin gerekli birer ihtiyaç olduğunu düşündürmelisiniz. Bu yüzden metninizde gereklilik, istek, ihtiyaç bildiren ifadeler kullanmalısınız. Dilek kipleri bu bakımdan size yardımcı olacaktır. Özellikle reklamlarda dilek kiplerinin sıklıkla kullanıldığını göreceksiniz.

1. Gereklilik Kipi (-meli, -malı)

İşin gerçekleştirilmesinin gerekli veya mecburi olduğunu ifade eder.

- Başarılı olmak için ödevlerimizi günü gününe yapmalıyız. (gereklilik)
- Dişlerimizin çürümemesi için her gün dişlerimizi fırçalamalıyız. (gereklilik)
- Hastayken yemeğimizi yemeliyiz. (gereklilik)
- Kemiklerimizi sağlıklı tutmak için süt içmeliyiz. (gereklilik)

2. İstek Kipi (-e, -a)

İsteklerinizi ve temennilerinizi okuyucuya aktarmanızı sağlar.

Bugün seninle sinemaya gidelim. Doğum gününe eski arkadaşlarımı da çağırayım.

- Başarılı olmak için ödevlerimizi günü gününe yapalım. (istek)
- Dişlerimizin çürümemesi için her gün dişlerimizi fırçalayalım. (istek)
- Hastayken yemeğimizi yiyelim. (istek)
- Kemiklerimizi sağlıklı tutmak için süt içelim. (istek)

3. Dilek-Koşul (Şart) Kipi (-se, -sa)

Dilek şart kipi cümlelere bazen koşul bazen de istek anlamı verir. İkisi de ikna edici anlatımda önemlidir.

- Ödevlerimizi günü gününe yapmazsak başarılı olamayız. (şart)
- Her gün dişlerimizi fırçalamazsak dişlerimizin çürümesine engel olamayız. (şart)
- Hastayken yemeğimizi yemezsek iyileşemeyiz. (şart)
- Süt içmezsek kemiklerimizi sağlıklı tutamayız. (şart)

- Yarın birlikte sinemaya gitsek. (istek)
- Okulumuz için bağış toptasak. (istek)
- Büyüsem de araba kullansam. (istek)

4. Emir Kipi (-)

İşin gerçekleştirilmesinin gerekliliği buyruk şeklinde ifade edilir. İsteklerimizi daha net bir şekilde bildirmemizi sağlar.

- Başarılı olmak için ödevlerini günü gününe yap! (zorunluluk)
- Dişlerinizin çürümemesi için her gün dişlerinizi fırçalayınız! (zorunluluk)
- Hastayken yemeğini ye! (zorunluluk)
- Kemiklerinizi sağlıklı tutmak için süt için! (zorunluluk)
- Dersi sessizce dinleyin.
- Kapalı alanlarda sigara içmeyiniz.
- Yarın sabah okula erkenden gelin.

Ayrıca bu kip kullanımlarının yanı sıra metninizde gerekliliği belirtmek için “lazım, lüzumlu, gerekli, ihtiyaç, faydalı” gibi kelimelere yer verebilirsiniz.

Örnekler:

- Hastasın. Yemeğini yemen gerekiyor.
- Kemiklerin için faydalı. Sütünü içmen gerekiyor.
- Hastasın. Yemek yemeye ihtiyacın var.
- Kemiklerin için gerekli. Süt içmeye ihtiyacın var.
- Dişlerinin sağlıklı kalması için dişini fırçalamak çok faydalıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İKNA EDİCİ METNİN YAPISI

- **Yazma Öncesinde Yapılacaklar**
- **Yazma Sırasında Yapılacaklar**
- **Yazma Sonrasında Yapılacaklar**

YAZMA ÖNCESİNDE YAPILACAKLAR

İkna edici bir metin oluşturmak için kendi bilgilerimiz yeterli değildir. Çünkü okuyucuyu inandırmak için çok çeşitli bilgileri kullanmak gerekir. Farklı kaynaklardan araştırmalar yapılmalıdır. Bunun için metin yazılmaya başlanmadan en az bir hafta önce konuyla ilgili düşünmeye ve araştırmaya başlamanız gerekir. Araştırarak ulaştığınız konuyla ilgili bilgileri, öğrenci günlüğünüze not almalısınız. Böylece metni oluştururken bu notlara ihtiyaç duyduğunuzda kolayca ulaşabilirsiniz.

Araştırma yapılırken dikkat edilmesi gereken nokta ulaşılan bilgilerin savunulan düşünce ile uyumlu olmasıdır. Yalnızca uyumlu olan bilgiler not edilmelidir. Metin oluşturulurken bu bilgiler yorumlanarak metne alınmalıdır. Ayrıca ikna edici metinlerde deneyim ve gözlemler de araştırmalar kadar önemlidir.

İkna edici metnin öğelerinin bir kompozisyonun paragraflarına dağılımı aşağıdaki resimde görüldüğü gibidir.

BAŞLIK

SAVUNULAN TEZ

1. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)

1.

2. (varsa).....

2. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)

1.

2. (varsa).....

3. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)

1.

2. (varsa).....

Karşı Görüşler:

1.

2. (varsa).....

Zayıf Nokta

İkna Edici Teknikler

1. 3. 5.

Kaynak

Duygulara Hitap

Savunulan tezin tekrarı

Destek Çağrısı

Yukarıda belirtilen öğeleri içeren aşağıdaki 'yazı haritasını' yazmaya başlamadan önce doldurmak yazınızın daha planlı ve daha etkili olmasını sağlar. Savunduğunuz teze göre bu formu doldurmalısınız. Bu form ikna edici metninizi yazarken işinizi kolaylaştıracaktır.

YAZMA SIRASINDA YAPILACAKLAR

1.BAŞLIK YAZMA

Yazınızın ikna edici olabilmesi için ilk koşul dikkat çekici olmasıdır. Çarpıcı bir başlık yazılarak okuyucuların konuya ilgi duyması sağlanabilir. Ancak sıra dışı, farklı bir başlık dikkat çekici olabilir. Savunulan tez ile ilgili slogan şeklindeki başlıklar akılda kalıcıdır. Bir düşüncüyü kolay hatırlanıp tekrarlanabilir bir biçimde ifade eden kısa, çarpıcı söze ‘slogan’ adı verilir. Reklamlarda, ilanlarda çoğunlukla sloganlar kullanılır.

Örnekler:

xxx marka pizza

Örneğin telefon kılıfı kullanmak konusundaki bir yazı için aşağıdaki gibi bir başlık dikkat çekici olabilir.

Cep Telefonunuzu Mutlu Edin!

Bazen çeşitli kurum ve vakıflar insanları ikna etmek için sloganların kullanıldığı posterler hazırlar. Aşağıda sosyal sorumluluk kurumlarından birinin hazırlamış olduğu bir poster bulunmaktadır.

Pet Shop'ların kirliliğine ortak olmayın.
Can dostlarınızı barınaklardan alın.
PET SHOP HAYVANI OLMAK DEMEK;
Küçük kafeslerde günlerce aç ve susuz kalmak...Enerjik görünmek
için zararlı iğneler yemek...Hastalanınca da öldürülmek demek.
Siz satın aldıkça bu işleme süreceksiniz!

HAYTAP
HAYVAN HAKLARI
FEDERASYONU
www.haytap.org

Kaynak: <http://www.haytap.org/index.php/201112113690/kampanyalar/pet-diye-aliyorlar-pat-diye-atiyorlar-haytap> Erişim tarihi 08.08.2015

Poster Hazırlama: Siz de konunuzla ilgili dergilerden, gazetelerden veya internetten resimler bulun. Dikkat çekici ve görüşünü destekleyici bir slogan yazın. Kendi posterinizi hazırlayın.

2.GİRİŞ PARAGRAFI YAZMA

Giriş paragrafında konuyla ilgili temel bilgiler verilmelidir. Savunulan tez bir cümle şeklinde giriş paragrafında ifade edilmelidir. Çünkü savunulan tez yazınızın temelini oluşturur ve yazı boyunca size rehberlik eder. Savunulan tezin girişte verilmesinin üç amacı vardır:

- Okura yazınızın temel konusunu anlatmak
- Konuya yönetilebilir sınırlar getirmek
- Metnin düzenlenmesini ve kurgulanmasını kolaylaştırmak

Giriş paragrafı okuyucunun dikkatini çekecek nitelikte olmalıdır. Dikkat çekmek için giriş paragrafında farklı yaklaşımlar kullanabilirsiniz. Bunlardan bazıları şöyledir:

1. Sıra dışı bir bilgi ile başlanabilir.

Örnekler:

- İster inanın ister inanmayın bir kâğıt parçası ne kadar büyük olursa olsun yedi defadan fazla ikiye katlanamaz. Buyurun, denemesi bedava...
- Çok büyük cisimleri birbirine sağlam bir şekilde yapıştırmak istiyorsanız size altın değerinde bir bilgi verme zamanı! Yapıştırıcıyı süreceğiniz yere önden karbonat sürerek dağları bile birbirine yapıştırabilirsiniz. Ama elinize dikkat etmelisiniz. Onlar bir yere yapışsın kalsın istemezsiniz değil mi?
- Kabahatler Kanununa göre dilencilere para vermenin cezası 219 liradır.

2. Bir alıntı ile başlanabilir.

Örnek:

- Çalışmak insan hayatı için çok önemlidir. Öğrenciyken çalışmak, gelecekte yapacağınız mesleği inşa etmeniz demektir. Yetişkinken çalışmak ise ailenizin ve ülkenizin refah seviyesini artırır. Bu yüzden Atatürk “Türk öğün, çalış, güven.” demiştir.

3. Anekdot ile başlanabilir. Kısa bir fıkra veya hikâyecik eğlenceli ve dikkat çekici bir giriş oluşturmanızı sağlayabilir.

Örnek:

➤ “Temel bir gün TEOG sınavına girmiş. Her soruda yazı tura atarak cevapları vermiş. İki saat sonra öğrencilerin çoğu sınav kâğıtlarını verip sınıftan ayrılmış. Temel ise hala yazı tura atmaya devam ediyormuş. Öğretmen yanına gelip sormuş:

– Temel hepsini yazı tura atıyorsun hâlâ bitiremedin mi?

Temel cevap vermiş:

– Bir saat önce bitirdim öğretmenim. Şimdi cevaplarımı kontrol ediyorum.”

İşlerimizi olasılıklara bırakmak tembelce bir yaklaşımdır. Çoğu konuda hazırlıklı ve planlı olmak gerekir. Tedbirsiz bir şekilde şansa bırakılan işlerin sonu gelmez.

4. Retorik bir soru ile başlanabilir.

Örnek:

Spor yapmak güçlü olmanızı sağlar. Yürürken, merdiven çıkarken öyle hemen yorulmazsınız. Metroda herkes, itişerek yürüyen merdivene yönelirken siz kimsenin kullanmadığı normal merdivenlerden rahat rahat inip çıkabilirsiniz üstelik de hiç yorulmadan. Ayrıca spor yapmak kemikleri ve kasları güçlendirir. Bu sayede düştüğünüzde hemen kemikleriniz kırılmaz. Bedeniniz bu kadar sağlıklı olduğu için kendinize güveniniz de artar. Bütün bunlara rağmen siz hala spor yapmakta tereddüt mü ediyorsunuz?

5. Abartılı bir ifade ile başlanabilir.

Örnek:

Hastalıktan, ateşler içinde yanıyordu.

Annesi için dünyanın en harika kekini hazırlamıştı.

Yorgunluk insanın kafasını kanepe gibi yapar.

3. GELİŞME PARAGRAFI YAZMA

Her bir fikrin ayrı bir paragrafta işlendiği, en az üç tutarlı ve sağlam gelişme paragrafı oluşturmalsınız. Böylece savunduğunuz tezin haklı olduğunu okuyucuya gösterebilirsiniz. Her bir paragrafta bir destekleyici görüş işlenmelidir. Destekleyici görüşlerin gerekçelerine paragraflarda yer verilmelidir. Bunlar yapılırken deneyimler, istatistiki veriler, örnekler, uzman görüşleri, anekdot, sayısal veri, alıntı, örnekleme, karşılaştırma gibi ikna teknikleri kullanılmalıdır. Bunlar televizyondan, dergiden, gazeteden, ders kitaplarından, ödevlerden veya röportajlardan öğrenilebilir. Paragraflardan birinde de karşıt görüşler ele alınmalı zayıflıkları vurgulanarak çürütülmelidir. Ayrıca cümleler arasında okuyucu için ipuçları oluşturan geçiş ifadeleri kullanılmalıdır.

4. SONUÇ PARAGRAFI YAZMA

Okuyucuya, tutarlı çözümler sunan ayrı bir sonuç paragrafı olması metniniz için çok önemlidir. Sonuç paragrafını yazarken metninizdeki ana noktaları özetlemelisiniz. Böylece okuyucunun ana noktaları hatırlamasını sağlarsınız. Savunduğunuz tezi başka ifadelerle tekrar etmelisiniz. Ancak savunduğunuz tezi birebir taklit ederek tekrar etmemeye, farklı ifadeler kullanmaya özen gösterin. Daha sonra kişisel yorumunuzu yazmalı ve harekete teşvik eden bir çağrıda bulunmalısınız.

Sonuç paragrafını:

- Bir tahmin ile bitirebilirsiniz: Neden sonuç içeren bir tartışma yazılabilir. Benzer bir şekilde sonuçlanmış başka durumlar örnek olarak kullanılabilir.
- Bir soru ile bitirebilirsiniz: Soru ile bitirmek okuyucunun kendi tahminlerini yapmasını, kendi sonuçlarını çıkarmasını sağlayabilir.
- Öneri ile bitirebilirsiniz: Öneri ile bitirme yönlendirmek istediğiniz düşünceyi vurgular ve çözüm önerilerine dikkat çeker.

Aşağıda “Bugün ne Giysem?” adlı metnin (bk. 58. sayfa) yazma öncesi aşmada hazırlanmış yazı haritası bulunmaktadır. Devamında da metnin kendisi bulunmaktadır.

Sizde bu metinden hareketle aşağıdaki yazı taslağını doldurunuz.

Spor Yapınca: Güç Sizinle

Her gün düzenli bir şekilde spor yapar mısınız? Hayır dediğinizi duyar gibiyim. Sabahları mışıl mışıl uyurken birden zır zır çalan alarmı kapatır kapatmaz günün bütün yorgunluğu sanki aniden üzerimize çöker. Gözümüzü açacak enerji bile bulamayız kendimizde. Oysaki spor yapmak vücudumuz için en büyük enerji

kaynaklarından biridir. Spor güne başlamadan önce yorgunluğumuzu alır ve bizi stresten arındırır. Spor yaptığımız gün şişkin gözlerle değil enerjik bir şekilde okula gideriz. Derste konuları daha iyi anlar ve kavrarız.

Aslında, spor, bizi sadece stresten koruyup enerji sağlamakla kalmaz. Beden ve ruh sağlığımızı da korur. Örneğin alkol ve uyuşturucu düşkünlerinin bağımlılıklarından kurtulmasında sporun önemi büyüktür. Çünkü spor, onları sakinleştirir ve onlara düşünme imkânı verir. Texas Üniversitesinin yaptığı bir çalışma, normal insanların günde yarım saat yürümesinin, depresyona bağlı belirtilerde azalma sağladığını ortaya koymuştur. Dünya Sağlık Örgütü, sporu, 2005 yılında ruh sağlığını koruyucu önlemler arasına almış ve her gün 30 dakika spor yapılmasını önermiştir. Çoğu insan, pek çok bahane ile spor yapmak istemez ancak ülkemizde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi, Avrupa Olimpiyat Komitesi gibi kuruluşların yaptığı çalışmalar bırakın sağlıklı bireyleri, engelli bireyler için bile sporu teşvik eder. Bu kuruluşların yürüttüğü etkinlikler sayesinde pek çok engelli insan profesyonel düzeyde spor yapabilir duruma gelmiştir. Bu yüzden bizler günde 9 saat uyuyup 30 dakika spor yapmaktan aciz olmamalıyız.

Kolay kilo vermek ve zinde olmak için de spor yapılabilir. “Zayıf insanlara spor yaramaz.” dediğinizi duyar gibiyim. Zayıf birinin spor yapması o kişiyi daha da zayıflatmaz aksine onun sindirim sistemini harekete geçirerek kilo almasını sağlar. İlaveten onu daha dirençli bir hâle getirir. Böylece bu kişilerin hem kilosu normalleşir hem de güçleri yerine gelir.

Bütün bunların yanında, spor yapmak vücudu da güzelleştirir. Birçok kadın onlarca güzellik ürünü alıp güzelleşmeye çalışır ama asıl güzelliğin spor yapmaktan geçtiğini anlamaz. Her gün düzenli bir şekilde spor yapan kadınlar düzgün bir fiziğe sahip olmanın yanında erkenden yorulmaz ve sık sık hastalanmazlar. Çünkü spor yapmak bedeni genç tutar. Washington Üniversitesinde Paul Crone'un yürüttüğü bir araştırmaya az da olsa düzenli spor yapabilenlerin, temel sebebi yaşlılık olan alzaymır hastalığına yakalanma ihtimalinin %38 daha az olduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak düzenli yapılan spor, güzelleşmek, çabucak yorulmamak, güne güzel başlamak ve zinde olmaktır. Siz de düzenli olarak sporunuzu yapın, hayatta hep bir adım önde olun. İnternette gördüğünüz elbiseler üstünüze uymuyor diye ağlamayın aksine sportif bir vücutla ne giyseniz size yakışsın.

Berfin YİĞİTBAY (pilot uygulamadan)

BAŞLIK

SAVUNULAN TEZ

1. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)

1.
2. (varsa).....

Karşı Görüşler:

1.
2. (varsa).....

2. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)

1.
2. (varsa).....

Zayıf Nokta

3. Destekleyici Görüş

Gerekçe(ler)

1.
2. (varsa).....

İkna Edici Teknikler

1.
3.
5.

Kaynak

Duygulara Hitap

Savunulan tezin tekrarı

Destek Çağrısı

YAZMA SONRASINDA YAPILACAKLAR

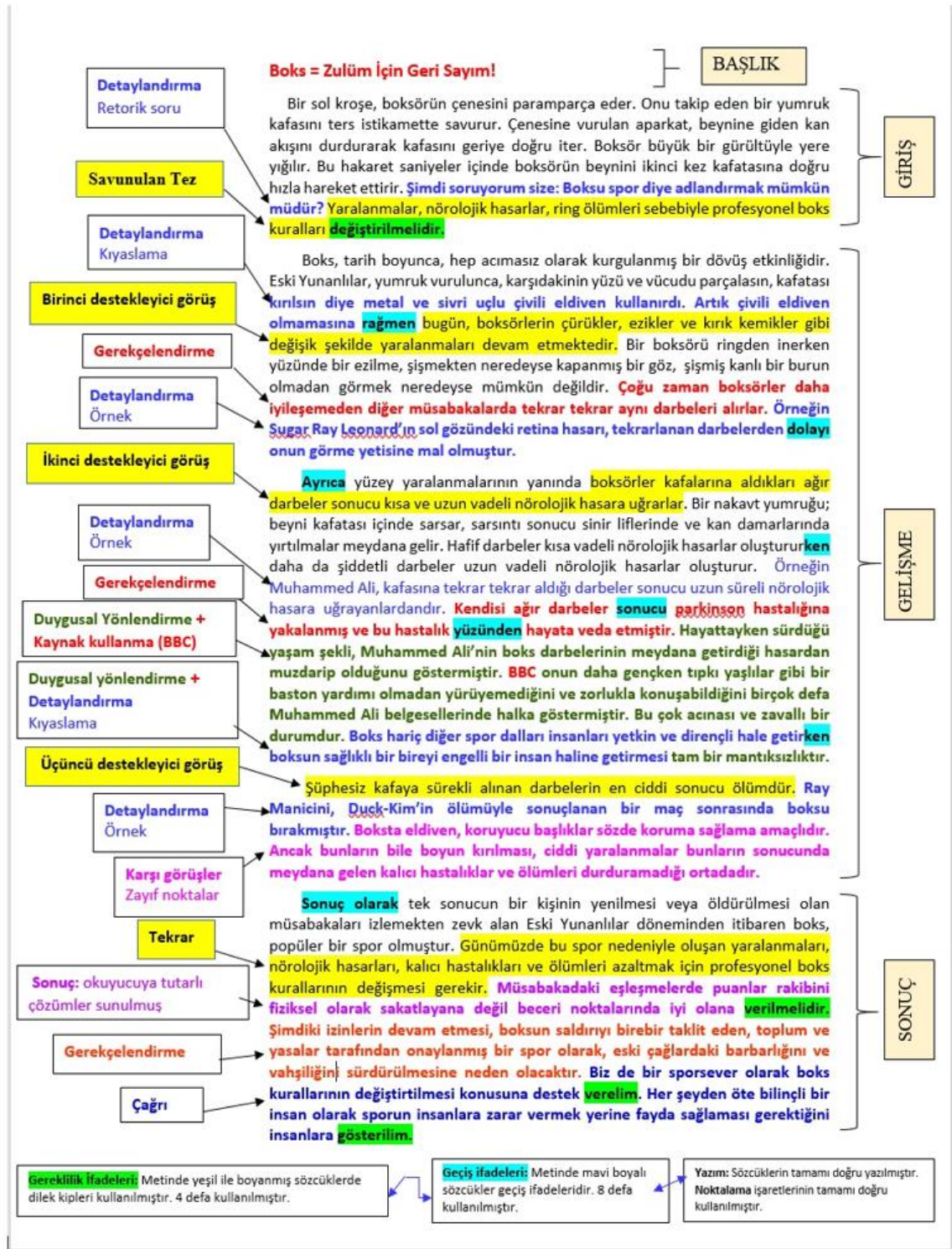
Yazı taslağınızı oluşturduktan sonraki aşamada metni dzenlemek için çeşitli yollar vardır.

Bunlardan ilki yazarın okumalar yaparak metnini yeniden dzenlemesidir. Her bir okuma için farklı bir odak noktası (amaç) belirlenmelidir. Örneğin ilk okumada anlaşılrlığı artırma, ikinci okumada ikna ediciliği artırma, üçüncü okumada yazım ve noktalamayı düzeltme gibi...

Eğer metin yazmak, ev ödevi olarak verildiyse ‘ikna edici metin’ yazıldıktan sonra bir iki gün kenara bırakılmalı daha sonra tekrar dönüş yapılmalıdır. Ödevinize birkaç gün önceden başlarsanız çalışmanıza gözden geçirmek için şans vermiş olursunuz. Bir süre ara vermek, yazara taze bir bakış açısı kazandırır. Bazen en iyi fikirler gözden geçirme sırasında aklınıza gelir.

Metni dzenlemenin bir diğer yolu akran değerlendirmesi yaptırmaktır. Sınıf arkadaşınızdan çalışmanızda herhangi bir problem olup olmadığını kontrol etmesini isteyebilirsiniz.

Düzenleme için en etkili yollardan biri ise öz değerlendirme yapmaktır. İkna edici metin için hazırlanmış bir öz değerlendirme formunu doldurmak metninizdeki eksik noktaları görme konusunda size yardımcı olur.

Kaynak:

<https://www.irsc.edu/uploadedFiles/Students/AcademicSupportCenter/WritingLab/E5-Argumentative-%28Persuasive%29-Essay.pdf> E-5 Argumentative/Persuasive Essay Guidelines (July, 2011; g:ASC:EngRead) Page 2 Erişim tarihi: 02.02.2014

Tırnak Kesmek Deyip Geçmeyin! (< İlgi çekici başlık)

(Konuyla ilgili kısa bilgi veren bir giriş >) Tırnaklarımız görüldüğü gibi basit bir yapıya sahip değildir. Tırnağımızın derinin içindeki kısmına tırnak kökü denir. Parmağımızın üzerine yayılan kısmı tırnak gövdesidir. Parmağımızdan dışa doğru uzayan kısmı ise tırnak ucudur. İnsanlar tırnak uçlarını uzadığı zaman keserler. Kesmedikleri zaman günlük yaşamlarında bir takım problemler yaşayabilirler. **Tabii çok derinden kestikleri zaman da bir takım problemler yaşayabilirler. Bu yüzden tırnak uçları derinden kesilmemelidir. (<savunulan tez)**

Tırnaklar parmak hizasından daha çok geride kalacak şekilde kesilirse tırnak yatağında kanama oluşmaktadır. Kanama o bölgenin tırnağa ihtiyacı olduğunu gösterir ve o bölge yeni tırnak arayışına girer. Bu yüzden kenarlarda halk arasında **"şeytantırnağı"** denilen bir tür aksesuar tırnak çıkar. (<destekleyici görüş) Şeytantırnağı günlük yaşamda **eşyalara takılır** bu yüzden çoğu insan tarafından yolunmak suretiyle kopartılır. (<gerekçelendirme) Ancak kopartılan bu yerde **kanamalı, kırmızı, sevimsiz ve iğrenç bir şişme** meydana gelir. (<gerekçelendirme) Bu nedenle tırnak uçları parmak hizasından birkaç milimetre uzun kalacak şekilde kesilmelidir.

Uzun süre çok kısa kesilen ayak tırnaklarında zamanla renk değişikliği ve lekelenmeler başlar. Bu durum tıpkı çocukların ateşlendiğinde normal ten renginin değişerek kızarması gibidir. (<örnek) Renk değişikliğinin nedeni tırnaklarda en sık görülen hastalık olan **mantardır.** (<destekleyici görüş) Mantarın en korkutucu yönü **bulaşıcı olmasıdır.** (<gerekçelendirme) Sizin hastalıklı tırnağınızdaki mantar sağlıklı tırnaklarınıza bulaşır. Hatta ve hatta bir evde **sizinle yaşayan annenizin, babanızın ve kardeşinizin tırnağına da bulaşabilir.** (<gerekçelendirme) **Düşünsenize aile bireylerden biri doğru tırnak kesmeyi bilmiyor diye bunun cezasını herkes çekiyor! Ya siz de ceza çekenlerden biri olursanız? (<duygusal yönlendirme)** Ayrıca Uludağ Üniversitesi (UÜ) Tıp Fakültesi Deri ve Zührevi Hastalıkları Anabilim Dalı (<kaynak gösterme) tırnak mantarı için kullanılan ilaçların el tırnakları için %80–90, ayak tırnakları için %70–80 tedavi başarısı olduğunu ifade etmektedir (<sayısal veri kullanma). Yani bir defa mantara yakalandınız mı %100 iyileşemiyorsunuz bile.

Özellikle ayak başparmaklarının yan kenarları derinden kesilmemelidir. Eğer kenarlar sürekli olarak derin kesilirse **kişi basamaz, yürüyemez hale gelir.** (<gerekçelendirme) Böyle olmasının sebebi derin kesilen tırnağın önündeki et kitlesi aşamamaya öne doğru uzayamaması ve yana doğru uzamasıdır. Tırnak adeta bir bıçak gibi yanlardaki ete saplanır. Buna halk arasında **"tırnak batması"** denir. (<destekleyici görüş) Bir insandaki tırnak batması 'otomobildeki patlak lastik' gibidir. Bu şekilde yürümek lastiği patlak otomobille dolaşmaya benzer. (<örnek) Bazı insanlar bu batmanın neden olduğu aşırı ağrıya dayanamayarak **tırnak çekirtilme ameliyatı olmak zorunda kalırlar.** (<gerekçelendirme) Ameliyat sonrası tırnaklarının tekrar çıkmasını beklerler, ayakkabı giyemezler ve canları çok yanar.

Tırnakları kısacık ve derinden kesmenin, **tırnak kenarlarını dibine kadar yok etmenin** **titizlik ve temizlik olduğunu düşünen insanlara** bunun yanlış olduğunu anlatmalıyız. Çünkü tırnakları kısacık kesmek tırnak yatağının mikrop kapması demektir. **Mikroplar titizlik göstergesi değildir,** öyle değil mi? (< karşı görüşü çürütme) Tırnak kesiminde yapılan basit yanlışlar ilerleyen zamanlarda büyük sorunlar olarak geri dönerler. Tırnak kesimi ile ilgili basit birkaç kurala uymak üzücü sorunlardan insanları kurtarır. (<duygusal yönlendirme) **Şeytantırnağı çıkmasını, tırnak mantarı oluşumunu ve tırnak batmasını engellemek için tırnaklarımızı, tırnak ucuna enine cetvel tutmuş gibi tam düz olarak kesmeliyiz (<tekrar).** Kardeşinize, annenize, babanıza ve arkadaşlarınıza doğru tırnak kesimini iş işten geçmeden anlatmak için hiç vakit kaybetmeyin derim (<çağrı).

Kaynak: <http://www.sabah.com.tr/saglik/2013/06/14/tirnak-kesimi-deyip-gecmeyin> sitesindeki haberden metin oluşturmada faydalanılmıştır.

ŞESLİ KİTAPLAR İÇİN ÜÇ DEFA YAŞASIIHIN!

Pek çok insan sesli kitaplardan hoşlanmaz. Onlar için otururken, yeni bir kitabı ellerinde tutarak okumak, bir fincan sıcak çikolata içmek gibidir. Benim ise bundan anladığım; ömür boyu kitap sayfalarının arasında kurtçuklar gibi yaşamak. Çoğu insan, sesli kitap dinlemenin, “gerçekten kitap okumak” olmadığını söylüyor. Sesli kitap dinlemenin, gerçek okuma deneyimiyle birebir aynı olmaması onun okuma olmadığını

göstermez. Bu yüzden sesli kitaplara hiç değer verilmemesi beni endişelendiriyor. Ben sesli kitapların değerli ve anlamlı okumalar olduğunu düşünüyorum.

Sesli kitapların temel avantajı bize fazladan zaman armağan etmesidir. Sesli kitaplar, her şeyin hızla aynı anda gerçekleştiği hayaller gibidir. Mesela ben çoğu zaman oturup okumak için ayrı bir zaman ayırmıyorum. Oysa sesli kitaplar, ne ile uğraşıyor olursanız olun okumayı mümkün kılıyor. Ev işlerini yaparken, örgü örerken, ya da koşu bandında egzersiz yaparken, iyi bir kitabı dinleyebiliyorsunuz. Hatta gözlerinizi kapalıyken bile kitap okuyabiliyorsunuz. Bu sayede yorgunluktan gözlerinizi büzüştürmeden pek çok güzel etkinliği bir güne sığdırabiliyor, sevdiğiniz şeylere rahatlıkla vakit ayırabiliyorsunuz.

Tıpkı müzik gibi dijital bir kaynaktan kelimeleri, hikâyeleri dinlemek bir metni okumak kadar heyecan vericidir aslında. Sesli kitaplar dilin temposunu ve ritmini duyma imkânı verirler. Özellikle şiirlerde, dinleme zevkini derinden yaşarsınız. Dinlediğim pek çok şiir kitabının beni büyülediğini hatırlıyorum. Ayrıca kelimelerin doğru telaffuzlarını duymanın benim dil zevkimi geliştirdiğini söyleyebilirim. Üstelik bütün bunların yanında, yazarı dinlemek, daha doğrusu, kendi kitaplarını yazmış birini dinlemek gerçekten özel bir deneyim. Bu tip dinlemeler yaparken yaşadığım his paha biçilemez; tıpkı eski, aziz bir dostla konuşmak gibi oluyor.

Bunlara ek olarak bir şeyler söylemek gerekirse; Sesli kitapları, grup olarak dinleyebilir ve ortak yaşamışlıklar oluşturabilirsiniz. Çocukken çıktığımız aile tatillerimizden birinde, otobanda seyahat ederken, hep beraber bir kitap dinledik. Kitabın sonu geldiğinde hepimiz birden ağlamaklı olduk. Çocukken dinlediğim bu kitap bizim aile favorilerimizden biri oldu. Ailemizin birbirine yakınlığını artıran özel bir anı oldu bu deneyim.

Yeni basılmış bir kitabın kokusunu duymak beni her zaman cezbedecektir. Fakat son yıllarda sesli kitaplardan da çok hoşlandığım gerçektir. Aslında hayattan zaman kazanmak, grup olarak anılar biriktirmek, dili müzik gibi dinleyebilmek, yazarın sesini duymak sesli kitapların bize sunduklarından sadece birkaçıdır. Sesli kitap dinleme, değerli ve eğlenceli bir fırsattır. Buradan, okuyuculara sesleniyorum; sesli kitapları “onlar gerçek okumalar değildir” diye reddetmeden önce, bir tanesini dinlemeyi deneyin. Garanti ediyorum bunu seveceksiniz.

Kaynak: <http://documents.tips/documents/q-4-persuasive-2014pdf.html> adresinden 09.01.2015 alınan “Three Cheers For Audio Books!” adlı metin Türkçeye çevrilmiş ve uyarlanmıştır.

EL KURUTMA MAKİNELERİ TUVALETE GİDİYORSUNUZ!

Çoğu insan tuvaletlerde kâğıt havlu kullanımının daha az zaman aldığı için el kurutucusundan daha pratik olduğunu söyler. Ancak kâğıt havlu ile daha kısa sürede el kurutmak tuvaletlerin daha temiz kalmasını sağlamaz. Bu yüzden alışveriş merkezleri, konferans salonları gibi birçok umumi tuvalet, kâğıt havlular yerine, sıcak hava üfleyen el kurutucularına sahiptir. Ben okulumuzun da otomatik hareket algılamalı

el kurutucusu almasının hijyen, ekonomi ve düzen gibi birçok bakımdan faydalı olacağını düşünüyorum.

Öncelikle otomatik el kurutucuları çok hijyeniktir. Birçok öğrencinin dokunduğu kâğıt havlu makinesinin düğmesine basmanın aksine el kurutucusunda, kullanıcılar, sadece ellerini bir sopa gibi makinenin içine veya altına doğru uzatır. Hiçbir yere temas etmediğiniz için mikroplar size bulaşamaz. Zaten kâğıt havluların kullanım oranı arttıkça, düğmelerindeki mikroplar da artar. Bizim okuldaki çocuklar umarım bu mikroplar yüzünden hasta olmazlar.

Okulumuza el kurutma makinesi alırsa okul bütçemizi ve ağaçları koruma altına almış oluruz. Tuvaletlerde öğrenciler ihtiyacı olmasa bile çektiği uzunluktaki bütün havluyu kullanır. Bu bakımdan kâğıt havlu kullanımı sonu gelmez bir israftır. Ayrıca kâğıt havlu makinesini boş bulmak da ayrı bir can sıkıntısıdır. Sadece bazı çocuklar savurgan olduğu için görevliler defalarca yeni havlu ruloları takmak zorunda kalır.

Pek çok insanın kullanımına açık umumi tuvaletlerin temiz kalması için kâğıt havlular uygun değildir. Bizim okulun tuvaletleri, çöplerden taşan kâğıt havlu atıklarıyla çöplük gibi oluyor. Ne zaman giderseniz gidin, tuvalet zemininde, mutlaka kâğıt havlu çöpleri bulunuyor. Çünkü biz çocuklar, kullandığımız kâğıt havlu tomarlarını, çöp kutusunun içine uzaktan basket almaya çalışırız. Ama hedefi kaçırdığımızda tahmin edebileceğiniz gibi kâğıt tomarı zemine yapışır. Hiçbir öğrenci de zahmet edip onu yerden almaz.

Sonuç olarak, para tasarrufu yapmak, ağaçları korumak, çocukları sağlıklı tutmak, okulumuzun temiz kalmasını sağlamak ve ellerimizi hijyenik bir şekilde kurutmak, el kurutucusu almak için iyi nedenlerdir. Okul idaremiz de bunları görmeli ve en kısa sürede okulumuzun tuvaletlerine el kurutucuları almalıdır.

Kaynak: <http://documents.tips/documents/g-4-persuasive-2014pdf.html> adresinden 09.01.2015 alınan "Why Not Dry Air?" adlı metin Türkçeye çevrilmiş ve uyarlanmıştır.

Eklere Kullanılan Görsellerin İnternet Adresleri, Erişim Tarihi: 08.02.2015

<http://www.hurriyet.com.tr/dunyanin-en-guzel-bayvanat-bahceleri-29745893>
<http://galeri.sihudagosluk.com/?panda=1099068/>
<http://www.ythaberler.net/saglik/kali-sagliginiz-icin-yuruyen-merdiven-ve-asansor-yerine-merdiven-kullanim/>
<http://evdesifa.com/sahne-sahneleri-ve-olaylar/>
<http://www.everydayme.com.tr/ale/cocuklar/vazi/cocuklarda-giyisi-secer>
<http://www.dominadorweb.com/factores-psicologicos-en-el-marketing>
<http://blogortografiahernan.blogspot.com.tr/>
<http://gallery.colostingtree.com/school/little-girl-reading-colored-by-kadengid-reading-64528.html>
<http://www.yasadika.com/ozurlu-memura-tyllestime-4851>
<http://bilgiara.com/turkce-sozluk/kulak-vermek/>
http://www.unicef.org/turkey/cv_ct188.html
<http://www.mshahri.com/televizyon-cocuk-gelesimini-asil-ekiler-56736/>
http://rehberlik.servis.blogsport.com.tr/2015_11_01_archive.html
<http://ingilizcecevap.com/dis-firalamak-ile-ilgili-ingilizce-sloganlar-turkceleri/>
<http://www.e-psikivani.com/cocuklari-teknoloji-ve-kurban-etmevin-47105>
http://1080plus%2C%96%4%9Fretmeler.%C3%BCn%C3%BC.%C5%9Eark%C4%B1s%C4%B1/D2_1b51-190.video
<http://numaralekemek.com/fast-food-yemek-neden-sarilidir/>
<http://www.on5yirmi5.com/haber/saglik/sifali-birkiler/1742/cocuklari-muthu-ediyor.html>
<http://tr.depositphotos.com/1005783/stock-illustration-little-dreamer.html>
http://1080plus%2C%96%4%9Fretmeler.%C3%BCn%C3%BC.%C5%9Eark%C4%B1s%C4%B1/D2_1b51-190.video
<http://numaralekemek.com/sagliklap-okuyan-cocuklar/>
<http://www.reitix.com/Makaleler/Nasihat-ve-Ogut-ile-ilgili-Soylenmis-Guzel-Sozler/ID=1139>
<http://theadpakistan.com.pk/news/computer-world-pakistan-diatribes-splinternet-of-things-reality-e-bytes/>
<http://www.falbakma.com/sihirli-kurk/>
<http://www.kunselonline.com/project/empati-ve-sempati/>
<http://fitness-dunyasi.com/fastfood>
<http://ofpof.com/kevil/dunya-terisine-donse-ved-neler-olurdu-diye-bileceginiz-18-fotograf>
http://tr.123f.com/photo_4723856-beyaz-kabarc%C4%B1k-ile-4%3%BCn%C5%9F%C3%BCnme-karikar%C3%BCr-%C3%A7ocuklar.html
<http://kemankarsizimr.com/herkese-gore-kemank>
<http://www.mid-east.com/Strings/Mid-East-Saz>
<http://alemiservah.org/forum/konu-uflemeli-calgilar-uflemeli-muzik-aleleri.html>
<http://ullanabekleriz.com/ahdhalaziz-donemi-beslekari/turk-osmani-muzigi-ve-muzik-aleleri-hakkinda-bilgiler/>
<http://www.netic-netir.com/turk-muziginde-kullanan-calgilar-netir/>
<http://platformege.com/dizustu-vs-masustu/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html
<http://www.ahulmohalvayari.com/urunler/tuzel-panolar/387-eglesceli-rakamlar-sevimli-sayilar.html>
<http://slideplayer.biz.tr/slide/1929998/>
http://tr.123f.com/photo_26933285_ilkokul-kara-tahra-%C3%BCzerinde-%C3%A7izilen-kaslar%C4%B1-ile-g%C3%BCn%C3%A7%C3%BCn-bir-%C3%A7ocuk.html
<http://psikolojikulubu.blogspot.com.tr/>
<http://cekimyasasi.net/makaleler/2010/05/16/hayatinizdaki-kiyaslar/>
[http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-](http://tr.123f.com/photo_14801912_3d-les-gens-caractere-human-personne-qui-regarde-avec-une-loupe-dans-un-livre-ouvert-illustration.html)

7. Ek: MEB Araştırma İzin Belgesi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.13361724

25.12.2015

Konu: Sümeyye KONUK

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

- İlgi: a) 09.12.2015 tarih ve 1500268446 sayılı yazımız.
b) Valilik Makamının 25.12.2015 tarih ve 13330454 sayılı oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora programı öğrencisi Sümeyye KONUK'un *"İkna Edici Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması"* konulu tezine dair araştırma çalışması hakkındaki ilgi (a) yazımız ilgi (b) valilik onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, *uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının uygulanması*, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılınması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim -öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Murat ADALI
Müdür a.
Şube Müdürü

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Elektronik İmza Alet Sistemi	
Sistemimizde Mevcuttur	
Alet Soyadı :	Mualla ÇELEBİ
Ünvanı :	Bölüm Şefi
Tarih :	27.12.2015
İmza :	[İmza]